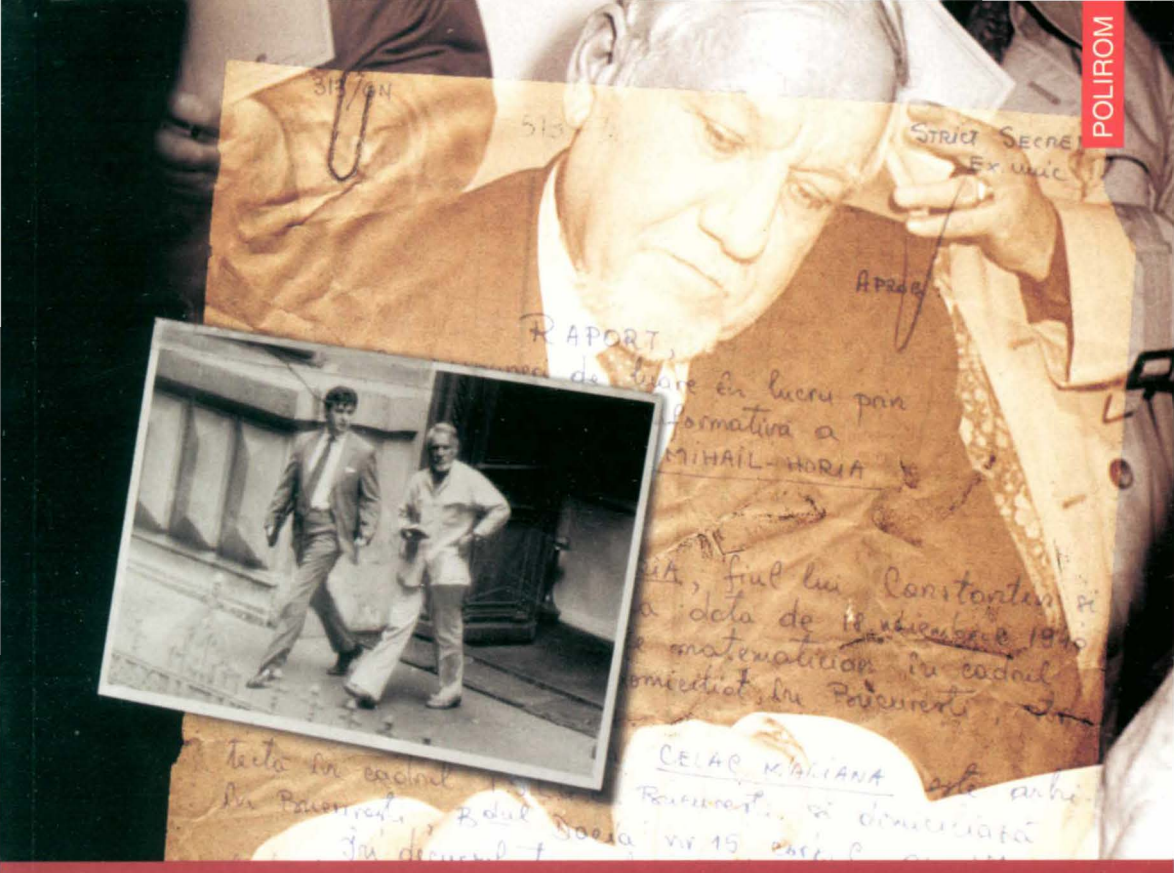

MIHAI BOTEZ

Trei schițe de portret

Documente

Prefață de Dennis Deletant

Radu Ioanid (editor)

POLIROM

Document – colecţie iniţiată de Andrei Pippidi.

Traducerea secţiunilor cu documente provenind de la INS, State Department, FBI, Reagan Library şi Clinton Library a fost realizată de Adina-Maria Simion.

© 2018 by Editura POLIROM

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea prin orice mijloace şi sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Fotografia de pe copertă aparţine Agenţiei Naţionale de Presă AGERPRES (fundal).
CNSAS, DUI „Badea" 239927, dosar I 151655 (prim-plan şi pagina de dosar).

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:

Mihai Botez: trei schiţe de portret: documente / ed.: Radu Ioanid; pref. de Dennis Deletant. – Iaşi: Polirom, 2018
Conţine bibliografie

ISBN print: 978-973-46-7011-6
ISBN ePub: 978-973-46-7396-4
ISBN PDF: 978-973-46-7397-1

I. Ioanid, Radu (ed.)
II. Deletant, Dennis (pref.)

94

Printed in ROMANIA

Radu Ioanid (editor)

MIHAI BOTEZ

Trei schiţe de portret

Documente

Prefaţă de Dennis Deletant

POLIROM
2018

RADU IOANID, istoric de origine română stabilit din 1987 în SUA, s-a născut la Bucureşti, a studiat în România şi Franţa. Este autorul cărţilor *The Sword of the Archangel*, *The Holocaust in Romania*, *Ransom of the Jews* şi *The Iaşi Pogrom, June-July 1941 : A Photo Documentary from the Holocaust in Romania*. La Editura Polirom a mai publicat: *Lotul Antonescu în ancheta SMERŞ, Moscova, 1944-1946. Documente din arhiva FSB* (ed., 2006), *Dosarul Brucan. Documente ale Direcţiei a III-a Contraspionaj a Departamentului Securităţii Statului (1987-1989)* (coord., 2008, 2013), *Tragedia romilor deportaţi în Transnistria, 1942-1945* (în colab., 2009) şi *Securitatea şi vânzarea evreilor. Istoria acordurilor secrete dintre România şi Israel* (ed., 2015).

Acest volum a fost scris şi editat de autor exclusiv în calitatea sa privată. Conţinutul textelor nu are legătură cu funcţia deţinută de autor şi nu reflectă opiniile vreunei instituţii sau organizaţii la care acesta este afiliat.

Cuprins

Prefaţă (Dennis Deletant) 7

O pagină contestată sau cum a devenit necesar încă un studiu despre Mihai Botez 13

Mulţumiri 15

Trei schiţe de portret 17

Mihai Botez şi autorităţile române 17

Mihai Botez şi autorităţile americane 42

Mihai Botez şi Europa Liberă 57

În loc de concluzii 74

Documente din Arhiva Direcţiei Securităţii Statului (DSS) – Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii (CNSAS) 89

Documente RFE-CEU 199

Documente INS 237

Documente State Department 241

Documente FBI 409

Documente Reagan Library 427

Documente din Arhiva Ministerului Afacerilor Externe al României 431

Documente Clinton Library 435

Prefaţă

Celor care nu au trăit într-un sistem cu partid unic le este greu să evalueze măsura în care se amesteca un asemenea regim în viaţa cetăţenilor. Opoziţia era ghidată de o analiză a riscurilor – ce risca oponentul dacă înfrunta regimul? În unele cazuri, se punea în balanţă şi ce putea avea disidentul de câştigat. Cu siguranţă, astfel de socoteli se făceau în mod conştient, însă uneori ele alunecau la nivelul subconştientului. Unde îl plasăm pe Mihai Horia Botez în acest spectru al analizei? Iată sarcina pe care şi-o asumă Radu Ioanid în admirabilul şi convingătorul lui studiu de caz, bazat pe documente oficiale româneşti şi americane, între care şi cele din arhiva postului de radio Europa Liberă.

Radu Ioanid analizează motivaţia lui Botez, un matematician care s-a remarcat ca unul dintre puţinii disidenţi din România comunistă prin curajoasele sale critici publice la adresa regimului Ceauşescu. Analiza lui Radu Ioanid îi oferă cititorului şi ocazia de a regândi ceea ce înţelegem noi prin „disident" în contextul românesc[1]. Mai mulţi observatori români confundă disidenţa cu nonconformismul[2]. Eu consider că disidentul este o persoană care operează în afara sistemului, care constituie o provocare pentru acesta, pe când un nonconformist operează din interior. Amândoi îşi exprimă opoziţia faţă de un conducător sau regim, dar împotrivirea este mai mare în cazul disidentului. În plus, disidenţa implică un act public, cum ar fi un protest, pe când nonconformismul este de obicei o poziţie discretă. În cazul lui Botez se poate spune că se aplică ambele variante. El opera uneori în interiorul sistemului, dar adesea opoziţia sa nu era deloc discretă.

Raritatea disidenţei deschise printre intelectuali în timpul regimului Ceauşescu este sugerată de o afirmaţie auzită de Michael Shafir la începutul anilor '80. „Disidenţa românească", i-a spus cineva, „trăieşte la Paris şi se numeşte Paul Goma"[3]. Shafir admite că este o exagerare, însă ea evidenţiază relativa absenţă a contestării autorităţii regimului în România până la izbucnirea „cazului Goma", în primăvara anului 1977. Este important să se sublinieze aici faptul că în afara României o serie de emigranţi români, în special Ion Raţiu la Londra, au dus o campanie menită să scoată în evidenţă încălcarea drepturilor omului de către regimul comunist; acesta a publicat la sfârşitul anilor '50 un buletin săptămânal, *The Free Romanian Press*, pe care l-a transformat în 1985 într-o revistă bilunară tipărită în engleză şi română şi intitulată *The Free Romanian/Românul liber*[4].

Studiile lui Radu Ioanid prezentate aici ne atrag atenţia asupra faptului că criticile lui Botez îi vizau pe Ceauşescu şi strategia sa economică mai degrabă decât regimul comunist. Născut la 18 noiembrie 1940 în Bucureşti, Botez a susţinut doctoratul în matematică în 1966 şi în următorii patru ani a lucrat la Centrul de Perfecţionare a Cadrelor de Conducere din Întreprinderi (CEPECA). A devenit membru al Partidului Comunist în 1970, anul în care şi-a început cariera academică la Universitatea din Bucureşti, ceea ce l-a ajutat să intre la Centrul Internaţional de Metodologie a

1. Un studiu fundamental al disidenţei în România lui Ceauşescu este Cristina Petrescu, *From Robin Hood to Don Quixote: Resistance and Dissent in Communist Romania* (Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2013).
2. Iau ca punct de pornire eseul lui Sorin Alexandrescu „A gândi altfel, a fi disident, a acţiona în rezistenţă", în *Identitate în ruptură* (Univers, Bucureşti, 2000), pp. 227-240.
3. Michael Shafir, *Romania: Politics, Economics and Society* (Pinter, Londra, 1985), p. 168.
4. Ion Raţiu, *Jurnal*, vol. 1: *Începuturile unui exil îndelungat (1940-1954)*, ediţie îngrijită de Stejărel Olaru, Corint, Bucureşti, 2016.

Studiului asupra Viitorului şi Dezvoltării, înfiinţat de Mircea Maliţa, un membru marcant al nomenclaturii. Maliţa a fost cel care a convins autorităţile americane să-i acorde lui Botez o bursă la Woodrow Wilson Center în 1975, în anul următor primind încă o bursă la acelaşi centru.

„Am intrat în disidenţa deschisă în 1979, printr-o scrisoare către prietenul meu Vlad Georgescu de la Europa Liberă", declara Mihai Botez într-un interviu acordat revistei *22* în noiembrie 1990. Prin toamna anului 1979, înainte de 4 octombrie, la Radio Europa Liberă s-a citit prima scrisoare a lui Botez, datată 21 septembrie 1979. Alte scrisori trimise de acesta, datate 7 octombrie şi 29 noiembrie 1979, dădeau detalii despre interogarea sa de către Securitate după citirea la radio a primei lui scrisori. Această scrisoare trimisă postului de radio Europa Liberă şi următoarele subliniau scopul său de a iniţia o dezbatere privind strategia economică a lui Ceauşescu, pe care el o considera dezastruoasă pentru viitorul României. Această situaţie era cauzată, după părerea lui Botez, de previziuni economice absolut nerealiste şi de o apreciere eronată a resurselor şi nevoilor ţării. Botez a arătat, printre altele, că „a tăia electricitatea în locuinţe la intervale neregulate economiseşte mai puţin decât costul alimentelor stricate din frigidere...".

Dosarele de supraveghere ale Securităţii arată în mod clar că Botez a fost pus sub urmărire, ca opozant al regimului. Şi totuşi, imunitatea lui relativă rezulta în parte din faptul că Statele Unite, prin ambasada lor de la Bucureşti şi Radio Europa Liberă, monitorizau atent orice schimbare în statutul lui Botez şi în parte din faptul că Nicolae Ceauşescu avea o relaţie bună cu SUA, pe care nu voia s-o pericliteze martirizându-i pe criticii săi din România. Făcându-şi cunoscute în Occident criticile la adresa lui Ceauşescu, Botez şi-a creat o poliţă de asigurare împotriva victimizării sale atât timp cât regimul nu era dispus să recunoască deschis că orice critici – şi în special cele constructive aduse de Botez – erau interzise. Botez a căutat un echilibru între disidenţa sa şi criticile extrem de dure la adresa lui Ceauşescu. Chiar şi contactele indirecte cu Radio Europa Liberă reprezentau riscuri mari, având în vedere în special scrisorile sale adresate lui Vlad Georgescu, în care îl critica direct pe Ceauşescu şi care au fost citite, dar fără a se preciza că Botez este autorul lor.

Şi totuşi, există şi o altă faţă a lui Botez. Radu Ioanid prezintă relaţia acestuia cu Securitatea, relaţie care, în sine, subliniază caracterul lui complex. Potrivit lui Mircea Răceanu, consilier la ambasada română din Washington, DC, în timpul celei de-a doua burse a lui Botez la Woodrow Wilson Center, în 1976, el i-a prezentat rapoarte scrise generalului Gheorghe Anghelescu, rezident la ambasadă din partea Securităţii, însărcinat cu spionajul extern[1]. Astfel de rapoarte, împreună cu faptul că Botez se afla sub aripa protectoare a lui Maliţa, explică probabil de ce autorităţile române au muşamalizat arestarea lui Botez de către poliţia din Washington, DC, în 1976 pentru că a apelat la serviciile unei prostituate. Relaţia sa cu Securitatea se desfăşura prin intermediul locotenent-colonelului Marian Ureche de la Securitatea Municipiului Bucureşti (UM 0800). Întâlnindu-se regulat cu Ureche, Botez i-a oferit informaţii privind o serie de disidenţi români, membri ai Partidului Naţional-Ţărănesc, care fusese dizolvat. De exemplu, se consemnează că Botez a dezvăluit aceste informaţii într-un raport către Securitate datat 31 octombrie 1982. În acelaşi timp, Botez transmitea informaţii şi către Ambasada Statelor Unite la Bucureşti despre aceşti disidenţi, în particular despre Ion Puiu, şi despre hărţuirea lor de către Securitate.

Botez a mai semnat vreo zece rapoarte şi despre scriitorul Dorin Tudoran, folosindu-şi numele real, şi nu un nume de cod. Aceste rapoarte indică ambivalenţa comportamentului lui Botez. Aşa cum arată Radu Ioanid, în unele dintre ele Botez laudă postura de disident a lui Tudoran. Cum să înţelegem trădarea de către Botez a prietenului său? Tudoran a fost generos în felul cum l-a judecat pe acesta: „Când relaţiile noastre nu mai erau ce fuseseră altădată, într-o ultimă discuţie pe care am avut-o cu el la Washington mi-a spus un lucru de care nu m-am îndoit şi nu mă voi îndoi niciodată: «Monşer, orice-ar fi fost, orice va fi, vreau să ştii că v-am iubit foarte mult pe tine, Cora şi Alexandra». Acesta este singurul Mihai pe care am hotărât să-l păstrez în suflet – nici drac, nici sfânt. Doar un frate mai mare, tandru şi generos, pe care mi l-am dorit întotdeauna. A-l fi avut, fie doar şi pentru scurtă vreme, nu poate fi decât un motiv de mulţumire".

1. Comunicare personală a lui Mircea Răceanu către autorul acestei prefeţe.

Orice discuţie despre acceptarea şi complicitatea intelectualilor în timpul lui Ceauşescu ar trebui să ţină cont de rolul Occidentului în consolidarea regimului, lucru pe care ni-l reamintesc nişte remarci făcute de Botez în 1989:

„Adesea oamenii mă întreabă de ce nu sunt românii mai curajoşi. Nu încerc să-i găsesc scuze românului de rând, dar aş vrea să zic că opoziţia faţă de regimul malefic adesea nu este doar o chestiune de curaj, ci şi o analiză costuri-beneficii. Mulţi dintre colegii mei de la universitate spun adesea: «Să zicem că ne exprimăm. Criticăm. Care o să fie rezultatul? Eu o să fiu dat afară din universitate, deportat sau forţat să părăsesc ţara. Consecinţele acţiunilor mele asupra sistemului vor fi egale cu zero. Sistemul este foarte bine organizat ca să-mi facă faţă. Iar Occidentul? Practic, nu este interesat de noi. Atâţia ani, nimănui din Occident nu i-a păsat de problemele interne ale României»"[1].

Botez însuşi se plângea:

„Ani de-a rândul, disidenţii, oameni ca mine, au fost percepuţi drept duşmani ai Vestului, pentru că încercau să-l îndepărteze de Statele Unite pe preşedintele Ceauşescu, acest preferat al Occidentului în tabăra sovietică. Atunci când a venit la Bucureşti David Binder, probabil unul dintre cei mai influenţi jurnalişti occidentali care au scris despre Europa de Est, l-am cunoscut în casa unui diplomat american. A spus nişte lucruri destul de neplăcute, de genul: «Cine eşti dumneata? Ce vrei să spui prin disidenţi români? Ce vrei să spui prin societate civilă românească? În Balcani, nu se întâmplă niciodată aşa ceva. Noi preferăm să vorbim cu oameni ce reprezintă cu adevărat ceva, ca domnul Ceauşescu. Măcar el are putere»".

Examinarea trecutului este principala atribuţie a unui istoric şi prin volumul de faţă Radu Ioanid îşi îndeplineşte perfect această obligaţie. Cartea oferă un excelent studiu de caz al disimulării şi ne reaminteşte înţelepciunea vorbelor lui Miron Costin: „Nu sunt vremile sub cârma omului, ci bietul om sub cârma vremii".

Dennis Deletant
15 august 2017

1. Mihai Botez în volumul *Romania: A Case of „Dynastic" Communism* (Freedom House, New York, 1989), p. 53.

„Mihai Botez est aux Etats Unis. Celui que l'on peut appeler le «Sakharov roumain» a finalement obtenu un visa de trois mois..."

Robert Delmance, „Mihai Botez : Le «Sakharov» roumain",
La Croix, 15 septembrie 1987

„Romania... had no famous political dissidents : no Sakharovs, or Walesas or Havels."

Wendell Steavenson, „Ceausescu's children",
The Guardian, 10 decembrie 2014

O pagină contestată sau cum a devenit necesar încă un studiu despre Mihai Botez

În anul 2010 Editura Polirom publica un volum cu titlul *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*. Volumul avea 592 de pagini şi era constituit – cu excepţia a 53 de pagini de texte introductive aparţinând lui Dorin Tudoran şi autorului acestor rânduri, plus postfaţa lui Nicolae Manolescu – din documente provenind din voluminosul dosar de urmărire informativă al lui Dorin Tudoran creat de Direcţia Securităţii Statului (DSS).

În cele 16 pagini ale textului introductiv purtând titlul „O punere în context" exista o singură pagină despre Mihai Botez. Pagina în cauză, care atât ca dimensiune, cât şi ca importanţă în ansamblul studiului respectiv era relativ marginală, sintetiza relaţia dintre Botez şi Securitate astfel: „Un caz aparte între sursele DSS care îl privesc pe Dorin Tudoran îl constituie Mihai Botez. Bazându-se pe mărturia lui Dorin Tudoran, dar şi pe documentele din dosar, cititorul va şti să evalueze rolul lui Mihai Botez în acest caz. Ca şi Silviu Brucan, până la proba contrarie şi bazându-ne exclusiv pe documentele din dosarul lui Dorin Tudoran, Mihai Botez pare să fi fost o «sursă» a DSS care nu a semnat un angajament cu Direcţia I sau cu UM 0800 SMB şi care a dat informaţii DSS «în clar»"[1]. După ce cita opinii contradictorii din România şi din SUA privind statutul de disident al lui Mihai Botez, textul explica pe scurt relaţia lui Mihai Botez cu locotenent-colonelul Marian Ureche, ofiţerul de Securitate căruia Mihai Botez i-a dat rapoartele mai sus-menţionate, şi sublinia faptul că Mihai Botez era urmărit de Securitate printr-un aşa-numit dosar de urmărire informativă (DUI)[2]. În sfârşit, textul mai menţiona că „Mihai Botez a fost în timpul preşedinţiei lui Ion Iliescu ambasador al României la ONU (1992-1994) şi la Washington (1994-1995), unde a reprezentat aşa-numitul guvern al «patrulaterului roşu» al lui Nicolae Văcăroiu (alianţa PDSR, PRM, PUNR şi PSM)"[3].

Pasajul din introducerea mea privindu-l pe Mihai Botez, cât şi documentele din volum, fie ele note ale sale, fie rapoarte ale ofiţerului de Securitate rezultate din discuţiile cu Botez, fie transcrieri ale înregistrărilor discuţiilor dintre cei doi, au generat publicarea unor articole cu referinţe logice şi de bun-simţ privind acest subiect, dar şi o serie de atacuri vitriolice la adresa mea şi a lui Dorin Tudoran. Dacă duritatea ieşirilor la adresa mea este neimportantă, ele fiind cel mai adesea constituite, poate cu o singură excepţie, din scurte înşiruiri de adjective, care ţineau loc de argumente, am fost surprins şi intrigat de atacurile brutale la adresa lui Dorin Tudoran. Rezulta clar şi direct din aceste atacuri că Dorin Tudoran se făcea vinovat pentru că a publicat în volumul *Eu, fiul lor* notele date de Botez Securităţii, afirmându-se uneori fără nici o probă şi pe un ton suburban că Tudoran l-ar fi deconspirat de fapt pe Botez în anii dificili ai disidenţei lor.

Fiind un prieten apropiat al lui Mihai Botez, Dorin Tudoran a fost şocat să descopere în propriul dosar o duzină de note ale acestuia care reflectau „o exactitate a datelor relatate... ce pot fi cu greu

1. Radu Ioanid, „O punere în context", în Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, Polirom, Iaşi, 2010, p. 23.
2. *Ibidem*.
3. *Ibidem*, p. 29.

atribuite altcuiva"[1]. Aşa cum scria Radu Călin Cristea, notele respective privind discuţiile dintre Mihai Botez şi Securitate denotau un „exces de colocvialitate"[2]. Dorin Tudoran a trecut peste acest şoc cu generozitate şi înţelegere pentru prietenul său Mihai Botez, scriind cu noblețe: „Acesta este singurul Mihai pe care am hotărât să-l păstrez în suflet - nici drac, nici sfânt. Doar un frate mai mare, tandru şi generos, pe care mi l-am dorit întotdeauna"[3].

Am încercat să fac un pas înapoi şi să reflectez asupra documentelor publicate, asupra reacţiilor viscerale care îl transformau pe Dorin Tudoran din victimă în agresor. Am ajuns la concluzia că reacţiile critice la publicarea documentelor scrise de Botez puteau fi explicate de teama de a nu se altera imaginea unuia dintre puţinii disidenţi pe care i-a avut România în timpul regimului comunist, dar şi că, dincolo de documentele publicate şi de semnele de întrebare ridicate de ele, memoria lui Mihai Botez nu trebuia să fie demonizată ca răspuns la unele reacţii primitive generate de publicarea documentelor respective.

Era limpede că istoria disidenţei lui Mihai Botez, în care notele referitoare la Dorin Tudoran reprezintă o mică parte, semnificativă sau nu, poate fi discutată numai pe bază de documente, şi nu pe bază de afirmaţii fără acoperire, dublate de umori isteroide. Am hotărât în consecinţă să caut documente suplimentare legate de Mihai Botez în arhivele din România. Sarcina nu era uşoară: în arhivele româneşti documentele legate de Mihai Botez sunt răspândite în diferite dosare şi sunt fragmentare. De aceea am mai hotărât să cer declasificarea documentelor legate de Mihai Botez aflate în arhivele guvernamentale din SUA. Studiul documentelor româneşti şi americane, dar şi al documentelor din arhiva Europei Libere mi-a permis să înţeleg mai bine traiectoria disidenţei lui Mihai Botez.

Radu Ioanid

1. Dorin Tudoran, „Ghid pentru cititorul de cursă lungă", în *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, p. 45.
2. Radu Călin Cristea, „Un mare disident: Dorin Tudoran", *România Literară*, nr. 2, 2011.
3. Dorin Tudoran, „Ghid pentru cititorul de cursă lungă", p. 45.

Mulţumiri

Acest volum a avut o gestaţie lentă şi dificilă. În arhivele româneşti, documentele legate de Mihai Botez au fost şi rămân dispersate în dosare multiple - nominale, tematice, de reţea -, care nu sunt neapărat legate direct de persoana sa. Nu este deloc exclus ca unele dosare care conţin informaţii referitoare la Mihai Botez să fi rămas clasificate în arhivele româneşti. Cu foarte mici excepţii, în arhivele guvernamentale americane documentele privindu-l pe disidentul român au fost până de curând clasificate. Unele dintre acestea au rămas în continuare secretizate. CIA şi NSA nu au declasificat nici un rând legat de Mihai Botez, iar IRS a argumentat că legea nu îi permite declasificarea documentelor legate de taxele plătite de Mihai Botez în SUA. În ciuda acestor impedimente, atât în Statele Unite, cât şi în România am beneficiat de ajutorul unor arhivişti, diplomaţi şi cercetători fără care publicarea celor trei studii privindu-l pe Mihai Botez şi a majorităţii documentelor pe care aceste studii se sprijină nu ar fi fost posibilă.

Le sunt în primul rând recunoscător arhiviştilor de la Departamentul de Stat, în special lui Robert Homme, care au desecretizat peste două sute de pagini de documente conţinând rapoarte diplomatice referitoare la Mihai Botez. În toate aceste pagini au fost omise în general doar mici porţiuni de text, cel mai adesea aceste fragmente neavând nici o legătură cu Mihai Botez. Rapoartele au clarificat în mod hotărâtor relaţia dintre Mihai Botez, Ambasada SUA la Bucureşti şi Radio Europa Liberă. Sunt de asemenea recunoscător arhiviştilor FBI care, deşi au blocat unele informaţii esenţiale în legătură cu urmărirea lui Mihai Botez, au lăsat în părţile declasificate ale documentelor informaţii clare în legătură cu ritmul supravegherii lui Botez şi mai ales în legătură cu cauza fundamentală a acestei supravegheri. Şi INS a declasificat documente esenţiale pentru înţelegerea statutului juridic al lui Mihai Botez în SUA, fie el temporar sau „definitiv".

Fost diplomat american în post la Bucureşti, Ernest Latham mi-a înlesnit înţelegerea poziţiei complicate şi delicate în care s-a aflat împreună cu colegii săi în legătură cu şi în privinţa lui Mihai Botez. Îi sunt recunoscător lui Mircea Răceanu, un bun cunoscător al relaţiilor diplomatice româno-americane şi al funcţionării Ministerului Afacerilor Externe al României, pentru că mi-a clarificat sistemul de lucru în cadrul Ambasadei României în timpul burselor acordate de Wilson Center lui Mihai Botez, atunci când el, Mircea Răceanu, se afla la post la Washington.

Richard Cummings, responsabil cu securitatea RFE, a clarificat relaţia lui Mihai Botez după plecarea din România cu conducerea de vârf a postului de radio. La Washington, Martins Zvaners a permis cu diligenţă şi rapiditate publicarea textelor din acest volum, aflate în arhiva RFE/CEU, iar Zoltán Vági m-a ajutat cu abnegaţie la Budapesta la localizarea textelor lui Mihai Botez aflate în aceeaşi arhivă.

În Statele Unite, Ivan Sipos l-a identificat fără ezitare şi cu precizie pe informatorul „Albu", intelectual român cunoscut, informator deconspirat de CNSAS, aflat în vizită în SUA, găzduit la domiciliul său şi care a scris în toamna anului 1987 rapoarte lungi destinate Securităţii interne despre Mihai Botez.

Îi sunt recunoscător lui Dennis Deletant, care, cu eleganţa şi discreţia cunoscute, a citit manuscrisul acestui volum şi a scris o prefaţă care mă onorează. Nicolae Raţiu mi-a dat acces fără ezitare la fragmente nepublicate încă din jurnalul tatălui său, permiţându-mi să le utilizez în volum.

La CNSAS, Dragoş Petrescu şi Germina Nagâţ mi-au fost de mare ajutor, facilitându-mi accesul la documentele disparate legate de Mihai Botez şi înţelegerea unora dintre ele. La revista 22,

Andreea Pora şi Andrei Cornea au permis reproducerea unor interviuri date de Mihai Botez, texte extrem de importante pentru înţelegerea traiectoriei lui postcomuniste. Andrei Muraru m-a sfătuit cu tact şi cu umorul care nu-i lipseşte niciodată cum să evit diverse fundături birocratice inutile. La MAE, Stelian Obiziuc s-a străduit să desecretizeze unele documente de arhivă din care au rezultat detalii utile.

În sfârşit, dar nu în cele din urmă, sunt recunoscător Editurii Polirom, de care mă leagă o veche colaborare şi prietenie. Mă refer la Adrian Şerban şi Adrian Botez, fără care acest volum nu ar fi apărut.

Radu Ioanid

Trei schiţe de portret

Mihai Botez şi autorităţile române

La data de 20 iunie 1975, o telegramă a ambasadorului SUA la Bucureşti, Harry Barnes, adresată Secretarului de Stat informa despre discuţia dintre ambasador şi consilierul prezidenţial Mircea Maliţa privind o invitaţie adresată lui Mihai Botez din partea Centrului Woodrow Wilson de la Washington. Telegrama menţiona o convorbire precedentă datei respective dintre Harry Barnes şi Mircea Maliţa: „Maliţa a răspuns cu entuziasm la această ştire şi a spus că va face tot ceea ce îi stă în putinţă pentru ca Botez să primească permisiunea de a accepta [invitaţia]"[1]. La data trimiterii telegramei respective Mihai Botez beneficia de un stagiu de o lună la Wilson Center sub auspiciile USIA – International Visitor Program[2]. Într-adevăr, la începutul anului 1976 Mihai Botez a plecat la Washington pentru a începe un nou stagiu la Wilson Center.

Născut la 18 noiembrie 1940 la Bucureşti, Mihai Horia Botez venea, conform propriilor referinţe autobiografice, „dintr-o familie cu probleme, cu bunic condamnat (politic) în 1948 şi unchi mort la canal"[3]. Conform aceloraşi referiri la biografia sa, Botez relata că a „învăţat de timpuriu utilizarea dublului limbaj: unul pentru noi, în casă, şi altul pentru ei, afară", fiind „ameninţat toată tinereţea de infame dosare de cadre"[4]. Botez a obţinut în 1966 titlul de doctor în matematică şi a funcţionat pentru o perioadă ca cercetător la Institutul de Matematică. Conform biografiei sale oficiale aflate în dosarul său de cadre de la Ministerul Afacerilor Externe (MAE), Mihai Botez a fost începând cu acelaşi an 1966 şi până în 1970 „şeful departamentului pentru

1. http://www.wikileaks.org/plusd/cables/1975, UNCLASSIFIED, Declassified JUL 2006, Public Library of US Diplomacy.
2. http://www.wikileaks.org/plusd/cables/1975, UNCLASSIFIED, Declassified JUL 2006, Public Library of US Diplomacy, corespondenţa dintre Departamentul de Stat şi Ambasada SUA la Bucureşti, cu datele de 18 martie, 8 aprilie, 16 mai şi 23 mai 1975.
3. Mihai Botez, „Lecturi marxiste şi experienţă totalitară", în revista *22*, anul I, nr. 16, 4 mai 1990; rudele la care se referea Mihai Botez erau, conform propriilor declaraţii: un unchi, avocat A. Pomârleanu, fost deputat ţărănist mort la Canal, avocat Xenofon Eraclide, fost senator liberal-georgist „asasinat"; colonel D. Nicolescu, bunic, deţinut la Aiud, unde s-a îmbolnăvit grav – în „O scrisoare a lui Mihai Botez", Fundaţia România Literară, California, august 1993, hhttp://www.romlit.ro/ o_scrisoare_a_lui_mihai_botez.
4. Mihai Botez, art. cit.

cercetări, operaţiuni şi sisteme analize economice din cadrul Centrului de pregătire management CEPECA"[1].

Centrul pentru perfecţionarea cadrelor de conducere din întreprinderi (CEPECA) fusese creat printr-o hotărâre a Consiliului de Miniştri în 1967, în scurta perioadă de deschidere către Vest a lui Nicolae Ceauşescu în urma semnării unui acord între guvernul român, Programul Naţiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) şi Biroul Internaţional al Muncii (BIM). CEPECA era creaţia conducerii PCR. CEPECA fusese înfiinţată cu aprobarea lui Nicolae Ceauşescu de către Mircea Maliţa, ministru adjunct la Ministerul Afacerilor Externe (MAE), Vasile Blajovici, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, şi Petre Lupu, preşedinte al Comitetului de Stat pentru Muncă şi Salarii (CSMS), în scopul perfecţionării cadrelor de conducere ale „întreprinderilor socialiste". Deşi aparent CEPECA fusese înfiinţată în scopul creării unei tehnocraţii moderne, ea era în realitate încă un instrument de perfecţionare a cadrelor de conducere comuniste. După patru ani de existenţă, CEPECA a fost desfiinţată, fiind parţial comasată cu Academia „Ştefan Gheorghiu".

Matematicianul Eduard Rădăceanu povesteşte despre perioada în care Mihai Botez a lucrat la CEPECA: „La angajarea mea la CEPECA, în oct. 1969, la terminarea stagiului meu de doctorat cu frecvenţă la Inst[itutul] de Energetică al Academiei Române, M. Botez tocmai se întorsese de la bursa PNUD de care a beneficiat în Belgia, împreună cu alţi câţiva colegi din CEPECA, care îşi povesteau amintirile savuroase din acest stagiu de pregătire profesională... Se pare că avea unele probleme de sănătate mai vechi, căci în 1968 sau 1969, când a fost la o bursă în Belgia, a suferit o operaţie de splenectomie. A fost un coleg de serviciu plăcut, o persoană cultivată şi cu simţul humorului... Am lucrat în aceeaşi cameră cu încă trei colegi, matematicieni şi ei (Dan Fărcaş, Mircea Cristescu şi Marin Drăghici) din colectivul de Analişti Sisteme Informatice şi Cercetări Operaţionale pe care o vreme l-a condus M[ihai] B[otez]. La acest colectiv a fost ataşat şi dr. Ion Ladea, un personaj interesant şi pitoresc, care după '90 s-a specializat în medicină chineză"[2].

În anul 1970 Mihai Botez a devenit membru PCR: „La primirea mea în rândurile P.C.R., îmi amintesc că mi-am argumentat cererea în felul următor: doream să contribui mai activ la construirea socialismului pe pământul românesc şi eram convins că apartenenţa mea la detaşamentul înaintat al poporului nostru era de natură să îmi sporească posibilităţile de a-mi pune întreaga mea capacitate în slujba idealului propăşirii patriei"[3]. Nicolae Manolescu afirma că „Mihai [Botez] nu era un oportunist. Doar când intrase în PCR, în 1970, dăduse dovadă de oportunism, după cum va mărturisi el însuşi"[4]. Această „mărturisire" a lui Mihai Botez nu a putut fi identificată. Mihai Botez nu era singurul viitor disident care a intrat în PCR în perioada respectivă. Poziţia justificat antisovietică a lui Ceauşescu ca reacţie la intervenţia URSS în Cehoslovacia în anul 1968 fusese determinantă în manifestarea acestei opţiuni de către mulţi intelectuali români. O viitoare colegă de la

1. Arhiva Ministerului Afacerilor Externe (MAE), Fond Dosare personal, volum B933, propunere de acreditare A. 3/3451 semnată de ministrul Afacerilor Externe Teodor Meleşcanu şi de preşedinţii comisiilor de politică externă ale Senatului şi Camerei Deputaţilor.
2. Eduard Rădăceanu, mesaje electronice către Radu Ioanid, 26 şi 27 octombrie 2015.
3. Arhiva CNSAS, Fond Documentar, dosar nr. 118/25, f. 108, în Ana Maria Cătănuş, *Mihai Botez. O biografie*, disidentia.blogspot.com/2011/11/, 30 noiembrie 2011.
4. Nicolae Manolescu, „Câteva observaţii personale", *România Literară*, nr. 7, 2013.

Wilson Center, Catherine Durandin, aprecia că la început „Mihai Botez a fost... un tânăr comunist cu o carieră strălucită"[1].

Între 1970 şi 1974, Mihai Botez a lucrat la Universitatea din Bucureşti în cadrul Laboratorului de Cercetări Prospective, iar după 1974, la aceeaşi universitate, la Centrul Internaţional de Metodologie a Studiilor asupra Viitorului şi Dezvoltării, centru înfiinţat de Mircea Maliţa. Mihai Botez era un apropiat al lui Mircea Maliţa. De aici şi entuziasmul acestuia din urmă în ceea ce îl priveşte pe Botez. „Una din iniţiativele de la ministeriatul la Educaţie a fost crearea unei şcoli româneşti de studii prospective... Am început cu nucleul de bază. L-am rugat pe Onicescu să-mi recomande un probabilist bun şi l-a dat pe Mihai Botez. Într-adevăr era capabil şi bine cultivat. L-am numit director al unui centru pe lângă Universitatea din Bucureşti, care a crescut rapid până la cinci-şase cercetători salariaţi"[2]. Matematician şi om politic comunist, Mircea Maliţa fusese preşedinte al Uniunii Naţionale a Studenţilor din România (UNSR), ministru adjunct la MAE. Mai târziu va fi ministru al Învăţământului şi ambasador în Elveţia şi în SUA. În anul 1975, când sprijinea plecarea lui Mihai Botez în SUA, Maliţa era consilier al preşedintelui Nicolae Ceauşescu şi avusese un rol determinant în crearea CEPECA.

O delaţiune cu data de 22 iulie 1975 reflecta atitudinea critică a lui Mihai Botez faţă de autorităţile române între cele două plecări în Statele Unite. „Sursa colaborator «Teodoru»" (nume de cod) nu părea să ştie la data respectivă că Botez tocmai se întorsese de la prima bursă din SUA, afirmând că acesta este plecat pentru şase luni în SUA. Delatorul afirma că „în familie cel semnalat adoptă o atitudine ironică, ostilă regimului nostru, pers[oanelor] din conducerea superioară de partid şi de stat. Minimalizează realizările din ţara noastră făcând comparaţii cu cele din alte ţări, adresând calificative ca «imbecili», «cretini», persoanelor cu funcţii înalte de răspundere din partid şi stat"[3].

Conform mărturiei lui Mircea Răceanu, în timpul celei de-a doua burse în SUA, din 1976, la Wilson Center, Mihai Botez ar fi dat rapoarte scrise generalului Gheorghe Anghelescu, rezidentul Direcţiei de Informaţii Externe (DIE) din cadrul Ambasadei României: „În anul 1976, Mihai Botez a beneficiat de o bursă la Woodrow Wilson Center International for Scholars din capitala SUA, Washington DC. În perioada respectivă, eram diplomat la Ambasada României din Washington având gradul de prim-secretar. Ambasador până în luna iunie a fost Corneliu Bogdan, iar apoi Nicolae M. Nicolae. Rezidentul Securităţii (Serviciul extern) era generalul maior Gheorghe Anghelescu. După ce Mihai Botez a venit la bursă, l-am tratat cu prietenie, ştiind că era căsătorit cu sora lui Sergiu Celac cu care fusesem prieten. Unul din cifrorii ambasadei, cu care eram în relaţii foarte bune, m-a avertizat să fiu mai atent cu Mihai Botez, deoarece acesta, cum a afirmat el, dădea informări generalului Gheorghe Anghelescu, şi pentru a mă convinge, mi-a arătat una din aceste informări. Faptul că Mihai Botez, în loc să-l informeze pe ambasadorul român, cum ar fi fost normal, transmitea în scris astfel de informaţii generalului Anghelescu m-a convins că acesta a fost colaborator al Securităţii"[4]. Rapoarte ale Departamentului de Stat din anul 1976 demonstrează că una din misiunile lui Anghelescu

1. Catherine Durandin cu participarea lui Guy Hoedts, *Moartea Ceauşeştilor. Adevărul despre o lovitură de stat comunistă*, trad. de Marina Mureşanu Ionescu, Humanitas, Bucureşti, 2011, p. 62.
2. Mircea Maliţa, *Secolul meu scurt*, RAO, Bucureşti, 2015, p. 499.
3. Dosar CNSAS 205731, vol. 1, Botez Mihai şi alţii, p. 20.
4. Mircea Răceanu, mărturie scrisă dată autorului la 15 martie 2013.

era monitorizarea demonstraţiilor contra regimului Ceauşescu organizate de emigraţia română şi maghiară din SUA[1].

Mihai Botez era căsătorit cu arhitecta Mariana Celac, soră a diplomatului Sergiu Celac, detaşat de la Ministerul Afacerilor Externe (MAE) în aparatul central al CC al PCR, unde funcţiona ca translator de rusă şi engleză la întâlnirile oficiale ale lui Nicolae Ceauşescu. Împreună cu Sergiu Celac, Mihai Botez avea să semneze în anii 1977-1978 studii de management şi de analiză a sistemelor în reviste de specialitate în străinătate[2].

Dacă unele amănunte ale mărturiei lui Mircea Răceanu sunt relativ noi, altele coincid parţial cu informaţii publicate în anul 1995 în presa din România şi în cea de limba română din SUA. Conform acestor informaţii, persoana de legătură a lui Mihai Botez care i-ar fi succedat lui Gheorghe Anghelescu ar fi fost „matematicianul Adrian Petrescu, ofiţer superior în Direcţia de Informaţii Externe (DIE)"[3]. Afirmaţia conform căreia Adrian Petrescu ar fi fost „ofiţer superior al DIE" nu se verifică. Nu există dovezi că diplomatul Adrian Petrescu în post la Washington şi New York între 1974 şi 1976 ar fi fost ofiţer DIE.

După ce Mihai Botez a fost arestat la Washington pe 21 februarie 1976, Poliţia Metropolitană din Washington a informat nu numai Immigration and Naturalization Service (INS) şi Departamentul de Stat în legătură cu această arestare, ci şi Ambasada R.S. România printr-o scrisoare oficială care avea ataşat procesul-verbal al arestării[4]. Din documentele de arhivă declasificate în România până în prezent nu a fost descoperit nici un indiciu din care să rezulte că acest incident ar fi avut vreo urmare în sensul unei şantajări ulterioare a lui Mihai Botez de către DIE/Centrul de Informaţii Externe (CIE)[5].

În 1977, Laboratorul de Studii Prospective condus de Botez şi-a pierdut sediul. Mircea Maliţa îşi aminteşte în legătură cu aceasta : „Apoi nenorocirile apar una câte una. Botez nu a înţeles strategia la care aderam. Când nu poţi spune lucruri pe faţă nu ţi-e închisă calea să le menţionezi alegoric, citându-i pe alţii... Ni se ia sediul invocându-se că e afectată clădirea de cutremurul din 1977. Ce a mai rămas din echipă se mută la mansardă"[6].

Tot în primăvara anului 1977 Mihai Botez şi colegii săi de lucru au început să fie urmăriţi intens şi sistematic de Direcţia Securităţii Statului (DSS). Planul de măsuri din dosarul de urmărire „Făgăraş" cu data de 23 mai 1977, care se referea la „Botez Mihai şi alţii", menţiona că „la data de 07.05.1977 numiţii Botez Mihai, Celac Mariana, Vasilescu Adrian şi Sandi Ana Maria, salariat la Secţia de studiu a sistemelor la Universitatea

1. http : //www.wikileaks.org/plusd/cables/1976, CONFIDENTIAL Public Library of US Diplomacy, rapoarte ale Departamentului de Stat din iunie şi iulie 1976.
2. A se vedea Mihai C. Botez, Sergiu Celac, „Cooperative management of forced-induced international situations", *Policy Sciences*, decembrie 1977, vol. 8, nr. 4, pp. 455-468 ; M.C. Botez, Sergiu Celac, „A new economic and political order in the perspective of system dynamics", *Technological Forecasting and Social Change*, 08/1978, pp. 145-154.
3. Cornel Dumitrescu, *Lumea Liberă*, articol reluat de ziarul *Ziua*, 18 iulie 1995.
4. US Citizenship and Immigration Services FOIA Mihai Botez, NRC 2013096869, scrisoare cu data de 24 februarie 1976 semnată de Burtell M. Jefferson, adjunctul şefului poliţiei – divizia operaţiuni şi primită de consulul Badaliescu (Badalicescu ?) la ora 11 : 45. A se vedea amănunte despre arestarea lui Mihai Botez *infra* în studiul despre relaţia sa cu autorităţile americane.
5. După dezertarea generalului Ion Mihai Pacepa DIE va fi reorganizat, devenind CIE.
6. Mircea Maliţa, *op. cit.*, pp. 501-502.

din Bucureşti, au fost semnalaţi cu manifestări ostile la adresa politicii partidului şi statului, ca vizitatori ai ambasadei şi bibliotecii SUA la Bucureşti, precum şi cu relaţii neoficiale în rândul unor cetăţeni străini"[1]. La 7 mai 1977 Securitatea Municipiului Bucureşti aflase de la „legătura oficială MC" că „Botez Mihai, Celac Mariana, Vasilescu Adrian şi Sandi Ana Maria comentează în mod tendenţios unele măsuri luate de conducerea de partid şi de stat. Deasemena cei în cauză şi în special Mihai Botez au unele manifestări la adresa şefului statului pe care îl calomniază"[2].

Planul de măsuri „Făgăraş" al DSS referitor la Mihai Botez şi colegii săi prevedea activarea reţelei de informatori în jurul acestora, „încadrarea informativă la domiciliu" a celor urmăriţi, interceptarea corespondenţei interne şi externe şi luarea de „măsuri TO la locul lor de muncă şi la domiciliul acestora"[3]. Instalarea TO în biroul în care lucra Mihai Botez a fost o operaţie care a cerut prezenţa fizică a patru ofiţeri de Securitate. Echipa care l-a inclus pe maiorul Marian Ureche a blocat într-o seară după ora 20 accesul la două etaje ale Universităţii pentru a asigura condiţii de lucru tehnicienilor care instalau aparatura de ascultare. Din punct de vedere operaţional, instalarea TO a fost un eşec total, din transcrierile înregistrărilor respective nerezultând nici un element incriminant pentru Mihai Botez şi colegii săi[4].

Informatorii din anturajul lui Mihai Botez şi-au făcut însă datoria. O notă cu titlul „Referitor : unele aspecte negative de la Secţia de Studiul Sistemelor din Cadrul Universităţii din Bucureşti", semnată la 20 octombrie 1977 de Maria Ivona Pop, documentarista la secţia mai sus-menţionată şi soţia unui diplomat din cadrul MAE, dă măsura delaţiunilor solicitate şi primite de DSS care se refereau la Mihai Botez şi colegii săi[5]. Delatoarea, investigată la rândul ei de Securitate deoarece soţul ei urma să plece la post în Australia, detalia în nota sa „o serie de aspecte negative... [care] mi-au devenit deosebit de clare după un timp mai îndelungat şi după ce în legătură cu unele dintre ele, pe care i le-am relatat soţului meu ne-au apărut la amândoi de-a dreptul duşmănoase faţă de Partid, poporul român şi conducătorul său, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Astfel discursurile şefului statului erau comentate de regulă negativ făcându-se afirmaţii lipsite de respect faţă de el şi faţă de ceea ce spunea.

Îmi amintesc de pildă că cu ocazia unui discurs privind emigrarea din România şi actele de trădare din partea unora când a citat şi un vers din Vasile Alecsandri, comentariile lui Mariana Celac şi lui Paul Dimitriu în sensul că «cei care pleacă din ţară n-o să mai aibă linişte» într-un sens băşcălios. Toate ideile noi din discursuri erau comentate ca «invenţii» care nu spun nimic.

Era comentată negativ şi tovarăşa Elena Ceauşescu. Asemenea atitudini aveau Mariana Celac, soţul ei Botez Mihai (care făcea băşcălie şi de latinitatea noastră precum şi de daci, spunând că într-o discuţie cu-n spaniol când acesta a amintit de originea noastră

1. Dosar CNSAS 205731, vol. 1, Botez Mihai şi alţii, p. 1.
2. Dosar CNSAS 205731, vol. 1, Botez Mihai şi alţii, p. 6.
3. Dosar CNSAS 205731, vol. 1, Botez Mihai şi alţii, pp. 1-3.
4. Dosar CNSAS 205731, vol. 1, Botez Mihai şi alţii, pp. 1-2.
5. Conform menţiunii cu data de 9 martie 2015 a dosarului nr. 1732/299/2007, Tribunalul Bucureşti, secţia a IV-a civilă, la data respectivă Pop Ivona Maria era decedată. Conform hotărârii Guvernului României nr. 139 din 20 aprilie 1993 Pop Ivona Maria renunţa la cetăţenia română, fiind stabilită în Suedia.

comună latină lui îi venea să râdă!), Vasilescu Adrian care spunea că politica tovarăşului Nicolae Ceauşescu în legătură cu cadrele este antisemită, precum şi alte cuvinte de-a dreptul jignitoare şi lipsite de cel mai elementar respect faţă de şeful statului.

Comentau [în] fiecare dimineaţă ştirile de la Europa Liberă în sens favorabil acestui post, subliniind în general «prostia noastră».

Mariana Celac, sora translatorului oficial al şefului statului, spunea că Sovieticii ne-au făcut Revoluţia şi noi suntem nerecunoscători, că românii n-au nici un rol şi că totdeauna românii au fost «lepre». La aceste atitudini se adăuga şi cea a tov. Mircea Ioanid care funcţiona ca colaborator extern şi ca director tehnic şi care deşi mai prudent în exprimare, îşi exprima dezaprobarea faţă de tot ce se întâmpla la noi"[1]. După ce menţiona legăturile cu Ambasada SUA ale celor urmăriţi, delatoarea adăuga: „Am constatat în acelaşi timp că sunt informaţi cu multe schimbări [politice] înainte de a se efectua"[2].

La 10 octombrie 1978, în legătură cu planul de urmărire informativă „Făgăraş" din dosarul de urmărire informativă (DUI) 205731 „Botez Mihai şi alţii", Inspectoratul Municipiului Bucureşti (IMB) Securitate constata prin colonelul Constantin Ceganeanu că „discuţiile cu caracter denigrator la adresa partidului şi statului nostru... nu au mai avut loc după plecarea din colectiv a unor salariaţi care iniţiau aceste discuţii respectiv Dimitriu Paul, plecat definitiv în Franţa, şi Celac Mariana, transferată la Direcţia de sistematizarea municipiului Bucureşti"[3]. În consecinţă, se propunea închiderea dosarului de urmărire informativă „Făgăraş" cu menţiunea criptică potrivit căreia „celelalte persoane care apar în dosar nu se iau în evidenţă" la CID[4].

Anul 1978 a adus cu sine noi dificultăţi pentru Mihai Botez. Ancheta care a urmat rămânerii în străinătate a generalului Ion Mihai Pacepa a determinat concedierea din aparatul CC al PCR şi din MAE a lui Sergiu Celac, la ordinul personal al lui Nicolae Ceauşescu. Conform unor rapoarte ale DSS din anii 1975 şi 1978, „Sergiu Celac se afla în relaţii apropiate cu... Nicolae Ecobescu şi Mircea Maliţa. Ştefan Andrei, Nicolae Ecobescu, Nicolae Doicaru şi Ion Mihai Pacepa l-ar fi folosit pentru a se informa cu privire la conţinutul convorbirilor lui Nicolae Ceauşescu cu diverse delegaţii străine, la care ei nu participau"[5]. O mărturie a unui diplomat american în post la Bucureşti pare să confirme că Sergiu Celac şi Ion Mihai Pacepa fuseseră într-adevăr în relaţii apropiate. În decembrie 1989, între Crăciun şi Anul Nou, Ambasada SUA a aranjat în sediul cancelariei ambasadei o convorbire telefonică între Dana Dămăceanu (Pacepa) şi tatăl ei Ion Mihai Pacepa. Consulul Virginia Carson-Young relatează că în timpul convorbirii Dana Dămăceanu i-a spus tatălui ei: „Ştii, Celac, care este acum ministru de Externe, este vechiul tău prieten, deci el ne poate ajuta"[6]. Una dintre consecinţele acestei concedieri a fost faptul că Mihai Botez şi soţia sa Mariana Celac nu au mai primit aprobarea de a călători în străinătate, cererile lor de paşaport fiind refuzate[7].

1. Dosar CNSAS 205731, vol. 1, Botez Mihai şi alţii, pp. 8-9.
2. Dosar CNSAS 205731, vol. 1, Botez Mihai şi alţii, p. 9.
3. Dosar CNSAS 205731, vol. 1, Botez Mihai şi alţii, pagină nenumerotată.
4. Dosar CNSAS 205731, vol. 1, Botez Mihai şi alţii.
5. Mihai Pelin, *Culisele spionajului românesc. D.I.E. 1955-1980*, Evenimentul Românesc, Bucureşti, 1997, p. 133.
6. Interviu Virginia Carson-Young, Consular officer, Bucharest, 1987-1991, www.adst.org/Readers/Romania.pdf.
7. A se vedea *infra* studiul despre relaţia dintre Mihai Botez şi autorităţile americane.

Anul 1979 a reprezentat începutul „disidenţei deschise" a lui Mihai Botez[1]. Dosarul de personal de la MAE al lui Mihai Botez conţine în propunerea de numire ca ambasador al României la ONU un CV al său care menţionează că a fost între 1979 şi 1984 profesor asociat la CEDOR[2]. O „fişă de disident" aparent „scrisă de Mihai Botez ca o complectare la CV-ul său cu ocazia numirii sale ca ambasador al României la ONU" specifică faptul că „singurele activităţi didactice desfăşurate de M.H.C. Botez în perioada 1978-1987 sunt legate de centrul demografic al ONU (CEDOR) unde directorii străini l-au invitat pe M.H.C. Botez să ţină cursuri fără aprobarea autorităţilor române; la rândul său M.C.H. Botez a ţinut orele în afara programului său de la Universitate şi *fără aprobarea conducerii acesteia*"[3]. Dacă această fişă de disident a fost într-adevăr scrisă de Mihai Botez, atunci ea conţine un fals în legătură cu circumstanţele angajării şi menţinerii sale la CEDOR în calitate de cadru didactic.

Din decretul de înfiinţare a CEDOR rezultă că statutul cadrelor ONU venite din afara ţării pentru a funcţiona în această instituţie era similar cu cel al unui diplomat străin acreditat în România[4]. Din acest motiv toate cadrele didactice ale CEDOR cetăţeni români domiciliaţi în România aveau nevoie de aprobarea Securităţii pentru a lucra în cadrul acestei instituţii. Şi Mihai Botez a avut această aprobare, aşa cum rezultă din discuţia din 26 martie 1983 dintre el şi locotenent-colonelul Marian Ureche de la IMB, UM 0800.

„B[otez].: Domnule, eu nu încalc legea, nu sunt copil de ţâţă! Am mai auzit povestea că Fabri [directorul CEDOR] este agentul meu de legătură. Îmi dau seama că în cazuri din astea sunteţi obligaţi (dumneata, superiorii), presaţi să stabiliţi traseele, să reconstituiţi... Cu CEDOR-ul ştiu că nu sunt agreat acolo, se crează nişte false probleme. Sunt un bun profesionist şi sunt considerat de conducerea lor ca un pericol, pentru că îi concurez. *Dacă nu mă ajutai dumneata nici nu mă primeau. Oricum, ştiu că ai faţă de mine o simpatie vinovată. Este o simpatie reciprocă.*

O. [Marian Ureche]: În ce mă priveşte există o simpatie reală. Oricum nu poţi trece nepăsător pe lângă o nedreptate mai ales când şti că poţi să-l ajuţi pe om"[5].

Nu era prima dată când Mihai Botez îi mulţumea locotenent-colonelului Ureche pentru sprijinul acordat la angajarea la CEDOR. Într-o notă scrisă ca urmare a discuţiei sale cu Mihai Botez de la 14 februarie 1983, Ureche raporta că „M. Fabri i-a comunicat [lui Botez] că *la CEDOR s-a primit curând şi acordul părţii române în legătură cu ţinerea unor cursuri de către M. Botez. Acesta ne-a mulţumit pentru ajutorul dat în acest sens*. Neavând nici o contribuţie pe acest plan şi cunoscând că a intervenit pentru el tov. Gheorghe Rădulescu i-am spus că partea dificilă a lucrurilor nu a constat în acordul propriu-zis ci

1. „Disidenţa – diagnostic şi terapie, dialog cu domnul Mihai C. Botez", interviu realizat de Stelian Tănase, revista *22*, anul I, nr. 46, 30 noiembrie 1990.
2. Arhiva MAE, Dosare Personal, volum B – 933, A, 3/3451, propunere semnată de Teodor Meleşcanu, p. 2.
3. Mihai Botez, *Scrisori către Europa Liberă*, Editura Fundaţiei Culturale Române, Bucureşti, 2003, pp. 141, 143; *subl. n., R.I.*
4. Decretul nr. 469 din 28 decembrie 1979 emis de Consiliul de Stat privind ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii Socialiste România şi Organizaţia Naţiunilor Unite privind continuarea şi dezvoltarea Centrului demografic ONU – România (CEDOR), încheiat la New York la 15 noiembrie 1979 şi publicat în *Monitorul Oficial* nr. 4 din 5 ianuarie 1980.
5. Dosar CNSAS, I 153657, vol. 3, pp. 213-214v, în Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, Polirom, Iaşi, 2010, p. 301; *subl. n., R.I.*

în avizele anterioare date la niveluri mai mici"[1]. „Avizele anterioare" îl includeau şi pe cel al Direcţiei a III-a Contraspionaj a DSS, care dădea sau nu permisiunea unor cetăţeni români să lucreze pentru misiunile diplomatice care funcţionau la Bucureşti.

Mihai Botez a dat informaţii Securităţii despre unii disidenţi români. În 1979 sau 1980 Mihai Botez l-a cunoscut pe Ion Puiu. O notă-raport a maiorului Marian Ureche de la Securitatea Municipiului Bucureşti cu data de 31 octombrie 1982 menţiona că Mihai Botez îi relatase că „l-a cunoscut [pe Ion Puiu] întâmplător în urmă cu 2-3 ani când acesta i-a făcut un referat la o carte care trebuia să-i apară. Nu a avut nici un fel de relaţii cu el. Puiu Ion l-a căutat de mai multe ori telefonic solicitându-i o întrevedere într-o problemă de ordin profesional. S-au întâlnit într-una din primele duminici a lunii octombrie... Părerea sa în legătură cu Ion Puiu este că la acesta există semne de senilizare şi de dezechilibru psihic"[2]. Marian Ureche ştersese neglijent numele lui Mihai Botez din raport, acesta rămânând vizibil.

La 22 iunie 1983, Ambasada SUA la Bucureşti trimitea la Washington pentru a fi tradus un document caracterizat ca fiind „ciudat" („*curious*") trimis ambasadei de Mihai Botez. Documentul ar fi fost redactat de reprezentanţi ai Partidului Naţional Ţărănist (PNŢ). Cerând discreţie („*please protect*") în legătură cu Mihai Botez, raportul ambasadei preciza că acesta ştie foarte puţin despre grupul respectiv şi că nu trebuie deloc asociat cu el[3]. Într-o scrisoare cu data de 8 mai 1985, după ce îi cerea lui Vlad Georgescu să-l sprijine pe Puiu care fusese anchetat, amendat şi ameninţat cu un proces de Securitate, Botez afirma: „Eforturile mele de a-l introduce în cercuri diplomatice – a căror contactare pare că asigură o oarecare protecţie – au eşuat până acum: nimeni nu vrea să-l vadă..."[4].

Mihai Botez a continuat să dea informaţii Ambasadei SUA la Bucureşti despre disidenţa unor foşti membri PNŢ. Astfel, la 19 noiembrie 1986, la resturantul Minerva din Bucureşti, în discuţia cu Nuel Pazdral, consilierul politic al ambasadei, Mihai Botez aborda subiectul unui „grup al lui Puiu", fost lider PNŢ care un an mai târziu avea să încerce să-şi depună candidatura pentru Marea Adunare Naţională. Din discuţie, Mihai Botez apare ca persoana care mijloceşte întâlnirea dintre „ăl bătrân" care „ar dori să devină un martir" şi Ambasada SUA, propunându-se ca interpret, întrucât „cel bătrân ar fi bucuros dacă ar fi însoţit de mine pentru că nu se descurcă cu limba"[5]. În discuţia respectivă, Mihai Botez considera punctul de vedere al grupării ca fiind „foarte critic", sugerând că în locul unor afirmaţii radicale, precum „această societate este un dezastru şi că trebuie să schimbăm totul", ar fi mai util „să adopţi un alt limbaj. De aceea ar fi bine să ne referim la transport, lipsa de alimente... lucruri care nu sunt chiar politice"[6].

La 15 iunie 1987 Ambasada SUA la Bucureşti primea un telefon anonim care anunţa că Ion Puiu fusese arestat la 20 mai, interogat intens cu privire la un memoriu pe care intenţionase să-l trimită lui Gorbaciov. Ambasada bănuia că telefonul fusese dat de Florian Russu, coleg de grup disident cu Ion Puiu. Raportul ambasadei mai menţiona că Puiu se

1. Dosar CNSAS, I 153657, vol. 3, pp. 213-214v, în Dorin Tudoran, *op. cit.*; *subl. n., R.I.*
2. Dosar CNSAS 238321, vol. 10 (I 160853), p. 123.
3. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485680, 22 iunie 1983.
4. Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, Editura Fundaţiei Culturale Române, Bucureşti, 2003, p. 111.
5. Radu Ioanid (ed.), *Dosarul Brucan. Documente ale Direcţiei a III-a Contraspionaj a Departamentului Securităţii Statului (1987-1989)*, Polirom, Iaşi, 2008, p. 173.
6. *Ibidem*, pp. 172-173.

afla încă în arest la 15 iunie în închisoarea Rahova şi că Mihai Botez avea contacte frecvente cu el şi asociaţii săi. La 27 iulie Mihai Botez comunica Ambasadei SUA că aflase din surse indirecte că Ion Puiu fusese internat în spital ca urmare a rănilor cauzate de încarcerare[1].

Conform unei note dactilografiate cu litere mari cu maşina de scris IBM pentru conducerea DSS şi cea a PCR, Securitatea a interceptat în toamna anului 1987 un canal de legătură facilitat de Ambasada Marii Britanii la Bucureşti între Ion Raţiu, aflat în emigraţie la Londra, şi Ion Puiu. Conform notei DSS, Ion Puiu redactase „o scrisoare cu conţinut profund duşmănos adresată lui Raţiu Ion precum şi posturilor de radio BBC şi «Europa Liberă»", scrisoare interceptată de DSS. Conform aceleiaşi note, Ion Raţiu trimisese diverse sume de bani de ordinul sutelor de mii de lei pentru Ion Puiu, Ferdinand Radu şi Eugen-Virgil Perianu. Raportul DSS mai specifică: „A rezultat că urma să fie finanţat pe aceeaşi cale şi Botez Mihai, care nu a primit nici o sumă de bani, fiind plecat în străinătate"[2]. Jurnalul lui Ion Raţiu demonstrează că iniţiativa sa de a trimite o sumă de bani lui Ion Puiu, eventual prin Mihai Botez, a fost luată la 12 septembrie 1987, şi nu în 1988, aşa cum s-a afirmat eronat: „Stabilim cu Ioana că voi accepta [?] în România 500.000 lei. Să-i dea imediat 50.000 lui Puiu... Să-i explice cum poate să-i ia de la Floria Badralexe şi cum poate să-mi trimită comunicări prin Alan Clark... Seara mă sună Mihai Botez. Acceptă şi el să primească şi să distribuie banii ce-i voi trimite eu. Dar el se întoarce abia peste vreo 3 luni"[3]. Surprinzător şi de neînţeles, cu o zi înainte, la 11 septembrie 1987, la Paris Mihai Botez îl încurajase într-un mod „pozitiv" pe Ion Raţiu să se întoarcă în România pentru a da curs unei invitaţii din partea lui Nicolae Ceauşescu pe care i-o adusese Iosif Constantin Drăgan[4]. Conform memoriilor lui Eugen Mihăescu, Mihai Botez i-ar fi relatat în toamna anului 1987 că a fost interogat în legătură cu cazul Puiu în Rahova, la sediul Direcţiei a VI-a Investigaţii Penale, de Iulian Vlad, şeful DSS, care l-ar fi flatat şi i-ar fi cerut să cumpere pentru el o Biblie a lui Şerban Cantacuzino[5]. Având în vedere amestecul de realitate şi aproximaţii din memoriile lui Mihăescu, această mărturie trebuie pusă sub semnul întrebării[6].

1. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485674, 15 iunie 1987 şi FOIA F-2013-02859, DOC C05485662, 27 iulie 1987.
2. Dosar CNSAS 238321, vol. 7 (I 160853), pp. 9-11. A se vedea şi declaraţia general-locotenentului Iulian Vlad redactată în detenţie la 31 martie 1990, conform căreia „pe propria sa răspundere" a hotărât „nearestarea şi netrimiterea în judecată a lui Ion Puiu", care „după cercetări a fost pus în libertate", deşi „erau bine cunoscute activitatea ce o desfăşura şi legăturile ce le avea, inclusiv cu unii diplomaţi-cadre de informaţii de la două ambasade, precum şi cu o organizaţie din exterior de la care a primit suma de 1200000 lei", în Cristian Troncotă, *Duplicitarii. O istorie a Serviciilor de Informaţii şi Securitate ale regimului comunist din România (1965-1989)*, Elion, Bucureşti, 2004, p. 227.
3. Ion Raţiu, *Journal*, manuscris nepublicat, Archives of the Raţiu Family Charitable Foundation, London.
4. *Ibidem*.
5. Eugen Mihăescu, *Între linii*, RAO, Bucureşti, 2011, p. 47.
6. Spre exemplu, Eugen Mihăescu afirmă că la vizita la Muzeul Memorial al Holocaustului din aprilie 1993 monitoarele din muzeu „erau programate să transmită în buclă aceleaşi şi aceleaşi imagini cu execuţia mareşalului Antonescu". De asemenea, Mihăescu afirmă că „la Washington conducerea Muzeului Holocaustului a insistat... ca România să permită accesul specialiştilor în arhivele statului pentru a se putea determina ce anume s-a confiscat la «românizare» în anii '40"

Ciudată este şi relatarea Monicăi Lovinescu în legătură cu „afacerea Ion Raţiu". După ce menţionează în jurnalul ei, la 24 septembrie 1988, sosirea la Paris a disidentului Rusu (Russu), profesor de muzică implicat în acest caz, Monica Lovinescu o descrie pe Tutu Georgescu, cea care distribuise fondurile trimise de Raţiu, ca având „o răspândită reputaţie de suspectă" şi menţionează, bazându-se pe afirmaţiile lui Russu, dar şi pe cele ale lui Mihai Botez, că Puiu ar fi fost „agent" al Securităţii[1]. Dacă Botez a afirmat într-adevăr acest lucru, curieratul său riscant între Puiu şi ambasadele SUA şi Marii Britanii devine de neînţeles. După terminarea primei anchete care îl privea pe Mihai Botez, DSS a continuat să îl monitorizeze pe acesta. La 30 februarie 1980 Direcţia a III-a Contraspionaj a Securităţii (UM 0625) o recruta pe informatoarea „Sanda", colegă de lucru a lui Mihai Botez. Informatoarea „Sanda" „menţiona că nu a fost deloc surprinsă de evoluţia şi atitudinea lui [Mihai Botez] şi se întreba chiar ce se întâmplă cu acest om care primea aproape zilnic invitaţii de participare la diverse ambasade din Bucureşti şi în special la ambasada americană". „Mihai Botez", raporta informatoarea, „era un element capabil dar foarte încrezut şi extrem de influenţabil, cu evidentă înclinaţie spre interpretarea fenomenelor sociale din ţara noastră". „Mihai Botez", continua delatoarea, „este un element căzut sub influenţa ideologiei străine care face jocul unor cercuri reacţionare din străinătate". „Sanda" era efectiv revoltată că Mihai Botez nu a făcut o scrisoare de dezminţire către postul de radio Europa Liberă „privind scrisoarea trimisă de el transfugului Vlad Georgescu din slujba spionajului american"[2]. Informatoarea „Sanda" este identificată în clar în dosarul CNSAS 135444, R 303356. La 31 mai 1982, un raport al grupului operativ Eterul constata că Europa Liberă acordă o atenţie accentuată matematicianului Mihai Botez şi că, mai devreme sau mai târziu, cunoscutul disident nu va putea să fie reţinut în ţară. „În scopul neutralizării acestei acţiuni, în cooperare cu Serviciul Independent D" – consemnau maiorul Ion Alexandru Munteanu şi căpitanul Ştefan Ramfu –, „se acţionează pentru compromiterea sa în străinătate, prin acreditarea ideii că Mihai Botez este informatorul organelor de Securitate sens [*sic*] în care i se va aproba cererea de a efectua o călătorie turistică în SUA"[3].

„La 30 aprilie 1982 Inspectoratul Municipiului Bucureşti – Securitate dispunea în problema «Eterul» de 188 de surse – informatori, colaboratori şi rezidenţi –, dintre care 57 cu posibilităţi în exterior."[4]

Unul dintre cei urmăriţi în această operaţiune era Mihai Botez. În cartea sa *Operaţiunile Melita şi Eterul. Istoria Europei Libere prin documente de Securitate*, Mihai Pelin identifică sursa „Popa" ca fiind soţul cumnatei lui Vasile Mănuceanu, comentator al Europei Libere. Într-o întâlnire din 30 noiembrie 1983 cu sursa „Popa", locotenent-colonelul Marian Ureche i-a trasat sarcina de a-l compromite în ochii conducerii Europei Libere pe Mănuceanu. „Colateral aceeaşi sursă a fost mandatată să stabilească şi creditul de care se mai bucura Mihai Botez pe lângă Vlad Georgescu."[1]

Afirmaţia lui Botez despre sine de la 2 februarie 1983: „...colind ambasadele străine din Bucureşti şi frecventez diplomaţi de circa 15 ani", existentă în dosarul lui Dorin Tudoran, dar şi profesoratul său la CEDOR sugerează că avea contacte vechi cu cel puţin două dintre direcţiile DSS (spionaj şi contraspionaj)[2]. Conform unui fost ofiţer de Securitate care a instrumentat primul dosar DUI al lui Botez în anii 1977-1978 şi care a solicitat anonimatul, Securitatea internă l-a bănuit pe Botez în anii respectivi de contacte cu aripa externă a aceleiaşi instituţii. Contactele lui Mihai Botez cu ofiţeri ai Direcţiei a III-a Contraspionaj, precum şi relaţia sa „bună" cu locotenent-colonelul Marian Ureche de la Securitatea Municipiului Bucureşti sunt confirmate de o notă din data de 24 februarie 1984, semnată de general-locotenentul Iulian Vlad, secretar de stat în Ministerul de Interne şi şef al Securităţii interne la data respectivă, într-un ordin către generalul Alexie ce menţiona că, în cazul în care dosarul lui Mihai Botez va fi preluat de Direcţia a III-a, *„nu ar fi indicat ca obiectivul să fie contactat de ofiţeri ai Direcţiei a III-a pe care îi cunoaşte.* În [acest] caz să se lucreze deplin conspirat". De asemenea, Iulian Vlad considera că, „în funcţie de rezultatul analizei cu Securitatea Capitalei, să se aprecieze utilitatea menţinerii în continuare în contact de influenţă şi exploatare informativă de către locotenent-colonelul Ureche M. care pe fond a realizat o serie de lucruri pozitive şi a reuşit să şi-l apropie"[3]. În acest sens, Marian Ureche raporta la 10 septembrie 1983 că Mihai Botez „a evidenţiat faptul că ofiţerul [Marian Ureche] îi inspiră mare încredere, «reprezentând un mare pericol» că nu are secrete faţă de el şi că dacă ar şti că ofiţerul are ceva de câştigat pe plan profesional din aspectele pe care el le relatează şi că asta nu i-ar aduce prejudicii nu ar avea nici cele mai mici rezerve"[4].

Este cert că în perioada 1982-1985 Botez era din nou urmărit informativ (DUI) şi avea în continuare dificultăţi în a obţine paşaport pentru a călători în străinătate: când, în februarie 1982, Alexander Haig, Secretar de Stat al SUA, a fost primit de Ceauşescu, el a intervenit pentru a li se acorda paşapoarte lui Mihai Botez şi lui Silviu Brucan, cărora nu li se permitea să participe la conferinţe internaţionale[5]. Este de asemenea cert şi demonstrat că în contactele sale cu Europa Liberă, pe lângă exprimarea poziţiei sale critice faţă de involuţia situaţiei din România, Mihai Botez a sprijinit disidenţa lui Dorin Tudoran şi Ion Puiu. Conform unei note DSS cu data de 3 mai 1984, Dorin Tudoran, care semna „mai multe materiale scrise... cu caracter calomniator la adresa unor scriitori şi de denigrare a politicii culturale a partidului şi statului", „la începutul anului 1983 a

(Eugen Mihăescu, *op. cit.*, pp. 168-169). În realitate, un singur monitor a prezentat şi prezintă execuţia lui Antonescu, iar Muzeul Holocaustului nu a insistat în timpul vizitei lui Iliescu şi nici mai târziu pentru deschiderea arhivelor legate de spolierea evreilor din România, ci a cerut deschiderea arhivelor în general, lucru pe care Iliescu l-a promis şi nu l-a refuzat, aşa cum afirmă Mihăescu.

1. Monica Lovinescu, *Jurnal 1985-1988*, Humanitas, Bucureşti, 2002, p. 319.
2. Arhiva CNSAS, dosar 135444, R 303356, Dosar Personal al infom. rezid. gazdă de casă de întâlnire „Sanda".
3. Arhiva CNSAS, dosar 10947, vol. 3, Ministerul de Interne, Fond Documentar, Materiale operative „Europa Liberă", „Eterul". Mihai Pelin, *Operaţiunile Melita şi Eterul. Istoria Europei Libere prin documente de Securitate*, Compania, Bucureşti, 2007, pp. 408-409.
4. Mihai Pelin, *Operaţiunile Melita şi Eterul. Istoria Europei Libere prin documente de Securitate*,

1. *Ibidem*, p. 374.
2. Arhiva CNSAS, Ministerul de Interne, Fond Informativ, dosar I 153657, vol. 3, ff. 173-174, în Dorin Tudoran, *op. cit.*, p. 284.
3. Arhiva CNSAS, Ministerul de Interne, Fond Informativ, dosar I 153657, vol. 3, ff. 274-274v, în Dorin Tudoran, *op. cit.*, p. 387; *subl. n., R.I.*
4. Arhiva CNSAS, Ministerul de Interne, Fond Informativ, dosar I 153657, vol. 4, ff. 10-12, în Dorin Tudoran, *op. cit.*, p. 359.
5. Mircea Răceanu, *Istoria clauzei naţiunii celei mai favorizate în relaţiile româno-americane*, Institutul National pentru Memoria Exilului Românesc, 2009, pp. 198-199.

intrat în relaţii cu matematicianul Mihai Botez cunoscut ca element contestatar, legătură apropiată a directorului postului de radio Europa Liberă Vlad Georgescu şi vizitator frecvent al Ambasadei SUA la Bucureşti"[1].

Ca şi Silviu Brucan, până la proba contrarie şi bazându-ne exclusiv pe documentele din dosarele lui Dorin Tudoran şi Ion Puiu, Mihai Botez pare să fi fost o „sursă" a DSS care nu a semnat un angajament cu Direcţia I sau cu UM 0800 SMB şi care a dat informaţii DSS „în clar".

Fost locotenent-colonel la SMB UM 0800, Marian Ureche a fost acuzat în 2004 de Mircea Dinescu şi de Marius Oprea că ar fi făcut poliţie politică. „Pentru a proba că a fost un securist cumsecade, Ureche le-a arătat membrilor colegiului CNSAS un volum cu autograf pe care l-a primit de la Mihai Botez, fostul disident. În ce împrejurări a obţinut Ureche un autograf de la Mihai Botez nu se ştie deocamdată..."[2] Dosarul lui Dorin Tudoran lămureşte acest mister. Dosarele de urmărire informativă ale lui Dorin Tudoran conţin douăsprezece informări directe şi şase indirecte, datate 1983-1985, toate provenind de la Mihai Botez, informări date locotenent-colonelului Marian Ureche, şef adjunct al UM 0800. Între aceste rapoarte, informările directe provin clar de la Mihai Botez. Douăsprezece dintre ele sunt „semnate" Mihai Botez, Botez Mihai, BMH sau Mihai Botez Horia, una dintre ele fiind semnată şi datată ograf. Restul de şase informări sunt rapoartele lui Marian Ureche despre convorbirile sale cu Botez sau înregistrările convorbirilor dintre Ureche şi Botez despre Tudoran. De la raport la raport, relatarea detaşată a martorului binevoitor şi subtil din primul raport (foarte asemănător de altfel cu rapoartele date de Tudor Vornicu despre Silviu Brucan) se estompează în favoarea unor informări punctuale despre Dorin Tudoran, dar şi despre activitatea unor diplomaţi americani în post la Bucureşti.

Primul raport al lui Botez dat lui Ureche şi datat 2 februarie 1983 este un elogiu fără echivoc adus lui Dorin Tudoran şi o justificare a activităţii de disident a acestuia. Ca şi Tudor Vornicu în cazul lui Brucan, Botez insista asupra faptului că „acest caz a fost creat aici de noi şi nu acolo de ei. Iar odată creat acest caz ca şi al meu, dealtfel, nu mai poate fi controlat nici măcar de cel în cauză; el devine un argument în lupta pe unde scurte..."[3].

Al doilea raport dat de Mihai Botez lui Marian Ureche pe 12 iulie 1983, la o zi după întâlnirea sa cu Dorin Tudoran, a fost redactat evident în starea de stres generată de furnizarea către DSS a unor astfel de rapoarte. Ureche relatează într-o notă la sfârşitul raportului în acest sens: „Raportez că la această întâlnire B.M. Horia a fost foarte nervos şi şi-a exprimat dorinţa de a nu mai scrie nimic în legătură cu prietenul său Dorin Tudoran care actualmente se află la mare cu familia pentru circa 10-12 zile. Astăzi la 10.07.1983 acesta va lua parte la Ambasada SUA la recepţia de adio a lui Fry... Menţionez că Botez Horia a afişat la această întâlnire o permanentă stare de neîncredere şi suspiciune în organele noastre subliniind că nu îi face plăcere să îşi «toarne» prietenii (români). Am încercat să îl temperez, lucru care nu a reuşit decât parţial"[4]. În raport Botez identifica două contacte

1. ASRI, Fond D, dosar 10966, vol. 25, pp. 39-40, în Serviciul Român de Informaţii, *Cartea Albă a Securităţii. Istorii literare şi artistice, 1969-1989*, Presa Românească, 1996, p. 299.
2. Cristian Teodorescu, „Cei doi Marian Ureche", revista 22, 24 martie 2004.
3. Arhiva CNSAS, Ministerul de Interne, Fond Informativ, dosar I 153657, vol. 3, ff. 173-174, în Dorin Tudoran, *op. cit.*, pp. 283-284.
4. Arhiva CNSAS, Ministerul de Interne, Fond Informativ, dosar I 153657, vol. 3, ff. 61-61v, în

ale lui Tudoran, un anume Surduf (în fapt, Funduc, un fost ofiţer de Securitate bătut de foştii colegi de la DSS pentru că trimisese scrisori la Europa Liberă) şi un anume Zamfir, şi menţiona sfatul pe care i l-a dat lui Tudoran în sensul de a se feri de acţiuni de „grup" şi de provocări[1].

Alte note ale lui Mihai Botez date lui Marian Ureche au datele 3 şi 17 decembrie 1983. Dacă nota cu data de 3 decembrie este factuală şi practic fără conţinut, cea din 17 decembrie este o analiză a motivelor pentru care Mihai Botez aprecia că Dorin Tudoran se va întoarce din străinătate, el primind între timp paşaport[2]. Aceste note au fost date după ce în aprilie şi septembrie 1983 Mihai Botez continuase prin canalele Ambasadei SUA de la Bucureşti corespondenţa cu Europa Liberă, mai precis cu Vlad Georgescu şi cu Virgil Ierunca, din care rezulta clar sprijinul pe care Mihai Botez îl acorda lui Dorin Tudoran[3]. DSS era la curent cu acest sprijin al lui Botez. Un raport al UM 0544 CIE relata la 31 august 1983: „Deţinem date din care rezultă că scriitorul Dorin Tudoran şi-a intensificat contactele cu matematicianul Mihai Botez, care-l incită în activitatea sa pretins contestatară, facilitându-i legătura cu postul de radio «Europa Liberă»"[4].

Două note furnizate de Mihai Botez DSS au ambele data 31 martie 1984. Prima conţine o informare despre participarea la recepţia dată de ambasadorul Marii Britanii, în cursul căreia Mihai Botez l-a întrebat pe un diplomat american care sunt condiţiile în care Dorin Tudoran ar putea emigra în SUA. A doua notă este o descriere detaliată a situaţiei materiale şi psihologice foarte grele în care se afla Tudoran, Botez informând despre intenţia acestuia de a emigra, de a-i scrie un memoriu lui Nicolae Ceauşescu şi despre sfatul său de a amâna punerea în practică a acestei intenţii[5]. Notele date de Botez DSS la 9 aprilie 1984, 2 iunie 1984, 8 iulie 1984 şi 12 septembrie 1984 conţin relatări punctuale despre starea de spirit a lui Dorin Tudoran, eforturile acestuia de a obţine aprobarea de a emigra, planurile lui Tudoran de a-i adresa un protest lui Nicolae Ceauşescu, precum şi detaliile unei întâlniri a lui Botez cu Dorin Tudoran la Nicu Stăncescu acasă[6].

Între timp, la 5 iulie 1984 Mihai Botez îi adresa lui Vlad Georgescu la Europa Liberă o scrisoare în care îi cerea din nou, în termeni direcţi şi specifici, sprijinul pentru Dorin Tudoran[7].

O notă-raport a unui ofiţer DSS – probabil Marian Ureche, raportul provine de la serviciul 160 al UM0800, unde funcţiona ca şef de serviciu locotenent-colonelul Ureche – cu data de 13 noiembrie 1984 menţiona, citându-l pe Mihai Botez, primul atac fizic asupra acestuia: „În urmă cu circa 2 săptămâni într-o seară (în jurul orei 22,00) pe când venea acasă, pe str. Alex. Donici – pe care locuieşte – în spatele său, din întuneric, a demarat rapid o maşină cu farurile aprinse. A eschivat o eventuală atingere, însă şoferul l-a lovit

1. Arhiva CNSAS, Ministerul de Interne, Fond Informativ, dosar I 153657, vol. 3, ff. 61-61v, în Dorin Tudoran, *op. cit.*, p. 347.
2. Arhiva CNSAS, Ministerul de Interne, Fond Informativ, dosar I 153657, vol. 4, ff. 87 şi 90-90v, în Dorin Tudoran, *op. cit.*, pp. 379 şi 382-383.
3. Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, pp. 89-99.
4. Arhiva CNSAS, Ministerul de Interne, Fond Informativ, dosar I 153657, vol. 3, ff. 347-347v, în Dorin Tudoran, *op. cit.*, p. 354.
5. Arhiva CNSAS, Ministerul de Interne, Fond Informativ, dosar I 153657, vol. 4, ff. 147, 205-205v, în Dorin Tudoran, *op. cit.*, pp. 396-398.
6. Arhiva CNSAS, Ministerul de Interne, Fond Informativ, dosar I 153657, vol. 4, ff. 204-204v, 188-188v, 213-213v, 235-236v, în Dorin Tudoran, *op. cit.*, pp. 399, 402-403, 408-409, 413-414.
7. Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, pp. 100-101.

puternic cu pumnul în torace înjurându-l: «mama ta de vândut!». (Părerea sa este că acest act este inițiat de poliție.) Ajuns acasă a rugat-o pe soție să-i fotografieze vânătaia apărută"[1].

Nota dată de Mihai Botez DSS la 30 martie 1985 informează despre vizita sa la domiciliul ataşatului cultural SUA McBride, unde s-a întâlnit cu corespondentul lui *Washington Post* pentru Europa de Est, Bradley, precum şi despre intenţia lui Dorin Tudoran de a intra foarte curând în greva foamei[2].

La 8 mai 1985 Botez îl informa pe Vlad Georgescu că Dorin Tudoran făcea greva foamei, felicitându-l pentru comentariul său recent despre Dorin Tudoran şi cerându-i să relateze la Europa Liberă despre gestul acestuia[3]. O notă dată de Mihai Botez la 2 octombrie 1985 relatează despre ultima sa întâlnire cu Dorin Tudoran înainte de emigrarea acestuia şi despre sfaturile pe care i le-a dat, şi anume „să nu se transforme în «cruciat» împroşcându-i cu noroi pe cei de acasă şi dându-le inutile exemple de bună purtare, sfaturi imposibil de urmat; l-am povăţuit să lase altora «atacul la persoană»... şi mai ales l-am făcut să înţeleagă că exilul (sau emigrarea) nu este o soluţie de masă pentru poporul român..."[4].

O altă notă dată de Mihai Botez lui Marian Ureche la 10 octombrie 1985 menţionează că l-a rugat pe Dorin Tudoran înainte de emigrarea acestuia să-i comunice lui Vlad Georgescu că el – Mihai Botez – nu va emigra. De asemenea, Mihai Botez îi relata ofiţerului de Securitate modalitatea prin care ar fi trimis scrisorile lui Vlad Georgescu, protejând canalul real al scoaterii scrisorilor, şi anume Ambasada SUA: „În ultimii ani am trimis într-adevăr lui Vlad Georgescu o serie de scrisori (prin cunoscuţi ori străini care şi-au oferit serviciile), în difuzarea lor prin «Europa liberă», însă au fost «scoase din context» o serie de pasaje şi după câte mi-am dat seama, au fost «întărite» unele expresii. Expedierea lor s-a făcut în perioada (aproximativ) 1980-1984, prin străini ca M. Fabri [plecat din ţară la data respectivă], M. Mazonzi (soţia) şi L. Lojna. Diplomaţii nu se implică în situaţii de acest fel, iar bursierii (ca Irina Lăzăreanu ori alţii) de regulă se eschivează de la astfel de comisioane"[5].

Între 1983 şi 1985, notele date DSS de către Mihai Botez despre Dorin Tudoran alternează cu peste o duzină de scrisori ale sale către Europa Liberă trimise prin intermediul Ambasadei SUA. Scrisorile, critice faţă de regimul de la Bucureşti, conţin des rugăminţi de sprijinire a lui Tudoran şi uneori cereri de sprijinire a lui Puiu. După toate probabilităţile, Mihai Botez a făcut în această perioadă pe cont propriu un „joc operativ" dublu: a dat ceea ce consideră el ca fiind un minim de informaţii DSS despre Tudoran şi Puiu, continuând să-i sprijine masiv în relaţia sa cu diverşi ziarişti străini, cu Ambasada SUA şi cu Europa Liberă. Între timp, DSS îl „avertiza" pe Mihai Botez că „i se cunosc acţiunile

1. Arhiva CNSAS, Ministerul de Interne, Fond Informativ, dosar I 153657, vol. 4, f. 270v, în Dorin Tudoran, *op. cit.*, p. 422. Un al doilea atac fizic asupra lui Mihai Botez ar fi avut loc la începutul anului 1987. A se vedea *infra* secţiunea „Mihai Botez şi autorităţile americane".
2. Arhiva CNSAS, Ministerul de Interne, Fond Informativ, dosar I 153657, vol. 5, ff. 7-7v, în Dorin Tudoran, *op. cit.*, pp. 461-462.
3. Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, p. 111.
4. Arhiva CNSAS, Ministerul de Interne, Fond Informativ, dosar I 153657, vol. 5, ff. 277-277v, în Dorin Tudoran, *op. cit.*, p. 500.
5. Arhiva CNSAS, Ministerul de Interne, Fond Informativ, dosar I 153657, vol. 5, ff. 276-276v, în Dorin Tudoran, *op. cit.*, p. 501.

şi că trebuie să le înceteze imediat", sperând că „Botez va afla dacă se respectă [la Europa Liberă] textul articolelor lui Tudoran"[1].

De asemenea, Botez urma să fie „contactat în vederea dezinformării sale" la 8 aprilie 1983, nefiind încă clar pentru DSS dacă acesta îl ajutase pe Tudoran să scoată mesajele sale pentru Europa Liberă[2]. La 31 august această ipoteză a DSS era confirmată într-un raport al CIE (UM 0544)[3].

La 4 octombrie 1985, informatorul Ady îi raporta ofiţerului de legătură că Mihai Botez îi relatase că „ceea ce el afirmă azi peste cel mult 4-5 ani va scrie în documentele de partid"[4]. La jumătatea lunii octombrie a anului 1985, Mihai Botez a participat la o conferinţă internaţională la Madrid, vizitându-i cu această ocazie la Paris pe Monica Lovinescu, Virgil Ierunca şi Mihnea Berindei. La revenirea în ţară, Botez a întrerupt pentru o vreme relaţiile cu Ambasada SUA. „La 5 martie 1986, Mihai Botez se mai afla în ţară, lucrat în dosar de urmărire informativă de Direcţia a III-a Contraspionaj, fiind contactat periodic şi de locotenent-colonelul Marian Ureche, în vederea influenţării sale pozitive."[5]

Raportul conţinând propunerea de luare în lucru prin dosar de urmărire informativă a lui Mihai Botez (DUI) aducea următorul argument în favoarea acestei operaţiuni: „Botez Mihai Horia este căutat frecvent de diplomaţi americani, cu care poartă discuţii, cel mai adesea cu prilejul unor recepţii oferite de Ambasada SUA la Bucureşti. Printre aceştia menţionăm pe Nuel Pazdral, consilier politic la ambasada americană, suspect cadru CIA"[6]. Acest dosar DUI al lui Mihai Botez primise numele de cod „Badea".

La jumătatea anului 1986, UM 0199 a dirijat pe lângă Mihai Botez pe vechea sa cunoştinţă informatorul Ady, „în vederea determinării acestuia să-l recomande legăturilor sale de la Europa Liberă". DSS a încercat să-l determine pe Ady să-i trimită prin Mihai Botez lui Dorin Tudoran o piesă de teatru pentru publicare în *Agora*. După obţinerea în acest fel a unei „disidenţe literare" DSS urmărea „scoaterea în exterior" a lui Ady „pe termen lung pentru desfăşurarea unei activităţi informative în cercurile emigraţiei reacţionare"[7]. Planul a eşuat pentru că Ady nu se simţea capabil să reziste presiunii unei munci conspirative în străinătate.

Numărul 1872 din 22-28 mai 1987 al revistei săptămânale *L'Express* publica un interviu al lui Mihai Botez luat de Arielle Thedrel la Bucureşti pe 2 mai 1987. Aşa cum remarca Mihnea Berindei, conducerea PCR şi DSS au considerat că Botez depăşise în acest interviu „linia roşie"[8]. Într-adevăr, Botez încălcase înţelegerea tacită cu autorităţile de la Bucureşti. Critica pe care o aducea regimului comunist din România fusese tolerată atâta vreme cât el nu îl atacase deschis, direct şi fără menajamente pe Nicolae Ceauşescu.

Dacă în studiul său trimis în Occident în iulie 1985, intitulat „Relaţiile dintre guvernul SUA şi România între 1968-1985. O privire independentă dela Bucureşti", Botez îşi exprima

1. Arhiva CNSAS, Ministerul de Interne, Fond Informativ, dosar I 153657, vol. 5, ff. 75-78, şi vol. 3, ff. 213-214, în Dorin Tudoran, *op. cit.*, pp. 256, 302.
2. Arhiva CNSAS, Ministerul de Interne, Fond Informativ, dosar I 153657, vol. 3, ff. 258-260v, în Dorin Tudoran, *op. cit.*, p. 326.
3. Arhiva CNSAS, Ministerul de Interne, Fond Informativ, dosar I 153657, vol. 3, ff. 328-329, în Dorin Tudoran, *op. cit.*, p. 352.
4. Arhiva CNSAS, dosar 47632, vol. 2, p. 25.
5. Mihai Pelin, *Operaţiunile Melița şi Eterul. Istoria Europei Libere prin documente de Securitate*, p. 409.
6. Arhiva CNSAS, DUI „Badea" 239927, dosar I 151655.
7. Arhiva CNSAS, dosar personal „Gheorghiu", dosar nr. 47632.
8. Arielle Thedrel, „Mihai Botez, o analiză fără concesii a României lui Ceauşescu", revista *22*, 12 august 2014.

îngrijorarea cu privire la creşterea simpatiei faţă de Gorbaciov în România, dacă în discuţia de la 19 noiembrie 1986 la restaurantul Minerva din Bucureşti cu Nuel Pazdral, consilierul politic al Ambasadei SUA, Botez era mai degrabă critic faţă de Gorbaciov şi politica sa, în interviul din *L'Express* se găseşte opusul acestor idei[1]. În acest interviu Botez lăuda realismul politicii lui Gorbaciov, sprijinit de „o inteligenţie de bună-credinţă, nici ostilă, nici idealistă: aici ar putea fi elementul de atracţie pentru mulţi intelectuali din Europa de Est", exprimându-şi scepticismul faţă de un eventual impact al acesteia în România. Întrebat despre cultul personalităţii lui Ceauşescu, Botez îl caracteriza pe Ceauşescu ca fiind stalinist: „Avem aici comunismul clasic al anilor '30, când vectorul «un popor – un partid – un conducător» duce aproape natural la soclul ocupat de un singur lider. Partidul vorbeşte prin lider, liderul vorbeşte în numele partidului şi se fac mari eforturi pentru a convinge pe toată lumea – inclusiv pe ziariştii francezi – că între popor şi lider nu există nici o diferenţă... Se spune, de exemplu, că Ceauşescu este atât de nesigur că va avea un loc în istorie, încât încearcă să-şi asigure unul în geografie şi de aceea mută toate lucrurile din loc". Şi continua: „După socotelile mele, există în fiecare an în România pierderi de vieţi omeneşti de ordinul câtorva mii, cauzate de lipsuri alimentare, de frigul scandalos din locuinţe, de coşmarul din mijloacele de transport etc. E greu de acceptat ca, într-o perioadă în care au loc astfel de pierderi omeneşti, să se construiască palate enorme, canale întru gloria unui lider sau a unei echipe prezidenţiale"[2].

Este limpede că interviul lui Mihai Botez din mai 1987 din *L'Express* a avut un rol hotărâtor în luarea deciziei de a i se anula contractul de muncă cu Universitatea din Bucureşti la începutul lunii iunie a anului 1987 şi de a-l trimite la Tulcea. Interesantă este descrierea făcută de Botez privind prima lui vizită la Tulcea în iunie 1987, aşa cum a relatat-o el Ambasadei SUA la Bucureşti. Acolo ar fi fost într-adevăr nevoie de un director calificat al centrului de calcul, care ar fi trebuit să creeze o bază de date extinsă privind resursele naturale ale Deltei Dunării. Botez afirma că i s-a oferit o locuinţă foarte frumoasă, că salariul şi avantajele ar fi fost impresionante şi că, mai important, Ion Anastasiu, prim-secretarul judeţului, ar fi fost „rezonabil şi nu neprietenos". Anastasiu i-ar fi spus lui Botez că transferul său „provine direct de la Comitetul Executiv". Raportul ambasadei mai menţiona că Anastasiu i-ar fi promis lui Botez o perioadă de graţie de şase luni în care acesta putea evita accesul la „secrete de stat" pentru a onora o eventuală bursă în străinătate şi că Botez, în ciuda condiţiilor bune promise la Tulcea, rămânea foarte negativ faţă de acest transfer. Raportul ambasadei se încheia menţionând „raţionamentul oarecum bizantin" al lui Botez conform căruia acesta putea lua totuşi în considerare emigrarea dacă paşaportul i-ar fi fost refuzat din nou şi dacă ar fi fost forţat să lucreze cu documente secrete[3]. Dacă întâlnirea dintre Anastasiu şi Botez a avut într-adevăr loc, este pentru prima şi ultima dată în istoria comunistă a României când un disident expulzat din Bucureşti şi trimis în „domiciliu forţat" a fost instalat în noul post de un prim-secretar de judeţ.

La 13 iulie 1987, un alt raport al Ambasadei SUA menţiona că Mihai Botez informa ambasada despre „condiţiile de locuit foarte dificile de la Tulcea", precum şi despre o

1. A se vedea *infra* secţiunea „Mihai Botez şi autorităţile americane" şi *L'Express*, nr. 1872, 22-28 mai 1987.
2. Arielle Thedrel, art. cit.
3. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485692, 23 iunie 1987.

întâlnire de două ore şi jumătate cu un diplomat britanic la Tulcea la data de 24 iunie. Botez i-a relatat diplomatului britanic că ofiţerul de Securitate repartizat lui, „o femeie foarte frumoasă", l-a ajutat să ţină lucrurile sub control[1]. La 27 iulie 1987, un raport al Ambasadei SUA menţiona că „Botez s-a întors la Bucureşti în fiecare weekend din momentul transferului său la Tulcea, dar fără o permisiune oficială; a cerut permisiune pentru prima dată pentru weekendul 25-26 iulie, care a fost refuzată sub pretextul vizitei viitoare a lui Ceauşescu. În schimb, a primit permisiunea să meargă două zile la Constanţa"[2].

O sumară analiză a informaţiilor de mai sus referitoare la domiciliul de la Tulcea care arată că Mihai Botez se întâlnea şi vorbea la Bucureşti la fiecare câteva zile cu diplomaţi ai Ambasadei SUA şi a avut cel puţin o întâlnire la locul de „exil" cu un diplomat britanic, precum şi a legislaţiei postcomuniste din România privind termenii de „dislocare forţată" şi de „domiciliu forţat" clarifică faptul că Mihai Botez nu a avut domiciliu forţat la Tulcea în scurta perioadă 16 iunie – 9 august 1987. Mihai Botez a fost într-adevăr dislocat forţat cu locul de muncă şi, în consecinţă, şi cu domiciliul la Tulcea, dar măsura de domiciliu forţat nu i-a fost aplicată, libertatea lui de circulaţie nefiind practic limitată. „Strămutarea (dislocarea forţată) presupunea pe de o parte mutarea unei persoane dintr-o regiune în alta, iar pe de altă parte obligarea acelei persoane de a rămâne în locul în care a fost strămutată. Măsura domiciliului obligatoriu funcţiona în această situaţie complementar strămutării, fiind menită să accentueze puterea coercitiv-represivă a măsurii principale (strămutarea). Rezultă că măsura strămutării, presupunând trimiterea unei persoane într-o altă locaţie decât propriul domiciliu şi *obligarea de a trăi în acea locaţie pe care nu o putea părăsi sub sancţiunea legii penale*, a inclus atât schimbarea domiciliului iniţial, cât şi imposibilitatea alegerii libere a unui alt domiciliu până la ridicarea restricţiilor domiciliare, aducând o mai mare atingere a libertăţii de circulaţie ca drept fundamental"[3]. Însuşi Mihai Botez punea „domiciliul forţat" aşa cum i s-a aplicat lui între ghilimele, descriindu-l ca fiind „în abordarea sofisticată a Securităţii anului 1987, diferită de abordarea primitivă a anilor '50"[4]. Securitatea a continuat să-l urmărească pe Mihai Botez şi după plecarea din septembrie 1987 în SUA. Sursa „Popa", revenită în România în octombrie 1987 după o întâlnire cu Vlad Georgescu la München, îi relata locotenent-colonelului Marian Ureche că Vlad Georgescu „a menţionat totodată că în momentul de faţă sesizează la Botez aceleaşi reţineri în criticarea sistemului din România şi a şefului statului. În această privinţă a făcut referiri la un interviu publicat în urmă cu aproximativ o lună de zile în revista *L'Express* în care se făceau referiri la existenţa unui «regim de dictatură personală în România», la dificultăţi alimentare şi energetice, dar, spre deosebire de stilul dur al unor scrisori primite din ţară ori al altor critici, Mihai Botez este ponderat şi cu măsură"[5].

Catherine Durandin descrie modul în care a fost receptată de către o parte a emigraţiei române în septembrie 1987 sosirea lui Botez la Washington: „La Washington, o parte din exilaţii români veniţi în Statele Unite la începutul războiului rece îl evitau pe Mihai

1. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485666, 29 iulie 1987.
2. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485662, 27 iulie 1987.
3. Decretul-Lege nr. 118/1990. Se exclude calitatea de persoană strămutată cu cea de persoană cu domiciliul forţat. Persoane persecutate din motive politice; *subl. n., R.I.*
4. „O scrisoare a lui Mihai Botez".
5. Arhiva CNSAS, dosar nr. 10947, Problema „Eterul", vol. 26, ff. 45-46.

Botez, neavând încredere în el. Nu ar putea fi un agent? Un agent dublu. Zvonurile nu mai contenesc. Este foarte izolat"[1]. În toamna anului 1987, „sosirea lui Mihai Botez în Statele Unite a provocat emoţii în mai toată comunitatea intelectuală românească. A apărut pe neaşteptate la o sesiune a Society for Romanian Studies întrunită la Boston. Arată uşor obosit, parcă mai scund decât îl ştiam. Cară după el o desagă mare de umăr. A trecut printre noi fără să se uite în stânga sau dreapta şi s-a aşezat pe scaun, pregătit să asculte comunicările zilei"[2].

Mihai Botez a fost urmărit la Boston prin informatorul „Albu" al Securităţii interne. Acesta era o proeminentă personalitate a lumii culturale româneşti şi se afla în vizită în SUA. DSS sintetiza în felul următor rapoartele scrise ale lui „Albu": „Sosit la Boston în ziua de 5 noiembrie 1987, la iniţiativa lui Florescu Radu, «Albu» a fost cazat la domiciliul lui Sipos Ivan, fost lector la Institutul Politehnic Bucureşti, emigrat în SUA în anul 1982. De la Sipos Ivan sursa a aflat că în ziua următoare era aşteptată şi sosirea lui Botez Mihai, cu care deasemenea se cunoştea. Continuând discuţia despre acesta, Sipos Ivan i-a spus lui «Albu» că într-o convorbire pe care a avut-o cu Ernest Latham, fost ataşat cultural la Ambasada SUA, diplomatul i-a confirmat că americanii nu au încredere în onestitatea lui Botez Mihai, datorită faptului că în acţiunile pe care le-a întreprins până în prezent nu a fost «suficient de incisiv» în atacurile îndreptate împotriva politicii partidului nostru. După sosirea lui Mihai Botez acesta a fost cazat tot la domiciliul lui Sipos Ivan. Ulterior dezvoltând ideile ce pretindea că i-au fost sugerate de Ernest Latham, gazda l-a întrebat direct pe Botez Mihai, în prezenţa lui «Albu», de ce se complace într-o situaţie «echivocă» şi nu devine mai agresiv în prezentarea realităţilor din România, din moment ce are intenţia să se reîntoarcă [*sic*] în ţară. Căutând să se explice acesta a pretins că el a arătat «cu claritate cauzele declinului economiei româneşti» dar că nu considera necesar «un atac direct la persoana şefului statului aşa cum vor americanii»... Sursa ne-a mai semnalat că pe timpul cât s-a aflat la Boston, Botez Mihai a avut întâlniri cu Vlad Georgescu precum şi cu profesorii americani de origine română Botoman Rodica şi Ursul George, toţi cunoscuţi agenţi ai organelor specializate americane..."[3]. Sursa „Albu" a fost identificată de Ivan Sipos ca un cunoscut om de cultură din România, iar de CNSAS ca informator.

Ajuns la Wilson Center, la Washington, „Mihai Botez este neliniştit, susţine că este urmărit şi se teme pentru viitorul său şi şansele sale de supravieţuire. Spune lucruri ciudate: se teme să nu ajungă ţinta unor săgeţi otrăvite", povesteşte colega sa Catherine Durandin[4]. Fusese într-adevăr lovit de un copil în mall la Washington cu o săgeată în mână: săgeata nimerise o venă şi rana se infectase. Doctorii nu au găsit nimic suspect în legătură cu acest incident. Era convins că fusese iradiat. Constantin Eretescu povesteşte că în vara anului 1989 „la Stanford... la o cină la o pescărie ne-a făcut mărturisirea că după toate probabilităţile fusese iradiat. Suferea de ficat şi se afla pe lista de aşteptare în vederea transplantului. Punea incidentul pe seama camerei de hotel de la Tulcea. Nu se gândise atunci la acest lucru... Era de părere că obiectivul putea fi atins cu o instalaţie fixată la peretele încăperii alăturate acolo unde se afla patul său. Ea trebuie să-i fi subminat

1. Catherine Durandin, *op. cit.*, p. 63.
2. Constantin Eretescu, „Lumea exilului (II)", *Observator cultural*, nr. 122, iunie 1992.
3. Arhiva CNSAS, dosar nr. 154469, R 248335 V2.
4. Catherine Durandin, *op. cit.*, p. 62.

ficatul. Nu vedea nici o altă explicaţie. Spunea acest lucru pentru a se scuza că nu va bea decât un singur pahar de vin. Mă ruga să nu public acest comentariu în ziarul pe care îl editam. N-am făcut-o, cu toate că m-am întrebat atunci dacă informaţia nu-mi fusese furnizată anume pentru a fi difuzată"[1]. Nu există nici o dovadă documentată a iradierii de către Securitate a opozanţilor regimului Ceauşescu. Dincolo de zvonurile şi speculaţiile generate de moartea brutală din cauza unor cancere cu evoluţie rapidă a unor directori români ai Europei Libere, există în acest sens mărturia lui Ion Mihai Pacepa din *Orizonturi roşii* şi cea a generalului Eugen Luchian, care a fost închis între 1978 şi 1985 şi vorbea despre teama de iradiere care l-a dominat pe timpul detenţiei şi despre convingerea sa că această tehnică a existat într-adevăr, localizând-o „în cadrul Direcţiei generale TO [unde] era un serviciu special înzestrat cu tehnica radioactivă"[2].

La 22 decembrie 1989 Mihai Botez declara agenţiei de ştiri Associated Press: „...sunt gata să îmi asum responsabilitatea şi să îmi salvez poporul" şi că modelul „stalinist s-a sfârşit, că [el] spera ca ţara să dezvolte un puternic sector privat", „deşi unele întreprinderi socialiste vor mai exista pentru început". Botez a mai declarat că prima prioritate o reprezentau furnizarea de mâncare şi îmbrăcăminte românilor şi „oprirea disperatei suferinţe"[3]. El participase cu câteva zile înainte la o demonstraţie în faţa ONU împotriva lui Nicolae Ceauşescu, ocazie cu care ar fi fost atacat de un „securist" înarmat cu o şurubelniţă care i-ar fi găurit haina de blană[4]. În noiembrie 1990, după victoria covârşitoare a FSN în alegeri, Mihai Botez afirma că el nu votase în alegerile din România, dar că ar fi votat cu ecologiştii şi că nu avea o imagine pozitivă despre FSN[5]. În aceeaşi lună Botez se poziţiona cu prudenţă pe eşichierul politic din România între putere şi opoziţie. El realiza corect că fostele structuri ale regimului comunist nu pot fi eliminate peste noapte, caracterizând astfel anii de tranziţie care au urmat căderii regimului comunist: „...perioada asta de tranziţie este o perioadă de coexistenţă în care se întâlnesc structurile post-totalitare şi structurile emergent-democratice, cele în stare născândă, responsabilitatea se împarte [între guvern şi opoziţie] şi asta mi se pare un lucru foarte bun... Democraţia nu înseamnă ca lumea să facă ce vrei tu. Politica e o tehnică, e o meserie care se învaţă. Şi în plus este o chestie care nu întotdeauna miroase frumos, se face cu negociere, cu compromis, cu «dau» şi «iau»"[6]. Botez sesiza de asemenea corect latura demagogică a unor faţiuni ale anticomuniştilor români: „Mă gândesc însă că e un fapt că România anilor '50 a pierdut enorm pentru că imbecili şi escroci au «avansat» pentru că aveau bune dosare comuniste... Mi-e foarte frică că în anii '90 lucrurile s-ar putea repeta şi tot felul de dobitoci şi de escroci să ocupe scena publică numai pe motivul de «bune» dosare anticomuniste"[7].

1. Constantin Eretescu, art. cit.
2. Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii, *Ion Mihai Pacepa în dosarele Securităţii, 1978-1980*, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2009, p. 314.
3. Associated Press, AP891222-0137, nr. 12-22-89: Ruth Sinai, „Exiles See Bright Future for Romania".
4. Eugen Mihăescu, *op. cit.*, p. 65; Gabriel Andreescu, „Ce spun dosarul Tudoran şi Radu Ioanid despre Mihai Botez (III)", *Cotidianul*, 1 septembrie 2013, Comentariu semnat Refuznik. Cele două mărturii coincid.
5. „Disidenţa – diagnostic şi terapie".
6. *Ibidem*.
7. *Ibidem*.

În toamna anului 1992 Mihai Botez a fost invitat la Bucureşti de către preşedintele Ion Iliescu. Părea că va fi numit prim-ministru al unui guvern de coaliţie. Mihai Botez a avut, conform propriilor declaraţii, întâlniri cu Adrian Năstase şi Ion Iliescu, întâlniri pe care le-a caracterizat ca având „un caracter tehnic"[1].

Liderii opoziţiei şi în special Corneliu Coposu nu au acceptat această propunere a puterii, care a căzut. Aşa cum menţionează şi Nicolae Manolescu, Corneliu Coposu avea rezerve faţă de Botez: „[Mihai Botez] mi-a amintit că la Houston îi propusesem un post în guvern dacă PAC sau CDR va veni la putere şi că propunerea fusese primită evaziv de Corneliu Coposu. Era adevărat"[2]. Acest fapt a fost confirmat şi de Mihai Botez, care declarase într-un interviu cu Vartan Arachelian că „nu l-a vrut domnul Coposu, n-a avut încredere în el"[3]. De fapt, era vorba de o adevărată „ostilitate" a lui Corneliu Coposu „împotriva promovării lui Botez ca prim-ministru"[4].

În 1992 Botez aprecia guvernarea Stolojan, evaluând din nou corect situaţia tranziţiei din România şi înţelegând că această tranziţie nu depindea numai de voinţa liderilor politici: „Problema tranziţiei de la o economie de comandă la economia de piaţă şi de la sistemul de partid unic la o democraţie civilizată nu este în principal problema guvernelor, ci a societăţii în ansamblul ei"[5]. Din nou Botez şi-a apărat statutul de observator politic „neutru", făcând o comparaţie plastică cu lumea sportului: „Pot să vă spun cum se văd lucrurile din tribună. Dacă dumneavoastră sunteţi jucători şi eu am acest privilegiu (sau ghinion, cum vreţi să o luaţi) de a vedea jocul din tribună. Din tribună se vede şi mai bine, şi mai rău. Nu vezi toate detaliile, dar vezi jocul în ansamblu"[6].

La mai bine de doi ani după preluarea puterii, administraţia Iliescu avea o imagine dezastruoasă în cancelariile occidentale, iar Mihai Botez considera că venise momentul să contribuie mai concret la îmbunătăţirea imaginii ţării sale în străinătate. În vara anului 1993 Mihai Botez a fost propus ambasador al României la ONU. Aurel Dragoş Munteanu trebuia înlocuit în postul de ambasador al României în SUA şi numirea lui Botez la ONU era doar o soluţie tranzitorie către postul de la Washington[7]. Audiat de Comisia de Politică Externă a Senatului împreună cu senatorul Ion Vasile, numit ambasador în Ecuador, şi diplomatul de carieră Radu Urzică, numit ambasador în Uruguay, Mihai Botez a obţinut avizul Comisiei pentru funcţia de ambasador la ONU cu un vot împotrivă şi două abţineri, cele ale PUNR. Numirea sa ca ambasador al României a stârnit multe critici: „...acuza principală, formulată deseori, era aceea că disidentul se poziţionase pentru promovare, abţinându-se de la a critica regimul venit la putere după răsturnarea dictaturii"[8].

1. Mihai Botez, „Glasul ţi se aude dacă ţi se dă o portavoce", revista *22*, anul III, nr. 43 (144), 1992.
2. Nicolae Manolescu, „Cine a fost Mihai Botez", *Lettre Internationale*, ediţia română, primăvara 2009, p. 56.
3. Alina Mungiu-Pippidi în dialog cu Vartan Arachelian, *Tranziţia. Primii 25 de ani*, Polirom, Iaşi, 2014, p. 58.
4. Corneliu Coposu, *Confesiuni. Dialoguri cu Doina Alexandru*, Anastasia, Bucureşti, 1996, p. 181.
5. „Privilegiul (sau ghinionul?) de a vedea un meci din tribună", revista *22*, anul III, nr. 43 (144), 1992.
6. *Ibidem*.
7. A vedea *infra* secţiunea „Mihai Botez şi autorităţile americane".
8. Constantin Eretescu, art. cit.

La 14 iunie 1993, în urma propunerii ministrului de Externe Teodor Meleşcanu, Mihai Botez a fost numit prin decretul nr. 90 semnat de preşedintele Ion Iliescu şi contrasemnat de prim-ministrul Nicolae Văcăroiu ambasador al României la Misiunea Permanentă pe lângă ONU[1]. Numirea şi acceptarea ei de către Mihai Botez au fost primite cu o gamă de reacţii care au variat de la stupoare la condamnare în cercurile opoziţiei din România, dar şi în emigraţia română[2]. La întrebarea „Ce v-a determinat pe dumneavoastră, care firesc aţi fost considerat ca făcând parte din «tabăra Opoziţiei», să acceptaţi postul de ambasador al României la ONU, deci să aparţineţi actualului guvern?", Botez a răspuns uşor exasperat şi ignorând faptul că el era un clasic *political appointee*, şi nu un diplomat de carieră: „Nu aveţi dreptul să nu ştiţi şi nici cititorii dvs. nu au dreptul să ignore faptul. După părerea mea este fundamental ca în România de azi diplomaţii să se angajeze (chiar în scris) să nu facă nici un fel de politică în sensul politicii de partid... Politica externă a României trebuie să rămână deci prin lege non-partizană şi să exprime interesul naţional... Postul meu – de reprezentant permanent la ONU – este deci mai aproape de cel de «deputat», dacă pot spune aşa, al întregii Românii, deci al Puterii şi al Opoziţiei... În ceea ce mă priveşte nu am regretat nici un moment această angajare voluntară, care înţeleg că a «scandalizat» atâta lume bună"[3].

În 1993 Mihai Botez aprecia că Nicolae Văcăroiu era un premier „responsabil" şi că el personal rămânea „mai interesat în victoriile democraţiei decât în cele ale diferiţilor (şi poate discutabililor) democraţi"[4]. Din nou Mihai Botez evalua corect nu numai „discutabilele" calităţi ale unor proaspeţi politicieni români, ci şi tranziţia dificilă şi lentă în care se afla România în momentul respectiv: „Ca analist am fost convins că România după 1989 (ca şi Polonia, Cehia, Bulgaria ori Ungaria de după '89) nu poate fi realist condusă *împotriva* oamenilor care au fost asociaţi într-un fel sau altul vechii clase conducătoare şi care deţin încă poziţii importante militare, economice, politice şi culturale în societate, deşi ar putea fi eventual condusă *împreună* sau chiar *fără* aceştia (distincţiile între *fără* şi *împotriva* devenind esenţiale)"[5].

La 10 iunie 1993, la întrebarea Gabrielei Adameşteanu „vi se pare utilă propunerea (existentă şi în alte ţări) ca viitorii parlamentari şi oameni politici înainte de a-şi depune candidatura să declare public dacă au colaborat sau nu cu poliţia secretă?", Botez a răspuns alambicat, exprimând rezerve serioase în legătură cu o astfel de propunere: „Cred şi eu, împreună cu Jakub Karpiński... că «pentru ca viitorul politicienilor să fie limpede, ar fi bine ca trecutul lor să nu fie tulbure» – şi propunerea la care vă referiţi urmăreşte, după câte înţeleg, tocmai să contribuie la clarificarea acestui greu şi traumatizant trecut. Este iarăşi de aşteptat ca astfel de propuneri şi eventuale declaraţii privind

1. Arhiva MAE, Dosare personal, vol. B 933.
2. A se vedea reacţia Monicăi Lovinescu şi schimbul de scrisori deschise între Mihai Botez şi un membru al emigraţiei *infra* în secţiunea „Mihai Botez şi Europa Liberă", şi în „O scrisoare a lui Mihai Botez".
3. Mihai Botez, „Alternativa la actualul ONU nu este ridiculizarea sau slăbirea organizaţiei, ci perfecţionarea ei", interviu realizat de Gabriela Adameşteanu, revista *22*, anul IV, nr. 17, 1993.
4. Mihai Botez, „Rămân mai interesat în victoriile democraţiei decât în cele ale diferiţilor (şi poate discutabililor) democraţi", interviu realizat de Gabriela Adameşteanu, revista *22*, anul IV, nr. 22, 1993.

colaborările cu poliţia secretă să aibă un anumit succes, mai ales la segmente alese ale publicului. Şi dacă aş fi om politic ori ziarist ca dumneavoastră, aş susţine probabil propunerea, măcar din motive electorale ori simplu retorice. Ca analist însă înregistrez în primul rând obsesia puterii poliţiei secrete, pe care o prelungiţi prin astfel de propuneri - desigur în afara voinţei dumneavoastră. Să mă explic. «Cooperarea» unui individ cu o organizaţie cum este poliţia secretă ar trebui, în principiu cel puţin, să fie confirmată din ambele părţi - individul şi organizaţia -, dar poate fi informată [infirmată] de cel puţin o parte - individul ori organizaţia. Dacă de pildă individul declară că «nu a colaborat», iar organizaţia afirmă că «a colaborat», de ce oare trebuie să acordăm «organizaţiei» mai multă putere decât individului? Să nu uităm apoi că, în principiu cel puţin, nu se poate vorbi de «probe irefutabile» în astfel de situaţii, «organizaţia» a fost şi la nevoie cred că rămâne capabilă să distrugă, să înlocuiască sau chiar să fabrice «probe» pentru aproape oricine şi orice. Cine să justifice atunci autenticitatea probelor? Ne învârtim astfel în cerc închis, şi, paradoxal, cerem tocmai «organizaţiei» ori mai probabil supravieţuitorilor ce ar putea deveni şantajişti să ateste certificatele de bună purtare ale tuturor celor care vor să intre în arena politică. Căci să nu fim naivi: «organizaţia» poate să fabrice probe şi împotriva inocenţilor şi poate să şteargă urmele culpabililor. În replică îmi veţi răspunde că însăşi existenţa unei astfel de declaraţii ar descuraja pe unii prea împovăraţi să intre în viaţa publică. Aveţi dreptate, dar argumentul nu ar funcţiona tocmai în cazul celor de care ne temem cel mai mult, al mafioţilor. Credeţi dumneavoastră că un vechi (dar necunoscut ca atare) colaborator al poliţiei secrete, cu legături numeroase între «foşti», s-ar împiedica de dificultatea de a face o declaraţie mincinoasă, mai ales dacă «legăturile» i-ar cere-o (şantajându-l chiar)? Răspunsul îmi pare evident. Şi, cu toată simpatia pe care desigur o am pentru dorinţa dvs. cu totul legitimă de a asana viaţa politică, mă întreb dacă prin măsuri ca acelea pe care le preconizaţi nu ar avea exact efectul contrar celui nobil pe care l-aţi anticipat"[1].

Relaţiile României cu SUA se îmbunătăţeau lent. Un pas important în ameliorarea lor a fost semnarea la 26 ianuarie 1994 de către ministrul de Externe, Teodor Meleşcanu, a adeziunii României la Parteneriatul pentru Pace, o anticameră a NATO. Aşa cum anticipa cu un an înainte Ambasada SUA la Bucureşti, la începutul lunii iulie a anului 1994 Mihai Botez a fost într-adevăr numit ambasador al României la Washington. Mihai Botez s-a prezentat la noul post la începutul lunii septembrie 1994. În timpul scurtului său mandat la Washington, Ambasada României a beneficiat de fonduri care au depăşit cu mult alocaţiile de care se bucuraseră în capitala SUA predecesorii lui Mihai Botez sau de care aveau să beneficieze succesorii acestuia. Pentru prima dată ambasadorul român a avut la dispoziţie o reşedinţă separată de clădirea ambasadei - fosta reşedinţă a ataşatului militar iranian de pe strada 30 NW. Mihai Botez era transportat la diversele sale întâlniri de un Mercedes 600S nou, vârf de gamă, cu numărul de înmatriculare corp diplomatic DND 0001, maşină care a dispărut din dotarea ambasadei odată cu decesul său.

Deşi ambasador la Washington, Mihai Botez rămânea implicat activ în negocierile politice de la Bucureşti. O discuţie bizară a avut loc între Mihai Botez, ambasador al României în SUA, şi Ion Raţiu la 16 noiembrie 1994, cu numai câteva zile înainte de

1. Mihai Botez, „Numai o eventuală coaliţie ar putea mişca lucrurile din loc", interviu realizat de Gabriela Adameşteanu, revista *22*, anul IV, nr. 23, 1993.

acreditarea sa. La discuţie, la care participa şi Petre Roman, Botez a venit cu o propunere absolut surprinzătoare, făcută, spunea el, în numele Regelui Mihai: „Botez ne zice: «regele mi-a sugerat o soluţie în restaurarea monarhiei. Iliescu s-o facă şi să fie numit Vice-Rege»"[1]. La 21 noiembrie 1994, Mihai Botez a prezentat scrisorile sale de acreditare preşedintelui SUA William Clinton. Conform raportului trimis de Mihai Botez centralei MAE, preşedintele Clinton a apreciat întâlnirea sa din 28 septembrie de la New York cu preşedintele Iliescu şi aderarea României la Parteneriatul pentru Pace. Preşedintele Clinton spera ca pe durata mandatului lui Mihai Botez să se depăşească acordarea Clauzei Naţiunii celei mai Favorizate (MFN) pe bază anuală. Preşedintele american a insistat însă asupra necesităţii „consolidării instituţiilor... democratice" din România şi „a solicitat guvernului... în cei mai fermi termeni posibil să persevereze în procesul ambiţios de privatizare în masă". De asemenea, preşedintele Clinton conta pe „sprijinul continuu şi ferm al României în ceea ce priveşte sancţiunile ONU contra Serbiei"[2].

Semnalele pe care guvernul de la Bucureşti le dădea cancelariilor occidentale în toamna anului 1994 nu erau încurajatoare. Extremişti din România, dar şi din emigraţie, incluzând şase senatori, se opuneau numirii lui Alfred Moses ca ambasador al SUA la Bucureşti pentru că... era evreu. Negocierile începute de PDSR în vara anului 1994 cu PUNR, PSM şi PRM au condus la intrarea în luna octombrie a partidului extremist PUNR în guvern, acesta primind portofoliile justiţiei, transporturilor, comunicaţiilor şi agriculturii. Faptul că politicieni extremişti ca Gheorghe Funar, Adrian Păunescu şi Corneliu Vadim Tudor intrau prin partidele lor în coaliţia guvernamentală nu putea fi văzut decât foarte negativ la Washington. Ca ambasador, Mihai Botez a reprezentat la Washington aşa-numitul guvern al «patrulaterului roşu» al lui Nicolae Văcăroiu (alianţa PDSR, PUNR, PRM şi PSM)[3]. Era o ironie a sorţii ca un fost disident anticomunist ca Mihai Botez, care structural nu era nici şovin şi nici naţionalist şi care, dimpotrivă, criticase constant naţional-comunismul lui Ceauşescu şi excesele sale ultranaţionaliste, reprezenta ca diplomat un pact electoral cu ultranaţionaliştii şi încerca să justifice existenţa unei coaliţii politice în care relicvele ideologice ale regimului comunist erau suprareprezentate.

La începutul anului 1995 relaţiile României cu SUA continuau să fie submediocre şi influenţate clar negativ de inerţia economică şi naţionalismul guvernului Văcăroiu. Ilustrativă este în acest sens discuţia din data de 30 ianuarie 1995, când ambasadorul SUA la Bucureşti Alfred Moses s-a întâlnit la Bucureşti cu ambasadorul României la Washington Mihai Botez. Mihai Botez a exprimat în timpul întâlnirii de la Ambasada SUA frustrarea preşedintelui Iliescu în legătură cu nivelul relaţiilor româno-americane. Botez afirma că Iliescu era iritat de vizita preşedintelui Snegur al Moldovei la Washington, care precedase o eventuală vizită oficială a sa. Iliescu considera că vecini mai puţin importanţi ai României erau primiţi la Washington, ceea ce demonstra că România era ţinută la distanţă de SUA. Zvonul neconfirmat conform căruia Corneliu Coposu ar fi participat la o rugăciune colectivă la Casa Albă era un alt motiv de iritare pentru preşedintele României, conform lui Botez, care aprecia însă că percepţiile lui Iliescu erau „distorsionate".

1. Ion Raţiu, *Marele lobby: România în NATO. Note zilnice: ianuarie-decembrie 1994*, Regent House, Bucureşti, 2002; „Ceauşescu împuşcat în ceafă de Măgureanu şi Voican. În al cincilea volum al jurnalului lui Ion Raţiu se dezvăluie", *Evenimentul Zilei*, 4 decembrie 2002.
2. Arhiva MAE, Direcţia America de Nord, nr. D4, 02035 din 22.XI.94.
3. Radu Ioanid, „O ruptură în context", în Dorin Tudoran, *op. cit.*, pp. 23-24, 29.

Ambasadorul Alfred Moses i-a comunicat lui Mihai Botez şase puncte (*markers*) care, odată implementate, ar fi putut să îmbunătăţească relaţiile americano-române. Aceste puncte erau :

A. Necesitatea ca guvernul României să „controleze" PUNR şi pe „scandalosul său lider, Gheorghe Funar" şi să blocheze intrarea în guvern a „extremiştilor din PRM şi PSM".

B. Încetarea concedierii primarilor şi consilierilor municipali care aparţin opoziţiei.

C. Crearea poziţiei de „ţar economic" pentru încurajarea investiţiilor străine şi spargerea barierelor birocratice care se opun acestor investiţii.

D. Abordarea problemei etnicilor maghiari în mod constructiv, prin descentralizare.

E. Crearea unui canal de televiziune privat, monopolul guvernamental asupra televiziunii fiind de neacceptat.

F. Dacă reabilitarea mareşalului Antonescu nu poate fi oprită de guvernul român, atunci acesta trebuie să demonstreze nu numai că nu participă la acest proces, ci că i se opune[1].

Ca răspuns la aceste cereri americane care reflectau serioasele probleme economice şi politice cu care se confrunta România, ambasadorul Botez a afirmat, conform viziunii sale despre propria sa misiune, în mod non-partizan şi exprimând interesul naţional, că este de acord cu aceste puncte şi că crede că „preşedintele Iliescu ar putea să le accepte din punct de vedere intelectual", dar că „preşedintele şi guvernul României se confruntă cu o gravă problemă practică, şi anume, din cauza intransigenţei opoziţiei, ei nu au altă opţiune decât să depindă de partidele extremiste pentru a rămâne la putere. Deoarece miza e să rămână la putere, atât timp cât această situaţie persistă marja de manevră a partidului aflat la putere este redusă"[2].

La 10 mai 1995, o telegramă a Ambasadei SUA de la Bucureşti adresată Secretarului de Stat relata despre un mic dejun la care participase ambasadorul Mihai Botez. Botez îşi informa interlocutorii asupra faptului că Nicolae Văcăroiu va rămâne o vreme prim-ministru şi că Teodor Meleşcanu nu are nici o şansă să îi succeadă din cauza modului în care este văzut de Iliescu („*Iliescu's personal feelings*") şi din cauza „extrem de agresivei sale soţii". Botez afirma că fusese invitat de şeful SRI în Delta Dunării, dar că el refuzase. Botez mai afirma că SRI avea acces la o parte din banii familiei Ceauşescu şi îl descria pe Măgureanu ca fiind „o persoană misterioasă", „probabil antisemit" şi „foarte probabil antimaghiar". Botez confirma că SRI dispune de o serie de „ofiţeri tineri cu bune cunoştinţe şi sofisticaţi". În discuţia respectivă Botez îi mai descria pe Adrian Năstase ca fiind „ambiţios, dar încrezut" (*vain*), pe Oliviu Gherman ca nefiind „foarte apropiat de Iliescu", dar „intelectual superior lui" şi pe Dan Voiculescu ca pe un om „interesat în primul rând să facă bani" şi care consideră că muncitorii sunt „o bătaie de cap"[3]. Ostilitatea lui Botez faţă de şeful SRI, Virgil Măgureanu, este cu atât mai remarcabilă cu cât Botez acceptase să fie introdus personal de Măgureanu la Corneliu Coposu pentru a obţine acordul acestuia ca el să devină prim-ministru[4].

În acelaşi timp se poate observa lipsa oricărei referiri critice la SIE, sora geamănă a SRI, şi la directorul acesteia, Ioan Talpeş. Această omisiune era normală : Talpeş îl aprecia foarte mult pe Botez şi avusese un rol pe lângă preşedintele Iliescu în numirea acestuia, iar Botez trebuia să conlucreze cu SIE prin natura „fişei" postului său.

Decesul fulgerător al lui Mihai Botez la 11 iulie 1995 a lăsat MAE şi România pe un trend ascendent al relaţiilor cu SUA, la care fără îndoială el a contribuit cu prestigiul şi activitatea sa. La 8 august 1994, Casa Albă confirma că preşedintele Ion Iliescu urma să fie primit curând la Washington de către Bill Clinton. Era prima vizită cu caracter oficial la Washington a unui preşedinte român postcomunist.

1. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485698, 11 februarie 1995.
2. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485698, 11 februarie 1995.
3. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485685, 10 mai 1985.
4. Corneliu Coposu, *op. cit.*, p. 181.

Mihai Botez şi autorităţile americane

Când ambasadorul SUA Harry Barnes a trimis telegrama cu data de 20 iunie 1975 care relata discuţia sa cu Mircea Maliţa privindu-l pe Mihai Botez şi reacţia entuziastă a acestuia privind sprijinirea unui eventual stagiu în America al lui Botez, Mihai Botez se afla în SUA şi era pe cale să revină în România la finele unei burse de o lună la Woodrow Wilson Center. Alături de Ion Mânzatu de la Comitetul Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie (CNST), Botez primise o invitaţie din partea ambasadei americane (USIA – International Visitor Program) de a vizita timp de o lună SUA[1]. Conform unei alte telegrame a Departamentului de Stat adresate Ambasadei SUA la Bucureşti la 27 iunie 1995, Mihai Botez era foarte satisfăcut de şederea de o lună în SUA, după un stagiu la Wilson Center, după prelegeri susţinute la universităţile Columbia, MIT şi Stanford şi după o cină cu savantul Richard Buckminster Fuller[2]. Încă înainte de a reveni în România, Mihai Botez planifica întoarcerea sa la Washington: la 10 iunie 1975 el primise o scrisoare de invitaţie din partea lui Woodrow Wilson Center prin care i se ofereau o bursă cu durata de trei luni, un birou, suport secretarial şi un stipendiu de 1.000 de dolari pe lună. O copie a scrisorii fusese trimisă ambasadorului Cornel Bogdan la Washington. Telegrama trimisă din partea Secretarului de Stat Kissinger încuraja Ambasada SUA de la Bucureşti să sprijine acordarea acestei burse[3].

Într-adevăr, la 16 februarie 1976, având un paşaport românesc cu seria I 54543 care conţinea o nouă viză americană J1 şi folosind un bilet de avion plătit de Ambasada SUA de la Bucureşti, Mihai Botez ateriza la ora 18:40 cu zborul PANAM 73 pe aeroportul Dulles. Într-o telegramă cu data de 9 februarie 1976, ambasada raporta despre această sosire iminentă şi solicita Departamentului de Stat să faciliteze o întâlnire a lui Botez cu futurologul Alvin Toffler[4].

Cinci zile mai târziu, la 21 februarie 1976, conform raportului semnat de Charles Light, directorul Diviziei de Moravuri a Poliţiei Metropolitane din Washington, DC, şi trimis şefului poliţiei din aceeaşi localitate, Mihai Botez a fost arestat „pentru prostituţie". La 24 februarie 1976, Burtell M. Jefferson, adjunctul şefului poliţiei – divizia operaţiuni –, îi trimitea prompt o informare privind arestarea lui Mihai Botez lui Dale Barton, unul dintre directorii INS, care îi acordase viza de intrare în SUA lui Mihai Botez. De asemenea, în

1. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485681, 18 martie 1975.
2. Mihai Botez s-a întors la Bucureşti la 29 iunie 1975 cu zborul PA 54, NARA, *Declassified / Released US Department of State EO Systemic Review*, O272054Z Jun 75 FM SECSTATE WASHDC TO AMEMBASSY BUCHAREST IMMEDIATE.
3. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485673, 14 iunie 1975.
4. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485656 şi http://www.wikileaks.org/plusd/cables/1976, UNCLASSIFIED, Public Library of US Diplomacy, telegramă a Ambasadei SUA la Bucureşti către Departamentul de Stat.

aceeaşi zi, la ora 11:30, Departamentul de Stat (printr-un anume Gookins) era informat de Poliţia Metropolitană din Washington, DC în legătură cu această arestare[1].

Un raport al FBI cu data de 4 ianuarie 1994 menţiona că Mihai Botez fusese arestat în 1976 de Poliţia Metropolitană din Washington, DC pe strada 14 pentru „acostare în scop indecent şi imoral" („*soliciting for lewd and immoral purposes*")[2]. La data respectivă delictul lui Mihai Botez se pedepsea cu 250 de dolari amendă (un sfert din bursa sa lunară) sau cu 90 de zile de închisoare, fiind considerat o contravenţie (*misdemeanor*), hotărârea privind cuantumul pedepsei fiind la discreţia unui judecător. Botez putea să fie mai prudent, prostituţia era ilegală la Washington, strada 14 era centrul de prostituţie al oraşului, iar poliţia era foarte activă în reprimarea acestei activităţi ilegale. În plus, precedentele nu erau deloc încurajatoare: pe aceeaşi stradă fusese arestat cu câteva săptămâni înainte, în ianuarie 1976, acostând o pretinsă prostituată, în fapt o poliţistă deghizată, congresmanul Joe Waggonner[3].

Debutul disidenţei lui Mihai Botez este menţionat cu un an înainte ca acesta să înceapă ciclul de scrisori trimise, în majoritatea lor, prin Ambasada SUA către Europa Liberă. Un raport al Ambasadei SUA din 27 septembrie 1978 menţionează că în anul respectiv atât Mihai Botez, cât şi soţia sa Mariana Celac au fost implicaţi în „agitaţii embrionare (şi ratate)" („*embryonic* [*and abortive*] *stirrings*") şi confirmă faptul că amândoi fuseseră informaţi că nu au primit aprobare pentru un stagiu de un an în Maroc. Cei doi erau de părere că situaţia lor va fi mai uşoară după concedierea lui Sergiu Celac din aparatul central al CC al PCR şi din MAE (?!). Raportul mai menţiona că Mircea Maliţa promisese să intervină în problema paşaportului lui Mihai Botez, dar că acesta din urmă nu-şi punea mari speranţe în această cale de deblocare a impasului, amintind posibilitatea unei „publicităţi externe" („*outside publicity*") legate de cazul său[4].

Deşi rapoartele declasificate ale Departamentului de Stat din anii 1979-1982 nu conţin menţiuni referitoare la Mihai Botez, aşa cum rezultă din scrisorile sale cu datele de 6 februarie şi 10 iunie 1980 către Vlad Georgescu, Botez a folosit în această perioadă canalul de comunicare al Ambasadei SUA cu Europa Liberă, deoarece scrisorile sale trimise prin poştă erau interceptate de Securitate şi oprite. Acest canal a fost facilitat iniţial de „Tom" (Thomas Simons, Deputy Chief of Mission la Ambasada SUA de la Bucureşti între 1977 şi 1979, contact comun al lui Vlad Georgescu şi al lui Mihai Botez) şi de succesorul său, care era „foarte rezervat" în ceea ce îl priveşte pe Botez[5].

În luna iunie a anului 1983, Mihai Botez a înmânat Ambasadei SUA la Bucureşti un document redactat aparent de reprezentanţi ai Partidului Naţional Ţărănist (PNŢ), care ar fi dorit, conform interpretării diplomaţilor americani, să demonstreze continuitatea existenţei lor politice[6]. Canalul de comunicare al lui Botez cu Europa Liberă prin

1. US Citizenship and Immigration Services FOIA Mihai Botez, NRC 2013096869, 20 februarie 1976, p. 8.
2. FBI FOIPA Request no. 1208331-001, 1 aprilie 1994.
3. Maria Ware, „Erotic City: Great Moments in the District's Sexual History", *Washington City Paper*, 28 iulie 1995.
4. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485665, 27 septembrie 1978.
5. Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, Editura Fundaţiei Culturale Române, Bucureşti, 2003, pp. 26, 30.
6. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485680, 22 iunie 1983; a se vedea şi *supra* secţiunea „Mihai Botez şi autorităţile române".

Ambasada SUA nu funcţiona perfect. La 21 februarie 1984 Monica Lovinescu menţiona în jurnalul ei că Mihai Botez i s-a plâns lui Bertrand Rosenthal, corespondent al Agenţiei France Presse, „că a trimis articole prin Ambasada americană care n-au sosit niciodată"[1].

La 14 iunie 1985, un raport al Ambasadei americane la Bucureşti trimis la Departamentul de Stat de la Washington, la ambasadele americane de la Ottawa şi Bonn şi la consulatele americane de la Frankfurt şi München anunţa încetarea grevei foamei de către disidentul român Dorin Tudoran. Informaţia venea de la o sursă „de necontestat" (*„uninpeachable source"*), şi anume de la „colegul său de disidenţă Mihai Botez, care este de asemenea canalul prin care scrisorile lui Tudoran ajung la noi pentru a fi transmise la Europa Liberă. Botez a avut odată contacte foarte bune cu structura puterii aici şi menţine încă o parte dintre ele. Dar şi el este suspectat şi sub supraveghere severă pentru opiniile sale îndrăzneţe şi pentru contactele cu noi. Un contact valoros pentru noi în alte domenii, Botez este într-o situaţie foarte delicată şi trebuie protejat strict în legătură cu orice fel de referire la cazul Tudoran şi la sursele ambasadei în general"[2]. Conform raportului ambasadei, Botez considera că, după ce Tudoran a făcut „un asemenea gest de înfruntare", conducerea României nu putea să-i aprobe cererea pentru un paşaport „fără să reiasă că [...] cedează la presiune". În consecinţă şi în locul confruntării directe, Botez sugera că a sosit momentul pentru „o presiune discretă din Occident"[3].

În luna iulie a anului 1985 Mihai Botez a terminat de redactat şi a trimis în SUA un material de 53 de pagini intitulat *US-Romanian Relations Between 1968-1984. An Independent Survey from Bucharest*[4]. Textul lui Botez se prezintă ca o analiză a motivelor pentru care succesivele administraţii americane au continuat să aibă relaţii privilegiate cu regimul naţional-comunist al lui Nicolae Ceauşescu şi a modului în care aceste relaţii au evoluat prin prisma intereselor geostrategice ale SUA, dar şi prin cea a drepturilor omului. Botez identifică corect interesul SUA de a menţine, în ciuda „primitivismului naţionalist şi comunismului dogmatic" de la Bucureşti, o relaţie politică şi economică cu un partener comunist antisovietic, precum şi faptul că de această politică a beneficiat în special conducerea politică a României. De asemenea, Botez surprinde adecvat diferenţa dintre politica internă a României lui Ceauşescu şi cele ale Poloniei şi Ungariei, mai aliniate politic Moscovei, dar mai deschise în interior şi economic, şi politic. În concluziile studiului său, Botez critică dur politica culturală a SUA şi în special pe cea a Ambasadei SUA la Bucureşti şi ceea ce percepea el ca o abandonare de către SUA a intelectualilor români. Mai mult, enunţă ideea că această politică „începe să fie percepută ca fiind în contradicţie cu interesele poporului român", afirmând că una dintre consecinţele politicii respective ar fi putut fi întărirea în România a unui sentiment antioccidental şi antiamerican deja cultivat de autorităţi şi chiar o creştere a simpatiei pentru Uniunea Sovietică a lui Gorbaciov[5].

Între 17 şi 19 octombrie 1985, Mihai Botez a participat la Madrid la un congres cu tema *Spaţiul cultural european*, patronat de Felipe González şi organizat de Comisia Europeană şi Parlamentul European. Un raport al ambasadorului Kirk trimis la Washington

1. Monica Lovinescu, *Jurnal 1981-1984*, Humanitas, Bucureşti, 2002, p. 275.
2. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485678, 14 iunie 1985.
3. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485678, 14 iunie 1985.
4. Columbia University, Rare Book and Manuscript Library, Human Rights Watch Records: Helsinki Watch, Jeri Laber files, Botez Mihai case file, 1985-1988, Box 35, folder 4.
5. Columbia University, Rare Book and Manuscript Library, Human Rights Watch Records: Helsinki Watch, Jeri Laber files, Botez Mihai case file, 1985-1988, Box 35, folder 4, pp. 44-53.

la 4 decembrie 1985, după întoarcerea de la Madrid a lui Mihai Botez, exprima nelămurirea ambasadei în legătură cu pierderea contactului cu Botez. La data de 26 noiembrie Botez a explicat această dispariţie relatând ACAO (Assistant Cultural Affairs Officer) că a avut interogatorii „de rutină" făcute de Securitate pe 16 şi 17 noiembrie. Ambasada SUA suspecta că fie Botez se pregătea, în ciuda dezminţirilor care au precedat călătoria la Madrid, să plece la un post la Europa Liberă de conivenţă cu Vlad Georgescu, fie – teorie „de asemenea fără dovadă – [...] Mihai [Botez] a trecut de partea cealaltă şi ar încerca, de exemplu, să strecoare ceva scandalos şi compromiţător în documentele ample pe care le trimitem ocazional lui Vlad [Georgescu]. În sprijinul acestei teorii vine faptul că acum câteva săptămâni Mihai a încercat să-l convingă pe consilierul politic să trimită ceva care nu avea legătură cu Europa Liberă la o adresă vest-europeană; o examinare superficială a materialului arată că putea să fie vorba de ceva după cum a fost descris mai sus dacă ar fi ajuns în mâini ostile...". Materialul în cauză i-a fost returnat de ambasadă lui Mihai Botez[1]. O scrisoare nedatată, probabil din anul 1985, trimisă de Mihai Botez lui Vlad Georgescu reflectă şi ea neîncrederea reciprocă dintre Ambasada SUA şi disidentul român. Botez scria despre el însuşi: „De altfel, spre a simplifica lucrurile, este mult mai bine ca diplomaţii (în special SUA) să nu aibă nici un fel de raporturi cu acest «ratat dubios» – şi Mihai Botez (că de el e vorba) a fost practic scos de pe toate listele de protocol, nu e niciodată invitat nicăieri, iar pentru a trimite o scrisoare (din an în Paşte, la propriu) trebuie să îngroaşe obrazul şi să se roage de cineva să-i facă «un mic serviciu» (trec peste riscurile acestei întreprinderi «pe cont propriu»)"[2].

La 27 ianuarie 1986 Ambasada americană de la Sofia îl cita pe ambasadorul Franţei în Bulgaria Jean-Marie le Breton, care menţiona moartea recentă a lui Mihai Botez[3]. În aceeaşi zi Ambasada SUA de la Bucureşti dezminţea această informaţie ca pe un zvon nefondat[4]. În lunile ianuarie şi februarie 1986, posibil în urma presiunilor DSS, Botez a insistat de două ori în discuţiile sale cu diplomaţii americani ca Europa Liberă să nu-i mai folosească numele în emisiunile sale[5].

În luna februarie a anului 1986, într-un interviu acordat publicaţiei *The Christian Science Monitor*, Mihai Botez continua să critice în termeni duri politica Statelor Unite faţă de România: „După 20 de ani de strânsă cooperare cu România, ce aţi realizat dumneavoastră [SUA]?... În loc să promovaţi o economie care funcţionează sau un socialism cu faţă umană, aţi ajutat la legitimarea unui regim comunist corupt care ne-a ruinat ţara"[6].

Rapoartele Ambasadei SUA la Bucureşti pe anul 1986 arată că Botez continua să fie şicanat de autorităţile române şi protejat de Ambasada SUA. Conform relatărilor lui Botez,

1. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485679, 4 decembrie 1985.
2. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1981-1985, şi Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, p. 106.
3. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485649, 27 ianuarie 1986.
4. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485653, 27 ianuarie 1986.
5. A se vedea *infra* secţiunea „Mihai Botez şi Europa Liberă".
6. William Echikson, „US-Romania ties under fire due to Bucharest's rights record", *The Christian Science Monitor*, 27 februarie 1986.

în luna iunie a fost chemat la rectoratul Universităţii din Bucureşti, unde i s-a cerut să-şi dea demisia „de bunăvoie", lucru pe care l-a refuzat[1]. Conform unui raport al ambasadei americane de la 30 iunie 1986 bazat pe relatarea făcută diplomaţilor americani de Botez, cu trei săptămâni înainte de a fi chemat la rectorat acesta ar fi fost invitat „la o întrevedere personală" cu Ilie Verdeţ, ministrul minelor şi membru al CPEx, care i-ar fi oferit un post important („*senior post*") la un institut de programare şi calcul al ministerului minelor. Verdeţ l-ar fi presat insistent pe Botez şi i-ar fi sugerat să-şi dea demisia, pentru că altfel ar fi fost dificil de aranjat un transfer[2]. Prin contactele lor cu Mihai Botez prin Nuel Pazdral, consilierul politic al Ambasadei SUA, şi prin Thomas Simons, secretar de stat adjunct al Departamentului de Stat pentru probleme sovietice şi est-europene, autorităţile americane continuau să semnaleze României că urmăresc îndeaproape soarta lui Botez[3]. Tot pe parcursul anului 1986, diplomaţii americani la Bucureşti, în coordonare cu Woodrow Wilson Center, încercau să faciliteze acordarea unei noi burse în SUA pentru Mihai Botez[4].

La 19 noiembrie 1986, la restaurantul Minerva din Bucureşti, în discuţia cu Nuel Pazdral, Mihai Botez făcea, conform DSS, care înregistrase discuţia, remarci caracterizate ca fiind „manifestări duşmănoase deosebite la adresa conducerii [PCR]", fiind de acord cu diplomatul american în legătură cu necesitatea unei întâlniri cu Ion Iliescu – „vă sugerez să-l abordaţi în probleme de afaceri. El este directorul Editurii Tehnice", care „face parte din aceeaşi formaţie spirituală ca Gorbaciov"[5]. O descriere de asemenea pozitivă a lui Ion Iliescu făcuse Mihai Botez la 4 iulie 1986, într-o discuţie la recepţia cu prilejul zilei naţionale a SUA care a avut loc la ambasada americană. Botez îi relata ambasadorului Israelului Yosef Govrin că succesorii imediaţi ai lui Nicolae Ceauşescu ar fi fost Elena Ceauşescu şi Emil Bobu, care ar fi fost urmaţi „în etapa a doua" de „tehnocraţi mai tineri ca Ion Iliescu, un candidat serios, care excela ca un talentat organizator şi un bun ideolog, nefiind neapărat prosovietic"[6]. În aceeaşi convorbire cu Nuel Pazdral, Botez considera în legătură cu Gorbaciov că „e periculos ca liderul sovietic să fie inteligent"[7].

La 16 ianuarie 1987 Ambasada SUA la Bucureşti informa Departamentul de Stat şi Ambasada SUA de la Moscova despre primirea unui manifest al Acţiunii Democratice Române care făcea apel la o grevă generală pentru 23 ianuarie. Manifestul era scris de mână, iar autorul afirma că fuseseră distribuite 2.000 de copii. Manifestul cerea demiterea lui Nicolae Ceauşescu, dar nu se opunea ordinii sociale existente. Mihai Botez relatase la 15 ianuarie unor diplomaţi americani că el cunoştea conţinutul manifestului şi că fuseseră distribuite 10.000 de copii. Autorul raportului Ambasadei SUA la Bucureşti aprecia că autorul manifestului era o cunoştinţă a lui Mihai Botez. Un raport al Ambasadei

1. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485652, 30 iunie 1986.
2. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485652, 30 iunie 1986.
3. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485691, 8 august 1986 şi DOC C05485694, 20 august 1986.
4. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485639, 15 aprilie 1986.
5. Radu Ioanid (ed.), *Dosarul Brucan. Documente ale Direcţiei a III-a Contraspionaj a Departamentului Securităţii Statului (1987-1989)*, Polirom, Iaşi, 2008, p. 176.
6. Yosef Govrin, *Israeli-Romanian Relations at the End of the Ceauşescu Era : As Seen by Israel's Ambassador to Romania 1985-1989*, Routledge, 2002, pp. 54-55.
7. Radu Ioanid (ed.), *op. cit.*, p. 176.

SUA de la Bucureşti cu data de 23 ianuarie 1987 descria eşecul apelului la grevă, în ciuda transmiterii sale de către Europa Liberă[1].

Într-o telegramă cu data de 18 februarie 1987, Ambasada SUA de la Bucureşti informa Departamentul de Stat, dar şi consulatul american de la München şi deci Europa Liberă că la 31 ianuarie Mihai Botez a fost dus la spital, unde a stat scurtă vreme deoarece fusese atacat pe la spate într-un cartier rezidenţial al capitalei. Medicul care l-a consultat spunea că Botez a fost adus la spital de un diplomat gabonez care îl găsise zăcând inconştient. Conform raportului american, Botez sugera că accidentul a fost înscenat de Securitate pentru a-l putea interoga la spital. Sosirea la timp a diplomatului gabonez a zădărnicit aceste planuri. Acelaşi raport menţiona că la întâlnirea de rămas-bun a ambasadorului Franţei cu Ioan Totu, ministrul de Externe al României, cunoscut pentru modul său brutal de manifestare, acesta l-a avertizat direct pe diplomatul francez în legătură cu contactele cu Mihai Botez[2].

La 5 martie 1987 Mihai Botez confirma într-o întâlnire cu diplomaţii americani atacul asupra sa, aprecia că relatările Europei Libere în legătură cu acest incident erau corecte, considera că datorită publicităţii presiunea asupra sa ar putea să se diminueze şi informa ambasada că a lipsit de la ultimele întâlniri planificate deoarece i s-a cerut să renunţe la postul de la Universitate. Totodată Botez spera ca în timp să poată onora invitaţia primită de la Woodrow Wilson Center. Pe de o parte, raportul ambasadei sublinia similitudinea incidentului cu altele anterioare al căror protagonist fusese Botez, dar, pe de altă parte, exprima „un oarecare scepticism" în legătură cu „atacul" (raportul pune cuvântul „atac" între ghilimele de această dată) din partea diplomaţilor americani, dar şi din partea celor britanici şi francezi. Mai mult, contactaţi de colegii occidentali, diplomaţii de la Ambasada Gabonului nu au confirmat că ar fi fost martori la un astfel de incident[3].

Un raport confidenţial al Ambasadei SUA din data de 9 martie 1987 semnat de ambasadorul Kirk descrie poate cel mai bine modul în care ambasada se raporta la Mihai Botez în perioada respectivă: „Legătura noastră principală cu Botez este în contact apropiat cu el mai bine de doi ani. Legăturile lui cu noi există de mult mai mult timp, bineînţeles, şi includ ofiţeri mult mai sus-puşi acum [«*much more senior officers*»], care au fost la post aici de-a lungul anilor [aluzie foarte probabilă la Thomas Simons]. Dar vremurile s-au schimbat şi la fel – poate – şi Mihai Botez. Ceea ce ne spune câteodată pare contradictoriu («*puzzling*»), chiar deliberat eronat. Canalul său de comunicare direct cu cercurile superioare a dispărut, dar el pare să aibă în continuare legături private cel puţin în unele sfere ale eşalonului de vârf. Un lucru nu s-a schimbat, natura conspiraţionistă a politicii Bucureştiului şi pericolele jocurilor pe care el [Botez] le practică. În concluzie, deşi avem unele întrebări în legătură cu evenimente recente (şi unii aici îşi pun întrebări în legătură cu adevăratele sale loialităţi), avem tendinţa să le acceptăm pe amândouă ca reale"[4].

La 5 iunie 1987 Mihai Botez informa Ambasada SUA că va fi transferat forţat de la Universitatea din Bucureşti la centrul de calcul judeţean Tulcea, fără îndoială pentru a fi îndepărtat de ambasada occidentală de la Bucureşti şi de potenţialele întâlniri cu ziarişti

1. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485690, 16 ianuarie 1987 şi DOC C05485661, 23 ianuarie 1987.
2. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485647, 18 februarie 1987.
3. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485645, 9 martie 1987.
4. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485645, 9 martie 1987.

străini. Botez se temea că accesul la eventuale documente secrete la Tulcea va putea fi utilizat ca pretext pentru a i se refuza o viză de ieşire din ţară[1]. Departamentul de Stat a reacţionat rapid : un raport cu circulaţie redusă (numai trei copii) al întâlnirii dintre Thomas Simons şi doi diplomaţi români, ambasadorul Gavrilescu şi un anume Dumitru[2], cu data de 9 iunie 1987, reflecta preocuparea autorităţilor americane şi pe cea personală a lui Thomas Simons, prieten al lui Botez. În ciuda opiniilor divergente, a spus Simons, care îi convocase pe cei doi diplomaţi români la Departamentul de Stat şi care vorbise cu ei în limba română fără interpret, el va continua să rămână susţinătorul unor relaţii mai bune între cele două ţări. Simons şi-a exprimat îngrijorarea în legătură cu recenta „trimitere la stuf" la Tulcea a lui Botez şi a precizat că înţelege că acesta este un om incomod pentru autorităţile române, menţionând în acest context trimiterea de materiale către Europa Liberă şi recentul interviu din *L'Express*. Reluând un argument utilizat de Botez în discuţiile cu diplomaţii Ambasadei SUA la Bucureşti, Simons a subliniat faptul că accesul la documente secrete pe care l-ar fi avut Botez la Tulcea, la centrul de calcul unde urma să lucreze, ar fi putut periclita eventuala sa emigrare. Conform relatării lui Simons, ambasadorul Gavrilescu a afirmat în cursul convorbirii că îşi aminteşte vag de Botez şi cazul său, care nu ar fi fost important, iar Dumitru a încheiat întrevederea cu un banc în care Bulă, spre deosebire de colegii de promoţie care fuseseră repartizaţi în provincie în România, fusese repartizat la Frankfurt pe Main[3]. Între 5 şi 16 iunie Mihai Botez s-a întâlnit de trei ori cu consilierul politic al Ambasadei SUA. La 16 iunie Botez a plecat la Tulcea pentru a „vedea cine vor fi şefii lui acolo". Ambasada SUA l-a asigurat de sprijinul Departamentului de Stat şi al Europei Libere. El a râs atunci când i s-a povestit că Gavrilescu s-a prefăcut că nu ştie cine este, afirmând că acesta a fost studentul său. Fost muncitor, activist cu state vechi, Gavrilescu nu avea cum să fi fost studentul lui Botez nici la CEPECA şi cu atât mai puţin la Universitatea din Bucureşti. Între timp, Nuel Pazdral a făcut o călătorie specială la München pentru a discuta cu Vlad Georgescu situaţia lui Botez. Botez cerea cât mai puţină publicitate pentru a nu periclita vizita Marianei Celac în Zimbabwe, deşi avea ezitări, spunând în acelaşi timp că puţină publicitate nu ar strica[4]. La 18 iunie Ambasada SUA raporta că Botez se întorsese de la Tulcea cu un „optimism moderat", sperând că va putea totuşi obţine un paşaport. Soţia sa se pregătea să plece în vizită la prieteni în Zimbabwe, iar diplomaţii americani de la Bucureşti coordonau cu Europa Liberă logistica eventualei viitoare călătorii peste hotare a lui Botez[5]. Un raport din 23 iunie al Ambasadei SUA dezmintea, citându-l pe Botez, zvonurile conform cărora acesta ar fi dorit să emigreze. Botez afirma că o eventuală emigrare i-ar periclita statutul de disident. În raport se menţiona că Botez admitea „spăsit" (*„sheepishly"*) că el însuşi ar fi sursa scurgerii de informaţii legate de trimiterea lui forţată la Tulcea – după cum arătam mai sus, Botez ceruse iniţial confidenţialitate în privinţa acestei informaţii pentru a nu periclita călătoria Marianei Celac în Africa[6]. La 4 iulie 1987 Mihai Botez participa

1. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485677, 5 iunie 1987.
2. Este vorba foarte probabil de Dan Dumitru, pe numele real Dan Chiriac, ofiţer CIE şi secretar II al Ambasadei române ; a se vedea şi Mircea Răceanu, *Infern '89. Povestea unui condamnat la moarte*, Curtea Veche, Bucureşti, 2009, pp. 35-36, 138, 145.
3. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485644, 9 iunie 1987.
4. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485686, 16 iunie 1987.
5. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485688, 19 iunie 1987.
6. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485692, 23 iunie 1987.

la recepţia zilei naţionale a SUA de la ambasada americană şi îi relata ambasadorului israelian Yosef Govrin despre mutarea sa forţată la Tulcea, remarcând că România trece printr-un proces de „albanizare", „neavând nici o şansă să progreseze sub conducerea cuplului Ceauşescu"[1].

La 8 iulie 1987, citând o convorbire telefonică din 4 iulie între Michelle Stein-Evers de la Committee of Concerned Scientists şi Mihai Botez, Departamentul de Stat informa Ambasada SUA de la Bucureşti că acesta ar fi primit permisiunea de a călători în SUA, fapt confirmat direct ambasadei pe 11 iulie 1987[2]. La 27 iulie 1987 Ambasada SUA la Bucureşti emitea viză de intrare în SUA pentru Mihai Botez[3]. În ziua respectivă, între orele 7 : 00 şi 16 : 20, Mihai Botez a fost urmărit în permanenţă, aşa cum reiese din notele filajului din acea dată. O fotografie ataşată notei de filaj îl înfăţişează pe Mihai Botez împreună cu Michael Butler, secretar III al Ambasadei SUA la Bucureşti[4]. În aceeaşi zi Mihai Botez a avut dificultăţi la intrarea în consulatul american de la Bucureşti, deşi era însoţit de un diplomat american. În consecinţă, la data de 29 iulie, într-o convorbire oficială cu Mircea Răceanu, director adjunct al Direcţiei SUA din MAE, Ambasada SUA protesta oficial împotriva acestui tratament[5]. Diplomaţii americani care au protestat oficial împotriva tratamentului aplicat lui Mihai Botez la intrarea în consulat au fost Frank Strovas şi Michael Butler. Ei au subliniat că acest tratament era în contradicţie cu nota verbală nr. 194 din 14 noiembrie 1985 a Ambasadei SUA, în care se descriau clar responsabilităţile ce reveneau autorităţilor române în privinţa securităţii ambasadei. Pe nota de audienţă trimisă adjunctului său, ministrul de Externe Ioan Totu a pus rezoluţia „să se trimită organelor de stat în drept", adică Securităţii[6].

O nouă întâlnire a lui Mihai Botez cu diplomaţi ai Ambasadei SUA a avut loc la data de 9 august, când Botez era în capitală în weekend. Botez avea permisiunea autorităţilor de la Bucureşti să plece în SUA, dar nu şi pe cea a celor de la Tulcea. El şi-a exprimat dorinţa de a pleca din ţară spre sfârşitul lunii august[7]. În sfârşit, o altă telegramă a ambasadei americane de la Bucureşti informa Departamentul de Stat, consulatul american de la München şi ambasada americană de la Paris că Mihai Botez va pleca la 4 septembrie la Paris cu un zbor Air France, urmând să locuiască în capitala Franţei la Mihnea Berindei[8]. O notă a Securităţii semnala că în jur de 24 august (cu două săptămâni înainte de 8 septembrie, când a fost redactată nota) Mihai Botez fusese văzut la reşedinţa din Bucureşti a lui Michael Butler[9].

Uşurinţa cu care Mihai Botez frecventa diversele ambasade occidentale de la Bucureşti, inclusiv Ambasada SUA, era privită cu suspiciune de diplomaţii americani. Frederick A. Becker, în post la Bucureşti între 1975 şi 1977, îşi aminteşte modul în care era tratat orice român care avea relaţii apropiate cu diplomaţii americani : „Ceauşescu nu le permitea românilor să vorbească cu străinii dacă nu erau autorizaţi în acest sens... Ni se reamintea

1. Yosef Govrin, *op. cit.*, pp. 54-55.
2. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485675, 7 iulie 1987 şi DOC C05485666, 11 iulie 1987.
3. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485662, 27 iulie 1987.
4. Dosar CNSAS, DUI „Badea" 239927, dosar I 151655, pp. 5-6.
5. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485687, 29 iulie 1987.
6. Dosar CNSAS, DUI „Badea" 239927, dosar I 151655, pp. 7-8.
7. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485643, 9 august 1987.
8. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485642, 3 septembrie 1987.
9. Dosar CNSAS, DUI „Badea" 239927, dosar I 151655, p. 9.

că o mare parte a populației adulte era în slujba *securității*... a securității statului. Deci fiecare era un informator potențial și nimeni nu era sigur cine era și cine nu era... Ofițerii noștri de Securitate ne reaminteau constant de pericolul fraternizării, de [pericolul de] a deveni prea apropiați de români. Dacă un român permitea o astfel de apropiere, aceasta era evident suspect"[1].

Evident că această suspiciune s-a extins și asupra lui Botez, care nu făcea un secret din relațiile sale cu nomenclatura comunistă. Ernest Latham, fost diplomat american la București, își amintea în legătură cu Mihai Botez următoarele: „Am fost ataşatul cultural american la București între sfârșitul verii anului 1983 și începutul verii anului 1987. M-am intersectat cu Mihai Botez des în acea perioadă. România era în anii respectivi o societate comunistă sever controlată. Toate contactele unui cetățean român cu străinii și în special cu diplomații occidentali erau supervizate de Securitate și trebuiau raportate autorităților române. Luând în considerare cât de des și fără eforturi frecventa Botez cercurile diplomatice, noi am presupus în mod firesc că el era unul dintre românii care primiseră permisiunea de a avea astfel de contacte. Această impresie a fost reconfirmată când el a fost trimis din București, sub un motiv oarecare, la o întreprindere industrială pe Dunăre și reapărea la București atunci când ne așteptam mai puțin. A existat un moment raportat de un diplomat american îngrijorat, când Botez a fost la cină în casa sa. În timpul cinei, așa cum îmi amintesc, după câteva pahare Botez s-a lansat într-o diatribă lungă și veninoasă împotriva Statelor Unite. Scena a fost atât de jignitoare, încât soția diplomatului american a cerut ca el să nu mai fie niciodată invitat în casa lor. De mai multe ori, și odată am participat direct, el [Botez] a comunicat în scris sau altfel prin noi mesaje pentru Europa Liberă"[2]. Și ambasadorul Israelului Yosef Govrin considera că „era uimitor că autoritățile române îi permiteau [lui Botez] ca disident de frunte al țării, să se miște liber"[3].

După o ședere de zece zile la Paris, Mihai Botez a intrat la 14 septembrie 1987 în SUA cu o viză J1. Documentele INS revăzute și declasificate de FBI precizează că la 31 ianuarie 1988 Mihai Botez beneficia încă de viza J1 cu care intrase în SUA, iar între 26 februarie 1990 și 18 iunie 1990 el figura încă în SUA cu statutul de refugiat, cu adresa 13221 Danielson Road, Santa Barbara, California[4]. O notă a Securității menționa că la 10 septembrie 1988 Mihai Botez „a fost propus pt. a fi inclus pe lista persoanelor indezirabile pe o perioadă de 5 ani"[5]. Mihai Botez a cerut acordarea statutului de rezident permanent (U.S. Permanent Resident) în toamna anului 1988, la mult timp după sosirea sa în SUA. La șase luni după căderea regimului Ceaușescu, acest statut nu îi fusese încă acordat. Altfel spus, Mihai Botez se prevala de statutul de refugiat politic în SUA în fața unui regim politic din România al cărui diplomat avea să fie în curând.

Mihai Botez și-a început șederea din anul 1987 cu un nou stagiu la Wilson Center. În luna octombrie a aceluiași an a participat la o conferință cu tema *Will the Communist States Survive ? The View from Within*, organizată de Foreign Policy Research Institute la

1. Interviu Frederick A. Becker, Rotation officer, Bucharest, 1975-1977, www.adst.org/Readers/Romania.pdf.
2. Mesaj electronic de la Ernest Latham către Radu Ioanid, 8 aprilie 2014.
3. Yosef Govrin, *op. cit.*, pp. 63-65.
4. FBI FOIPA Request no. 1208331-001, p. 5.
5. Arhiva CNSAS, dosar nr. 47632, vol. II, p. 47.

New York. Titlul comunicării sale a fost *East-European Intellectuals and the National Communist States – A View from Bucharest*[1]. Comunicarea lui Botez era o relativ moderată, dar corectă analiză a național-comunismului din România și a atracției unei părți a intelectualității românești față de acesta. Botez argumenta în material că statele național-comuniste reprezintă o alternativă în evoluția comunismului. Desigur, prăbușirea regimurilor comuniste nu putea fi anticipată la data respectivă, iar evoluția ulterioară a altor regimuri comuniste, precum cele din China sau Vietnam, poate confirma cel puțin parțial teoria lui Botez.

La 20 aprilie 1987 Camera Reprezentanților și Senatul SUA votaseră prin amendamentul Wolf-Hall suspendarea Clauzei Națiunii celei mai Favorizate acordate României, decizie anulată de președintele Reagan, care la 2 iunie a prelungit valabilitatea Clauzei. La 26 octombrie 1987 Mihai Botez i-a trimis președintelui Ronald Reagan o scrisoare în care s-a prezentat „ca un român care își critică guvernul și un disident în ochii celor care luptă pentru drepturile omului". Mihai Botez îi cerea președintelui american să sprijine inițiativa congresmanului Wolf de a suspenda Clauza Națiunii celei mai Favorizate acordate României argumentând: „Domnule Președinte, România are nevoie de ajutorul Dumneavoastră. Disperarea și represiunea tot mai mari din țara mea i-au forțat pe cetățenii României să privească cu speranță spre URSS și politica de *glasnost* a Secretarului Gorbaciov. Disperarea ne-a adus în punctul în care *glasnost* este mai popular decât democrația.

Cetățenii României consideră că Președintele Ceaușescu este susținut de Occident. Beneficiile comerțului și ale Clauzei Națiunii celei mai Favorizate nu au ajuns niciodată la poporul român [...] I-am trimis congresmanului Frank Wolf o scrisoare în acest sens. Sper și mă rog ca Dumneavoastră să vă alăturați lui și să ne ajutați pe mine și poporul meu"[2].

În contradicție cu tonul moderat de critică a regimului de la București pe care l-a folosit în comunicarea sa de la New York și mai aproape de interviurile date presei la Paris în septembrie 1987, Mihai Botez a făcut o critică dură a regimului Ceaușescu la reuniunea Asia Watch/Helsinki Watch de la New York la 25 noiembrie 1987[3]. În comunicarea sa a vorbit pe larg despre încălcarea drepturilor omului de către regimul de la București, referindu-se la încălcarea dreptului la liberă exprimare, a dreptului de a călători, a dreptului de a emigra. I-a descris pe Ion Puiu ca pe un „lider politic critic", pe N. Stăncescu ca pe un „tehnocrat critic", pe Florian Russu ca pe un „tânăr contestatar" și pe Doina Cornea ca pe o „moralistă"[4].

La 29 noiembrie 1987, Mihai Botez îi propunea lui Ion Rațiu instituirea „unui Tribunal pentru a înfiera crimele lui Ceaușescu", promițându-i „materialul necesar"[5].

1. Columbia University, Rare Book and Manuscript Library, Human Rights Watch Records: Helsinki Watch, Jeri Laber files, Botez Mihai case file, 1985-1988, Box 35, folder 4.
2. Ronald Reagan Library, Mihai Botez FOIA 2013-028/1.
3. A se vedea *infra* secțiunea „Mihai Botez și Europa Liberă" și Columbia University, Rare Book and Manuscript Library, Human Rights Watch Records: Helsinki Watch, Jeri Laber files, Botez Mihai case file, 1985-1988, Box 35, folder 4.
4. Columbia University, Rare Book and Manuscript Library, Human Rights Watch Records: Helsinki Watch, Jeri Laber files, Botez Mihai case file, 1985-1988, Box 35, folder 4.
5. Ion Rațiu, *Journal*, manuscris nepublicat, Archives of the Rațiu Family Charitable Foundation, London.

Acelaşi ton se regăseşte în interviul dat de Mihai Botez la 5 ianuarie 1988 ziarului *Washington Times*, în care disidentul român se arată foarte critic faţă de regimul de la Bucureşti şi faţă de Nicolae Ceauşescu, în special din cauza reprimării revoltei muncitorilor de la Braşov din noiembrie 1987[1]. Interviul reflecta însă şi frustrarea sa că autorităţile americane l-au ţinut la distanţă după venirea în SUA. Amar, Botez a perceput clar acest lucru şi s-a simţit neglijat, având în vedere expertiza sa: „Am prieteni personali la Departamentul de Stat, dar în lunile de când sunt la Washington nimeni nu m-a contactat pentru un briefing pe probleme româneşti la nici un nivel oficial. Poate discuţiile private ţin locul unor astfel de lucruri"[2].

Suspiciunea autorităţilor americane faţă de regimul comunist de la Bucureşti şi oricine avusese contacte cu el a continuat şi după prăbuşirea acestui regim. Deşi recunoaşte că aceasta era o exagerare a administraţiei americane, Jonathan Rickert, adjunct al ambasadorului american la Bucureşti între 1991 şi 1995, relatează că până la mijlocul anilor '90 România era văzută, la fel ca şi Cuba, ca o ameninţare la adresa SUA: „În timpul cât am fost acolo – tot timpul cât am fost acolo – România a reprezentat o ameninţare critică din punctul de vedere al spionajului uman şi tehnic. Aceasta însemna o politică de nefraternizare. Trebuia să raportăm contactele... Da, vorbesc despre anii '90..."[3].

Administraţia americană era iritată şi de insistenţa cu care serviciile de informaţii din România continuau să-i hărţuiască pe FSN (Foreign Service Nationals), adică pe funcţionarii români ai Ambasadei SUA de la Bucureşti. Conform relatării lui Jonathan Rickert, ambasadorul Davis la Bucureşti a trebuit să aibă o discuţie pe această temă cu preşedintele Iliescu, care „a părut sincer surprins" şi l-a însărcinat pe consilierul său Ioan Talpeş să rezolve problema. Acesta a prezentat Ambasadei SUA o listă de 30 de incidente concrete, identificând autorii şi avertizându-i să înceteze astfel de contacte. „Răspunsul a fost mai puţin decât perfect... incidentele nu au dispărut, dar a [urmat] o clară diminuare a amestecului în munca FSN-ilor noştri"[4]. Această suspiciune a autorităţilor americane faţă de românii cu legături guvernamentale sau faţă de diplomaţii români exista, evident, şi în SUA şi s-a concretizat în cazul lui Botez prin monitorizarea sa de către FBI. La aceasta s-a adăugat şi suspiciunea manifestată de o parte a emigraţiei române faţă de el. Aşa cum îşi aminteşte Nicolae Manolescu, „un an sau doi mai târziu [după 1989] [Mihai Botez] trăia izolat, ignorat de toţi prietenii noştri stabiliţi în SUA. Le devenise suspect. Nu am înţeles niciodată de ce... Cu excepţia lui Mihnea Berindei... şi a mea îl părăsiseră toţi prietenii"[5].

Mihai Botez a fost de mai multe ori în atenţia FBI-ului în timpul şederilor sale în SUA. Activitatea sa în timpul stagiului în SUA a fost analizată sumar de FBI astfel: „Botez a fost descris ca unul dintre cei mai îndrăzneţi critici autohtoni ai regimului din România. Totuşi, el a fost extrem de prudent în declaraţiile sale publice şi a evitat să provoace suficientă iritare pentru a fi pus cu adevărat în pericol"[6]. Cândva în septembrie-octombrie

1. „Romania faces East Europe's 'deepest crisis', dissident says", *Washington Times*, 5 ianuarie 1988.
2. *Ibidem*.
3. Interviu Jonathan B. Rickert, Deputy Chief of Mission, Bucharest (1991-1995), www.adst.org/Readers/Romania.pdf.
4. *Ibidem*.
5. Nicolae Manolescu, „Cine a fost Mihai Botez", *Lettre Internationale*, ediţia română, primăvara 2009, p. 57.
6. FBI FOIPA Request no. 1208331-000, 30 noiembrie 1993.

1988, în timpul stagiului său la Indiana University, Mihai Botez a intrat din nou în atenţia FBI-ului. După sosirea sa în SUA în septembrie 1987, Botez fusese „indexat" de cinci ori de FBI la datele de 1 august 1988, 3 septembrie 1988, 11 iunie 1990, 1 mai 1991 şi 9 decembrie 1991[1]. La această ultimă dată Mihai Botez se afla în California. Tot în această perioadă, conform Magdei Botez, cetăţean american care devenise a doua soţie a lui Mihai Botez după divorţul de Mariana Celac, atât ea, cât şi Mihai Botez fuseseră reclamaţi la FBI pentru că aveau „bani suspecţi"[2]. Ancheta FBI-ului privindu-l pe Botez a necesitat coordonarea între birourile FBI din Bloomington (Indiana), Los Angeles şi New York şi s-a intensificat în anul 1993[3].

Această anchetă complexă a FBI-ului este foarte probabil motivul pentru care în 1994, la puţin timp după ce Mihai Botez a fost numit ambasador al României la Washington, fostul membru al Camerei Reprezentanţilor Charles A. Vanik, coautor al Amendamentului Jackson-Vanik (1974) care a interzis relaţiile comerciale normale cu Uniunea Sovietică şi ţările comuniste ce limitau dreptul la emigrare, i-a declarat autorului acestor rânduri cu o duritate fără echivoc: „Domnul ambasador Botez se prezintă ca fost disident, dar noi ştim cine este domnia sa în realitate. Să nu ne creadă proşti..."[4]. Conform fostului şef de cabinet al lui Vanik, Mark Talisman, acesta avea acces la cele mai secrete informaţii clasificate, primind astfel de briefing-uri în mod regulat[5].

La 6 aprilie 1994, FBI a încetat brusc urmărirea lui Mihai Botez. Deşi partea de materiale FBI care a fost declasificată nu indică motivul pentru care Mihai Botez a fost urmărit de FBI, el poate fi dedus uşor dintr-un document emis de directorul FBI care justifica decizia de suspendare a urmăririi lui Mihai Botez, legând-o direct de hotărârea Procurorului General al SUA din 17 martie 1994 prin care România a fost scoasă din categoria ţărilor considerate ostile SUA[6]. Desigur că decizia privind schimbarea încadrării României în percepţia şi acţiunile administraţiei americane era legată de aderarea sa la 26 ianuarie 1994 la Programul Parteneriat pentru Pace, o anticameră a NATO.

Între timp, Mihai Botez a început să facă, direct şi prin a doua sa soţie, Magda Botez, lobby pentru România. La 26 iunie 1993, în calitate de preşedintă a organizaţiei Americans for Most Favored Nation Status for Romania, Magda Botez scria în numele acestei organizaţii, dar şi în numele lui Mihai Botez o scrisoare către preşedintele Bill Clinton, în care îi cerea să sprijine reacordarea Clauzei Naţiunii celei mai Favorizate României. Scrisoarea lăuda drepturile minorităţilor din România acelor ani şi critica reportajul canalului de televiziune ABC 20/20, care prezentase situaţia dezastruoasă din orfelinatele şi spitalele de copii din România[7].

Un raport al Ambasadei SUA la Bucureşti cu data de 8 iunie 1993 informa Departamentul de Stat că, deşi secretarul de stat al MAE Constantin Ene fusese anunţat oficial ca viitor ambasador al României la ONU, la data de 7 iunie preşedintele Ion Iliescu l-a chemat şi l-a anunţat că „futurologul [...] şi cunoscutul disident anticomunist Mihai Botez" va fi titularul

1. Indexarea de către FBI era folosită pentru urmărirea indivizilor consideraţi periculoşi, în mod potenţial sau real, pentru securitatea Statelor Unite.
2. Magda Botez, „De amicitia", revista *22*, 16 noiembrie 2010.
3. FBI FOIPA Request no. 1208331-001, p. 5.
4. Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, Polirom, Iaşi, 2010, p. 23.
5. Comunicare prin poşta electronică Mark Talisman – Radu Ioanid, 28 octombrie 2013.
6. FBI FOIPA Request no. 1208331-001.
7. Clinton Presidential Library, FOIA 2013-0416-F, OA/ID no. 21699.

acestui post[1]. Poziţia de ambasador la ONU a lui Mihai Botez se anunţa de la început ca fiind tranzitorie. Un alt raport al Ambasadei SUA din 15 iunie informa că numirea lui Botez este un prim pas pentru înlocuirea cu delicateţe („*to ease out*") din postul de ambasador la Washington a lui Aurel Dragoş Munteanu. Conform secretarului de stat Ene, în cercurile conducătoare de la Bucureşti exista o mare teamă că Aurel Dragoş Munteanu ar fi putut aduce prejudicii („*damage*").[2]

Şi în calitate de diplomat de frunte al României, Mihai Botez a continuat până după primele trei luni ale anului 1994 să fie urmărit de FBI. Mai mult, diplomaţii români în post la New York – cei de la misiunea ONU, dar nu şi cei de la Consulatul României – continuau să aibă restricţii de circulaţie în afara oraşului. Un raport al Ambasadei SUA din 22 octombrie 1993 descria pe larg „frustrarea" ambasadorului Mihai Botez comunicată misiunii diplomatice a Statelor Unite la ONU. Botez era foarte nemulţumit că restricţia de a circula dincolo de un anumit perimetru în New York continua să fie aplicată misiunii diplomatice a României la ONU. El afirma că acceptase poziţia de ambasador la ONU cu condiţia ca „dosarul misiunii să fie curăţat". Susţinea că atât preşedintele României, cât şi şeful structurii de informaţii externe Ioan Talpeş îl asiguraseră de acest fapt. Botez era „dezamăgit şi preocupat" că restricţiile privind misiunea României la ONU rămâneau în vigoare. El presupunea că guvernul american avea informaţii în legătură cu indivizi care ar reprezenta o ameninţare pentru securitatea ţării-gazdă. Dacă astfel de indivizi existau într-adevăr, Botez era dispus să demisioneze la 24 de ore după ce aveau să fie identificaţi de guvernul american şi repatriaţi[3].

Un raport al Ambasadei SUA din 14 iulie 1994 menţiona „cererea urgentă" şi dorinţa de a avea din partea americană „o aprobare promptă" a numirii lui Mihai Botez ca ambasador al României la Washington[4]. În ciuda sprijinului Ambasadei SUA de la Bucureşti şi în ciuda acceptării sale rapide ca ambasador de către partea americană, Botez nu a putut să-şi prezinte scrisorile de acreditare preşedintelui SUA decât la jumătatea lui noiembrie 1994. Mihai Botez a încercat să amelioreze relaţia cu SUA în timpul celor opt luni de ambasadoriat la Washington. Sarcina sa nu a fost uşoară. Gabriela Adameşteanu descria atmosfera celor câteva luni în care Mihai Botez a funcţionat ca ambasador la Washington astfel: „...mi-am dat seama că, în puţinele luni cât a fost ambasador, Botez (peste cinci luni avea să moară) a fost supus unor mari presiuni. Probabil avea şi duşmani personali. Să-i fi deranjat şi pe anumiţi diplomaţi/jurnalişti americani cu studiul său despre relaţiile româno-americane, în care a criticat politica americană de a-l sprijini mult timp pe Ceauşescu?"[5].

De fapt, dificultăţile lui Mihai Botez erau cauzate în special de situaţia imposibilă din ţară: PDSR, partidul aflat la putere, adusese la guvernare chiar în timpul instalării lui Botez în capitala americană PUNR-ul, PRM-ul şi PSM-ul, care făceau sistematic propagandă şovină antimaghiară şi antisemită, precum şi propagandă antioccidentală. În România nu exista încă nici un post independent de televiziune, iar investiţiile străine şi privatizarea nu erau încurajate de guvern[6]. Şi totuşi, lent şi cu dificultate, relaţiile româno-americane se

1. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485636, 8 iunie 1993.
2. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485700.
3. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485699, 22 octombrie 1993.
4. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485682, 14 iulie 1994.
5. Gabriela Adameşteanu, „Există nenumărate Americi", *Timpul*, 24 februarie 2015.
6. A se vedea *supra* secţiunea „Mihai Botez şi autorităţile române".

îmbunătăţeau. La acest proces vital pentru viitorul României şi-a adus contribuţia Mihai Botez.

O telegramă urgentă a Ambasadei SUA la Bucureşti informa Departamentul de Stat la data de 11 iulie 1995, ora 6:00 pm că ambasadorul Mihai Botez încetase din viaţă[1]. Un raport al ambasadei americane de la Bucureşti cu data de 12 iulie 1995 adresat Departamentului de Stat şi NSC afirma că la 10 iulie preşedintele Iliescu îi spusese ambasadorului Alfred Moses că Mihai Botez suferea de o afecţiune a ficatului, dar că va părăsi spitalul unde era internat într-o zi sau două[2]. Şi Associated Press menţiona cauza morţii lui Mihai Botez ca fiind „ciroza hepatică"[3]. În ziua morţii lui Mihai Botez, Casa Albă, prin ambasadorul Richard Schifter şi prin Daniel Fried, ambii consilieri pentru securitate naţională ai preşedintelui Clinton, prezenta condoleanţe ministrului de Externe Teodor Meleşcanu, scriind: „Ambasadorul Botez a fost un patriot dezinteresat care a servit şi ţara sa, şi cauza democraţiei şi libertăţii. El a simbolizat prin viaţa sa aspiraţiile democratice ale României şi realizările ei; îşi dorea să vină o zi când România va face parte din familia crescândă a democraţiilor aparţinând pieţei libere. Cu ajutorul sfaturilor înţelepte ale ambasadorului Botez, relaţiile româno-americane s-au dezvoltat la un nou nivel şi au putut spera la o creştere şi mai mare"[4].

După moartea lui Mihai Botez, Magda Botez avea să declare că acesta „a rămas o persoană incomodă. Cât de incomodă era aveam să aflu în iulie 1995, când Mihai a fost asasinat la spitalul Elias. Ştefan Halper, înalt ofiţer CIA, a venit personal în România cu acest mesaj şi cu propunerea ca Mihai să fie înmormântat cu toate onorurile la cimitirul eroilor în SUA din Arlington"[5]. Autorul acestui studiu l-a solicitat pe Ştefan Halper să clarifice circumstanţele menţionate de Magda Botez. Subliniind că Mihai Botez şi Magda Botez i-au fost „buni prieteni" şi că Mihai Botez a fost „un mare patriot", Ştefan Halper a adăugat: „Cred că este vorba de o neînţelegere privind perioada funeraliilor Doctorului Botez. În primul rând, nu am sosit ca un ofiţer CIA de rang înalt. Am participat la funeralii ca persoană particulară, şi nu în slujba CIA. În al doilea rând, aş fi vrut să-l văd pe Doctorul Botez înmormântat în Statele Unite cu onoruri depline pentru distinsa sa carieră, dar nu a fost şi dorinţa Magdei Botez, care a decis că funeraliile să aibă loc în România. Mai mult, din câte ştiu, numai militarii americani, bărbaţi şi femei, sunt înmormântaţi la Arlington"[6].

După moartea lui Mihai Botez, Magda Botez a continuat, folosind memoria soţului decedat, activitatea de lobby în favoarea României. La 6 martie 1996 ea îi scria din nou preşedintelui Bill Clinton, anunţându-l că doreşte să continue moştenirea lui Mihai Botez, „fost ambasador, disident sub regimul Ceauşescu şi erou naţional al României", de întărire a legăturilor dintre Statele Unite şi România. În acest scop, Magda Botez a înfiinţat ROOTS, „o organizaţie nepolitică a unui larg grup de americani născuţi în România care acţionează pentru o mai bună înţelegere între România şi Statele Unite" şi care ar fi reprezentat „o largă minoritate" a electoratului preşedintelui american[7].

1. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485683, 12 iulie 1995.
2. Clinton Presidential Library, FOIA 2013-0416-F, OA/ID NSC cables Jan 1995-Dec 1996.
3. Mihai Botez, „Romanian Ambassador to Washington", Associated Press, 11 iulie 1995.
4. Clinton Presidential Library, FOIA 2013-0416-F, OA/ID NSC cables Jan 1995-Dec 1996.
5. Magda Botez, art. cit.
6. Mesaj electronic de la Ştefan Halper către Radu Ioanid, 28 ianuarie 2013.
7. Clinton Presidential Libray, FOIA 2013-0416-F, OA/ID no. 21699.

Magda Botez a rămas convinsă că Mihai Botez nu a murit din cauze naturale, ci a fost asasinat. La 25 mai 1997, într-o scrisoare adresată președintelui Bill Clinton, ea îi cerea să sprijine aderarea României la NATO, descriind moartea lui Mihai Botez astfel: „Soțul meu, Mihai Horia Botez, fost ambasador al României în Statele Unite, a fost asasinat acum doi ani în timpul exercițiului funcției. A fost ucis de cumplitele servicii secrete române – facțiunea ce are legătură cu fosta Uniune Sovietică. A fost asasinat, se pare, deoarece lucra pentru o apropiere reală cu SUA. Soțul meu a fost unul dintre cei mai curajoși oameni, luptând cu disperare pentru instalarea decenței și libertății în țara sa natală. Probabil că ar trebui să fiu ultima persoană din lume care să ceară ceva pentru România (țara care mi-a omorât soțul). Cu toate acestea, cred că, dacă România nu va fi admisă în NATO, forțele întunericului vor câștiga"[1].

1. Clinton Presidential Library, FOIA 2013-0416-F, OA/ID no. 23396.

Mihai Botez și Europa Liberă

„Am intrat în disidența deschisă în 1979, printr-o scrisoare către prietenul meu Vlad Georgescu, la Europa Liberă", declara Mihai Botez într-un interviu acordat revistei *22* în noiembrie 1990[1]. Relația sa cu Vlad Georgescu era mai veche. Anul 1976 marchează începutul unei mari prietenii între Vlad Georgescu și Mihai Botez, poveste care avea să se sfârșească nu foarte bine[2]. În arhiva Europei Libere de la CEU Budapesta se găsește o scrisoare a lui Vlad Georgescu către Mihai Botez cu data de 30 iulie 1979. Din ea rezultă că Mihai Botez fusese în legătură cu Vlad Georgescu prin corespondență cu mult înainte de data respectivă și că acesta din urmă, aflat și el la o bursă la Wilson Center, se mutase la Washington în clădirea în care locuise Mihai Botez în 1976. Mihai Botez era asigurat de Vlad Georgescu că „va putea conta pe el până în pânzele albe"[3]. Cândva în toamna anului 1979, înainte de 4 octombrie, Europa Liberă a difuzat primul text al lui Botez, datat 21 septembrie 1979. Primele texte critice ale lui Botez au fost trimise lui Noël Bernard, directorul secției române de la Europa Liberă, de Vlad Georgescu la 30 iulie 1979. Scrisoarea, care conținea și o propunere a lui Vlad Georgescu de colaborare pe termen lung cu Europa Liberă, menționa că Mihai Botez „este unul dintre cei mai distinși cărturari din generația medie... bine cunoscut în cercurile matematice și de viitorologie din Occident" și că nu este „un disident de pașaport". În scrisoare Vlad Georgescu îl autoriza pe Noël Bernard să difuzeze prima „scrisoare politică" a lui Mihai Botez în întregime[4].

Scrisorile lui Mihai Botez către Vlad Georgescu cu datele de 4 octombrie și 29 noiembrie 1979 dau detalii în legătură cu modul în care Botez a fost interogat de Securitate la hotelul Continental din București, dar și la sediul DSS din cauza scrisorii sale difuzate la Europa Liberă. În a doua scrisoare, Botez face o referire și la „politica dobitocului", aceasta fiind o aluzie clară la Nicolae Ceaușescu[5].

În anii 1979-1980, aflat la Washington, Vlad Georgescu a făcut un lobby extraordinar pentru Mihai Botez, scriind în favoarea lui zeci de scrisori de recomandare adresate

1. „Disidența – diagnostic și terapie, dialog cu domnul Mihai C. Botez", interviu realizat de Stelian Tănase, în revista *22*, anul I, nr. 46, 30 noiembrie 1990.
2. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1979-1985, scrisoare a lui Mihai Botez către Vlad Georgescu cu data de 1 august 1982, și Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, Editura Fundației Culturale Române, București, 2003, pp. 71-73.
3. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1979-1985.
4. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1979-1985.
5. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1979-1985. Și Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, pp. 16-23.

diferitelor universităţi americane şi canadiene, în care cerea ca Botez să fie invitat pentru diverse colocvii sau burse. Între adresanţi se regăsesc nume prestigioase, ca acela al lui Robert Conquest, caracterizat de Vlad Georgescu la 18 septembrie 1979 ca fiind „foarte binevoitor", iar la 13 iunie 1980 ca fiind „cam hahaleră", dar cu intenţia de a vorbi cu Margaret Thatcher pentru Botez. În aceeaşi scrisoare cu data de 13 iunie 1980 Vlad Georgescu îl informa pe Botez despre relaţiile lui apropiate cu consilierii lui Ronald Reagan, pe atunci guvernator al Californiei, şi despre corespondenţa sa cu acesta din urmă. De asemenea, Vlad Georgescu îl sfătuia pe Mihai Botez să emigreze deoarece „lucrurile merg atât de prost"[1].

Tot acest lobby al lui Vlad Georgescu în favoarea lui Mihai Botez s-a materializat în numeroase invitaţii la congrese şi reuniuni ştiinţifice şi, în 1980, într-o ofertă de bursă de un an la Sequoia Institute din California, instituţie unde se studiau relaţiile interguvernamentale[2].

Un episod ciudat din biografia lui Mihai Botez îl reprezintă manuscrisul şi mai târziu cartea cu titlul *Lumea a doua*. Iniţial, *Lumea a doua* a fost concepută împreună cu Mircea Ioanid, directorul Oficiului de Informare şi Documentare al Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice (OIDSP) şi consilier al rabinului Moses Rosen[3]. La 11 noiembrie 1979, Mircea Ioanid îl anunţa pe Vlad Georgescu că va sosi în SUA şi că îi va pune la dispoziţie manuscrisul cărţii redactate împreună cu Mihai Botez[4]. O altă scrisoare a lui Mircea Ioanid adresată lui Vlad Georgescu şi trimisă de la New York vorbea la 22 februarie 1980 despre trimiterea iminentă a manuscrisului[5].

Într-o scrisoare nedatată, trimisă lui Mihai Botez poate la sfârşitul anului 1979 sau mai degrabă la începutul anului 1980, Vlad Georgescu scria: „Am avut câteva ştiri despre tine prin Ioanid, care în mod destul de neaşteptat a ajuns aici şi care se dă mare prieten cu tine, deşi eu nu-mi amintesc să te aud vorbind de el. În fine, din moment ce poate fi util, nu are rost să mă îndoiesc de el, deşi aş vreau [*sic*] să-mi scrii în ce măsură se poate conta pe el; deocamdată mi-a spus că are la New York manuscrisul cărţii voastre despre lumea a doua. Din câte mi-am dat seama este o lucrare foarte interesantă şi nu mă îndoiesc că va avea succesul meritat. Eu mă voi strădui să fac tot posibilul să-i grăbesc tipărirea"[6].

La 10 iunie 1980 Mihai Botez îi răspundea lui Vlad Georgescu scriind: „Înţeleg mirările tale în legătură cu Ioanid. Este, desigur, exagerat să-mi fie considerat mare prieten intim şi personal, dar este adevărat că am colaborat cu el la volumul de care ştii – şi pe care sper să-l fi primit între timp (un exemplar sper să fi ajuns şi la Harry Barnes). Părerile mele şi ale lui privind o serie de probleme fundamentale ale «comunismologiei» sunt (şi rămân) destul de depărtate, şi divergente sunt şi vederile asupra României şi

1. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1979-1985.
2. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1979-1985.
3. Între Mircea Ioanid şi editorul volumului de faţă nu există nici o legătură de rudenie; în discuţiile noastre, Mircea Ioanid s-a exprimat numai la superlativ despre Mihai Botez.
4. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1979-1985.
5. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1979-1985.
6. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1979-1985.

situaţiei din ţară, dar asocierea la un astfel de proiect a unui tip ca el, cu vechi state de serviciu şi fost convins, mi s-a părut mai importantă (în general) decât părea la prima vedere. În plus eu pot fi întotdeauna bănuit de spirit burghez, influenţe occidentale şi frustrări de intelectual marginalizat – etichete ce nu-i prind deloc jovialului nostru cunoscut. Este adevărat că atitudinea lui generală a fost (şi mai ales a devenit) mai degrabă ambiguă: nu vrea să dea în dobitoc (oare din proprie iniţiativă?) şi nu vrea publicitate, nu vrea Europa Liberă etc. Pentru mine, *întoarcerea lui* din SUA a fost, sincer, o imensă surpriză – şi relativ surprinzătoare a fost şi noua lui comportare, cu un pronunţat caracter *obiectivist* (!). Am crezut (şi cred încă) că lipsa sa de curaj este motivată şi de situaţia familiară – are doi copii mari cu situaţii neprecise –, dar, după întoarcerea lui, copiii au făcut cerere de emigrare în Israel. Oare aşa i-o «libera»? În sfârşit, faptul nu este esenţial – iar colaborarea cu el rămâne (NB contribuţia lui este orientată în special pe dezvoltarea problemelor internaţionale şi a problemei evreieşti, de care este în mod deosebit interesat)"[1]. Aproape un an mai târziu, la 30 martie 1981, Mihai Botez îi scria lui Vlad Georgescu: „Îţi trimit şi cartea despre comunism, cât de curând. Mă miră că n-ai primit-o prin Lee, ori Harry. Cu Ioanid e mai complicat: copiii lui pleacă în Israel, e terorizat de frică etc."[2]. În sfârşit, o lună mai târziu, la 28 aprilie 1981, Mihai Botez îl informa pe Vlad Georgescu despre decizia sa de a nu mai coopera cu Mircea Ioanid la redactarea manuscrisului *Lumii a doua*: „Îţi sunt dator cu o explicaţie cu Ioanid. E supărat rău de tot – îi pleacă copiii definitiv în Israel, şi, după câte înţeleg, îi e frică să nu le facă rău cu «atitudinile» lui. Trist, dar omenesc... Astfel încât sunt hotărât să iau toată chestia pe cont propriu: am să scot o nouă ediţie, numai cu contribuţia mea, evident revizuită, şi în lumina experienţei poloneze. În câteva săptămâni va fi gata: caut o ocazie şi ţi-o trimit"[3].

La 12 iunie 1985, Mihai Botez reacţiona cu vădită iritare şi cu multe explicaţii la o discuţie între Mircea Ioanid, care plecase definitiv din ţară între timp, şi Vlad Georgescu, difuzată de Europa Liberă, discuţie în care, evident, se făcuseră ample referiri la el[4]: „Am ascultat cu un amestec de amuzament şi tristeţe discuţia ta cu fostul meu colaborator, şi anume Mircea Ioanid, pe care noroc că nu-l cunosc decât din anii din urmă, pocăit după «ale tinereţii valuri»... Deşi a plecat de la Bucureşti de peste un an (fără să-mi fi spus nimic înainte!) şi deşi în această perioadă soţia lui nu mi-a dat nici un semn de viaţă (mi se pare că s-a «reîntregit» şi ea cu soţul, de curând, altfel nu cred că Mirciulică ar fi avut atât curaj...), se vede treaba că a rămas mai departe senin şi «constructiv», dându-ne preţioase sfaturi de simţire românească (de la München).

Acum, privind retrospectiv, trebuie să recunosc că venind contestaţia din exact partea opusă mie (căci el a fost cu *adevărat comunist*, şi gurile rele spun că a făcut destule porcării pentru asta în anii tinereţii), Ioanid a avut în viaţa mea, o perioadă cel puţin, un «rol pozitiv». Fără el n-aş fi putut probabil niciodată să înţeleg brutalitatea şi cinismul logicii puterii comuniste – pe care el o înţelege şi o explică cu reală aplicaţie. Sper ca în vest să se afirme ca analist al fenomenului comunist, şi mai mult, ca istoric al comunismului românesc – căci ştie «dinăuntru» o mulţime de lucruri (nu uita, a fost şi omul de casă al lui Miron Constantinescu!).

1. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1979-1985 şi Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, pp. 30-31.
2. Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, p. 48.
3. *Ibidem*, p. 49.
4. Transcrierea discuţiei nu a fost identificată în arhiva Europei Libere de la Budapesta.

Dar, dragul meu, trebuie adăugat că Ioanid n-a primit din partea mea nici un fel de mandat de reprezentare şi că părerile sale despre mine şi despre atitudinea mea sunt strict *ale lui*, şi nicidecum sugerate de mine ori stabilite de acord cu mine... Astfel de păreri îmi sunt mai degrabă indiferente, ca tot ce vine de la «terţi» – deşi, în treacăt fie spus, insistenţa cu care încearcă să mă disocieze de tine şi să găsească distincţii între noi m-a deranjat. Era evident că, pentru Ioanid, disident nu înseamnă «deosebit», ci anticomunist – şi că în opinia sa tu erai anticomunist, pe când eu, dragă Doamne, nu!"[1].

După ce descrie sinuciderea traumatizantă a unchiului său în 1956 prin luarea unei supradoze de somnifere – de remarcat că acelaşi unchi, Xenofon Eraclide, fost senator georgist (PNL – facţiunea Gheorghe Brătianu), este descris de Botez în revista *22* în numărul din 4 mai 1990 şi într-o scrisoare din august 1993 publicată în *România Literară* nr. 27 din 2013 ca fiind „asasinat" –, Botez continuă justificându-şi şi definindu-şi disidenţa: „...dar revenind la Ioanid, dacă părerile lui privind atitudinea mea faţă de comunism îl privesc, în schimb unele inexactităţi se cer lămurite. Cele ce urmează sunt precizări pentru uzul tău personal, ori de vrei să le faci publice, din sursă care să nu mă angajeze:

– Adevărat, am fost la Ceauşescu (cu ocazia tipăririi primului curs de prognoză din lume) – dar nu la «sfârşitul anilor '70», cum spunea Ioanid, ci în '72, şi într-adevăr am încercat (evident fără succes!) să-l fac să renunţe la petrochimie şi siderurgie; am rămas cu părerea că este un nebun fascinat de propriile sale vedenii...

– Adevărat, autorităţile «nu au fost în stare să-mi găsească un motiv spre a mă exclude din partid», cum spunea Ioanid, dar asta nu înseamnă că mai sunt şi acum membru de partid: înaintea ultimului Congres am depus carnetul de partid împreună cu o scrisoare în care protestam împotriva a tot felul de lucruri – începând cu incredibila «hotărâre privind realegerea» lui Ceauşescu – argumentându-mi decizia de a părăsi voluntar rândurile unui partid ce se arăta incapabil să răspundă nevoilor reale ale ţării (unde am citat campania de demolări şi construcţii aiurite «de prestigiu», atacul general contra nivelului de viaţă – cu violarea satisfacerii «nevoilor de bază» ale populaţiei; genocidul cultural etc. etc.). Amănunt poate amuzant: înainte de asta, în «cadru organizat» am sugerat ca principiul «rotaţiei cadrelor» inventat de preşedinte să fie generalizat, de pildă eu propun ca tovarăşu' (Ceauşescu) să fie... rotit, şi în loc să fie ales drept secretar general tovarăşa (Ceauşescu), fapt ce a produs o reală furtună (căci nu-i aşa? poate fi taxată o astfel de propunere drept disidentă?). Pot să-ţi spun că umorul meu negru mi-a creat o nesperată popularitate – şi că acest gest exasperat pare să fi avut mai mult «ecou» decât multe luări de poziţie patetice si responsabile cu care m-am luptat în ultimii ani. Revenind la «problema cu partidul», trebuie să recunosc, însă, că, cel puţin până acuma, «demisia» nu mi-a fost, oficial, primită – dar nici eu nu mi-am retras-o! Am fost chemat în repetate rânduri, rugat, ameninţat şi implorat să nu creez un astfel de precedent în mediul universitar... dar am rămas şi rămân tare pe «poziţie». Aşadar nu mai am carnet, nu mai particip la şedinţe (unde eram forţat să votez mereu «contra», ca în ultimii nouă ani) – deci, cel puţin din punctul meu de vedere, nu mai sunt membru de partid!"[2].

În scrisoarea sa către Vlad Georgescu, Botez afirma în legătură cu poziţia sa ca membru PCR: „«demisia» nu mi-a fost, oficial, primită – dar nici eu nu mi-am retras-o!". Această

1. Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, pp. 117-118.
2. *Ibidem*, pp. 118-119.

teză a lui Botez a fost reluată şi de Europa Liberă, care la 13 noiembrie 1995 afirma că Botez „şi-a dat demisia din partid, demisie ce nu i-a fost acceptată... în ciuda dezacordului manifestat public faţă de politica economică a partidului şi în ciuda sancţiunilor administrative pe care le-a avut de suportat"[1]. Undeva în această istorie se află numai o jumătate de adevăr, nefiind foarte clar când şi dacă Mihai Botez a fost exclus din PCR. Dacă organizaţiile de partid erau deranjate de ideea excluderii, care însemna că nu şi-au făcut datoria în ceea ce priveşte „educaţia politică" a membrilor lor, în legătură cu excluderile în sine situaţia era simplă. Un membru de partid care nu-şi plătea cotizaţia şi care nu se prezenta la şedinţele de partid era automat exclus. A fost cazul lui Cătălin Mamali, un sociolog relativ cunoscut, care a dorit să fie exclus din partid şi a acţionat deliberat ca atare. Excluderea din partid putea fi amânată din motive conjuncturale sau birocratice, dar ideea că demisia unui membru de partid putea fi respinsă după depunerea carnetului şi neplata cotizaţiei este un neadevăr.

Botez refuza pe drept cuvânt amalgamul între adevăraţii disidenţi şi pseudocriticii regimului de la Bucureşti: „În ceea ce priveşte «ce este de făcut», ţi-aş sugera oarecare distanţă faţă de amestecătura pe care o promovează Ioanid (şi probabil alţii ca el). Desigur, orice critic şi orice critică la adresa actualei stări de lucruri trebuie încurajate. Dar de aici şi până la a pune semnul egalităţii între critici ca Tudoran ori... eu şi «critici» ca A. Păunescu (care şi ăla se vaită!) ori ca tot felul de trepăduşi aliniaţi (ca sociologul Cătălin Zamfir, citat de Ioanid) distanţa este mare, şi nişte distincţii trebuie să fie ferme. Deosebit de nocivă mi se pare opinia răspândită în Bucureşti (şi sugerată şi de Ioanid) după care poţi rămâne «constructiv» făcând ceea ce face toată lumea: zicând «ca ei» şi făcând, în fapt, «ca tine». Şi aşa apar articole în care se porneşte de la «citate», se continuă cu critici (uneori bine făcute!) şi se sfârşeşte tot cu citate, articole pe care nu puţini le iau drept curajoase orichiar contestatare. După mine astfel de articole sunt de multe ori periculoase..."[2]. În final Botez avea grijă să sublinieze că criticile sale sunt adresate interpretărilor lui Mircea Ioanid, în nici un caz lui Vlad Georgescu: „O ultimă notă: interviul lui Ioanid a fost «foarte bine primit» în aparat – şi o mulţime dintre cei care întorceau capul jenaţi când mă vedeau, acum îmi zâmbesc cu înţelegere... Mă întreb sincer dacă ar trebui să fiu mulţumit de asta! În orice caz *tie* îţi rămân recunoscător: în fond este un punct de vedere care se poate susţine... deşi *nu este* al meu!"[3].

Într-o introducere scrisă la Bucureşti în noiembrie 1985, Mihai Botez îşi asumă singur paternitatea volumului *Lumea a doua*, fără nici o menţiune referitoare la Mircea Ioanid[4]. Este însă clar că textul, aşa cum a fost el publicat în 1997, *după* moartea lui Mihai Botez, arată că până la un moment dat a avut cel puţin doi autori şi că nu a fost corectat de Mihai Botez pentru a reflecta o singură paternitate, a sa. Mai precis, la pagina 50 se afirmă că „*Autorii* nu folosesc termenul de «nazism» cu nici o conotaţie pozitivă...", la pagina 127 se scrie: „În sfârşit vom repeta faptul că *experienţa directă a autorilor* e limitată la România..." şi la aceeaşi pagină se afirmă: „...grefarea comunismului pe

1. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1979-1985, emisiune din 13 noiembrie 1985.
2. Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, pp. 119-120.
3. *Ibidem*, pp. 117-120.
4. Mihai Botez, *Lumea a doua*, Du Style, Bucureşti, 1997.

structuri etnice poate genera alte fenomene decât *cele sugerate autorilor* de problematica Europei de Est"[1]. Desigur, acest fapt jenant nu-i poate fi imputat lui Botez, ci celor care au pregătit pentru publicare manuscrisul, care necesita cel puţin o notă explicativă privind originea acestor neconcordanţe.

Dacă textul lui Mihai Botez „Relaţiile dintre guvernul SUA şi România între 1968-1985. O privire independentă dela Bucureşti" reprezintă un studiu articulat şi cu argumente coerente, unele discutabile, iar altele perfect acceptabile, nu acelaşi lucru se poate spune despre *Lumea a doua*. Deşi analiza lui Botez din *Lumea a doua* privind relaţia dintre comunism şi naţionalism este în esenţă corectă, din carte aflăm şi despre „naţionalizarea *ireversibilă* a principalelor mijloace de producţie ca o primă caracteristică comună a societăţilor comuniste"[2], afirmaţie contrazisă de politicile economice ale Poloniei, Ungariei şi mai ales ale Iugoslaviei comuniste. Mai aflăm că, „spre deosebire... de fondatorii poliţiei şi securităţii comuniste, noile generaţii în aceste servicii sunt funcţionari şi profesionişti, provenind însă în majoritate din clasa conducătoare a societăţii", şi că „nivelul lucrătorilor din poliţie şi securitate este superior celui caracteristic aparatului de partid superior"[3]. Această evaluare pozitivă a pretinselor calităţi ale poliţiei secrete din estul Europei, care nu provenea deloc din „clasa conducătoare", surprinde cu atât mai mult cu cât la 1 aprilie 1983 Mihai Botez, într-o scrisoare către Vlad Georgescu, îi descria pe anchetatorii săi ca fiind „ca de obicei... cvasianalfabeţi"[4].

Surprinzătoare este şi teza lui Mihai Botez conform căreia „armata sovietică constituie un sprijin real al oamenilor de ştiinţă în lupta contra dogmatismului şi mediocrităţii... Condus de regulă de raţiuni pragmatice, domeniul militar este gata să intervină, cu covârşitoarea lui autoritate, în favoarea performanţei şi în alte domenii de activitate"[5].

La 6 septembrie 1981, într-o scrisoare către Vlad Georgescu, Mihai Botez îşi exprima scepticismul în legătură cu şansele unei revolte populare împotriva regimului comunist din România: „După semnele mele, sunt destui care încep să creadă că este poate mai ieftin şi mai simplu să «dea vina pe dobitoc» – mai ales că şi spune că «el face tot», deci e răspunzător de tot – decât să intre la apă cu dobitoc cu tot ca în Polonia. Este evident greu de spus dacă o lovitură de palat ar fi mai bună decât o adevărată răscoală, din punctul nostru de vedere, a doua ar fi de preferat; dar poporul nostru se mişcă atât de greu, încât prima variantă ar fi mai plauzibilă..."[6].

Curând după moartea lui Noël Bernard în decembrie 1981, mai precis în aprilie 1982, Vlad Georgescu a fost numit directorul secţiei române a Europei Libere. Între timp, faima sa îl poziţiona pe Botez în ochii Europei Libere ca un potenţial lider al disidenţei din România, lucru remarcat imediat de DSS. Un document al Securităţii din 26 iulie 1982

1. *Ibidem*, pp. 50, 127; *subl. n., R.I.*
2. *Ibidem*, p. 39; *subl. n., R.I.*
3. *Ibidem*, p. 54.
4. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of Radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1981-1985 şi Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, p. 89.
5. Mihai Botez, *Lumea a doua*, p. 156.
6. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of Radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1981-1985 şi Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, pp. 57-58.

având ca subiect „concluzii privind activitatea ostilă desfăşurată de posturile de radio străine şi influenţa nocivă exercitată de acestea asupra unor categorii de persoane din ţara noastră" menţiona că Virgil Ierunca „îi invită pe intelectualii români să se unească în jurul disidentului Mihai Botez"[1].

DSS îl supraveghea pe Mihai Botez nu numai direct în România, ci şi indirect la München, interesându-se constant de relaţia sa cu Vlad Georgescu. „Un alt «sursar» al Securităţii [a se vedea mai jos referinţele la cartea lui Mihai Pelin privind Europa Liberă – nu este vorba de sursa «Popa»] raporta la 29 ianuarie 1983 că se întâlnise la München cu Vlad Georgescu şi că acesta era îngrijorat de soarta matematicianului Mihai Botez. Cu o ironie sumbră, directorul Europei Libere i-ar fi spus că la Bucureşti «unele maşini obişnuiesc să circule şi pe trotuare»"[2]. O remarcă identică apare şi într-o transcriere a unei convorbiri telefonice între Vlad Georgescu şi Mihai Botez, predată maiorului Marian Ureche de către serviciile de resort ale Securităţii. Era o aluzie clară la posibilitatea ca regimul să rezolve situaţia noului disident printr-un „accident regretabil"[3]. Între 22 februarie şi 3 martie 1983 şi între 17 aprilie şi 12 mai 1983, sursa Securităţii „Popa" sau „T. Popa" s-a întâlnit la München cu Vlad Georgescu. Această sursă a Securităţii era în legătură permanentă cu locotenent-colonelul Marian Ureche, care i-a transmis rapoarte despre întâlnirile sale cu Vlad Georgescu la 7 martie 1983 şi la 20 mai 1983 şi, ulterior, informaţii despre relaţia dintre Vlad Georgescu şi Mihai Botez. În aceste rapoarte se afla şi noul număr de telefon al lui Vlad Georgescu: 982251[4].

Jurnalul Monicăi Lovinescu este un adevărat barometru al relaţiei lui Mihai Botez cu Europa Liberă, el reflectând evoluţia percepţiilor cuplului Monica Lovinescu – Virgil Ierunca asupra lui Botez, percepţii care vor trece de la o puternică simpatie la entuziasm şi de acolo la dezamăgire şi în final la respingere totală. În jurnal se observă de asemenea involuţia relaţiei lui Botez cu Vlad Georgescu, dar şi prietenia sa nealterată cu Mihnea Berindei. La 24 octombrie 1983, Monica Lovinescu scria foarte apreciativ în jurnalul ei: „Îi trimit lui Vlad [Georgescu] două materiale D. Tudoran (polemica E. Barbu) – bune – şi scrisorile lui Botez (una pentru el, alta pentru V. [Virgil Ierunca]). Mihai Botez ni se pare (lui V. şi mie) din ce în ce mai de bună calitate, nu numai morală, dar şi intelectuală"[5]. Foarte îngrijorată pentru soarta lui Botez, Monica Lovinescu scrie în jurnal la 8 decembrie 1984: „Dintr-un editorial al lui Vlad Georgescu aflăm ceea ce uitase să ne spună în numeroasele noastre convorbiri telefonice: Mihai Botez a fost agresat pe stradă şi lovit în inimă cu un fel de mănuşă de fier. Din Polonia şi până la noi se transmit noile metode KGB. Mihnea furios că nu ne-a avertizat pe Vlad şi pe noi să alertăm ziariştii"[6]. Tot în decembrie 1984 Monica Lovinescu va continua să aprecieze ceea ce scria Botez: „V. se întoarce de la poştă: Memoriul lui D. Tudoran către Ceauşescu, excelent – şi un volum de poeme. Un fragment dintr-o scrisoare a lui Mihai Botez: important"[7] şi să considere

1. Mihai Pelin, *Operaţiunile Melita şi Eterul. Istoria Europei Libere prin documente de Securitate*, Compania, Bucureşti, 2007, pp. 395-396.
2. *Ibidem*.
3. *Ibidem*, p. 224.
4. *Ibidem*, p. 225.
5. Monica Lovinescu, *Jurnal 1981-1984*, Humanitas, Bucureşti, 2002, p. 242.
6. *Ibidem*, p. 340.
7. *Ibidem*, 11 decembrie 1984, p. 341.

că Vlad Georgescu nu face destul pentru a-l populariza şi apăra pe Botez: „Dorin Tudoran şi Botez vor să se vorbească mai mult despre ei. (Primul n-are dreptate, se vorbeşte mult, al doilea da: Vlad, care se ocupa personal de cazul lui, e prea apatic.)"[1]. De asemenea, Monica Lovinescu urmărea îndeaproape informaţiile referitoare la posibila emigrare a lui Mihai Botez[2].

O scrisoare a lui Mihai Botez nedatată, trimisă lui Vlad Geogescu în martie 1985 şi primită de acesta în iulie 1985, reflecta nevoia celui dintâi de a se justifica în ochii prietenului său. Botez scria: „Voci conciliante şi cel puţin aparent binevoitoare îmi sugerează insistent să-mi clarific «poziţia» (urât cuvânt!) printr-o scrisoare adresată ţie. Se pare că se spun atâtea despre mine şi uneori chiar în numele meu, încât onoarea mi-ar cere să intervin eu însumi în discuţie, explicându-mă, luminând părţile «umbrite» şi punând capăt unui suspans generator de neplăceri..."[3]. Botez rezumă propria lui situaţie astfel: *„Sunt* în ţară, cel puţin în ultimii şapte ani, nu par să mă «adaptez la realitate», încăpăţânându-mă să spun – cui vrea să mă asculte, evident – ceea ce cred eu despre ce se întâmplă în România – fapt ce mi-a atras tot felul de calificative, dintre care cel mai des invocat este cel de «disident» (ori mai corect «disident solitar»). La rândul lor, oficialităţile nu m-au desfiinţat pur şi simplu – ca pe alţii consideraţi tot «disidenţi» şi neutralizaţi, prin închisoare ori expulzare –, ceea ce arată evident că nu sunt defel considerat nici un duşman, nici un «periculos» – ci cel mult un biet naiv, fără voia sa chiar util pentru a demonstra caracterul tolerant al regimului comunist. În acelaşi timp însă, este greu de afirmat că n-am fost pedepsit pentru aceste insolite îndrăzneli: şi este suficient să menţionez faptul că în ultimii şapte ani am avut «domiciliu obligatoriu» în România, fiind împiedicat să particip la viaţa ştiinţifică internaţională... *Rezumând deci* sunt în ţară cu totul *marginalizat profesional* şi sunt împiedicat să-mi apăr şansele... în confruntările internaţionale. Lecţia indirectă este clară: iată ce păţesc cei ce îşi iau libertatea de a «nu înţelege» realitatea..."[4].

În scrisoare Botez îşi exprima poziţia faţă de legile care guvernau România în acei ani: „Deci s-ar putea spune că *sunt* în ţară, dar neintrând în categoria înţelepţilor, ce se adaptează în acelaşi timp, *încerc să nu intru în conflict cu legea*, chiar dacă aceasta are prevederi care îmi repugnă (ca cele privind controlul relaţiilor cu străinii, de pildă)... Nu fac propagandă propriilor mele idei, nu organizez întâlniri ori grupuri, nu difuzez manifeste şi nu fac nimic ce ar putea fi încadrat în categoria «acţiuni politice» după legea română..."[5].

Botez era convins că „strategia de dezvoltare economică şi socială elaborată în anii '70... este greşită, că ea are influenţe catastrofale asupra prezentului ţării şi consecinţe dezastruoase asupra viitorului poporului român". Botez mai credea că, „în parte, consecinţe ale acestui eşec economic, viaţa social-politică şi în general cea ştiinţific-culturală trec printr-o puternică criză cu urmări dramatice asupra generaţiilor care ne urmează"[6].

1. *Ibidem*, 24 decembrie 1984, p. 343.
2. Monica Lovinescu, *Jurnal 1985-1988*, Humanitas, Bucureşti, 2002, 6 şi 7 ianuarie 1985, pp. 5-6.
3. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1981-1985 şi Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, p. 135.
4. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1981-1985 şi Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, p. 136.
5. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1981-1985 şi Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, pp. 136-137.
6. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1981-1985 şi Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, p. 138.

Botez credea despre sine şi despre convingerile sale: „Şi mai cred că în România anilor '80 am demonstrat cu viaţa mea că «se poate trăi şi aşa». Adaug: fără să mă erijez în profet, nici în moralist şi cu atât mai puţin în complotist sau erou de operetă... Şi aş adăuga că sunt sigur că, mai devreme sau mai târziu, ceea ce spun eu acum în România despre viaţa noastră în ultimii cincisprezece ani va fi spus de toată lumea, începând cu conducerea de atunci a ţării"[1].

La 8 octombrie 1985, într-o scrisoare adresată lui Vlad Georgescu, Mihai Botez era sigur că nu i se va permite să călătorească la Madrid, la congresul „Spaţiul cultural european", deşi adresase memorii lui Nicolae Ceauşescu şi prim-ministrului Dăscălescu în această problemă. Botez intenţiona să-l reclame pe Ceauşescu la UNESCO „pentru încălcarea drepturilor lui profesionale" şi îl întreba pe Vlad Georgescu dacă nu ar putea să organizeze „un tribunal internaţional care să cerceteze răul pe care îl face actuala conducere poporului român", afirmând că ar fi gata să depună mărturie în faţa lui. În aceeaşi scrisoare, Botez caracteriza comunicarea sa ca fiind „relativ incendiară"[2].

Totuşi, câteva zile mai târziu Botez se afla la Madrid, iar comunicarea sa cu titlul *Intelectualul, intelectualii şi spaţiile fără frontiere – o privire din Est* nu era deloc incendiară. Dimpotrivă. Dacă Botez identifica cu acurateţe idealul intelectualităţii din estul Europei, şi anume o „Europă unită a ideilor... un viitor spaţiu cultural integrat, clădit pe eforturile intelectualilor... libera circulaţie a intelectualilor... spaţiile fără frontiere", insistând asupra „autonomiei intelectuale", totuşi însă că nu crede în acţiunile intergu-vernamentale Est-Vest, afirmând: „Noi, cei din Est, suntem destul de sceptici cu privire la eficacitatea presiunilor guvernamentale [ale Vestului]"[3]. Concluzia sa era surprinzătoare şi poate explicabilă numai prin prisma faptului că era hotărât să se întoarcă la Bucureşti după conferinţă: „A te opune puterii, cel puţin în Est, este iluzoriu. Toţi cei care nu au trăit aceste experienţe vor greşi dacă îmi vor condamna această tristă şi poate defetistă remarcă, din nefericire confirmată de fapte. A evita o confruntare directă cu puterea prin comunicarea intelectualilor de sub tutela regimului – iată un scop ce mi se pare rezonabil. Apariţia unui strat autonom de intelectuali ar putea deveni o problemă negociabilă, în jurul căreia [*sic*] presiunile exercitate din Vest s-ar putea dovedi eficace"[4].

La 20 octombrie 1985 Monica Lovinescu nota în jurnalul ei: „Azi la prânz, telefon de la Mihai Botez sosit cu Goma (şi la Goma) de la Madrid. Ne confirmă imediat impresia excelentă pe care o aveam despre el în scris şi atitudine"[5]. O zi mai târziu, Monica Lovinescu confirma cu entuziasm impresia ei iniţială: „La o... cafenea... unde ne aşteaptă Mihai Botez, doar cu Nicolette Frank, care îi ia în grabă şi cu entuziasm un scurt interviu pentru *La Libre Belgique*. De fapt entuziasmul ni se întăreşte după ce, singuri cu el, ne ducem la un restaurant în Cartierul Latin.

1. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1981-1985 şi Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, p. 139.
2. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1981-1985 şi Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, pp. 133-134.
3. Mihai Botez, *Intelectualul, intelectualii şi spaţiile fără frontiere – o privire din Est*, Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1981-1985.
4. *Ibidem*.
5. Monica Lovinescu, *Jurnal 1985-1988*, p. 73.

Surpriza a fost totală. Mai întâi aşteptam un «tinerel» de vreo 45 de ani şi pare mai bătrân ca V. (Pe unde trece Securitatea lasă urme – şi el e deseori chemat la ei.) În plus, modestia pe care o simţisem şi la telefon şi care se confirmă. În sfârşit, o cultură profundă, o inteligenţă ascuţită, o maturitate, o capacitate de analiză pe care lectura eseului său «sociologic» *Lumea a doua* nu mă lăsaseră în nici un fel să o presimt.

Teoria lui – pe care o plăteşte prin atitudine – e simplă: vrea să dovedească celor din ţară că poţi trăi în cadrul acestui regim spunând ce crezi şi cerându-ţi drepturile garantate de lege. Şi că nu suferi prea mult din această cauză. Cum să nu suferi? Cariera lui de matematician e compromisă. Securitatea îl hărţuieşte, a fost şi lovit pe stradă cu un «pumn american» în inimă. Dar nu vrea să insiste asupra eroismelor şi suferinţelor, ci numai asupra faptului că poate trăi ca un om normal acolo. De aceea se şi întoarce. Îi cunoaşte pe toţi. Nu numai ambasadorii (el l-a «instruit» şi pe Funderburk), dar şi pe Manolescu (o dată mai mult i se dovedeşte curajul) şi pe Noica (l-a chemat să îl întrebe de ce ţine să «irite» autorităţile). Are şi umor: ne spune cum i-a slujit drept interpret lui Tudoran, care a năucit-o pe trimisa de la Helsinki Watch cu tot felul de nume şi detalii ale conflictelor din lumea literelor.

Va încerca să-l convingă pe Vlad, care vine la Paris special pentru el, să-l ia pe D.T. Nu cred că va ajunge la vreun rezultat, dar probabil că dacă cineva îl poate influenţa pe Vlad el e.

Suntem aşa de ambalaţi, că mi-e frică de decepţii"[1].

La 24 octombrie 1985 Monica Lovinescu menţiona în jurnalul ei un interviu foarte prudent al lui Mihai Botez dat Europei Libere, dar şi apariţia unei tensiuni între Mihai Botez şi Vlad Georgescu: „Mihai Botez pentru «Povestea [Vorbei]...», interviu supramăsurat. Imprudent doar faptul că îl dă lui V. şi la Europa Liberă. Cel cu Vlad l-a decepţionat. L-a decepţionat şi Vlad? Nu cred, în orice caz nu o spune. L-a convins să încerce a trece peste aversiunea sa faţă de Tudoran şi să-i propună din nou colaborarea. Nu mai înţelegem nimic"[2]. Într-adevăr, după întoarcerea lui Botez în România la 20 noiembrie 1985, Virgil Ierunca a difuzat la Europa Liberă, în cadrul emisiunii Povestea Vorbei, un interviu înregistrat cu Mihai Botez, interviu care s-a concentrat asupra cărţii *Lumea a doua*[3].

La 4 noiembrie 1985 Monica Lovinescu descria în jurnalul ei atmosfera de încredere totală dintre ea, Virgil Ierunca şi Mihai Botez şi maximumul pe care Botez îl spera în momentul respectiv în privinţa unei eventuale evoluţii a regimului comunist din România: „După emisiune cinăm din nou cu Mihai Botez, care şi-a amânat plecarea din pricina numărului sporit de conferinţe şi participări la seminarii. Aceeaşi bună impresie, evident, dar mă întreb dacă, pentru a fi fidel proiectului său de a spune ce gândeşte într-un asemenea regim (şi asta cu un admirabil curaj), n-a ajuns într-o oarecare măsură să gândească *numai* ceea ce poate spune. Se declară ne-disident (când în fond este), îşi stabileşte analiza ştiinţifică privind «lumea a doua» pe premisa stabilităţii unui regim care nu funcţionează decât graţie umbrelei sovietice şi se mulţumeşte să ceară ceea ce un regim comunist ceva mai puţin dement (maximum Kádár) ar putea da"[4].

La 9 noiembrie 1985 Monica Lovinescu credea în povestea total neverosimilă despre motivul schimbării datei de întoarcere în România a lui Mihai Botez: dorinţa acestuia de

1. *Ibidem*, pp. 73-74.
2. *Ibidem*, p. 74.
3. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1981-1985.
4. Monica Lovinescu, *Jurnal 1985-1988*, pp. 77-78.

a înşela Securitatea în privinţa momentului intrării sale în ţară. „Botez şi-a dat peste cap tot drumul de întoarcere, pentru că l-a întâlnit în proximitatea ambasadei pe Paul Dimitriu (lucrează de vreo doi ani pentru ei), care i-a spus «Lasă că ştiu eu că mâine seară eşti la Bucureşti». Pentru a nu fi cules de la aeroport, Botez a întârziat o zi şi a schimbat tot felul de avioane."[1] Într-adevăr, „stratagema" închipuită de Botez nu părea să fi reuşit, la 16 noiembrie 1985 Monica Lovinescu notând în jurnal: „Dimineaţa începe foarte prost. Mihnea, care s-a sculat la 8 să-i telefoneze, nu dă de Botez acasă: nu s-a întors. Neliniştiţi, presimţim că l-au reţinut la Secu. Ceea ce s-a confirmat: după-amiază, când în sfârşit Mihnea dă de el, îi spune textual: «primul şoc a trecut. Dur dar suportabil. Peste câteva zile cred că sunt liniştit». Când ştii moderaţia termenilor lui Botez, măsori mai bine ce va fi fost"[2].

La 6 ianuarie 1986 ambasada americană de la Bucureşti trimitea la Washington următoarea informaţie despre Mihai Botez, menţionând că el doreşte uneori să fie identificat ca autor al materialelor trimise la Europa Liberă. Totuşi, „o altă sursă de încredere a ambasadei (şi a Europei Libere), statisticianul futurolog Mihai Botez (protejaţi de asemenea [numele]), ne-a menţionat recent că Europa Liberă a transmis cu câtăva vreme în urmă o scrisoare a sa – aşa cum se prevăzuse –, dar l-a numit ca autor în emisiune. Botez ne-a spus că intenţionează să trimită materiale la Europa Liberă, dar că nu a fost mulţumit să fie identificat cu atâta claritate ca autor al materialelor difuzate pe post"[3]. Aceeaşi temă de discuţie a fost reluată de Mihai Botez în termeni mult mai tranşanţi la 18 februarie 1986, când i-a relatat consilierului politic al Ambasadei SUA la Bucureşti că difuzarea de către Europa Liberă a materialului său „Relaţiile dintre guvernul SUA şi România între 1968-1984" „i-ar putea crea dificultăţi" şi a cerut să se transmită un mesaj către Vlad Georgescu să diminueze tonul („*to tone down*") emisiunilor pe cât se poate. Întrebat în mod special despre aceasta, Botez a replicat că nu mai foloseşte la nimic să fie oprite emisiunile, ar fi prea târziu acum. Botez a explicat că el a trimis manuscrisul toamna numai ca „material de suport" („*background*"), şi nu pentru a fi difuzat; el a sugerat că Georgescu nu ar fi primit sau ar fi înţeles greşit instrucţiunile sale... Botez a repetat de două ori că speră că Georgescu va scoate referinţele sau pasajele cu limbaj mai puternic („*vivid*")[4]. Ambasada interpreta mesajul lui Botez ca referindu-se în special la afirmaţiile critice la adresa preşedintelui României şi a familiei sale. Mesajul lui Botez era surprinzător: el fusese la Madrid în luna octombrie a anului precedent şi avusese deci ocazia să-i spună clar lui Vlad Georgescu, atât telefonic de la Madrid, cât şi la Paris prin viu grai, care erau dorinţele lui în privinţa modului de utilizare a materialului respectiv.

La 15 aprilie 1986 Mihai Botez ruga Ambasada SUA să-i transmită lui Vlad Georgescu, care îi telefonase recent, următoarele: „Botez spune că nu putea să răspundă întrebărilor directe ale lui Georgescu pe o linie telefonică deschisă şi cerea ca Georgescu să fie mai discret în timpul convorbirilor viitoare. Pentru informaţia lui Georgescu, cel puţin încă o ambasadă prietenă occidentală urmăreşte atent situaţia lui Botez"[5]. Conform relatării lui Mihai Botez, Vlad Georgescu îi telefonase cu câteva zile înainte – foarte probabil ca

1. *Ibidem*, p. 79.
2. *Ibidem*, p. 81.
3. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485697, 6 ianuarie 1986.
4. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485696, 18 februarie 1986.
5. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485639, 15 aprilie 1986.

urmare a mesajelor alarmante trimise de Botez în urmă cu câteva săptămâni – şi îi pusese întrebări de genul: „Eşti bine? Eşti hărţuit de ei?". Botez cerea Ambasadei SUA să îl asigure pe Vlad Georgescu că totul era în regulă pentru moment[1].

La 3 martie 1986 Monica Lovinescu nota în jurnal: „Îi telefonez lui Vlad [Georgescu] să-i anunţ textul lui Botez semnat «Un om care râde» şi care cred că nu e al lui. Prea e mediocru"[2], iar la 28 martie 1986 manifestă o mare îngrijorare în legătură cu soarta lui Mihai Botez: „Telefon cu Mihnea [Berindei]. Vlad a fost la el cu Poulet şi Thierry Wolton şi i-au telefonat lui Mihai Botez. Întâi nu era acasă, probabil iar la Secu (i s-a difuzat la FE [Europa Liberă] textul despre relaţiile româno-americane) deoarece soţia lui – care în general se ţine foarte bine – aproape plângea. Apoi au dat şi de el. Cum va mai fi rezistând? Avea dreptate Dorin Tudoran să-i dedice – ca unui simbol – textele pe care le-a trimis la FE"[3]. Câteva luni mai târziu, la 28 noiembrie 1986, Monica Lovinescu avea noi ştiri despre Botez printr-o ziaristă de la săptămânalul *L'Express*: „Arielle Thedrel s-a întors azi după-amiază de la Bucureşti... Cu Botez a fost tot timpul. El şi cu soţia lui au rămas singurii care au curaj să se vadă cu gazetari străini... Pentru referendumul de faţadă organizat de Ceauşescu, a fost la Uzinele 23 August. Cu toate că în dreptul lui DA şi NU (pentru pace...) trebuie să-ţi pui numele şi adresa, Botez a votat NU, şi ţine să se ştie. E atât de curajos şi discret asupra presiunilor şi anchetelor la care îl supune periodic Securitatea, încât pe la unele ambasade pare chiar... suspect. Şi asta trebuie să intre în calculele Securităţii"[4].

La 24 februarie 1987, Monica Lovinescu descria în jurnalul ei atacul asupra lui Mihai Botez şi reacţia ei şi a lui Mihnea Berindei la acest atac: „Telefon de le Mihnea: Botez a fost atât de bătut de Securitate, încât a fost nevoit să se interneze în spital. Ştirea vine de la Vlad, căruia Botez i-a cerut să nu spună nimic. Mihnea e de un aviz contrar şi are dreptate: telefonul lui Botez se întrerupe după câteva secunde de convorbire cu soţia lui, trebuie făcut imediat ceva. Adică scandal: articole în presa de aici repercutate de EL. E singurul sistem care mai funcţionează şi are efecte imediate în România. Bineînţeles, rezultatul este imediat: telefonul lui Botez e restabilit: pot să vorbească cu soţia lui şi Marie-France [Ionesco] şi Mihnea. Botez nu era acasă, dar a ieşit din spital"[5]. Ziua de 28 februarie 1987 aducea clarificări de la Botez în legătură cu atacul asupra lui: „Mihnea a vorbit cu Botez: Vlad a înţeles greşit. A fost bătut mai demult şi tot mai demult a ieşit din spital. Dar «minicampania» a fost utilă: i-au restabilit telefonul. Ne mulţumeşte la toţi pentru «mobilizare». Tot nu i se dă viza pentru America. Sunt ilogici şi proşti, ar trebui să viseze la plecarea lui: extenuat cum e, poate să rămână. Nu voia iniţial să facă scandal din pricina vechii lui obsesii: să nu sperie pe români cu Secu, să le arate pilda unuia care îndrăzneşte şi nu i se întâmplă nimic. Bietul de el; pentru cât îi este de urmat exemplul..."[6]. Presa occidentală a popularizat, într-adevăr, atacul asupra lui Botez. Spre exemplu, *The Christian Science Monitor* a publicat la 3 martie 1987 un articol despre situaţia lui Botez şi actul de violenţă contra lui, numindu-l un „Andrei Saharov al

1. United States Department of State, FOIA F-2013-02859, DOC C05485639, 15 aprilie 1986.
2. Monica Lovinescu, *Jurnal 1985-1988*, p. 115.
3. *Ibidem*, p. 123.
4. *Ibidem*, pp. 174-175.
5. *Ibidem*, pp. 197-198.
6. *Ibidem*, p. 198.

României"[1]. Mihai Botez avea între timp mare grijă să se delimiteze de Europa Liberă, acest lucru reflectându-se în materialele DSS. La 29 mai 1987 Securitatea raporta că „Mihai Botez nu agreează ideea de a se angaja la Europa Liberă. Ceea ce făceau Monica Lovinescu şi Virgil Ierunca nu se potrivea cu ceea ce ar fi vrut el să facă"[2].

La 16 iunie 1987 Monica Lovinescu afla despre trimiterea forţată a lui Botez la Tulcea, descrisă de ea ca un Gorki (locul de exil al lui Andrei Saharov) românesc: „Telefon de la Mihnea: Botez a fost numit la un centru de calcul la... Tulcea (un Gorki românesc...) iar Ion Puiu arestat de la 20 mai"[3]. Prezentarea lui Mihai Botez ca un Saharov român a fost reluată de ziarul *La Croix*, fapt menţionat de Monica Lovinescu în jurnalul ei în toamna anului 1985[4].

Foarte îngrijorată de starea sănătăţii lui Mihai Botez, Monica Lovinescu scria la 26 august 1987: „Mihnea: aseară. Botez va fi la Paris la 4-5 sept. în drum spre Statele Unite. Vine să se sfătuiască cu noi. Cred, credem că de data asta va trebui împins să rămână. Ce mai poate face la Tulcea şi în gradul de uzură în care se află?"[5]. Patru zile mai târziu, Monica Lovinescu descria în jurnal degradarea clară a relaţiei dintre Mihai Botez şi Vlad Georgescu: „Mihnea foarte prost impresionat de reacţia violentă a lui Vlad la ştirea că, în loc să facă escală la Frankfurt şi să-l întâlnească pe el, Botez vine să ne vadă pe noi la Paris. Nu-i mai dă bani, se dezinteresează de el, după ce promitea să-l ia director la FE. Mihnea conchide: o criză de gelozie"[6]. În sfârşit, la 5 septembrie 1987 Monica Lovinescu nota lapidar sosirea lui Mihai Botez la Paris: „Aseară telefon de la Mihai Botez, sosit la Paris, dar pe care Mihnea îl ratase la aeroport"[7].

La 7 septembrie 1987 jurnalul Monicăi Lovinescu reflecta dilema în care se zbătea Mihai Botez, relaţiile lui nu tocmai bune cu Ambasada SUA de la Bucureşti, precum şi relaţia tensionată cu Vlad Georgescu: „Seara după emisiune Mihai Botez şi Mihnea la cină în Cartierul Latin. Botez şi mai aproape de noi ca prima oară; oboseala i-a şters orice urmă de mondenitate. Ne sfătuim deoarece clipa e a cumpenei. După cele trei luni de bursă în Statele Unite să se întoarcă? Unde? La Tulcea, pentru ca nici un gazetar să nu mai ajungă la el (deci finalul disidenţei spectaculare)? Să rămână? N-ar face-o decât dacă i s-ar propune să fie director adjunct la FE (ceea ce Vlad sugerase mai demult). De acolo ar putea juca acelaşi rol. O carieră de matematician în Satele Unite nu-l interesează. Obosit vizibil de zece ani de disidenţă solitară şi de perspectivele alegerii. Totul depinde de ce va găsi la Washington, la Departamentul de Stat, unde are mulţi duşmani în urma studiului său despre «Relaţiile româno-americane» şi a influenţei pe care a avut-o asupra lui Funderburk. (Un american – prieten al lui – de la Ambasada din Bucureşti a şi făcut să circule prin ambasadă o scrisoare care făcea din el un fel de agent al sovieticilor împotriva «independentului Ceauşescu».) Ciclul mărşăviilor e nesfârşit. Or Botez n-ar

1. William Echikson, „Attack on top Romanian dissident fits bleak pattern, some rights watchers say", *The Christian Science Monitor*, 3 martie 1987.
2. Mihai Pelin, *Operaţiunile Melita şi Eterul. Istoria Europei Libere prin documente de Securitate*, p. 409.
3. Monica Lovinescu, *Jurnal 1985-1988*, p. 220.
4. *Ibidem*, p. 237.
5. *Ibidem*, p. 233.
6. *Ibidem*, p. 233.
7. *Ibidem*, p. 234.

vrea să aterizeze la FE fără sprijin de sus, pentru a nu depinde doar de buna sau reaua-voinţă a lui Vlad"[1].

La 11 septembrie 1987 Monica Lovinescu menţiona interviul lui Mihai Botez din acceaşi zi din *Le Matin*, în care el vorbise despre totala ruptură dintre putere şi societate de la Bucureşti. Monica Lovinescu mai făcea o referire clară la ruptura dintre Mihai Botez şi Vlad Georgescu, care nu mai dorea sau nu mai putea să-l angajeze la Europa Liberă. „Interviu cu Botez în *Le Matin*. Cu Botez la telefon după ziua petrecută de el cu Vlad: aprehensiuni confirmate? În orice caz, Vlad îi spune că va fi foarte greu să fie numit la FE înainte de doi-trei ani de zile şi-l sfătuieşte să-şi stabilească noile contacte la Washington, să se dedice – în aşteptare? – carierei universitare, să se gândească bine dacă nu vrea să se întoarcă în România pentru a nu-şi pierde capitalul de 10 ani de rezistenţă (?!). Nimeni dintre noi (nici Botez, nici Mihnea, nici noi) nu poate determina dacă astfel de sfaturi provin din experienţa directă a lui Vlad cu Departamentul de Stat sau din «idiosincrazii» proprii."[2]

Între timp DSS continua să culeagă informaţii despre Mihai Botez şi Vlad Georgescu la München. Aceste informaţii care ajungeau la Marian Ureche nu reflectau însă degradarea relaţiilor dintre Botez şi Vlad Georgescu. Cel din urmă poate bănuia atunci când vorbea despre Mihai Botez cu vizitatori din România că are de-a face cu informatori ai DSS. Sursa „Popa" a revenit în R.F. Germania între 12 şi 20 octombrie 1987. Cu trei zile înainte de a pleca spre ţară, s-a întâlnit cu Vlad Georgescu, fapt pe care l-a raportat locotenent-colonelului Marian Ureche la 20 octombrie. Invitat acasă la directorul Europei Libere, „Popa" a aflat că Mihai Botez, deşi ajunsese în Occident, era reţinut în criticile la adresa lui Nicolae Ceauşescu[3].

„Sursa «Popa» revenită dintr-o deplasare efectuată în Franţa şi RFG..." îi spunea lui Marian Ureche că la 17 octombrie, în timpul vizitei la Vlad Georgescu acasă, acesta îi relatase că „se află în cele mai bune relaţii [cu Mihai Botez] şi că prin relaţiile de care dispune i-a aranjat o bursă de câteva luni în SUA. În mod frecvent are discuţii la telefon cu acesta. Vlad Georgescu intenţionează să-i prelungească bursa respectivă, propunere cu care Mihai Botez este de acord... În discuţiile avute atât în 1985 (cu ocazia deplasării efectuate la Madrid), cât şi în prezent cu Mihai Botez, V. Georgescu i-a sugerat că există posibilitatea angajării sale la postul de radio «Europa Liberă». Fără a-şi motiva refuzul, Mihai Botez a sugerat că nu agreează ideea respectivă"[4].

La 5 ianuarie 1988 jurnalul Monicăi Lovinescu pare să reflecte primele sale rezerve în legătură cu Mihai Botez: „Tot ieri, la Radio, Vlad îmi telefonează ştiri de la Botez: incredibil de monden (şi-a luat şi *smoking*). Venea din Hawai, se pregătea să plece la Beijing. De acolo la Dubrovnic (tot la un colocviu), apoi la Paris, apoi la München. Finalul nu se ştie încă: întoarcerea în România? Mihnea e indignat că nu i-a telefonat Marianei când era la ananghie. El pretinde c-a făcut-o din Hawai. Să mai crezi că poţi cunoaşte oamenii!"[5].

1. *Ibidem*, p. 235; pentru modul în care era perceput Mihai Botez de Ambasada SUA de la Bucureşti, precum şi pentru relaţia sa cu această ambasadă, a se vedea *supra* secţiunea „Mihai Botez şi autorităţile americane".
2. *Ibidem*, pp. 236-237.
3. Mihai Pelin, *Operaţiunile Melita şi Eterul. Istoria Europei Libere prin documente de Securitate*, p. 437.
4. Arhiva CNSAS, dosar 10947, Problema „Eterul", vol. 26, pp. 45-46.

Câteva luni mai târziu, la 17 mai 1988, Monica Lovinescu nota informaţiile primite de la Mihnea Berindei conform cărora Mihai Botez fusese iradiat de Securitate în România, precum şi faptul că fusese atacat din nou, de astă dată în SUA: „Aseară revelaţii de la Mihnea. A vorbit trei sferturi de oră cu Botez (care e în California până în octombrie), i-a mărturisit în mare secret că la un *check-up* pe care i l-au făcut americanii s-a descoperit că fusese iradiat. În doze mici: se speră că luând medicamente şi ţinând regim, nu e în pericol. Şi-mi aminteşte că, într-adevăr, în cursul anchetelor a fost lăsat de mai multe ori singur într-o cameră. Deci «operaţia Radu» n-ar fi ieşit numai din imaginaţia lui Pacepa. Ar trebui să se hotărască Botez să vorbească (până acum nu vrea): s-ar dovedi că Ceauşescu e vinovat de o adevărată crimă împotriva umanităţii. Tot Botez, după Braşov, a fost ameninţat cu «braţul revoluţiei» în America şi agresat pe stradă. Nici asta nu vrea să se spună. Tactica lui: să nu-i sperie pe români cu metodele Securităţii. E veche, dar devine, cred, primejdioasă. E aproape infantil să crezi că românii vor pierde la auzul unor astfel de ştiri un curaj de care nici aşa nu dau dovadă. În schimb, ecoul ar putea fi mare aici. Cel puţin atât"[1]. Tema iradierii lui Mihai Botez de către Securitate apare din nou în jurnal la 14 august 1988: „Botez a urmat un tratament după analizele care arătau că «iradiaţiile» (ale Secu de la Bucureşti?) începuseră să-i schimbe formula sangvină. Acum procesul s-a stabilizat şi chiar a regresat. Dar tot nu vrea să facă scandal. Îşi dă seama că nu se mai poate întoarce în România, dar tot şovăie să ceară azil. Îl încurajăm s-o facă, acum mai mult ca niciodată"[2].

Conform notei din 4 noiembrie 1988 din jurnalul Monicăi Lovinescu, cu puţin înainte de data respectivă şi la mai mult de un an de la sosirea în SUA, Mihai Botez ar fi cerut azil politic în SUA: „Mihnea a vorbit cu Mihai Botez, care a cerut, în sfârşit, azil politic, dar, contra a ceea ce ne spusese nouă la Paris, nu prea vrea să candideze la FE (că nu e gazetar etc. etc.). D.T. avea impresia că îi e frică de iradieri. Mihnea n-o crede"[3]. În jurul datei respective Mihai Botez i-a declarat autorului acestui studiu că a cerut azil politic la îndemnul lui George Shultz, Secretar de Stat în perioada respectivă. În mod ciudat, deşi în mod normal un astfel de act nu era necesar pentru un refugiat politic şi cu atât mai puţin în cazul unei persoane cu notorietatea sa, Botez a cerut la depunerea documentelor pentru azil politic un aşa-numit *affidavit of support* din partea unui politolog de origine română stabilit în SUA.

La 13 noiembrie 1988, după moartea lui Vlad Georgescu în urma unui cancer cerebral, Monica Lovinescu insista ca Mihai Botez să candideze la postul de director al secţiei române a Europei Libere: „Cum era convenit cu Mihnea, încerc să-l conving pe Botez să candideze. Şovăie îndelung: Vlad s-a purtat prost cu el; l-a prezentat în culori sumbre la americani, acum ar face mai curând o carieră universitară, spre care îl împinge de altminteri şi soţia lui. Dar e şovăitor. Obţin totuşi să vorbească cu prietenii lui când se duce la Washington la sfârşitul lunii"[4]. Conform Monicăi Lovinescu, care îl cita pe Mihnea Berindei, Botez şi-ar fi depus această candidatură de la Washington: „Sâmbătă 17 decembrie. Mihai Botez – îmi spunea miercuri Mihnea la telefon – şi-a depus candidatura pentru FE la Washington.

1. *Ibidem*, p. 294.
2. *Ibidem*, p. 314.
3. *Ibidem*, p. 330.
4. *Ibidem*, p. 332.

Mihnea vrea să-l aducă în calitate de «martor» la Ziua de punere în acuzare a României, pe care e pe cale (în mare secret) de a o organiza la Consiliul Europei (prin Pelikan)"[1].

Nicolae Stroescu Stînişoară confirmă vizita lui Botez la München după moartea lui Vlad Georgescu în scopul sondării conducerii americane în privinţa unei eventuale angajări, dar şi tensiunea dintre Vlad Georgescu şi Mihai Botez: „Din primele zile ale venirii sale la München, Vlad se referise la Mihai Botez ca la un valoros partener de idei şi de acţiune al lui. Mi-amintesc că la un moment dat i-am spus că după plecarea mea îl va putea aduce ca director adjunct la München, cu atât mai mult cu cât el însuşi intenţiona să-şi înceapă o carieră universitară în Statele Unite. De altfel, după moartea lui Vlad, Mihai Botez a vizitat managementul american din München, sondând eventualitatea unui viitor directorat al Departamentului român. Cu acel prilej, am înregistrat şi transmis o discuţie la masa rotundă despre situaţia din România postcomunistă. A fost un interlocutor interesant, dar s-a remarcat printr-o atitudine net rezervată faţă de partea noastră de analiză critică în privinţa politicii lui Ion Iliescu. Trebuie să adaug faptul surprinzător că de la o vreme încolo Vlad începuse să lase să se vadă o nemulţumire din ce în ce mai evidentă cu privire la prietenul lui. Era cert că se iviseră unele divergenţe neaşteptate şi serioase între ei. Mai mult nu ştiam"[2]. Richard Cummings, fost director al securităţii la Radio Free Europe München, menţionează într-un mesaj electronic către autorul acestor rânduri că Ross Johnson şi Bob Gilette nu îşi amintesc ca Botez să fi participat la vreo întâlnire de la München şi că Liviu Tofan consideră interviul lui Stînişoară ca fiind nu totalmente exact, că îşi aminteşte de întâlnirea dintre Vlad Georgescu şi Mihai Botez de la Paris (în septembrie 1987), dar nu şi de prezenţa lui Botez la München. În legătură cu posibilitatea vizitei lui Botez la München după moartea lui Vlad Georgescu, Ross Johnson i-a scris lui Cummings: „Numele lui [al lui Botez] nu a fost niciodată menţionat pentru că noi i-am considerat pe Carp, Ratesh, Stroescu ca director BD". Ross, continuă Cummings în mesajul său, nu ignoră posibilitatea ca Botez să se fi întâlnit cu Gene Pell sau Bill Marsch, preşedinte, respectiv vicepreşedinte ai Europei Libere, dar nu crede că el însuşi nu ar fi aflat despre această eventuală întâlnire. Cummings afirmă în e-mailul său: „Trebuie să credem că el [Botez] nu a fost la München ca să se întâlnească cu conducerea americană sau cu staff-ul de vârf românesc. Este posibil să fi fost la München ca să se întâlnească cu persoane din staff de nivel inferior, ca să testeze ideea, şi, realizând că nu are nici o şansă, să fi plecat tot atât de discret cum a venit"[3].

Decizia lui Mihai Botez de a deveni un diplomat de frunte al preşedintelui Ion Iliescu a cauzat ruptura totală între Monica Lovinescu şi el. La 8 august 1994, Monica Lovinescu nota în jurnalul ei: „De fapt, că a fost «securist» încă de pe vremea disidenţei sau doar megaloman şi bizar (cum persistă să creadă Mihnea), Mihai Botez ajuns ambasador la Washington (ambasadorul lui... Iliescu) nu ne mai interesează. I-am fost chiar recunoscători că, atunci când a trecut pe la Paris şi l-a văzut pe Mihnea, n-a încercat să dea de noi. Tot nu i-aş fi răspuns"[4]. Nici moartea prematură a lui Mihai Botez nu a adus-o pe Monica Lovinescu la sentimente mai bune în ce-l priveşte. Ea nota în jurnal la 21 iulie 1995, după

1. *Ibidem*, p. 341.
2. „Istorie exclusiv. Un nou episod din interviul-eveniment cu Nicolae Stroescu Stînişoară. Cum lucra Securitatea contra «Radio Europa Liberă»", Adevarul.ro, 12 februarie 2013.
3. Richard Cummings, mesaj electronic către Radu Ioanid, 4 ianuarie 2014.
4. Monica Lovinescu, *Jurnal 1994-1995*, Humanitas, Bucureşti, 2005, p. 55.

zece zile de la moartea disidentului pe care îl adorase iniţial: „A murit Mihai Botez. Ne-o spune Mihnea care l-a văzut, aparent mai bine după o hemoragie, la spitalul Elias din Bucureşti, rezervat, ca şi mai înainte, ştabilor. O nouă hemoragie avea să-l răpună a doua zi, tocmai când urma să se întoarcă la Washington spre a fi operat. După Mihnea, toate se trag din iradierea de la Securitate pe vremea disidenţei sale. După ce a trecut atât de sfruntat în diplomaţia lui Iliescu recunosc că mi-e mai greu să cred în această versiune... Aş vrea, în faţa acestei dispariţii timpurii (n-avea decât 55 de ani), să pot păstra doar amintirea celui pentru care altădată ne-am luptat şi în care aveam o totală încredere. Nu ştiu însă dacă voi putea"[1].

La aproape doi ani după moartea lui Mihai Botez, în 24 mai 1996, Monica Lovinescu continua să fie necruţătoare cu imaginea lui Mihai Botez, scriind în jurnalul ei despre Gabriela Adameşteanu şi „delirul ei pentru Mihai Botez..."[2].

1. *Ibidem*, p. 248.
2. *Ibidem*, p. 125.

În loc de concluzii

Mihai Botez s-a format simultan ca un produs talentat al şcolii româneşti de matematică şi ca un tehnocrat care reprezenta tendinţele de modernizare ale regimului comunist din România într-o scurtă perioadă de relaxare a acestuia. „Cum Partidul însuşi şi-a schimbat metodele de mobilizare socială şi de incluziune, ideologia oficială dezvoltată de Academia de Partid a devenit mai preocupată de probleme legate de dezvoltare, management economic şi revoluţie tehnologică. Cum să scapi de înapoiere şi cum să creezi o economie modernă au fost subiecte care au preocupat teoreticieni ca Mircea Maliţa şi Mihai Botez... Acest nou curs coincidea în mare cu o scurtă perioadă politică de destalinizare."[1]

Mihai Botez datora primele două plecări în Statele Unite lui Mircea Maliţa, activist de vârf al PCR şi demnitar al regimului comunist. Muşamalizarea arestării lui Botez în SUA de către autorităţile române a fost de asemenea o consecinţă a relaţiilor sale cu vârfurile nomenclaturii PCR. Nici mărturia lui Mircea Răceanu privind relaţiile lui Mihai Botez cu DIE nu poate fi ignorată. Toate acestea nu demonstrează că Mihai Botez nu ar fi fost un critic autentic al regimului comunist din România, ci sunt argumente în favoarea aserţiunii că el a avut până la un punct un statut privilegiat în România datorită relaţiilor sale personale şi familiale. O viitoare colegă de la Wilson Center aprecia că „Mihai Botez a fost un privilegiat al regimului... un cadru care a cunoscut succesul până în momentul în care, ca şi alţii ca el, la începutul anilor 1970 a început să-şi pună întrebări asupra erorilor economice şi socio-economice ale regimului Ceauşescu, care împiedică regimul să funcţioneze"[2].

Raportarea lui Mihai Botez la comunism a fost cea a unui analist sofisticat şi nuanţat. Botez a refuzat să fie un antimarxist militant sau un anticomunist primar: „Nu am crezut în «marxism» – oare se poate crede într-un sistem de axiome, evident nu unicul posibil?... Nu puteam deci deveni marxist în sensul curent al termenului, dar şi antimarxismul militant mi se părea exagerat: te poţi ridica împotriva unui sistem de axiome?"[3]. Botez făcea „distincţia între cei convinşi (comunişti motivaţi de convingeri anterioare perioadei în care revoluţia socialistă cu ajutorul sovieticilor devenise o afacere rentabilă) şi cozi de topor (simpli oportunişti, mercenari gata oricând să se pună în slujba oricăror învingători).

1. Daniel Barbu, „Political science – Romania", în Max Kaase, Vera Sparschuh, Agnieszka Wenninger (ed.), *Three Social Science Disciplines in Central and Eastern Europe*, Social Science Information Centre (IZ)/Collegium Budapest, Berlin – Budapesta, 2002, pp. 322-342 (Introducere, nota 15).
2. Catherine Durandin cu participarea lui Guy Hoedts, *Moartea Ceauşeştilor. Adevărul despre o lovitură de stat comunistă*, trad. de Marina Mureşanu Ionescu, Humanitas, Bucureşti, 2011, p. 62.
3. Mihai Botez, „Lecturi marxiste şi experienţă totalitară", revista *22*, anul I, nr. 16, 4 mai 1990.

În familia mea cozile de topor erau mai detestate, dacă se poate spune aşa, decât convinşii – priviţi mai degrabă ca adversari periculoşi, dar demni de un anume respect ca oameni ce suferiseră pentru straniile lor iluzii. Cred că nu mă înşel când spun că, în copilăria mea, calitatea de marxist era mai mult legată de aceşti naivi mesia, nu de puţine ori ei înşişi victime ale represiunii, decât de poliţia fără scrupule care apăra pe staliniştii instalaţi de ocupantul sovietic"[1]. Botez aprecia marxismul ca pe o „pseudo-religie" utopică, respingând fără echivoc ultranaţionalismul şi cultul personalităţii ale regimului Ceauşescu, dar în acelaşi timp înţelegând că dincolo de dogma oficială existau umanişti care apelau la marxism pentru a încerca să-l opună realităţilor din România comunistă. Botez scria: „Ce ar fi însemnat deci marxist în timpul ştiinţei? Răspunsul venea de la sine. Am înţeles încă o dată că nu este vorba de o activitate teoretică ori ştiinţifică, în sensul curent al cuvântului, ci de o pseudo-religie controlată de alte reguli decât cele familiare mie. Când m-am apropiat de ştiinţele sociale în atmosfera de promisiuni din a doua jumătate a deceniei anilor '60 marxismul a devenit un fel de limbaj de acoperire. În conflictele cu nomenklatura dogmatică şi ostilă mulţi tehnocraţi au invocat de multe ori numele lui Marx pentru a promova noutatea. Problemele revoluţiei ştiinţifice şi tehnice, cu imensa lor încărcătură explozivă pentru totalitarismul comunist osificat şi reacţionar, au apărut în planurile editoriale sub pretextul unei abordări marxiste... Ştiu că aceste încercări nu au reuşit să scape ţara (şi nici măcar învăţământul) de înapoierea tehnologică şi ştiinţifică... Cunosc intelectuali decenţi care, în dezmăţul cultului personalităţii ori «imbecilităţilor tracomane», cum numea Ion Barbu excesele localismelor protocronice, au apelat la Marx ca la simbolul unui raţionalism pierdut, ori chiar al unui umanism planetar, în conflict implicit cu violentul şi ridicolul naţional-comunism românesc. Din motive de simetrie şi balanţă, am socotit întotdeauna rolul lui Marx în istoria ideilor supraevaluat... În ceea ce mă priveşte, l-aş lăsa să se odihnească în pace, ca şi pe F. List, contemporanul său, teoreticianul naţionalismului devenit apoi şovinism şi rasism... Desigur, mizeria utopiei marxiste este astăzi de necontestat"[2].

Mihai Botez a fost un excelent jucător care a ştiut ca nimeni altcineva să testeze cu relativ succes limitele sistemului comunist din România. Strategia sa i-a asigurat supravieţuirea în condiţii dificile, dar a făcut şi ca uneori să fie caracterizat de presa occidentală ca fiind „un critic moderat"[3]. Mihai Botez nu a atacat decât foarte rar politic şi frontal regimul comunist din România. La 29 noiembrie 1979 îi relata lui Vlad Georgescu: „Între timp mi-am afirmat încă o dată «ideile» politice: sunt singurul cadru didactic din Universitate şi din Bucureşti (ce ruşine pentru breaslă!) care «m-am abţinut» la votul pentru încrederea în Congresul XII (*y compris* alegerea dobitocului)"[4]. Botez critica în special politica economică a PCR: „Mircea Maliţa şi Mihai Botez... nu au contestat niciodată monopolul [politic al] partidului, chiar atunci când au devenit disidenţi ca în cazul lui Botez. De fapt,

1. *Ibidem*.
2. *Ibidem*.
3. Mort Rosenblum, „Favored-Nation Romania Maintains Iron Grip", *Pittsburgh Press*, 21 august 1983.
4. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1981-1985 şi Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, Editura Fundaţiei Culturale Române, Bucureşti, 2003, p. 23.

pentru această linie de gândire, care prefigurează pragmatismul chinez al anilor '80 și '90, politica nu era văzută ca fiind esențială, ci numai ca o formă de bune tehnici de creștere economică cu îmbunătățiri sociale"[1].

Principalul obiectiv al lui Mihai Botez a fost să inițieze o dezbatere publică în legătură cu „strategia" economică a regimului Ceaușescu: „Strategia generală de dezvoltare în România este greșită și are consecințe dezastruoase pentru prezentul și viitorul României. Această situație este generată de prognoze economice absolut nerealiste și de o incorectă estimare a resurselor și nevoilor țării. Planurile de dezvoltare sunt greșite și îndeplinirea lor nu poate decât să înrăutățească criza economică. Ceea ce eu consider a fi cel mai periculos este că guvernul ignoră aceste fapte și continuă să trăiască într-o atmosferă ruptă de realitate. Trebuie să lucrăm pe bază de realitate, și nu pe bază de vise... Ca matematician, știu că pentru a rezolva o problemă primul pas este să o formulezi de o manieră corectă. Atât timp cât criza și erorile de strategie nu sunt clar recunoscute, nu anticipez nici un semn de îmbunătățire a situației sau un nou început"[2].

Utilizând câteodată exemple elementare, de bun-simț, Mihai Botez sublinia falimentul economic al regimului comunist din România. El arăta că „a tăia electricitatea în locuințe la intervale neregulate economisește mai puțin decât costul alimentelor stricate din frigidere... Economia a scăpat de sub control... Când va fi plătită datoria [externă] nu va rămâne nimic pentru a învesti"[3].

Mihai Botez era conștient de relativa fragilitate a poziției sale, între o putere care îl urmărea constant, sperând să îl compromită, și o emigrație care îl privea cu suspiciune pentru că refuza să părăsească țara. „Puterea deci are toate motivele să dorească eșecul demonstrației mele. Motive ca tentativa să eșueze au și colegii noștri întru cărturărie: obediența lor incredibilă nu poate fi justificată, în fața tuturor, dar mai ales a lor înșile, decât prin încredințarea că «altfel nu se poate». Faptul că cineva ar reuși să supraviețuiască cu «fruntea sus» le-ar pune în discuție, stânjenitor, temeliile «adaptării» lor la sistem. Rămân cei din afară. Pentru emigranții ce și-au făcut intrarea în «lumea liberă» după ce-au ieșit pe ușa de serviciu, tiptil, din raiul comunist – cum sunt marea majoritate a «românilor liberi» – demonstrația mea este iar enervantă, credibilitatea lor se bazează pe două propoziții – că «înăuntru» nu poți fi decât colaborator și că, de nu vrei să colaborezi, *unica* soluție este emigrarea. Or, ambele propoziții ar fi, măcar parțial, infirmate de succesul tentativei mele"[4].

După cum aprecia Nicolae Manolescu, Botez „era... un legalist: se prevala de Constituție, folosind în chip inteligent toate prevederile democratice pe care regimul le introdusese demagogic în legea fundamentală ca pe un exercițiu de imagine. În anchete, le întorcea securiștilor aceste prevederi ca pe un bumerang. Frecvența ambasadele și pe

1. Daniel Barbu, art. cit.
2. *Mihai Botez on Romania's Problems*, p. 14, Columbia University, Rare Book and Manuscript Library, Human Rights Watch Records: Helsinki Watch, Jeri Laber files, Botez Mihai case file, 1985-1988, Box 35, folder 4.
3. William Echikson, „Why winter mud in Romania is a bright sign for economy", *The Christian Science Monitor*, 18 februarie 1986.
4. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1985-1987 și Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, pp. 105-106.

jurnaliștii occidentali cu o nonșalanță uimitoare: decretul privitor la secretul de stat din anii 1980 nu-l putea priva de dreptul său constituțional"[1]. Manolescu se înșală însă când afirmă că din cauza modului său de a acționa Botez a fost respectat de Securitate și de regimul comunist din România: „Comportamentul lui atipic a pus Securitatea în dificultate. Și i-a atras un anumit respect"[2].

În anul 2013 Filip Teodorescu, fost șef adjunct al Direcției a III-a Contraspionaj a DSS, direct responsabil de o parte substanțială a urmăririi asidue și a hărțuirii lui Mihai Botez, îl evalua astfel, mimând respect, dar negându-i disidența și dând informații penibile despre viața lui privată, informații nereproduse aici: „Mihai Botez, un om onest, matematician de înaltă clasă, cu perspective evidente de a ajunge o personalitate a domeniului nu numai în România. A fost stopat în ascensiunea sa profesională de un confrate mai mare, care ocupa o funcție administrativă importantă. Nu-i dau numele pentru că este în viață. Toate încercările lui Mihai Botez de a se realiza profesional s-au izbit de zidul creat de personajul «fără nume»... Pe acest fond, văzându-și viața compromisă, a solicitat plecarea din țară. Am fost unul dintre cei care l-au susținut, înțelegându-i drama. S-a încercat de către cei interesați să îl prezinte ca «disident», dar el niciodată nu a făcut nimic nici în țară, nici în străinătate împotriva României sau a conducerii acesteia. Nici chiar împotriva aceluia care i-a distrus cariera"[3].

Astfel de opinii nu au acoperire: dosarele de urmărire informativă a lui Botez relevă cu claritate că el a fost urmărit ca un adversar al regimului. Securitatea și regimul politic din România nu respectau decât propriile interese, autoritatea superiorilor și, eventual, forța adversarului, dar cu siguranță nu respectau un oponent care trebuia compromis și poate chiar zdrobit și care nu putea să pună în dificultate un aparat represiv. Relativa imunitate a lui Botez venea, pe de o parte, din faptul că Statele Unite, prin ambasada lor la București și Europa Liberă, monitorizau atent orice schimbare a statutului său, iar pe de altă parte, din faptul că multă vreme Ceaușescu a menținut o relație bună cu SUA și, din motive de imagine externă, nu dorea să-i transforme în martiri pe eventualii săi oponenți.

La 15 iulie 1981, Noël Bernard a rezumat corect esența relației dintre Mihai Botez și autoritățile române: „Cazul la care mă refer este acela al profesorului Mihai Botez, matematician, cibernetician și viitorolog care, în premieră în România, încearcă să-i creeze intelectualului român un nou statut social... Foarte puțini socotesc, ca d-l Mihai Botez, că e de datoria lor de cetățeni și profesioniști să facă publice aceste păreri. Aceasta deși nu există obligații sau loialitate care să-i oblige să mintă sau să-și ascundă părerile. Fiind vorba de opinii și aprecieri, acestea nu pot intra, teoretic, în zona pedepsită de legea calomniilor sau a informațiilor tendențioase. În același timp, din câte înțelegem de la prietenii săi, d-l Botez se supune legilor țării care îi interzice să se asocieze în grupuri și să încerce astfel să schimbe cursul lucrurilor sau să dărâme puterea... Având în vedere că d-l Botez a avut grijă să-și facă oarecare publicitate în străinătate prin presă, securitatea nu-i poate frânge gâtul, ca să-i piară cheful de atitudini. Regimul nu poate să recunoască

1. Nicolae Manolescu, „Câteva observații personale", *România Literară*, nr. 7, 2013.
2. *Ibidem*.
3. Filip Teodorescu, „Un risc asumat", interviu realizat pentru *Agero* de Ion Măldărescu, http://www.agero-stuttgart.de REVISTA-AGERO/JURNALISTICA.

deschis că în România critica, mai ales cea constructivă ca cea a d-lui Botez, este interzisă"[1].

Botez era conştient de dificultatea şi riscurile interne, dar şi externe ale poziţiei lui de subtil echilibru între disidenţa deschisă şi o critică prea dură a regimului. El îi scria lui Vlad Georgescu în acest sens: „Nu-ţi ascund că în astfel de condiţii Securitatea (probabil) acţionează în voie: am auzit în cercuri diplomatice că, de pildă, am fost taxat drept «disidentul de serviciu», altă dată drept «disidentul oficial şi loial» şi în cadrul Ambasadei SUA sunt de regulă prezentat drept «reclamă» (conştientă sau nu) a toleranţei regimului de la Bucureşti – căci, nu-i aşa, «vorbeşte» şi nu «păţeşte» mai nimic"[2].

Desigur că prin contactele, fie şi indirecte, cu Europa Liberă Mihai Botez risca foarte mult, mai ales că în scrisorile către Vlad Georgescu critica directă a lui Ceauşescu, care nu era difuzată pe post ca aparţinându-i lui Botez, apare cu pregnanţă. O mostră a unei astfel de critici se găseşte în scrisoarea cu data de 6 septembrie 1981, cand Botez scria: „În mijlocul tensiunilor însă, dobitocul face tâmpenii după tâmpenii – şi faptul că nimeni nu-l opreşte, ci, din contră, îl încurajează, mi se pare iarăşi semnificativ"[3].

Aşa cum aprecia *Le Quotidien de Paris* în ianuarie 1985, „în ciuda mizeriilor de tot felul, a izolării şi a supravegherii permanente de către securitate, Mihai Botez se bucură încă de o anumită «blândeţe» de partea autorităţilor. Pentru partidul comunist român el nu a comis încă suprema crimă: aderarea la un grup contestatar organizat"[4]. În plus, critica directă a lui Nicolae Ceauşescu era, cu rare şi târzii excepţii, evitată cu grijă de Botez, care „mai tot timpul făcea eforturi să nu pronunţe numele lui Ceauşescu..."[5]. În clipa când Botez a încălcat acest pact nescris cu regimul comunist din România, reacţia autorităţilor a fost rapidă. În mai 1987 Mihai Botez îi declara unei ziariste de la publicaţia *L'Express*: „Suntem deci într-o perioadă de exaltare a cultului liderului (şi a familiei sale, ceea ce constituie o originalitate românească)... Se spune, de exemplu, că Ceauşescu este atât de nesigur că va avea un loc în Istorie, încât încearcă să-şi asigure unul în geografie! Şi de aceea mută toate lucrurile din loc... Divorţul între lider şi societate este foarte marcat la noi... distanţa dintre imaginea liderului şi realitate este mai mare şi mai vizibilă..."[6].

Imediat după acest interviu lui Botez i s-a desfăcut contractul de muncă cu Universitatea din Bucureşti, fiind silit să se angajeze la Centrul de calcul de la Tulcea, unde nu a avut însă, aşa cum în mod eronat s-a afirmat de atâtea ori, domiciliu forţat.

Relaţia dintre Mihai Botez şi DSS a fost una complexă. Mai mulţi jurnalişti şi critici literari au sesizat ciudăţeniile acestei relaţii, în special când este vorba de duzina de note

1. Noël Bernard, „Cum este tratată intelectualitatea în Romania", comentariu, Radio Europa Liberă, Macro Magazin, 25 iulie 1981, Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1979-1985.
2. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1979-1985 şi Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, p. 80.
3. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1979-1985 şi Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, p. 58.
4. Mihai Botez, „Compatrioţii mei nu mai pot suporta restricţiile", *Le Qutidien de Paris*, 5 ianuarie 1985 (?), în Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1981-1985.
5. *Ibidem*.
6. Arielle Thedrel, „Mihai Botez, o analiză fără concesii a României lui Ceauşescu", revista *22*, 12 august 2014.

scrise ale lui Botez referitoare la Dorin Tudoran. Adriana Bittel a punctat cu acurateţe semnele de întrebare legate de această relaţie: „În privinţa lui Mihai Botez, care îşi semna notele informative cu propriul nume, era un disident autentic, o minte strălucită şi un om ataşant, lucrurile sunt mult mai complicate şi chiar nu ştiu ce să cred despre biliardul pe care îl juca, probabil calculând loviturile, cu locotenent-colonelul Marian Ureche de la UM 0800. Rămâne şi acesta un mister, ca şi altele din viaţa prea devreme sfârşită a personajului extraordinar care a fost Mihai Botez"[1].

Radu Călin Cristea ridică aceleaşi semne de întrebare: „Într-adevăr, în multe dintre prezenţele lui în DUI «Tudorache», Mihai Botez îi aducea elogii lui Tudoran, explicând cu neprefăcut (?) patos Securităţii logica şi chiar legitimitatea disidenţei acestuia. Îl apăra, îl justifica, îl preţuia pe Tudoran în fraze pe care o lectură epurată de oricând plauzibilele circumspecţii nu le poate socoti decât pline de tandreţe. Pe de altă parte, ar putea surprinde în aceste «anchete», «discuţii» sau ce vor fi fost tocmai excesul de colocvialitate, aerul de taifas, de vorbe spuse de Botez la o cafeluţă cu o Securitate cam prea cordială şi niţel masochistă. Să-l fi stimat atât de mult Securitatea pe Botez încât să-l trateze aproape amical cu scopul de a-l întâlni pentru a se lăsa constant urecheată că e una din cauzele disidenţei lui Tudoran?"[2].

Şi Liviu Antonesei este intrigat de relaţia Mihai Botez – Marian Ureche, mergând însă ceva mai departe cu evaluarea acestei relaţii: „Pe de o parte, critic pe termen lung al regimului Ceauşescu, în texte difuzate la Europa Liberă şi publicate în presa internaţională, şi om căruia i s-a refuzat de peste treizeci de ori o viză de ieşire din România după declanşarea protestelor, ba chiar şi domiciliu forţat. Mai mult, el a fost cel care i-a înlesnit lui Dorin Tudoran, cu care era prieten, scoaterea unor texte protestatare din ţară. Pe de altă parte, există în dosare multe note informative privindu-l pe Tudoran, bătute la maşină, dar semnate în nume propriu, nu cu nume de cod. Una e semnată şi datată olograf. Altele sunt relatări ale discuţiilor transcrise, după bandă, spune el, de securistul Ureche. Însă din texte reiese că Botez raporta la detaliu întâlnirile cu Tudoran şi spusele acestuia, părea să primească misiuni pe lângă poetul revoltat din partea lui Marian Ureche, ofiţerul său de legătură, analiza starea de spirit a «obiectivului». Şi două pasaje de document care mă pun pe gânduri: «Colind ambasadele din Bucureşti şi frecventez diplomaţi de circa 15 ani. Nu-mi amintesc să-l fi întâlnit pe Dorin Tudoran în cercurile diplomatice...» (14 II 1983, Notă de Mihai Botez). Şi celălalt, dintr-o notă a lui Marian Ureche, în care relatează o discuţie cu matematicianul: «Menţionez că Botez Horia a afişat la această întâlnire o permanentă stare de neîncredere şi suspiciune în organele noastre, subliniind că nu-i face plăcere să-şi 'toarne' prietenii (români). Am încercat să-l temperez, lucru care nu a reuşit decât parţial». Termenul «toarne» e pus între ghilimele de ofiţer, ceea ce poate însemna fie că e un citat, fie că termenul nu i se pare cel mai adecvat. Oricum, raportul pare să sugereze că «turnătorul» nu era neapărat bucuros de rolul pe care-l juca. Mi se pare limpede că, până la apariţia dosarelor personale ale lui Mihai Botez, cazul său e dificil de clarificat. Că nu e un simplu turnător e limpede, nici măcar nu semnează cu pseudonim...

1. Adriana Bittel, „Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*", Selecţia *Formula AS*, nr. 937, 2010, http://www.formula-as.ro/2010/937/carte-47/selectia-formula-as-12931.
2. Radu Călin Cristea, „Un mare disident: Dorin Tudoran", *România Literară*, nr. 2, 2011.

Poate că Mihai Botez s-a iluzionat că trage el pe sfoară ditai Securitatea prefăcându-se că îi face jocul..."[1].

Este plauzibil că o parte din dosarele lui Mihai Botez au fost distruse în decembrie 1989, aflându-se în fişetele ofiţerilor DSS care îl urmăreau, şi nu şnuruite şi microfilmate în arhiva DSS. Maiorul Gabriel Stănescu de la Direcţia a III-a a DSS raporta la 19 ianuarie 1989 Ministerului Apărării Naţionale că „în ziua de 22 decembrie 1989... în jurul orei 11 am observat ieşind fum de la grupul sanitar situat în vecinătatea birourilor serviciului 1. L-am întrebat pe lt.-maj. Ciocănescu Vicenţiu ce s-a întâmplat. Mi-a spus că dl lt.-col. Diaconescu Gheorghe a transmis ordinul dlui general Mortoiu de a distruge materialele privind pe Brucan Silviu. M-am dus la dl lt.-col. Diaconescu Gheorghe şi i-am raportat cele constatate, prilej cu care mi-a confirmat ordinul dat de generalul Mortoiu A. ca materialele privind pe Brucan Silviu şi pe alte persoane din preocuparea serviciului (Mitran Mircea, Maliţa Mircea, Bogdan Corneliu, Celac Mariana, Botez Mihai) să fie distruse. Cu acest prilej au fost distruse de către ofiţeri mai multe materiale privind aceste persoane, inclusiv condici de corespondenţă şi agende personale cuprinzând analize sau sinteze ale cazurilor respective. Nu pot preciza ce anume materiale s-au distrus datorită stării de haos care domnea în momentul respectiv în birouri"[2].

Această posibilă distrugere a dosarelor lui Mihai Botez nu înseamnă că nu există alte dosare sau informaţii clasificate în legătură cu el în arhivele din România. Cu excepţia DUI „Făgăraş", dosar de urmărire informativă vechi închis în 1978, şi a unor fragmente din DUI „Badea", deschis în 1984 şi microfilmat în 1995, dosarele de urmărire a lui Mihai Botez au dispărut, fiind distruse sau secretizate. Au fost găsite un număr de documente disparate în dosarele personale ale lui Ion Puiu, Dorin Tudoran, precum şi în alte dosare tematice. Se pune întrebarea firească dacă nu cumva o parte din dosarele lui Mihai Botez au fost secretizate atunci când el a devenit demnitar al administraţiei Iliescu.

În legătură cu relaţia dintre Mihai Botez şi DSS există fapte de necontestat. Marian Ureche era apreciat de conducerea DSS în privinţa relaţiei cu Mihai Botez pentru că „a reuşit să şi-l apropie"[3]. Din acest motiv explicit, chiar şi atunci când cazul lui Botez a fost preluat de Direcţia a III-a Contraspionaj, Marian Ureche a rămas, din ordinul lui Iulian Vlad, în legătură cu el. Mihai Botez i-a dat informaţii în clar ofiţerului DSS Marian Ureche de la UM 0800 SMB despre Dorin Tudoran, Ion Puiu şi diverşi diplomaţi americani, simţindu-se inconfortabil în legătură cu unele dintre notele referitoare la Tudoran[4].

În paralel, Mihai Botez a riscat transmiţând informaţii referitoare la Tudoran şi Puiu şi scrisori ale acestora Ambasadei SUA de la Bucureşti, cerând în acelaşi timp Europei Libere ca cei doi disidenţi să fie sprijiniţi. Tot de necontestat este faptul că DSS a avizat

1. Liviu Antonesei, „Dorin Tudoran, portret în picioare", *Observator cultural*, nr. 684, 2 august 2013.
2. „Cum s-a născut noua Securitate a poporului", *România liberă*, 12 decembrie 2005, http://www.romanialibera.ro/special/investigatii/cum-s-a-nascut-noua-securitate-a-poporului--32011.
3. Arhiva CNSAS, Ministerul de Interne, Fond Informativ, dosar I 153657, vol. 2, ff. 274-274v, în Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, Polirom, Iaşi, 2010, p. 387.
4. Arhiva CNSAS, Ministerul de Interne, Fond Informativ, dosar I 153657, vol. 3, ff. 61-61v, în Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, Polirom, Iaşi, 2010, p. 347.

favorabil şi a permis participarea lui Botez ca profesor la cursurile CEDOR, fapt pentru care Botez îi era recunoscător lui Ureche. Botez credea că Ureche are faţă de el „o simpatie vinovată" şi îi spunea acestuia că simpatia era „reciprocă", iar Ureche afirma că are „o simpatie reală" pentru Botez[1].

Se poate afirma pe baza documentelor declasificate până acum că Mihai Botez pare să fi fost o „sursă" a DSS care nu a semnat un angajament cu această instituţie sau cu una dintre direcţiile sale. „Sursă" este un „termen generic care desemna o persoană inclusă în reţeaua informativă *sau care furniza informaţii Securităţii*"[2].

Comentând diversele presupuneri privind relaţia dintre DSS şi Botez, Liviu Antonesei scrie că „s-a emis ipoteza unei disidenţe «de lux» fabricate de Securitate, precum şi cea a agentului acoperit"[3]. Această ipoteză, care nu-i aparţine lui Antonesei, nu este plauzibilă, nici un ofiţer al DSS nu şi-ar fi permis să faciliteze trimiterea la Europa Liberă a unor scrisori, fie şi personale, în care şeful statului era criticat fără menajamente. În lumina documentelor declasificate până acum, este însă plauzibilă ipoteza lui Liviu Anonesei care afirmă: „...sub rezerva de a fi contrazis de documente ulterioare, eu aş îndrăzni s-o formulez şi pe cea a jocului dublu, a cântatului la două mese..."[4].

Este foarte probabil ca Botez să fi considerat că a da o duzină de note informative DSS reprezintă un sacrificiu minim comparativ cu ceea ce a făcut pentru Tudoran şi Puiu. Este de asemenea posibil ca aceste note să fi fost date sub presiune şi sub ameninţări. Aceste note nu sunt însă, aşa cum au afirmat cu o insistenţă suspectă unii comentatori ai biografiei lui Botez, rezultatele unor interogatorii. Structura notelor lui Botez şi a celor despre Botez indică fie declaraţii scrise ale acestuia, fie transcrieri ale înregistrărilor discuţiilor lui cu ofiţerul Marian Ureche, şi nu răspunsurile impuse de întrebări tipice pentru interogatoriile DSS. În nici unul dintre aceste documente ale DSS nu apar ofiţeri ai Direcţiei a VI-a Investigaţii Penale.

Psihologia relaţiei dintre Botez şi Ureche este mai greu de evaluat. Aparent, Ureche a jucat, cu încurajarea superiorilor săi, rolul de *good cop*. A primit o carte a lui Botez cu dedicaţia acestuia? Posibil, ba chiar probabil. A jucat Botez „biliard", cum spune Adriana Bittel, sau „şah", cum scrie Dorin Tudoran, cu Ureche? Foarte probabil. A suferit Botez de „sindromul Stockholm", sindromul captivului care are o slăbiciune pentru temnicerul său şi care are cu acesta o legătură traumatică? Nu pare foarte probabil, dar nu e imposibil. Esenţa relaţiei dintre Mihai Botez şi Securitate pare să fie foarte aproape de descrierea făcută de Dorin Tudoran: „Există un ton, un limbaj, o exactitate a datelor relatate, un patent al amestecului, în fapt benign, de realitate şi irealitate ce pot fi cu greu atribuite altcuiva. Îmi spun că, după o vreme sau din când în când, Mihai Botez ar fi putut fi victima unei curse imaginate chiar de el. Deşi nu avea vreo îndoială că sistemul este infinit mai puternic ca omul, poate că Mihai a încercat să-i păcălească, să-i bată cu armele

1. Arhiva CNSAS, Ministerul de Interne, Fond Informativ, dosar I 153657, ff. 213-214v, în Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, Polirom, Iaşi, 2010, p. 301.
2. Index de termeni şi abrevieri cu utilizare frecventă în documentele Securităţii, www.cnsas.ro/documente/arhiva/Dictionar%20termeni.pdf, Termeni şi abrevieri folosite de Securitate; *subl. n., R.I.*
3. Liviu Antonesei, art. cit.
4. *Ibidem*.

lor. Doar că, în timp ce el încerca probabil să joace o superpartidă de şah, sistemul juca altceva. Este o eroare lesne de înţeles – toţi cei care au încercat, într-o formă sau alta, să bată sistemul au fost, într-o măsură mai mare ori mai mică, nişte visători, nişte idealişti, autori de scenarii aproape utopice. Scenarii ce se puteau întoarce uşor împotriva celor ce le imaginaseră şi făcuseră tot ce puteau spre a le duce la bun sfârşit"[1].

Relaţia lui Mihai Botez cu autorităţile postcomuniste din România este relativ clară. O vreme Mihai Botez a încercat să se poziţioneze echidistant între „societatea civilă", GDS, CDR, pe de o parte, şi Ion Iliescu, pe de altă parte, cochetând puternic în paralel cu Casa Regală aflată în exil. Fiind un personaj pragmatic, înţelegea că tranziţia va fi de durată şi că „structurile post-totalitare" – a se citi „comuniste nereformate" – vor trebui să coexiste cu „structurile emergent-democratice".

Nicolae Manolescu descrie în mod forţat şi contorsionat apropierea dintre Mihai Botez şi Ion Iliescu, explicând-o prin faptul că Botez ar fi fost... legalist: „După un timp, l-am revăzut la Bucureşti. Fusese invitat de Ion Iliescu. Ne-a spus, lui Mihnea Berindei şi mie, că i s-a propus funcţia de prim-ministru. Ne aflam la un restaurant bucureştean scump şi pretenţios, unde ne invitase Mihai, care locuia într-una din vilele somptuoase din Primăverii. Era iarnă. A venit îmbrăcat într-o blană rusească uriaşă, cum nu mai văzusem decât în filme. Am discutat prieteneşte, ca întotdeauna, părea acelaşi, afectuos şi natural, dar două lucruri nu mai erau ca înainte: o oarecare magnificenţă în comportare şi vagi puseuri de mitomanie... Am rămas destul de nedumerit de opţiunea politică din acel moment a lui Mihai. Era totuşi explicabilă, cum îmi voi da seama mai târziu: rămăsese legalistul de odinioară. Nu era, propriu vorbind, omul puterii, dar recunoştea legitimitatea puterii. Şi fiindcă CDR nu reuşise să acceadă la putere pe calea alegerilor democratice, promisiunea mea [de a-l numi pe Botez ministru de Externe] (nu-l consultasem pe nici unul din liderii CDR) nu avea nici o valoare... Nici nu avea «datorii» de plătit fostului regim sau Securităţii. Voia, pur şi simplu, să-şi joace cartea"[2].

Faptul că Mihai Botez s-a alăturat guvernării Ion Iliescu nu este incriminant. În fond, marea majoritate a electoratului din România votase FSN-ul şi partidele succesoare ale acestuia. Poate fi discutată modalitatea distanţării lui de foştii prieteni disidenţi şi aliaţi din diaspora, deşi şi această distanţare ţinea în fond de opţiunea politică personală a lui Botez. La începutul anilor '90, Mihai Botez şi-a dat demisia din conducerea revistei *Agora*, care era critică faţă de administraţia Iliescu: „După o vreme mi-a cerut să scot discret numele lui din *Agora*, unde era redactor-şef adjunct, numit de mine, cu aprobarea Colegiului de redacţie, încă înainte de a ieşi din România. Ideea de «discret» mi s-a părut o enormitate... I-am sugerat să scrie el o scurtă notă, că e ocupat, că din motive personale... Începuse nişte discuţii cu Bucureştiul..."[3].

Din cauza ralierii lui Mihai Botez la administraţia Ion Iliescu, Monica Lovinescu a refuzat orice relaţie cu el. Observatori aparent binevoitori s-au referit ulterior, din cauza acestui „divorţ", la disidenţa lui Mihai Botez ca fiind un „caz trist răsucit"[4].

Întrebată fiind: „privind acum în timp, credeţi că Botez a făcut bine acceptând să devină ambasadorul României, al puterii neo-comuniste, cum se spunea la vremea aceea?",

1. Dorin Tudoran, „Ghid pentru cititorul de cursă lungă", în *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, p. 45.
2. Nicolae Manolescu, art. cit.
3. Dorin Tudoran, „Turnătoria ca vocaţie irepresibilă (I)", revista *22*, 26 octombrie 2010.
4. Dan C. Mihăiescu, „Teme şi dileme la Paris", *Ziarul Financiar/Ziarul de Duminică*.

Adriana Bittel, admiratoarea lui Botez de mai târziu, a răspuns cu o sinceritate relevantă pentru atmosfera societăţii civile din perioada respectivă: „Eu am fost foarte şocată atunci. Bine, imediat după '90 eram extrem de pasionali şi de radicalizaţi. A fost singurul moment în care Mihai m-a contrariat şi în care am fost supărată pe el; şi nu am putut să-l înţeleg. Dar acum, şi având în vedere ce s-a întâmplat, cred că a încercat să facă bine, a crezut că este un mod prin care..., îi păsa foarte tare de ce se întâmplă aici, vroia chiar să ajute. Aşa cred eu acum"[1].

Adevărata eroare a lui Mihai Botez nu a fost faptul că a acceptat să fie ambasadorul unei Românii în tranziţie de la comunism la o societate pro-occidentală şi a pieţei libere. Era dreptul lui de cetăţean român să-şi „joace cartea" şi să-şi ajute ţara folosindu-se de prestigiul său în modul în care considera el că e potrivit. Contradicţia dintre principiile clar enunţate nu de puţine ori de Mihai Botez şi unul dintre guvernele lui Ion Iliescu este însă flagrantă. La 30 martie 1981, Mihai Botez îi scria lui Vlad Georgescu: „Xenofobia se întinde, odată cu emigrările... se întăreşte şi presiunea. Un exemplu: s-a ordonat ca din toate «istoriile» ramurilor ştiinţei româneşti ce urmează a fi prezentate la congresul de vară de la Bucureşti de istoria şi filozofia ştiinţei să fie scoşi emigranţii... În plus, creşte anti-occidentalismul oficial (dobitocul critică mereu «cosmopolitismul» şi, paradoxal, anti-americanismul. Explicaţia pe care am auzit-o e că influenţa Lenuţei este în creştere, şi că ea este dintotdeauna anti-americană [mai precis, antidemocrată...])"[2].

Trecutul de disident al lui Mihai Botez îl făcea incompatibil cu personaje ca Gheorghe Funar, Corneliu Vadim Tudor, Ilie Verdeţ sau Adrian Păunescu. Or, Mihai Botez a acceptat la un moment dat să fie ambasadorul la Washington al guvernului „patrulaterului roşu", care a fost cel mai mizerabil guvern din istoria postcomunistă a României. Acest guvern reprezenta alianţa PDSR cu PUNR, PRM şi PSM. Foştii comunişti nereformaţi şi reformatori ai lui Ion Iliescu coexistau la guvernare cu ultranaţionaliştii şovini anti-maghiari ai lui Gheorghe Funar, cu naţional-fasciştii antisemiţi şi anti-unguri al lui Corneliu Vadim şi cu comuniştii ultranaţionalişti paseişti ai partidului lui Ilie Verdeţ, toţi uniţi în jurul unui vag program politic în care anti-occidentalismul politic şi economic ieşea pregnant în evidenţă. Linia de apărare a lui Botez, care nu era un diplomat de carieră, ci un *political appointee*, şi care se rezuma la argumentul că el reprezintă România, puterea, dar şi opoziţia, nu neapărat un guvern anume, era superficială şi fără acoperire, făcând în fapt ca misiunea lui diplomatică să fie dificilă. În ianuarie 1995, coaliţia PDSR-PUNR-PRM-PSM, şovină, xenofobă şi anti-occidentală, care funcţiona neoficial din vara-toamna anului 1994, a fost ratificată printr-un protocol semnat la palatul Elisabeta. Afirmând că nu înţelege cauzele reale ale situaţiei în care se afla ambasadorul României în capitala SUA, Gabriela Adameşteanu îşi aminteşte că în ianuarie 1995 atmosfera de la Washington din jurul lui Mihai Botez nu era favorabilă: „Simţeam presiunea «lumii bune» din Washington, care îl privea cu ostilitate pe ambasadorul Botez. Directorul postului de radio Europa

1. Cristian Teodorescu, „Disidenţa solitară a unui refuznik al prostiei", interviu cu Adriana Bittel şi Neculai Constantin-Munteanu, Arhiva istorică a Europei Libere/Evenimente personalităţi, 25 noiembrie 2003.
2. Open Society Archives, HU OSA 300-5-190, Records of radio Free Europe/Radio Liberty Research Institute, Botez Mihai, 1981-1985 şi Mihai Botez, *Scrisori către Vlad Georgescu*, p. 47.

Liberă îmi spusese că eu, şefă a unei reviste de opoziţie, nu trebuie să locuiesc la reşedinţa lui... M-am simţit tot timpul jenată de felul în care îl boicotau cunoştinţele mele din «lumea bună» a emigraţiei din Washington... Nu puteam să-mi explic de ce, în acelaşi timp, se bucura de mare simpatie în mediul românesc fostul ambasador, Aurel Dragoş Munteanu, răspunzător (nu numai în ochii mei) pentru manipulările Televiziunii Române după revoluţie..."[1].

Bursier de două ori, în 1995 şi 1996, al unei organizaţii guvernamentale americane, Mihai Botez a fost ani de zile un protejat al Ambasadei SUA de la Bucureşti şi al Departamentului de Stat. Relaţia lui cu Ambasada SUA s-a desfăşurat în general pe două planuri. Ambasada a fost „căsuţa poştală" a scrisorilor dintre Mihai Botez şi Europa Liberă. Acest canal de legătură a funcţionat cu relativă regularitate, fiind uneori afectat de sincope determinate fie de schimbarea din post a unor diplomaţi americani, cei noi fiind mai susceptibili, fie de „dispariţiile" temporare ale lui Botez. Din cauza relaţiilor lui cu „structurile puterii" din România şi a relativei izolări căreia trebuiau să-i facă faţă diplomaţii americani la Bucureşti, Ambasada SUA l-a considerat pe Mihai Botez o sursă privilegiată de informaţii care trebuia protejată cu grijă. Studiul critic al lui Botez „Relaţiile dintre guvernul SUA şi România între 1968-1985. O privire independentă dela Bucureşti" nu a afectat, contrar presupunerilor Monicăi Lovinescu şi ale lui Botez, nici accesul său la diplomaţii americani staţionaţi la Bucureşti şi nici acţiunile Ambasadei SUA de a-l sprijini. Totuşi, au existat situaţii în care Ambasada SUA a exprimat îndoieli în legătură cu Mihai Botez. Unele dintre aceste dubii erau legate de accesul nestânjenit pe care Botez îl avea la ambasadă, la reşedinţele diplomaţilor americani şi la Centrul Cultural American, spre deosebire de vizitatorii români obişnuiţi. Ultimul episod, din decembrie 1986 – ianuarie 1987, al agresiunii fizice contra lui Botez a fost privit de asemenea cu suspiciune de diplomaţii americani, din cauza neconcordanţelor relatării lui Botez şi a unor informaţii care nu confirmau incidentul aşa cum fusese el descris de victimă. Alteori rapoarte diplomatice de la vârful ambasadei specificau că informaţiile date de Botez erau „contradictorii" sau chiar „deliberat eronate", existând din partea sa încercări de a trimite în străinătate prin ambasadă lucruri potenţial compromiţătoare. Unii diplomaţi americani se întrebau chiar dacă Botez „nu a trecut de partea cealaltă". În ciuda acestor suspiciuni, Ambasada SUA şi Departamentul de Stat l-au sprijinit pe Botez în general şi în special în momentele în care DSS exercita o presiune în creştere asupra sa. Spre exemplu, în anii 1986-1987 preocuparea constantă a Ambasadei SUA a fost să faciliteze obţinerea pentru Botez a unei noi burse la Wilson Center, iar atunci când el a fost trimis forţat la Tulcea Departamentul de Stat a intervenit prompt pentru el prin Thomas Simmons, secretar de stat adjunct pentru probleme sovietice şi est-europene. Uneori, diplomaţi americani de la Bucureşti făceau călătorii speciale la München pentru a se întâlni cu Vlad Georgescu şi pentru a coordona împreună cu acesta protecţia acordată lui Botez. Diplomaţii americani de la Bucureşti au monitorizat constant situaţia lui Botez la Tulcea, informând despre deplasările acestuia la Bucureşti, în dezacord cu aşa-zisul „domiciliu forţat".

Odată ajuns la Washington în toamna anului 1987, Mihai Botez a constatat, conform propriilor relatări făcute presei americane, că nu mai este un apropiat al autorităţilor americane, „nefiind contactat oficial" de Departamentul de Stat. De pe teritoriul american

1. Gabriela Adameşteanu, „Există nenumărate Americi", *Timpul*, 24 februarie 2015.

Botez a devenit mai critic faţă de regimul de la Bucureşti, cerând chiar anularea Clauzei Naţiunii celei mai Favorizate acordate României. În acelaşi timp el intrat în atenţia FBI, care îl va monitoriza între 1988 şi 1994. Din motive neclare, statutul de rezident permanent i-a fost acordat cu întârziere şi cu dificultate lui. El a cerut azil politic în toamna anului 1988, la un an după sosirea în SUA, în iunie 1990 figurând încă în evidenţele FBI ca refugiat politic şi neavând încă rezidenţă permanentă în SUA. Contrar unor afirmaţii total eronate, Mihai Botez nu a avut niciodată cetăţenie americană şi deci nu avea cum să renunţe la ea.

Ioana Macrea-Toma rezumă sintetic şi cu mare exactitate lunga relaţie dintre Europa Liberă şi Mihai Botez: „Cazul său [al lui Mihai Botez] este unic pentru că a fost relatat de postul de radio [Europa Liberă] timp de aproape 10 ani pe baza prieteniei speciale cu Vlad Georgescu... Modalitatea epistolară de a-şi cere drepturile a fost utilizată convenabil şi cu talent de cei doi interlocutori aflaţi la distanţă cu scopul de a transforma o conversaţie privată într-un dialog/monolog transmis de Europa Liberă pentru ascultătorii români şi pentru protecţia celui care avea o altă opinie. Mesajele sunt citite ca scrisori private, şi nu ca o critică publică, într-o emisiune numită «Poşta ascultătorilor», pentru a nu oferi autorităţilor pretextul de a-l acuza pe Botez de a fi trimis direct texte la Europa Liberă. Pe de altă parte, Mihai Botez şi-a apărat cu abilitate cauza orchestrând cazul său şi în termeni legali, şi din punctul de vedere al impactului psihologic. El nu vrea să apară nici în tabăra celor care părăsesc ţara şi nici în cea a celor care acceptă pasiv situaţia. El nu înfruntă autorităţile implicându-se în acţiuni ilegale. Dimpotrivă, continuând să trăiască în România, le dă instrucţiuni celor de la Europa Liberă despre cum trebuie prezentat («încearcă să nu mă citezi direct»), despre ce ar trebui să spună («te rog, insistă asupra problemei liberei circulaţii»), îi felicită şi le cere să continue să-i apere pe el («este pentru binele vostru de asemenea să-mi pronunţaţi numele pentru că lumea va continua să aibă moralul ridicat ştiind că nu am renunţat», «vă rog, nu mă sabotaţi») şi pe alţi opozanţi solitari (îi cere lui Vlad Georgescu să rezolve situaţiile lui Dorin Tudoran şi Puiu)"[1].

Între 1985 şi 1987, relaţia dintre Vlad Georgescu şi Mihai Botez s-a degradat treptat. Dacă motivele degradării acestei foarte strânse prietenii (degradare care nu a afectat în anii respectivi relaţia foarte bună a lui Mihai Botez cu cuplul Lovinescu-Ierunca sau cu Mihnea Berindei) nu pot decât să fie presupuse, consecinţele ei sunt clare: Vlad Georgescu va refuza să îl mai angajeze pe Mihai Botez la Europa Liberă şi, atât timp cât acesta va trăi, Mihai Botez nici nu va încerca o astfel de angajare. Asocierea lui cu Ion Iliescu şi plecarea în post în 1993 ca ambasador la ONU şi apoi, în 1994, la Washington vor pecetlui ruptura dintre Monica Lovinescu şi Mihai Botez. Nici măcar decesul subit al lui Botez nu a adus-o pe Monica Lovinescu la sentimente mai bune faţă de cel care îi devenise la un moment dat extraordinar de apropiat.

Personalitate ataşantă, având uneori un umor sec, Mihai Botez avea slăbiciunile lui. Scriind despre el şi perioada postcomunistă, Nicolae Manolescu menţionează „vagile puseuri de mitomanie"[2]. Acest amănunt anecdotic poate fi completat cu menţionarea obiceiului lui Botez de a presăra frecvent în conversaţiile sale nume de personalităţi cu care s-ar fi aflat în contact. La numai două săptămâni după sosirea la Washington în

1. Ioana Macrea-Toma, *Radio Free Europe in Paris: the Paradoxes of an Ethereal Opposition*, http://www.etd.ceu.hu/2008/macrea-toma_ioana.pdf, p. 70.
2. Nicolae Manolescu, art. cit.

toamna anului 1987, aflat în vizită la domiciliul autorului acestor rânduri, Mihai Botez a relatat de față cu martori în viață că îl leagă o strânsă prietenie de Elizabeth Taylor.

Căutând o carte de vizită prezentabilă, noua putere de la București ar fi încercat să-l recupereze pe Mihai Botez încă din anii 1989-1990. Generalul Stănculescu își amintește că ezita în primele ore după răsturnarea lui Ceaușescu : „Puteam să aleg între Ion Iliescu, aflat pe poziții, Ilie Verdeț, care era dispus să facă repede un guvern recondiționat, Constantin Dăscălescu, despre care aveam informații că vrea să cheme Marea Adunare Națională. Eu mă gândisem însă la Mihai Botez, dar nu știam de unde să îl iau"[1].

Alina Mungiu-Pippidi scrie în privința imaginii pe care o proiecta Botez în timpul tranziției postcomuniste : „Mihai Botez... era un om de calitatea întâi... După părerea mea, el ar fi fost o figură utilă tranziției"[2]. O opinie asemănătoare a avut Iosif Boda, care a declarat că „noi i-am propus în 1992 lui Iliescu să facă un pas înapoi, să preia, eventual, partidul pe care vrea să-l facă, dar să fie propus altcineva președinte. Ne gândeam la ambasadorul Mihai Botez. Cred că România ar fi arătat altfel cu Mihai Botez președinte"[3].

Din cauza rezervelor lui Corneliu Coposu în legătură cu el și a faptului că nu a aparținut nucleului central de putere al administrației Iliescu, Mihai Botez nu a putut trece pe parcursul scurtei sale cariere politice de nivelul de ambasador la Washington.

Esența disidenței lui Mihai Botez și a consecințelor acesteia asupra destinului său este redată în aceste câteva rânduri ale sale : „Teza că românii nu au disidență, că toți disidenții vor de fapt să plece, că disidența e prima stație pentru exilul extern (foarte confortabilă pentru toată lumea, inclusiv pentru regimul Ceaușescu, inclusiv pentru Vest, care, pe vremea aceea, după cum se știe, cocheta cu Bucureștiul) nu putea fi infirmată decât printr-un contraexemplu. *Și m-am jucat un pic, la început poate cu oarecare inconștiență. Și după aceea, odată intrat, nu prea mai poți ieși... M-am «jucat» deci cea mai mare parte din tinerețe și din viață (pe vremea aceea aveam 36 de ani, nu se vedea lumina la capătul tunelului) spre a îndepărta aceste mituri. Ce a ieșit, în sfârșit... a ieșit ce se vede.*"[4].

L-am întâlnit ultima dată pe Mihai Botez la 4 iulie 1995, la București, la recepția oferită de ambasadorul Alfred Moses cu ocazia zilei naționale a Statelor Unite la reședința acestuia. Am schimbat, ca de obicei, glume nevinovate. L-am întrebat : „Ce cauți tu aici, când locul tău e la Washington ?" și mi-a răspuns râzând : „Și eu sunt surprins să te văd aici, credeam că te-au expulzat deja din România". O săptămână mai târziu Mihai Botez nu mai era în viață. În lumea apatică și cinică a României comuniste, Mihai Botez a fost o voce rară și curajoasă care și-a exprimat public opiniile, asumându-și riscuri considerabile și suferind din această cauză.

În mod regretabil, în căutare de eroi sau idoli, o parte dintre cei care s-au ocupat de biografia lui Mihai Botez i-au făcut un serios deserviciu după moartea sa : memoria unei

1. Sabina Fati, „Victor Atanasie Stănculescu : «Lovitura de stat din decembrie '89 nu a fost dată pentru Iliescu»", *România liberă*, 14 aprilie 2013.
2. Alina Mungiu-Pippidi în dialog cu Vartan Arachelian, *Tranziția. Primii 25 de ani*, Polirom, Iași, 2014, p. 58.
3. Iosif Boda : „I-am spus lui Iliescu să facă un pas înapoi și să-l propunem pe Mihai Botez președinte", *Știri Mondene*, http : //www.stirimondene.eu/iosif-boda-i-am-spus-lui-iliescu-sa-faca-un-pas-inapoi-si-sa-l-propunem-pe-mihai-botez-presedinte.
4. „Privilegiul (sau ghinionul ?) de a vedea un meci din tribună", revista *22*, anul III, nr. 43 (144).

personalități nu se păstrează cu declamații și aproximații lacrimogene. Pseudo-analizele bombastice, subiectivitatea excesivă și neadevărurile exprimate uneori primitiv despre Mihai Botez au dat rezultate contrare unor intenții poate onorabile. Ceea ce spunea Mariana Celac despre intelectualitatea română în general se aplică perfect unora dintre exegeții lui Mihai Botez, care „suferă de un deficit de realism îngropat în trăiri și reacții sentimentale"[1].

1. Ion Bogdan Lefter, „O arhitectă : Mariana Celac (II)", *Observator cultural*, nr. 238, septembrie 2004.

Documente din Arhiva Direcţiei Securităţii Statului (DSS) – Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii (CNSAS)

[Raport al colaboratorului „Teodoru" către DSS, UM 0672 referitor la Mihai Botez]

(Arhiva Fond Informativ, dosar 205731, vol. 1, Botez Mihai şi alţii)

UM 0678/Buc.
10/7/RS

Strict secret
Ex. nr. 1
00113452/24-07-75

Sursa: colab. „Teodoru"
Locul: domiciliu
Data: 22-07-1975

Raport Informativ
privind pe numitul Botez Mihai-Horia
copie

Botez M. Horia zis în familie Bobo, fiul lui C-tin şi Lucia, născut la 18-11-1940 în Buc., divorţat, prof. de mat., locuieşte ca flotant str. Donici 31, la o mătuşă a sa pe nume POMERLEANU MARIANA.

Acesta a fost conferenţiar la A.S.E. şi director al Lab. de Cercet. şi Prospectări din M.E.I., iar în prezent este director al Lab. de Prognoză al Viitorului.

Recent acesta a plecat în SUA pentru a participa la mai multe conferinţe, pentru o perioadă de 6 luni.

În familie, cel semnalat adoptă o atitudine ironică ostilă regimului nostru, pers. din conducerea superioară de partid şi de stat. Minimalizează realizările din ţara noastră făcînd comparaţii cu cele din alte ţări, adresînd calificative ca „imbecili", „cretini" persoanelor cu funcţii înalte de răspundere din partid şi stat.

Cel semnalat a trebuit să părăsească domiciliul conjugal deoarece soţia l-a găsit acasă în compania a două cetăţene din Japonia venite în ţara noastră la un congres care a avut loc recent la noi şi care avea ca principala temă probleme de matematici. A căutat să-i argumenteze soţiei că japonezele au fost invitate de el deoarece nu au găsit cameră la hotel..., însă soţia a fost intransigentă, obligîndu-l să plece.

Sursa ne informează că Botez M. Horia a fost căsătorit cu fiica fostului rector al Instit. Pedagogic şi cununat de fostul academician Moisil (decedat în Canada).

Pe lîngă capacitatea sa profesională recunoscută [indescifrabil] funcţia care o are, cît şi că numai în 2 luni şi-a luat doctoratul, prin anturajul şi rudele sale cu funcţii mari în M.E.I. În familia sa se discută în mod deschis că academicianul Grigore Moisil este cel care l-a ridicat şi susţinut.

Cel semnalat a făcut mai multe deplasări în străinătate. O dată cînd a plecat, la aeroport i s-a spus să plătească, dar în valută, surplusul de greutate (luase într-o valiză mai multe cărţi de specialitate), cerere care l-a supărat, iar în familie s-a exprimat că valuta care i se dă pt. deplasare este prea mică şi mai mult simbolică, ocazie cu care din nou a adresat injurii celor din conducerea de partid şi de stat.

Sursa ne mai informează, despre cel semnalat, că trebuia să plece odată şi la un alt congres al matematicienilor sau de futurologie, care s-a ţinut la Viena, în Austria. Organele de securitate nu i-au dat aviz favorabil deşi a primit telefon acasă de la secretara primului ministru al guvernului că totuşi va pleca, deoarece s-a intervenit în acest sens. Cu toate intervenţiile făcute, nu a plecat fiind obligat să-i anunţe pe cei din Viena şi astfel să-i scadă prestigiul.

Cel semnalat are un unchi pe lume Agapiescu Victor rămas ilegal în străinătate în urmă cu 4-5 ani, care la rîndu-i are un fiu Nicolau Victor-Viorel (fost Agapiescu) emigrat în Israel.

Mai are o soră Oncea Viorica Ileana născută la 10.03.1943 în Buc., care domiciliază în Buc., str. T. Arghezi, care în prezent se află în R.F.G., în vizită la soţul ei, care a fost trimis de statul nostru prin Ucecom, pt. a lucra acolo.

Vă rugăm ca în eventualele măsuri să procedaţi în maniera de a nu desconspira sursa care ne informează, aceasta cunoscînd aspectele semnalate din cercul intim al familiei.

N.B: Originalul a fost trimis la Dir. III, înl. 33i-j cel în cauză fiind informatorul cpt. Roşioru.

RS/BE 9-08-75
RD/0038/1903 [semnătură indescifrabilă]
3 exemplare
[indescifrabil] 07/1975

***

[Notă-denunţ semnată Maria Ivona Pop referitoare la Mihai Botez, Mariana Cela, Paul Dimitru şi Mircea Ioanid]

(Arhiva Fond Informativ, dosar 205731, vol. 1, Botez Mihai şi alţii)

STRICT SECRET
(după completare)

DOSAR DE URMĂRIRE INFORMATIVĂ nr. 1723
privind (nume conspirativ) FĂGĂRAŞ
F.I. 205731/1
deschis la data de 2.07.77

[Document olograf]

NOTĂ

Din discuţiile purtate la data de 6.05.77 cu legătură oficială M.C. au rezultat următoarele:

Mai multe persoane din cadrul laboratorului de studiul sistemelor, din cadrul Universităţii Bucureşti, printre care BOTEZ MIHAI, CIOLAC [CELAC] MARIA, VASILESCU ADRIAN şi SANDI ANA-MARIA comentează în mod tendenţios unele măsuri luate de conducerea de partid şi de stat. [indescifrabil] cei în cauză şi în special BOTEZ MIHAI au unele manifestări la adresa şefului statului pe care îl calomniază.

Sus-numiţii comentează în mod defavorabil situaţia unor persoane care pleacă definitiv din ţară.

Legătura noastră oficială ne-a mai relatat că cei menţionaţi mai sus au fost în mod frecvent la multe activităţi organizate de ambasada sau biblioteca SUA şi că au întîlniri neoficiale cu cetăţeni străini.

Amănunte referitoare la cele de mai sus cunosc cetăţenii POP IVONNE şi SILESCKI de la laboratorul [indescifrabil]

[pagină lipsă]

***

[Document olograf]

Notă
referitor la unele aspecte negative de la Secţia de Studiul Sistemelor din cadrul Universităţii din Bucureşti

După ce am fost angajată la Secţia de Studiul Sistemelor am constatat o serie de aspecte negative în concepţiile celor care lucrau aici. Aceste aspecte mi-au devenit deosebit de clare după un timp mai îndelungat şi după ce în legătură cu unele din ele, pe care i le-am

relatat soţului meu, ne-au apărut la amîndoi de-a dreptul duşmănoase faţă de Partid, poporul român şi conducătorul său, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Astfel, discursurile şefului statului român erau comentate, de regulă, negativ, făcîndu-se afirmaţii lipsite de respect faţă de el şi faţă de ceea ce spunea.

Îmi amintesc de pildă că cu ocazia unui discurs privind emigrarea din România şi actele de trădare din partea unora, cînd a citat şi un vers din Vasile Alecsandri, comentariile lui Mariana Celac şi a lui Paul Dimitriu erau sub semnul că „cei care pleacă din ţară n-o să mai aibă săracii linişte" într-un sens pur băşcălios.

Toate ideile noi din discursuri erau comentate ca „invenţii" care nu spun nimic.

Era comentată negativ şi tovarăşa Elena Ceauşescu. Asemenea atitudini aveau Mariana Celac, soţul ei Botez Mihai (care făcea băşcălie şi de latinitatea noastră, precum şi de daci, spunînd că într-o discuţie cu un spaniol, cînd acesta a amintit de originea noastră comună latină lui îi venea să rîdă!), Vasilescu Adrian, care spunea că politica tovarăşului Nicolae Ceauşescu în legătură cu cadrele este antisemită, precum şi alte cuvinte de-a dreptul jignitoare şi lipsite de cel mai elementar respect faţă de şeful statului.

Comentau în fiecare dimineaţă ştirile de la Europa liberă în sens favorabil pentru acest post, subliniind în general „prostia noastră".

Mariana Celac, sora translatorului oficial al şefului statului, spunea că sovieticii ne-au făcut Revoluţia şi noi sîntem nerecunoscători, că românii n-au avut nici un rol şi că totdeauna noi românii am fost „lepre". La aceste atitudini se adaugă şi cea a tovarăşului Mircea Ioanid care funcţiona ca colaborator extern şi director tehnic, şi care, deşi mai prudent în exprimare, îşi exprima dezaprobarea faţă de tot ceea ce se întîmplă la noi.

Atitudinile ostile sînt foarte diverse şi multe, s-ar putea face liste întregi cu aprecieri negative faţă de România.

Am constatat treptat că aceste persoane fie că au rude în străinătate, fie că spun că nu-s români ci ruşi, nemţi, francezi, fie că au cereri să plece (Ruxandra Ionescu) sau au plecat definitiv (Sculy Ileana şi Dimitriu Paul).

Arăt de asemenea că toţi aveau sau au legături cu Ambasada Americană şi Biblioteca Americană şi Biblioteca Franceză, în mod foarte frecvent fiind invitaţi la recepţii, filme, diplomaţi şi ambasadori acasă. De multe ori nu se făceau note pentru aprobare.

Am constatat în acelaşi timp, că sînt informaţi cu multe schimbări din conducerea noastră de Partid şi de Stat înainte de a se efectua. Sînt pricepuţi la o serie de chestiuni privind politica internă şi externă în sensul că cunosc o serie de evenimente chiar care nu apar în presă.

Marea majoritate a plecărilor lor în străinătate s-au făcut prin aranjamente personale.

La un moment dat la indicaţia soţului meu am întocmit o notă mai detaliată (acuma nu-mi mai amintesc o serie de amănunte, dar esenţa constă în ceea ce am relatat mai sus) pe care am dat-o soţului meu, care mi-a spus că o va duce unei persoane de la Partid. Între timp, unii au plecat în străinătate iar alţii au fost transferaţi.

Însă din ei au rămas, visul lor fiind să se căsătorească cu o străină şi să plece ca să nu mai suporte atîtea (Vasilescu Adrian).

Concluzia noastră a fost că era vorba de un grup de reacţionari şi de duşmani ai poporului român, care căutau însă să profite la maximum de munca acestuia.

20 octombrie 1977

Pop Ivona Maria

***

[Referat cu propunere de închidere a dosarului de urmărire informativă „Făgăraş" privindu-i pe Mihai Botez, Mariana Celac şi alţii]

(Ministerul de Interne, Arhiva Fond Informativ, dosar 205731, vol. 1, CNSAS I160141, vol. 1, pp. 28-28bis)

[Document dactilografiat de uz curent]

MINISTERUL DE INTERNE
I.M.B. – SECURITATE

STRICT SECRET
Ex. unic.
141/LO/ __ oct. 1978

Se aprobă,
Col. [indescifrabil]
9.10.78

REFERAT
cu propuneri de închidere a dosarului de urmărire informativă „FĂGĂRAŞ"

Cu aprobarea organelor de partid s-a trecut la verificarea unei semnalări din care rezulta că numiţii BOTEZ MIHAI, CELAC MARIANA, VASILESCU ADRIAN şi SANDI ANA-MARIA, salariaţi la secţia de studiul sistemelor din Universitatea Bucureşti, la locul de muncă poartă unele discuţii cu caracter ostil la adresa politicii partidului şi statului.

Prin dirijarea reţelei informative şi folosirea mijloacelor speciale s-a urmărit stabilirea conţinutului manifestărilor ostile, a altor persoane care participă la discuţii şi prevenirea influenţării şi atragerii la discuţii ostile a altora.

În urma verificărilor efectuate şi a discuţiilor care s-au purtat cu POP IVONA MARIA, documentaristă la aceeaşi instituţie, a rezultat că, într-adevăr, sus-numiţii au purtat la locul de muncă unele discuţii cu caracter denigrator la adresa politicii partidului şi statului nostru, însă aceste discuţii nu au mai avut loc după plecarea din colectiv a unor salariaţi care iniţiau aceste discuţii, respectiv DIMITRIU PAUL, plecat definitiv în Franţa şi CELAC MARIANA, transferată la Direcţia de sistematizare a municipiului Bucureşti. Cu aceste aspecte a fost informat primul secretar al Centrului Universitar Bucureşti în luna octombrie 1977.

Din verificările efectuate pînă în prezent nu a mai rezultat ca în cadrul secţiei de studiul sistemelor să se mai poarte discuţii cu caracter ostil.

Avînd în vedere cele menţionate mai sus,

PROPUNEM:

A se aproba închiderea dosarului de urmărire informativă „Făgăraş" cu informarea organelor de partid şi clasarea materialelor la C.I.D. cu menţinere în evidenţa generală.

Celelalte persoane care apar în dosar nu se iau în evidenţă.
Lt. maj. Latu Octavian
s.s.

De acord,
Şeful Serviciului
Colonel,
Cegăneanu C-tin
7-X-77

373/1160
NM

Dosarul cuprinde 28 (douăzeci şi opt) file
[ilizibil]

***

[Notă DSS privind întîlnirile lui Jeri Laber, Helsinki Watch, cu Mihai Botez şi Dorin Tudoran]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 252-254; dosar I 153657, vol. 3, ff. 73-74v)

[Document dactilografiat la maşină IBM cu litere mari]

STRICT SECRET

Nr. D-3/00154.053 din __ octombrie 1982

NOTĂ

În ziua de 5 octombrie 1982 a sosit în R.S. România, ca turistă, cetăţeana americană LABER JERICE, născută la 19 mai 1931. Aceasta a declarat că va rămîne în ţară pînă la data de 10 octombrie, perioadă în care intenţionează să asiste şi la lucrările Conferinţei „Viitorul procesului Helsinki", organizată la Snagov de Institutul american de studii privind securitatea Est-Vest în cooperare cu Asociaţia de drept internaţional şi relaţii internaţionale din R.S. România.

Din măsurile informativ-operative întreprinse de organele de securitate a rezultat că scopul real al vizitei lui LABER JERICE a fost acela de a contacta unele elemente ostile din rîndul intelectualilor de la care să obţină date şi informaţii despre aşa-zisa problemă a lipsei drepturilor şi libertăţilor cetăţeneşti în R.S. România.

Astfel, în ziua de 6 octombrie a.c. LABER JERICE a organizat o întîlnire cu BOTEZ MIHAI HORIA, profesor, analist la Centrul de calcul al Universităţii Bucureşti, în cadrul căreia l-a chestionat dacă a fost sau nu arestat, dacă a făcut cerere de emigrare şi de ce natură sînt problemele pe care le are cu autorităţile române. De asemenea, i-a cerut lui BOTEZ MIHAI HORIA să-i intermedieze contactarea scriitorului TUDORAN DORIN

şi a lui MOLNAR AUGUSTIN, redactor la Editura „Kriterion", elemente care se consideră persecutate de autorităţi. Ca urmare, în ziua de 7 octombrie a.c. BOTEZ MIHAI HORIA l-a convocat pe TUDORAN DORIN la o întîlnire cu cetăţeana americană, ce a avut loc la restaurantul „Pădurea Băneasa". Din controlul discuţiilor a rezultat că LABER JERICE i-a luat un interviu lui TUDORAN DORIN urmărind să stabilească motivele nemulţumirilor pe care le are, atitudinea autorităţilor faţă de comportarea sa, dacă intenţionează să emigreze, situaţie în care i-a dat asigurări că îl va sprijini să obţină un loc de muncă în Franţa sau S.U.A. Totodată, cetăţeana americană a obţinut acordul lui TUDORAN DORIN ca datele şi informaţiile furnizate să le publice, în străinătate.

În aceeaşi zi, LABER JERICE s-a întîlnit şi cu MOLNAR AUGUSTIN, ocazie în care s-a interesat dacă cetăţenii români de naţionalitate maghiară se bucură de drepturile şi libertăţile constituţionale, dacă scriitorii de origine maghiară au posibilitatea să realizeze în mod neîngrădit contacte cu cetăţeni străini şi să viziteze bibliotecile şi ambasadele străine din R.S. România.

În ziua de 8 octombrie a.c. LABER JERICE după ce a vizitat ambasada S.U.A. s-a reîntîlnit cu BOTEZ MIHAI HORIA şi TUDORAN DORIN, în faţa „Ateneului român", cărora le-a prezentat pe JONATHAN BENTON, ataşat cu probleme politice la ambasada S.U.A. din Bucureşti, cadru al C.I.A.

Întrucît existau informaţii certe că LABER JERICE intenţiona ca pînă la plecarea din ţară să ia din nou legătura cu BOTEZ MIHAI HORIA şi TUDORAN DORIN s-au întreprins măsuri care au prevenit realizarea acestor întîlniri. Astfel, BOTEZ MIHAI HORIA şi MOLNAR AUGUSTIN au fost contactaţi de organele noastre şi determinaţi să înceteze legătura cu cetăţeana americană. TUDORAN DORIN a fost chemat de conducerea Uniunii Scriitorilor şi atenţionat să înceteze legăturile neoficiale pe care le întreţine cu diverşi cetăţeni străini. În acelaşi scop de către noi s-a acţionat şi asupra soţiei acestuia.

În ziua de 10 octombrie a.c., la plecarea din ţară LABER JERICE a fost atenţionată de organele noastre că a desfăşurat activităţi ce contravin prevederilor legilor române şi statutului său de turistă. Susnumita nu a negat că a desfăşurat astfel de activităţi promiţînd că, dacă va reveni în R.S. România va ţine cont de recomandările ce i s-au făcut.

Pe timpul şederii în ţara noastră activitatea lui LABER JERICE a fost coordonată de JONATHAN BENTON, secretar II cu probleme politice, înlocuitorul lui JUDITH BUNCHER, cunoscută că în perioada cît s-a aflat la post a întreprins numeroase acţiuni ostile R.S. România.

Faţă de cele raportate propunem să se aprobe invitarea ambasadorului american DAVID FUNDERBURCK la Ministerul Afacerilor Externe pentru a fi atenţionat în legătură cu activitatea ostilă ţării noastre desfăşurată de LABER JERICE cît şi de implicarea diplomatului JONATHAN BENTON în unele din acţiunile întreprinse de aceasta.

Organele de securitate întreprind în continuare măsuri informativ-operative pentru cunoaşterea, documentarea şi contracararea activităţii diplomatului JONATHAN BENTON cît şi a cetăţenei americane LABER JERICE.

Asupra cetăţenilor români BOTEZ MIHAI HORIA, TUDORAN DORIN şi MOLNAR AUGUSTIN, toţi lucraţi prin dosar de urmărire informativă, se întreprind măsuri în conformitate cu planurile speciale aprobate.

Sg/IS/3ex
RD 1363/1982

***

[Notă de filaj referitoare la Jeri Laber, Mihai Botez şi Dorin Tudoran]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 258-261; dosar I 153657, vol. 3, ff. 60-62)

[Document dactilografiat de uz curent]

STRICT SECRET
ex. unic

MINISTERUL DE INTERNE

U.M. 0800 Bucureşti
Nr. F. 1/00558503 din 14.X.1982
122CT

Către,
SERVICIUL 120

La cererea dv. nr. 122/CT/0031 din 08.10.1982, trimitem:

Notă
privind filajul numitului TUDORAN DORIN – „TUDORACHE" cu domiciliul în bd. Păcii nr. 23, bloc 3, sc. 7, et. 6, ap. 334, sectorul 6, executat în perioada 7-10.10.1982

7.10.1982, între orele 14,15-18,00

La ora 14,30 „TUDORACHE" a fost luat în filaj cînd a apărut în faţa restaurantului „Dunărea", venind din direcţia străzii Edgar Quinet, a continuat pe str. Biserica Enei, unde a intrat în mai multe magazine, fără să cumpere ceva, după care a mers pe str. Academiei, 13 Decembrie, bd. N. Bălcescu şi s-a oprit în faţa restaurantului „Dunărea", unde se afla ziarista LABER JERILE din S.U.A. căreia i-a sărutat mîna, timp în care a venit şi numitul BOTEZ MIHAI HORIA, din str. Alexandru Donici nr. 31.

Cu toţii au discutat circa 5', (moment fotografiat) după care au plecat pe bd. N. Bălcescu, str. Edgar Quinet, pînă în apropiere de str. Academiei, unde s-au oprit şi s-au urcat în autoturismul lui „TUDORACHE", care era parcat în locul respectiv.

Cu acesta au plecat pe str. Edgar Quinet, intenţionînd să intre pe str. Academiei, însă văzînd că pe această stradă circulaţia era blocată de un autocamion care aproviziona magazinul de legume şi fructe, au întors autoturismul, continuînd pe str. Edgar Quinet, Biserica Enei, Academiei, 13 Decembrie, pe diferite străzi, pînă la Pădurea Băneasa (traseu pe care nu au fost filaţi direct din cauza blocării circulaţiei) ora fiind 15,00.

Aici au intrat la restaurantul „Pădurea Băneasa", unde au ocupat loc la o masă, consumînd gustări, coniac şi cafea.

La ora 16,30 au ieşit din restaurant şi cu autoturismul s-au deplasat pînă în bd. N. Bălcescu, apropiere de str. 13 Decembrie, unde au oprit şi după ce au mai discutat circa 3', BOTEZ MIHAI HORIA a coborît şi grăbit a plecat spre Universitatea Bucureşti.

După aceasta, „TUDORACHE" a mai discutat în autoturism circa 5' cu ziarista LABER JARILE, apoi aceasta a coborît şi a mers la Agenţia Austrian Airlines din bd. N. Bălcescu, de unde a continuat filajul asupra ei o echipă din cadrul Direcţiei Speciale F, Serviciul 12.

De aici „TUDORACHE" a continuat cu autoturismul pînă la adresa cunoscută din aleea Străduinţei nr. 4, unde a intrat la ora 17,10.

La ora 17,20 a ieşit împreună cu MANOLESCU NICOLAE şi cu autoturismul s-au deplasat pînă în bd. Metalurgiei, unde au oprit şi MANOLESCU NICOLAE a coborît, intrînd la florărie, de unde a cumpărat un buchet de flori şi a revenit la autoturism. În continuare s-au deplasat pînă în şos. Panduri în apropiere de depoul I.T.B., unde au oprit şi după ce au mai discutat circa 5' MANOLESCU NICOLAE a coborît.

După coborîre acesta a mers la adresa din str. Prof. Dr. Mihai Ciucă nr. 4 (anexăm nota de identificare) iar „TUDORACHE" a continuat cu autoturismul pînă la domiciliu, unde a intrat la ora 18,00, cînd filajul a fost suspendat.

8.10.1982, între orele 7,00-22,00

La ora 9,05 „TUDORACHE" a plecat de acasă cu autoturismul şi s-a deplasat pînă în str. Edgar Quinet, unde a parcat şi a coborît. După coborîre a mers la Universitatea Bucureşti, unde s-a întîlnit cu numitul BOTEZ MIHAI HORIA, ora fiind 9,30.

Cu acesta s-a deplasat pînă în holul hotelului Intercontinental, unde a privit atent la persoanele care staţionau în hol, apoi au ieşit şi s-au întors pînă în str. Edgar Quinet, la autoturismul lui „TUDORACHE", în care s-au urcat. Cu acesta s-au deplasat pînă în spl. Independenţei colţ cu str. B.P. Haşdeu, unde au oprit şi au discutat circa 15', după care BOTEZ MIHAI HORIA a coborît.

După aceasta, „TUDORACHE" s-a deplasat cu autoturismul pînă la staţia Peco din şos. Cotroceni, unde a schimbat uleiul la motor.

În acest timp a fost atent la un individ, care era îmbrăcat într-un sacou bleumarin, pantaloni gri, care conducea un autoturism Dacia 1300 alb şi staţiona în faţa staţiei Peco, a intrat în discuţie cu acesta, discutînd circa 5', după care a plecat cu autoturismul la Uniunea Scriitorilor, ora fiind 11,00.

La ora 11,20 „TUDORACHE" a plecat de aici şi pe jos a mers la florăria Athénée Palace, de unde a cumpărat un buchet de flori, după care a mers în faţa hotelului Athénée Palace, unde s-a întîlnit cu BOTEZ MIHAI HORIA, cu care a intrat în holul hotelului.

După 5' au ieşit şi în faţa hotelului s-au întîlnit cu ziarista LABER JARILE [*sic*] şi cu ob. „BENONE" de la Ambasada S.U.A., cu care au dat mîna, iar „TUDORACHE" a oferit florile ziaristei. Aici au discutat circa 2' (moment fotografiat) după care s-au deplasat în parcul din faţa Ateneului Român, unde au continuat discuţia timp de circa 10' (moment fotografiat).

Din discuţii s-a interceptat o frază a lui BOTEZ MIHAI HORIA către „TUDORACHE": „...tot ce scri să fie cu majuscule, mai ales numele proprii...".

La ora 11,45 „TUDORACHE" şi BOTEZ MIHAI HORIA s-au despărţit de ziaristă şi de obiectivul „BENONE", care au plecat împreună cu în grup de turişti americani la Snagov.

După despărţire, „TUDORACHE" şi BOTEZ MIHAI HORIA au mers discutînd pînă în faţa magazinului „Eva" unde s-au despărţit, ora fiind 11,55.

De aici „TUDORACHE" a mers la Uniunea Scriitorilor, unde a intrat la ora 12,05.

La ora 12,30 a plecat cu autoturismul şi s-a deplasat pînă în apropiere de magazinul „Adam", unde a parcat şi a coborît. După coborîre a mers pînă în bd. Gh. Gheorghiu-Dej, colţ cu str. Brezoianu, unde a stat la rînd şi a cumpărat o gogoaşă, pe care a consumat-o, timp în care a privit insistent la persoanele care staţionau în perimetrul respectiv.

După aceasta a mers la adresa cunoscută din str. Brezoianu nr. 6, unde, înainte de a intra, a privit atent în jurul său.

La ora 13,35 a ieşit, a mers la autoturismul său, cu care s-a deplasat la domiciliu, ora fiind 13,50.

De acasă a plecat la ora 17,00 şi cu autoturismul s-a deplasat la unitatea Nufărul din bd. Păcii, unde a lăsat un costum la curăţat.

După aceasta a plecat cu autoturismul pînă la magazinul de piese auto Lada din şos. Pantelimon, unde a întrebat ceva, după care a ieşit şi cu autoturismul s-a deplasat la cooperativa Electrocasnica, din şos. Pantelimon, de unde a ridicat un aspirator de la reparat.

După aceasta a mers la adresa cunoscută din şos. Căţelu nr. 33, ora fiind 18,00.

La ora 18,35 a ieşit de aici împreună cu soţia sa şi cu autoturismul s-au deplasat la domiciliu, unde au intrat la ora 19,00 şi de unde nu au mai plecat pînă la suspendarea postului de filaj.

9.10.1982, între orele 7,00-21,00

La ora 8,55 „TUDORACHE" a plecat de acasă, împreună cu soţia sa şi cu autoturismul s-au deplasat pînă în str. N. Iorga, unde au oprit şi soţia a coborît. După coborîre, soţia sa a intrat la Serviciul Paşapoarte, iar „TUDORACHE" s-a deplasat cu autoturismul la Casa Scînteii.

De aici a ieşit imediat, împreună cu ION DRĂGĂNOIU din str. Brezoianu nr. 10, şi cu autoturismul s-au deplasat la Uniunea Scriitorilor, ora fiind 9,30.

La ora 9,35 ION DRĂGĂNOIU a plecat de aici cu autoturismul lui „TUDORACHE" şi a revenit la ora 10,30, avînd în interiorul autoturismului 5 anvelope auto.

La ora 11,15 „TUDORACHE" împreună cu ION DRĂGĂNOIU au plecat de la Uniunea Scriitorilor cu autoturismul şi s-au deplasat pînă în str. Ciprian Porumbescu, unde au parcat şi au coborît.

După coborîre au mers la grădina restaurantului Monte Carlo, unde au ocupat loc la o masă şi au consumat mîncare şi băutură.

În jurul orei 13,00 la masa lor a mai venit o individă, care a rămas cu ION DRĂGĂNOIU, iar „TUDORACHE" a ieşit din grădina restaurantului, revenind la autoturism.

După plecarea sa, ION DRĂGĂNOIU s-a ridicat de la masă şi a privit în urma lui „TUDORACHE", fiind atent la persoanele care mergeau pe alee în urma acestuia.

„TUDORACHE" a plecat la domiciliu, unde a luat anvelopele din autoturism şi le-a dus în apartament, ora fiind 13,35.

La ora 18,30 „TUDORACHE" a plecat de la domiciliu cu autoturismul şi s-a deplasat pînă în str. Edgar Quinet, unde a oprit şi s-a urcat numitul MANOLESCU NICOLAE, care îl aştepta, ora fiind 18,50.

De aici s-au deplasat la domiciliul acestuia, în aleea Străduinţei nr. 4, unde au intrat la ora 19,10.

Înainte de a se urca în autoturismul lui „TUDORACHE", numitul MANOLESCU NICOLAE a avut activitate comună cu BOTEZ MIHAI HORIA, din str. Al. Donici nr. 31, cu care s-a întîlnit în faţa Spitalului Colţea la ora 18,00 şi timp de 45' s-au plimbat pe străzile din jur, care erau complet neaglomerate şi au discutat intim, fiind în acelaşi timp atenţi la persoanele din jur (moment fotografiat).

La ora 20,35 „TUDORACHE" a ieşit de la domiciliul lui MANOLESCU NICOLAE şi cu autoturismul s-a întors la domiciliu, unde a intrat la ora 21,00 cînd filajul a fost suspendat.

În ziua de 10.10.1982 între orele 7,00-20,45 „TUDORACHE" – nu a părăsit domiciliul.

Anexăm 6 fotografii, negativul şi o notă de identificare.

LOCŢIITOR AL ŞEFULUI SECURITĂŢII ŞEFUL SERVICIULUI
Col. [ilizibil]

SA/BR
RD 396/845
12.10.1982

***

[Raport al maiorului Marian Ureche, ofiţer DSS, conţinînd informaţii referitoare la Ion Puiu furnizate de Mihai Botez]

(CNSAS Dosar I 60853, vol. 101 anon.)

[Document dactilografiat de uz curent]

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂŢII STATULUI
SECURITATEA MUNICIPIULUI BUCUREŞTI

strict secret
Ex. nr.
160/UM/ 31.X.1982

NOTĂ-RAPORT

În legătură cu numitul PUIU ION, numitul Botez Mihai [nume vizibil şters neglijent cu pastă albastră] ne-a informat că l-a cunoscut întîmplător în urmă cu circa 2-3 ani cînd acesta i-a făcut un referat prost la o carte ce trebuia să-i apară. Nu a avut nici un fel de relaţii cu el.

PUIU ION l-a căutat de mai multe ori telefonic, în ultimele luni, solicitîndu-i o întrevedere într-o problemă de ordin profesional. S-au întîlnit într-una din primele duminici ale lunii octombrie.

Din discuţiile purtate cu acest prilej, în afara aspectelor profesionale (solicitare de cărţi, păreri asupra unor probleme etc.) a reţinut în legătură cu acesta următoarele:

A lucrat ca asistent la Institutul politehnic Bucureşti, a fost scos de mai multe ori din serviciu, se consideră genial, dar n-a avut condiţii să se realizeze (acum se străduieşte să scrie o carte în legătură cu aplicaţiile matematicii într-un domeniu economic) etc. PUIU ION a afirmat de asemenea, că a făcut mai mulţi ani de închisoare (se pare pentru probleme politice).

Părerea sa în legătură cu PUIU ION este că la acesta există semne de senilizare şi dezechilibru psihic.

Maior,
Ureche Marian

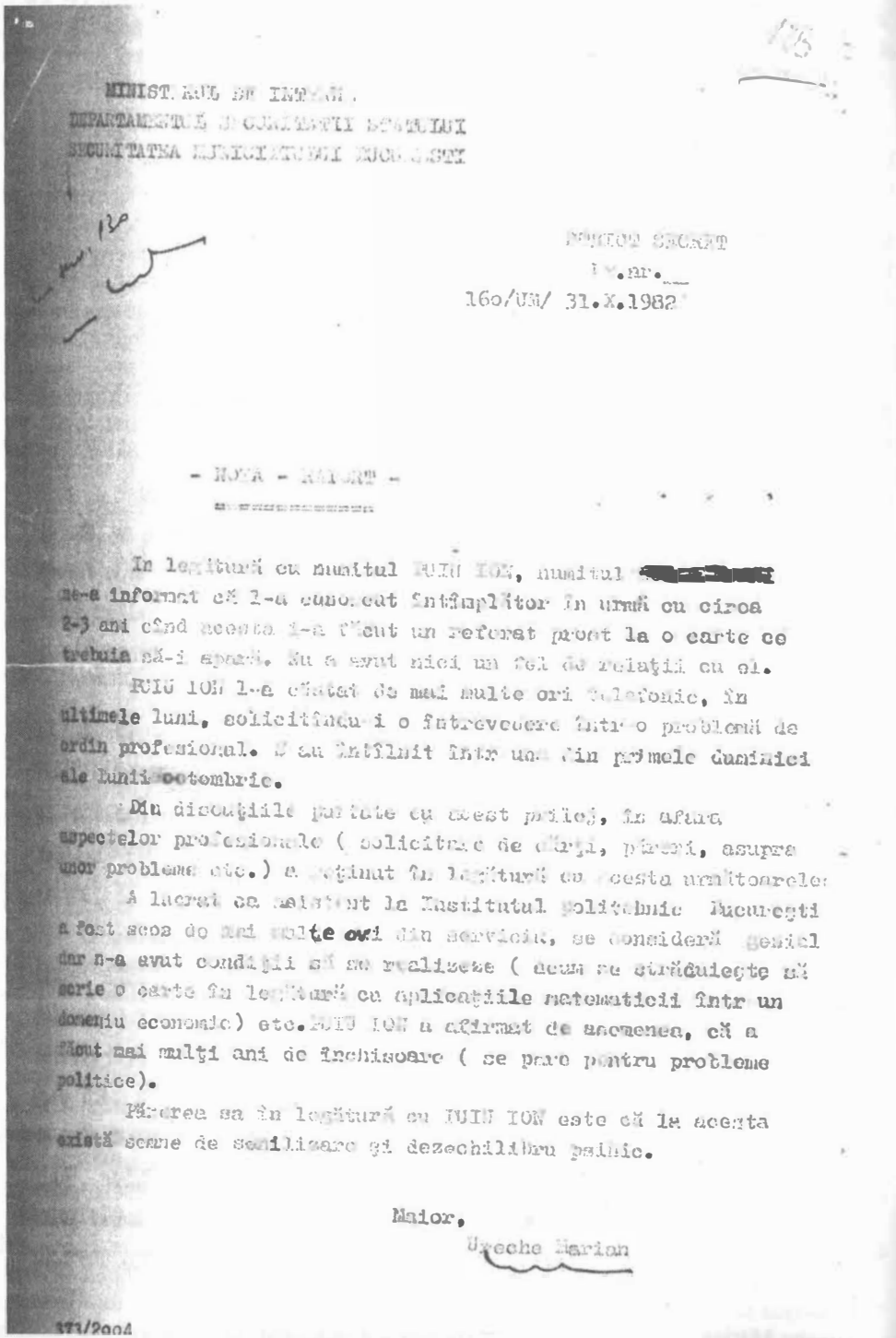

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITATII STATULUI
SECURITATEA MUNICIPIULUI BUCURESTI

STRICT SECRET
Ex.nr.__
160/UM/ 31.X.1982

- NOTA - RAPORT -

In legătură cu numitul PUIU ION, numitul [redacted] ne-a informat că l-a cunoscut întîmplător în urmă cu circa 2-3 ani cînd acesta i-a făcut un referat prost la o carte ce trebuia să-i apară. Nu a avut nici un fel de relaţii cu el.

PUIU ION l-a căutat de mai multe ori telefonic, în ultimele luni, solicitîndu-i o întrevedere într-o problemă de ordin profesional. S-au întîlnit într-una din primele duminici ale lunii octombrie.

Din discuţiile purtate cu acest prilej, în afara aspectelor profesionale (solicitare de cărţi, păreri, asupra unor probleme etc.) a reţinut în legătură cu acesta următoarele:

A lucrat ca asistent la Institutul politehnic Bucureşti a fost scos de mai multe ori din serviciu, se consideră genial dar n-a avut condiţii să se realizeze (acum se străduieşte să scrie o carte în legătură cu aplicaţiile matematicii într un domeniu economic) etc. PUIU ION a afirmat de asemenea, că a făcut mai mulţi ani de închisoare (se pare pentru probleme politice).

Părerea sa în legătură cu PUIU ION este că la acesta există semne de semilizare şi dezechilibru psihic.

Maior,
Ureche Marian

373/2004

***

[Notă-raport a maiorului DSS Marian Ureche care conţine informaţii referitoare la Dorin Tudoran furnizate de Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 309-310; dosar I 153657, vol. 3, ff. 225-225v)

[Document dactilografiat de uz curent]

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂŢII STATULUI

STRICT SECRET
Ex. nr. 1

SECURITATEA MUNICIPIULUI BUCUREŞTI
Serviciul 160

Notă-raport

La întîlnirea din 20.XI. a.c. BOTEZ MIHAI HORIA ne-a relatat următoarele:

În urmă cu cîteva zile a fost căutat la telefon de DORIN TUDORAN. BOTEZ nu a fost acasă în acel moment. A lăsat însă vorbă că are ceva să-i spună. Ulterior au luat legătura telefonic. Nu s-au întîlnit, dar din discuţia purtată BOTEZ a reţinut că acesta era deprimat şi nemulţumit. Problema sa principală o constituie faptul că nu are post, că este „prea liber".

BOTEZ îl cunoaşte pe TUDORAN de mai mulţi ani. Relaţiile lor nu sînt prieteneşti. Ştie despre el că fără a fi deosebit de dotat este totuşi destul de bine cotat profesional, că citeşte extrem de mult şi că a avut neplăceri deoarece s-a amestecat într-o problemă de plagiat comisă de un oarecare ION GHEORGHE (poet), că ar fi avut discuţii aprinse cu acesta, că i s-au adus unele acuzaţii în presă – pe cînd lucra încă în calitate de redactor – şi că lui nu i s-a permis şi nu i se permite să răspundă prin presă, la aceste acuzaţii.

Despre cel în cauză BOTEZ mai cunoaşte (în afara aspectelor discutate la întîlnirea cu ziarista LABER JERICE) că i s-a promis rezolvarea problemei angajării într-un post, lucru care pînă în prezent nu s-a făcut, că are probleme [...] şi cu întreţinerea copiilor şi că atît el cît şi alţi colegi de breaslă aduc injurii lui [Eugen] FLORESCU care se amestecă în problemele lor.

După părerea lui BOTEZ, TUDORAN este tipul omului frămîntat şi mereu neliniştit, uneori chiar irascibil.

De asemenea BOTEZ cunoaşte că în cadrul Uniunii Scriitorilor au loc confruntări între diverse grupuri şi grupuleţe care „se mănîncă între ele".

Pe TUDORAN cel în cauză, ca urmare a telefonului primit de la el, va căuta să-l întîlnească în săptămîna 20-26 nov.

O copie a notei va fi dată spre exploatare la Serv. 120.

Maior,
Ureche Marian

373/2161
NM

***

[Notă de filaj referitoare la Mihai Botez şi Dorin Tudoran]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, p. 280; dosar I 153657, vol. 3, f. 149)

[Document dactilografiat de uz curent]

MINISTERUL DE INTERNE

STRICT SECRET

DEPARTAMENTUL SECURITĂŢII STATULUI
SECURITATEA MUNICIPIULUI BUCUREŞTI
Nr. F.I./00884017 din 19.01.1983

ex. unic

Către,
SERVICIUL 120
La cererea dv. nr. 122/CT/0067 din 13.01.1983 trimitem:
Notă
privind filajul numitului TUDORAN DORIN – „TUDORACHE" din bd. Păcii nr. 23, executat în ziua de 18.01.1983 între orele 10,30-13,30

La ora 10,30 „TUDORACHE" împreună cu numitul BOTEZ MIHAI HORIA („BADEA") din str. Alexandru Donici nr. 31 au intrat la barul de zi al hotelului Athénée Palace. Aici au ocupat loc la o masă, au discutat şi au consumat votcă, pînă la ora 13,20, cînd au ieşit (moment fotografiat) au mers discutînd pe str. Episcopiei, Ştirbei Vodă, pînă în colţ cu str. Luterană, unde s-au despărţit.

După despărţire, „TUDORACHE" a mers pe str. Ştirbei Vodă, Nuferilor, în direcţia editurii Cartea Românească, cînd filajul a fost suspendat, ora fiind 13,30.

La ora 14,30 numitul BOTEZ MIHAI HORIA a fost văzut intrînd la Consulatul S.U.A. din str. Snagov.

Anexăm 4 fotografii şi negativul.

Locţiitor al şefului securităţii
Col. [ilizibil]

Şeful serviciului

Şeful serviciului

SA/BR
RD 396/929
19.01.1983

***

[Notă referitoare la Dorin Tudoran dată DSS de Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 283-284; dosar I 153657, vol. 3, ff. 173-174)

[Document dactilografiat de uz curent]

NOTĂ

DORIN TUDORAN este fără îndoială unul dintre cei mai importanţi poeţi ai generaţiei sale (după părerea mea, chiar un mare poet) şi ca ziarist, un profesionist de mare probitate (articolele sale au marcat puternic anii tinereţii noastre). Îl ştiu de multă vreme şi ca pe un temperament puternic, angajat în lupta pentru impunerea şi păstrarea, în lumea literelor, a acelui climat de cinste şi seriozitate care singur poate asigura promovarea adevăratelor valori. Dealtfel, implicarea sa în „campania" pentru calitatea culturii române şi pentru zugrăvirea imposturii şi lipsei de valoare îmi pare argumentul hotărîtor pledînd în favoarea adîncului său ataşament la cauza (comună amîndorura) progresului pămîntului nostru.

Cum se întîmplă, din păcate, şi prin alte domenii, lupta curajoasă a lui DORIN TUDORAN împotriva imposturii i-a adus mulţi duşmani şi nu dintre cei mai confortabili: se cunoaşte astfel „campania" dusă de E. BARBU şi de locotenenţii săi împotriva poetului de multă vreme (după cîte îmi amintesc chiar înainte de ruşinosul plagiat al lui Barbu, care a „împărţit" atît de dureros obştea scriitoricească). Multiplele persecuţii la care a fost supus DORIN TUDORAN în ultimii ani şi pe care le cunosc doar foarte superficial, din povestirile sale triste, deşi totdeauna luminate de o umbră de umor, au avut rezultatul scontat, poetul este acum fără serviciu corespunzător (după o concediere, după cîte am înţeles, abuzivă), considerat un paria în presă şi la (măcar unele) edituri etc. Raţionamentul utilizat pentru îndepărtarea sa din cîmpul literelor este dezarmant de simplu şi de lipsit de logică, în fond: dacă scriitorul X este un scriitor prost, ori un impostor, dar îşi trîmbiţează ataşamentul şi alinierea (s-au văzut cazuri, doar...) iar cineva spune (cu îndreptăţire) că X este prost şi impostor, acel cineva este acuzat că îl refuză pe X din motive politice (vezi doamne, ceea ce îl nemulţumeşte pe acel cineva este ataşamentul lui X şi nu, simplu, calitatea sa scăzută).

După părerea mea, aceasta este „schema" care i s-a aplicat lui DORIN TUDORAN şi cu destul succes, cred. Dacă DORIN TUDORAN îl denunţă pentru plagiat pe Ion Gheorghe, TUDORAN demonstrează că nu este patriot (ION GHEORGHE doar este) etc. dacă DORIN TUDORAN spune că nu-i place VADIM TUDOR (şi după părerea mea o ruşine naţională) atunci DORIN TUDORAN se arată adversar al politicii partidului etc. etc. Aş menţiona şi faptul că mulţi dintre scriitorii proşti (şi chiar buni) se laudă (pe drept, pe nedrept, cine ştie) cu „legăturile" lor cu securitatea şi cu conducerea (de pildă, se spune că fratele lui VADIM TUDOR este în garda personală a preşedintelui, că de aceea el este sprijinit şi poate „încuia" pe oricine) aş adăuga că nu este de mirare dacă persecuţiile inspirate de astfel de oameni sînt interpretate, mai ales de personalităţi de sensibilitate şi probabil, irascibilitatea poetului DORIN TUDORAN, drept persecuţii ce vin de la organizaţiile pe care ei se laudă că le manipulează şi nu de la particulari. De aici, evident, tensiunea creată şi ostilitatea cu care răspunde ostilităţii de care se simte înconjurat.

C.N.S.A.S.
06 JUL 2009
DIRECȚIA ARHIVA CENTRALĂ

- N O T A -

DORIN TUDORAN este fără îndoială unul dintre cei mai importanți poeți ai generației sale (după părerea mea, chiar un mare poet) și ca ziarist, un profesionist de mare probitate (articolele sale au marcat puternic anii tinereții noastre). Il știu de multă vreme și ca pe un temperement puternic, angajat în lupta pentru impunerea și păstrarea, în lumea literelor, a acelui climat de cinste și seriozitate care singur poate asigura promovarea adevăratelor valori. Dealtfel, implicarea sa în "campania" pentru calitatea culturii române și pentru zugrăvirea impostiurii și lipsei de valoare îmi pare argumentul hotărîtor pledînd în favoarea adîncului său atașament la cauza (comună amîndorura) progresului pămîntului nostru.

Cum se întîmplă, din păcate, și prin alte domenii, lupta curajoasă a lui DORIN TUDORAN împotriva impostiurii i-a adus mulți dușmani și nu dintre cei mai confortabili: se cunoaște astfel "campania" dusă de E.BARBU și de locotenenții săi împotriva poetului de multă vreme (după cîte îmi amintesc chiar înainte de ruginosul plagiat al lui Barbu, care a "împărțit" atît de dureros obștea scriitoricească). Multiplele persecuții la care a fost supus DORIN TUDORAN în ultimii ani și pe care le cunosc doar foarte superficial, din povestirile sale triste, deși totodeauna luminate de o umbră de umor, au avut rezultatul scontat, poetul este acum fără serviciu corespunzător (după o concediere, după cîte am înțeles, abuzivă), considerat un paria în presă și la (măcar unele) edituri etc. Raționamentul utilizat pentru îndepărtarea sa din cîmpul literelor este dezarmant de simplu și de lipsit de logică, în fond: dacă scriitorul X este un scriitor prost, ori un impostor,dar

../..

C.N.S.A.S.
06 JUL 2009
DIRECȚIA ARHIVĂ CENTRALĂ

îgi trîmbițează atașamentul și alinierea (s-au văzut cazuri, doar...) iar cineva spune (cu îndreptățire) că X este prost și impostor, acel cineva este acuzat că îl refuză pe X din motive politice (vezi foarte, [illegible] numește pe acel cineva este atașamentul lui X și nu, simplu, calitatea sa scăzută).

După părerea mea, aceasta este "schema" care i s-a aplicat lui DORIN TUDORAN și cu destul succes, cred. Dacă DORIN TUDORAN îl denunță pentru plagiat pe Ion Gheorghe, TUDORAN demonstrează că nu este patriot (ION GHEORGHE doar este) etc, dacă DORIN TUDORAN spune că nu-i place VADIM TUDOR (și după părerea mea o rușine națională) atunci DORIN TUDORAN se arată adversar al politicii partidului etc.etc. Aș menționa și faptul că mulți dintre scriitorii proști (și chiar buni) se laudă (pe drept, pe nedrept, cine știe) cu "legăturile" lor cu securitatea și cu conducerea (de pildă, se spune că fratele lui VADIM TUDOR este în garda personală a președintelui, că de aceea el este sprijinit și poate "încuia" pe oricine) aș adăuga că nu este de mirare dacă persecuțiile inspirate de astfel de oameni sînt interpretate, mai ales de personalități de sensibilitate și probabil, irascibilitatea poetului DORIN TUDORAN, drept persecuții ce vin de la organizațiile pe care ei se laudă că le manipulează și nu de la particulari. De aici, evident, tensiunea creată și ostilitatea cu care răspunde ostilității de care se simte înconjurat. Căci DORIN TUDORAN nu face un secret din faptul că a fost amenințat (în străinătate, ca și aici) că este urmărit, șicanat, etc. Si este convins oă adversarii săi îi fac toate mizeriile necesare spre a-l determina să se demaște singur, respectiv, să ceară să emigreze (alternativă pe care, de altfel, o refuză, sînt scriitor român, ce să fac în altă parte? mi-a spus în repetate rînduri). Se pare că E.BARBU l-a și invitat, în presă, să se ducă "dincolo", că aici nu-l plînge nimeni..

Că "Europa liberă" amintește mereu de cazul TUDORAN mi se pare, în condițiile create, natural, dar trebuie amintit că acest "caz" a fost creat aici, de noi și nu acolo, de ei. Iar odată creat, un astfel de caz ca și al meu, dealtfel, nu mai poate fi controlat nici măcar de cel în cauză; el devine un argument în lupta pe unde scurte, ca atîtea alte argumente...

../..

- 3 -

Că ziariştii străini îl caută pe DORIN TUDORAN iarăşi mi se pare natural. Este un scriitor cunoscut, călătorit, un om deosebit de atractiv şi aparent cel puţin în dificultate. Ce confrate nu i-ar sări în ajutor, "ajutor" fiind înţeles, evident, în logica ziaristului, după care orice publicitate este folositoare etc.

O ultimă observaţie .Colind ambasadele străine din Bucureşti şi frecventez diplomaţi de circa 15 ani. Nu-mi amintesc să l fi întîlnit vreodată pe DORIN TUDORAN în cercurile diplomatice şi în prezenţa mea cel puţin, nici în aceste cercuri nu se vorbeşte despre DORIN TUDORAN, altfel decît ca despre un mare scriitor.

M. Botez

2.02.1983.

C.N.S.A.S.
06 JUL 2009
DIRECŢIA ARHIVĂ CENTRALĂ

Căci DORIN TUDORAN nu face un secret din faptul că a fost ameninţat (în străinătate, ca şi aici) că este urmărit, şicanat, etc. Şi este convins că adversarii săi îi fac toate mizeriile necesare spre a-l determina să se demaşte singur, respectiv, să ceară să emigreze (alternativă pe care, de altfel, o refuză, sînt scriitor român, ce să fac în altă parte? mi-a spus în repetate rînduri). Se pare că E. BARBU l-a şi invitat, în presă, să se ducă „dincolo", că aici nu-l plînge nimeni.

Că „Europa liberă" aminteşte mereu de cazul TUDORAN mi se pare, în condiţiile create, natural, dar trebuie amintit că acest „caz" a fost creat aici, de noi şi nu acolo, de ei. Iar odată creat, un astfel de caz ca şi al meu, dealtfel, nu mai poate fi controlat nici măcar de cel în cauză; el devine un argument în lupta pe unde scurte, ca atîtea alte argumente...

Că ziariştii străini îl caută pe DORIN TUDORAN iarăşi mi se pare natural. Este un scriitor cunoscut, călătorit, un om deosebit de atractiv şi aparent cel puţin în dificultate. Ce confrate nu i-ar sări în ajutor, „ajutor" fiind înţeles, evident, în logica ziaristului, după care orice publicitate este folositoare etc.

O ultimă observaţie. Colind ambasadele străine din Bucureşti şi frecventez diplomaţi de circa 15 ani. Nu-mi amintesc să-l fi întîlnit vreodată pe DORIN TUDORAN în cercurile diplomatice şi în prezenţa mea cel puţin, nici în aceste cercuri nu se vorbeşte despre DORIN TUDORAN, altfel decît ca despre un mare scriitor.

M. Botez
[semnătură olografă]
2.02.1983

***

[Sumar al discuţiei dintre locotenent-colonelul Marian Ureche, ofiţer DSS, şi Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 284-286; dosar I 153657, vol. 3, ff. 179-180)

[Document dactilografiat de uz curent]

STRICT SECRET
Ex. nr. 1
160/UM/14.II.1983

122/C.T.
Ptr. „Tudorache"

NOTĂ

Din discuţiile purtate la data de 12.02 a.c., cu numitul BOTEZ MIHAI HORIA, au rezultat următoarele:

I. În urmă cu cîteva zile, a fost sunat de la Londra de ziarista JUDITH DEMPSEY. Aceasta l-a întrebat dacă îi este teamă să vorbească cu ea la telefon, iar la răspunsul său negativ, i-a explicat că ziarul „London Times" şi alte ziare de mare tiraj au publicat ştirea

că împotriva „marelui C..." ar fi avut loc un complot pus la cale de militari şi că, după aceasta, un grup de militari ar fi fost executaţi. Cea în cauză l-a întrebat dacă ştie ceva despre această problemă, arătînd că o interesează opinia lui şi nu vrea să publice ştirea în ziarul ei fără a-i cunoaşte punctul său de vedere. BOTEZ a răspuns că nu a auzit niciodată aşa ceva şi că în cercul prietenilor săi nu circulă asemenea ştiri.

JUDITH DEMPSEY i-a comunicat că peste 2-3 săptămîni va veni la Bucureşti (nu a precizat scopul) şi l-a întrebat dacă el doreşte s-o vadă. BOTEZ a răspuns afirmativ.

Legat de această problemă BOTEZ şi-a exprimat părerea că este rău că partea română nu reacţionează în legătură cu aceste ştiri difuzate în presa occidentală. Opinia sa este că ar trebui mers pînă la intentarea unui proces ziarului respectiv pentru daunele morale cauzate, fapt pentru care aceştia ar trebui să ne plătească despăgubiri.

Referitor la problema venirii în ţară a ziaristei J. DEMPSEY am stabilit ca în momentul în care cel în cauză va cunoaşte amănunte legate de data sosirii, locul cazării, etc. să ne anunţe.

II. În legătură cu MARCEL FABRI sus-numitul ne-a relatat că marţi sau miercuri (9.II.a.c.) s-a întîlnit cu acesta cu ocazia mutării de la fosta sa adresă în str. Drobeta, undeva în apropierea bibliotecii franceze (în spatele str. Alecu Russo – intersecţia cu str. M. Eminescu). M. FABRI i-a comunicat că la CEDOR s-a primit recent şi acordul părţii române în legătură cu ţinerea unor cursuri de către M. BOTEZ. Acesta ne-a mulţumit pentru ajutorul dat în acest sens.

Neavînd nici o contribuţie pe acest plan şi cunoscînd că a intervenit pentru el tov. Gh. Rădulescu i-am răspuns că partea dificilă a lucrurilor nu a constat în acordul propriu-zis ci în avizele anterioare date la nivele mai mici.

III. Cel în cauză ne-a relatat că în cursul acestei săptămîni de la Editura ştiinţifică şi enciclopedică a primit o înştiinţare în care se precizează că va urma să-şi aducă contribuţia în calitate de coautor la volumul „Universul azi". La elaborarea volumului îşi vor aduce contribuţia, printre alţii : GH. URSU, V. SAHINI, C-TIN NOICA, I. BALABAN, POPESCU IOVIŢU (rectorul Universităţii Bucureşti) MARIN IVAŞCU, ZOE DUMITRESCU BUŞULENGA, VASILE TONOIU, DAN GRIGORESCU, POPESCU NEVEANU (Univ. Buc.) FRUNZETTI, MIRCEA FLONTA (Univ. Buc.) MIHAI DRĂGĂNESCU, COSTIN MURGESCU etc.

Legat de editura menţionată, cel în cauză ne-a relatat că aici îşi desfăşoară activitatea – de mai mulţi ani – numitul HORIA C. MATEI, redactor pe probleme de istorie. Pe acesta îl cunoaşte din anul 1977 cînd la rugămintea lui i l-a prezentat lui MIRCEA MALIŢA pentru a-i solicita să scrie o prefaţă la o carte intitulată (aproximativ) „Statele lumii". Prefaţa lui M. MALIŢA a fost scrisă în realitate de BOTEZ. H.C. MATEI i-a propus lui M. MALIŢA să fie coordonator la această lucrare, fapt acceptat de acesta şi pentru care a primit circa 30-40.000 lei. Între cei doi (MALIŢA şi MATEI) s-au creat de atunci relaţii de prietenie.

[...]

H.C. MATEI urmează să efectueze, peste cîteva zile, o deplasare în S.U.A.

Pe marginea aspectelor referitoare la MATEI i-am cerut lui BOTEZ să-mi redacteze o notă. Acesta n-a fost de acord apreciind că problema nu este interesantă. Nu am insistat urmînd să aduc eventuale argumente la întîlnirea următoare.

I-am recomandat sus-numitului ca în convorbirile pe care le va mai avea cu V. Georgescu „să se plîngă" acesteia că este solicitat de edituri, lucru cu care a fost de acord.

IV. În legătură cu D. TUDORAN, numitul BOTEZ MIHAI ne-a relatat că s-au întîlnit – la invitaţia acestuia – în ziua de 9.02.a.c. iar din discuţiile purtate au rezultat următoarele

D. TUDORAN este foarte agitat deoarece întîmpină reale dificultăţi în probleme de ordin financiar motiv pentru care deseori ar avea insomnii.

Este nemulţumit deoarece de mai multă vreme are la editura „Cartea Românească" un roman care nu i se publică. Aceleaşi nemulţumiri le are şi din cauza faptului că recent s-ar fi scris într-o revistă un articol contra sa.

[...] La răspunsul negativ primit, soţia lui a mers în audienţă la paşapoarte. Persoana care a primit-o a precizat, printre altele, că are tot dreptul să primească detalii legat de situaţia sa dar nu i le poate da. În cazul în care este nemulţumită, ar fi precizat ofiţerul respectiv, poate să facă reclamaţii.

Referitor la faptul că nu are serviciu TUDORAN a arătat că intenţionează să intenteze proces instituţiei care l-a dat afară. Acest lucru i-a fost sugerat de un prieten care lucrează în procuratură. În prezent TUDORAN îşi caută un avocat. La întîlnirea avută TUDORAN i-a arătat cartea sa de muncă din care rezultă, la rubrica 14, că la data de 1.XII.1980 este mutat din locul de muncă pe care l-a deţinut, iar la rubrica 15 (deci ulterior) se menţionează că este transferat de la data de 1.IX.1980.

S-a stabilit ca aspectele abordate în discuţia cu TUDORAN să le consemneze în scris pentru întîlnirea următoare.

Copii ale notei vor fi date spre exploatare la Serv. 120 şi 140.

Lt. col. Ureche M.

***

[Înregistrare a discuţiei dintre locotenent-colonelul Marian Ureche, ofiţer DSS, şi Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 300-302 ; dosar I 153657, vol. 3, ff. 213-214v)

[Document dactilografiat de uz curent]

STRICT SECRET
Ex. nr.
160/UM/26.03.1983

NOTĂ RAPORT

Din discuţiile purtate la data de 26.03.1983 cu numitul BOTEZ MIHAI HORIA au rezultat următoarele :

Din unele discuţii avute cu DORIN TUDORAN în perioada septembrie-decembrie 1982 a reţinut faptul că acesta era nemulţumit că mai multe redacţii i-au refuzat materialele (articole) prin care dorea să dea o replică lui ION GHEORGHE, care scrisese articole defavorabile despre el.

BOTEZ : Cunosc faptul ca TUDORAN, cu articolele scrise în legătură cu plagiatul lui ION GHEORGHE şi refuzurile de edituri, a făcut un volum şi s-a dus cu el la D.R. POPESCU, la EUGEN FLORESCU şi chiar la Ministerul de Interne, menţionînd că în ultimă instanţă el va folosi orice mijloc pentru a-i fi publicate

Ofiţerul: Dumneata cunoşti conţinutul acestor articole? Conţin şi alte probleme decît cele de ordin literar?

BOTEZ: Le-am citit. Sînt articole cu conţinut literar, inatacabile. Prima scrisoare difuzată de „Europa liberă" este foarte bună. TUDORAN arată printre altele că el nu este de acord cu „Europa liberă", că ar fi preferat să publice articolele respective în ţară, dar s-a adresat lor întrucît nu există altă cale pentru a fi auzit de cititorii săi. El a menţionat, de asemenea, rugămintea ca articolele trimise să fie difuzate fără comentariile postului.

O.: Va fi interesant de văzut dacă „Europa liberă", în condiţiile crizei de materiale, va denatura sau nu textul. Oricum TUDORAN a comis o mare eroare trimiţîndu-le, deşi gestul său este o găinărie la urma urmei.

B.: Domnule, TUDORAN crede aşa: dacă un gestionar fură, intră la puşcărie. Dece, dacă fură un scriitor acesta nu intră?

O.: Oricum, gestul lui nu rezolvă situaţia. Mai mult, faţă de adversarii săi, complică lucrurile, aceştia avînd acum mai multe argumente contra sa. Dar, gîndind la modul în care a pus TUDORAN problema la „Europa liberă", am impresia că nu prea este stilul lui, ci mai mult dumitale.

B.: Eu nu sînt de acord cu trimiterea la „Europa liberă". Părerea mea este că ar trebui să se publice acum articolele lui TUDORAN în presa noastră. În scrisoarea adresată postului „Europa liberă", TUDORAN a menţionat că el nu înţelege să dea demersului său o tentă politică. Eu nu pot să înţeleg şi nu aprob gestul lui. Eu nu fac instigaţie. Şi eu acum 3-4 ani, eram tentat să mă adresez lor. Aveam chiar un memoriu (prezentat tov. Gh. Rădulescu) care le-ar fi fost foarte bun. Am rezistat acestei tentaţii. El este însă scriitor. Are cititori şi aceştia îl întreabă ce face, cum îi lasă, ăia să-l măscărească (în presă). A mers şi el, s-a luptat... Nu spun însă că aceasta (Europa liberă) este o cale. Dintre articolele scrise de el în replică (la Ion Gheorghe) şi refuzate de edituri, eu am văzut la sfîrşitul anului trecut vreo 3-4. Sînt scrise foarte bine.

Domnule, eu cred că dacă nu eram echilibrat şi ajutat de dumneata, puteam greşi şi eu (se referă la Europa liberă). Reluînd problema gestului lui TUDORAN, a explicaţiei sale, problema este cam asta: cînd toată lumea te împinge şi vezi o mînă întinsă nu mai sta să vezi de unde vine.

L-am văzut pe TUDORAN luni (21.03.1983) în oraş. Era amărît şi agitat. Duminică se vorbise despre el la „Europa liberă". Eu i-am spus că a greşit cu „Europa liberă" şi că va fi bubuit, dar va trece. Joi i-am dat telefon şi mi-a spus că a fost chemat undeva (nu a precizat unde) şi că l-a ţinut numai în (mingi) lovituri pe fund.

O.: Dar, în legătură cu Europa liberă, nu te-a consultat?

B.: Nu. În perioada cînd am discutat cu el, pe marginea articolelor, l-am sfătuit să le bage într-un volum şi să le publice aici. El n-a fost de acord spunînd că va pierde timp. Oricum, le tot arăta dar n-a spus nimic.

O.: Eu am vrut să ne vedem nu pentru TUDORAN ci pentru dumneata. Dacă nu cunoşti problema articolelor trimise, atunci de ce lasă el să se înţeleagă că dumneata nu eşti străin de problema trimiterii la „Europa liberă" a materialului?

B.: Adică...?

O.: Domnule, nu pot să-ţi spun mai mult.

B.: Eu unul cunosc legea şi ştiu că acest lucru este infracţiune. Eu nu mi-am propus niciodată să încalc legea. Nu ştiu prin cine ar fi putut să le trimită. Dacă dumneata crezi asta, atunci eu prin cine aş fi putut să le trimit?

O.: Prin FABRI (de la CEDOR). (Am reţinut faptul că BOTEZ a părut uşor surprins iar pînă la răspuns, care de obicei este prompt, a trecut cîtva timp!)

B.: FABRI este fricos... A spus TUDORAN asta?

O.: M-ai întrebat ce cred şi ţi-am spus ce cred!

B.: Domnule, eu nu încalc legea, nu sînt copil de ţiţă! Am mai auzit povestea că FABRI este agentul meu de legătură. Îmi dau seama că în cazuri din astea sînteţi obligaţi (dumneata, superiorii) presaţi să stabiliţi traseele, să reconstituiţi... Cu CEDOR-ul ştiu că nu sînt agreat acolo, se crează nişte false probleme. Sînt un bun profesionist şi sînt considerat de conducerea lor ca un pericol, pentru că îi concurezi. Dacă nu mă ajutai dumneata nici nu mă primeau. Oricum, ştiu că ai faţă de mine o simpatie vinovată. Este o simpatie reciprocă.

O.: În ce mă priveşte există o simpatie reală. Oricum nu poţi trece nepăsător pe lîngă o nedreptate mai ales cînd şti că poţi să-l ajuţi pe om.

B.: Din nefericire azi nu prea mai există asta. Domnule, spune-mi vrei să mă protejezi (aperi). Eu cred că sînt relativ protejat.

O.: Sînt convins că, în ce mă priveşte, ai un răspuns mai exact decît cel pe care ţi l-aş da eu. Cred că orice greşeală a oamenilor porneşte de la necunoaştere, de la necunoaşterea exactă a problemelor...

B.: TUDORAN este un puşti...! E chiar aşa de puternică „Europa liberă".

O.: Pentru mine nu s-a schimbat nimic, dar probabil că alţii, colegii săi, vor avea reacţii de adversitate.

B.: Eu unul, în locul dumitale l-aş chema şi aş discuta cu el...

O.: Dar de ce nu vine el să discute?

B.: Este îngrijorat...

O.: Eu nu spun că nu are motive să nu fie îngrijorat.

B.: Eu am văzut mai multe articole scrise de el, lăsate la edituri. E posibil să am două sau trei din ele pe acasă. Sînt articole ce puteau fi publicate la orice editură. Domnule, dacă joia ar apare în „România literară" sau în altă revistă ceea ce vineri dă „Europa liberă"... semn de dizidenţă sau cum vrei s-o numeşti, în două săptămîni s-ar termina povestea. N-o să tot repete ăia (Europa liberă) a doua zi ceea ce dau joia ai noştrii.

O.: Aşa este.

B.: Luni (21.03.a.c.) TUDORAN era îngrijorat. E uşor să arunci... dar apoi e mai greu. A făcut acest gest cocoşeşte. Omul necăjit face multe. L-am prevenit că se va face un gol în jurul lui şi că dacă reuşeşte să treacă de el e bine. A spus că şi aşa e gol în jurul lui. Am înţeles că pe articolele trimise a menţionat data scrierii articolului şi înaintării la editură denumirea editurii şi răspunsul acesteia. Au stabilit să se vadă în cursul săptămînii viitoare.

***

BOTEZ va afla dacă se respectă textul articolelor lui TUDORAN. (Acesta a menţionat că în cazul lui Goma cei de la „Europa liberă" au adăugat multe aspecte în plus.)

În legătură cu discuţiile pe care le-a avut cu TUDORAN în perioada sept.-dec. 1982 pe marginea articolelor sale a menţionat că într-una din ocazii acesta l-a întrebat cum a apărut cazul său la „Europa liberă", dacă el le-a expediat materialele şi dacă acest lucru constituie infracţiune.

Cel în cauză a adăugat că realizează acum care a fost motivaţia interesului lui TUDORAN.

Vor fi date copii ale notei la serv. 120 şi 140.

Lt. col. Ureche M.

373/519
NM

***

[Notă-raport a locotenent-colonelului DSS Marian Ureche care conţine informaţii referitoare la Dorin Tudoran furnizate de Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 315-317; dosar I 153657, vol. 3, ff. 233-234v)

[Document dactilografiat de uz curent]

STRICT SECRET
Ex. nr. 1
160/UM/3.04.1983

– NOTĂ-RAPORT –

Din discuţiile purtate la data de 2.04.1983 cu numitul BOTEZ MIHAI HORIA au rezultat următoarele:

Marţi 29.03.a.c. s-a întîlnit cu DORIN TUDORAN la „Athenee Palace". Discuţia purtată cu el a durat aproximativ o oră. Înainte de plecarea lui BOTEZ la masa lor au mai venit şi alte cunoştinţe ale lui TUDORAN, colegi de breaslă cu el, BOTEZ nu-i cunoaşte şi nu i s-a spus numele lor.

DORIN TUDORAN era foarte nervos, îngrijorat şi frămîntat în legătură cu situaţia sa. Printre altele, i-a spus lui BOTEZ că a fost chemat, după difuzarea primului articol la „Europa liberă" la Comitetul de partid al municipiului Bucureşti de către tov. Necşoiu. Tudoran era nemulţumit că acesta a ţipat la el, l-a ameninţat că va fi demascat şi pus în discuţia muncitorilor de la o fabrică, iar muncitorii îl vor scuipa. TUDORAN era revoltat de faptul că tov. Necşoiu a apreciat că acuzaţiile sale de plagiat în legătură cu ION GHEORGHE şi EUGEN BARBU nu sînt reale şi obiective.

TUDORAN a menţionat în discuţia purtată cu BOTEZ că de circa 2 ani are senzaţia că există o adevărată conspiraţie împotriva sa, nu din partea breslei ci a unor persoane din rîndul scriitorilor (EUGEN BARBU) care au posibilitatea să folosească, contra lui, aparatul de partid şi aparatul de stat.

Acesta şi-a exprimat nemulţumirea că a fost chemat la Comitetul municipal de partid şi nu la Comitetul de partid al Uniunii Scriitorilor (este indignat că tov. Necşoiu i-a promis că îl va chema din nou). TUDORAN a afirmat că dacă ar fi chemat la Uniunea Scriitorilor „el ar fi gata să recunoască că a greşit (adresîndu-se „Europei libere") dar să-şi recunoască

DORIN TUDORAN a menţionat că de aproape 2 ani a discutat cu cineva care „are însărcinări speciale" (din Ministerul de Interne) şi că de fiecare dată cînd se vedea, tovarăşul respectiv îi lua parte şi îl asigura că problemele sale se vor rezolva, dar să aibă răbdare.

BOTEZ l-a întrebat dece nu a încercat să discute şi cu alţii. TUDORAN a răspuns că nu a avut cu cine pentru că presa este în mîinile lui EUGEN BARBU, iar pe linie de partid a mers pînă la nivelul tov. Enache. Rezultatul a fost că toţi au dat din umeri.

În legătură cu articolele sale, difuzate de „Europa liberă" TUDORAN a menţionat că i se respectă textul, dar titlurile şi sub-titlurile sînt omise şi nu îi place modul în care sînt lecturate.

TUDORAN i-a explicat lui BOTEZ că el nu-i va mai da telefon nici lui şi nici altor amici „pentru că îi este frică şi nu vrea să creeze probleme oamenilor".

Cel în cauză se aştepta ca în revista „Săptămîna" să apară materiale prin care să fie atacat şi blamat.

În legătură cu situaţia sa TUDORAN este îngrijorat deoarece nu ştie ce îl aşteaptă. BOTEZ şi-a exprimat părerea că dacă articolele trimise la „Europa liberă" au acelaşi conţinut cu cele difuzate pînă în prezent, probabil nu vor fi de aşteptat urmări grave. TUDORAN nu a continuat discuţia pe această temă.

Între problemele abordate, TUDORAN a menţionat şi faptul că este nemulţumit că la procesul pe care îl are cu Uniunea Scriitorilor, nu s-a prezentat nimeni iar şedinţa a fost amînată. În legătură cu aceeaşi problemă era furios că un funcţionar de la Uniunea Scriitorilor i-a spus că procesul, probabil, nu va fi cîştigat de nimeni şi că cea mai bună alternativă ar fi fost pensionarea lui TUDORAN pe caz de boală mintală.

TUDORAN realizează că a comis o greşeală şi este agitat şi frămîntat. A afirmat că doarme prost şi este nervos deşi ia medicamente. Crede că nu are şansa să repare greşeala respectivă. A mai menţionat că în prezent lucrează foarte mult şi scrie poezii.

În discuţiile purtate, BOTEZ ne-a asigurat din nou că el nu a cunoscut absolut nimic în legătură cu faptul că TUDORAN a trimis la „Europa liberă" materialele respective. A menţionat că el cunoaşte că o asemenea faptă este infracţiune şi că el nu şi-a propus şi nu îşi propune să încalce legea. Mai mult în discuţia avută marţi 29.03.1983 cu TUDORAN susţine că şi-a exprimat dezacordul faţă de gestul acestuia. În acest sens BOTEZ ar fi afirmat că el nu concepe să încalce legea, indiferent de motivele care l-ar determina, pentru că în momentul în care ai încălcat legea nu mai ai de făcut decît un singur lucru: să aştepţi clemenţă. În această situaţie eşti un solicitator.

În acest context BOTEZ şi-a exprimat părerea faţă de TUDORAN că a greşit. Punctul său de vedere nu i-a plăcut lui TUDORAN „acesta aşteptîndu-se probabil să fie şi încurajat".

Avînd în vedere această situaţie, pentru a fi privit cu mai puţină încredere i-am propus lui BOTEZ să se vadă o perioadă de timp mai rar cu TUDORAN pentru a-i da posibilitatea acestuia să se clarifice singur. BOTEZ a fost de acord. A menţionat că ar fi vrut să-i spună, ca un om ce a trecut printr-o astfel de situaţie, că acum, cel puţin o vreme, va fi ocolit de multe persoane, inclusiv de prieteni. A adăugat că îi promisese acestuia să-i dea un telefon vineri 1 aprilie şi am fost de acord să-şi onoreze această misiune.

Prin propunerea de rărire a contactelor cu TUDORAN avem în vedere două aspecte: să stabilim dacă BOTEZ ţine cont de părerile (nu indicaţii) noastre, să tatonăm dacă este posibil să întrerupă relaţiile cu TUDORAN (aspect pe care îl vom avea în vedere în perioada ce urmează) şi să provocăm neîncredere şi chiar suspiciune în legătură cu conduita sa.

Pentru a vedea măsura în care BOTEZ este sincer cu noi am abordat în continuare două probleme:

– să ne spună care sînt prietenii lui TUDORAN şi
– dacă a mai fost pe la Consulatul S.U.A.

În legătură cu prima problemă a menţionat că cunoaşte din discuţiile purtate cu TUDORAN că este prieten cu M. DINESCU (împreună cu care l-a bătut pe IULIAN NEACŞU de la „Flacăra") cu NIKI MANOLESCU, lector la facultatea de limbă română şi critic literar, cu DAN CRISTEA (prieten de suflet) critic, cu AUGUSTIN BUZURA şi MARGINEANU (Nicolae Prepliceanu) de la Cluj, probabil cu EUGEN SIMION, despre care i-a vorbit deseori şi cu ADRIAN PĂUNESCU numai în probleme de fotbal.

Referitor la cea de a doua problemă BOTEZ a menţionat că marţi 29.03.a.c. a mers la Consulatul S.U.A. pentru a-şi lua revistele. Aici s-a întîlnit cu MOISE MARIAN (sursă a Dir. III-a) cu care a stat de vorbă. Nu a mai discutat absolut cu nimeni (aspect verificat prin cpt. Stoian de la Dir. III-a).

În discuţiile purtate am continuat şi pe [...] prin uşoara sa flatare, atunci cînd a fost cazul cît şi pe linia dezinformării şi derutării acestuia, lăsîndu-l să înţeleagă că frămîntările lui TUDORAN sînt absolut justificate avînd în vedere fapta sa gravă. (Părerea pe care am exprimat-o că ar fi bine să se vadă mai rar cu TUDORAN este de natură şi să-i creeze convingerea că împotriva acestuia este posibil să se ia măsuri serioase. De altfel în finalul discuţiilor BOTEZ s-a exprimat că „ar fi păcat să se piardă un om de valoare".)

Copii ale notei vor fi date la serv. 120 şi 140.

Lt. col. Ureche Marian

373555
NM

***

[Plan de măsuri al DSS privindu-l pe Dorin Tudoran, care conţine şi măsuri operative privindu-l pe Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 324-327; dosar I 153657, vol. 3, ff. 258-260v)

[Document dactilografiat la maşină IBM cu litere mari]

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂŢII STATULUI

STRICT SECRET
ex. nr. 1

Nr. 0047482 din 8 aprilie 1983

SE APROBĂ:
SECRETAR DE STAT
General-locotenent,
Iulian Vlad

PLAN DE MĂSURI
privind pe scriitorul „TUDORACHE"

Măsurile întreprinse în cazul „TUDORACHE" atestă faptul că acesta continuă să aibă

– Refuză să ocupe postul oferit de Uniunea Scriitorilor pretinzînd ca, înainte de a se prezenta la serviciu, să i se modifice notificarea făcută în cartea de muncă, conform căreia „angajarea sa la revista «Luceafărul» a încetat prin demisie". Primind răspuns negativ a dat în judecată Uniunea Scriitorilor, procesul fiind în curs de derulare la Judecătoria Sectorului 1. Faţă de legăturile apropiate afirmă că scopul acestei acţiuni este de a face „vîlvă" în jurul persoanei sale, întrucît este sigur că nu i se va da dreptate.

– A reuşit să trimită, spre difuzare, postului de radio „Europa liberă" mai multe articole cu conţinut tendenţios, acţiunea sa vizînd, în primul rînd, obţinerea aprobării pentru a pleca în Occident unde a fost invitat de PEN-CLUBUL francez al cărui membru este din anul 1982.

– Menţine, în continuare, legătura cu VIRGIL TĂNASE, care se interesează periodic de modul cum evoluează situaţia sa, asigurîndu-l că i-a aranjat să i se publice un interviu în „Les Nouvelles Litteraires", în care scop, „TUDORACHE", urmează a fi vizitat de un emisar.

– În ultima perioadă de timp postul de radio „Europa liberă", în emisiunile sale, se ocupă în mod constant de „TUDORACHE" exagerînd calităţile sale de scriitor şi prezentîndu-l ca fiind „un adevărat disident".

– În acţiunile necorespunzătoare pe care le întreprinde este susţinut şi încurajat, indeosebi, de criticul literar NICOLAE MANOLESCU, profesorul MIHAI BOTEZ, cunoscut ca element protestatar şi scriitorii DAN DEŞLIU, GEO BOGZA şi DAN CRISTEA.

– „TUDORACHE" menţine legături şi cu persoane de origine română, stabilite legal sau ilegal în străinătate, printre care, RICHARD LANG, CORNEL IONESCU, COVINO EMILIA, STANOMIR GEORGE, BINDER CRISTINA pe care îi ţine la curent cu situaţia sa de aşa-zis scriitor persecutat, solicitîndu-le să-l sprijine din exterior.

Faţă de situaţia informativ-operativă existentă, vom acţiona în următoarele direcţii:

1 – Depistarea canalului prin care „TUDORACHE" transmite diverse materiale denigratoare în exterior.

2 – Crearea unei opinii de masă în mediul literar împotriva lui „TUDORACHE" de natură să conducă la izolarea şi discreditarea sa.

3 – Destrămarea anturajului creat în jurul său.

4 – Împiedicarea contactării lui de către emisari străini.

5 – Discreditarea şi compromiterea în exterior.

***

1. – În vederea descoperirii canalului folosit de „TUDORACHE":

a). – Vor fi reanalizate toate legăturile sale pentru a selecţiona pe cele cu posibilităţi de a trimite ilegal materiale în exterior (au rude sau legături apropiate în Occident, relaţii cu cetăţeni ce ne vizitează ţara sau frecventează diferite reprezentanţe străine din Bucureşti).

– Răspunde: U.M. 0800/S

b). – Întrucît există indicii că MIHAI BOTEZ şi NICOLAE MANOLESCU cunosc modul prin care „TUDORACHE" a reuşit să scoată materialele ce se difuzează în prezent la postul de radio „Europa liberă" se vor lua măsuri pentru a cunoaşte toate contactele ce le realizează şi conţinutul discuţiilor ce le poartă.

– Răspund: U.M. 0610 şi U.M. 0800/S

2. – Pentru realizarea unei opinii de masă împotriva lui „TUDORACHE" se va acţiona astfel :

a). – Prin sursele informative „MARIAN", „MARTIN", „LEON", „NEAGOE", „SUCIU", „DORIN", „DAN" şi prin unele legături oficiale cu prestigiu în mediul literar se vor acredita în rîndul scriitorilor idei din care să rezulte incorectitudinea procedeului folosit de „TUDORACHE", faptul că cel în cauză doreşte să-şi creeze o „carte de vizită" pentru momentul cînd va ajunge în străinătate şi lipsa lui de talent literar.

– Răspund : U.M. 0610 şi U.M. 0800/S

b). – Se va acţiona la nivelul conducerii Uniunii Scriitorilor pentru determinarea acesteia să ia atitudine şi să condamne amestecul postului de radio „Europa liberă" în viaţa literară, precum şi procedeul unor scriitori de a transmite acestui post informaţii şi date denigratoare.

– Răspunde : U.M. 0610

c). – Prin posibilităţile existente în sectorul redacţional se vor publica articole care să combată afirmaţiile tendenţioase ale lui „TUDORACHE".

– Răspund : U.M. 0610 şi U.M. 0800/S

d). – Scriitorii AUGUSTIN BUZURA, ION IANCU LEFTER şi ION DRĂGĂNOIU cu care „TUDORACHE" este în relaţii apropiate vor fi determinaţi să acţioneze pentru influenţarea, temperarea sau descurajarea sa.

– Răspund : U.M. 0610 şi U.M. 0800/S

3. – În vederea creării de disensiuni între obiectiv, legăturile lui apropiate şi eventuali simpatizanţi care vor apare în urma difuzării materialelor lui la postul de radio „Europa liberă", se va proceda astfel :

a). – Va fi informat Comitetul de partid al Centrului Universitar Bucureşti cu privire la rolul nociv pe care îl are NICOLAE MANOLESCU în influenţarea lui „TUDORACHE".

Concomitent reţeaua informativă folosită în mediul literar va fi dirijată să dezavueze acţiunea lui „TUDORACHE" şi să dezaprobe faptul că NICOLAE MANOLESCU a permis ca numele său „de critic reputat", de „profesor universitar" să fie legat de cel al unui „poet mediocru".

– Răspunde : U.M. 0610

b). – MIHAI BOTEZ va fi contactat în scopul dezinformării sale. În acelaşi timp se vor întreprinde măsuri informativ-operative pentru a clarifica dacă l-a ajutat în scoaterea materialelor în exterior.

– Răspunde : U.M. 0800/S

c). – Vor fi informate comitetele de partid ale municipiului Bucureşti şi Sectorului 1 despre poziţia prezentă şi influenţa negativă pe care DAN DEŞLIU o exercită asupra lui „TUDORACHE" în ideea de a-l determina să-şi corecteze atitudinea.

– Răspunde : U.M. 0800/S

4. – Pentru anihilarea efectului pe care scontează să-l obţină cu procesul ce l-a intentat Uniunii Scriitorilor, se va acţiona astfel :

a). – Sursele „GALAN" şi „SORIN GRIGORESCU" vor fi instruite să-l tempereze, să minimalizeze şansele pe care le-ar avea, în ideea descurajării sale.

b). – Scriitorii care eventual vor fi invitaţi de „TUDORACHE" la proces vor fi influenţaţi să nu participe pentru a nu se crea o opinie în favoarea sa.

– Răspund : U.M. 0610 şi U.M. 0800/S

c). – Prin posibilităţile informative şi legăturile oficiale din mediul juridic, vom acţiona pentru supravegherea şi controlarea derulării procesului.

– Răspunde : U.M. 0800/S

d). – În cooperare cu Unităţile Speciale „T" şi „S" vor fi controlate contactele lui „TUDORACHE" cu exteriorul.

– Răspunde : U.M. 0800/S

5. – Pentru împiedicarea contactării lui „TUDORACHE" de către emisari străini se va coopera permanent cu U.M. 0625 şi 0544.

– Răspunde : U.M. 0800/S

6. – În lucrarea acestui caz se va coopera cu U.M. 0544 care va acţiona pentru neutralizarea şi contracararea acţiunilor necorespunzătoare ale lui „TUDORACHE" în baza unui plan propriu de măsuri.

7. – Pentru asigurarea realizării măsurilor propuse în cazul „TUDORACHE", se va constitui o grupă operativă formată din col. ŞTEFĂNESCU MIRCEA şi col. MERCE ILIE – Direcţia I ; col. RĂDUCĂ GHEORGHE şi mr. MAIERAN VASILE – I.M.B. – securitate, care va analiza săptămînal stadiul îndeplinirii obiectivelor propuse şi va stabili noi măsuri în raport de evoluţia situaţiei operative.

ŞEFUL U.M. 0610
General-maior,
Bordea Aron

ŞEFUL U.M. 0800/S
General-maior
Dănescu Gheorghe

***

[Raport DSS destinat conducerii instituţiei, referitor la Dorin Tudoran şi Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 337-338 ; dosar I 153657, vol. 3, ff. 284-285)

[Document dactilografiat la maşină IBM cu litere mari şi interspaţii pentru nume proprii scrise de mînă]

DEPARTAMENTUL SECURITĂŢII STATULUI
Tov. Col. Stefănescu
Tov. Col. Merce
Obiectivele sînt mai mult pe linia Dir I – trebuia ca noi să ieşim cu ac. informare – sigur că vom primi observaţii

Notă

Exemplar unic
Xerocopie nr. 1

Tov. Gl. Merce
Veniţi să discutăm – col. [ilizibil]
151 /A.V.

STRICT SECRET

În continuarea celor raportate cu privire la scriitorul DORIN TUDORAN deţinem date noi din care rezultă că acesta continuă să se manifeste în mod ostil.

– Față de persoane apropiate, DORIN TUDORAN acreditează ideea că, după ce postul de radio „Europa Liberă" va difuza ultimele materiale trimise de el, în conținutul cărora își expune motivele pentru care se consideră „disident", se așteaptă să fie arestat și anchetat de către organele de securitate, iar apoi „să fie condamnat sau să i se înmîneze un pașaport".

– Pretinde că împotriva lui s-ar fi pornit deja o campanie organizată al cărei prim semn a fost o emisiune radiofonică a scriitorului EUGEN BARBU, acesta avînd „indicații de a-l ataca". Ca replică, ar fi pregătit și trimis unor publicații literare un răspuns adresat lui EUGEN BARBU pe care, dacă revistele românești nu-l vor accepta, are în vedere să-l trimită spre difuzare postului de radio „Europa Liberă". În același sens, apreciază că furtul săvîrșit din autoturismul său, la începutul lunii mai a.c., ar fi fost „pus la cale" de organele de securitate.

– În prezent, DORIN TUDORAN se află în relații de prietenie și se consultă frecvent cu matematicianul MIHAI BOTEZ, pe care îl apreciază drept „unul dintre cei mai valoroși disidenți, ce luptă din interiorul partidului". Despre MIHAI BOTEZ afirmă că acesta continuă să-i furnizeze, pe căi ilegale, directorului secției pentru România a „Europei Libere", VLAD GEORGESCU, diverse date cu caracter politic, economic și social despre țara noastră, care sînt difuzate apoi de post sub forma unor scrisori anonime.

– De asemenea, DORIN TUDORAN are raporturi bune cu poetul DAN DEȘLIU, criticul literar NICOLAE MANOLESCU și cu mama pretinsului scriitor VIRGIL TĂNASE, despre aceasta din urmă relatînd că procură și trimite fiului său, în mod ilicit, bijuterii și alte obiecte de valoare, pe care acesta le comercializează pentru a-și asigura existența.

– DORIN TUDORAN pretinde că organele de securitate ar fi intervenit în desfășurarea procesului intentat Uniunii Scriitorilor în problema fostului său loc de muncă, deoarece la ultima ședință nu i s-a mai admis proba cu martori, care anterior îi fusese acceptată.

– A destăinuit față de unii prieteni că, dacă în cîteva luni nu i se va aproba să plece în străinătate, intenționează să trimită un memoriu conducerii superioare a partidului și statului, iar în situația în care se va convinge că acesta nu ajunge la destinație, are de gînd să expedieze materialul spre difuzare „Europei Libere".

– După ce a fost chemat, la 10 mai a.c., la Comitetul municipal București al P.C.R., față de persoane apropiate se laudă cu „atitudinea insolentă" pe care ar fi avut-o față de tovarășul prim-secretar GHEORGHE PANĂ.

Nr. 00236
25 mai 1983

***

[Raport DSS destinat conducerii sale, referitor la Dorin Tudoran și Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 343-344; dosar I 153657, vol. 3, ff. 301-302)

[Document dactilografiat la mașină IBM cu litere mari și interspații pentru nume proprii scrise de mînă]

MINISTERUL DE INTERNE STRICT SECRET
Departamentul Securității Statului
– U.M. 0544 –
Nr. 255/f. 1/0073947 din 13.06.1983

NOTĂ

Referitor la poziția și atitudinea adoptată de scriitorul DORIN TUDORAN, unitatea noastră a obținut, recent, următoarele date:

– Regretă faptul că nu a rămas în străinătate în perioada cît s-a aflat împreună cu soția sa, CORA-EMILIA, în R.F. GERMANIA (mai-iunie 1981).

Cît s-a aflat în străinătate, a încercat să obțină azil politic și, totodată, un loc de muncă „corespunzător", însă prietenii și relațiile pe care s-a bazat, nu l-au sprijinit, determinîndu-l în cele din urmă să revină în țară. Totodată „lupta deschisă" dusă în țară, a fost considerată de legăturile sale din exterior, ca nesemnificativă pentru obținerea azilului politic, sens în care, în cursul anului 1982, VIRGIL TĂNASE i-a comunicat prin mama sa, care-l vizitase la PARIS, că problema acordării azilului politic nu poate fi rezolvabilă decît în situația cînd va face publice, la nivel internațional, „nemulțumirile" sale. Astfel a ajuns să trimită, în exterior, la începutul acestui an, textele ce sînt în curs de difuzare la „EUROPA LIBERĂ". Afirmă că, în prezent, nu mai are încredere în nimeni, pentru un eventual sprijin în străinătate, singura soluție viabilă considerînd-o plecarea definitivă din țară, idee la care nu a renunțat.

– În prezent își manifestă nedumerirea și indignarea față de gestul mamei lui VIRGIL TĂNASE, care, înainte de plecarea sa în FRANȚA, în vizită la fiu, s-a eschivat în a-l întîlni și a aborda aspecte care-l interesau, nemaiacceptînd sprijinul său pentru transportul bagajelor.

– Se întîlnește periodic cu matematicianul MIHAI BOTEZ, la adresa căruia, aprecierile sale alternează între termenii laudativi și cei negativiști. Astfel, caracterizîndu-l ca o persoană foarte bine pregătită și inteligentă, care nu-și manifestă deschis atitudinea și poziția disidentă pentru a nu fi arestat de organele de securitate și a „descuraja" relațiile ce le deține și pe cumnatul său, nu ezită să-l eticheteze drept tipul omului pe care nu te poți baza, un fricos și un laș, care nu intervine pentru a ajuta pe cineva, păstrîndu-și relațiile pentru el (a menționat în mod deosebit relațiile lui MIHAI BOTEZ cu soția ambasadorului american la BUCUREȘTI).

– Vineri 03.06.a.c., a participat, împreună cu MIHAI BOTEZ și o cetățeană S.U.A., la o masă oferită de către un prieten al matematicianului român, respectiv un anume

DINU, fost tîmplar (a lucrat circa 2 ani într-o ţară arabă), în prezent proprietar a circa 100 oi într-o comună din judeţul CONSTANŢA).

Masa a avut loc la restaurantul „DOINA" din ŞOS. KISELEFF.

– Se arată foarte nemulţumit pentru situaţia actuală a locului de muncă, respectiv faptul că, deşi s-a prezentat zi de zi, timp de 2 săptămîni; semnînd condica la Uniunea Scriitorilor, la 31.05.a.c. directorul TRAIAN IANCU i-a comunicat că de fapt nu este angajatul Uniunii, neavînd contract de muncă desinestătător.

În discuţia ce a purtat-o cu TRAIAN IANCU, acesta i-a precizat că nu a cunoscut nimic despre hotărîrea de angajare a sa, luată de vice-preşedintele Uniunii Scriitorilor, CONSTANTIN ŢOIU, la indicaţia tovarăşului GHEORGHE PANĂ.

La ameninţările lui DORIN TUDORAN cu deschiderea unui nou proces Uniunii Scriitorilor şi cu întocmirea şi trimiterea spre difuzare la „EUROPA LIBERĂ" a unui nou material (privind „jocul" ce i se face în prezent) în cazul în care acţiunea îi va fi respinsă, TRAIAN IANCU, gesticulînd astfel încît să se înţeleagă că discuţia ar putea fi „ascultată", s-a scuzat că nu-l poate ajuta cu nimic, el fiind „mic şi fără nici o putere".

DORIN TUDORAN şi-a exprimat, faţă de persoane apropiate, regretul că, exact în momentul în care se credea că toată „povestea" sa s-a terminat, mai avea 1-2 emisiuni la „EUROPA LIBERĂ", după care nu se mai făceau comentarii referitoare la el, este nevoit să reia totul de la capăt.

***

[Raport DSS referitor la Dorin Tudoran şi Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 344-345; dosar I 153657, vol. 4, ff. 59-60, ultima pagină lipsă)

[Document dactilografiat de uz curent]

NOTĂ

În ultima perioadă de timp, poetul TUDORAN DORIN a iniţiat şi preconizează să întreprindă unele acţiuni protestatare care să-i creeze condiţii pentru a fi primit în străinătate ca „persecutat", vizînd în final obţinerea azilului politic, astfel:

– nemulţumit de faptul că nu a fost angajat la Asociaţia scriitorilor din Bucureşti, intenţionează să se adreseze cu un memoriu conducerii superioare de partid şi de stat, iar în situaţia că nu va primi un răspuns favorabil, îl va trimite postului de radio „Europa Liberă", spre difuzare.

– TUDORAN DORIN l-a contactat recent pe STANOMIR VLAD-PETRUŢ din Bucureşti, fost subinginer la Centrala de morărit şi panificaţie, care a obţinut aprobarea de plecare definitivă din ţară (a părăsit teritoriul R.S. România la 06.07.a.c.) în R.F. Germania la fratele său STANOMIR GHEORGHE (veche relaţie a lui TUDORAN DORIN, cunoscut cu legături în mediul emigraţiei reacţionare), căruia i-a relatat în „detaliu", verbal, situaţia sa, cu scopul de a fi făcută publică de către postul de radio

„Europa Liberă", cu precizarea că doreşte să se pună accent pe „activitatea sa anticomunistă".

Printre altele, i-a cerut acestuia să transmită în străinătate că, deşi i se repartizase un loc de muncă, a fost anunţat ulterior că nu poate fi angajat; nu poate scrie în presă; nu-i mai apar cărţile; a fost scos din lucrările de critică literară în care era menţionat, precum şi faptul că se simte „urmărit" permanent.

De asemenea a arătat că, datorită refuzurilor de a i se publica un material de replică la comentariul radiofonic realizat în aprilie a.c. de scriitorul EUGEN BARBU, cu privire la cooptarea sa ca membru al PEN-CLUBului francez, este hotărît să facă totul pentru a trimite acest material polemic, spre difuzare, postului de radio „Europa Liberă".

– Întreţine în continuare strînse relaţii cu matematicianul BOTEZ MIHAI cunoscut cu poziţie contestatară şi legături în mediul „Europei Libere", care a solicitat aprobarea de a se deplasa, ca turist, în S.U.A.

TUDORAN DORIN a convenit cu BOTEZ MIHAI ca, în cursul respectivei călătorii, să se intereseze despre posibilităţile şi eventualele garanţii pe care le poate obţine în vederea stabilirii în străinătate (S.U.A. sau altă ţară occidentală), funcţie de care, în septembrie a.c., să-şi depună actele de emigrare.

Din datele ce le deţinem rezultă că BOTEZ MIHAI, care-l susţine moral pe TUDORAN DORIN în activitatea sa protestatar-contestatară, a luat cunoştinţă de conţinutul materialelor trimise de poet „Europei Libere" (difuzate pe post în perioada martie-mai a.c.), încă înainte de scoaterea lor ilegală din ţară.

– Totodată, se cunoaşte că ştirea transmisă recent de agenţia „France Presse", preluată într-un comentariu de „Europa Liberă", conform căreia TUDORAN DORIN ar fi supus unor persecuţii în ţară, a fost redactată pe baza datelor transmise de TUDORAN DORIN lui VIRGIL TĂNASE, prin mama acestuia care a plecat în vizită la fiu, în Franţa, la sfîrşitul lunii mai a.c.

– La data de 01.07.a.c., s-a întîlnit cu numitul FUNDUC VLADIMIR, fost ofiţer de securitate, trecut în rezervă în 1964, cunoscut cu activitate aşa-zis protestatară încă din perioada dinaintea plecării lui PAUL GOMA din ţară.

Din discuţiile purtate între cei doi (întîlnirea s-a desfăşurat sub controlul organelor noastre) a rezultat că FUNDUC VLADIMIR, care a avut iniţiativa organizării întîlnirii, a intenţionat să „impresioneze" organele de securitate (intuind că TUDORAN DORIN se află în atenţie datorită legăturilor sale cu „Europa Liberă"), să demonstreze că nu este un fricos şi că întreţine legături şi cu alte persoane care colaborează cu „Europa Liberă", solicitînd sprijin material şi în obţinerea unui loc de muncă pentru a-şi putea întreţine familia.

– TUDORAN DORIN afirmă că nu mai poate trăi şi crea într-un „climat" unde nu se simte legat de nimic şi că, deşi este conştient de greutăţile ce le va întîmpina în Occident [...] este hotărît să părăsească ţară, fiind sigur că în străinătate va putea exploata măcar una din „şansele" ce i se vor oferi.

Organele noastre continuă supravegherea informativ-operativă a lui TUDORAN DORIN, acţiunile întreprinse asupra sa fiind de natură a-l tempera, descuraja şi de a nu-i da posibilitatea de a se [...].

***

[Raport DSS referitor la Dorin Tudoran şi Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, p. 346; dosar I 153657, vol. 3, f. 309)

[Document dactilografiat de uz curent]

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂŢII STATULUI
U.M. 0544
Nr. 255/f/0074296 din 11.07.1983

STRICT SECRET
Ex. nr. 1

151/A.V.
S5
Prezentaţi urgent nota de analiză ordonată.
col. [ilizibil]

Către,
U.M. 0610
personal şefului unităţii

Deţinem date din care rezultă că, în ultimele zile, scriitorul DORIN TUDORAN a înmînat unei relaţii ale sale două materiale pentru a fi scoase din ţară şi trimise postului de radio „Europa Liberă", respectiv:

– un text pe care afirmă că l-a trimis şi unor reviste româneşti, în care răspunde scriitorului EUGEN BARBU pe tema unui comentariu radiofonic al acestuia;

– o scrisoare adresată lui VLAD GEORGESCU, directorul secţiei pentru România a „Europei Libere".

Din datele pe care le deţine unitatea noastră rezultă că este foarte posibil ca al doilea material să fi fost redactat vineri 08.07.1983. În ziua respectivă, DORIN TUDORAN a relatat unei surse că dactilografia un material şi că aştepta vizita la domiciliul său a unui prieten, respectiv BOTEZ MIHAI.

Cu privire la BOTEZ MIHAI, DORIN TUDORAN a mai afirmat că acesta se va întîlni în cursul acestei săptămîni (11-16 iulie) cu ambasadorul S.U.A. la Bucureşti, cu care va discuta şi perspectivele unei eventuale plecări definitive din ţară a lui DORIN TUDORAN.

Datele de mai sus au fost transmise şi U.M. 0800.

ŞEFUL UNITĂŢII
Lt. col. [ilizibil]

***

[Raport al locotenent-colonelului DSS Marian Ureche referitor la discuţia sa cu Mihai Botez şi relaţia acestuia cu Dorin Tudoran]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 346-347; dosar I 153657, vol. 4, ff. 61-61v)

[Document dactilografiat de uz curent]

NOTĂ

L-am văzut pe 11.07.1983 pe Dorin Tudoran. Mi-a povestit că în ultima vreme s-a simţit mai urmărit ca înainte. În plus mi-a relatat o poveste relativ stranie că a fost căutat telefonic de un necunoscut care i-a dat întîlnire în oraş şi care era şi el urmărit. Din povestea (lungă şi încîlcită) am reţinut că respectivul o duce foarte greu (Dorin i-a dat, după cîte am înţeles cămăşi, pantofi etc.), că trăieşte cu un copil (singur – soţia la părăsit şi a murit) şi că aşteaptă un paşaport pentru plecare definitivă. Dorin Tudoran era mirat că l-a căutat acest necunoscut, ce i-a părut şi dezechilibrat psihic. Era însă profund impresionat de extrema lui sărăcie şi de agitaţia sa nenaturală. N-am reţinut dacă au rămas în legătură ori nu.

Cît despre mine, mi-am exprimat opinia că trebuie să se păzească de astfel de situaţii în care se poate să fi antrenat fără voia lui, în cine ştie ce năzbîtii.

I-am repetat pericolele de stabilire de legături ce ar putea fi interpretate de răuvoitori drept „grup", fapt evident departe de actuala situaţie, dar posibil în general. I-am evocat şi posibilitatea unor provocări de la „prietenii" numeroşi pe care şi i-a făcut. A rămas să ne revedem cînd se întoarce din concediu.

I s-a furat din maşină casetofonul cu banda (caseta) cu imprimarea atacului lui E. Barbu contra sa. Dorin Tudoran e convins că autorităţile nu sînt străine de această „confiscare" pe care a reclamat-o, fără nici un rezultat. El crede că este urmărit de maşini ale poliţiei (cu numere de Gorj, Ploieşti).

Nu consumă niciodată băuturi alcoolice cînd are de efectuat drumuri cu familia şi e grozav de grijuliu în astfel de cazuri cînd îşi foloseşte maşina.

A trimis un articol, pe care l-am văzut, în care răspundea acuzaţiei de la radio lui Eugen Barbu (la R.T.V. tov. Rădulescu, la „România literară" etc.). Este puţin probabil ca, cel puţin în viitorul apropiat, acest material, refuzat de presa din ţară să ajungă la „Europa liberă".

Are un prieten Zamfir, fost cumnat cu unul din fii lui E. Bodnăraş, cu care se vede mereu. L-am sfătuit să fie prudent cu respectivul fiindcă mie mi se pare dubios.

Menţionez că există o posibilitate ca prin Dorin, să-l găsesc pe necunoscutul care l-a solicitat (aproximativ SURDUF) [Funduc] şi să am o discuţie directă cu acesta.

N.B. [Notă dactilografiată]

Raportez că la această întîlnire B.M. Horia a fost foarte nervos şi şi-a exprimat dorinţa de a nu mai scrie nimic în legătură cu prietenul său Dorin Tudoran, care actualmente se află la mare cu familia pentru circa 10-12 zile.

C.N.S.A.S.
06 JUL 2009
DIRECȚIA ARHIVA CENTRALĂ

- N O T A -

L-am văzut pe 11.07.1983 pe Dorin Tudoran. Mi-a povestit că în ultima vreme s-a simțit mai urmărit ca înainte. In plus mi-a relatat o poveste relativ stranie că a fost căutat telefonic de un necunoscut care i-a dat întîlnire în oraș și care era și el urmărit. Din povestea (lungă și încîlcită) am reținut că respectivul o duce foarte greu (Dorin i-a dat, după cîte am înțeles cămăși, pantofi etc.), că trăiește cu un copil (singur- soția la părăsit și a murit) și că așteaptă un pașaport pentru plecare definitivă. Dorin Tudoran era mirat că l-a căutat acest necunoscut, că i-a părut și dezechilibrat psihic. Era însă profund impresionat de extrema lui sărăcie și de agitația sa nenaturală. N-am reținut dacă au rămas în legătură ori nu.

Mă despre mine, mi-am exprimat opinia că trebuie să se păzească de astfel de situații în care se poate să fi antrenat, fără voia lui, în cine știe ce năzbîtii.

I-am repetat pericolele de stabilire de legături ce ar putea fi interpretate de răuvoitori drept "grup", fapt evident departe de actuala situație, dar posibil în general. I-am evocat și posibilitatea unor provocări de la "prietenii" numeroși pe care și i-a făcut. A rămas să ne revedem cînd se întoarce din concediu.

I s-a furat din mașină casetofonul cu banda(caseta) cu imprimarea atacului lui E.Barbu contra sa. Dorin Tudoran e convins că autoritățile nu sînt străine de această "confiscare" pe care a reclamat-o, fără nici un rezultat. El crede că este urmărit de mașini ale poliției (cu numere de Gorj, Ploiești).

Nu consumă niciodată băuturi alcoolice cînd are de efectuat drumuri cu familia și e grozav de grijuliu în astfel de cazuri cînd își folosește mașina.

..//..

- 2 -

A trimis un articol pe care l-am văzut în care - răspundea acuzației de la radio lui Eugen Barbu (la R.T.V. tov.Răduclescu, la România literară etc.). Este puțin probabil ca, cel puțin în viitorul apropiat, acest material, refuzat de presa din țară să ajungă la "Europa liberă".

Are un prieten Zamfir, fost cumnat cu unul din fii lui E.Bodnăraș, cu care se vede mereu. L-am sfătuit să fie prudent cu respectivul fiindcă mie mi se pare dubios.

Menționez că există o posibilitate ca prin Dorin T. să-l găsesc pe necunoscutul care l-a solicitat și să am o discuție directă cu acesta.

N.B.

Raportez că la această întîlnire B.M.Horia a fost foarte nervos și și-a exprimat dorința de a nu mai scrie nimic în legătură cu prietenul său Dorin Tudoran, care actualmente se află la mare cu familia pentru circa 10-12 zile.

Astăzi 12.07.1983 acesta va lua parte la Ambasada S.U.A. la recepția de adio a lui Fry, care urmează să plece definitiv din R.S.R. și să frecventeze cursurile necesare funcției de ambasador în care, după toate probabilitățile, va fi numit ulterior.

Menționez că Botez Horia a afișat la această întîlnire o permanentă stare de neîncredere și suspiciune în organele noastre subliniind că nu-i face plăcere să-și "toarne " prietenii (români). Am încercat să-l temperez, lucru care nu a reușit decît parțial.

C.N.S.A.S.
06 JUL 2009
DIRECȚIA ARHIVĂ CENTRALĂ

Lt.col.Ureche Marian

Astăzi 12.07.1983 acesta va lua parte la Ambasada S.U.A. la recepţia de adio a lui Ery [Fry], care urmează să plece definitiv din R.S.R. şi să frecventeze cursurile necesare funcţiei de ambasador în care, după toate probabilităţile, va fi numit ulterior.

Menţionez că Botez Horia a afişat la această întîlnire o permanentă stare de neîncredere şi suspiciune în organele noastre subliniind că nu-i face plăcere să-şi „toarne" prietenii (români). Am încercat să-l temperez, lucru care nu a reuşit decît parţial.

Lt. col. Ureche Marian

***

[Raport DSS referitor la Dorin Tudoran şi Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 348-349; dosar I 153657, vol. 3, ff. 314-315v)

[Document dactilografiat la maşină IBM cu litere mari]

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂŢII STATULUI
DIRECŢIA I
Nr. 0047.527 din 29 iulie 1983

STRICT SECRET
Exemplar nr. 1

NOTA DE ANALIZĂ
în dosarul de urmărire informativă „TUDORACHE"

I. - La începutul lunii aprilie 1983 Direcţia I, I.M.B. - Securitate şi U.M. 0544 au prezentat conducerii Departamentului securităţii statului o analiză în acest caz în care, faţă de situaţia informativ-operativă existentă, s-a propus să se acţioneze în următoarele direcţii :

- depistarea canalului prin care „TUDORACHE" transmite diverse materiale denigratoare în exterior ;
- crearea unei opinii de masă în mediul literar împotriva lui „TUDORACHE", de natură să conducă la izolarea şi discreditarea sa ;
- destrămarea anturajului creat în jurul său ;
- împiedicarea contactării lui de către emisari străini ;
- discreditarea şi compromiterea în exterior a celui în cauză.

II. - În urma executării măsurilor aprobate, a rezultat că „TUDORACHE" continuă să fie nemulţumit de situaţia sa prezentă, invocînd printre altele următoarele :

- refuzul conducerii Uniunii Scriitorilor de a-l reîncadra într-o instituţie subordonată acesteia ;
- respingerea de la publicare a unor articole de polemică, precum şi a unui volum de poezii - depus la editura „Cartea Românească" - datorită conţinutului necorespunzător ;
- scoaterea din unele lucrări de critică literară, apărute recent sau aflate în curs de editare, a referirilor la persoana şi creaţia sa ;

- neacordarea vizelor de călătorie în R.F. Germania, pentru el şi soţie, solicitate în toamna anului 1981, de ambii şi în 1982, separat de către soţie ;
- faptul că ar fi urmărit permanent de către organele de securitate.

III. - Pe fondul nemulţumirilor menţionate şi al concepţiilor sale, „TUDORACHE" continuă să adopte o atitudine deosebit de ostilă, concretizată în comentariile pe care le face în cercul său de relaţii format, îndeosebi, din elemente contestatare şi acţiunile protestatare ce le întreprinde cu scopul de a-şi crea un „Statut de persecutat" care să-i asigure, în eventualitatea unei deplasări în Occident, obţinerea azilului politic.

1. - În acest sens, în ziua de 8 iulie a.c. l-a contactat pe STANOMIR VLAD PETRUŢ, fost subinginer la Centrala de morărit şi panificaţie, înaintea plecării sale definitive din ţară, căruia i-a solicitat să transmită legăturilor sale din străinătate toate nemulţumirile sale enunţate mai sus.

A cerut, totodată, să comunice postului de radio „Europa liberă" să pună accent mai mare pe activitatea sa anticomunistă.

2. - În acelaşi timp, „TUDORACHE" continuă relaţiile cu matematicianul BOTEZ MIHAI HORIA, cunoscut cu poziţie contestatară şi legături în mediul „Europei libere", care îl susţine în acţiunile sale. Din date verificate rezultă că, de curînd, i-a înmînat acestuia, spre a scoate ilegal din ţară, două materiale adresate postului de radio „Europa Liberă" - un articol polemic la adresa lui EUGEN BARBU, cu privire la comentariul acestuia radiofonic din luna aprilie a.c., referitor la cooptarea sa ca membru al PEN-Clubului francez şi o scrisoare pentru VLAD GEORGESCU în care solicită difuzarea acestui material.

Dintr-o informaţie obţinută ulterior de U.M. 0544 rezultă că BOTEZ MIHAI HORIA nu a dat curs solicitării, motiv pentru care „TUDORACHE" este foarte supărat de faptul că acesta „nu-l mai sprijină în expedierea materialelor" către postul de radio menţionat.

BOTEZ MIHAI HORIA este în lucru şi în contact pentru influenţare la Securitatea municipiului Bucureşti, în cazul său fiind făcute separat propuneri conducerii Departamentului securităţii statului.

3. - Recent, agenţia „France Presse" a difuzat ştirea, preluată într-un comentariu de „Europa liberă", conform căreia „TUDORACHE" ar fi supus unor persecuţii în ţară. Materialul a fost redactat pe baza datelor transmise de cel în cauză lui VIRGIL TĂNASE prin intermediul mamei acestuia care, la sfîrşitul lunii mai a.c, a plecat în vizită la fiu în Franţa.

Chiar cum e posibil acest lucru ?
Ce face sec. capitalei ? Ce face Dir. I ?

4. - La începutul lunii iulie a.c. „TUDORACHE" a fost căutat şi a intrat în contact cu FUNDUC VLADIMIR, fost ofiţer de securitate, trecut în rezervă în 1964, cunoscut cu activitate protestatară încă din perioada cînd PAUL GOMA se afla în ţară. Cu această ocazie, FUNDUC VLADIMIR i-a prezentat date din biografia sa şi l-a sfătuit cum să se ferească de supravegherea organelor de securitate, informîndu-l, totodată, că nu va renunţa la plecarea definitivă din ţară.

Cum este lucrat ?

FUNDUC VLADIMIR este lucrat prin dosar de urmărire informativă de I.M.B. - Securitate. Compartimentele care îi au în atenţie pe „TUDORACHE" şi FUNDUC VLADIMIR cooperează pentru a preveni ca aceştia să-şi coordoneze acţiunile lor ostile.

5. – „TUDORACHE" a afirmat în repetate rînduri că nu mai poate trăi şi crea într-un climat unde nu se simte legat de nimic şi că, deşi este conştient de greutăţile ce le va întîmpina în Occident, este hotărît să părăsească ţara, fiind sigur că în străinătate va putea exploata măcar una din şansele ce i se vor oferi. În funcţie de garanţiile ce le va obţine de la legăturile apropiate pe care le-a rugat să se intereseze de perspectivele sale în exterior, în septembrie a.c. va solicita plecarea definitivă.

IV. – În continuare, în caz, sînt în curs de executare măsurile aprobate de conducerea departamentului.

ŞEFUL DIRECŢIEI I
General-maior
Bordea Aron

***

[Ordin al generalului-locotenent Iulian Vlad DSS referitor la Dorin Tudoran, destinat conducerii DSS]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, p. 350; dosar I 153657, vol. 3, f. 316)

[Document dactilografiat la maşină IBM cu litere mari]

Tovarăşe general Bordea,
Tovarăşe general Dănescu,

1. Evoluţia negativă a cazului, accentuarea hotărîrii lui „TUDORACHE" de a continua să acţioneze ostil impun întărirea controlului asupra acestuia şi, în mod deosebit, izolarea sa de orice alte elemente care ar putea să i se solidarizeze.

2. Faptul că nu s-au identificat încă canalele de legătură cu exteriorul pune serioase îndoieli cu privire la calitatea măsurilor întreprinse pînă în prezent şi, de aceea, trebuie acţionat prin toate mijloacele pentru a preveni scoaterea din ţară a noi date în legătură cu cazul său.

3. Să se organizeze imediat măsurile necesare pentru ca FUNDUC să nu mai ia legătura cu „TUDORACHE".

4. Reevaluaţi, de urgenţă, împreună cu U.M. 0544, întregul caz şi, pe bază de argumente temeinice, propuneţi măsurile necesare în această etapă pentru a se contracara încercările de a transforma cazul într-o problemă deosebită, cu implicaţii şi mai negative.

General-locotenent
Iulian Vlad
30 iulie 1983

***

[Înregistrare a discuţiei dintre Dorin Tudoran (T) şi Mihai Botez (B)]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 350-352; dosar I 153657, vol. 3, ff. 319-323)

[Document olograf]

T.: D.R.-ul m-a rugat să fac o hîrtie prin Nichi, prin care spun că amîn cu o săptămînă chestia pe care am scris-o, ei bănuind c-o fac pe 7, deci eu nu amînam cu nimic. Am făcut-o. I-am dat-o lui Nichi atunci cînd ne-am întîlnit. El spunîndu-mi că are veşti bune, că nu ştiu ce, ca acum să fie destul de dezumflat că nu mai înţelege nimic.

B.: Vezi ce bine că nu ai spus...

T.: În orice caz l-a chemat şi el pe Deşliu Viorel (?). Dorine spune-i să nu facă... Văd că lumea îmi închide uşile şi nu mai discută cu mine. Nu mă mai pot lega...

B.: În ultimă analiză...

T.: Acuma, în ultima analiză, ştii de ce?... Ne aşteptam să plece în misiunea asta în Europa dar m-am gîndit că poate. Eu mi-am făcut socoteala că...

B.: Gelu a făcut ceva, un comitet de acţiune/instrucţiune...

Gelu Ionescu. de la „E.L."

T.: Eu n-am auzit, dar mi-a spus Nichi că vor da vineri un protest/proiect al universitarilor americani.

B.: Aşa.

T.: Acuma văd ăla... ăsta de la Washington Post, ori n-a spus nimic, ori ei au început...

B.: Ştiu ei să facă campania.

T.: Ei ar face bine să... 2-3 zile la rînd s-ar spune în fond eu de ce puneam pancarda? Ca să se ştie...

B.: Dar o să ştie ei mai bine. De unde să ştie?

T.: Dacă se anunţă aşa, se ştie mult mai mulţi. Da. Eu chiar... Şi pe urmă Mihai, tu mă cunoşti destul de bine. Cînd ăştia te-anunţă de-o chestie din asta pe toate căile şi fără nici un fel de... L-am rugat pe [...] care s-a încurcat cu secretara, l-au chemat, el a zis că o iubeşte, au dat cu el de pămînt, l-au dat afară, şi-a lăsat nevasta, pîn' la urmă a luat-o pe iubită, în ultimii 3-4 ani a-nceput să suie din nou, e foarte bun prieten cu [...]. l-am cunoscut la mare. Şi care mi-a mai spus cîteva chestii, de cîteva ori. Mi-a zis, este aşa de ciudat pentru d[ta]... I-am spus nu ştiu ce cutare şi a zis „Mă, mă sui în maşină şi mă duc la... Ştiu tot. Prietenul meu este şef de secţie la Procuratura oraşului Bucureşti". Şi s-a dus la ăla, a stat vreo 4 ore şi s-a întors. Şi am zis bă:

1. ăsta a rămas uimit că a întrebat în stînga şi-n dreapta şi nu ştie nimeni din procuratură de chestia asta şi mi-a spus că e semn rău. Cînd ştiu foarte puţin că unul a fost convocat...

B.: Asta înseamnă că este... ilegală.

T.: Nu numai că este ilegală dar venită pe un culoar foarte...

B.: Foarte îngust.

T.: El mi-a spus aşa. Domnule în general, tot ce vine direct de la POSTELNICU sau HOMOŞTEAN.

B.: Ţine seama că POSTELNICU este prieten cu NICUŞOR şi ăsta-i o puşlama îngrozitoare. Şi HOMOŞTEAN este mai degrabă un activist.

T.: El spunea... Genul ăsta de convocare şi de ameninţare aşa nu se face decît cînd chestia...

B.: Vine destul de sus. Şi se dă la verbal, ca la POPIELUS [...] [Popielusko] odată cu lăsatul lui ăla în... tîmpenii. Să-ţi spun ceva. E nebun dacă ar îndoi-o?... Dacă ei au dat pe mîna... Paraschiv şi toată chestia... Ce-i în puşcărie, ce va peste un an, să ştii că nu sînt tîmpiţi. Mi-au spus-o s-o fac. Că n-au nici un fel de... N-au tată, n-au mamă... n-au nimic. Dom'le dacă lor li se dă permis... Ce, singurul lucru care nu l-aş cunoaşte pe Dorin, ţi-aş spune că e o... cîte... cum s-a bătut cu el. Bă, eu lucrez direct cu ăsta, cu... este cea mai... persoană. De-asta şi... Este singurul absolut curajos... Ce... ştii cîte mandate de arestare semnate în alb, pe Calea Victoriei... şi ştii de ce? Îmi pare rău că nu m-am dus. Nu are nici un fel de temei.

Ăsta este cel mai bun...

B.: Ştiu.

T.: Nu seamănă deloc cu ce spune... Fiindcă el, adjunctul m-a ţinut 2 ore la el în birou şi a vorbit aşa... şi era... şi iarăşi semn rău. Zice... îl cunosc aşa de bine că e obligat să vorbească normal, să fie politicos, pe urmă te-ar strînge de gît. Zice... la ăsta în birou nu stă cineva mai mult de... 10 minute. Urlă, dă cu pumnii, ţipă, cheamă garda, luaţi-l!

B.: Mă, aşa e, dar în acelaşi timp ştii... Eu cred că... tipu' a procedat f. bine. Că el n-are nevoie să... să vină vreun ziarist să vadă.

T.: M-aşteptam la... şi mi-a zis aşa domnule... pentru mine eşti un caz...

B.: A avut noroc de...

[...]

B.: Să te-ajut eu.

T.: Nu. Măcar să-mi promiţi...

B.: Asta-i interesant de văzut. Da, aşa începem...

T.: Nichi a rămas cu tot felul de traume aşa. Luni dimineaţa, cînd m-a luat pe mine la procuratură l-a luat pe MIRCEA SĂNDULESCU la securitate, care a făcut şi el o menţiune că face şi el greva foamei, dacă pînă la 1 mai nu ştiu ce...

Asta m-a sunat seara şi-am ţipat la el şi i-am spus...

M.S. Pe Dorin îl cunosc bine. Că-i doar un stupid orgolios, îi mai fac un compliment, îl mai ţin cu vorba, că dom'le ce mare scriitor eşti d[ta], mare talent...

T.: Deci eu ţi-am spus că mă dusesem pregătit la ăia la partid să le spun: dom'le daţi-mi dom'le drumul ca turist. N-a venit vorba, înţelegînd că e o chestie în care-i prea tîrziu. Atunci îi spun lui Nichi: „Bă, du-te la D.R. şi spune-i mă chestia asta. Dacă vrea... D.R. a fost încîntat şi-a zis dom'le: asta pot. Deci asta n-o ştiu decît eu. Nichi şi D.R. Deci D.R. s-a ţinut de cuvînt şi s-a dus a propos de această chestie. Acuma nu mai sînt sigur. Fiindcă dacă ei ar fi vrut s-o facă şi interesul lor era s-o facă.

B.: Pe altă filieră.

T.: E. Ce-au făcut ei. Deci îl cheamă pe MIRCEA SĂNDULESCU.

B.: Şi-i vînd pontul.

T.: Şi-i spun: domnule vezi că ăsta te trage-n piept, ei încercînd să ne şuteze. Ei ştiind că dom'le face unul greva foamei e unul, dar dacă fac doi totuşi sînt doi. Şi-i spun pe urmă: nu ţi-a spus colegul... nu ţi-a spus colegul adevărul cînd a ieşit de la paşapoarte... (eu la paşapoarte chiar nediscutînd) Şi pe-o chestie că aleg...

B.: Da nu poţi să discuţi asta cu altcineva...

***

[Raport DSS referitor la Dorin Tudoran şi Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 352-354; dosar I 153657, vol. 3, ff. 328-329)

[Document dactilografiat de uz curent]

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂŢII STATULUI
U.M. 0544
Nr. 225/f-1/0074930 din 25.08.1983

STRICT SECRET
Ex. nr. 2

NOTĂ

Referitor la poziţia şi activitatea din ultima perioadă a scriitorului DORIN TUDORAN deţinem date din care rezultă următoarele:

- prin intermediul lui MIHAI BOTEZ a trimis postului de radio „Europa Liberă" o scrisoare „anonimă" (redactată de cei doi la o întîlnire ce au avut-o în luna iulie a.c. în staţiunea „2 Mai"), în care se făceau referiri tendenţioase la adresa poetului ADRIAN PĂUNESCU şi a relaţiilor sale, care a fost difuzată de post la 07.08.a.c.:

- continuă să se situeze pe poziţia emigrării în Occident, aşteptînd însă o confirmare din străinătate, care să-i dea certitudinea că va fi angajat la „Europa Liberă":

- este profund afectat de faptul că, în Franţa, circulă zvonul că el ar avea legături cu securitatea română, acesta fiind motivul pentru care nu a fost arestat, cu toată poziţia anticomunistă ce o afişează. Acest lucru i-a fost comunicat de scriitorul NICOLAE BREBAN, venit recent de la Paris, care l-a şi vizitat.

Nicolae Breban i-a precizat că VIRGIL TĂNASE (principala legătură a lui Dorin Tudoran) este foarte iritat, înclinînd să accepte ideea că DORIN TUDORAN colaborează cu organele de securitate:

[...]

Avînd în vedere situaţia în care se află, la 08.08. a.c., DORIN TUDORAN i-a intermediat cetăţenei americane DELIGIORGIS IOANA, aflată la studii în R.S. România, schimbul a 400 de dolari SUA, pentru suma de 18.000 lei [...] relaţie apropiată a lui DORIN TUDORAN; [...] DELIGIORGIS IOANA i-a dat lui DORIN TUDORAN suma de 100 dolari SUA.

DORIN TUDORAN intenţionează să-şi vîndă autoturismul pentru a-şi putea echilibra situaţia financiară şi a aplana certurile din familie.

Din informaţiile obţinute recent rezultă că DORIN TUDORAN, printr-o persoană care a plecat temporar în străinătate, a transmis o serie de mesaje principalelor sale legături din R.F. Germania şi Franţa, respectiv VLAD GEORGESCU, VIRGIL TĂNASE şi MONICA LOVINESCU, astfel:

- precizîndu-i persoanei respective ca la contactul cu VLAD GEORGESCU să folosească parola „MIHAI BOTEZ vă întreabă de ce nu i-aţi răspuns pînă acum în legătură cu materialul privind pe DORIN TUDORAN" (n.n. este vorba despre un material de prezentare a scriitorului în vederea angajării la post şi a sistemului de emigrare al lui

DORIN TUDORAN şi MIHAI BOTEZ), i-a indicat să-i comunice acestuia, cît şi lui VIRGIL TĂNASE şi MONICĂI LOVINESCU, detalii privind „situaţia disperată" în care se află atît el cît şi MIHAI BOTEZ, care „sînt supuşi ratării şi înfometării, unei distrugeri lente, că tot ce se întîmplă în jurul lor este jocul securităţii, care urmăreşte să-i discrediteze şi să lase de înţeles că amîndoi sînt agenţi.

De asemenea, să caute să afle motivele pentru care, atît VLAD GEORGESCU cît şi VIRGIL TĂNASE nu au mai dat nici un semn de viaţă, să le explice acestora că nu are nici fel de relaţii cu securitatea, că el şi MIHAI BOTEZ sînt singurii „disidenţi adevăraţi şi serioşi" pe care pot conta în continuare, să întrerupă legătura cu ceilalţi întrucît riscă să intre în jocul securităţii.

Totodată, să stabilească exact şansele de angajare, ale sale şi ale soţiei, la „Europa Liberă", sau alte perspective sigure de muncă.

– Dorin Tudoran a mai solicitat să se transmită (separat) legăturilor sale din exterior, faptul că atît el cît şi MIHAI BOTEZ, lucrează în prezent la redactarea unui „apel" prin care cer oamenilor de ştiinţă şi cultură din ţările participante la Conferinţa de la Helsinki, să participe la organizarea unei Conferinţe internaţionale, în afara guvernelor şi organizaţiilor guvernamentale, „apelul" urmînd a fi dat spre publicare lui EUGEN IONESCU, iar ulterior să fie difuzat, prin toate mijloacele mass-media occidentale.

În acelaşi timp, VIRGIL TĂNASE să-i comunice telefonic sau să-i trimită, întrebările la care trebuie să răspundă privind activitatea literară din ţară.

DORIN TUDORAN i-a mai dat persoanei respective o serie de adrese ale unor relaţii din R.F. Germania, cunoscute de către unitatea noastră ca elemente aflate în anturajul „Europei Libere", între care CORNEL IONESCU, EMILIA COVINO şi RICHARD LANG, din München, şi GHEORGHE STANOMIR din Heidelberg, sub pretextul unui eventual sprijin pentru perioada sejourului în R.F. Germania.

DORIN TUDORAN intenţionează ca, pentru siguranţă, să transmită în exterior aceleaşi mesaje, prin intermediul criticului literar DANA DUMITRU, ce urmează să se deplaseze temporar în Franţa, în cursul lunii septembrie a.c.

***

[Raport DSS referitor la Dorin Tudoran şi Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 354-355; dosar I 153657, vol. 3, ff. 347-347v)

[Document dactilografiat de uz curent]

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂŢII STATULUI
U.M. 0544
Nr. 225/f-1/0074930 din 31.08.1983

STRICT SECRET
Ex. nr. 1

NOTĂ

– Deţinem date din care rezultă că scriitorul DORIN TUDORAN şi-a intensificat contactele cu matematicianul MIHAI BOTEZ, care-l incită în activitatea sa pretins contestatară, facilitîndu-i legătura cu postul de radio „Europa Liberă".

Recent, MIHAI BOTEZ i-a confiat lui DORIN TUDORAN temerile privind plecarea sa temporară în exterior, respectiv faptul că autorităţile încearcă o manevră cu el. MIHAI BOTEZ susţine că ar fi primit un ordin de concentrare *(Este real ?)*, opiniind că, prin aceasta, se scontează ca el să vină în contact cu secrete militare, situaţie care să-l împiedice, ulterior, să obţină viza de ieşire din ţară.

Temerile exprimate de MIHAI BOTEZ, l-au determinat pe DORIN TUDORAN să afirme că, în cazul în care se va încerca şi cu el o astfel de stratagemă, nu va executa ordinul de concentrare şi va depune formele de plecare definitivă din ţară.

Interesant ! !

Atît DORIN TUDORAN cît şi MIHAI BOTEZ intenţionează să solicite oficial emigrarea, aşteptînd însă confirmarea din exterior asupra modalităţii de urmat şi garanţii pentru obţinerea unui loc de muncă sigur.

În cadrul discuţiilor purtate pe marginea problemelor legate de emigrare, MIHAI BOTEZ i-a precizat lui DORIN TUDORAN că a renunţat la ideea unor deplasări temporare în străinătate, optînd pentru plecarea definitivă, întrucît, din datele ce le deţine, cu toate restricţiile practicate în prezent de S.U.A., în cazuri deosebite, în special pentru oamenii de ştiinţă şi cultură, se fac excepţii în acordarea vizei de intrare, folosindu-se ca punct de tranzit Roma.

– Intrigat de faptul că scriitorul NICOLAE BREBAN, aflat în prezent în ţară, l-ar fi discreditat faţă de VIRGIL TĂNASE (DORIN TUDORAN a fost informat de către o relaţie a sa, un anume NICOLAE BOGDAN, că NICOLAE BREBAN s-a lăudat faţă de VIRGIL TĂNASE că l-a sprijinit material pe DORIN TUDORAN o bună perioadă de timp, pentru ca apoi, acesta să uite totul, să se distanţeze, să facă opinii separate în mediul oamenilor de litere, opinii pe care el nu le împărtăşeşte în totalitate), i-a reproşat acest lucru lui NICOLAE BREBAN, într-o discuţie purtată la domiciliul acestuia.

Gîndiţi-vă să amplificăm această dispută.
Col. [ilizibil]

Ulterior acestei discuţii, DORIN TUDORAN s-a întîlnit la Bucureşti cu TĂNASE LARISA, mama lui VIRGIL TĂNASE, relatîndu-i acesteia despre suspiciunile ce planează asupra sa, precum şi în legătură cu afirmaţiile lui NICOLAE BREBAN privind declanşarea unui scandal între VIRGIL TĂNASE şi PAUL GOMA.

TĂNASE LARISA i-a precizat că, în perioada cît s-a aflat în vizită la fiul său, NICOLAE BREBAN a venit de cîteva ori, ca invitat la masă, împreună cu prietena sa, o anume CRISTINA, cadru didactic la Academia „Ştefan Gheorghiu", povestind tot felul de lucruri „răsucite" şi de faptul că „oamenii se trezesc certaţi între ei fără motive", dar că nu l-a auzit vorbind de DORIN TUDORAN. I-a arătat totodată că relaţiile fiului său cu PAUL GOMA, cu toate că există unele mici neînţelegeri, evoluează normal şi nu aşa cum le prezintă NICOLAE BREBAN.

Deşi DORIN TUDORAN a primit, prin TĂNASE LARISA, confirmarea că VIRGIL TĂNASE îl sprijină în continuare, în prezent se manifestă foarte îngrijorat de faptul că, în străinătate, şi în special în Franţa, circulă zvonuri privind colaborarea sa cu organele de securitate, înclinînd să creadă că un astfel de zvon a fost lansat la VIRGIL TĂNASE, chiar de către NICOLAE BREBAN.

***

[Raport al locotenent-colonelului DSS Marian Ureche referitor la informaţiile furnizate de Mihai Botez despre Bertrand Rosenthal şi Dorin Tudoran]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 356-359. dosar I 153657, vol. 3, ff. 10-12v)

[Document dactilografiat de uz curent]

160/U.M. 10.09.1983
STRICT SECRET
Ex. nr. 2

NOTĂ RAPORT

Din discuţiile purtate cu BOTEZ MIHAI HORIA au rezultat următoarele :

1. În legătură cu faptul că de circa 7-8 luni de zile şi-a depus actele pentru a efectua o deplasare turistică în S.U.A. şi-a exprimat nemulţumirea şi neînţelegerea menţionînd că alţi colegi de ai săi ca ANA MARIA SANDI se plimbă peste tot [...].

Apreciază că faptul că nu i se permite să meargă în străinătate îl împinge – sau probabil aşa se doreşte – să încerce să-şi realizeze „meritele" aici. Dacă aceasta este alternativa ar şti să nu se lege de probleme vizînd conducerea şi nici chiar economia, rezumîndu-se doar la unele aspecte referitoare la situaţia culturii.

Pentru a tempera predispoziţia sa spre acţiuni sau activităţi nocive, de natură a afecta interesele statului nostru, mi-am exprimat părerea că cei în drept să decidă deţin probabil, în legătură cu el, alte date decît cele pe care le cunosc eu. Am amintit de asemena faptul că probabil prietenii săi de la Ambasada S.U.A. doresc un asemenea rol pentru el şi am făcut referiri la scrisoarea trimisă lui M. Fabri de la Ambasada americană în iulie a.c. Oricum, subsemnatul şi probabil nici el nu-şi doreşte o situaţie de natură să-l expună, pentru cine şi pentru ce?

În acest context BOTEZ a menţionat că el nu exclude posibilitatea intervenţiei în problema plecării sale în S.U.A. a lui MIRCEA MALIŢA sau a lui MIHAI FLORESCU, despre care cunoaşte că se află de foarte mult timp în relaţii foarte strînse.

Despre M. MALIŢA cel în cauză a relatat că ştia din luna iunie a.c. de la Ery [Fry] de la Ambasada S.U.A. că în cursul lunii mai mai multe persoane (cercetători) din S.U.A., ce aveau competenţă pe linia organizării Congresului de la Philadelphia, i s-au adresat în scris solicitîndu-i să-l sprijine pe BOTEZ pentru a se deplasa în S.U.A. Nici pînă în prezent M. MALIŢA nu şi-a manifestat intenţia de a-l sprijini.

[...] Aceasta nu l-a împiedicat şi probabil nu-l împiedică nici acum, să spună bancuri mai ales la adresa soţiei şefului statului. M. FLORESCU îi este şi în prezent ostil lui BOTEZ. Cu ocazia decesului acad. OCTAV ONICESCU, BOTEZ alături de alte cîteva persoane, intenţiona să rostească cîteva cuvinte în memoria defunctului. M. FLORESCU i-a transmis părerea sa că alocuţiunea lui BOTEZ nu este oportună, motiv pentru care, deşi a fost foarte legat profesional şi efectiv de defunct, a renunţat.

2. În ultima perioadă de timp (august-sept. a.c.) BOTEZ a cunoscut-o pe fiica ataşatului cultural francez DANIEL PIERRELOT, SABINE, secretară sau translatoare la Ambasada Franţei. Are circa 20-25 ani. La finele lunii august aceasta i-a împrumutat, pentru două zile, cartea lui VIRGIL TĂNASE. „C'est mon affaire". Cartea conţine circa 180 de pagini.

Pe parcursul a 10-15 pagini se dau explicaţii altele decît cele cunoscute pînă acum – în legătură cu cazul său. Se menţionează că ar fi fost răpit din Franţa şi adus în România unde a fost ţinut 47 zile, că ar fi fost şantajat etc. Cea mai mare parte a cărţii cuprinde aprecieri negative la adresa politicii României, motiv pentru care SABINNE [*sic*] l-a rugat să n-o mai împrumute şi altor persoane deoarece le este interzis diplomaţilor să aducă în România un asemenea gen de literatură.

3. Dintre cetăţenii străini întîlniţi în ultimele 2-3 săptămîni cel mai interesant a fost BERTRAND ROSSENTHAL [Rosenthal] de la Agenţia „France Presse". Acesta l-a vizitat pe BOTEZ la domiciliu la sfîrşitul lunii august (28-29 august). Printre altele, i-a solicitat numărul de telefon al cercetătorului GHEORGHE NICOLAE (ţigan) de la Centrul de cercetări sociologice al Universităţii Bucureşti (caz aflat în atenţia Direcţia I-a col. Ciupercă). A dat numărul de telefon al acestuia a doua zi.

Cea mai importantă problemă care îl interesa pe ziaris[t] a fost problema Dorin Tudoran. ROSSENTHAL i-a relatat celui în cauză că l-a căutat pe D. Tudoran acasă şi nu l-a găsit, fapt ce i-a întărit convingerea că acesta este arestat. A explicat în acest sens faptul că Agenţia sa difuzase cu mai multe zile în urmă ştirea că Dorin Tudoran este ameninţat cu un proces şi că este pe punctul de a fi închis. A menţionat că agenţia respectivă l-ar fi trimis pe el, care răspunde de problema noutăţilor din România, Ungaria şi Bulgaria, să verifice aceste date. BOTEZ pretinde că i-ar fi explicat acestuia că TUDORAN se află în provincie la mama sa, dar că ziaristul l-a acuzat că nu-i spune adevărul, că-l dezinformează fiind probabil omul poliţiei. În această situaţie, BOTEZ a acceptat să-l conducă pe ziarist la Ştefăneşti unde se afla Tudoran. BOTEZ nu a participat la discuţie, Rosenthal discutînd cu acesta prin intermediul soţiei sale, care este profesoară de limba franceză. Acasă la Tudoran se afla cumnatul său SENCOVICI. Discuţia lor a durat circa 2 ore.

În drum spre Bucureşti, în discuţia cu ziaristul, BOTEZ a reţinut aprecierile lui ROSSENTHAL despre Tudoran că acesta nu mai are nici o perspectivă în România deoarece nu i se mai publică nimic, că în discuţie a fost foarte nervos şi că l-a contactat pe acesta în calitatea sa de membru al Pen-Clubului francez. BOTEZ crede că Tudoran n-a putut să-i spună acestuia noutăţi.

În discuţiile avute cu BOTEZ, ROSSENTHAL a arătat că a fost foarte plictisit de discuţiile purtate cu persoanele de la M.A.E. „toţi lăsînd să se înţeleagă că în România totul este perfect, că există numai fericire şi paradis". Despre situaţia noastră economică, ziaristul francez şi-a exprimat părerea că este ceva mai bună, că am început să ne plătim datoriile economice şi situaţia pare a se normaliza, dar comparativ cu Ungaria şi Bulgaria stăm cel mai prost.

ROSSENTHAL s-a arătat interesat de schimbările produse în aparat, sens în care a menţionat că în prezent în locul lui MITEA este CUMPĂNAŞU. A afirmat că din mediul ziariştilor din România cunoaşte că în locul lui Ştefan Andrei ar veni Nicu Ceauşescu exprimîndu-şi părerea că acest lucru „ar amuza foarte tare".

Ziaristul străin i-a adus lui Botez formulare de participare la simpozionul din oct. a.c. de la Paris (a doua parte a lucrărilor simpozionului de la Philadelphia). I-a transmis complimente de la prietenul B. GUETTA, aflat în prezent la Washington, despre care i-a comunicat că sovieticii nu i-au dat viză de intrare pe teritoriul URSS. ROSSENTHAL a adăugat că în prezent se află în competiţie, pentru un interviu mare de la BOTEZ, cu ziaristul american, care l-a vizitat la mare în cursul lunii iulie. Cei doi ziarişti lucrează împreună la Viena.

În discuţiile purtate, ROSSENTHAL a afirmat că aşteaptă o plenară a partidului ce se va solda cu schimbări de miniştri (plenara nu a avut loc).

Ziaristul francez s-a arătat, de asemenea, interesat de problema scoaterii din presă a celor ce au rude în străinătate şi dacă printre aceştia sînt mulţi evrei.

Referitor la vicepreşedintele S.U.A. Bush, Botez a afirmat că l-a cunoscut foarte bine, din vizitele efectuate de el în S.U.A. şi a menţionat că ar putea merge să-l vadă. Mi-am exprimat părerea că nu ar avea nimic de pierdut, la care sus-numitul a adăugat că dacă ar discuta cu vicepreşedintele problema sa, acesta n-ar înţelege că Botez nu poate pleca în S.U.A. ci ar crede că nu i se permite să plece definitiv.

4. Despre Dorin Tudoran, cel în cauză a relatat că a revenit în Bucureşti şi că l-a văzut ultima dată pe 2-3 sept. la „Athenée Palace" pentru circa o oră. Acesta are o singură „placă" cum l-a denunţat pe pe Barbu. BOTEZ crede, că D. TUDORAN este în pericol de a greşi, deoarece în discuţiile ce le-au avut şi-a exprimat intenţia de a face scandal. Doreşte să se vorbească despre el în exterior, doreşte popularitate dincolo etc.

BOTEZ a motivat menţinerea relaţiilor cu TUDORAN prin aceea că lăsat singur acesta îşi pierde cumpătul, va începe să înjure inclusiv regimul. BOTEZ consideră util să-l canalizeze în sensul de a nu ataca punctele sensibile care pot să provoace chiar riposta fizică.

Despre relaţiile sale cu TUDORAN, sus-numitul a menţionat că aproape întotdeauna inclusiv la mare, l-a deconseiat. Am încercat să exploatez aceasta relatîndu-i lui BOTEZ că cunosc faptul că TUDORAN a fost supărat de afirmaţia lui BOTEZ că materialul întocmit de acesta ar fi fost prea dur. Am subliniat faptul că TUDORAN obişnuieşte să comenteze impresiile dar că nu exagerează. BOTEZ a confirmat că într-adevăr aceasta a fost atitudinea sa. Am considerat oportună această paranteză pentru a-l deruta pe BOTEZ şi eventual şi pe TUDORAN şi pentru a-i determina să aibă rezerve în relaţiile cu alte persoane. În acelaşi scop am menţionat că personal cunosc mult mai multe aspecte decît ar crede BOTEZ în legătură cu preocupările sale şi cu relaţiile pe care le are cu TUDORAN şi că în acest context consider drept un serviciu, pe care îl fac dacă îl solicit să-mi pună la dispoziţie materialele pe care D. TUDORAN le redactează pentru diverse foruri, inclusiv pentru „Europa liberă". În acest din urmă sens BOTEZ a relatat că la ultima sa întîlnire cu TUDORAN acesta i-a arătat un material de 5-6 pagini - un răspuns în legătură cu Eugen Barbu - pentru PEN CLUB. Deşi BOTEZ şi-a exprimat părerea că este greşit că TUDORAN se înjură cu toată lumea, nu are contact cu el, pe asemenea probleme. În materialul respectiv se făceau referiri la învinuirile aduse de BARBU incluzînd punctele de vedere ale lui TUDORAN în legătură cu aprecieri de genul acelora că el n-ar fi un al doilea Goma ci un al doilea CARAION.

5. BOTEZ a mai relatat că a primit recent din partea lui SERGIU CELIBIDACHE răspuns la o scrisoare, pe care i-o adresase anterior, în care îi cerea permisiunea să-i

folosească numele într-o formulă matematică. Răspunsul lui CELIBIDACHE este amabil şi include şi o invitaţie de a asista la un curs de filozofie pe care îl ţine în Olanda în toamna acestui an şi în primăvara anului viitor.

Cel în cauză s-a oferit să ne pună la dispoziţie la întîlnirea următoare textele celor două scrisori şi a promis că va încerca să aducă şi ultimul material redactat de TUDORAN pentru PEN CLUB, după ce l-am asigurat în prealabil de totala mea discreţie, sfătuindu-l să rişte acest lucru. La întrebarea subsemnatului dacă crede că acest material ar fi putut ajunge pînă în prezent în străinătate, a menţionat că acest lucru este foarte posibil.

Întîlnirea a durat 3 ore. În discuţii am căutat să aplanez orice asperităţi menţionînd că îi înţeleg supărarea în legătură cu faptul că nu a putut efectua deplasarea în SUA precum şi sensul eventualelor sale activităţi de natură să exprime meritele sale aici, dar că, chiar dacă ar insista nu-l pot vedea în ipostaza de CANDIANO POPESCU întrucît între supărarea sa de moment şi structura lui este o foarte mare diferenţă.

BOTEZ a menţionat că discuţiile pe care le-a purtat cu ROSSENTHAL [Rosenthal] şi DORIN TUDORAN au inclus foarte multe probleme şi că este firesc că nu poate reţine totul. A evidenţiat faptul că ofiţerul îi inspiră mare încredere, „reprezentînd un mare pericol", că nu are secrete faţă de el şi că dacă ar şti că ofiţerul ar avea ceva de cîştigat pe plan profesional din aspectele pe care el le relatează şi că asta nu i-ar aduce prejudicii nu ar avea nici cele mai mici rezerve. În acest context am reluat problema necesităţii abordării de către el, în discuţiile pe care le va mai avea cu unii ziarişti străini, a explicării faptului că situaţia sa, nemulţumirile sale, actuale sînt determinate de intrigile mai vechi ale unor colegi de breaslă. Am justificat această necesitate prin aceea că în mod nedrept şi probabil fără asentimentul său, se mai fac încă unele speculaţii de către aceştia. O asemenea delimitare ar servi la clarificarea atitudinii sale faţă de cei care nu cunosc exact cazul său.

Copii de pe notă vor fi date stare exploatare la Serv. 120 şi 140.

Lt. col. Ureche Marian

363/303
NM

UM. 0625
33I/PMT
Luat la cunoştinţă
16.09.83. Lt. col. [ilizibil]

***

[Raport DSS referitor la Bertrand Rosenthal, Dorin Tudoran şi Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 359-360; dosar I 153657, vol. 4, f. 14)

[Document dactilografiat la maşină cu litere obişnuite şi cu interspaţii pentru nume proprii scrise de mînă]

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂŢII STATULUI
– Direcţia a III-a –
Nr. 331/PMT/-D/00168635 13.09.1983

STRICT SECRET
S.P. 395
Exemplar nr. 2

Către,
SECURITATEA MUNICIPIULUI BUCUREŞTI

122/C.T.

Luaţi legătura şi cu celelalte servicii interesate şi comunicaţi-le conţinutul acestei adrese – cu semnături că a luat la cunoştinţă.
Mr. [ilizibil]
14.09.1983

Organele noastre au în atenţie pe ROSENTHAL Bertrand (născut la 08.06.1953. Maşina Renault nr. W-507335), corespondentul de presă al Agenţiei „France Presse" cu sediul la Viena, acreditat permanent şi pentru R.S. România despre care deţinem date că urmează să revină la Bucureşti cu prilejul vizitei vicepreşedintelui S.U.A. în ţara noastră.

Întrucît cu ocazia ultimei sale vizite în ţara noastră (25-31 august a.c.) ziaristul francez a avut ca principală preocupare contactarea unor cetăţeni români cunoscuţi cu manifestări ostile şi calificaţi în exterior drept „desidenţi intelectuali", printre care scriitorul (1) TUDORAN DORIN, analistul (2) BOTEZ HORIA MIHAI şi fosta documentaristă la ziarul „Scînteia" (3) BOTIS PAULINA ca şi intenţia sa nerealizată de a intra în contact cu scriitorul (4) SÜTŐ ANDRÁS, ziaristul (5) SZŐCS GHEZA şi sociologul (6) GHEORGHE NICOLAE, rugăm dispuneţi măsuri menite a preveni intrarea lui în contact cu aceste elemente necorespunzătoare ori a altor acţiuni de natură să lezeze interesele statului nostru.

Unitatea noastră va asigura o conlucrare permanentă în această problemă prin Lt. col. Pungă Traian, telefon 4068.

LOCŢIITOR ŞEF DIRECŢIE
general major
Gherguţ Dumitru

ŞEFUL SERVICIULUI
col.
David Nic.

***

[Raport DSS referitor la Dorin Tudoran şi Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 361-362; dosar I 153657, vol. 4, f. 16, lipseşte ultima pagină)

[Document dactilografiat de uz curent]

– U.M. 0544 –
Nr. 225/f.8/0075267 din 14.09.1983

STRICT SECRET
ex. nr. 1

NOTĂ

Într-o discuţie purtată recent cu o sursă a unităţii noastre, scriitorul DORIN TUDORAN a relatat următoarele:

– Atît el, cît şi MIHAI BOTEZ sînt foarte îngrijoraţi deoarece, de mai mult timp, nu au primit nici o veste de la „EUROPA LIBERĂ", nici măcar o confirmare că „mesajele" lor, trimise prin mai mulţi intermediari, au fost primite. Ei presupun că, în străinătate, cineva îi „lucrează".

– Cei doi au în vedere ca, eventual, anul viitor, să organizeze în parcuri şi alte locuri publice din Bucureşti, aşa-zise „conferinţe de presă" cu participarea şi a unor ziarişti occidentali, ocazii în care să denunţe nerespectarea drepturilor omului în România.

– DORIN TUDORAN consideră că soţia sa este „şicanată" la şcoala unde lucrează, nefiind lăsată să predea ore de curs, în specialitatea sa – limba franceză – fiind trimisă la un curs de reciclare pentru limba română.

– Sus-numitul a mai afirmat că la sfîrşitul lunii august a.c., cînd se afla la Ştefăneşti-Argeş, în casa mamei sale, a fost căutat de un ziarist de la „FRANCE PRESS" [PRESSE], care dorea să ştie dacă el (DORIN TUDORAN) nu a fost arestat.

Negăsindu-l la domiciliu, ziaristul respectiv a luat legătura cu MIHAI BOTEZ, împreună cu care s-ar fi deplasat la Ştefăneşti.

DORIN TUDORAN a acordat un interviu ziaristului francez, în conţinutul căruia a făcut referiri la situaţia sa personală şi şi-a exprimat nemulţumirea cu privire la orientările date cu oca[zia...].

***

[Raport DSS adresat conducerii instituţiei referitor la Dorin Tudoran şi Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 362-365; dosar I 153657, vol. 4, ff. 24-26)

[Document dactilografiat la maşină IBM cu litere mari]

Nota a fost prezentată tov. Adj. al lui Gral Loct. Vlad. I

STRICT SECRET
ex. nr. 2
100/0047576 din _ septembrie 1983

NOTĂ

În cazurile privind pe scriitorul TUDORAN DORIN şi matematicianul BOTEZ MIHAI, aflaţi în atenţie pentru intenţii de a săvîrşi acţiuni cu caracter „protestatar" şi legături suspecte cu cetăţeni străini, s-a acţionat în continuare, prin măsuri diversificate, urmărindu-se asigurarea controlului asupra preocupărilor lor şi prevenirea acţiunilor ostile preconizate.

Materializate ostil

Din analiza evoluţiei situaţiei operative şi pe baza informaţiilor recent obţinute rezultă că măsurile de prevenire, influenţare şi neutralizare exercitate asupra lui TUDORAN DORIN şi BOTEZ MIHAI atît direct, prin mijloace specifice, cît şi de către alţi factori, nu au fost de natură să-i tempereze şi să-i determine să renunţe la intenţiile lor.

În prezent, situaţia operativă în aceste cazuri, este caracterizată, în principal, de următoarele elemente comune:

- Cei în cauză într-un consens deplin, continuă şi chiar îşi amplifică acţiunile lor ostile. Astfel, la iniţiativa lui BOTEZ MIHAI, îmbrăţişată de TUDORAN DORIN, lucrează la un „mesaj" adresat oamenilor de cultură din ţară şi străinătate, pe care intenţionează să-l transmită lui EUGEN IONESCU pentru a-l difuza în străinătate prin care „să denunţe nerespectarea drepturilor omului în România".

Cît este de exactă această inf. ?
Ce au făcut pînă acum în acest sens ?
Putem proba ?

- Continuă să fie căutaţi şi contactaţi de cetăţeni străini, îndeosebi ziarişti, care se interesează îndeaproape de situaţia lor de „intelectuali disidenţi".

La sfîrşitul lunii august a.c., BOTEZ MIHAI i-a intermediat lui TUDORAN DORIN un contact cu ziaristul ROSENTHAL BERTRANDT [Bertrand], corespondent al agenţiei „France Presse" pentru ţările est europene cu sediul la Viena.

Cine este ziaristul
Ce este
Ce a scris

În interviul acordat cu acest prilej, interviu difuzat de agenţia „France Press" şi reluat de postul de radio „Europa liberă" TUDORAN DORIN a făcut referiri la situaţia sa de „persecutat", exprimîndu-şi, în context, dezacordul faţă de orientările şi indicaţiile date cu prilejul Consfătuirii de la Mangalia din luna august a.c.

Numai dacă el i-a [ilizibil] *ziaristului.*

- Amîndoi sînt preocupaţi să „forţeze" obţinerea vizei de călătorie turistică în străinătate ce le-a fost refuzată în ultimii ani, pretext invocat de sus-numiţii pentru a-şi justifica atitudinea lor ostilă şi amplificat în mod tendenţios, deseori, în emisiunile postului de radio „Europa liberă".

Aşa stau lucrurile ? Nu aşa trebuie prezentată situaţia.

Există date certe că TUDORAN DORIN este hotărît să emigreze în Occident, dar doreşte, în prealabil, să obţină garanţii din exterior că atît lui cît şi soţiei, profesoară de limba franceză, li se va asigura locuri de muncă la „Europa liberă" sau în altă parte.

Ce relevanţă are [ilizibil] *problemă.*

- Concomitent cu incitarea lor din exterior, există informaţia că atît TUDORAN DORIN cît şi BOTEZ MIHAI, sînt sprijiniţi moral şi încurajaţi în acţiunile lor de către unele elemente, puţine la număr pînă în prezent, din mediul lor de relaţii şi cunoştinţe.

În ceea ce-l priveşte pe BOTEZ MIHAI, mai menţionăm că acesta este un vizitator frecvent al Ambasadei S.U.A. la Bucureşti, avînd relaţii suspecte cu funcţionari ai acestei ambasade a căror natură n-a fost elucidată pe deplin pînă în prezent.

Şi acum venim să spunem acest lucru ?

De asemenea, cumnatul său, CELAC SERGIU, în vîrstă de 44 ani, a lucrat la secţia relaţii externe a C.C. al P.C.R. pînă în 1978, calitate în care a fost folosit uneori ca translator la acţiuni de protocol de gradul „zero", în prezent redactor la Editura ştiinţifică şi enciclopedică, este cunoscut cu manifestări ostile la adresa orînduirii sociale şi de stat din ţara noastră.

Ce legătură are cu fondul probl.

Pentru evaluarea situaţiei operative existente, sînt relevante şi „veştile" transmise recent din exterior, printr-un canal controlat de organele de securitate, pentru TUDORAN DORIN şi BOTEZ MIHAI.

Cine este

Astfel, VIRGIL TĂNASE, motivînd că mama sa ar fi fost tracasată de autorităţi ca urmare a contactelor pe care le-a avut cu TUDORAN DORIN şi că acesta a fost văzut în Bucureşti în compania unor ofiţeri de securitate a afirmat că este hotărît să nu-l mai sprijine în nici un mod, rugînd să i se transmită că în Franţa nu se poate emigra şi „să încerce altceva întrucît postul pe care conta nu mai este de actualitate".

Cît sînt de credibile aceste informaţii

La rîndul său, VLAD GEORGESCU negînd că ar fi primit vreun mesaj de la TUDORAN DORIN în legătură cu postul solicitat de către acesta la „Europa liberă", a precizat că nu are posibilitatea să-l angajeze şi, în plus „nu-i place nici cum scrie", adăugînd că nici el nu a cerut anticipat nimănui serviciu pentru ceea ce a făcut în ţara lui, iar pe pe altă parte el trebuie să ştie că sînt mulţi scriitori în Occident care au solicitat să se angajeze la „Europa liberă", iar dacă TUDORAN DORIN vrea să vină acolo se impune să-şi schimbe meseria întrucît de scriitori şi artişti nu mai e nevoie".

Toate aceste aspecte i s-au comunicat lui TUDORAN DORIN care, derutat de ştirile primite, nu ştie cum să le interpreteze şi, deocamdată, evită să le comenteze. Cu toate acestea îşi menţine hotărîrea de a pleca în străinătate cu statut de „persecutat politic" fiind decis să ofere, în continuare, legăturilor sale din exterior noi „dovezi" în acest sens.

Cît priveşte pe BOTEZ MIHAI, VLAD GEORGESCU s-a declarat decis să-l sprijine în a obţine un post la „Europa liberă" în caz că se va hotărî să emigreze, deşi avea convingerea că BOTEZ îmbrăţişează ideea creerii unei disidenţe în ţară. În cazul lui BOTEZ MIHAI nu există date certe că ar avea intenţia să rămînă în străinătate într-o eventuală deplasare în Occident.

VLAD GEORGESCU a apreciat că ceea ce au făcut BOTEZ MIHAI şi TUDORAN DORIN pînă în prezent nu îmbracă forma unei adevărate disidenţe şi că ar fi cazul „să se apuce de lucruri mai serioase", iar în situaţia că vor avea de suportat de pe urma acestora, el este dispus să declanşeze întreg sistemul de propagandă al „Europei libere" în sprijinul lor.

De unde avem aceste informaţii

În baza datelor prezentate, corelate cu structura psihică dificilă şi atitudinea negativistă a celor în cauză, se poate aprecia că TUDORAN DORIN şi BOTEZ MIHAI, separat sau împreună, vor persevera în a iniţia şi desfăşura noi acţiuni ostile deschise ori clandestine cu consecinţe negative deosebite pentru securitatea statului, la care pot fi angrenate şi alte elemente din anturajul lor ce se situează pe o poziţie necorespunzătoare şi le aprobă activitatea.

Avînd în vedere situaţia operativă expusă,

PROPUNEM

- Aprobarea plecării din ţară *(Ce fel de plecare ?)*, mai întîi, a lui TUDORAN DORIN şi apoi a lui BOTEZ MIHAI.

În această situaţie va fi anulat principalul mobil care-i determină să se situeze în mod constant pe o poziţie ostilă şi să desfăşoare acţiuni „protestatare".

De asemenea, se crează condiţii pentru lansarea şi consolidarea în exterior, în special în rîndul salariaţilor postului de radio „Europa liberă" a versiunii care circulă deja îndeosebi în ceea ce-l priveşte pe TUDORAN DORIN, potrivit căreia cei doi sînt trimişi în străinătate cu sarcini din partea organelor de stat române.

De ce nu poate fi [ilizibil]

Plecarea lui TUDORAN DORIN şi BOTEZ MIHAI în exterior ar putea avea ca rezultat şi angajarea lor la postul de radio „Europa liberă" de unde să-şi continuie activitatea de denigrare a ţării noastre, însă acţiunile lor de pe poziţia de trădători nu vor avea rezonanţa şi implicaţiile unor acţiuni ostile pe care ar putea să le iniţieze şi să le materializeze dacă, în pofida voinţei lor, vor rămîne în continuare în ţară.

Avem în vedere prestigiul şi audienţa, tot mai scăzute, a lui TUDORAN DORIN în rîndul scriitorilor, mai ales după ce i-au fost difuzate la postul de radio „Europa liberă" mai multe materiale cu conţinut denigrator inclusiv la adresa unor creatori de literatură de prestigiu din ţară.

Cît priveşte personalitatea lui BOTEZ MIHAI ca om de ştiinţă de oarecare notorietate, specialiştii apreciază că în prezent valoarea lui este supralicitată fără temei de anumite cercuri interesate din exterior, care speculează situaţia sa în contextul intensificării propagandei antiromâneşti.

- Premergător aprobării plecării lor din ţară se va acţiona pentru izolarea şi discreditarea lor în mediu, pentru împiedicarea acestora de a-şi prolifera ideile nocive sau a le materializa în acţiuni de natură să lezeze securitatea statului, pentru crearea de suspiciuni de neloialitate între TUDORAN DORIN şi BOTEZ MIHAI în scopul de a-i deruta şi a le diminua curajul în acţiunile pe care le preconizează.

Pe cine vreţi să convingeţi în leg. la lucru ? De ce n-aţi făcut-o aici în ţară unde sînt mai multe posib. ?

În acest sens, prin surse bine selecţionate şi instruite, cu credit în cercul lor de relaţii din ţară şi exterior se va acţiona pentru bagatelizarea lor ca valori în domeniile în care îşi desfăşoară activitatea, preocupaţi mai mult pentru a-şi spori popularitatea prin mijloace ieftine, de scandal, extraprofesionale, implicit pentru crearea unui climat de respingere şi dezaprobare a acţiunilor acestora.

De asemenea, se va continua contactarea deschisă a acestora, în împrejurări uşor sesizabile de către persoane care ar putea „confirma" colaborarea lor cu organele de securitate, urmărindu-se concomitent derutarea, dezinformarea, şi, după caz, temperarea şi influenţarea celor în cauză.

O atenţie deosebită se va acorda, în continuare, prevenirii difuzării în exterior a unor materiale cu conţinut denigrator, inclusiv a „mesajului" pe care-l pregătesc în acest sens, precum şi a altor acţiuni necorespunzătoare pe care le preconizează.

Direcţia a III-a împreună cu celelalte unităţi implicate, va acţiona pentru descifrarea naturii legăturilor pe care BOTEZ MIHAI le are cu reprezentanţi ai ambasadei S.U.A. la Bucureşti şi alţi diplomaţi străini acreditaţi în ţara noastră, precum şi pentru limitarea

contactelor cu diverşi cetăţeni străini preocupaţi să cunoască situaţia acestuia, inclusiv a lui TUDORAN DORIN.

Totodată pînă la plecarea lor din ţară, în raporturile oficiale pe care le au cu reprezentanţi ai unor organe de stat, inclusiv la nivelul organelor Ministerului de Interne să se recomande receptivitate şi chiar un tratament „de înţelegere" faţă de solicitările celor în cauză, îndeosebi în legătură cu formalităţile de plecare.

***

[Raport DSS adresat conducerii instituţiei referitor la Dorin Tudoran şi Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 366-367; dosar I 153657, vol. 4, ff. 52-53)

[Document dactilografiat la maşină IBM cu litere mari]

26 septembrie 1983

NOTĂ
privind pe TUDORAN DORIN, scriitor şi BOTEZ MIHAI-HORIA, matematician

Nutrind sentimente duşmănoase faţă de realizările statului nostru, dînd dovadă de anarhie, inadaptabilitate, rigiditate în gîndire, pronunţîndu-se permanent împotriva politicii culturale promovată de partid, TUDORAN DORIN şi BOTEZ MIHAI-HORIA, în ultima perioadă şi-au amplificat acţiunile lor ostile, protestatare, de organizare în grup. Acuzînd lipsa de libertăţi, declarîndu-se ca persecutaţi, că nu se dă dreptul la replică în presa literară, aceştia continuă să caute contacte şi să fie contactaţi de ziarişti străini, diplomaţi şi turişti, care se interesează de situaţia lor de intelectuali dizidenţi şi cărora le furnizează date şi informaţii din diferite medii, în special cultural.

În iulie 1983, MIHAI-HORIA BOTEZ s-a întîlnit cu ziaristul american K. ROSENBLUM, căruia i-a declarat că militează pentru recunoaşterea statutului de dizident în România, declaraţie care a fost publicată de Agenţia „Asociated Press". Totodată, la sfîrşitul lunii august a.c., cei doi au dat interviuri cu conţinut ostil (publicate de Agenţia „France Presse") ziaristului ROSSENTHAL [Rosenthal] BERTRAND, aducîndu-i la cunoştinţă şi faptul că lucrează la redactarea unui „mesaj" adresat oamenilor de ştiinţă şi cultură din ţară şi străinătate, pe care intenţionează să-l difuzeze în exterior.

Ambele interviuri au fost reluate şi comentate de „Europa liberă".

În realizarea acţiunilor lor ostile, cît şi pentru a li se crea publicitate în exterior, ţin legătura pe diferite căi cu emigraţia reacţionară (VIRGIL TĂNASE, PAUL GOMA, MONICA LOVINESCU etc), precum şi cu persoane din conducerea postului de radio „Europa liberă" (în special cu VLAD GEORGESCU). Aceştia din urmă folosesc împrejurările ce li se oferă pentru a-i invita la acţiuni dizidente cît mai făţişe, asigurîndu-i că în cazul arestării vor fi sprijiniţi printr-o publicitate tot mai mare. De asemenea, VLAD GEORGESCU şi VIRGIL TĂNASE le-au promis că în eventualitatea în care vor organiza acţiuni „mai serioase" au asigurate în străinătate locuri de muncă şi condiţii materiale corespunzătoare.

Ca efect al comentariilor de la „Europa liberă" privind pe cei doi, unele persoane din anturajul lor cunoscute cu nemulţumiri sau manifestări ostile i-au contactat, declarîndu-le admiraţia pentru curajul pe care-l au. Unii dintre ei şi-au manifestat chiar dorinţa de a-i sprijini în acţiunile lor protestatare. Dintre aceştia, DORIN TUDORAN ţine legătura în mod deosebit cu FUNDUC VLADIMIR, fără ocupaţie, LIVIU STOICIU, RĂCIUŢ NICOLAE, BOGDAN IANCU LEFTER, scriitor, se interesează de situaţia lor materială, de nemulţumirile pe care le au pentru a le comunica reprezentanţilor postului de radio „Europa liberă".

Ca urmare a instigării de către „Europa liberă", DORIN TUDORAN şi MIHAI-HORIA BOTEZ, în ultima săptămînă au întreprins acţiuni de consultare a unor scriitori ca: NICOLAE MANOLESCU, DAN DEŞLIU, NINA CASIAN, EUGEN SIMION, DANA DUMITRIU etc. (consideraţi de aceştia „nemulţumiţi") în legătură cu redactarea unui „Apel" de protest pentru a demonstra lipsa unei „democraţii reale" şi neaplicarea Declaraţiei de la Helsinki. În discuţiile cu aceştia, DORIN TUDORAN intenţionează să obţină semnături gen „Charta 77" din Cehoslovacia.

Cu toate măsurile luate, există pericolul ca DORIN TUDORAN şi MIHAI-HORIA BOTEZ să obţină semnături şi aceste materiale să fie scoase din ţară, folosite şi speculate de postul de radio „Europa liberă".

De aceea considerăm că trebuie acţionat prin Uniunea Scriitorilor şi Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste pentru anihilarea lui DORIN TUDORAN, iar prin Centrul universitar P.C.R. Bucureşti împotriva lui BOTEZ MIHAI-HORIA.

***

[Plan de măsuri DSS adresat conducerii instituţiei, referitor la Dorin Tudoran şi Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 371-373; dosar I 153657, vol. 4, ff. 65-67 [lipseşte pagina 55v])

[Document dactilografiat la maşină IBM cu litere mari]

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂŢII STATULUI

STRICT SECRET
ex. nr. 1

Nr. D/0089362 din 3 octombrie 1983

PLAN DE MĂSURI
privind pe scriitorul „TUDORACHE" şi matematicianul „BARBU"

În cazurile privind pe scriitorul „TUDORACHE" şi matematicianul „BARBU" s-a acţionat cu toate mijloacele muncii, urmărindu-se asigurarea controlului asupra preocupărilor lor şi prevenirea materializării acţiunilor ostile preconizate.

Din analiza evoluţiei situaţiei operative şi pe baza informaţiilor recent obţinute, rezultă că activitatea duşmănoasă a celor în cauză este caracterizată, în principal, de următoarele elemente:

„TUDORACHE" şi „BARBU" continuă şi chiar îşi amplifică acţiunile lor ostile. Astfel, la iniţiativa lui „BARBU", cei doi redactează un „mesaj" adresat oamenilor de cultură din ţară şi străinătate, pe care intenţionează să-l transmită lui EUGEN IONESCU, pentru a-l difuza în străinătate, prin care „să denunţe nerespectarea drepturilor omului în România".

Continuă să fie căutaţi şi contactaţi de cetăţeni străini, îndeosebi ziarişti, care se interesează îndeaproape de situaţia lor de „intelectuali disidenţi".

La sfîrşitul lunii august a.c., „BARBU" i-a intermediat lui „TUDORACHE" un contact cu ziaristul ROSENTHAL BERTRAND, corespondent al Agenţiei „France Presse" pentru ţările est-europene, cu sediul la Viena.

În interviul acordat cu acest prilej, difuzat de Agenţia „France Presse" şi „Europa liberă", „TUDORACHE" a făcut re[...] statului, la care pot fi angrenate şi alte elemente ostile din anturajul lor.

Avînd în vedere situaţia informativ-operativă prezentată, se acţionează pentru realizarea următoarelor obiective :

1. Îmbunătăţirea activităţii de cunoaştere a preocupărilor şi intenţiilor lui „TUDORACHE" şi „BARBU" ;

2. Controlarea contactelor lui „TUDORACHE" şi „BARBU" cu ziarişti sau alţi străini şi, în funcţie de posibilităţi, limitarea acestora ;

3. Crearea de disensiuni (neîncredere şi suspiciuni) între „TUDORACHE" şi „BARBU";

4. Continuarea măsurilor de izolare şi compromitere a lui „TUDORACHE" şi „BARBU" în ţară şi exterior, pentru prevenirea proliferării ideilor lor nocive şi contracararea acţiunilor ostile ale acestora.

În vederea îndeplinirii acestor obiective vor fi întreprinse următoarele măsuri :

1. Prin sursele „MARTIN", „NEAGOE", „DORIN", „DUMITRACHE", „SORIN" şi „OCTAVIAN" se va acţiona în direcţia cunoaşterii preocupărilor ostile ale lui „TUDORACHE" şi „BARBU" pentru neutralizarea acestora, concomitent cu crearea unui climat de izolare şi dezaprobare a acţiunilor ce le întreprind.

Răspund : U.M. 0800/S, U.M. 0610, U.M. 0625 şi U.M. 0544

2. Prin sursa „MARCU" şi mijloace speciale, vor fi controlate contactele lui „BARBU" şi „TUDORACHE" cu diplomaţi şi ziarişti străini, în scopul preveniri scoaterii din ţară a unor materiale cu conţinut duşmănos şi descifrării naturii relaţiilor acestora cu străinii în cauză.

Răspund : U.M. 0625 şi U.M. 0800/S

3. Prin posibilităţile U.M. 0800/S şi contactele cu „BARBU" se va intra în posesia „mesajului" şi se va preveni difuzarea lui în ţară şi exterior.

Răspunde : U.M. 0800/S

4. Vor fi contactaţi, periodic, de către organele noastre, în împrejurări uşor sesizabile de către persoane care ar putea „confirma" colaborarea lor cu organele de securitate. Prin această măsură vizăm – concomitent – derutarea, dezinformarea şi, după caz, temperarea şi influenţarea lor pozitivă.

În acest scop „BARBU" va fi contactat de Maior MLADIN CONSTANTIN, fost coleg de şcoală, pe care l-a căutat de mai multe ori în ultimul timp, iar „TUDORACHE" de către Lt. colonel ACHIM VICTOR.

Răspund : U.M. 0800/S, U.M. 0610 şi U.M. 0625

5. Se va acţiona asupra numiţilor STOICIU IOAN-LIVIU, FUNDUC MIHAI, FUNDUC VLADIMIR şi BĂCIUŢ NICOLAE, care le-au aprobat acţiunile întreprinse, pentru a-i determina să întrerupă legăturile cu cei în cauză.

Răspunde : U.M. 0800/S

6. Întrucît soţia lui „TUDORACHE" şi-a manifestat dezacordul faţă de unele acţiuni întreprinse de acesta, vom acţiona pe linia influenţării sale pozitive, prin sursa „ZAHARIA" a U.M. 0544 şi conducerea şcolii unde îşi desfăşoară activitatea.

Răspund : U.M. 0800/S şi U.M. 0544

7. Avînd în vedere faptul că „BARBU" şi-a exprimat nemulţumirea faţă de conţinutul unor materiale difuzate de postul de radio „Europa liberă", în care se făceau referiri cu privire la intenţia sa de a obţine un statut de disident, va fi determinat să comunice în scris acest lucru lui VLAD GEORGESCU.

Răspunde : U.M. 0800/S

8. Se va organiza contactarea lui „BARBU" şi „TUDORACHE" de către un „ziarist străin", în vederea descurajării, dezinformării şi documentării activităţii lor ostile.

Răspund : U.M. 0800/S, U.M. 0544 şi Serviciul „D"

9. Se va trimite o scrisoare anonimă lui VLAD GEORGESCU, adresată de un „scriitor" din ţară care-l cunoaşte bine pe „TUDORACHE", în care va fi descris într-o manieră compromiţătoare.

Răspund : U.M. 0800/S, U.M. 0544 şi Serviciul „D"

10. Prin sursa „SOFIA" care are influenţă asupra lui „BARBU" se va acţiona pentru a-l determina pe acesta să renunţe la acţiunile ostile ce le preconizează, arătîndu-i pericolul că neglijîndu-şi preocupările profesionale, treptat, se va descalifica.

Răspunde : U.M. 0625

11. Se va acţiona pentru compromiterea lui „TUDORACHE" şi „BARBU" în mediul emigraţiei române din străinătate, inclusiv faţă de angajaţii şi colaboratorii „Europei Libere", precum şi în rîndul scriitorilor, respectiv a oamenilor de ştiinţă din ţară.

Răspund : U.M. 0544, U.M. 0800/S şi U.M. 0610

12. Va fi informat primul-secretar al Comitetului municipal de partid şi şeful Secţiei de propagandă al C.C. al P.C.R. cu situaţia lui „TUDORACHE", în vederea temperării sale şi a rezolvării problemei angajării sale într-un loc de muncă.

Răspund : U.M. 0800/S şi U.M. 0610

13. În cazul în care se va aprecia oportună aprobarea plecării în străinătate a lui „BARBU" şi „TUDORACHE", vom acţiona în direcţia amplificării suspiciunilor unor legături din străinătate că acestora li s-a permis deplasarea, datorită legăturii lor cu organele de securitate şi că „persecuţia" lor în ţară ar fi fost regizată.

Răspund : U.M. 0800/S, U.M. 0610, U.M. 0625 şi U.M. 0544

14. Lunar şi ori de cîte ori va fi nevoie, cele două cazuri vor fi analizate la nivelul conducerii unităţilor implicate. În funcţie de evoluţia situaţiei operative se vor întreprinde măsuri adecvate.

ŞEFUL U.M. 0610
Gl. mr. [ilizibil]

ŞEFUL U.M. 0625
Gl. mr. [ilizibil]

ŞEFUL U.M. 0544/225
Col. [ilizibil]

ŞEFUL U.M. 0800/S
[ilizibil]

***

[Notă de filaj referitoare la Dorin Tudoran şi Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 373-374; dosar I 153657, vol. 4, f. 68)

[Document dactilografiat de uz curent]

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂŢII STATULUI
SECURITATEA MUNICIPIULUI BUCUREŞTI
Nr. F.1/00885216 din 12.X.1983

STRICT SECRET
ex. unic

Către,
SERVICIUL 120

La cererea dv. nr. 122/C.T. din 10.X.83 trimitem:

NOTĂ
privind filajul numitului TUDORAN DORIN - „TUDORACHE" efectuat în ziua de 10.10.1983, între orele 11,30-14,30

La ora 11,50 „TUDORACHE" a fost văzut venind pe bd. Gh. Gheorghiu-Dej, din direcţia Pieţii Operei, având în mînă un pachet de mărimea unei cărţi şi s-a oprit în faţa Facultăţii de Drept. Aici s-a plimbat pe o porţiune de circa 50 m, pînă la ora 12,15 cînd a ieşit de la rectoratul facultăţii de drept numitul BOTEZ MIHAI HORIA (ob. „BADEA") cu care a dat mîna, apoi i-a dat acestuia pachetul.

După aceasta, au mers discutînd pînă la hotelul Athénée Palace, unde au intrat la barul de zi al hotelului, la et. I, ora fiind 12,40. Aici au ocupat loc la o masă şi au consumat băutură (s-au luat măsuri de interceptare).

La ora 13,40 „TUDORACHE" şi „BADEA" au plecat de la bar şi pe jos, discutînd, au mers la Universitate, unde s-au despărţit la ora 13,55. Pe traseul parcurs, „BADEA" se uita în urma şi în jurul lor. După despărţire, „TUDORACHE" a mers pe jos, părînd îngîndurat, pînă la staţia de metrou Piaţa Unirii, de unde a luat metroul şi a coborît la staţia Păcii, apoi pe jos a mers la domiciliu, unde a intrat la ora 14,30, cînd filajul a fost suspendat.

Trimitem o fotografie.

LOCŢIITOR AL ŞEFULUI SECURITĂŢII
Col. [ilizibil]

ŞEFUL SERVICIULUI

SA/BR
RD 396/196
11.10.1983

***

[Raport DSS referitor la Dorin Tudoran, Mira Moscovici şi Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 374-375; dosar I 153657, vol. 4, ff. 17-18)

[Document dactilografiat la maşină IBM cu litere mari]

STRICT SECRET
ex. nr. 2
100/0047594 din __ noiembrie 1983

NOTĂ

De la ultima analiză, din 23 septembrie 1983 şi pînă în prezent, în cazul scriitorului DORIN TUDORAN s-au obţinut următoarele informaţii:

La data de 30 septembrie a.c., DORIN TUDORAN a vizitat-o la domiciliu pe MIRA MOSKOVICI [Moscovici], căreia i-a relatat că în cadrul unei discuţii cu ziaristul francez ROSENTHAL BERTRAND, acesta l-a îndemnat să ceară plecarea definitivă din ţară, lucru cu care este de acord, datorită faptului că nu are serviciu, nu este publicat şi ca urmare nu-şi poate asigura existenţa.

Ulterior, DORIN TUDORAN a trimis conducerii Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste un memoriu, care după opinia sa este o „notă de protest", solicitînd să i se elibereze recomandarea necesară în vederea plecării în străinătate ca invitat al PEN-Clubului francez. În finalul memoriului ameninţă că, în cazul nerezolvării favorabile a cererii sale, va organiza la domiciliu o conferinţă de presă, cu participarea unor ziarişti străini, pentru a face astfel cunoscut, în străinătate „protestul" său.

Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialistă i-a trimis, la 4 noiembrie a.c., recomandarea solicitată.

DORIN TUDORAN aşteaptă cu nerăbdare înapoierea din străinătate a scriitoarei DANA DUMITRIU, prin intermediul căreia speră să cunoască ce atitudine au faţă de VIRGIL TĂNASE şi MONICA LOVINESCU.

În ultima perioadă de timp, se remarcă o oarecare izolare a lui DORIN TUDORAN în mediul literar, scriitorii evitînd relaţiile cu ei, inclusiv NICOLAE MANOLESU, DAN DEŞLIU şi EUGEN SIMION, cu care s-a întîlnit destul de rar.

NICOLAE MANOLESCU a iniţiat, în această perioadă, redactarea unui „memoriu de protest", semnat de peste 40 de scriitori, cerînd convocarea de urgenţă a Consiliului Uniunii, pe considerentul că Uniunea Scriitorilor nu-şi desfăşoară activitatea în mod statutar. Printre problemele pe care semnatarii intenţionau să le abordeze în Consiliul Uniunii Scriitorilor era şi situaţia lui DORIN TUDORAN care, după părerea lor, a fost îndepărtat „ilegal" de la revista „Luceafărul", aflîndu-se în prezent în situaţia de „şomer", precum şi faptul că a fost împiedicat să răspundă în presa literară atacurilor lui EUGEN BARBU, ceea ce „l-a determinat" să apeleze la „Europa liberă".

A fost informat tovarăşul prim-secretar Gheorghe Pană, care i-a convocat pe NICOLAE MANOLESCU, OVIDIU CROHMĂLNICEANU, EUGEN SIMION, MIRCEA MARTIN, CONSTANTIN ŢOIU, atenţionîndu-i asupra acţiunilor ce le desfăşoară.

DORIN TUDORAN a rărit contactele şi cu matematicianul MIHAI BOTEZ, pe care l-a întîlnit o singură dată, la 10 octombrie 1983. Cu acest prilej, i-a propus să trimită o telegramă lui LECH WALLESA [Wałęsa], în care să-l felicite pentru primirea premiului Nobel. MIHAI BOTEZ nu a fost de acord cu această propunere şi l-a convins pe DORIN TUDORAN despre inutilitatea şi implicaţiile unei asemenea acţiuni.

Avînd în vedere aspectele menţionate, pe lîngă măsurile prevăzute în planul aprobat anterior, se va acţiona pentru :

– Îmbunătăţirea activităţii de cunoaştere a preocupărilor şi intenţiilor lui DORIN TUDORAN, urmărindu-se în acest context, prevenirea oricărei încercări a celui în cauză de a pune nerealizările sale profesionale şi personale, dificultăţile ce le întîmpină în privinţa plecării în străinătate, în relaţie directă cu măsurile luate de organele de securitate în cazul său.

– Limitarea, în mediul scriitorilor, a efectului nociv al acţiunilor lui DORIN TUDORAN şi a propagandei pe care postul de radio „Europa liberă" o face în legătură cu acest caz.

– Continuarea acţiunilor de descurajare a scriitorilor care îl susţin sau îi apreciază activitatea şi informarea operativă a organelor de partid cu efectul măsurilor luate asupra acestora.

– Crearea în jurul cazului DORIN TUDORAN a unei „tactici a tăcerii", sens în care se va solicita factorilor de decizie din Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste să nu se mai răspundă în presă provocărilor acestuia, realizate prin materialele trimise postului de radio „Europa liberă".

– În cazul în care va primi aprobare pentru a efectua călătoria în Franţa, se vor iniţia măsuri de compromitere şi dezinformare, atît în ţară, cît şi în exterior.

***

[Notă referitoare la Dorin Tudoran dată DSS de Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, p. 379; dosar I 153657, vol. 4, f. 87)

[Document dactilografiat de uz curent]

3 decembrie 1983

122/C.T.
[ilizibil]

NOTĂ

L-am întîlnit pe DORIN TUDORAN. Am reţinut următoarele :

Era mulţumit că primise recomandarea de plecare în străinătate, cu semnătura S. Gidea (ca rezultat al memoriului înaintat) deplasare în Franţa – R.F.G. pentru contracte cu PEN-Club francez şi perfectarea unor contracte cu traduceri din opera proprie. Am înţeles că doreşte să plece spre sfîrşitul iernii (martie-aprilie).

Era iritat de faptul că fusese înştiinţat că lucrările sale au fost scoase din planul editorial pe 1984.

Primise o scrisoare anonimă stranie, cu o avertizare scrisă pe o foaie de hîrtie (Vezi pe mîna cui te dai !) şi cu un număr dintr-o revistă (cred) de exil, numită parcă „Stindardul" şi în care era denunţat VLAD GEORGESCU ca agent al Bucureştiului de un coleg de redacţie (anonim) ; se făceau trimiteri la „student utecist", pro-sovietic (repartizat la terminarea studiilor la Muzeul Româno-Rus- !) care-şi denunţa colegii şi lucra la „protocol" etc. Anonima era trimisă din Bucureşti (! !). Dorin era amuzat de faptul că atunci cînd nu primeşte niciun fel de scrisoare, a primit totuşi acest plic. Părerea lui (poate în glumă) este că a fost trimisă de securitate. Am replicat, zicînd (tot în glumă) că ar fi trist noi îi credeam profesionişti, nu diletanţi.

DORIN ştie că deacum înainte este pe mîna securităţii căci plecarea sa temporară depinde numai de aceasta. E curios să vadă dacă i se va da drumul.

Ne-am văzut la Athenee Palace, vineri 2 dec. a.c. ora 12,00 pentru aproximativ 1 oră.

Cea mai mare parte a discuţiei s-a referit la modul în care i s-a dat recomandarea (cu intervenţii la tov. Hobană, Iliasa, la Consiliul Culturii, miliţie etc.).

Mihai Botez Horia

***

[Notă referitoare la Dorin Tudoran dată DSS de Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 382-383 ; dosar I 153657, vol. 4, ff. 90-90v)

[Document dactilografiat de uz curent]

122/CT
[ilizibil]

NOTĂ

În ultimii ani, cînd am asistat la un adevărat „exod al creierelor" din România – fenomen complex, ce încă nu s-a bucurat de o analiză lucidă de către autorităţile noastre, gata totdeauna să substituie argumente simpliste (de tipul „arginţilor trădători") unor explicaţii cuprinzătoare – asupra oricărui intelectual de excepţie ce cere aprobare pentru plecare temporară în străinătate apasă vaga bănuială (insultătoare) că „nu se va mai întoarce". Prietenul DORIN TUDORAN nu face, desigur excepţie de la această tristă regulă.

Evident, după „fugile" spectaculoase ale atîtora pentru care şi-au băgat mîna în foc tot felul de mărimi şi citez pe Ioana Radu, printre ultimele, care se spune că a primit personal aprobarea preşedintelui, după ce „profesioniştii" îi refuzaseră viza, orice este posibil. Ca pentru oricine, şi pentru DORIN TUDORAN există argumente aparente şi în favoarea „întoarcerii" şi, probabil, şi în favoarea rămînerii.

Personal, nu cred că DORIN TUDORAN pleacă cu gîndul de a nu se mai întoarce în ţara sa. Luciditatea reclamă însă analiza comparativă atît a argumentelor „pro-întoarcere", cît şi a celor „contraîntoarcere".

În rîndul argumentelor proîntoarcere citez:

– Profesiunea lui DORIN TUDORAN este de scriitor (poet şi gazetar), deci este o profesiune „de limbă", aceasta înseamnă, pe de o parte, că ataşamentul său faţă de cultura română este mai mare decît al altor tipuri de cărturari (ca ingineri, medici etc.) şi că posibilităţile de realizare în altă parte decît în ţara sa şi în limba sa, sînt mult mai mici decît pentru alte categorii de profesionişti (vezi iară şi ingineri, medici etc.). Reputaţia internaţională binemeritată a lui DORIN TUDORAN este aceea a unui scriitor român trăind în România, de fapt, în această calitate este şi invitat să călătorească.

– Numărul mare de scriitori ce au părăsit de curînd România a sporit „presiunea" asupra relativ puţinelor poziţii profesionale pe care le poate ocupa un scriitor: la „Europa liberă", de pildă, sînt acum „colaboratori" (deci, aşteptînd angajarea) scriitori ca MĂNUCEANU, HUREZEANU, RODICA IULIAN, URSACHI etc. concurînd deci, probabil, pentru 1-2 posturi. Acelaş lucru se poate spune despre revistele de exil. Cu trecutul său de ziarist comunist şi cu temperamentul său independent, cred că DORIN TUDORAN s-ar încadra greu într-un astfel de „şir de aşteptare", solicitînd el însuşi un post spre a „rămîne"; în plus, cei ce conduc instituţiile respective au desigur răspunderi mai mari faţă de cei ce „aşteaptă deja" decît faţă de noii veniţi. Aş adăuga şi că, din punctul de vedere al emigraţiei angajate politic, DORIN TUDORAN nu este nici „destul de anticomunist" şi nici „destul de disident", polemicile sale nu sînt considerate politice, ci mai degrabă „certuri de familie" între comunişti. Dealtfel, n-am auzit ca DORIN TUDORAN să fi fost vreodată considerat „disident" în emisiunile „Europei libere".

În rîndul argumentelor „pro expatriere" (ori contra întoarcerii), trebuie trecute, desigur multiplele şi primarele persecuţii la care a fost şi este supus ca urmare, a curajului său civic şi intransigenţei în problemele profesionale ale breslei scriitoriceşti. Este probabil că sentimentul că „aici nu mai are nici un viitor", sentiment, de altfel justificat de imposibilitatea poetului de a-şi publica cărţile, scoase din planurile editurilor pe 1984, nu oferă argumentul cel mai încurajator pentru întoarcerea sa entuziastă. Este iarăşi posibil ca nemulţumirea să fie speculată de cercuri angajate politic din occident.

Personal, însă, înclin să cred că DORIN TUDORAN se va întoarce din această călătorie. Există însă o cale sigură spre a-l împinge la emigrare viitoare, să nu i se dea acum, aprobarea de plecare. Pe lîngă posibilul scandal internaţional (căci PEN-Clubul francez ştie desigur să răspundă jicnitoarei [*sic*] respingeri a invitaţiei sale), acest eventual refuz l-ar convinge definitiv pe DORIN TUDORAN că este indezirabil în ţara sa şi l-ar conduce probabil la convingerea că, pentru el şi familia sa, unica soluţie de viitor ar fi în afara ţării în care s-a născut şi pe care, ştiu o iubeşte cu dragoste de poet.

MIHAI BOTEZ
17 dec. 1983

***

[Notă a generalului-locotenent Iulian Vlad conţinînd instrucţiuni asupra modului în care DSS trebuie să opereze în cazul lui Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, p. 387; dosar I 153657, vol. 2, ff. 274-274v)

[Document dactilografiat la maşină IBM cu litere mari]

Tovarăşe general Alexie,

1. În primul rînd, asiguraţi-vă, de exactitatea tuturor datelor din nota alăturată.
2. Conlucrarea Direcţiei a III-a cu I.M.B. – Securitate şi legătura cu ofiţerul care are obiectivul în contact de influenţă, pînă în prezent, nu au fost efective şi eficiente.
3. În caz nu s-a exercitat un control real şi nu s-a asigurat sprijinul şi îndrumarea ce erau de aşteptat din partea Direcţiei a III-a.
4. Preluarea cazului de către Direcţia a III-a să se facă după o analiză de fond, împreună cu I.M.B., a tuturor problemelor ce le ridică.
5. Să se asigure elaborarea unor măsuri de control temeinice şi eficiente, de natură a se obţine clarificări esenţiale.
6. Modul în care s-a asigurat pînă în prezent urmărirea informativă nu a fost pe deplin corespunzător, posibilităţile de informare nu au fost bine valorificate, schimbul de informaţii a fost defectuos.
7. Dacă există raţiuni ca acest caz să fie lucrat de contraspionaj, atunci să se facă o treabă de cea mai bună calitate.

Apreciez că nu ar fi indicat ca obiectivul să mai fie contactat de ofiţeri din Direcţia a III-a pe care-i cunoaşte. În caz să se lucreze deplin conspirat.

În funcţie de rezultatul analizei cazului cu Securitatea Capitalei, să se aprecieze utilitatea menţinerii în continuare în contact de influenţă şi exploatare informativă de către locotenent-colonelul Ureche M., care, pe fond, a realizat o serie de lucruri pozitive şi a reuşit să şi-l apropie.

8. Măsurile de influenţare şi exploatare informativă să fie foarte bine integrate ansamblului urmăririi informative.

General locotenent
Iulian Vlad
24.02.1984

***

[Notă referitoare la diplomaţi occidentali şi la Dorin Tudoran dată DSS de Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 396-397; dosar I 153657, vol. 4, f. 147)

[Document dactilografiat de uz curent]

NOTĂ
întocmită în conformitate cu Legea nr. 23

În cursul cocteilului oferit cu ocazia plecării definitive a consilierului cultural al Marii Britanii, J. Harniman, de adjuncta sa, am purtat discuţii cu o serie de diplomaţi, din care citez:

– Pe ambasadorul Marii Britanii: acesta m-a felicitat pentru invitaţia de a vizita Marea Britanie primită de la Centrul Marea Britanie – Europa de Est şi m-a întrebat ce ar putea face el şi guvernul său pentru a-mi uşura obţinerea vizei de ieşire române (care, după cum ştia, îmi este refuzată fără motiv de mulţi ani); s-a oferit să încerce să-mi găsească o fundaţie care să-mi plătească drumul (invitaţia nu include costul drumului Bucureşti-Londra şi retur), motiv pentru care mi-a cerut copii după invitaţii şi răspunsul meu. I-am răspuns că am făcut deja cerere de viză în luna ianuarie şi că aştept ca toată lumea „decizia" forurilor competente (expresie la auzul căreia s-a amuzat copios). Am întrebat şi care sînt condiţiile de emigrare, insistînd că este vorba de un prieten poet (Dorin Tudoran) m-a sfătuit să mă adresez americanilor pentru informaţii.

Pe consilierul cultural al ambasadei S.U.A. Mac Bride, acesta mi-a dat unele detalii privind emigrarea (pentru poetul Dorin Tudoran) şi m-a invitat a doua zi la Biblioteca Americană, spunînd că are o surpriză pentru mine, într-adevăr m-am dus a doua zi la bibliotecă şi mi-a remis nişte felicitări (de la anul nou) de la prieteni din S.U.A. care mi-au pierdut adresa (fostul director al bibliotecii Chaplin şi actualul – încă – director al departamentului românesc al Vocii Americii Ed. Mailand). Mi-a fost arătată şi traducerea (în englezeşte) a unui articol din „Le Monde" recent, unde eram menţionat şi eu şi era citat şi Dorin Tudoran fiind întrebat dacă acesta este prietenul pentru care am cerut informaţiile privind emigrarea. Dealtfel, numele îi era cunoscut şi avea o bună impresie despre Dorin Tudoran ca scriitor.

31 martie 1984 Mihai Botez

***

[Notă referitoare la Dorin Tudoran dată DSS de Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 397-398; dosar I 153657, vol. 4, ff. 205-206)

[Document dactilografiat de uz curent]

122/C.T.
[ilizibil]

NOTĂ
noi necazuri ale prietenului DORIN TUDORAN

Poetul DORIN TUDORAN s-a hotărît, definitiv şi iremediabil să-şi părăsească definitiv ţara şi patria sa adevărată, care este limba română. Personal, regret mult această decizie a prietenului meu şi socot – dealtfel ca şi el – că întreaga răspundere pentru această pierdere pentru literele româneşti revine autorităţilor noastre, manipulate de găşti fără scupule şi, în cele din urmă, incapabile să rezolve problemele oamenilor cinstiţi, cînd aceştia ajung în conflict cu astfel de găşti şi să-i protejeze de „lungile mîinii" ale acestora.

L-am întîlnit de 2 ori în ultimele 2 săptămîni pe DORIN TUDORAN şi cu mare tristeţe mi-a repetat ceea ce l-a determinat să ia această gravă hotărîre. Am reţinut următoarele:

– Este tot fără serviciu, la locul unde a fost trimis de însuşi tov. Pană nu a fost primit, se zbate în mari lipsuri materiale (trăiesc toţi din salariul soţiei), deoarece i s-au scos din planul de editare toate cărţile predate diferitelor edituri, a fost anunţat că nu va mai primi împrumut de la Fondul literar (unde are deja datorii de circa 100.000 lei).

– Perspectiva pe care o avea de a călători în Franţa ca invitat al PEN-Clubului francez (mi-a arătat-o nouă invitaţie, de data aceasta cu soţia) îi pare ruinată, de peste 4 luni de zile de cînd a depus actele la miliţie, nu a primit nici un răspuns. Evident, eu care am primit pînă acum 31 de refuzuri în 7 ani de aşteptare, nu sînt cel mai indicat să-l încurajez să aştepte în continuare, căci „se rezolvă", oricine poate socoti că, dacă şi la mine sînt atîţia ani de aşteptat, tot atîţia (cel puţin) îl aşteaptă şi pe el. DORIN ţinea mult la această vizită şi intenţiona s-o folosească spre a-şi publica în Occident nişte volume de versuri, din veniturile cărora ar mai fi putut supravieţui cîţiva ani. Aşa, însă, se vede într-adevăr muritor de foame, şi fără nici o perspectivă de îmbunătăţire a situaţiei. Din frînturi de discuţie am înţeles că un coleg binevoitor (al cărui nume l-am uitat. Puiu, ori aşa ceva) l-a informat că lui nu i se va da niciodată drumul ca turist în Occident şi că singura lui şansă este emigrarea (colegul am înţeles că lucrează în „reţeaua" M.A.I.). Cu toată sinceritatea spun că, ţinînd seama de propria mea experienţă, sînt gata să cred în astfel de binevoitori, este greu de găsit o „rezolvare" mai confortabilă a tuturor cazurilor,

oamenilor cinstiţi în conflict cu găşti şi mafii, decît împingerea premeditată a acestora la emigrare.

– Promisiunile pe care le-a primit, la diferite nivele, că situaţia sa „va fi rezolvată" nu s-au adeverit de fel (aş adăuga, ca aproape totdeauna, căci şi eu sînt în aceeaşi situaţie). În condiţiile create, DORIN TUDORAN nu mai poate face distincţie între „gaşca" care îl persecută, şi întregul sistem politic, care poate fi manipulat atît de simplu de o astfel de gaşcă (în cazul în speţă: Eugen Barbu), de aceea, neîncrederea sa în dreptatea pe care o poate face regimul a devenit totală.

– Un element nou, surprinzător pentru mine, dar probabil normal pentru sensibilitatea poetului DORIN TUDORAN. dificultatea de a obţine dreptatea „pe pămînt" l-a îndreptat către religie. Am aflat, cu această ocazie, că este catolic şi că doreşte, în continuare, să exploreze, „dimensiunea mistică a existenţei, apropiindu-se de Dumnezeu", încă un fapt care îl face necompatibil cu realitatea comunistă a României de azi.

– De ce acum, atît de repede, a intervenit hotărîrea? Explicaţia este că suma bunurilor pe care le posedă în prezent familia TUDORAN (maşina, lucruri în casă etc.) ajunge acum să acopere datoriile la Fondul literar, dacă aceste datorii mai cresc, şi el mai aşteaptă, tot fără răspuns, ca pînă acum, va fi în situaţia de a nu mai putea cere nici emigrarea, căci nu-şi va mai putea plăti datoriile cerute de lege. De aceea graba.

– DORIN TUDORAN nu are nici idee despre „unde ar vrea să se ducă" (nu are rude, şi nici prieteni cata să-l primească) şi, în general, este foarte neinformat în privinţa emigrării, m-a rugat deci ca, priteneşte, să-l „asist". Evident, i-am promis şi am aflat şi eu cu această ocazie că nu poate pleca decît în S.U.A., Canada, Australia ori Noua Zeelandă (informaţii primite în cursul unei recepţii la Ambasada Marii Britanii, de la diferiţi diplomaţi prieteni). Probabil, va alege S.U.A. drept ţară de plecare (urma să discute problema şi cu soţia sa).

– Prietenul meu se aşteaptă la numeroase dificultăţi, atît de aici, cît şi de acolo, mi-a repetat însă că „nu pleacă pentru că acolo ar fi mai bine, ci pentru că s-a convins că aici nu mai poate supravieţui".

[...] În plus, după cîte am înţeles, nu aprobă politica lor literară „de gaşcă" (aşa cum în „Săptămîna" toţi cei ce aplaudă pe Barbu sînt lăudaţi, tot aşa la Europa liberă, toţi cei ce înjură regimul şi pe Barbu sînt declaraţi mari scriitori, îmi spunea cîndva).

Disperat că nu primeşte răspuns de nicăieri DORIN TUDORAN dorea să scrie o scrisoare deschisă preşedintelui N. Ceauşescu, dar, convins că oricum scrisorile sale nu ajung la destinaţie, ar fi părut înclinat să le trimită prin „Europa liberă" ori presa străină, căci, se pare, numai în astfel de cazuri mesajele ajung unde sînt adresate.

L-am sfătuit să renunţe, ori măcar să mai aştepte, după cîte ştiu, va avea desigur multe refuzuri de la Direcţia paşapoarte astfel încît „muniţia" trebuie păstrată pentru caz extrem.

31.03.1984 Mihai Botez

***

[Notă referitoare la Dorin Tudoran dată DSS de Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, p. 399; dosar I 153657, vol. 4, ff. 204-204v)

[Document dactilografiat de uz curent]

NOTĂ

L-am întîlnit pe prietenul D.T. în urma unui telefon din partea lui, şi joi 5.04 şi vineri 6.04, este drept că numai pentru vreo 15-20' de fiecare dată. Ne-am văzut ca provincialii, în faţa ceasului de la Universitate şi vineri am avut totuşi puţină vreme de a „bea o bere", în grădina de la Continental. Am înregistrat cu tristeţe că este tot ferm hotărît să emigreze – ca urmare a necazurilor ce nu se mai sfîrşesc. Se aşteaptă însă la greutăţi din partea Biroului de paşapoarte cît şi din partea ţării care s-ar oferi să-l primească (probabil S.U.A.). „Că doar noi (el şi cu mine, n.n.) nu am făcut ţării ăşteia atîta rău ca VADIM TUDOR, să primim paşaport, în mod ilegal, în cîteva ore" – mi-a spus D.T. amintind faptul că şi eu aştept răspuns de la Biroul paşapoarte şi de la ministrul Homoştean, de ani şi luni de zile, fără nici un răspuns. Am aflat cu această ocazie că publicistul VADIM TUDOR, autorul celei mai mari şi mai periculoase gafe politice din ultimii ani (atacarea comunităţii evreieşti şi a rabinului, în presă) gafă antrenînd probabil cea mai gravă criză politică în relaţiile externe ale României din ultimul deceniu, a fost „pedepsit" cu aprobarea peste noapte a unei burse în Italia pe 2 ani (se pare, oferită de Fundaţia Drăgan) cu toate că, după lege, nu are voie să părăsească ţara (fiind obiectul unei acţiuni juridice şi încă intentate la Tribunalul Militar, pentru motive politice). Dar, deh, noi nu sîntem VADIM TUDOR, n-avem nici protectorul său (n.n. Eugen Barbu) şi nici fraţii săi (după zvonuri publice, în garda personală a preşedintelui) spunea D.T.

Am aflat şi de păţania tragicomică a prozatorului BUJOR NEDELCOVICI, ce locuieşte în imediata vecinătate a zonei unde se fac demolările pe dealul Arsenalului şi ce a fost molestat de civili, pe cînd ieşea cu aparatul de fotografiat „în zonă".

Am înţeles că prietenului D.T. i s-a cerut, de către funcţionarul de la ghişeul oficiului de paşapoarte, să scrie un memoriu special (în afara „spaţiului" relativ restrîns, de 5-7 rînduri, din formularele legale) în care să argumenteze decizia sa de părăsire a pămîntului natal. Redactarea acestui Memoriu de 7-8 pagini cel puţin, după indicaţii, îi ocupă acum toată vremea lui D.T. şi îl agită mult. Se aşteaptă şi la dificultăţi pentru soţia sa. Este trist, dar hotărît şi gata să înfrunte greutăţile. A ales S.U.A. şi nu Australia pentru că este convins că, totuşi, în S.U.A. ar mai putea găsi prieteni, colegi, pe cînd în Australia nu ştie pe nimeni.

Evident mi-a solicitat sprijinul. I-am spus că nu pot să fac altceva decît să-l prezint funcţionarilor pe care îi cunosc de la Ambasada S.U.A. atunci cînd va voii şi voi putea, dar că nu prea văd ce aş putea face pentru el, deoarece în problemele de emigrare diplomaţii americani sînt foarte, foarte prudenţi (nu vor să li se impute că ar încuraja emigrarea creierelor, pe care le consideră necesare aici). Pînă acum, nu am discutat nimic despre ce aş putea face pentru el în S.U.A. (posturi etc.) dar cred că se bizuie pe sprijinul

meu (pe care, desigur cît pot, o să i-l dau). Ştiu că i-a cunoscut în România pe unii ziarişti (d-na Manoliu, actualmente preşedinta Academiei Româno-americane, soţul său Manea, etc.) dar nu cred că se bizuie pe ei.

Botez Mihai

9.04.1984

***

[Notă referitoare la Dorin Tudoran, dată locotenent-colonelului DSS Marian Ureche de Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 402-403 ; dosar I 153657, vol. 4, ff. 188-188v)

[Document dactilografiat de uz curent]

Primit: lt. col. Ureche Marian
Ex. nr. 1

STRICT SECRET
Sursa: B.M.H.
Data: 2.06.1984

NOTĂ

L-am văzut vineri 1 iunie a.c. pe DORIN TUDORAN la Athenee Palace, pe la 11-11,15, am băut apoi un ceai la noua cofetărie Bucureşti.

Discuţia care a durat cca. 1 oră s-a redus în principal la povestirea nefericirilor unui prieten al lui DORIN T. DAN CRISTEA, care are probleme cu cea de a 4-a (parcă) căsătorie urmează să se însoare cu o grecoaică, cetăţeană americană, IOANNA... traducătoare în limba română, pe care o cunosc şi eu (a fost de multe ori în România) şi să se stabilească amîndoi în România şi de curînd mireasa a fost oprită la graniţă (parcă sîrbească) unde i s-a explicat că nu va mai fi primită în România. DORIN era foarte agitat şi mi-a cerut sfatul (cum ar putea fi ajutat amicul său Dan, la care ţine foarte mult).

Se pare că mireasa este şi nervoasă şi ameninţă (de la Belgrad ori Atena) cu campanii de presă, dacă nu i se dă drumul în România pînă la 1.07.a.c. iar amicul lui DORIN TUDORAN, mirele, este speriat de această variantă, care i-ar reduce lui şansele de reuşită aici.

În plus TUDORAN este speriat că actele de emigrare depuse nu sînt înaintate, pînă acum, nici el şi nici soţia lui nu au fost chemaţi la nici un for aşa cum cere legea (nici la organul de partid, nici...). Se pare deci că este „treabă lungă" şi perspectivele nu sînt prea bune pentru prietenul meu.

Menţionez că, în primele momente ale întîlnirii, era în holul de la Athene[e] şi DAN CRISTEA, care avea o întîlnire cu cineva (după spusele lui Tudoran) care era mai bine să nu ne vadă pe toţi trei (spunea Dorin Tudoran după ce a vorbit cîteva minute cu Dan Cristea).

DORIN TUDORAN ştie că DAN CRISTEA a încercat să contacteze pe generalul (?) Mercea, deoarece un subaltern care are problema cu scriitori – s-a declarat depăşit de rezolvarea problemei cu soţia lui DAN CRISTEA.

Mobilul întîlnirii lui TUDORAN cu mine – a fost sfatul pe care mi l-a cerut în privinţa ajutorului lui DAN CRISTEA.

DORIN TUDORAN, este nedumerit că soţia sa, deşi cu cerere de emigrare este încă în serviciu deoarece, el crede că actele le sînt ţinute pe loc.

Nu şi-a vîndut maşina şi caută cumpărător (merge la tîrg).

M-a întrebat ce impresie mi-a făcut emisiunea de vineri 25 mai de la „Europa liberă" despre el, i-am spus că, „cît am auzit, mi-a părut decentă". I-am spus că nu i-am recunoscut stilul, mi-a explicat că n-are nici un amestec. Părerea mea este că are dreptate, el n-ar fi rezistat tentaţiei de a fi mai vehement.

Mi-a reproşat că nu-l caut niciodată, a rămas să ne vedem săptămîna viitoare.

Vineri 25.05.a.c. pe la ora 8,30 dimineaţa a trecut pe la mine pe acasă (cîteva minute) şi mi-a spus că o să fiu căutat de un ziarist, posibil venit cu ocazia deschiderii canalului. Acesta însă n-a apărut la mine acasă.

N-am mai discutat această problemă, fiind de faţă şi o altă persoană.

Direcţia a III-a
3II/M.P.
05 iunie 1984

Am primit exemplarul nr. 2 al notei.

Mr. [ilizibil]
Mr. [ilizibil]

373/757
NM

***

[Raport DSS referitor la Dorin Tudoran şi Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, p. 408 ; dosar I 153657, vol. 4, ff. 217-217v)

[Document dactilografiat de uz curent]

NOTĂ

Recent poetul TUDORAN DORIN s-a întîlnit cu matematicianul BOTEZ MIHAI-HORIA, ocazie cu care s-au informat reciproc despre perspectivele obţinerii aprobărilor pentru a se deplasa ca turişti în occident.

BOTEZ MIHAI HORIA l-a informat pe TUDORAN DORIN că a fost primit în audienţă de către şeful Direcţiei paşapoarte, care i-a dat asigurări că atît problema sa cît şi a lui TUDORAN DORIN este rezolvată, respectiv li s-a aprobat plecarea temporară în străinătate.

Cu toate aceste asigurări atît BOTEZ MIHAI-HORIA, cît şi TUDORAN DORIN manifestă multă neîncredere că li se va aproba plecarea în străinătate.

Cei doi sînt intrigaţi de faptul că relaţiile lor din exterior în special cele de la postul de radio „Europa liberă" îi suspicionează că sînt în legătură cu organele de securitate; care îi împing să plece în exterior, şi că în cercurile din străinătate se consideră că ce au făcut ei în ţară nu este ceva serios - o disidenţă adevărată.

Suspiciunea că atît TUDORAN DORIN cît şi BOTEZ MIHAI HORIA ar fi în legătură cu organele de securitate este întărită după părerea lor şi de faptul că BOTEZ MIHAI HORIA este în continuare membru P.C.R. iar TUDORAN DORIN în mod sistematic ar fi refuzat toate serviciile ce i s-au oferit, aceasta determinînd şi reţinerea unor diplomaţi aflaţi în ţara noastră de a-i sprijini, pentru a nu se compromite.

În prezent TUDORAN DORIN este preocupat de contactarea unor ziarişti şi alte persoane din străinătate pentru a-şi prezenta situaţia de persecutat, urmărind totodată să înlăture suspiciunea ce planează asupra sa că acţiunile îi sînt dirijate de organele de securitate.

***

[Notă referitoare la Dorin Tudoran dată DSS de Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 413-414; dosar I 153657, vol. 4, ff. 235-236v)

[Document dactilografiat de uz curent]

- COPIE -
STRICT SECRET
Ex. nr. 3

NOTĂ

Luni 10 sept. 1984 l-am vizitat acasă pe dl. ing. N. Stăncescu, la apartamentul său din bd. Dacia nr. 5. Dl. N.S. doreşte să se adreseze Congresului P.C.R., cerîndu-i să fie reprimit în partid, cu recunoaşterea vechimii pentru perioada în care a fost exclus, după opinia sa pe nedrept (din 1976). I-am pus la dispoziţie exemplarul meu din Statutul P.C.R. (ed. 1979 - cred, ultima) pe care mi-l ceruse în vederea întocmirii documentate a memoriului.

Dl. N.S. doreşte să reintre în partid deoarece după spusa sa, numai din interiorul partidului poate discuta, cu oarecare eficienţă problemele dezvoltării economice a României cărora li s-a consacrat în ultimii 10 ani. În legătură cu părerile şi sugestiile sale de ameliorare a strategiei de dezvoltare a României, N.S. mi-a arătat un număr impresionant de scrisori şi memorii adresate în majoritate Secretarului General al P.C.R. (cu numele întreg, funcţie, adresă) şi depuse la C.C. al P.C.R. (cu număr de înregistrare) ori trimise prin poştă tot la C.C. al P.C.R. (cu confirmare de primire). Am înţeles că s-a adresat în scris şi unor ziare şi reviste (de pildă, revista „FLACĂRA" a poetului A. Păunescu, care după spusa sa, i-a răspuns public într-o şedinţă la Galaţi (?)). În aceste memorii, al căror

ciclu începe prin 1974 şi se termină în aprilie 1984, N.S. atrage atenţia asupra modului neştiinţific în care sînt aplicate hotărîrile şi indicaţiile conducerii P.C.R., în practică, facînd trimiteri la politica de cadre - ce nesocoteşte rolul specialiştilor în procesele producţiei - şi la „stilul triumfalist" care se opune unei analize şi diagnoze lucide a situaţiei economice a ţării. În esenţă, N.S. consideră că actuala conducere este înşelată de un număr de oportunişti, de care este înconjurată, şi care, sub masca aprecierilor şi disciplinei, aruncă întreaga răspundere pentru tot ce se întîmplă pe umerii preşedintelui, ducînd astfel, în cele din urmă, la discreditarea sa şi a politicii noastre. N.S. subliniază că oamenii de bună credinţă şi competenţi (specialiştii) nu sînt utilizaţi la capacităţile lor din cauza acestor „lăudători", ce monopolizează dragostea de ţară şi de partid şi, sub paravanul acesta, îşi văd de propriile lor cariere. N.S. consideră că şefului statului i se ascunde în mod deliberat adevărul, şi că, dezinformat nu este de mirare că acesta nu ia măsurile ce se impun. El propune ca, în mod voluntar, să înfiinţeze un colectiv care, sub egida preşedintelui, să încerce să facă o analiză realistă a situaţiei şi perspectivelor.

Am înţeles că, deşi de la primele memorii au trecut 10 ani, N.S. nu a primit nici un răspuns scris. A fost însă primit de tov. Marin Enache, prin 1982 - pe cînd era şeful Cancelariei - care i-a spus că „are dreptate" în multe privinţe, dar care a înţeles că ceea ce urmărea în primul rînd N.S. era îndreptarea propriei sale situaţii (respectiv, reîncadrarea sa în funcţia avută anterior anului 1976). Avînd convingerea că memoriile sale nu sînt aduse la cunoştinţa preşedintelui, N.S. adaugă următorul RS.: „Îi acuz pe toţi cei ce citesc aceste rînduri şi nu le aduc la cunoştinţa destinatarului de lipsă de loialitate faţă de patrie şi conducător".

Am avut intenţia să împrumut de la N.S., pentru cîteva zile, măcar cîteva din memoriile şi scrisorile sale (care m-ar fi interesat din motive profesionale).

În timpul convorbirii, a apărut însă, pentru mine, pe neaşteptate, prietenul comun Dorin Tudoran. Aceasta ne-a povestit că a fost arestat şi percheziţionat pînă la piele pe data de 24 august, pe la ora 11 dim., în faţa braseriei Capşa şi într-un gang din apropiere pe cînd mergea să se întîlnească cu un ziarist străin (Rosenthal). Auzind acestea, N.S. s-a cam speriat, şi, cum urma să plec împreună cu D.T. (care avea întîlnire în oraş, la ora 14) m-a rugat să nu iau cu mine „materialele", ce ar putea cădea în mîini neprietene. Nu am asistat la toată discuţia dintre N.S. şi D.T., deoarece între timp am participat la deschiderea unei expoziţii la Biblioteca Americană.

La plecare, l-am condus pe D.T. pînă la Athenee Palace, unde se întîlnea cu un grup de prieteni (printre ei, Dan Cristea).

În perioada cînd am stat toţi trei împreună (circa 20-30 min.) N.S. ne-a povestit amintiri din studenţie (îi cunoaşte din acea vreme pe Ştefan Andrei şi pe C. Pacoste, ambii ingineri constructori) şi „mizeriile" ce i s-au făcut şi i se fac, ca urmare memoriilor sale. În momentul la care am revenit de la Biblioteca Americană D.T. citea (cam pe deasupra) unul din memoriile lui N.S., care nu părea să-l intereseze deloc.

Impresia mea este că D.T. a venit la N.S., chemat telefonic de acesta, pentru a mă întîlni (mă căuta de mai multe zile, fără rezultat). Reţin că, la plecare, D.T. mi-a mărturisit că se plictiseşte grozav cu N.S. (Poate îl agasează şi faptul că N.S. are „vechime" în corespondenţa cu şeful statului.)

Pe drum, D.T. mi-a povestit că soţia sa urmează a fi „dată afară" din învăţămînt, în acelaşi timp, nu are nici un fel de noutăţi de la Biroul paşapoarte. A depus pe 1 august scrisoarea către preşedinte, şi aşteaptă rezultatul.

12.09.1984.

ss/„B.M.H."

RD/230/1028/
160/UM/PJ
14.09.1984.
3 exemplare.

***

[Raport al unui ofiţer DSS privind o discuţie cu Mihai Botez, care furnizează informaţii referitoare la Dorin Tudoran şi la participarea la o recepţie la Ambasada SUA]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 420-422 · dosar I 153657, vol. 4, ff. 269-270v)

[Document dactilografiat de uz curent]

160/UM/13.XI.1984

NOTĂ-RAPORT

Din discuţiile purtate cu BOTEZ MIHAI-HORIA la întîlnirea din 10.XI.a.c. au rezultat următoarele:

1. În ultimele trei săptămîni s-a întîlnit de 2-3 ori cu DORIN TUDORAN. Din discuţiile purtate a reţinut mai multe aspecte:

– Este nemulţumit că pînă în prezent organele de paşapoarte nu i-au dat nici un răspuns referitor la cererea de plecare definitivă. Crede că formalităţile vor dura multă vreme întrucît nu s-a luat măsura scoaterii din serviciu a soţiei sale.

– Din punct de vedere financiar are mari dificultăţi deoarece, deşi a insistat la forţele de muncă, nu i s-a oferit nici un serviciu.

[...]

– Este frămîntat în legătură cu faptul că primeşte frecvent telefoane de ameninţare şi scrisori cu acelaşi conţinut. Este ameninţat că va fi suprimat sau că i se va răpi copilul. Din această cauză îşi duc zilnic fetiţa la şcoală şi poartă permanent în buzunar o şurubelniţă cu care să răspundă la o eventuală agresiune. Afirmă că în legătură cu această situaţie este foarte îngrijorată soţia sa. Crede că autorii acestor iniţiative sînt persoane din cercul lui PĂUNESCU sau VADIM TUDOR, dar nu exclude eventualitatea ca în această privinţă să fie implicaţi „băieţii de la poliţie". Susţine că îi este teamă să iasă noaptea din casă şi că s-a gîndit să-şi desfiinţeze telefonul. Consideră că este supus unui adevărat „război al nervilor".

[...]

– Relaţiile sale cu prietenul DINESCU MIRCEA s-au răcit acesta evitîndu-l cu regularitate în perioada frecventelor deplasări pe care le efectuează în străinătate. Se întîlnesc mai rar în ultimii ani şi atunci numai după întoarcerea acestuia din deplasările efectuate în exterior. Ştie despre DINESCU că este foarte apreciat – ca toţi prosovieticii – de tov. GOGU RĂDULESCU, care l-a ajutat în problema locuinţei şi că AUGUSTIN BUZURA nu mai are acelaşi credit tov. GOGU RĂDULESCU ne aprobîndu-i unele lucrări.

În acelaşi context DORIN TUDORAN i-a relatat mai multe certuri ce au avut loc în ultimul timp la Uniunea Scriitorilor. Despre MIRCEA DANIELIUC a afirmat că intenţionează, să facă greva foamei deoarece nu i se permite să facă film. Faptul că i s-a aprobat filmul „Glissando" nu este de natură să-l tempereze.

– În legătură cu situaţia sa materială precară cunoaşte că colegii de la Cluj au vrut să-l ajute oferindu-se să facă 1 liste de subscripţie pentru ajutorarea sa. A considerat că fiind umilitor acest ajutor, pe care l-ar fi refuzat. NIKI MANOLESCU sau un alt bun amic i-a reţinut suma de 100.000 provenită din vînzarea maşinii pentru a-i avea la îndemînă – în eventualitatea în care i se aprobă plecarea – în vederea achitării datoriilor pe care le are la fondul literar.

– Pe marginea comentariului ce se face la „Europa liberă" în cazul DORIN TUDORAN nu s-a discutat. BOTEZ nu a văzut aceste materiale. Îşi aminteşte că unele aspecte legate de BREBAN, BARBU, etc. i-au fost relatate în cursul lunilor iunie-iulie 1984 ca aspecte pe care le consemna în nişte articole. În aceeaşi perioadă DORIN TUDORAN l-a tatonat în legătură cu posibilităţile ce le are pentru a fi scoase din ţară. BOTEZ nu i-a dat nici un răspuns la această problemă. Convingerea sa este că DORIN TUDORAN a scos aceste materiale prin ROSENTHAL (care vine în Bucureşti cam în fiecare lună) sau prin ziaristul elveţian venit cu ocazia deschiderii canalului Dunăre – Marea Neagră, pe care DORIN TUDORAN l-a întîlnit. BOTEZ are convingerea că acest material a fost scos de ROSENTHAL deoarece a fost publicat la Paris în revista „Alternative" iar DORIN TUDORAN îl cunoaşte mai bine (l-a văzut de mai multe ori). Despre una din ultimele discuţii ale sale cu acest ziarist DORIN TUDORAN i-a spus că întrebat fiind despre ceea ce face şi cum mai poate fi găsit BOTEZ, poetul l-ar fi asigurat că din moment ce discută cu el este suficient. Este contrariat de faptul că nu i se dă importanţă şi nu e luat în serios (de autorităţile române).

Nouă de ce nu ne-a spus ?

În legătură cu publicarea acestei lucrări în străinătate, BOTEZ afirmă că l-a deconseiat pe DORIN TUDORAN, argumentînd că din moment ce a făcut opţiune pentru plecare, acest tapaj nu se mai justifică el ne avînd altă urmare decît să irite pe cei ce-i acordă avizul, iar pe de altă parte sensibilizarea opiniei publice internaţionale nu ţine loc de rezolvare a problemelor unui om.

– BOTEZ sesizează la DORIN TUDORAN tendinţa tot mai vizibilă, tentaţia de a se vorbi despre el, dorinţa de a se afla sub focul reflectoarelor, simţind în acelaşi timp nevoia unui tutore căruia să i se confeseze. Din această cauză se pare că DORIN TUDORAN îl ascultă mai puţin pe BOTEZ.

[...] După părerea lui BOTEZ, DORIN TUDORAN nu este conştient de viaţa grea care îl aşteaptă în străinătate, de diferenţa de limba şi importanţa ei în creaţia literară.

– În cursul lunii iunie sau iulie TUDORAN a mers la C.C. al P.C.R. unde a depus o scrisoare pentru şeful statului. Pe aceaşi temă, în prezent, intenţionează să se adreseze Congresului al XIII-lea.

BOTEZ îl va contacta din nou încercînd să-i sugereze abordarea problemei – realistă şi legală – a plecării definitive din ţară. În acest sens îl va tatona în legătură cu oportunitatea abordării problemei sale cu tov. GOGU RĂDULESCU, sens în care BOTEZ îi va sugera lui DORIN TUDORAN să fie ponderat şi echilibrat în comportare.

2. La data de 6.XI.a.c. BOTEZ a participat la vizionarea alegerilor, acţiune organizată la Ambasada S.U.A. La această acţiune între invitaţii oficiali din partea română au fost prezenţi: MIRCEA RĂCEANU de la M.A.E., Ambasadorul BOGDAN, FELICIA ANTIP – ziaristă, DINU DRAGOMIRESCU de la Revista Economică etc.

Între invitaţii neoficiali au fost prezenţi: MIHAI POP de la etnografie, VALENTINA GRIGORESCU, fostă salariată la C.E.D.O.R., ANTOANETA RADIAN, traducătoare, NICOLAE GHEORGHE (ţigan) de la Universitate cu soţia (de care a divorţat), ŞTEFAN COSTEA de la Academia de ştiinţe sociale şi politice, ADRIAN NĂSTASE de la Institutul de cercetări juridice, ANDREI BACALU, etc.

Toţi funcţionarii de la Ambasada S.U.A. erau convinşi (fără reţinere) că va cîştiga alegerile W. MONDALE.

JOHN CARRY a invitat pe cei prezenţi să asiste la „schimbarea celui mai revoluţionar guvern din lume" care a avut mandatul pe timp de 4 ani.

Mc.BRIDE l-a interpelat pe BOTEZ, după ce acesta şi-a exprimat opinia că va cîştiga Reagan „Dumneata eşti întotdeauna de partea celor care pierd..." (Afirmaţia viza probabil şi atitudinea pasivă a lui BOTEZ faţă de situaţia în care se află) iar BAULTER ataşatul cultural englez l-a întrebat pe acesta dacă mai există vreo şansă de a-l vedea în Anglia (ca urmare a invitaţiei ce i s-a făcut pentru vara acestui an).

Unul dintre funcţionarii ambasadei i-a transmis salutări din partea unor persoane pe care le-a cunoscut la Institutul Smithasion din Washington.

Nu au existat probleme interesante în jurul orei 2,30-3,00 BOTEZ a plecat din ambasadă.

3. În urmă cu circa 2 săptămîni într-o seară (în jurul orei 22,00) pe cînd venea acasă, pe str. Alex. Donici – pe care locuieşte – în spatele său, din întuneric, a demarat rapid o maşină cu farurile aprinse. A eschivat o eventuală atingere, însă şoferul l-a lovit puternic cu pumnul în torace înjurîndu-l: „mama ta de vîndut!". (Părerea sa este că acest act este iniţiat de poliţie.) Ajuns acasă a rugat-o pe soţie să-i fotografieze vînătaia apărută.

4. Este preocupat de găsirea unei camere mobilate pentru prietena sa SOARE ELENA. După aproape 2 luni de investigaţii nu a ajuns la un rezultat pozitiv, mai multe cunoştinţe de-ale sale refuzîndu-l pentru a nu-şi face probleme cu autorităţile.

***

[Raport al locotenent-colonelului DSS Marian Ureche privind o discuţie cu Mihai Botez, care furnizează informaţii referitoare la Dorin Tudoran]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 424-425; dosar I 153657, vol. 4, ff. 284-284v)

[Document dactilografiat de uz curent]

160/UM/21.XI.1984

NOTĂ RAPORT

Din discuţiile purtate cu BOTEZ MIHAI-HORIA la întîlnirea din 19.XI.a.c. au rezultat următoarele:

La data de 16.XI.a.c. ora 12,00 s-a întîlnit cu DORIN TUDORAN. Din discuţiile purtate cu el a reţinut următoarele:

– Este în continuare nemulţumit de faptul că nu i se dă viză de plecare, în străinătate şi că nu i se dă serviciu.

– I-a relatat (ca urmare a unor discuţii anterioare, în care BOTEZ i-a povestit aspecte referitoare la ANA PAUKER, cunoscute dintr-o convorbire avută prin iunie-iulie a.c. cu prof. HENRI WALD) că a vizitat-o pe doamna MOSCOVICI, rudă apropiată [?] cu A. PAUKER, agentă a cominternului cu numele conspirativ „MARIANA", pe al cărui cap francezii puseseră un premiu – arestată şi torturată de M.I. în 1952, după spusele dr. BRĂTESCU, rudă şi el cu aceasta – TUDORAN a menţionat părerea că aceasta a fost o fanatică sinceră, care n-ar fi vrut să facă nimic din ceea ce ar fi putut să dăuneze partidului, motiv pentru care mai multe persoane (un grup) încearcă s-o reabiliteze.

– Este satisfăcut că nici BARBU EUGEN nici DINU SĂRARU şi nici A. PĂUNESCU nu au fost propuşi pentru organele superioare. Despre ultimul DORIN TUDORAN a povestit că luarea sa de cuvînt la conferinţa de partid pe municipiu ar fi fost privită cu zîmbete de delegaţii aflaţi în sală.

– S-au discutat unele aspecte vizînd tangenţial Transilvania, context în care DORIN TUDORAN a susţinut că el este urmaşul primului român tras pe roată.

– Despre ION ALEXANDRU, în acelaşi context, a menţionat că a venit în Bucureşti de la Cluj, unde la facultate era înscris cu numele de ISIDOR SANDOR.

– S-au făcut referiri la BETRAND ROSENTHAL, prilej cu care BOTEZ l-a întrebat pe DORIN TUDORAN dacă cunoaşte ceva referitor la preocupările sale legat de situaţia maghiarilor din Transilvania. DORIN TUDORAN a răspuns că nu cunoaşte.

– DORIN TUDORAN nu a aminintit nimic despre faptul ca ar mai intenţiona să se adreseze congresului.

A rămas stabilit să se reîntîlnească săptămîna viitoare.

O copie a notei va fi dată spre exploatare la Serv. 120.

Lt. col. Ureche M.

373/1976
NM

***

[Plan de măsuri al DSS privindu-l pe Dorin Tudoran; conţine instrucţiuni referitoare la Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 444-445; dosar I 153657, vol. 4, ff. 317-318v)

[Document dactilografiat de uz curent]

MINISTERUL DE INTERNE
DEPARTAMENTUL SECURITĂŢII STATULUI

STRICT SECRET
Exemplar nr. 1
13 martie 1985

PLAN DE MĂSURI

Scriitorul DORIN TUDORAN acţionează în continuare pentru a determina aprobarea cererii sale de plecare definitivă în străinătate, intensificîndu-şi activităţile cu conţinut ostil.

Astfel, în prima decadă a lunii martie a.c., a trimis Serviciului pentru paşapoarte un memoriu în care ameninţă cu întreprinderea unor acte aşa-zis protestatare (greva foamei, afişarea de inscripţii cu conţinut ostil în balconul locuinţei, răspîndirea de înscrisuri duşmănoase, organizarea de conferinţe cu ziariştii străini etc.) în cazul în care cererea sa nu va fi aprobată pînă la data de 7 aprilie a.c.

Este preocupat să facă cunoscute intenţiile sale şi postului de radio „Europa liberă".

Avîndu-se în vedere situaţia operativă creată, la data de 12 martie 1985 a avut loc o analiză a cazului la nivelul tovarăşului general-colonel Iulian Vlad, ordonîndu-se următoarele măsuri;

1. – Intensificarea activităţii de cunoaştere a preocupărilor lui DORIN TUDORAN;

– Dirijarea sursei „ZAHARIA" din legătura U.M. 0544;

– Exploatarea directă a mijloacelor T.O., de la domiciliul celui în cauză şi ale legăturilor sale apropiate „NIC", „DANDU" şi „DALTON";

– Controlarea cu mijloace speciale mobile a contactelor ce le va realiza obiectivul în localuri publice ori alte locuri care vor permite acest lucru, cu elemente din anturajul său apropiat sau străini;

– Vor fi întreprinse, în continuare, măsuri de filaj în perioada 13-18 martie 1985, 28 martie – 1 aprilie 1985, 5-10 aprilie 1985 şi pe momente operative.

2. – Iniţierea unor măsuri de temperare şi descurajare, în sensul de a renunţa la intenţiile sale:

– DORIN TUDORAN va fi chemat la Serviciul pentru paşapoarte în legătură cu memoriul pe care l-a înaintat.

I se va preciza că în cazul în care nu renunţă la ameninţările pe care le formulează, acestea vor fi aduse la cunoştinţa Procuraturii, fiind fapte de natură să tulbure ordinea şi liniştea publică şi care cad sub incidenţa legii penale.

În privinţa solicitării de către el a unui loc de muncă, i se va preciza că vor fi sesizate organele competente care vor rezolva această problemă.

În legătură cu cererea de plecare definitivă, i se va cere să aştepte hotărîrea Comisiei guvernamentale pentru vize şi paşapoarte, care urmează să se pronunţe în acest sens.

Termen: 2 aprilie 1985

– Un funcţionar aparţinînd Direcţiei pentru probleme de muncă şi ocrotiri sociale a municipiului Bucureşti, instruit în prealabil, va discuta cu DORIN TUDORAN, propunîndu-i locuri de muncă corespunzător pregătirii sale şi precizîndu-i totodată că refuzul sau în a se angaja va fi considerat ca rea-voinţă şi va fi tratat ca atare din punct de vedere legal.

Termen: 30 martie 1985

– La sesizarea organelor de paşapoarte, DORIN TUDORAN va fi invitat la procurorul şef adjunct al Capitalei, cu care prilej i se va pune în vedere că faptele pe care intenţionează să le comită intră sub incidenţa legii şi dacă nu va renunţa la punerea lor în aplicare va suporta consecinţele de rigoare.

Termen: 4 apilie 1985

– Legătura sa apropiată, MIHAI BOTEZ, va fi contactată şi determinată să-l tempereze şi i se va cere în mod ferm să nu transmită în exterior date despre acesta.

– Soţia sa, TUDORAN CORA EMILIA, profesoară de limba franceză la Şcoala generală nr. 174, va fi chemată la Inspectoratul şcolar al municipiului Bucureşti unde i se va cere să-şi precizeze poziţia şi i se va comunica faptul că activitatea pe care o desfăşoară în cadrul învăţămîntului obligă la o conduită politică, morală şi socială ireproşabilă. În acest sens, acţiunile soţului ei – în cazul în care vor creşte în amploare – vor determina măsuri şi în ceea ce priveşte posibilităţile de exercitare ale profesiunii sale.

Termen: 30 martie 1985

3. – Blocarea comunicărilor dintre DORIN TUDORAN şi legăturile sale din exterior şi prevenirea transmiterii ilegale în străinătate de către acesta a unor materiale sau informaţii care să fie folosite în propaganda tendenţioasă împotriva ţării noastre;

– Controlul comunicărilor telefonice şi întreruperea lor în cazul cînd se va încerca transmiterea de informaţii pe această cale;

– Verificarea corespondenţei;

– Cooperare cu Direcţia a III-a pentru stabilirea intenţiilor unor ziarişti de a-l contacta şi, după caz, împiedicarea realizării acestor contacte;

– Verificarea legăturilor care se vor deplasa în exterior şi prevenirea, prin măsuri diversificate, a scurgerii unor date şi informaţii prin intermediul lor.

4. – În cazul că totuşi DORIN TUDORAN va trece la materializarea intenţiilor sale, vor fi întreprinse măsuri în conformitate cu prevederile Decretului nr. 153/1970.

5. – Vor fi informate organele de partid municipale.

ŞEFUL DIRECŢIEI I
General-maior,
Bordea Aron

ŞEFUL SECURITĂŢII
MUNICIP. BUCUREŞTI
General-maior,
Bucurescu Gianu

MV/NC
3 ex./2 file
rd.00300/78
13.03.1985

***

[Notă a lui Mihai Botez care furnizează informaţii referitoare la participarea la o recepţie la Ambasada SUA şi la Dorin Tudoran]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 461-462; dosar I 153657, vol. 5, ff. 7-7v)

[Document dactilografiat de uz curent]

122/D.L. „TUDORACHE"

NOTĂ

În seara zilei de 26 martie a.c. am fost invitat de dl. Mc.BRIDE, ataşat cultural al Ambasadei S.U.A. din Bucureşti, să vizionăm un film („Amadeus") şi apoi să ciocnim un pahar la locuinţa sa. Acolo am întîlnit pe dl. BRADLEY, ziarist, corespondentul ziarului „The Washington Post" pentru Europa de Est, cu sediul la Varşovia. Dl. BRADLEY, pe care nu-l cunoşteam personal, mi-a adus salutări de la prietenul comun Tad Sulc (ziarist american din Washington, cu care am întreţinut bune relaţii în timpul vizitei mele la Washington în 1976 (?) împreună cu rugămintea acestuia de a-l ajuta în meseria sa. La întrebarea firească „ce pot face pentru dumneata", dl. BRADLEY a scos o hîrtiuţă şi m-a întrebat, la rîndul său, dacă-i cunosc pe D. TUDORAN, CALCIU şi pe caricaturistul MIHAI STĂNESCU, singurul a cărui adresă şi număr de telefon lipsea. Am răspuns că-l cunosc pe prietenul DORIN TUDORAN şi, la întrebarea pusă, că după ştiinţa mea acesta nu a primit aprobarea de emigrare. M-am oferit de asemenea să-i aduc a doua zi dimineaţa, la Biblioteca Americană, care era aproape de drumul meu – numărul de telefon şi adresa lui MIHAI STĂNESCU, pe care îl cunosc dar cu care nu pot spune că sînt prieten.

Discuţia cu dl. BRADLEY a fost generală, şi axată în special pe probleme poloneze, am descoperit că avem mulţi priteni comuni la Varşovia (Szaniarvski, Strekeli etc. – toţi profesori la Universitatea din Varşovia) şi mi-a dat multe amănunte despre ei. Evident, m-a întrebat dece nu mai circul în străinătate şi a primit răspunsul standard: „Nu ştiu, întrebaţi şi dv. poate dv. vi se va răspunde"...

Dl. BRADLEY mi-a promis că mă mai cheamă la telefon, înainte de plecarea sa din Bucureşti (parcă vineri). Nu a mai făcut-o.

BRADLEY a întrebat dece nu a fost invitat la Mc.BRIDE şi DORIN TUDORAN.

Vineri l-a întîlnit pentru cîteva minute pe prietenul DORIN TUDORAN. L-am întrebat dacă l-a vizitat (ori contactat) dl. BRADLEY. Mi-a răspuns că da, fără a-mi da detalii – menţionînd că o să-mi vorbească despre asta altă dată. Era dealtfel agitat, şi în pregătire pentru greva foamei. În treacă mi-a spus că a fost chemat la municipiul de partid, unde i s-au propus nişte posturi însă condiţionat de retragerea cererii sale de emigrare. Mi-a spus că a refuzat, că el crede că e mult prea tîrziu să mai poată face ceva aici, în atmosfera creată şi că singurul lucru care poate fi făcut cu el este să i se acorde cît mai repede plecarea definitivă (ori varianta) din ţară. (Convingerea lui este că dealtfel cei ce l-au chemat nu doreau decît „să fie acoperiţi" dacă ar fi cumva făcuţi răspunzători de situaţia sa). Cred că iniţial DORIN TUDORAN era convins că anunţarea intenţiei sale de a face

C.N.S.A.S.
06 JUL 2009
DIRECŢIA ARHIVA CENTRALĂ

122/D.L. „TUDORACHE"

N O T A

In seara zilei de 26 martie a.c. am fost invitat de dl.Mc.BRIDE, ataşat cultural al Ambasadei S.U.A. din Bucureşti, să vizionăm un film (Amadeus") şi apoi să ciocnim un pahar la locuinţa sa. Acolo am întîlnit pe dl.BRADLEY, ziarist, corespondentul ziarului"Th Washington Post" pentru Europa de Est, cu sediul la Varşovia. Dl.BRADLEY, pe care nu-l cunoşteam personal, mi-a adus salutări de la prietenul comun Tad Sulc (ziarist american din Washington, cu care am întreţinut bune relaţii în timpul vizitei mele la Washington în 1976(?) împreună cu rugămintea acestuia de a-l ajuta în meseria sa. La întrebarea firească "ce pot face eu pentru dumneata", dl. BRADLEY a scos o hîrtiuţă şi m-a întrebat, la rîndul său, dacă-i cunosc pe D.TUDORAN, CALCIU şi pe carîcaturistul MIHAI STANESCU, singurul a cărui adresă şi număr de telefon lipsea. Am răspuns că-l cunosc pe prietenul DORIN TUDORAN şi, la întrebarea pusă, oă după ştiinţa mea acesta nu a primit aprobarea de emigrare.M-am oferit de asemenea să-i aduc a doua zi dimineaţa, la Biblioteca Americană, care era aproape de drumul meu - numărul de telefon şi adresa lui MIHAI STANESCU,pe care îl cunosc dar cu care nu pot spune că sînt prieten.

Discuţia cu dl.BRADLEY a fost generală, şi axată în special pe probleme polonese, am descoperit că avem mulţi priteni comuni la Varşovia (Szaniarvski, Strekeli etc. - toţi profesori la Universitatea din Varşovia) şi mi-a dat multe amănunte despre ei. Evident, m-a întrebat dece nu mai circul în străinătate şi a primit răspunsul standard:"Nu ştiu, întrebaţi şi dv. poate dv. vi se va răspunde"...

..//..

- 2 -

Dl.BRADLEY mi-a promis că mă mai cheamă la telefon, înainte de plecarea sa din București (parcă vineri).Nu a mai făcut-o.

BRADLEY a întrebat dece nu a fost invitat la Mc.BRIDE și DORIN TUDORAN.

Vineri l-am întîlnit pentru cîteva minute pe prietenul DORIN TUDORAN.L-am întrebat dacă l-a vizitat(ori contactat) dl.BRADLEY.Mi-a răspuns că da, fără a-mi da detalii - menționînd oă o să-mi vorbească despre asta altă dată. Era dealtfel agitat, și în pregătire pentru greva foamei.In treacă mi-a spus că a fost chemat la municipiul de partid, unde i s-au propus trei posturi însă condiționat de retragerea cererii sale de emigrare. Mi-a spus că a refuzat, că el crede că e mult prea tîrziu să mai poată face oeva aici, în atmosfera creată și că singurul lucru care poate fi făcut cu el este să i se acorde cît mai repede plecarea definitivă (ori varianta) din țară.(Convingerea lui este că dealtfel cei ce l-au chemat nu doreau decît "să fie acoperiți" dacă ar fi cumva făcuți răspunzători de situația sa). Cred că inițial DORIN TUDORAN era convins că anunțarea intenției sale de a face greva foamei va fi suficientă spre a-i accelera plecarea și că nu va fi chiar pus în situația de-a o face cu adevărat, acum, însă , în fața faptului împlinit, nu-i rămîne decît să meargă mai departe - după spusa lui "pînă la capăt". Personal, am convingerea că va intra în greva foamei și oă va face tot ce a anunțat că va face,

Am înțeles oă intenționează să-și trimită de acasă soția și copilul - spre a nu-i speria - și că s-a înarmat (cu topoare) spre a rezista asaltului răufăcătorilor eventuali.

Personal cred oă și DORIN TUDORAN are dubii privind eficiența reală a actului său disperat: dar ou temperamentul său nu va da în nici un caz înapoi. Dealtfel , este foarte stressat și începe a fi preocupat exclusiv de problema grevei sale a foamei.

Stiu că pe 7 aprilie se împlinește anul de cînd a depus cererile de emigrare.In "memoriile" pe care le-a adresat a promis că începe greva foamei imediat după această dată.

---

30 martie 1985

Botez Mihai Horia

C.N.S.A.S.
06 JUL 2009
DIRECȚIA ARHIVĂ CENTRALĂ

greva foamei va fi suficientă spre a-i accelera plecarea și că nu va fi chiar pus în situația de a o face cu adevărat, acum, însă, în fața faptului împlinit, nu-i rămîne decît să meargă mai departe – după spusa lui „pînă la capăt". Personal, am convingerea că va intra în greva foamei și că va face tot ce a anunțat că va face.

Am înțeles că intenționează să-și trimită de acasă soția și copilul – spre a nu-i speria – și că s-a înarmat (cu topoare) spre a rezista asaltului răufăcătorilor eventuali.

Personal cred că și DORIN TUDORAN are dubii privind eficiența reală a actului său disperat: dar cu temperamentul său nu va da în nici un caz înapoi. Dealtfel, este foarte stressat și începe a fi preocupat exclusiv de problema grevei sale a foamei.

Știu că pe 7 aprilie se împlinește anul de cînd a depus cererile de emigrare. În „memoriile" pe care le-a adresat a promis că începe greva foamei imediat după această dată.

30 martie 1985 Botez Mihai Horia

***

[Notă a ofițerului DSS locotenent-colonel Marian Ureche cu privire la participarea lui Mihai Botez la o recepție la Ambasada SUA și la Dorin Tudoran]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, pp. 462-463 ; dosar I 153657, vol. 5, ff. 9-9v)

[Document dactilografiat de uz curent]

160/UM 1.04.1985
STRICT SECRET
Ex. nr. __

122/D.L.
La „Tudorache"

NOTĂ RAPORT

Din discuțiile purtate la întîlnirea din 30.03.1985 cu BOTEZ MIHAI HORIA au rezultat următoarele :

1. Marți 26.03.1985 a fost invitat de McBRIDE, ataşatul cultural al Ambasadei S.U.A. la Biblioteca S.U.A. pentru vizionarea unui film. După vizionare, mai mulți participanți, între care și el, au fost invitați la locuința ataşatului cultural. Dintre români BOTEZ a remarcat prezența următorilor : VALENTIN LIPATI (cu soția) BREDICEANU (cu soția) RADU BELIGAN (cu soția) MANUELA GHEORGHIU, GHEORGE NICOLAE (țigan) cercetător la Centrul de cercetări sociologice al Universității București, ANTOANETA RALIAN, traducătoare de limbă engleză, CONSTANTIN ȚOIU, pianistul DAN GRIGORE, MITZURA ARGHEZI, ADRIAN NĂSTASE de la A.D.I.R.I. etc.

Cu acest prilej McBRIDE i-a făcut cunoștință cu dl. BRADLEY, ziarist la „Washington Post" pentru Europa de Est, care se ocupă îndeosebi de problemele din Polonia.

Din discuţia purtată cu acesta, BOTEZ a reţinut că BRADLEY vine în R.S.R. pentru prima dată şi că va reveni periodic cel puţin odată la 3 luni. Se pare că ar fi avut ceva dificultăţi cu obţinerea vizei de intrare în România. Acesta avea un program de lucru destul de încărcat la M.A.E.

Cu mai mulţi ani în urmă cel în cauză a întreţinut relaţii apropiate cu FIDEL CASTRO RUZ şi cu SANTIAGO CARILLO. De asemenea, pe timpul preşedinţiei lui Nixon, acesta a avut un rol în afacerea „Watergatte".

BRADLEY avea la el – probabil de la ambasadă – o listă de persoane pe care intenţiona să le contacteze.

În legătură cu cîteva dintre acestea, mai exact despre DORIN TUDORAN, MIHAI STĂNESCU şi CALCIU, BRADLEY a fost interesat să ştie dacă BOTEZ îi cunoaşte şi dacă se află în relaţii cu ei.

Ziaristul avea adresele lor şi numerele de telefon, cu excepţia adresei lui M. STĂNESCU, pe care BOTEZ i-a dat-o în ziua următoare.

BRADLEY a discutat ceva mai mult despre DORIN TUDORAN interesîndu-se dacă acesta se află în Bucureşti şi cum ar putea să-l vadă.

Concluzia lui BOTEZ este că ziaristul a fost interesat să stabilească dacă persoanele înscrise în lista sa (Tudoran, Calciu etc.) sînt prieteni şi dacă desfăşoară împreună activitatea lor.

Aspectele referitoare la discuţia cu BRADLEY şi DORIN TUDORAN sînt menţionate în nota anexată.

2. Pe data de 29.03.a.c. BOTEZ a fost invitat la Ambasada Franţei în legătură cu plecarea din ţară a unui funcţionar (căsătorit cu fiica ambasadorului Guatemalei).

Au fost prezenţi, Ambasadorul Franţei, al Spaniei, ataşatul cultural italian, doi funcţionari de la Ambasada Portugaliei etc.

Cu excepţia lui REPAN şi a soţiei acestuia, BOTEZ nu a mai remarcat prezenţa altor români.

Din discuţia avută cu Ambasadorul BOTEZ a reţinut de la acesta că este certă venirea în România, în cursul lunii iunie a.c. a regelui Spaniei şi soţia acestuia.

3. Dintr-o discuţie purtată de BOTEZ cu cumnatul său SERGIU CELAC a reţinut că acesta cunoaşte de la o persoană ce lucrează la Uniunea Scriitorilor (Tricolici?) că C. Vadim Tudor a înaintat conducerii superioare de partid un memoriu referitor la unele manifestări negative ale lui E. Barbu. Memoriul respectiv ar fi fost înaintat în urmă cu cîteva zile. Aspectele referitoare la această problemă sînt consemnate de BOTEZ în nota anexată.

(Discuţia purtată cu Botez a fost înregistrată.)

Copii de pe notă vor fi trimise spre exploatare la Direcţia III-a şi serv. 120.

Lt. col. Ureche Marian

373/642
NM

***

[Notă referitoare la Dorin Tudoran dată DSS de Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, p. 500; dosar I 153657, vol. 5, ff. 277-277v)

[Document dactilografiat de uz curent]

NOTĂ

Înainte de plecarea sa din România l-am întîlnit pe DORIN TUDORAN. Era, bineînţeles trist şi preocupat de „viaţa" lui viitoare. I-am dat, cum să le spun, „ultimele mele sfaturi", eram de altfel foarte emoţionaţi amîndoi.

M-am bucurat cînd ascultînd interviul pe care l-a dat la „Europa liberă", am regăsit multe din recomandările pe care, cu modestie, i le-am făcut. Astfel, l-am sfătuit să nu se transforme în „cruciat", împroşcîndu-i cu noroi pe cei de acasă şi dîndu-le inutile exemple de bună purtare şi sfaturi imposibil de urmat; l-am povăţuit de asemenea să lase altora „atacul la persoană" (indiferent că este vorba de personalităţi politice, ori de colegi de breaslă) şi să încerce să rămînă la nivelul intelectual al comentariului şi nu al pamfletului ori polemicii şi mai ales l-am făcut să înţeleagă că exilul (ori emigrarea) nu este o soluţie de masă pentru poporul român – care nu poate să şi părăsească pămîntul, că emigranţii nu sînt exemple de urmat, şi că tot ceea ce poate face, spre a se explica, este să-şi făurească o nouă viaţă, încercînd eventual – într-un viitor oarecare – să devină o punte de legătură între cultura românească şi noua sa patrie. Toate aceste recomandări se regăsesc în interviul său. Am apreciat şi tonul moderat şi nostalgic, ca şi lipsa invectivelor, iar expresia „emigrarea nu este o soluţie" a apărut – mirare – şi în interviul lui Calciu...

Dealtfel, acum cîteva zile am primit o scrisoare de la DORIN TUDORAN, o scrisoare scurtă, în care se plînge de dificultăţile de adaptare, este tot trist, dar optimist şi după cîte am înţeles nu s-a înţeles prea bine cu VLAD Georgescu (probabil interviul său nu i s-a părut lui VLAD GEORGESCU destul de combativ). Mi-ar pare bine să-şi facă o nouă viaţă, uitînd necazurile de pînă acum.

Botez Mihai Horia

2 oct.

***

[Notă referitoare la Dorin Tudoran, dată ofiţerului DSS locotenent-colonel Marian Ureche de Mihai Botez]

(Dorin Tudoran, *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*, „Documente", Polirom, 2010, p. 501; dosar I 153657, vol. 5, ff. 276-276v)

[Document dactilografiat de uz curent]

SECURITATEA MUNICIPIULUI BUCUREŞTI — STRICT SECRET
Primit: lt.col. Ureche Marian — Ex. nr. —
Sursa: B.M.H.
Data: 10.X.1985

NOTĂ

Înainte de plecare am discutat cu DORIN TUDORAN unele chestiuni generale, privind situaţia sa şi a mea în perspectivă. I-am repetat prietenului meu că eu nu intenţionez să emigrez – lucru pe care l-am rugat să-l aducă şi la cunoştinţa colegilor din vest (ca prietenul Vlad Georgescu şi alţii). I-am spus din nou că, poate, el, ca scriitor catolic ce se vrea, nu-şi află locul în România de astăzi – dar că unul ca mine, matematician, poate trăi mai departe pe meleagurile strămoşilor săi.

I-am sugerat şi repetarea acestor argumente în faţa altor emigranţi – spre a-şi justifica astfel şi atitudinea sa – care a plecat – şi a mea – care rămîn.

L-am rugat apoi să-i spună lui VLAD GEORGESCU că aş dori ca toate referirile la mine şi la situaţia mea (pe care le-aş dori cît mai puţine, dacă nu se poate chiar deloc...) să ţină seama de acest fapt fundamental: Eu nu intenţionez să plec, deci nu doresc să-mi pierd „legătura cu pămîntul" – spre deosebire de mulţi alţii, chiar dintre ei – şi să acţioneze în consecinţă.

Este de aşteptat ca, în ipoteza că nu ajung la Congresul de la Madrid (16 oct. a.c.), „Europa liberă" să facă menţini în legătură cu aceasta. Precizez că nu am trimis nici o scrisoare referitoare la absenţa (ori prezenţa) mea la Madrid şi nici o rugăminte personală în legătură cu „propaganda" posibilă în cazul respectiv.

În ultimii ani am trimis într-adevăr lui VLAD GEORGESCU o serie de scrisori (prin cunoscuţi ori străini ce şi-au oferit serviciile), în difuzarea lor prin „Europa liberă", însă, au fost „scoase din context" o serie de pasaje şi după cîte mi-am dat seama, au fost uneori „întărite" unele expresii. Expedierea lor s-a făcut în perioada (aproximativ) 1980-1984, prin străini ca M. FABRI, M. MAZONZI (soţia) şi L. LOJNA. Diplomaţii nu se implică în situaţii de acest fel, iar bursierii (ca IRINA LĂZĂREANU ori alţii) de regulă se eschivează de la astfel de comisioane. Unii dintre ei se arată dispuşi a da telefoane (ca IRINA – de pildă, ori J. LOVE, fost bursier din S.U.A.): personal însă n-am utilizat niciodată aceste canale, deoarece este mult prea dificilă „recunoaşterea" autenticităţii lor de către prieteni. De ar fi nevoie de trimis ceva, totuşi aş încerca prin bursieri străini (Fullbraghtişti) care au dreptul de a folosi poşta Ambasadei S.U.A.

Săptămîna trecută a apărut cartea prof. O. Onicescu şi a mea într-un tiraj relativ redus (cca. 1500 exemplare), am înţeles că există cererea ca editura moscovită (Economika) să traducă lucrarea în limba rusă (convorbire cu dir. M. Mîciu şi cu S. Celac, ce a asigura translaţia convorbirii). I-am arătat cartea d-lui Prodol (?) consilier al Ambasadei SUA.

Mihai Botez Horia

***

[Buletin Radio Europa Liberă/CIE UM 0544, discuţie radiofonică Mihai Botez – Vlad Georgescu]

(CNSAS, dosar 47632/vol. II, pp. 32-40)

[Document dactilografiat la maşină IBM cu litere mari]

UM 0544/282 — PENTRU UZ INTERN
5.11.1985 — Exemplar nr. 5
0047632

Matei

Buletin „E.L." nr. 476

În cadrul emisiunii „Actualitatea românească" de miercuri, 13 noiembrie a.c., postul de radio „Europa liberă" a difuzat un interviu acordat de MIHAI BOTEZ lui VLAD GEORGESCU.

În introducere, NECULAI CONSTANTIN MUNTEANU, realizatorul emisiunii, a afirmat:

„Aşa cum aţi fost informaţi de postul nostru de radio, nu demult, la Madrid, a avut loc o conferinţă internaţională cu tema „Spaţiul cultural european", cu participarea a numeroase personalităţi ale vieţii culturale şi artistice internaţionale. Din România au fost invitaţi NICOLAE MANOLESCU, BUJOR NEDELCOVICI, GABRIEL LIICEANU, ANDREI PLEŞU şi MIHAI BOTEZ. Printr-o interpretare pe care numai regimul de la Bucureşti o poate explica, a primit aprobare de a fi la Madrid doar MIHAI BOTEZ.

El însă nu a fost singurul român la Madrid, printre invitaţi aflîndu-se şi scriitorii români din exil PAUL GOMA şi DORIN TUDORAN.

MIHAI BOTEZ, matematician şi viitorolog, a prezentat în cadrul conferinţei eseul „Intelectualul, intelectualii şi spaţiile fără frontiere, o privire din Est". În afară de aceasta, în scurta lui şedere în Occident, MIHAI BOTEZ a avut o întîlnire cu VLAD GEORGESCU, directorul Departamentului românesc al postului de radio „Europa liberă" şi a acceptat chiar să dea un interviu postului nostru de radio, după care s-a întors la Bucureşti. Mai înainte de a asculta această convorbire, cîteva date biografice:

MIHAI BOTEZ, despre care aţi mai auzit vorbindu-se la „Europa liberă", s-a născut în 1940. La 26 de ani era deja doctor în matematică. La Universitatea din Bucureşti, a

fost conferenţiar pentru studiul sistemelor şi prospectivă. În perioada 1974-1977 a fost şi directorul Centrului internaţional de metodologie a studiului asupra viitorului şi dezvoltării.

MIHAI BOTEZ este autorul a cinci cărţi şi a peste 100 de articole de specialitate. Una din cărţile sale, intitulată „Lumea a doua" este în curs de traducere în englezeşte şi va apare în Statele Unite.

În 1977, Mihai Botez şi-a pierdut şi postul de director şi pe cel de conferenţiar, deoarece şi-a manifestat public dezacordul cu strategia dezvoltării şi cu politica economică a regimului.

Dealtfel, pe această temă încă de la începutul anilor '70 MIHAI BOTEZ a adresat mai multe memorii Comitetului Central. Şi-a dat demisia din partid, demisie ce nu a fost acceptată, repet, în ciuda dezacordului manifestat public faţă de politica economică a partidului şi în ciuda sancţiunilor administrative pe care le-a avut de suportat.

MIHAI BOTEZ se află acum la Bucureşti şi continuă să creadă că locul lui este în ţară, nu altundeva, că numai în ţară se poate face ceva, că trebuie să se facă ceva pentru ieşirea din criză, pentru îmbunătăţirea vieţii din România.

Vă invit să-l ascultaţi în continuare pe MIHAI BOTEZ în dialog cu VLAD GEORGESCU.

În continuare a fost difuzată următoarea discuţie dintre VLAD GEORGESCU şi MIHAI BOTEZ:

VLAD GEORGESCU: MIHAI BOTEZ, nu ne-am văzut de foarte multă vreme, ultima dată era în mai 1970, cînd ai venit la mine acasă, chiar în ziua cînd plecam spre Statele Unite. Acum te afli în Occident pentru cîteva zile. Ai participat la Congresul de la Madrid, intitulat „Spaţiul cultural european". Aş vrea să începem discuţia noastră cu o întrebare referitoare la acest congres şi la activitatea pe care ai desfăşurat-o acolo.

MIHAI BOTEZ: Congresul de la Madrid a fost organizat de Parlamentul European şi de Comunitatea Europeană şi bănuiesc că s-a mai spus – cum spuneţi voi, de la acest microfon – despre congresul menţionat. Tema era foarte generoasă, se referea la un fel de comunitate spirituală a intelectualilor din Europa, care ar fi trebuit să treacă peste frontierele politice şi ideologice ale bătrînului nostru continent. Participarea a fost destul de bogată.

Eu am prezentat comunicarea intitulată „Intelectualul, intelectualii şi spaţii fără frontiere – o privire din Est" şi am încercat să aduc în scenă – cum o numeam eu – pe „marea mută", adică intelectualitatea din ţările socialiste din Est, care nu apare, în general, pe scena europeană, decît prin cele două extreme şi anume: intelectualii trimişi de guverne, în diferite organizaţii şi configuraţii, şi pe partea cealaltă sînt disidenţii, dealtfel mai cunoscuţi în Vest decît în Est. Dar părerea mea este că între aceste două extreme există o mare masă de inteligenţă, în general neutralizată şi că această resursă rece, ca să spunem aşa, să fie încălzită, printr-un efort comun.

Ideea fundamentală era să încercăm să găsim căile prin care intelectualii pot să fie autonomizaţi să devină independenţi de tutela regimurilor, aşa încît frontierele ideologice şi politice să nu devină şi frontiere pentru ideile noastre.

VLAD GEORGESCU: MIHAI BOTEZ, în mai multe din scrisorile pe care mi le-ai trimis – unele dintre ele le-am şi transmis la microfon, altele au fost comentate în presa europeană, internaţională – laitmotivul acestor scrisori ar fi că locul tău este în ţară şi că

numai prin activarea acestei mase reci se pot schimba, într-un fel, în bine lucrurile. Trăim acum vremuri dintre cele mai grele pentru ţară, o perioadă de criză cum n-a mai fost. Mai crezi în aceste idei? De ce te întorci?

MIHAI BOTEZ: Chiar şi voi susţineţi că locul românilor este în România.

VLAD GEORGESCU: Eu nu te întreb de ce te întorci pentru că te-aş îndemna să nu o faci, dar aş dori o explicaţie generală a acestei atitudini.

MIHAI BOTEZ: Părerile mele despre ce se întîmplă în România sînt cunoscute şi nu am făcut niciodată un secret din ele. Eu cred foarte sincer că strategia de dezvoltare a României este greşită, că ea are consecinţe catastrofale pentru prezentul ţării şi devastatoare pentru viitorul ei. Cred că această criză este evidentă şi prin măsurile luate de conducerea ţării, pentru că un guvern care nu e obligat, nu ia măsuri cum ar fi raţionalizarea alimentelor sau militarizarea unor întreprinderi. Deci, în mod implicit se recunoaşte că este ceva care nu merge.

VLAD GEORGESCU: La începutul anilor '70 ai adresat conducerii de partid un memoriu, în care expuneai ideile privind această strategie politică greşită.

MIHAI BOTEZ: Într-adevăr, am adresat multe memorii în care mi-am exprimat părerea despre calea pe care o urma România şi în care mi-am pus multe semne de întrebare.

VLAD GEORGESCU: Care erau principalele motive pentru care considerai această strategie greşită?

MIHAI BOTEZ: Ca viitorolog, mi s-a părut că strategia noastră de dezvoltare se baza pe nişte estimaţii eronate ale evoluţiei conjuncturii internaţionale şi pe evaluări fanteziste ale resurselor şi nevoilor pieţii interne şi internaţionale.

Criza prin care trece acum România nu se datoreşte faptului că programele noastre de dezvoltare nu s-au îndeplinit, ci datorită faptului că programele de dezvoltare au fost greşit întocmite.

VLAD GEORGESCU: Şi atunci, care ar trebui să fie menirea unui cărturar român care trăieşte în ţară? Deseori, în scrisorile tale şi luările de poziţie publice spui că ai vrut să arăţi că se poate trăi şi în România, spunînd adevărul.

MIHAI BOTEZ: Nu cred că acest lucru este aşa de original. Mie mi se pare că e foarte normal să spui ceea ce gîndeşti şi ţi se pare că este natural să gîndeşti. Din punctul meu de vedere, nu e vorba de nici un fel de lucru cu totul deosebit.

VLAD GEORGESCU: Dar intelectualii din România s-au manifestat în diferite feluri. Unii au luat atitudine făţişă şi ostilă, dacă vrei, dar au fost marginalizaţi, au trebuit să plece. Poate că din punct de vedere intern nu mai există. Au fost alţii, ca tine, care continuă să spună adevărul, dar de asemenea au fost marginalizaţi. Deci, nici o formulă pe care o promovezi în care crezi nu se arată totuşi a fi o formulă de succes. Atunci, care este varianta?

MIHAI BOTEZ: Nu ştiu dacă m-am gîndit vreodată la succes cînd m-am exprimat într-un mod firesc. Eu continui să cred că la un moment dat raţionalitatea va birui, totuşi, şi în ţara noastră şi că trebuie să rămînem acolo măcar ca purtători, să zicem, ai unei competenţe de care s-ar putea într-o zi să fie nevoie.

VLAD GEORGESCU: Din acest punct de vedere, cum ţi se par anii '80 faţă de anii '50?

MIHAI BOTEZ: În anii '50 eram foarte tînăr şi nu-mi aduc aminte ce s-a întîmplat atunci. Totuşi, anii '50 au fost anii cei mai buni pe care i-am străbătut noi cu toţii. În acelaşi timp însă, ar fi foarte trist dacă n-am vedea nici un fel de sfîrşit.

VLAD GEORGESCU: Dacă îl asculţi pe CALCIU, de pildă, el spune că sigura soluţie este întoarcerea la divinitate, la credinţă; dacă o asculţi pe DOINA CORNEA, de la Cluj-Napoca, spune că soluţia e să ne regăsim pe noi înşine; soluţia ta este, de asemenea, să redescoperim adevărul şi să ni-l spunem. Eu cred că românii acum ar trebui să nu mai creadă în acele proverbe de genul „Capul plecat sabia nu-l taie", pentru că îl taie.

Deci, cu toţii sîntem de acord că este necesară acum o renaştere spirituală. Dar cum să ajungi la această renaştere?

MIHAI BOTEZ: Cred că problema este foarte complicată. Mie mi se pare că priorităţile ar fi tangibile. Desigur, nu m-aş gîndi atît de departe. Eu aş începe cu nevoia de a recunoaşte că sînt nişte probleme de rezolvat. Ele nu se pot rezolva însă, cîtă vreme nu sînt formulate. De aceea, eu aş face primul apel la un fel de activare a resurselor de sinceritate socială. În cadrul unui asemenea dialog cred eu că s-ar putea eventual găsi soluţiile de mai bine. Iar cîtă vreme acest dialog nu există, evident că nu pot decît să am eu nişte păreri, GHEORGHE CALCIU alte păreri ş.a.m.d., iar aceste păreri nu ajung să se încrucişeze, nu au timp să nască, să zicem, o strategie de acţiune.

VLAD GEORGESCU: Te referi la un dialog între cetăţeni sau între cetăţeni şi putere?

MIHAI BOTEZ: Un dialog social în care puterea să joace rolul normal pe care ar trebui să-l aibă, al unui motor, şi nu al singurului actor.

VLAD GEORGESCU: Aş vrea să ne întoarcem puţin la cauzele crizei care ţin de o strategie greşită a dezvoltării. Dar strategia dezvoltării a fost greşită şi în alte ţări socialiste. Totuşi, în nici o altă ţară comunistă urmările nu au fost atît de grave ca în România. Am putea oare socoti că, în cazul României, trăsăturile clasei politice au agravat o criză generată oricum de un sistem bazat pe o greşită strategie a dezvoltării?

MIHAI BOTEZ: Desigur, calitatea puterii este un factor fundamental al dezvoltării. Din acest punct de vedere eu cred că nu există nici un fel de dubiu, dar ce numeşti tu clasă politică este, în ultimă analiză şi rezultatul unor procese şi poate că strategia de dezvoltare, lipsa ei de eficienţă, au avut drept urmare şi o anumită sărăcire a clasei conducătoare.

VLAD GEORGESCU: Dar de ce a fost posibilă apariţia, în cadrul sistemului comunist, a unui regim politic de natura celui din România?

MIHAI BOTEZ: Nu-mi dau seama dacă este chiar atît de diferit de regimul politic din alte ţări socialiste, dar, în orice caz, apariţia unor fenomene negative nu poate să fie totuşi despărţită de eşecul politicii economice. Adică, strategia a fost proastă, s-a văzut că este proastă şi, din motive de neînţeles, în urmărirea acestei strategii s-a investit cu o consecvenţă demnă de o cauză mai bună. Şi atunci, pe măsură ce timpul a trecut, tot mai mulţi dintre cei care vedeau că strategia este proastă au părăsit rîndurile puterii sau rîndurile celor care ar fi putut să contribuie la îmbunătăţirea calităţii puterii, însă, pe măsură ce dezastrul apărea mai clar, calitatea puterii s-a diminuat.

VLAD GEORGESCU: Ai scris – manuscrisul se află în străinătate acum – o carte despre „Lumea a doua", despre lumea comunistă, o carte foarte pesimistă, pentru că nu-i acorzi prea multe şanse. Totuşi, eşti viitorolog, ai fost profesor şi director al unui institut care se ocupa cu studierea viitorului, cum vezi viitorul României?

MIHAI BOTEZ: Eu nu aş vorbi de pesimism sau de optimism, ci de luciditate. Lucrurile sînt cum sînt şi merg în sensul în care merg, iar nouă ne place sau nu ne place, aceasta este altceva. Eu cred că ar trebui mai degrabă să încercăm să punem diagnostice corecte şi să urmărim mersul lucrurilor, evident cu dorinţa de a le face să meargă spre ceea ce ar fi dorit să fie.

Mă tem să fac preziceri pentru viitor, însă aş putea spune că dacă lucrurile merg tot aşa, atunci într-adevăr, aşa cum spuneam într-un text al meu, s-ar putea să curgă sînge românesc, în sensul atingerii unui anumit grad de nemulţumire socială care să producă o răbufnire.

VLAD GEORGESCU: MIHAI BOTEZ, te întorci în ţară acum. Probabil eşti la curent cu împărţirea în categorii a intelectualilor, pe care a expus-o, printre alţii, şi DORIN TUDORAN, într-un eseu. După părerea mea nu faci parte din nici una din cele patru categorii pe care le-a definit TUDORAN. În ce categorie consideri că te-ai plasa? Nu mi-ai spus ce aştepţi pentru ţară, ce aştepţi pentru tine?

MIHAI BOTEZ: Cred că nu altceva decît ce am făcut pînă acum. Eu nici nu am cerut un statut special. În orice caz, în legătură cu viitorul meu sînt mult mai puţin optimist decît priveşte viitorul României. Vreau să spun însă că părerile despre ce se întîmplă în România nu au nici un fel de legătură cu sentimentul de solidaritate faţă de intelectuali. Şi chiar dacă o să fie rău, am să fiu acolo.

VLAD GEORGESCU: Pregăteşti lucrări care se ocupă de problemele actuale ale României?

MIHAI BOTEZ: Am scris un articol mai mare intitulat „România, încotro?" şi care poate o să ajungă şi pe la tine, în care încerc să fac o analiză structurală a fenomenului românesc din ultimii ani.

VLAD GEORGESCU: Spre deosebire de alţi intelectuali români, care au luat atitudine făţişă, văd că te menţii pe această linie de a face o critică strict ştiinţifică. Aştepţi oare ca această poziţie, să-i zicem constructivă, să aibă audienţă în rîndurile celor care deţin puterea?

MIHAI BOTEZ: Nu, dar cred că atunci cînd cei care sînt ca mine vor fi majoritari, acest lucru se va simţi. Eu nu fac însă politică, ci îmi spun părerile, aşa cum le spune orice specialist în domeniul său de activitate.

VLAD GEORGESCU: Îţi mulţumesc pentru această discuţie, îţi doresc mai întîi drum bun, în momentul cînd voi transmite această discuţie vei fi înapoi în ţară şi îţi urez mult succes pe această linie pe care te angajezi".

***

(CNSAS, Direcţia Arhivă Centrală, dosar 47632, vol. II, pp. 45-47)

[Document dactilografiat la maşină IBM cu litere mari]

UM 0544/282
10.11.1985
0047632

PENTRU UZ INTERN
Exemplar nr. 5

Matei, Roman

Buletin „E.L." nr. 468

În cadrul rubricii „Editorialul săptămînal", postul de radio „Europa Liberă" a difuzat următorul comentariu instigator al lui VLAD GEORGESCU, intitulat „Alternative pentru intelectualii români":

„Astăzi cea mai mare parte a cărturarilor din România stau cu capul plecat, cu şira spinării îndoită, bucurîndu-se să mai scoată din cînd în cînd cîte un articol, sperînd într-o carte, sperînd într-o călătorie, nădăjduind că va fi scutită de compromisuri prea flagrante, vorbind pe

la colţuri, dar ferindu-se cu grijă de orice acte mai îndrăzneţe, care i-ar putea pune în primejdie micile privilegii. O altă parte, mică dar agresivă, lucrează pe faţă cu autorităţile de partid şi cu cele de represiune (vezi, de pildă, revistele „Săptămîna" şi „Luceafărul").

În sfîrşit, o altă categorie, şi mai redusă la număr, se luptă pentru a menţine cîte ceva din cultura adevărată, din valorile care singure pot asigura locul în cultura europeană şi modernă a românilor. Sînt puţini, mai ales în critica literară şi între scriitori, dar, în cazul unei eventuale schimbări, importanţa lor ar putea să fie foarte mare.

Probabil că pentru o eventuală renaştere spirituală a neamului, de cea mai mare însemnătate este, însă, prima categorie, cea pe care MIHAI BOTEZ o numeşte „masa rece", masă care ar trebui încălzită, trezită din teamă şi amorţire.

MIHAI BOTEZ şi-a prezentat recent părerile asupra acestei probleme referitoare la intelectualitate la Congresul privind spaţiul cultural european, desfăşurat la Madrid. Textul lui MIHAI BOTEZ – pe care autorităţile l-au cunoscut, pentru că a fost trimis conferinţei prin poştă – este direct şi fără menajamente. Izbeşte tonul critic, afirmarea eşecului Actului final de la Helsinki, critica înfrăţirii guvernelor de a îndrepta lucrurile. Citez:

„Birocraţiile de stat, a căror prezenţă justifică inexistenţa frontierelor, nu-şi vor putea abandona într-o zi autoritatea, pentru a deveni aliatele noastre. Aici, la Madrid, acţiune trebuie să însemne acţiunea intelectualilor, şi mă gîndesc în primul rînd la dreptul la critică, la trezirea conştiinţelor, la o atitudine călăuzită din imperativul moral".

În textul său, MIHAI BOTEZ este foarte critic faţă de cei doi factori principali pe care îi socoteşte vinovaţi de pacientarea comunităţii culturale internaţionale şi anume: naţionalismul şi ideologia. În acelaşi timp însă, ca unul care trăieşte în Est, el atrage atenţia asupra inutilităţii utopiei, nu vrea confruntarea cu puterea, pe motiv că într-o asemenea confruntare puterea va ieşi învingătoare.

Ceea ce propune MIHAI BOTEZ este mai realist şi poate că, de aceea, mai interesant. Prima sa dorinţă ar fi ca intelectualii să-şi redescopere – vorba lui ION BARBU, citată în referat – sufletul ascuns. Cea de-a doua ar fi ca intelectualii să-şi redobîndească în societate statutul autonom pe care l-au avut în trecut. MIHAI BOTEZ numeşte aceasta „autonomizarea intelectualilor", arătînd că astăzi cărturarul se află sută la sută la slujba statului, în întregime, ca o anexă manipulabilă a acestuia. Or, cărturar de stat este – spune MIHAI BOTEZ – o contradicţie internă şi o cale sigură de autodistrugere pentru intelectualitate. Ceea ce, desigur, s-a întîmplat în România.

Deşi nu spune precis, MIHAI BOTEZ are, probabil, în vedere în primul rînd reautonomizarea diferitelor organizaţii de cărturari, precum Uniunea Scriitorilor, uniunile de creaţie, Academia, institutele de cercetări. Are însă în vedere şi cazurile particulare, cu alte cuvinte, posibilitatea ca un intelectual să existe, chiar şi materialiceşte, în afara organizării oficiale. Ceea ce socoteşte MIHAI BOTEZ important este existenţa unui intelectual neoficial, dar totuşi nemarginalizat. Un asemenea statut ar implica, desigur, în primul rînd dreptul la liberă comunicare, atît între intelectualii din interiorul ţării, cît şi între ei şi intelectualii din restul continentului.

Un mare rol în obţinerea unui astfel de statut ar putea să-l aibă presiunea cărturarilor din afară, a cercurilor intelectuale din Occident, dar – insistă MIHAI BOTEZ, care se află în prezent la Bucureşti – începutul nu se poate face decît dinăuntru şi el poate avea succes numai în măsura în care sufletul ascuns – de care vorbea ION BARBU şi pe care îl citează BOTEZ – se deşteaptă, iar masa rece se încălzeşte. Pentru aceasta, trebuie însă şi exemple personale. MIHAI BOTEZ este, fără îndoială, un astfel de exemplu. Ceea ce face el, de ani de zile, este firesc, normal, se poate, se încadrează în limitele normalităţii şi mai ales ale posibilului.

Cărturarii români nu au fost niciodată, în trecut, pasivi. De ce să nu ne întoarcem, în fond, la propria noastră tradiţie."

[completare olografă]

BOTEZ MIHAIL-HORIA, născut la 18.11.1940, Buc., fiul lui Constantin – Lucia-Maria. Ult. dom. Buc. (donici 36).

Notă. La data de 10.09.1988 a fost propus pt. a fi inclus pe lista persoanelor indezirabile pe o perioadă de 5 ani pt. că a [indescifrabil] *acte denigratoare* [indescifrabil] *fişa nr. 406/DI/0187233/9.9.88*

***

[Ordin al CIE UM 0544 de monitorizare a lui Mihai Botez şi a altor disidenţi aflaţi la Paris]

(CNSAS, dosar 47632/vol. II, p. 21)

[Document olograf]

STRICT SECRET
Exemplar unic

TELEGRAMĂ

Expeditor HBG-572 URGENT Destinatar PARIS
Nr. oficial 0034464/HBG-572
Data 14.11.1985

Tovarăşe GABRIEL,

Referitor la telegrama dv. nr. 00598/HBG-572 privind pe MIHAI BOTEZ:

Luaţi măsuri, împreună cu celelalte indicative, pentru a stabili activitatea şi persoanele contactate de acesta în perioada cît s-a aflat la Paris, dacă printre acestea au fost şi P. GOMA, V. TĂNASE, M. LOVINESCU, V. IERUNCA şi alte elemente cunoscute de noi cu atitudine ostilă.

Urmăriţi în continuare şi raportaţi dacă în presa franceză apar noi referiri la M. BOTEZ.

[Semnătură] George

[semnătură indescifrabilă]
Nr. de înregistrare 00137/HBG-572
14.11.1985, 20.00, [indescifrabil] -17

ROG APROBAȚI
Șeful secției

21
STRICT SECRET
Exemplar unic

TELEGRAMA

EXPEDITOR HBG-572 URGENȚA URGENT DESTINATAR PARIS

NR. OFICIAL 0034464/HBG-572
DATA 14.11.1985 ORA

Tovarășe GABRIEL,
Referitor la telegrama dv. nr. 01558/HBG-572 privind pe MIHAI BOTEZ:
Luați măsuri, împreună cu celelalte indicative, pentru a stabili activitatea și persoanele contactate de acesta în perioada cît s-a aflat la Paris, dacă printre acestea au fost și P. GOMA, V. TĂNASE, M. LOVINESCU, V. IERUNCA și alte elemente cunoscute de noi cu atitudine ostilă.
Urmăriți în continuare și raportați dacă în presa franceză apar noi referiri la M. BOTEZ.

SEMNATURA George

Luat cunoștință:

SEMNATURA	DATA	ORA

Concept (semnătura)

Nr. de înregistrare 0013715/1.578
14.11.1985/20 I-V-17

***

(CNSAS, Direcția Arhivă Centrală, dosar 47632, vol. II)

UM0544/282
/17.11.1985
Din presa străină

Mihai Botez – viza celei de-a 35-a ore

Sub acest titlu, ziarul francez „Libération" din 9-10 noiembrie 1985 a publicat următorul articol ostil de VERONIQUE SOULE, privind situația lui MIHAI BOTEZ (redăm integral):

„Cea de-a 35-a a fost cea bună. Celelalte 34 de cereri de viză ale sale, reiterate din 1976, au fost ignorate sau refuzate. Românul MIHAI BOTEZ a încercat, totuși, toate „variantele": universități occidentale i-au cerut să predea în cadrul lor cursuri; prieteni i-au adresat invitații prin scrisori; a dorit să-și petreacă vacanța în Occident... Pînă luna trecută cînd, cu două zile înainte de data prevăzută pentru plecare, autoritățile l-au avertizat că este autorizat să meargă la colocviul asupra identității europene, de la Madrid. „O plecare în trombă".

De ce? BOTEZ, care respinge termenul de „disident", definindu-se ca fiind un „spirit liber", nu suflă o vorbă. Trecînd prin Paris săptămîna trecută, hotărît să se reîntoarcă în țară, a manifestat prudență în cadrul discuțiilor avute.

După plecarea celor doi disidenți cunoscuți – poetul DORIN TUDORAN și preotul CALCIU – autoritățile române visau, probabil, să se debaraseze și de acest ultim „incomod". Sau, în cadrul vechiului contencios care le opune Ungariei în legătură cu minoritatea maghiară, voiau să mute pionul la Budapesta, care îl lăsase să asiste la colocviul de la Madrid pe opozantul JANOS KISS...

„La Madrid doream să fac auzită vocea «marii tăcute»: intelectualitatea țărilor din Est". Singur din „bloc" împreună cu KISS, BOTEZ, care vorbește o franceză curgătoare, se mulțumește să constate: astăzi Europa nu-și are limitele unde se sfîrșește Piața Comună, ci se întinde de la Atlantic pînă dincolo de Carpați. În rest, opiniile sale au fost adesea îndepărtate de cele ale participanților vest-europeni și chiar de cele ale emigranților din Est...

„Emigrarea nu este o soluție de masă" – argumentează el.

Minusculul subiect al conducerii de la București, MIHAI BOTEZ a hotărît să rămînă în țară și nu manifestă nici un resentiment văzîndu-și cariera distrusă.

În 1966 cel mai tînăr doctor în matematică din România (26 de ani), MIHAI BOTEZ a publicat zeci de articole și semnează cinci cărți. În 1970 este numit director al Institutului de Cercetări Sociale, apoi profesor la Facultatea de matematică. BOTEZ începe să publice, atunci, memorii asupra politicii economice, adesea critice. În 1977, la reîntoarcerea dintr-un sejur de 10 luni la universitatea americană, este concediat. Îndrăzneală criminală – încearcă în 1978, să creeze o universitate liberă. Un eșec.

Devenit, din acest moment cercetător în sistemică, la Institutul de matematică din București, condus de ZOE CEAUȘESCU, fiica șefului statului, nu mai are nici un contact cu studenții. Convocat, urmărit, cu telefonul ascultat, suportă această hărțuire cu filozofie, vorbind despre o „învățătură reciprocă": întrucît este inutil să speri într-un sistem pluralist, este mai bine să obișnuiești guvernul să facă față unei independențe de spirit.

Unii dintre prieteni s-au lepădat de acest ciumat cu dragă inimă. Alţii au continuat să-l vadă, admirativ. BOTEZ continuă să acţioneze deschis, primind la el, la Bucureşti, ziariştii occidentali, informîndu-i asupra lipsurilor (electricitate, alimentaţie), analizînd strategia „subdezvoltării regimului" etc.

„Aici sînt, în prezent. Evident, în ţara mea nu sînt invitat la colocvii". Cu ironia sa surîzătoare, BOTEZ nu exclude posibilitatea ca într-o zi criticile sale să fie reluate la Comitetul Central, „fără a mă cita, bineînţeles, că nu aştept mulţumiri". Totul este posibil: în China populară, marii contestatari de ieri nu sînt la putere?

BOTEZ, maliţios, recunoaşte că nutreşte „o mare simpatie pentru Don Quijote". Dar se ascunde în spatele unei tactici „à la Sancho Panza" a valetului: „Cum să supravieţuim? Eu încerc să-mi păstrez starea normală".

***

[Buletin Radio Europa Liberă nr. 399/CIE UM 0544, monitorizare a referinţelor la Mihai Botez în presa occidentală]

(CNSAS, Direcţia Arhivă Centrală, dosar 47632, vol. II, pp. 32-40)

[Document dactilografiat la maşină IBM cu litere mari]

UM 0544/282 PENTRU UZ INTERN
19.11.1985 PENTRU UZ INTERN
0047632

„Adi", Matei, Roman

Buletin Radio nr. 399

Posturi de radio occidentale şi Agenţia France Presse au transmis luni, 18 noiembrie a.c. următoarele ştiri cu conţinut ostil României:

1) „France Internationale", Agenţia France Presse şi „Europa liberă"/ „Matematicianul român MIHAI BOTEZ care, în octombrie a.c., a participat la Colocviul european de la Madrid, a fost arestat joi, 14 noiembrie a.c., la 4 zile după întoarcerea sa la Bucureşti şi deţinut timp de 24 de ore, s-a aflat luni din surse ale emigraţiei române la Paris.

MIHAI BOTEZ, unul din puţinii intelectuali români care are contacte regulate cu Occidentul şi care se manifestă foarte critic la adresa regimului domnului NICOLAE CEAUŞESCU, a fost îndelung interogat de Securitatea română, au precizat aceleaşi surse.

Viza de ieşire pe care a obţinut-o pentru a participa la Colocviul de la Madrid a fost prima în ultimii 9 ani".

2) „B.B.C."/ „Pentru a evita orice incident care ar pune în joc neutralitatea helvetică, toate manifestaţiile de stradă cu caracter politic au fost interzise pe toată durata negocierilor americano-sovietice. Totuşi, mai multe organizaţii de emigranţi şi refugiaţi politici

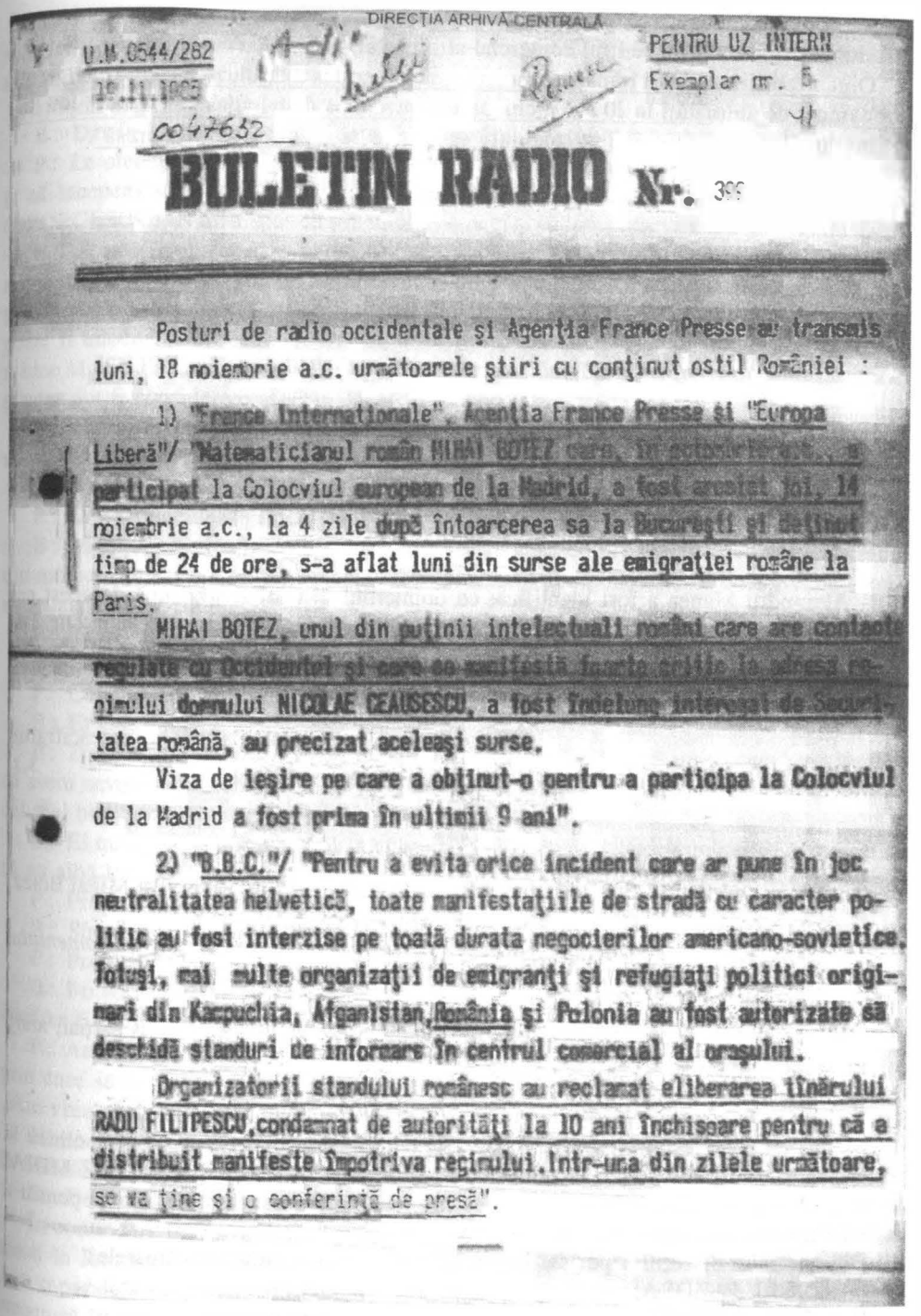

DIRECŢIA ARHIVĂ CENTRALĂ

U.M.0544/282 PENTRU UZ INTERN
19.11.1985 Exemplar nr. 5
0047632

BULETIN RADIO Nr. 399

Posturi de radio occidentale şi Agenţia France Presse au transmis luni, 18 noiembrie a.c. următoarele ştiri cu conţinut ostil României :

1) "France Internationale", Agenţia France Presse şi "Europa Liberă"/ "Matematicianul român MIHAI BOTEZ care, în octombrie a.c., a participat la Colocviul european de la Madrid, a fost arestat joi, 14 noiembrie a.c., la 4 zile după întoarcerea sa la Bucureşti şi deţinut timp de 24 de ore, s-a aflat luni din surse ale emigraţiei române la Paris.

MIHAI BOTEZ, unul din puţinii intelectuali români care are contacte regulate cu Occidentul şi care se manifestă foarte critic la adresa regimului domnului NICOLAE CEAUSESCU, a fost îndelung interogat de Securitatea română, au precizat aceleaşi surse.

Viza de ieşire pe care a obţinut-o pentru a participa la Colocviul de la Madrid a fost prima în ultimii 9 ani".

2) "B.B.C."/ "Pentru a evita orice incident care ar pune în joc neutralitatea helvetică, toate manifestaţiile de stradă cu caracter politic au fost interzise pe toată durata negocierilor americano-sovietice. Totuşi, mai multe organizaţii de emigranţi şi refugiaţi politici originari din Kampuchia, Afganistan, România şi Polonia au fost autorizate să deschidă standuri de informare în centrul comercial al oraşului.

Organizatorii standului românesc au reclamat eliberarea tînărului RADU FILIPESCU, condamnat de autorităţi la 10 ani închisoare pentru că a distribuit manifeste împotriva regimului. Într-una din zilele următoare, se va ţine şi o conferinţă de presă".

originari din Kampuchia, Afganistan, România şi Polonia au fost autorizate să deschidă standuri de informare în centrul comercial al oraşului.

Organizatorii standului românesc au reclamat eliberarea tînărului RADU FILIPESCU, condamnat de autorităţi la 10 ani închisoare pentru că a distribuit manifeste împotriva regimului. Într-una din zilele următoare se va ţine şi o conferinţă de presă".

***

[Notă a DSS conform căreia la 25 martie 1986 Mihai Botez este lucrat prin Dosar de Urmărire Informativă - DUI, fiind în „contactul" ofiţerului DSS locotenent-colonelul Marian Ureche]

(Ministerul de Interne, Arhiva Fond Informativ, dosar 10947, vol. 53, D21/53)

[Document olograf]

Gr „Eterul" 25 III 1986

NOTĂ

- Alexandru Manea a fost identificat cu domiciliul în Cluj şi se ocupă de acest caz organele de securitate locale, cu sprijinul şi sub controlul Grupei „Eterul" de la Dir. I-a.
- Mihai Botez este în Buc., lucrat în DUI de Dir. III-a şi aflat în contactul Tov. Lt. col. Ureche Marian pentru influenţare pozitivă.

Col. Zapodaru [indescifrabil]
s.s.

***

[Discuţie la restaurantul Minerva între diplomatul american Nuel Pazdral şi Mihai Botez]

(*Dosarul Brucan. Documente ale Direcţiei a III-a Contraspionaj a Departamentului Securităţii Statului (1987-1989)*, „Documente", Polirom, 2008, pp. 172-179)

[Document ultraconfidenţial caligrafiat în tuş, destinat Cabinetului 1 (reprodus parţial, ars)]

NOTĂ

În ziua de 19 noiembrie 1986, NUEL PAZDRAL, consilier cu probleme politice la ambasada SUA din Bucureşti, cadru CIA, a realizat o nouă întîlnire cu BOTEZ MIHAI la restaurantul hotelului Minerva, după ce în prealabil s-a autoverificat intens pentru a stabili dacă este urmărit.

Din controlul discuţiilor purtate la această întîlnire au rezultat următoarele:

P = NUEL PAZDRAL.

B = BOTEZ MIHAI.

B: Cred că o mişcare de masă ar putea avea o influenţă, dar numai dacă ar deveni o mişcare de masă. Dacă am începe cu grupări - grupare de 20-30 sau 200 - nu reprezintă nimic. Dar un grup de 10 milioane; da, asta da!

P: Păi asta înseamnă ţara întreagă!

B: Dar în România cred că e practic imposibil să realizăm aşa ceva!

P: Le ofer sprijinul meu! Cred că ar fi bine să antrenăm şi intelectualii şi muncitorii şi să începem să luăm o poziţie mai activă. De exemplu: cînd am vorbit cu VLAD (GEORGESCU), el mi-a spus că ştie totul despre ei şi că transmiseseră mai multe emisiuni.

B: Această grupare este foarte critică. Dacă am începe prin a declara că guvernul acesta este ilegal, că comunismul a căzut în dizgraţie, că această societate e un dezastru şi că trebuie să schimbăm totul, e foarte simplu să dovedim că e anticonstituţional şi că poate fi înlocuit foarte simplu. Dar cu militanţii e bine să adopţi alt limbaj. De aceea ar fi bine să ne referim la: transport, lipsa de alimente, [...] lucruri care nu sînt chiar politice şi care pot fi considerate aspecte negative - negociabile.

P: Lucrurile vor continua aşa cum sînt. Problema este să găsim un aspect cu adevărat negociabil. Noi sîntem persoanele care cunoaştem cel mai bine situaţia, iar ei...

B: Despre acest regim „terorist, cu marionete sovietice, e menţionat în declaraţii".

P: Dar asta anulează orice posibilitate de dialog.

B: Mda... scopul este de a ne exersa mîna în ceea ce priveşte presiunile neoficiale, din moment ce acest sistem nu e capabil să accepte o poziţie loială. Ei nu vor fi de acord niciodată să împartă puterea.

P: Acest grup al lui PUIU poate scrie manifeste sau rapoarte pe care să le trimită în Vest?

B: Există cîteva materiale care circulă.

P: Ceea ce nu am discutat este întîlnirea cu tipul mai bătrîn.

B: El este gata.

P: Trebuie să hotărîm locul cel mai potrivit. Ultima oară cînd am discutat, am înţeles că avem nevoie de adeziunea lui. Am spus că tu eşti cel mai în măsură să hotărăşti locul cel mai bun pentru voi.

B: Ei mi-au cerut confidenţial să vă spun că el ar dori să devină un martir... întîlnirea să nu aibă loc la Biblioteca Americană.

P: Propun Consulatul, unde întîlnirea s-ar aranja uşor.

B: Sînt de acord şi voi veni şi eu acolo.

P: Problema rămîne adresa la care să-i transmitem invitaţia sau telexul.

B: I-o voi transmite personal, pentru o mai mare siguranţă, şi cel bătrîn ar fi bucuros dacă ar fi însoţit de mine, pentru că nu se descurcă perfect cu limba.

P: Atunci propunem să-i trimitem o telegramă, un telex sau o scrisoare recomandată prin care să îl rugăm să vină la Consulat fără să specificăm motivul. Vom zice doar: „Am vrea să discutăm cu dumneavoastră".

Nu se vor preciza nici ora şi nici [...] Vom stabili apoi ziua şi ora de [...] este adresa la care să-i trimit invitaţia [...] întîlnim miercurea viitoare.

B: De acord.

În continuare BOTEZ MIHAI revine la ideea imosibilităţii organizării unei mişcări de masă în România, deoarece „aici este practic imposibil să construieşti o structură". El face o paralelă cu situaţia din Polonia, unde biserica este foarte puternică şi reprezintă o structură în sine. La noi aşa ceva nu există. În Cehoslovacia au mai mult sau mai puţin posibilitatea de a stabili contacte între ei, legături nevăzute.

P: În România trebuie să ai mare grijă cu cine discuţi pentru a nu te trăda.

B: Ar fi bine să trezim la viaţă o mişcare latentă deja existentă. Mulţi oameni care au făcut parte din „acest partid" sînt încă în viaţă. Poate că dorm din punct de vedere politic, dar poate mai pot fi reactivaţi.

P: Oare mai sînt cîţiva din aceştia care se află în poziţii-cheie? Mi-ai spus data trecută...

B: O să-ţi spună el. Mi-a spus şi mie ceva, dar ştie că eu nu-i pot ajuta. Eu nu pot face decît asta: să-i pun în legătură cu... Eu am această influenţă. Dar eu nu fac parte din partid şi nici nu intenţionez. Eu nu sînt militant, sînt analist, nimic mai mult. Am fost invitat la Paris să vorbesc acolo şi ei mi-au cerut un text pe care-l redactez în prezent legat de învăţămîntul în România. Am terminat treaba la Universitate şi acum am această ocupaţie în plus.

În acest sens, au mai avut loc conferinţe la München şi acum există un raport la Nebraska. VLAD SOCOR a vorbit despre participarea mea la aceste conferinţe.

P: Unde l-ai întîlnit pe SOCOR? Unde ai vorbit cu el?

B: N-am vorbit personal cu el. L-am întîlnit. El e mai tînăr decît mine, dar n-am frecventat acelaşi „club". Dar a fost un stalinist de seamă, muzician [...] meu şi tatăl lui VLAD SOCOR au existat conflicte personale. MATEI SOCOR l-a dat afară din serviciu pe tatăl meu.

P: (revenind la cele două conferinţe de la Paris şi München) Nu ştii dacă au fost publicate articole pe marginea lor?

B: Pînă acum nimic nu s-a publicat. De fapt nu au fost conferinţe, ci mese rotunde şi am notiţele. Eu vreau să fiu critic, dar să rămîn obiectiv, să nu abordez punctele sensibile, periculoase.

P: Vreau să te întreb: cînd ai fost la Paris la acea masă rotundă, presupun că ai avut ocazia să vorbeşti deschis.

B: Da. Întotdeauna mi-am spus numele sau am semnat cu numele meu în clar lucrările personale. Fiind matematician, deci un tip inteligent, vreau să le dovedesc şefilor mei că şi problemele considerate „tabu" de ei pot fi abordate – nu numai de teoreticieni politici cum ar fi BRUCAN sau BOGDAN. Ştiţi cumva dacă BOGDAN a plecat din ţară?

P: Da, da, am auzit că a plecat în SUA pentru 3 luni, mi se pare. Şi dacă nu se mai întoarce?

B: Nu. Pentru că are principii ferme. El nu ar fi primul ambasador român care ar pleca. Dar eu nu cred că aşa se va întîmpla. Cred că va proceda aşa: 6 luni acolo, 6 luni aici, cam în genul lui BRUCAN.

P: Dar BRUCAN nu mai primeşte paşaport.

B: Nu. Dar eu i-am spus... El cerea întotdeauna paşaport oficial. Se adresa Ministerului Afacerilor Externe etc., unor Asociaţii Internaţionale. Dacă ar cere paşaport ca un simplu pensionar, poate l-ar obţine. În acest mod, ceilalţi nu ar mai fi răspunzători de semnătură pentru paşaportul lui.

P: Să ne întoarcem la lucrarea dumneavoastră. Mi se pare că aici nu puteţi fi atît de franc pe cît puteaţi fi acolo!

B: Ba da. Dar asta face parte din regula jocului. Singura parte interesantă este să trimiţi ceva din interiorul evenimentelor. Din afară este foarte uşor. Eu aş dori să introduc în acest punct de vedere: viitorul României văzut de aici, nu cine anume va înlocui pe cine, ci legat de cetăţenii care încearcă să vadă ce se va întîmpla aici, VLAD [...] sau VLAD GEORGESCU pot face speculaţii asupra unor persoane influente ca E.B. sau C.O., care ar deveni stăpîni pe situaţie. Pentru mine nu înseamnă nimic dacă dl X îl înlocuieşte pe dl Y.

P: Doar dacă dl X are o personalitate diferită de dl Y.

B: Problema este de a schiţa posibilităţile de modificare a structurii generale şi nu a celei interioare din cadrul grupărilor din sînul partidului. Iar pentru români, faptul că X sau Y se află la putere nu prezintă nici un interes.

În continuare, B. are manifestări duşmănoase deosebite la adresa conducerii.

P: Dar dl ION ILIESCU?

B: El mi-a dat cartea. Nu direct, ci printr-un intermediar.

P: Aş dori să-l întîlnesc o dată, dar trebuie să găsesc un pretext.

B: Vă sugerez să-l abordaţi în probleme de afaceri. El este directorul Editurii Tehnice.

P: Ce publică?

B: O grămadă de lucruri. De obicei, cărţi pe teme de inginerie. Cred că puteţi găsi ca pretext discutarea unei eventuale coeditări tehnice, expoziţii. Nu sînt însă prea sigur că se va lăsa antrenat în întrebări despre starea de fapt din prezent. El face parte din aceeaşi formaţie spirituală cu GORBACIOV. Trebuie să fiţi de acord cu mine că uneori dictatorii competenţi devin periculoşi.

P: Păi chiar sînt de acord!

B: E un lucru periculos ca conducătorul sovietic să fie inteligent.

P: Asta depinde de cum defineşti lucrurile. Am avut o altă discuţie cu cineva de curînd: eu am fost întotdeauna de părere – de cînd am fost în Polonia – că interesele SUA şi ale întregii lumi sînt deservite cel mai bine de prevenirea unei crize în Europa de Est; care criză i-ar da înapoi.

Mi se pare că [...] Eu nu sînt convins de caracterul bun al [...] prezent poate avea loc fie o catastrofă fie [...] către un tip de societate care poate convieţui [...] lumii. E imposibil să conduci o economie centralizată, acest fapt are implicaţii pentru totalitarism, deoarece raţionalismul devine din ce în ce mai pregnant în procesul economic. Acesta ar ameliora procesul politic. Asta ar putea dura 100 ani. Peste 100 ani nu vei putea face o diferenţă prea mare între economia URSS – dacă va mai exista – şi cea a RFG. – dacă va mai exista.

B: Eu cred că comunismul acum reprezintă un ideal pe cale de dispariţie.

P: La recenta sesiune de la Moscova au fost emise noi legi care permit organizarea unor întreprinderi. Aceasta nu reprezintă un pas extraordinar, dar totuşi este un pas! Acum, în Ungaria sînt probleme mari. Şi în RDG se încearcă aplicarea unor idei noi. Se tinde spre modificarea schemei politice. Peste tot au loc schimbări, cu excepţia României şi poate a Albaniei.

B: Şi în Coreea de Nord.

P: Oamenii încearcă noi metode, pentru că ceea ce au utilizat pînă acum nu mai dă rezultate.

B: Totul trebuie planificat şi controlat.

P: Dacă la Moscova sau în altă parte se produc modificări contemporane regimului Preşedintelui R.S. România, şansele reacţiilor în R.S. România şi ale progresului cresc.

B: Revoluţia culturală şi întoarcerea la ideile staliniste au fost prost primite de ruşi. Mulţi oameni de aici şi nu numai de aici au crezut că această rezistenţă şi adoptarea unei strategii noi pentru a rezista influenţei ruse sînt foarte valoroase.

P: Eu sînt de părere că introducerea unor reforme economice trebuie să atragă după sine şi reforme politice. Ungaria reprezintă un model în acest sens.

B: În anii '70, eu lucram la un institut care se ocupa de pregătirea unor cadre specializate în conducerea întreprinderilor economice, deoarece se considera că baza economiei o constituie aceste întreprinderi. Scopul era să introducem în management metode mai utile în formarea şi aplicarea planului. Eu am încercat să abordez cîţiva studenţi de ai mei cu utilitatea reformelor economice şi am întîmpinat împotrivire din partea lor faţă de aceste reforme.

Întreprinderile uriaşe sînt sortite catastrofei de la bun început pentru că ele nu au legături directe cu piaţa. De aceea, ele nu pot deveni eficiente. Orice reformă trebuie să aibă loc lent, nu forţat. Acum e prea tîrziu, totul e aberant.

P: Deci miercurea viitoare la ora 10.00 la Consulat?

B: Da.

P: Şi voi trimite un mesaj. Un lucru foarte interesant este că secretarul adjunct al Departamentului de Stat al SUA în loc să stea o oră de vorbă cu Preşedintele R.S. România, aşa cum ne aşteptam noi, a stat trei ore! Preşedintele R.S. România s-a dovedit foarte vivace, foarte atent. La unele puncte din conversaţie a dat răspunsuri foarte categorice, la altele a mai cedat. Un alt lucru interesant este că, atunci cînd s-a dus la Moscova pentru întîlnirea CAER, arăta obosit. Se presupune că ar fi obţinut ceea ce şi-a dorit. A venit înapoi foarte satisfăcut. El şi ungurul nu au avut întrevederi separate cu GORBACIOV aşa cum au avut ceilalţi.

B: Nu cred că GORBACIOV îl place prea mult.

***

[Raport DSS privind crearea dosarului de urmărire informativă a lui Mihai Botez]

(CNSAS, DUI „Badea" 239927, dosar I 151655)

[Document olograf]

313/GN

STRICT SECRET
Ex. unic

APROB:

RAPORT,
– cu propuneri de luare în lucru prin dosar de urmărire informativă a numitului
BOTEZ MIHAIL-HORIA

BOTEZ MIHAIL-HORIA, fiul lui Constantin şi Lucia-Maria, născut la data de 18 noiembrie 1940 în Bucureşti, de profesie matematician în cadrul Universităţii Bucureşti, domiciliat în Bucureşti, str. Alexandru Donici nr. 31.

Soţia sa, numita CELAC MARIANA este arhitectă în cadrul I.S.L.G.C. Bucureşti şi domiciliază în Bucureşti, Bdul Dacia nr. 15, corp C, ap. 17.

În decursul timpului, BOTEZ MIHAIL-HORIA a efectuat numeroase deplasări în străinătate, printre care şi în SUA la specializare. Cu aceste prilejuri, BOTEZ MIHAIL-HORIA şi-a creat numeroase relaţii neoficiale cu diverşi cetăţeni străini, cu care ulterior, a menţinut o bogată corespondenţă.

De asemenea, BOTEZ MIHAIL-HORIA este căutat frecvent de unii diplomaţi americani cu care poartă discuţii, cel mai adesea cu prilejul unor recepţii oferite de ambasada SUA la Bucureşti. Printre aceştia menţionăm pe NUEL PAZDRAL, consilier politic la ambasada americană, suspect cadru CIA.

Avînd în vedere interesul manifestat de cadrele de informaţii ce acţionează sub acoperire diplomatică în cadrul Ambasadei SUA, faţă de persoana acestuia

PROPUNEM:

– a se aproba luarea în lucru prin dosar de urmărire informativă a lui BOTEZ MIHAIL-HORIA şi întreprinderea de măsuri pentru prevenirea scurgerii de informaţii, documentarea şi neutralizarea activităţii desfăşurate de acesta.

Ofiţer operativ
Gârleanu Nicolae

***

[Notă de filaj a DSS referitoare la Mihai Botez şi la diplomatul american Michael Butler]

(CNSAS, DUI „Badea" 239927, dosar I 151655)

[Document olograf]

UN 0672
3131GN
[indescifrabil] 00484299/29.07.1987

Extras
din filaj pe 27.07.1987 orele 7.00-16.20 privind pe „BADEA"

La ora 10.00 „BADEA" a plecat de acasă pe jos şi a mers pe str. Donici, Icoanei, Pictor Verona, Bdul Magheru, str. Nicos Beloianis, Mendeleev şi la ora 10.10 a intrat la agenţia Tarom. Aici a cumpărat un bilet pentru avionul de Tulcea, apoi la ora 10.25 a ieşit şi pe jos s-a deplasat la locuinţa din ob. „Cornelia" din Bdul Dacia, unde a intrat, ora fiind 10.35.

De la această adresă „Badea" a ieşit la ora 11.00 avînd asupra sa o mapă-plic şi pe jos s-a deplasat pe Bdul Dacia, str. Drobeta, M. Eminescu şi la ora 11.10 a intrat la locuinţa numitului Butler Michael – „BERT", ataşat politic la ambasada SUA – din str. Alecu Russo nr. 15-19.

De aici „Badea" a plecat la ora 11.30 împreună cu ob. „BERT" cu auto CD 1387 şi cu viteză redusă s-au deplasat pe str. A. Russo, D. Orbescu, Aurel Vlaicu, Icoanei, A. Sahia, C.A. Rosetti, Şcoalei, D. Lupu, Blanduziei, Snagov şi au oprit autoturismul în parcarea rezervată diplomaţilor SUA. De aici „Badea" şi „BERT" pe jos au mers la Consulatul SUA unde au intrat la ora 11.40 („Badea" avînd asupra sa aceeaşi mapă).

La ora 12.25 „Badea" a ieşit de la Consulat împreună cu „BERT" şi pe jos s-au deplasat mergînd încet şi discutînd pe str. Batiştei, Bld N. Bălcescu, str. Tr. Vuia, Vasile Conta, C.A. Rosetti (la intersecţia cu str. Snagov cei doi s-au intersectat cu auto CD 1387 condus de soţia lui „Bert", care s-a deplasat în direcţia str. D. Lupu), I. Propangescu, Batiştei, A. Sahia, T. Arghezi, iar în apropiere de intersecţia cu str. Batiştei s-au oprit.

Aici au mai discutat cca 3', apoi s-au despărţit. „Bert" a continuat pe str. T. Arghezi şi a intrat la serviciu, iar „Badea" a continuat pe str. Batiştei, Snagov şi la ora 13.00 a intrat la locul de muncă al ob. „Cornelia".

Locţiitor edt. unitate

Şef serviciu

[fotografie Michael Butler, Mihai Botez]

***

[Notă de audienţă]

(CNSAS, DUI „Badea" 239927, dosar I 151655)

[Document dactilografiat de uz curent]

Să se transmită şi organelor de stat în drept
Ioan Tatu

TOVARĂŞEI OLIMPIA SOLOMONESCU
ADJUNCT AL MINISTRULUI

NOTĂ DE AUDIENŢĂ

La 29 iulie 1987, tovarăşul Mircea Răceanu, consilier la Direcţia Relaţii V, a poftit în audienţă pe Frank Strovas, consilier la Ambasada SUA din Bucureşti, însoţit de Michael Butler, secretar III.

A asistat Dumitru Tîncu, secretar II la Direcţia Relaţii V.

Frank Strovas a spus că a solicitat această audienţă în legătură cu următoarele:

La 27 iulie a.c., orele 11,45, o persoană, care dorea să intre la secţia consulară a ambasadei SUA pentru o cerere de viză şi care era însoţită de un membru al ambasadei americane, a fost oprită de către lucrătorul de poliţie care asigură paza secţiei consulare. Acesta s-a interesat dacă cetăţeanul respectiv are o invitaţie pentru a intra în [indescifrabil], iar la răspunsul negativ al persoanei, a rugat-o să se legitimeze. După ce persoana s-a legitimat, i-a permis accesul în incinta secţiei consulare.

Ambasada SUA a calificat identificarea unor persoane în astfel de situaţie drept hărţuială şi o încercare de limitare a accesului publicului la ambasada SUA şi secţia consulară a acesteia. A adăugat totodată că atitudinea lucrătorului de miliţie vine în contradicţie cu nota verbală a ambasadei SUA nr. 194 din 14 noiembrie 1985, în care se descriu responsabilităţile ce revin autorităţilor [indescifrabil] să se ocupe de securitatea sediului ambasadei SUA la Bucureşti.

În încheiere diplomatul american a spus că partea americană consideră că incidentul din 27 iulie a.c. a fost un caz izolat şi a exprimat speranţa că autorităţile române vor lua măsuri ca lucrătorii de miliţie care asigură paza ambasadei să acţioneze potrivit înţelegerii din nota verbală menţionată mai sus.

Mircea Răceanu a spus că a luat notă de comunicare şi va informa conducerea ministerului, afirmînd că nu are cunoştinţă despre incidentul menţionat, a arătat că personal nu poate accepta calificarea dată de ambasada SUA modului cum a procedat lucrătorul de miliţie care, după ce a legitimat persoana respectivă, i-a permis acesteia accesul în incinta secţiei consulare. A adăugat că personal nu vede nimic neobişnuit în legitimarea persoanelor în astfel de situaţii, avînd în vedere responsabilitatea care revine lucrătorului de miliţie, respectiv de asigurare a pazei sediului ambasadei sau secţiei consulare.

Audienţa a durat 15 minute.

[semnătură indescifrabilă]

iulie 1987
D. Tîncu
Lt. S. Anast[indescifrabil]iei
Ex. 1 - tovarăşa Olimpia Solomonescu
Ex. 2 - DR.V

***

(CNSAS, Direcţia Cercetare, Expoziţii, Publicaţii)

[Document dactilografiat de uz curent]

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA
MINISTERUL DE INTERNE

ARHIVA FOND DOCUMENTAR

Referitor la PROBLEMA „ETERUL"
Dosarul nr. 10947 vol. 26
Data D21/vol 26

160/UM/28.X.1987

NOTĂ RAPORT

Sursa „POPA" revenită dintr-o deplasare efectuată în perioada 12-20.X.1987 în Franţa şi R.F.G. ne-a relatat următoarele:

Pe data de 17.X.a.c. s-a întîlnit în oraşul München cu numitul VLAD GEORGESCU care l-a invitat la el acasă. Din discuţiile purtate a reţinut că:

1. În urmă cu 2-3 luni în SUA a apărut un volum de memorii aparţinînd lui PACEPA. V. GEORGESCU apreciază că volumul respectiv va ajunge să fie repede cunoscut şi în Europa însă senzaţia pe care o va produce iniţial va fi efemeră şi se va stinge repede deoarece autorul şi-a pierdut credibilitatea. În acest sens a menţionat că PACEPA ar fi făcut unele declaraţii şi aprecieri neveridice care ulterior s-au dovedit a fi inexacte (Problema cu tunul german).

2. Despre BOTEZ MIHAI HORIA a relatat că se află şi în prezent în cele mai bune relaţii şi că prin relaţiile de care dispune i-a aranjat o bursă de cîteva luni în SUA. În mod frecvent are discuţii la telefon cu acesta. VLAD GEORGESCU intenţionează să-i prelungească bursa respectivă, propunere în legătură cu care MIHAI BOTEZ este de acord. (V. GEORGESCU nu exclude posibilitatea ca soţia prietenului său să solicite viză pentrua se deplasa la soţ în SUA). În discuţiile avute atît în 1985 (cu ocazia deplasării efectuate la Madrid), cît şi în prezent cu MIHAI BOTEZ, V. GEORGESCU i-a sugerat că există posibilitatea angajării sale la postul de radio „Europa liberă". Fără a-şi motiva refuzul, MIHAI BOTEZ a sugerat că nu agreează ideea respectivă. Cel în cauză a menţionat totodată că în momentul de faţă sesizează la BOTEZ aceleaşi reţineri în criticarea sistemului din România şi a şefului statului ca şi în urmă cu 2 ani. În această privinţă a făcut referiri la un interviu publicat în urmă cu aproximativ o lună de zile în revista „L'express" în care se făceau trimiteri la existenţa unui „regim de dictatură personală din România", la dificultăţile alimentare şi energetice dar, spre deosebire de stilul dur din unele scrisori primite din ţară, ori al altor critici, MIHAI BOTEZ este vizibil ponderat şi cu măsură. În acest sens VLAD GEORGESCU a menţionat ideea exprimată de acesta în revista respectivă în legătură cu faptul că securitatea nu-şi asumă întotdeauna răspunderea informării conducerii statului cu unele probleme sau dificultăţi. După părerea lui VLAD GEORGESCU observaţia respectivă, făcută de BOTEZ are valoare de circumstanţă şi de justificare în favoarea conducerii care, neinformată corect nu poate lua întotdeauna decizii valabile.

3. Referindu-se la unele probleme şi dificultăţi cu care se confruntă, VLAD GEORGESCU şi-a exprimat îngrijorarea în legătură cu reducerea, de către administraţia americană, a bugetului alocat postului „Europa liberă" pe anul în curs la 150 milioane dolari. Acest fapt – a menţionat cel în cauză – va afecta cu certitudine posibilităţile de exprimare ale postului în viitor şi posibil şi calitatea unora din emisiunile difuzate, precum şi întinderea acestora. Fondurile ce vor fi alocate pentru anul următor (începînd cu data de 1.XI.1987) nu vor depăşi aceeaşi cifră. Fondul respectiv – aprecia VLAD GEORGESCU – este extrem de mic raportat la cursul dolarului, aflat în constantă scădere faţă de marca vest-germană.

Sus-numitul a afirmat că în ultimul timp spaţiul afectat de radio Moscova emisiunilor în limba română s-a mărit, iar numărul ştirilor difuzate de mai multe ori pe zi (inclusiv despre România) s-a multiplicat. Unele din aceste ştiri, a menţionat VLAD GEORGESCU, s-ar fi putut preta şi profilului postului pe care îl conduce.

Fără a preciza alte detalii, interlocutorul a precizat că în perioada 18 decembrie a.c.-2 ianuarie 1988 se va afla în S.U.A.

4. În ultima parte a discuţiilor purtate a participat şi soţia lui VLAD GEORGESCU care, referindu-se la situaţia mamei sale, şi-a exprimat satisfacţia în legătură cu rezolvarea problemei locuinţei şi a formalităţilor de pensionare. Aceasta a afirmat că se simte legată de ţara în care a trăit, de unii prieteni şi mai ales de mama sa, pe care ar dori s-o viziteze. Se teme însă de atitudinea autorităţilor faţă de ea. În acelaşi context Vlad Georgescu fără a exprima clar vreo intenţie de a vizita România, a afirmat că în ce-l priveşte personal, asemenea deplasare ar fi practic imposibilă atît din cauza autorităţilor româneşti, cît şi datorită atitudinii negative a factorilor responsabili din S.U.A. care nu i-ar aproba un asemenea demers.

Nota va fi exploatată la Serv. 0544, compartimentul „Eterul" şi la Direcţia I, iar aspectele menţionate la punctul 2 la Direcţia III-a.

Lt. col. Ureche Marian
s.s.

373/1283
NM

***

(CNSAS, Cota SRI 154469, Cota CNSAS R248335 vol. 2)

[Document olograf]

3 ex (S3, „ALBU", Zamfirescu)
3II/PC/„ALBU"
FN/0055/22.07.1987 [22.07.1988?]

NOTĂ

Rîndurile ce urmează nu fac altceva decît să relateze o anumită situaţie care la ora actuală nu pare altceva decît o banalitate, dar în urma discuţiei cu dumneavoastră am consemnat-o în această notă.

În imobilul în care stau, deasupra apartamentului nostru locuieşte în comun cu o altă familie un domn de o respectabilă vîrstă, delicat şi foarte atent în toate împrejurările cu cei din jur, pe nume Zamfirescu. Un om a cărui rasă intelectuală se face simţită la o conversaţie mai profundă, dar ajuns acum la un anumit nivel de senilitate. Îmi permit să scriu aceste lucruri tocmai pentru a coordona dimensiunile şi orbita pe care vehiculează dl. Zamfirescu. În ultimele luni, întîmplarea a făcut ca familia mea să-l zărească mai des, iar domnia sa trăind singur caută în orice prilej o undă de comunicare. A spus băieţilor mei printre altele că fiul lui a plecat acum şapte ani din ţară, fiind angajat de cei din străinătate, să emigreze. Dl. Zamfirescu a spus „băiatul meu a fost spion american şi-au plătit pentru el americanii valuta necesară să fie scos din ţară". Mai tînărul Zamfirescu locuieşte în Franţa, era aici parese [*sic*] jurist şi a lucrat o perioadă [...]

[pagini lipsă]

Întîlnirea mea la Boston cu Mihai Botez a fost relevantă. Pe de o parte Ivan Sipoş mi-a spus înaintea venirii lui Mihai că el crede că „vînează un post din vîrful piramidei într-un guvern post" –. Discuţiile cu Mihai Botez au fost interesante. Pe de o parte Ivan Şipoş avînd această părere despre poziţia lui Mihai Botez a ţinut să specifice că la el în casă cu o lună şi jumătate în urmă Ernest Latham a precizat că ei nu au încredere în onestitatea lui Mihai Botez. Ivan îi sugera lui Mihai Botez că în cazul meu cînd încă se mai menţine pe poziţia de a se întoarce în ţară, atunci să devină mai incisiv şi să treacă la un atac frontal, nu cu eschive. Oarecum încoltit, Mihai Botez a spus că el a arătat clar „falimentul

economiei române" şi cauzele de bază a acestui declin. Pe parcursul celor două zile cît am stat împreună s-a mai vorbit şi despre Beatrix Staicu şi ambiguitatea ei morală. Un punct important în discuţie a fost precizarea făcută de Ivan Şipoş care i-a arătat clar lui Mihai Botez de ce este obligat să „atace". El a subliniat că „guvernul viitor va fi de scurtă durată şi va fi un guvern de tranziţie, urmînd ca imediat să se instaleze un guvern sub directa influenţă rusească. În această situaţie tu (adică Mihai Botez) nu ai nici o şansă fiind în relaţie cu americanii să ocupi un post foarte important. Nu uita, Mihai, că tu eşti cumnatul lui Sergiu Celac care a fost omul lui Pacepa". Încheia acest citat pentru a sublinia faptul că atitudinea faţă de Mihai Botez era complexă şi în familia Şipoş.

Dacă Radu Florescu s-a purtat mai mult decît rece cu Mihai Botez, acest lucru chiar determinîndu-l pe acesta din urmă să nu vorbească în cadrul nici unei secţiuni, profesorul George Ursul a fost foarte politicos şi l-a invitat personal pe dl. Botez la banchetul final. Întîlnirea lui Mihai Botez cu Vlad Georgescu a fost de asemenea foarte prietenească, Mihai prezentîndu-mă şi pe mine lui Vlad Georgescu care mă ştia doar din comentarii şi articole. Poziţia lui Vlad Georgescu în cadrul secţiunii care analiza situaţia din Transilvania şi raportul ungurilor cu România a fost mai decentă şi mai lipsită de agresivitate decît se aşteptau ceilalţi. Poziţii extreme s-au născut atunci cînd s-a vorbit despre anularea oricărui statut social, politic, cultural naţionalităţilor conlocuitoare sub actuala guvernare. Regretabil a fost faptul că poziţia Romîniei nu a susţinut-o nici un istoric din ţară. Ironic, profesorul Ursul a afirmat în cadrul unei întîlniri de afaceri că „la invitaţia organizatorilor de a participa la lucrările simpozionului, ambasada [...]

[pagină lipsă]

M-am întors în California în data de 8 Noiembrie, după ce fixasem la Boston întîlnirea cu [nume blocat] la New York, cu Horia Puşcaşiu [Puşcaşu] la Washington, şi cu Mihai Botez tot la Washington. Am aflat mai apoi, negăsindu-l pe Mihai Botez la telefon, că e plecat din prin State, plătit de americani cu încă o bursă şi că probabil „el s-a hotărît". Sursa a fost bineînţeles Ivan Şipoş. Paul Hiem [Hiemstra] ştia aflînd mai tîrziu de intenţia mea de a depune o cerere de aplicaţie la Emerson College din Boston mi-a spus insistent să-l caut pe profesorul Ursul şi mi-a dat numerele de telefon ale domnului Ursul de la serviciu şi de acasă (prof. Ursul are catedră la „Emerson College" în Boston).

2 aprilie 1988

N.L. Nota este complexă şi cuprinde aspecte de interes operativ în conexiune.

În primul rînd, momentul MIHAI BOTEZ, cu care „ALBU" a discutat mai mult, reface cu claritate opiniile şi dorinţele acestuia, faptul că americanii, deşi îl manipulează, nu au încredere în el. Ivan Şipoş i-a spus informatorului că LATHAM nu a exclus ca BOTEZ să se afle în continuare sub dirijarea securităţii române.

Atitudinea diferită a celor doi profesori americani de origine română, FLORESCU şi URSUL, faţă de MIHAI BOTEZ reflectă manipularea lor diferită (în cazul FLORESCU - poate chiar inexistentă) de către serviciile de informaţii americane. URSUL va fi lucrat mai insistent la venirile repetate în ţara noastră.

De asemenea, este relevantă poziţia lui IVAN ŞIPOŞ, rezultînd clar că este dirijat de organele de informaţii, legăturile lui ERNEST LETHAM şi MARY BLOCKER indicînd CIA.

Curios este faptul că Rodica BOŢOMAN nu l-a abordat pe informator.

CORNELIA BODEA, pensionară, beneficiază de o bursă „Fulbright". S-a aflat o vreme în atenţia UM 0544. Vom relua verificările.

„ALBU" a intrat deliberat în relaţii amoroase cu [nume blocat], pentru a da impresia că nu-l interesează prea mult ce se petrece la manifestarea în cauză.

Notă, în copie, se va exploata la cazuri (în extras).

Cpt. [indescifrabil]

***

[Document dactilografiat cu maşină IBM cu litere mari]

[pagina 1 lipsă]

i-a precizat că partea americană îi va plăti biletele de călătorie, FLORESCU RADU a adăugat că se va ocupa personal ca în cadrul manifestărilor de la Boston, unele activităţi să fie dedicate filmului românesc.

Sosit la Boston în ziua de 5 noiembrie 1987, la invitaţia lui FLORESCU RADU, „ALBU" a fost cazat la domiciliul lui Şipoş IVAN, fost lector al Institutului politehnic din Bucuresti, emigrat în SUA în anul 1982, cu care întreţinuse relaţii de prietenie în ţară. De la ŞIPOŞ IVAN sursa a aflat că în ziua următoare era aşteptată şi sosirea lui BOTEZ MIHAI, cu care, de asemenea, se cunoştea. Continuînd discuţia despre acesta, ŞIPOŞ IVAN i-a spus lui „ALBU" că, într-o convorbire pe care a avut-o cu ERNEST LATHAM, fost ataşat cultural la ambasada SUA din Bucureşti, diplomatul i-a confiat că americanii nu au încredere în onestitatea lui BOTEZ MIHAI datorită faptului că în acţiunile pe care le-a întreprins pînă în prezent nu a fost „suficient de incisiv" în atacurile îndreptate împotriva politicii interne a partidului nostru.

După sosirea lui BOTEZ MIHAI la Boston, acesta a fost cazat tot la domiciliul lui ŞIPOŞ IVAN. Ulterior, dezvoltînd ideile ce pretindea că i-au fost sugerate de ERNEST LATHAM, gazda l-a întrebat direct pe BOTEZ MIHAI în prezenţa lui „ALBU" de ce se complace într-o situaţie echivocă şi nu devine mai agresiv în prezentarea realităţilor din România, din moment ce are în intenţie să se reîntoarcă în ţară. Căutînd să se explice, acesta a pretins că el a arătat cu claritate cauzele declinului economiei româneşti, dar că nu consideră necesar un „atac direct la persoana şefului statului, aşa cum vor americanii".

Intervenind, ŞIPOŞ IVAN i-a atras atenţia lui BOTEZ MIHAI că în eventualitatea producerii unor schimbări în România şi al creşterii influenţei sovietice în sfera politică, el nu va avea nici o şansă să ocupe un post important, avînd în vedere „relaţiile prezente ce le are cu americanii şi legătura de rudenie cu CELAC SERGIU, care a fost omul lui PACEPA". BOTEZ MIHAI nu a făcut comentarii pe marginea afirmaţiilor lui ŞIPOŞ IVAN.

Într-o discuţie ulterioară pe care „ALBU" a avut-o numai cu BOTEZ MIHAI, referitoare la cetăţeana română STRELISKER BEATRICE cunoştinţă comună, despre care ŞIPOŞ IVAN le confiase anterior că ar fi bănuită de americani că este agentă sovietică, ultimul a comentat ironic că sînt multe zvonuri în ce o priveşte, inclusiv că ar colabora cu securitatea română. Totodată, a precizat că, în urmă cu cîţiva ani STRELISKER BEATRICE urma să plece la Londra, „probabil cu scopul de a se retrage, dar nu i s-a permis acest

lucru". În finalul discuţiei, pe un ton de glumă, BOTEZ MIHAI a spus că, „dacă tot vin ruşii, aşa cum pretinde ŞIPOŞ IVAN, noi fiind prieten cu STRELISKER BEATRICE, o să fim în cîştig".

Sursa ne-a mai semnalat că, pe timpul cît s-a aflat la Boston, BOTEZ MIHAI a avut întîlniri cu VLAD GEORGESCU, precum şi cu profesorii americani de origine română BOŢOMAN RODICA şi URSUL GEORGE, toţi cunoscuţi ca agenţi ai organelor specializate americane, care au participat la lucrările secţiunii de istorie a simpozionului menţionat, unde „ALBU" nu a fost prezent.

La sfîrşitul lunii decembrie 1987, „ALBU" a avut o convorbire telefonică cu ŞIPOŞ IVAN de la care a aflat că BOTEZ MIHAI se află într-un turneu în mai multe state americane cu o nouă bursă şi că acesta „probabil s-a hotărît să rămînă". Tot de la ŞIPOŞ IVAN sursa a aflat că BOTEZ MIHAI o aşteaptă pe soţia sa să-l viziteze în S.U.A.

Se continuă procesul de exploatare informativă a lui „ALBU", datele de interes operativ ce vor rezulta urmînd să le raportăm.

Totodată, vom intensifica măsurile de verificare a acestuia, îndeosebi pe timpul vizitei ce o efectuează în ţara noastră ERNEST LATHAM şi MUNSHI MELANIE, care i-au înlesnit lui „ALBU" obţinerea bursei de studii efectuate în S.U.A.

D-3/00143.660 din
7 aprilie 1988

Documente RFE-CEU

[Scrisoare Mihai Botez către Vlad Georgescu, 4 noiembrie 1983]

Dr. Vlad Georgescu
21, Amberger Straße
München 80

Bucureşti, 4 noiembrie 1983

Iubite Vladone,

Profit de o ocazie neaşteptată şi îţi trimit cîteva rînduri împreună cu scrisoarea (ce vorbeşte singură) a unui om remarcabil, de mare integritate şi curaj civic. „Mesajul" său cuprinde însă cîteva aproximaţii în ceea ce mă priveşte, de care te rog să ţii seama. Ceea ce aş vrea să subliniez este că aici, în Bucureşti, eu nu încerc deloc, dar absolut deloc, să par a fi plenipotenţiarul tău, ci amicul şi confidentul tău bine informat, aşa cum sugerează pasajele introductive din misiva anexată. Toate „zvonurile" despre tine şi E.L. sînt uşor dramatizate de adresantul scrisorii, deşi au „la bază", cum se zice, nişte „bîrfe" – mai vechi şi mai noi, provenind iniţial de la Fischer-Galaţi şi întreţinute de dizidenţii „călători" încoace şi încolo (scriitori – cu „legături la Paris", etc. etc.). În orice caz, bietul om te citează în „mare admirator" al tău, şi mi-ar părea rău să te nemulţumească ceva din cele „din inimă" pe care ţi le urează, mai ales dacă ai crede că sînt sursa (inocentă) a unor astfel de „gossipuri".

Misiva mea, cu explicaţii etc. – evident, semnată – va ajunge la tine în jur de 20 nov. a.c. (sper).

Îţi mulţumesc mult pentru intervenţia Onicescu făcut mare vîlvă şi impresie aici.

Încolo, dezastrul continuă – căderea nu mai este liberă, devine accelerată.

Cele cuvenite pentru Mary şi Tudorică
Mariana adaugă dragostea noastră frăţească,
Mariana şi Mihai

P.S. Sper să fi luat legătura cu Ed Mainland la Washington D.C. Autorul scrisorii de faţă este acelaşi cu autorul scrisorii ce se află la Ed.

***

[Text Mihai Botez cu titlul „România 1985. Cîteva note"; nu este clar dacă a fost difuzat]

România 1985. Cîteva note

M.C. Botez
București

Este evident că România se găseşte astăzi într-o profundă criză.

Ar fi suficient să fie menţionate, în sprijinul afirmaţiei mele, măsurile atît de impopulare luate de guvern în iarna anului 1985, măsuri pe care nimeni nu le-ar impune dacă nu ar fi obligat de împrejurări fără ieşire. „Starea de război" în care se află ţara în fapt, demonstrează indirect criza gravă pe care o traversează România ca şi incapacitatea conducătorilor de a ieşi din situaţia creată tot de ei altfel decît apelînd, odată mai mult, la popor, cu chemarea disperată de a face noi şi noi sacrificii voluntare. Cum ar putea fi oare înţelese indicaţiile de tipul „reducerea consumului casnic de energie cu 50% (!!)", în perioada unei ierni grele, ca cea pe care am trăit-o, altfel decît ca măsuri disperate, luate de o conducere socială în derută, lipsită iresponsabil de înţelegere pentru nevoile elementare ale populaţiei şi promovînd, sub drapelul fermităţii, un adevărat război împotriva propriului popor?

În cele ce urmează voi expune pe scurt părerile mele privind cauzele acestei situaţii dezastruoase şi căile de ieşire din ea.

1. Aşa cum am mai spus şi cu alte ocazii, eu socot că dezastrul economic în care se află astăzi România nu este rezultatul neîndeplinirii planurilor de dezvoltare – aşa cum lasă să se înţeleagă discursurile oficiale şi presa – ci, din contra, este consecinţa logică şi inevitabilă a îndeplinirii – în linii mari cel puţin – a planurilor noastre de dezvoltare, întemeiate pe anticipări ce s-au dovedit eronate ale evoluţiilor economice mondiale şi pe estimaţii fanteziste ale resurselor şi nevoilor ţării. Investiţiile uriaşe în dezvoltarea unor ramuri industriale crezute a fi antrenante – ca siderurgia şi petrochimia – s-au dovedit a fi fost greşite: aceste ramuri au devenit ramurile frînate ale industriei noastre, prin consumurile mari de energie şi materii prime de import şi prin dificultatea plasării pe piaţă, în condiţii de elementară eficienţă economică, a producţiei. O întreaga structură industrială, proiectată spre a asigura acestor ramuri-cheie un mediu industrial propice, se arată astfel a fi de prisos; mai mult, dacă această industrie nu reuşeşte să aducă venituri, ea nici măcar nu reuşeşte să-şi acopere cheltuielile, devenind astfel o grea povară pentru întreaga economie naţională.

Stimularea iresponsabilă a unor ramuri industriale mari consumatoare de energie şi materii prime de import a avut drept consecinţă accelerarea proceselor de urbanizare – ce trebuiau să asigure forţa de muncă necesară noilor obiective industriale; dar noile cartiere şi oraşe devin şi ele consumatoare de energie, la nivele ce încep să conteze în ansamblul economiei naţionale.

Rezultă că, în special în anii '75, economia noastră s-a văzut confruntată cu probleme pe care nimeni nu pare a le fi luat vreodată în consideraţie înainte, cu toate numeroasele

avertismente ale economiştilor şi viitorologilor de pe toate meridianele – şi chiar a unora din ţara noastră: o cerere de energie ce depăşeşte resursele naturale ale ţării şi care nu poate fi acoperită decît prin importuri, ce la rîndul lor nu pot fi asigurate decît prin exporturi, dar din alte ramuri decît cele industriale – incapabile de competitivitate pe piaţa mondială.

Discrepanţa dintre cererea şi producţia de energie este deci nu rezultatul unor erori de execuţie, ci unor grave erori de concepţie a strategiei de dezvoltare economică a României.

Întreaga responsabilitate pentru această situaţie revine celor ce au imaginat şi, prin decizii, au implementat strategia de dezvoltare amintită. Dacă poporul român are vreo „vină", aceasta poate fi găsită numai în încrederea necondiţionată, şi pe alocuri chiar entuziastă, pe care a arătat-o conducerii actuale a PCR.

2. Confruntată cu această situaţie de criză energetică, conducerea PCR s-a văzut nevoită să acţioneze. După părerea mea, marea greşeală a acestei conduceri nu este atît formularea, la începutul anilor '70, a unei strategii de dezvoltare economică ce s-a arătat a fi dezastruoasă, cît refuzul de a reanaliza această strategie, ca urmare a rezultatelor catastrofale obţinute şi de a acţiona în spiritul responsabilităţii comuniste faţă de viaţa şi viitorul poporului român, pe care susţine că îl reprezintă.

Într-adevăr, de peste 10 ani, conducerea României refuză cu obstinaţie să ia act de ceeace realitatea demonstrată în fiecare zi şi anume, de faptul că strategia de dezvoltare economică prezentată de la începutul anilor '70 este greşită, şi că ceeace se impune este revizuirea ei drastică. În locul sincerităţii şi responsabilităţii comuniste, conducerea PCR dă dovadă de nestatutară automulţumire şi iresponsabilă lipsă de luciditate căci a numi perioada în care falimentul economic este evident, perioada „cea mai luminoasă din istoria României (ori, cum spune Adrian Păunescu, perioada „cea mai luminoasă din istoria umanităţii (!!!)), în ipoteza că aceste aprecieri nu sînt făcute în bătaie de joc, îmi pare a sfidare la adresa inteligenţei şi proverbialului bun simţ românesc.

Refuzînd să-şi recunoască erorile, conducerea PCR a ales o cale de a acţiona ce, după ştiinţa mea, reprezintă o premieră mondială. Anume, schimbînd priorităţile pe care orice guvern responsabil şi le impune – şi măcar cele ce pun pe primul plan nevoile propriului popor – conducerea PCR încearcă să iasă din criză aruncînd tot pe umerii poporului greul situaţiei, atentînd astfel la satisfacerea nevoilor de bază ale oamenilor – hrană, încălzire, sănătate. De ani de zile urmăresc, ca cercetător al problemelor dezvoltării, modul în care diferitele guverne acţionează în momente de criză. N-am întîlnit niciodată o situaţie ca cea din România în 1984-1985, cînd se refuză, prin decrete, mijloacele de acoperire a nevoilor de bază ale oamenilor. Evident, există ţări sărace, în care aceste nevoi nu au fost niciodată satisfăcute, şi în care nu sînt satisfăcute nici acum. Dar să fi fost în situaţia de a le fi acoperit la un moment dat şi de a da decrete ce fac imposibilă satisfacerea nevoilor fundamentale, ca la noi, spre a atinge alte obiective – ca producţia, ori prestigiul – nu s-a întîmplat niciodată, cel puţin în istoria modernă. Conducerea PCR creează astfel procese de subdezvoltare unice în lume: nu mi-a mai fost dat să întîlnesc societăţi care să se „dezelecrifice", ori să se dezautomatizeze, ori să se dezurbanizeze, ca societatea noastră de astăzi.

Cînd instalaţiile electrice de iluminat şi încălzit există dar nu pot fi folosite – iar interdicţia e formulată prin lege – şi casele se luminează cu opaiţul, ca în urmă cu sute de ani, şi iar oamenii se „încălzesc" îmbrăcînd haine peste haine, aceasta însemnează

dezelectrificare, după cum dezelectrificare înseamnă oprirea „temporară" – pînă la 6 ore zilnic – a energiei electrice în unele cartiere ori renunţarea la iluminarea spaţiilor publice. La fel, campania pentru neutilizarea aparatelor electrice ce caracterizează confortul modern, cum sînt micii roboţi casnici de pildă, ori pentru înlocuirea aparatelor cu „tracţiune electrică", cu cele patriarhale, cu tracţiune animală, reprezintă în fond campanii de dezautomatizare, de altfel elocvent puse în valoare de reapariţia, la TV, a atelajelor cu cai şi a ţăranilor cu săpăliga, chemaţi să înlocuiască atît de mult trîmbiţatele tractoare şi maşini agricole ce caracterizează, pe orice meridian, o agricultură avansată.

În sfîrşit, construcţia de locuinţe noi, în zone ce ar trebui să fie urbane, dar în care lifturile nu funcţionează, curentul electric este întrerupt, apa caldă şi chiar cea rece nu curge iar accesul la mijloacele de transport în comun este mijlocit de zeci de minute de aşteptare în staţiile supraaglomerate produce în fond dezurbanizare, căci neagă în fapt toate avantajele pe care confortul urban ar trebui să ne confere (şi fără de care nici nu poate funcţiona) celor convertiţi la civilizaţia industrială. Şi să nu uităm că aceste „neurbanizări" afectează nu numai zonele noi, acum în construcţie sau recent terminate, ci şi zonele vechi, ce s-au bucurat pînă nu demult de un relativ confort urban, şi că în această perspectivă ele devin cu adevărat „dezurbanizări". Un popor întreg este astfel scos, cu bună ştiinţă, de pe drumul dezvoltării moderne şi antrenat în direcţii contrare obiectivelor oficial formulate de conducerea sa politică.

Sînt astfel de sacrificii, absolut inevitabile? Calcule simple arată că „economiile realizate prin înfometarea, înfrigurarea şi ţinerea în întuneric (la propriu) a oamenilor muncii, sînt practic nesemnificative, în raport cu risipa ce continuă să domnească, în falimentarul domeniu al industriei – şi în special, în ramurile siderurgiei şi petrochimiei. Cîteva procente din energia, ce nu se refuză unor combinate, ce nu aduc decît pierderi, ar fi suficiente pentru acoperirea nevoilor de bază ale populaţiei, cel puţin la nivelul anilor trecuţi.

Tot ce s-ar cere ar fi deci ca, în bună tradiţie umanistă – ca să nu mai vorbim de vocaţia comunistă – actuala conducere a PCR, să schimbe priorităţile, care au dus la prezentul dezastru: să pună omul, ca producător şi consumator, cu trebuinţele sale fireşti, înaintea producţiei, ori aberantului „primat al exportului", şi nu în urma acestora, aşa cum se întîmplă acum.

În concluzie, românii ar trebui să ştie, că frigul din locuinţe şi din edificiile publice, întunericul de pe străzi şi din magazine, dezorganizarea şi neglijenţa în care funcţionează autobuzele şi troleibuzele şi interminabilele cozi la carne, unt, brînză ori lapte, nu sînt numai rezultatul inevitabil al gravelor erori de elaborare şi planificare a strategiei de dezvoltare economico-socială a României în ultimii 15 ani: ele sînt, aş spune, mai ales, rezultatul unei stabiliri antiumane şi antinaţionale a priorităţilor politicii economice, în condiţiile în care, cu o încăpăţînare de neînţeles, conducerea PCR refuză în continuare să-şi recunoască eşecul şi să ia măsurile necesare de redresare a situaţiei.

3. Voi vorbi numai în treacăt despre datoriile externe ale României, niciodată citate oficial ca surse ale actualelor greutăţi, dar totdeauna evocate ca rădăcină a privaţiunilor, cu corolarul firesc aparent că, după achitarea lor cît mai grabnică, lucrurile îşi vor lua cursul lor normal – adică bun.

Nu are rost să mai discutăm acum cine, cum şi cînd a contractat astfel de irresponsabile datorii; ceeace este sigur este că poporul – respectiv cetăţenii de rînd – nu au fost niciodată consultaţi în această privinţă şi că, deci, ar fi normal să nu fie pedepsiţi pentru faptul că

datoriile s-au arătat a fi imposibil de achitat în condiţiile anticipate cu atîta superficialitate. Apare aici încă odată incompetenţa celor ce şi-au asumat răspunderea pentru conducerea ţării pe căi pe care ei le credeau – acum se vede cît de greşit – ale dezvoltării. Din datele trunchiate disponibile reiese că datoria externă a României, deşi substanţială nu este în măsură să justifice, singură, actualul dezastru economic. Evident, „greul" valutei obţinute provine din exportul produselor agricole – export ce explică, în mare parte, penuria de produse alimentare pe piaţa internă dar nici o politică de austeritate, oricît de dură ar fi, nu ar putea să justifice privaţiunile pe care conducerea PCR le impune astăzi poporului. „Economiile" în căldură, lumină şi sănătate sînt în fond, false economii. Şi dacă s-ar calcula cîte sănătăţi se şubrezesc, cîţi ochi se distrug, cîte utilaje se năruiesc – ca urmare a tăierii pieselor de schimb din import – am vedea desigur că, în fond, sub aparenţa economiilor avem de a face cu înspăimîntătoare risipe, ce vor avea implicaţii grave pentru viitorul ţării.

În plus este greu de estimat în ce măsură aceste economii pot contribui la achitarea mai grabnică a datoriilor externe ale ţării – iar cetăţeanul de rînd, ţinut departe de informaţii realiste, are tot dreptul să se întrebe cîţi dolari se economisesc în numele plătirii datoriilor, din faptul că în casa sa este frig şi întuneric, iar cămara sa de alimente – goală.

Şi să nu uităm că toate aceste sacrificii sînt cerute cetăţeanului atunci cînd, sub numele de „îndeplinirea planului", se atestă că niciunul din factorii ce au dus la actualul dezastru economic nu este în fond modificat: siderurgia şi petrochimia continuă să consume valută fără să producă, în vreme ce poporului i se explică că trebuie să facă economie la medicamentele din import – unele dintre ele absolut indispensabile.

Avem de a face astfel cu aceiaşi antiumană şi antinaţională schimbare a priorităţilor, pe care am descris-o înainte: omul cu cererile sale este aşezat în urma datoriei externe, şi nu înaintea ei, aşa cum este firesc – şi cum de altfel este aşezat de practic toate guvernele ce sînt confruntate cu aceste probleme.

Căci, desigur, nu numai România se găseşte în situaţia de a fi nevoită să ramburseze credite primite cu prea mare uşurinţă şi prost folosite; iar elaborarea unei strategii realiste de achitare a acestor datorii este necesară. O astfel de strategie ar fi putut fi obiectul unei discuţii deschise, în care conducerea, recunoscîndu-şi implicit erorile, ar fi putut apela la sprijinul poporului pentru trecerea acestei perioade grele. Şi este probabil că l-ar fi obţinut.

Conducerea PCR refuză însă şi aici sinceritatea şi luciditatea şi, aruncînd pe umerii poporului greul situaţiei, reuşeşte să micşoreze datoria externă, spre deliciul – justificat – al partenerilor externi. Dar, după 10 ani de austeritate, poporul român se poate cu îndreptăţire întreba: cu ce preţ?

Calcule simple arată că „ceea ce obţine" din sacrificiile cerute poporului are drept efect economic numai o foarte lentă accelerare a achitării datoriei externe. De ce oare, cînd în toată lumea se vorbeşte despre reevaluarea datoriilor externe – şi poate chiar de moratoriu – ţara noastră se grăbeşte atît de mult să-şi onoreze datoriile? Desigur, pot fi invocate argumente de prestigiu: conducerea noastră nu vrea să recunoască că a greşit. Mai mult decît atît, dovedeşte că îşi achită datoriile, şi încă rapid.

Dar, repet, cu ce preţ?

Dacă drept urmare a eforturilor de achitare atît de rapidă a datoriei externe, ţara se va vedea secătuită, cu capacităţile de producţie demodate şi ruinate – ca urmare a tăierii importurilor de întreţinere – cu rezervele de materii prime consumate – ca urmare a

forţării neraţionale a ritmurilor de extragere – cu starea de sănătate a populaţiei grav afectată – ca urmare a nesocotirii nevoilor de bază, de hrană, încălzire, sănătate şi educaţie –, nu înseamnă oare aceasta condamnarea definitivă la subdezvoltare pentru următoarele decenii?

Oare nu dă nimănui de gîndit faptul că nimeni, nici în ţările cele mai îndatorate – ca cele din America Latină, de pildă – nu s-a gîndit să adopte astfel de strategii drastice de achitare a datoriei externe, cu posibile urmări catastrofale de termen lung pentru propriul popor?

În rezumat, deci, trebuie să spun că, după părerea mea, problema datoriei externe – ca parte integrantă a crizei economice provocate de strategia greşită de dezvoltare preconizată de actuala conducere a PCR – este departe de a fi problema-cheie a actualei situaţii a ţării. Invocarea ei drept sursă a actualelor dificultăţi dovedeşte însă, în mod indirect, aceeaşi schimbare a priorităţilor fireşti, practicată de actuala conducerea a PCR, gata să aşeze argumente de prestigiu – ca cele privind „obrazul ţării în faţa partenerilor externi" – înaintea grijii pentru sănătatea şi bunăstarea propriul popor.

4. Starea economică a României, în 1985, este dominată deci, după părerea mea, de următoarele fenomene:

(a) o continuă adîncire a crizei economice, ca urmare a perseverării de neînţeles în continuarea strategiei de dezvoltare economică imaginată la începutul anilor '70, strategie greşită, responsabilă pentru actualul dezastru economic;

(b) o încercare continuă a conducerii PCR de a arunca povara crizei pe umerii maselor largi, ale căror nevoi trec totdeauna după priorităţile acordate producţiei şi exportului, atitudine cu efecte pur economice discutabile, dar cu imense consecinţe negative pentru viitorul naţiunii noastre.

Se pune astfel în mod firesc întrebarea; este oare actuala conducerea a PCR într-adevăr conştientă de amploarea şi implicaţiile acestor fenomene? Şi dacă este, de ce nu ia ea însăşi măsurile necesare de ameliorare, dacă nu chiar de însănătoşire, a situaţiei?

Evident, un profesionist, ca cel ce semnează aceste rînduri, fără acces direct la ceea ce gîndesc guvernanţii noştri, nu poate da decît răspunsuri ipotetice şi speculative la aceste întrebări.

Primul răspuns posibil ar fi că, după două decenii de dominare autoritară, actuala conducere a PCR, a pierdut, practic, legătura cu realitatea românească, şi că deci nu este informată asupra situaţiei. Legănat de ambiţiile şi de visele sale de a juca un rol pe scena mondială, conducătorul României, obişnuit de cei pe care i-a ales drept sfetnici să nu audă vorbindu-se decît despre geniul şi clarviziunea şi eroismul său, nu ştie ce se întîmplă de fapt în ţară. Dar cei însărcinaţi să-l informeze nu-i aduc la cunoştinţă, de pildă, comentariile pe care le fac sutele de cetăţeni ce aşteaptă cu orele în staţie troleibuzele şi autobuzele. La ora 7 dimineaţa, în întuneric şi frig, după ce şi-au părăsit apartamentele îngheţate, cu inima încovoiată, după cozile la pîine sau brînză, spre a ajunge în halele uzinelor ori în birourile tot îngheţate şi tot întunecate, unde li se arată şi vorbeşte despre „succesele anilor lumină".

După care cei insărcinaţi să-l informeze nu îi comunică conducătorului României nici comentariile ziariştilor şi oaspeţilor străini, unii dintre ei chiar prieteni ai ţării, ce nu înţeleg cum de nu se face nimic pentru a opri acest dezastru ce năruie una dintre cele mai stagnante ţări europene.

Ar trebui să conchid că actuala conducere a PCR, neinformată asupra situaţiei economice reale, ia măsurile de austeritate ce lovesc atît de crunt în nivelul de trai al oamenilor muncii cu aceeaşi inconştienţă cu care vorbeşte despre „marile succese obţinute" şi că, deci, nimeni nu realizează ce înseamnă în fapt de pildă „reducererea consumului termic" pentru cetăţeanul român, atît de aspru pedepsit (dacă îl comparăm cu vecinul său bulgar ori maghiar) pentru unica vină de a-şi fi urmat fără să crîcnească conducătorii în promisiunile cărora a crezut. Este iarăşi probabil că, în deplină necunoaştere, conducerea PCR crede într-adevăr că, realizînd exemplar planul, situaţia economică se va ameliora – uitînd că tot realizarea planurilor a fost ceea ce a produs prezentul dezastru şi că, deci, aşa cum urmînd neabătut şi revoluţionar linia trasată de PCR, în anul 1985 am dus cu mult mai greu decît în 1984 şi 1983, nu există motive să credem că în 1986 nu ne va fi şi mai rău decît în 1985. O umbră de îndoială privind „lipsa de informare" a celor de sus asupra situaţiei de fapt ar putea proveni din marea grijă pe care conducerea o manifestă faţă de ea însăşi, în aceste vremuri grele; într-adevăr, criza nu pare a fi afectat în niciun fel traiul conducătorilor.

Am să trec şi peste amănuntul, pe care aş vrea să îl cred nesemnificativ, că în timpul acestei perioade de austeritate, în capitala ţării se construiesc palate (!), iar presa internaţională vorbeşte (oare chiar fără nici un temei) despre destinul tragic al atîtor monumente istorice – acţiuni greu de împăcat cu economiile la devize pe seama medicamentelor şi aparaturii medicale, a cărţilor de specialitate, reclamate de politica financiară şi în actualul cincinal.

Un al doilea răspuns posibil ar fi acela că, informată fiind asupra situaţiei economice şi stării de spirit a populaţiei conducerea ţării ia totuşi măsurile atît de impopulare ca cele din ultimul an, convinsă fiind de oportunitatea lor.

Această oportunitate poate fi estimată pe mai multe planuri. În primul rînd, dată fiind evidenţa incompetenţei profesionale a sfetnicilor, se poate întîmpla ca sacrificiile cerute populaţiei să fie considerate necesare din punct de vedere economic. Faptul este iluzoriu, aşa cum am arătat înainte. Dar se poate întîmpla ca şi aceste măsuri, ca şi starea de război pe care o implică, să fie considerate oportune sub unghiul impactului psihologic. Într-adevăr, o populaţie subalimentată şi înfrigurată, cu venituri şi servicii controlate după bunul plac al statului – deci al conducerii sale – pare a fi mai uşor de intimidat şi manipulat decît o populaţie prosperă, ce îşi permite să-şi reclame drepturile. Măsurile de austeritate cerute de conducere apar deci ca demonstraţii de forţă, menite a arăta atît celor din interior, cît şi celor din exterior, că actuala conducere este deplin stăpînă pe situaţie, că îşi poate permite orice – chiar măsurile cele mai incredibil de impopulare – că nu intenţionează să schimbe nimic şi că deci rămîne singurul interlocutor valabil pentru toată lumea.

Aş adăuga: cu unele corective. Căci nici măsurile de forţă, nici mizeria poporului nu pot însănătoşi economia românească, angajată de 15 ani pe direcţii greşite; şi deci nu mai pot amîna la nesfîrşit ceasul (inevitabil) al adevărului. E drept, poporul şi-a urmat orbeşte conducătorii vremelnici, ce s-au arătat atît de puţin competenţi, şi nu a pus încă intrebarea firească: oare se mai poate acorda încredere unei conduceri ce a dus ţara în starea în care se află ea acum şi care, în plus, refuză să privească adevărul în faţă şi să acţioneze în consecinţă? Oare chiar trebuie să punem în joc prezentul şi viitorul (biologic) (al) poporului român numai spre a nu pune conducerea României de azi în situaţia (omenească) de a recunoaşte că a greşit şi de a încerca să schimbe cursul lucrurilor?

Sociologii polonezi elaboraseră, prin anii '60, un indicator (global) al „nemulţumirii maselor"; folosind acest indicator ei au prezis tulburările din 1970 şi 1976, ce au dus,

în fond, la actuala situaţie din Polonia. Desigur, România nu este Polonia, şi orice apropieri simpliste sînt riscante.

După opinia mea însă, gradul de nemulţumire a poporului român a atins un nivel critic. Să mergem mai departe aşa, îndeplinind revoluţionar planurile greşite ce ruinează economia şi adîncesc mizeria populaţiei, nu se mai poate. Şi orice pas înainte pe această direcţie greşită poate face - o spun cu toată responsabilitatea - să curgă sînge romanesc.

Iarna 1985
Mihai Botez
[semnătură olografă]

***

[Comunicare a lui Mihai Botez făcută la congresul „Spaţiul cultural european", Madrid, octombrie 1985]

P. Lemonidis - World of Ideas No. 153 for Sat, Dec 28, 1995.

În cadrul emisiunii „Oameni. Idei. Atitudini", v-am prezentat astăzi comunicarea făcută de Mihai C. Botez la Madrid, la congresul din Octombrie a cărui teză a fost „Spaţiul Cultural European".

Aici e Radio Europa Liberă.

(tr.: Gelu Ionescu)

Intelectualul, intelectualii şi spaţiile fără frontiere - o privire din est

Trăind la Bucureşti, mărturisesc că, de la fereastra biroului meu de la facultatea de matematică, văd mai de grabă bariere, barierele pe care Europa reală a anului 1985 le ridică dinaintea liberei circulaţii a ideilor şi a purtătorilor acestora, intelectualii; mai de grabă bariere decît semne ale unui spaţiu cultural european solidar, fără frontiere.

Este adevărat că acordurile de la Helsinki au cerut, într-un chip explicit, un spaţiu fără frontiere pentru idei. Dar, după 10 ani de promisiuni neîmplinite, cine mai poate lua în serios angajamentele guvernanţilor? Pentru mine, care, din 1976 invoc în permanenţă autorităţilor din ţara mea, spiritul de la Helsinki şi dreptul de a călători în scopuri profesionale - invocare ce a fost pînă acum zadarnică - pentru mine deci un spaţiu cultural fără frontiere rămîne încă o frumoasă aspiraţie spre o dorită viitoare Europă a ideilor.

Dar, la acest congres ne-am adunat pentru a propune acţiuni. Aşa că, pentru ca frumoasa aspiraţie de care vorbeam să devină un adevărat proiect, nu ajunge numai să dorim aceasta. Un proiect trebuie formulat în aşa fel încît să devină un obiectiv posibil, adică să fie compatibil cu realităţile prezentului, posibil deci a fi atins printr-o strategie potrivită lui, antrenînd resurse practic disponibile. O precizare: spunînd o strategie nu mă gîndesc la o strategie a acţiunilor guvernamentale. Şi asta nu numai pentru că e de

negîndit că birocraţiile de stat, a căror existenţă se justifică exact prin realitatea acestor frontiere geografice care le definesc competenţa, ar putea renunţa, într-o bună zi şi de bună voie la competenţele lor, şi deveni astfel aliatele intelectualilor; dar şi pentru că vorbind aici la Madrid despre acţiune, înţelegem o acţiune a intelectualilor - adică o acţiune emanînd din criticism şi luare de conştiinţă, din imperative morale, din ştiinţă sau din intuiţia creativă a artistului - adică dintr-o cu totul altă formă de relaţie cu politicul. În această lumină, încerc să deosebesc ce anume am putea noi face pentru a promova o Europă unită a ideilor. A aştepta ca unitatea culturală să apară ca o consecinţă a destinderii şi înţelegerilor politice şi ideologice mi se pare iluzoriu. Dimpotrivă, aş spune chiar că un viitor cultural integrat, clădit pe eforturile intelectualilor, ar putea deveni premisa unei înţelegeri mai largi. Cred că direcţia prioritară a acestor eforturi trebuie să aibă ca principal scop autonomizarea intelectualului în raport cu factorii care ne separă, asigurarea deci a unui statut de „punct liber" pentru intelectual, singurul capabil să transgreseze barierele politice şi ideologice. Şi dacă politicienii vor voi să-i urmeze pe intelectuali, cu atît mai bine; din partea mea, aş zice să nu contăm pe o asemenea şansă. În est noi sîntem mai degrabă sceptici în ceea ce priveşte buna credinţă a oricărui sistem politic etatist. Dar, înainte de a intra în problemă aş dori să explic titlul eseului meu, precizînd instrumentele gîndirii mele, determinată de formaţia mea: - sînt matematician şi futurolog.

Precizez, aşadar, că pentru mine, „punctul", care este elementul generator al oricărui spaţiu (înseamnă, în cazul acesta, al unui spaţiu cultural), nu este nimic altceva decît intelectualul, considerat ca purtător de idei. Simplismul meu - după toate probabilităţile dezamăgitor pentru sociologul sau sociometrul culturii care vorbeşte despre cultureme, invariante formale sau idei - coordonate - are cel puţin două justificări pragmatice. *Primo*: cred că intelectualul european, lucrînd liber şi fără complexe, va descoperi singur ceea ce marele poet şi matematician român Ion Barbu numea „inima ascunsă" a spaţiului nostru", pentru a o transforma într-o realitate culturală. Revine fiecăruia din noi să definească spiritul european, identitatea şi unicitatea lui pentru a-şi regăsi propriul spaţiu cultural.

Secundo. Demersul meu se va referi mai cu seamă la libera circulaţie în spaţiul cultural european, la libera circulaţie a intelectualilor care să asigure libera circulaţie, confruntarea şi pînă la urmă însăşi viaţa ideilor lor, a ideilor în general. Convingerea mea este că numai în dezbateri, spaţiile culturale ale fiecăruia dintre noi se pot combina pentru a produce un spaţiu cultural simţit de mulţi ca fiind comun, european. Libera comunicaţie este deci un mijloc - dar este şi un scop, cel al procesului de definire a unui spaţiu cultural - şi reacţiile inverse posibile nu ar face decît să sublinieze această remarcă.

O adevărată conexiune a spaţiului cultural european, pentru moment parcelat în sub-spaţii naţionale, sub-integrate în sub-spaţii ideologice concurente, devine astfel posibilă. Dar pentru ca o asemenea posibilitate să devină realitate, ar trebui regîndit statutul social al purtătorului de idei. Există astăzi, evident, statute care condiţionează, şi chiar limitează circulaţia intelectualilor şi ideilor lor. E suficient, de exemplu, să ne gîndim la intelectualii folosiţi de guverne şi însărcinaţi să transfere jocul şi tacticile politice şi ideologice în spaţiul culturii. În consecinţă, spaţiul cultural devine astfel pătat cu zone interzise, reprezentate de subspaţiile politizate sau ideologizate în care cultura este absorbită.

Concluzia este că orice sub-spaţiu cultural poate fi descris în funcţie de punctul care îl generează - intelectualul. Dacă deci intelectualul este punctul, orice spaţiu cultural este mulţimea de puncte, de intelectuali. Nici chiar şi în geometrie, trecerea de la individ la

ansamblu nu e trivială. Astfel că pentru mine, (şi ţin să insist asupra acestei convingeri), pentru mine un grup de intelectuali nu este reductibil la o reuniune inertă de puncte, de atomi sau de molecule, ordonată din afara lor de „aşa-zise" legi obiective ; concep un grup de intelectuali ca pe nişte parteneri angajaţi într-un continuu dialog. Dialogul creează un mediu de comunicare, creează reguli, chiar şi numai formale, după care dezbaterea se poate desfăşura. Această structură bine definită a mediului de comunicare, a regulilor dialogului, precizează sub-spaţiile unui spaţiu cultural. În consecinţă, modificînd mediul de comunicare şi regulile dialogului este teoretic posibil a schimba, într-o manieră dorită, configuraţia unui spaţiu cultural.

În concluzie, şi din punctul meu de vedere, spaţiul cultural european este format din totalitatea intelectualilor Europei cu statutele lor respective, pe de o parte, din dialogul lor, mediul de comunicare şi reguli de dezbatere, pe de alta. Un astfel de spaţiu există, dar el este acum parcelat. A îl transforma în spaţiu cultural fără frontiere, înseamnă a-l modifica – a-i modifica statutele, mediile de comunicare şi regulile de dialog de o aşa manieră, încît barierele politice şi ideologice care ne separă să nu mai fie de netrecut nici pentru intelectuali şi nici pentru idei. Iată de ce mi-am intitulat eseul de faţă *Intelectualul, intelectualii şi spaţiile fără frontiere*, ce anume am vrut să înţeleg prin el. Mi s-a părut natural să adaug, în acelaşi titlu, „o privire din est", pentru că toate aceste speculaţii sînt marcate de condiţia mea, condiţia unui intelectual din Europa de est. Pot acum, în continuare, să-mi dezvolt demersul.

Către o strategie a acţiunii intelectuale – o privire din Est.

Orice analiză a realităţilor europene actuale scoate la iveală doi factori principali care fragmentează vasta comunitate a intelectualilor : factorul naţional şi cel ideologic. Mai trebuie să adăugăm că greutatea acestor factori atîrnă din ce în ce mai mult. Pentru partizanii integrării, această afirmaţie va părea exagerată : dar, să ne amintim, integrarea este întotdeauna parţială şi, după părerea mea, poate paradoxală, un mozaic neorganizat de culturi distincte este mai aproape de spaţiul fără frontiere dorit decît două sub-spaţii culturale bine sub integrate, la est şi la vest de zidul Berlinului.

Ce ne rămîne atunci de făcut ?

Cunoştinţele acţiunii, dacă obiectivul dorit nu se dovedeşte a fi compatibil cu tendinţele evoluţiei, se recomandă modificarea acestora pentru a face posibilă realizarea scopului. În cazul nostru, asta înseamnă a combate naţionalismele exclusive, dogmatismul ideologiilor în conflict şi, mai cu seamă, izbucnirile acestora, justificînd mobilizarea intelectualităţii după drapelele naţionale şi ideologice drapele aflate uneori în flagrantă contradicţie.

Noi cei de la est sîntem destul de sceptici cu privire la eficacitatea presiunilor guvernamentale – şi e suficient să citez cazul Andrei Saharov pentru ca această atitudine să-mi fie înţeleasă. Şi dacă la est astfel de presiuni nu funcţionează, atunci ele nu pot fi eficace pentru proiectul nostru : chiar dacă pot funcţiona la vest – deşi nu mi se pare, de asemenea, prea probabil – astfel de presiuni nu ar face decît să accentueze diferenţele dintre sub-spaţiile culturale, naţionaliste şi ideologizate la est, presupuse fără frontiere şi deschise tuturor ideologiilor la vest : diferenţe pe care numeroşi liberali şi criticişti din occident le neglijează.

Menţionînd interesul pe care l-ar putea stîrni o astfel de campanie a intelectualilor europeni împotriva imobilizărilor naţionaliste şi ideologizante, voi propune o alternativă, după părerea mea mai realistă : autonomizarea factorilor care ne-ar putea apropia. A te

opune puterii, cel puţin în est, este iluzoriu. Toţi cei care nu au trăit această experienţă vor greşi dacă îmi vor condamna această tristă şi poate defetistă remarcă, din nefericire confirmată de fapte.

A evita deci o confruntare directă cu puterea prin emanciparea intelectualilor de sub tutela regimului – iată un scop ce mi se pare resonabil. Apariţia unui strat autonom de intelectuali ar putea deveni o problemă negociabilă, în jurul căreia presiunile exercitate din vest în interiorul estului s-ar putea dovedi eficace. În raport cu o strategie a acţiunilor îndreptate împotriva a ceea ce ne desparte, strategie condamnată să funcţioneze numai în jumătatea occidentală a continentului nostru, o tactică vizînd autonomizarea acelor tendinţe care caută să ne apropie, oferă avantajul unei respiraţii europene, unui avînt european venind de la est către vest. Rezonanţa, care are toate şansele să stabilizeze intelectualitatea independentă faţă de factorii care menţin divizarea Europei, ar putea crea matricea solidară a unui spaţiu cultural cu adevărat european.

Devine clar acum de ce am insistat atîta asupra faptului că demersul meu este o privire „din est" asupra problemei ce ne preocupă. Programul de acţiune propus aici de documentele congresului, program privitor la edificarea unei Europe culturale este, după părerea mea, rezultatul unei priviri exclusiv venind din vest.

În perspectiva pe care aceste documente o avansează, preocuparea centrală este aceea de a crea culturii noastre un spaţiu demn de tradiţiile lui, a cărui identitate inconfundabilă îl va transforma într-un partener de aceeaşi greutate cu marile culturi aflate mereu în dialog. O enciclopedie europeană – şi nu numai enciclopedii franceze, române sau spaniole – o televiziune europeană – şi nu numai posturi naţionale sau regionale – universităţi europene, o agenţie europeană de presă, o industrie europeană de programe – finanţate eventual din bugetul comunităţii – toate aceste proiecte privesc mai cu seamă Europa de vest. Mi-e greu să-mi imaginez că regimurile din est, care au monopolul informaţiei, ar accepta să susţină o agenţie comună de ştiri sau o televiziune comună – în afară de cazul în care astfel de organisme ar deveni forme de negociere politică – şi deci fără nici o legătură cu spaţiul cultural. Guvernul din ţara mea va putea întotdeauna demonstra că suma cheltuielilor sale culturale este foarte mare şi că deci o contribuţie bănească suplimentară pentru o Fundaţie europeană, asupra căreia nu-şi poate exercita controlul, s-ar dovedi excesivă. Permiteţi-mi să surîd gîndindu-mă la felul cum diplomaţii ar începe să invoce „echitatea" unei „noi ordini culturale" cerînd contribuţii proporţional cu produsul naţional brut...

În concluzie, cred că orice încercare de a asocia Europa de est la proiecte culturale comune nu ar antrena decît participarea guvernelor din ţările respective şi, eventual, a intelectualilor reprezentanţi, aliniaţi ai acestor guverne. O parte importantă, după părerea mea, cea mai interesantă a inteligheţiei din est ar fi îndepărtată din pornire de la colaborarea culturală europeană. Spaţiul ei cultural va fi deci sărăcit – şi efectele acestei sărăcirii se vor resimţi chiar în creativitatea specifică şi autentică a acestui spaţiu. De aceea, ceea ce eu propun este ca spaţiul interguvernamental să fie completat, păstrîndu-se ceea ce s-a obţinut în cadrul lui ; o completare prin autonomizarea şi dinamizarea inteligheţiei din est, prin asocierea ei deci.

Cum am mai spus, două premise sînt necesare pentru îndeplinirea acestei sarcini : realizarea unor statute ale intelectualilor ca atare şi crearea unor mijloace de comunicare între ei şi prin care ei să se exprime.

În est, ambele premise sînt sub controlul total al statului, intelectualii sînt folosiţi de stat, iar mijloacele de comunicare – editurile, presa, radioul, televiziunea etc. – sînt

proprietate de stat ; regulile dialogului între intelectuali sînt fixate de stat, singurul centru al puterii ; schimburile cu alte culturi sînt controlate de stat. Să nu uităm : un stat dictînd o politică şi o ideologie care nu sînt acceptate pretutindeni pe continent şi care constituie deci factori de diviziune.

Prioritățile unei acţiuni a intelectualilor, în această perspectivă, trebuie să se concentreze asupra efortului de autonomizare : crearea şi menţinerea unor statute de autonomie a intelectualilor din est, a unor mijloace de comunicare interne autonome, căutarea unor căi de comunicare externă.

Astfel de acţiuni şi de iniţiative trebuiesc stimulate ! Şi, totodată, descurajarea tendinţei atît de pernicioasă de a reduce intelectualitatea din est fie numai la partea ei vizibilă, folosită de stat şi aliniată lui, pe de o parte, fie numai la dizidenţi, pe de alta. Între aceste două extreme există un mare contingent de creatori şi de purtători ai ideilor, capabili de rezonanţă cu alte sub-spaţii culturale, contingent care ar trebui activat, încălzit prin eforturile noastre.

Cum să atingem acest scop ? Sincer să fiu, nu ştiu. Am vrut numai să declanşez o dezbatere asupra unei teme prea adesea şi prea mult deformată. Căci putem critica sau denunţa, deplînge şi pretinde, aşteptînd ca responsabilii să acţioneze. Ceea ce vă propun aici este să vedem împreună ceea ce am putea face pentru a stimula autonomia intelectuală. Şi cred că sînt destule mijloace, la vest ca şi la est – dacă socotim printre ele şi entuziasmul celor care, ca mine, sînt gata să se consacre unui astfel de proiect.

Voi încheia cu o amintire, amuzantă şi amară totodată. În urmă cu 4 ani, am trimis universităţii europene din Florenţa o cerere de înscriere la un concurs pentru ocuparea unei poziţii didactice temporar libere în chiar domeniul meu de activitate ; am citit anunţul pentru acest post într-un mare cotidian francez, anunţ în care se preciza : „candidaţii nu trebuie să fie, în mod obligatoriu cetăţeni ai ţărilor Pieţei Comune". N-am primit răspuns la cererea mea şi nici măcar confirmarea de primire a hîrtiilor mele. Un prieten a telefonat de la Paris pentru a se interesa : i s-a răspuns că „Bucureştiul nu face parte din spaţiul european pe care universitatea din Florenţa îl slujeşte" – şi că, prin urmare, candidatura mea nu a putut fi luată în considerare.

Desigur, prefer să fiu refuzat sub acest pretext decît sub altul... Dar permiteţi-mi să visez că va veni o zi în care eu, ca român, îmi voi găsi locul într-o Europă solidară şi în spaţiul ei cultural unitar.

Mihai C. Botez, Bucureşti, august 1985

***

[Virgil Ierunca despre Mihai Botez, 20 noiembrie 1985]

RADIO FREE EUROPE

ROMANIAN BROADCASTING DEPARTMENT
PROGRAM TITLE : IERUNCAS HALF HOUR NR. 150
AIR DATE : November 20' 1985
LENGTH : 35'
SUBTITLE : Convorbire cu M. Botez asupra activităţii sale ştiinţifice

[adnotare olografă]

Vlad, te rog restituie

EDITOR : GEORGESCU
AUTHORS & MINS. : IERUNCA

STAND BY — music : yes
PRODUCER : — sound :
SPEAKERS : — tapes : A-89297
typist : the author
copies : 12

Povestea Vorbei nr. 521 — de Virgil Ierunca
(Mihai Botez) — pentru Miercuri 20 noiembrie 1985

INDICATIV
I : la microfon : Virgil Ierunca
A/... şi Alain Paruit.

I : Emisiunea de azi va fi consacrată unei convorbiri cu Mihai Botez. Faptul a devenit destul de rar pentru a merita o explicaţie.

Personal nu-l cunoşteam pe Mihai Botez. Auzisem bine înţeles despre el deoarece reputaţia sa a trecut de mult hotarele ţării. L-am întîlnit la Paris, în puţinul timp liber pe care i-l lăsau conferinţele pe care era chemat să le ţină între altele la Ecole de Hautes Etudes en sciences [Sciences] sociales [Sociales] în cadrul seminarului lui Pierre Hassner şi Pierre Grémilon şi în cooperare cu Fundaţia Saint-Simon de sub direcţia lui François Furet şi Pierre Rosanvollon. Nume care sînt aici, tot atîtea referinţe. Sau la „Seminarul de Probabilităţi" al profesorului Jacques Neveu. Ca şi la cel de Statistică Matematică aplicată al profesorului François Denoël. Ştiam cîte ceva despre reputaţia sa de matematician (fusese după spusele unora dintre colegii lui stabiliţi în Occident după dezastrul Institutului de matematică dela Bucureşti, fusese cel mai tînăr doctor în matematici din România). Mai cunoşteam desigur şi atitudinile sale critice despre care, nu odată, s'a vorbit dela acest microfon.

M-am bucurat deci că, după atîţia ani de aşteptare, l-am văzut la Paris. Îl credeam mai tînăr, pare de 55 ani, dar nu are decît 45. Experienţa m-a făcut să-i vorbesc cu prudenţă – doar ştiu cît de rău este privită în România orice legătură cu postul nostru de radio şi cît de des sîntem rugaţi de Românii în întrecere pe aici, să nu vorbim despre ei, dar-mi-te CU ei. Spre mirarea mea însă, Mihai Botez nu s'a speriat cînd a auzit cu cine vorbeşte şi nici n'a refuzat dialogul în prezenţa indiscretă a microfonului. A zîmbit cînd l-am întrebat, după obicei, dacă nu „i-e frică" şi mi-a răspuns politicos că a auzit cel puţin încă un Român pe „unde scurte", Rabinul Rosen, care, după ştiinţa lui, „n'a păţit nimic" fiindcă a vorbit la Europa Liberă, şi că povestea asta cu „frica" i se pare de multe ori exagerată. La mirarea mea, a adăogat că e nefiresc ca atîta lume să se mire de „ceea ce face el", că totul i se pare absolut normal şi deloc spectaculos. De fapt, insista el mereu – şi cu o uşoară ostentaţie – „zgomotul" din jurul său exagerat, el ne-urmărind să se ofere drept exemplu şi crezînd că oricine în locul său ar face la fel, să spună ce gîndeşte, ca probabil şi ceilalţi colegi ai săi.

Înainte să de a vă reda această convorbire, înregistrată, cum spuneam la începutul lunii, cîteva date biografice.

A: Născut la Bucureşti în 1940, Mihai Botez este, aşa cum spuneam, cel mai tînăr doctor în matematici din ţară de pînă atunci. Îşi dă doctoratul în 1966. El a scris 5 cărţi şi circa 100 de articole ştiinţifice, publicate în reviste din Statele Unite, Franţa, Uniunea Sovietică, Italia, Belgia, Marea Britanie, etc. În 1976 primeşte o bursă la centrul de cercetare Woodrow Wilson al Institutului Smithsonian (primul român din istoria acestui Institut, al doilea fiind prietenul său, istoricul Vlad Georgescu). Mihai Botez a fost membru al Consiliului de redacţie al revistei internaţionale „Previziunea tehnologică şi schimbarea socială" ca şi al mai multor Comitete Internaţionale.

Iată şi principalele date ale carierei sale:

- între 1964-1967: cercetător
- din 1967 pînă în 1970, director, conferenţiar, profesor
- între 1970 şi 1976: director al Centrului Internaţional de Metodologie a Studiilor asupra Viitorului şi secretar executiv al Comitetului Naţional Român pentru studiul viitorului.

Din 1976, ca urmare a atitudinii sale critice, demisionează (puterea spune: este înlocuit) din toate funcţiile oficiale; a fost o vreme analist la Centrul de calcul al Universităţii, azi e simplu cercetător.

Îl veţi asculta acum pe Mihai Botez.

BANDE: VI - BOTEZ

B: Cum am încheia mai bine această convorbire decît citînd un fragment din Introducerea la volumul lui Mihai Botez, LUMEA A DOUA, după cum aţi auzit, în curs de apariţie. Citäm deci:

„Leibniz scria odată că, dacă s'ar defini întîi termenii discuţiei, multe dispute ar înceta. Am să mă îndepărtez, totuşi, în mod mai degrabă straniu pentru formaţia şi deprinderile mele de muncitor intelectual, de această înţeleaptă observaţie, propunînd pentru moment cititorului să-şi construiască singur reprezentările „de lucru" ale celor DOUĂ concepte în jurul cărora voi desvolta discursul lucrării de faţă: SISTEMUL COMUNIST şi SOCIETATEA. Cu speranţa că, atunci cînd se va afla la sfîrşitul lecturii, interlocutorul nevăzut va fi în măsură să-şi definească cu mai multă rigoare chiar aceşti termeni, şi, poate, mai mult decît atît, nu numai să înţeleagă dar şi să „simtă", dacă limba română suportă expresia, relaţia dintre ei.

„Ştiu singur cîte aproximaţii introduc astfel de distincţii „de pornire" - în mare parte răspunzătoare pentru tot ceea ce pare apoi numai desvoltare logică, şi vă asigur că nu este nevoie să mi se demonstreze că nicăieri şi niciodată nu poate fi întîlnit un „sistem comunist" în stare pură şi nici o „societate" ca atare, spre a putea vorbi apoi cu sens despre inter-relaţia lor. Menţionînd în treacăt că aceleaşi reproşuri pot fi aduse curent şi altor construcţii teoretice în ştiinţele sociale - în fond simplificări de acelaşi tip se ascund în spatele unor formulări de tipul „biserică şi stat", ori „naţiune şi religie", formulări ce şi-au cîştigat de mult statutul ştiinţific - voi aminti numai că dificultăţile definirii riguroase a termenilor nu împiedică pe analiştii de pe toate meridianele să revină, sub diferite forme, asupra relaţiilor dintre sistemul comunist şi societate, după părerea mea „cheia de boltă" a înţelegerii fenomenului comunist contemporan.

„Iar opiniile lor asupra subiectului descriu un spectru larg, cu „extreme" diametral opuse. La o astfel de extremă se aşează analizele ce susţin că, cel puţin în vremile noi, sistemul comunist se identifică cu societatea căreia i se aplică, ce se comunizează profund, autentic şi ireversibil - versiune în care literatura de propagandă a autorilor din Est se întîlneşte în mod straniu cu sarcasmele lui Zinoviev. La cealaltă extremă găsim imaginea unui divorţ total, tot profund, autentic şi ireversibil între un sistem totalitar ce încearcă şi reuşeşte, prin forţă, să supună fără să convingă, şi societăţile ce îl suportă de nevoie dar fără a-l asimila, gata a-l respinge ca pe o grefă străină lor - şi aici e suficient de citat Soljeniţîn şi literatura disidenţilor.

„Între aceste extreme se aşează desigur multe analize mai nuanţate, în care excelenţi studioşi - de regulă, mai mult în Vest decît în Est - cu uneltele ştiinţelor sociale şi politice moderne, re-evaluează continuu istoria şi mai ales performanţa societăţilor comuniste, cu concluzii ce asociază adesea explicaţia ştiinţifică cu preocuparea de ghidare a acţiunilor politice.

„Ce ar justifica deci o nouă lucrare despre fenomenul comunist, ca cea propusă în lucrarea de faţă?

„Nu aş fi pornit această dificilă întreprindere - îndepărtîndu-mă de uneltele mele firesti, de „practicant oficial" al matematicilor, cum ar spune Ion Barbu - dacă nu aş fi avut sentimentul că, în dezbaterea asupra acestui fenomen-cheie al secolului nostru, „lipseşte" un glas şi că aş fi în măsură măcar să-l fac auzit. Încerc să-i rezum discursul în cele ce urmează.

„Ca urmare a Revoluţiei bolşevice din Rusia, a celui de al doilea război mondial şi a evoluţiei conjuncturii mondiale post-belice, într'o serie de ţări - acum reprezentînd peste 30% din omenire - s'au instalat regimuri comuniste. Aceasta este „lumea a doua" - ce se distinge de „lumea întîia", democraţiile industrializate, ca şi de „lumea a treia", ţările în curs de desvoltare ne-comuniste. După părerea mea, societăţile comuniste moderne alcătuind „lumea a doua" sînt practic societăţi noi, cu structuri şi mecanisme de operare şi reglare proprii, imposibil a fi descrise numai pe baza „Proiectului marxist" iniţial ori cunoaşterii propriei lor istorii; aceasta reclamă noi cadre teoretice de analiză. Pe de altă parte, ceea ce astăzi numim ştiinţe sociale şi politice, discipline dezvoltate în cadrul societăţii liberale, nu sînt, după mine, capabile să descrie, cu uneltele lor, funcţionarea acestor noi societăţi: atunci cînd ştii cum se întocmesc statisticile şi cum circulă informaţia socială în lumea a doua, orice înseamnă o anchetă socială într'o astfel de societate, nu se poate să nu priveşti cu rezervă eforturile de a aplica aceleaşi instrumente de lucru unor contexte prin esenţa lor diferite. Prin urmare, dezvoltarea unor noi METODOLOGII de analiză se arată necesară - şi aici teoria modernă a sistemelor îmi pare a avea un cuvînt greu de spus. Utilizînd astfel de unelte noi, am construit un model „canonic" (adică idealizat) al unui sistem comunist, a cărui operare am încercat s'o descriu. În raport cu acest model canonic, societăţile comuniste cunoscute sînt cazuri particulare, derivate din primul prin „perturbaţii" ale unor factori istorici şi naţional-geografici locali. Modelul avansat permite anticiparea competenţei şi performanţei viitoare a sistemelor comuniste, ce se arată a fi societăţi stabile şi viabile, apte de evoluţii structurale - în limitele propriei lor specii însă, şi deschizîndu-se chiar spre revoluţii, înţelese ca schimbări de ordini prin fluctuaţii, cum ar spune probabil Prigojin.

Iată, pe scurt, conţinutul lucrării de faţă. Înainte de a fi început aveam regretul că o astfel de lucrare nu există încă. Acum, după ce am încheiat-o, îmi pare că ea nu este chiar ceea ce ar fi trebuit să fie. Este însă cam prea tîrziu."

I: Iată deci, tot pe scurt, un fragment din introducerea la lucrarea lui Mihai Botez „Lumea Doua" în curs de apariţie. Mulţumim lui Mihai Botez pentru prezenţa lui în această emisiune care dovedeşte că nu e niciodată prea tîrziu, nici pentru luciditate, nici pentru curaj chiar şi în condiţiile de la noi, vitrege pentru intelectualitate.

BANDE MUSIQUE INDICATIF. ANNONCE

***

[Editorial privind studiul lui Mihai Botez „Relaţiile dintre guvernul SUA şi România între 1968-1985. O privire independentă dela Bucureşti", 8 februarie 1986]

Editorial 161/8.02.86

Vom începe să transmitem săptămîna viitoare, în cadrul Actualităţii Româneşti, un foarte interesant studiu, poate că ar fi mai bine să-l numesc eseu, al matematicianului şi viitorologului Mihai Botez despre realităţile româno-americane. Textul fiind foarte lung, sîntem nevoiţi să transmitem numai fragmente, şi anume părţile pe care le-am considerat mai semnificative. Chiar şi aşa, textul va trebui transmis în 4 sau 5 părţi. Aş dori ca în editorialul de astăzi să fac o scurtă analiză a acestui text, care va apare dealtfel curînd şi în engleză şi în franceză. Eseul lui Mihai Botez mi se pare cu atît mai important cu cît relaţiile româno-americane reprezintă astăzi un subiect asupra căruia se discută mult, mai ales în Statele Unite, mult, şi de cele mai multe ori în contradictoriu. Textul lui Mihai Botez, intitulat „Relaţiile dintre guvernul Statelor Unite şi România între 1968-1985. O privire independentă de la Bucureşti" a fost scris în iulie 1985; cărturarul român, care după cum se ştie locuieşte la Bucureşti, şi-a împărţit studiul în 4 părţi, perioada 1968-1972, apoi anii 1972-1976, după care urmează capitolul intitulat „Relaţiile româno-americane şi drepturile omului", acoperind anii presidenţiei lui Carter, în sfîrşit, perioada 1980-1984, adică presidenţia lui Ronald Reagan; stadiul încheindu-se cu cîteva extrem de interesante concluzii.

Botez subliniază pe bună dreptate, că apropierea româno-americană a avut, din punct de vedere al Washingtonului, cauze complexe, în primul rînd de natură geo-politică. Americanii au sperat că acţiunea autonomistă a României va sparge întrucîtva monopolul blocului sovietic, acţiunea de apropiere faţă de Bucureşti trebuind deci înţeleasă în primul rînd în funcţie de strategia globală americană. Au fost desigur şi alţi factori cum ar fi dorinţa de a se putea folosi de un util canal de comunicare cu ţări cu care americanii nu aveau contacte, dar şi cu ruşii, a fost apoi şi interesul oamenilor de afaceri pentru piaţa românească pe cale de deschidere, a fost şi un oarecare interes pentru politica internă a noului regim şi speranţa că antisovietic" ar putea să însemne, măcar în parte şi anti-comunist" sau în orice caz, prooccidental". Toate acestea au făcut interesant cazul românesc pentru americani, şi pentru alţi occidentali, de altfel, şi au dus la apariţia unui foarte mare capital de simpatie, de credit, pentru regimul de la Bucureşti. Mihai Botez este de părere, o părere pe care o împărtăşesc şi eu, că o asemenea politică era pe deplin justificată în anul 1968 şi în perioada imediat următoare.

Venirea la putere a preşedintelui Carter a schimbat însă în mare măsură datele problemei. Noul preşedinte, a mutat accentul, în relaţiile sale cu lumea comunistă de

pe considerentele geo-politice pe cele ideologice, în primul rînd pe problema drepturilor omului. Aceasta a dus la reevaluarea politicii americane şi faţă de România, şi la începutul unui proces de dezamăgire care se va dezvolta şi mai accentuat în anii '80. Cu toate acestea, în mare parte, realităţile româno-americane au continuat să fie bune, în primul rînd, crede Mihai Botez şi argumentele sale mi se par convingătoare, în primul rînd pentru că Washingtonul nu a citit corect acumularea de semne care a arătat că speranţele puse în evoluţia regimului de la Bucureşti nu se împlineau. Pînă la începutul anilor '80, s-a crezut încă în capitalele vest europene că anti-sovietic înseamnă şi anti-comunist, că odată independenţi, comuniştii români se vor dezice şi de modelul intern sovietic de dezvoltare. SE credea încă în liberalizare, sau măcar într-o relativă deschidere internă, deşi semnele care să indice contrariul se acumulau. Cu alte cuvinte, în capitalele vest europene nu se vedea că în România se petrecea altceva decît se credea că se petrece.

Bucureştiul pare să fi sperat că revenirea republicanilor la putere, va duce la diminuarea factorului ideologic din politica externă americană şi la reabilitarea celui geo-politic, atît de apreciat de Henry Kissinger. S-au înşelat. Preşedintele Reagan a continuat să pună accentul pe problema drepturilor omului, al cărui interes a fost chiar lărgit, extins dela dreptul de emigrare la drepturile omului în general, un interes deosebit fiind arătat drepturilor religioase. În acelaşi timp, evoluţia internă a regimului dela Bucureşti, eşecul strategiei sale de dezvoltare economică, fidelitatea sa faţă de modelul stalinist, au limitat şi mai mult punctele de convergenţă posibile. Situaţia de astăzi deci – posibilitatea anulării clauzei, vizite la Bucureşti despre care să se afirme „nu pot să spun că am avut o convorbire care să fi produs un rezultat agreabil", l-am citat de secretarul de stat Shultz, sau „nu vom fi părtaşi la ceea ce fac ei propriului popor", l-am citat pe congresmenul Christopher Smith, situaţia de astăzi deci nu este rezultatul unor factori de circumstanţă ci rezultatul unor evoluţii interne româneşti care au limitat în mod obiectiv interesul american pentru România. Se vede foarte clar astăzi că de bunele relaţii româno-americane a beneficiat guvernul, clasa conducătoare, mai puţin poporul, şi că ele au contribuit la consolidarea unui regim a cărui existenţă nu mai este astăzi nici chiar în interesul occidentului.

Mihai Botez, deşi viitorolog, nu dă reţete pentru viitor. Constată numai eşecul unor realităţi care s-au dezvoltat pe o altă direcţie decît cea dorită de iniţiatorii ei americani, din motive care ţin exclusiv de domeniul politicii interne româneşti. Eu cred că eseul lui Mihai Botez ar trebui citit în primul rînd de denigratorii de la Bucureşti, care nu încetează să se mire de imaginea proastă pe care regimul lor o are în apus. Şi poate că un nou regim, noi oameni la putere vor învăţa citindu-l cum să ţină seamă de lecţiile trecutului.

***

[Studiul lui Mihai Botez „Relaţiile dintre guvernul SUA şi România între 1968-1984. O privire independentă dela Bucureşti", iulie 1985; aparent lipseşte p. 9, de fapt, greşeală de numerotare, se trece de la p. 8 la p. 10]

Relaţiile dintre guvernul SUA şi România între 1968-1984
O privire independentă dela Bucureşti

M.C. Botez
Bucureşti

Autorul acestor însemnări nu este diplomat, nu a deţinut nici o funcţie politică în sistemul politic al ţării sale, nu a reprezentat niciodată guvernul român peste hotare iar, ca politolog a fost interesat în special de problemele modelării matematice a relaţiilor internaţionale. Cititorul va remarca el însuşi, şi destul de repede, că textul de faţă nu cuprinde nici amintiri de emisar profesionist, nici analize întemeiate pe îndelungi cercetări de arhive - arhive la care, probabil, autorul acestor însemnări n-ar avea acces, nici la Bucureşti şi nici la Washington DC - şi nici încercări de analiză structural-cantitativă a multiplelor legături dezvoltate între SUA şi România în ultimii 15 ani. Ce ar putea deci justifica un eseu de tipul celui de faţă?

Răspunsul reclamă cîteva precizări. Român profund implicat în destinul dramatic al poporului său, şi fidel lui - ceea ce nu înseamnă defel acceptare resemnată şi cu atît mai puţin aprobarea conducerii vremelnice a ţării sale -, autorul este unul dintre profesioniştii ce au beneficiat de bunele relaţii dintre guvernul comunist român şi administraţia SUA şi, fapt de altfel mai degrabă natural decît straniu, a devenit un admirator al Statelor Unite şi un partizan declarat al apropierii dintre poporul său şi marea ţară a libertăţii. Stagiul petrecut în SUA, ca membru al Centrului Internaţional Woodrow Wilson al Institutului Smithsonian de la Washington DC (în 1976) au arătat tînărului - pe atunci - matematician şi prospectolog venit din România că idealurile de libertate, cărora le era dintotdeauna devotat prin formaţie intelectuală şi morală, pot fi într-adevăr aduse în viaţă de o societate gata să-şi discute cu sinceritate succesele şi eşecurile, să înveţe şi să se schimbe.

Această experienţă a marcat puternic pe tînărul român, care s-a întors în ţara sa hotărît să rămînă credincios acestor idealuri şi să lupte pentru triumful lor pe pămîntul strămoşilor săi.

În paranteză fie zis, aceste convingeri şi acţiuni i-au creat multe dificultăţi cu guvernul ţării lui - şi ar fi poate de-ajuns menţionarea faptului că, de atunci, mereu-mai-puţin-tînărul matematician şi prospectolog şi-a pierdut dreptul de a-şi împărtăşi ideile tinerilor studenţi, ca şi acela de a participa la viaţa ştiinţifică internaţională (cererile sale de acordare a permisiunii de călătorie în străinătate, în scopuri pur profesionale, au fost refuzate de autorităţile române, din 1976 pînă astăzi, de 35 de ori).

Partizan declarat - şi cunoscut - al cooperării dintre România şi SUA, deci şi cu mulţi prieteni americani la Washington D.C. şi la Bucureşti, autorul textului de faţă s-a aflat, în ultimii 15 ani, „la marginea" - şi deloc „în centrul" - relaţiilor dintre cele două ţări, pe care le-a urmărit îndeaproape.

Să te afli „la margine" nu este totdeauna dezavantajos, după cum să fii „în centru" nu implică neapărat privilegii.

Într-adevăr, o relaţie bilaterală este în primul rînd un dialog: orice oficial - român ori american, prin statutul său de ataşat unui „punct de vedere" -, se află în situaţia (nesimetrică) de a-şi completa comentariile privind „ceea ce au urmărit românii" ori, alternativ, „ceea ce au dorit americanii" - aspecte cunoscute direct -, cu speculaţii privind reacţiile partenerilor. O cronică scrisă de pe poziţiile guvernului român ar introduce astfel, de pildă, pe lîngă certitudinile legate de informaţiile exacte despre „ce a vrut România" şi speculaţii (ori informaţii incomplete, ori deformate) privind „reacţia SUA". Analog, un analist al Departamentului de Stat, familiarizat cu obiectivele politicii americane, ar fi în situaţia de a introduce numai speculaţii privind „atitudinea Bucureştiului".

Textele rezultate ar fi, evident, vizibil asimetrice şi, astfel, dezechilibrate. O cronică scrisă însă dela marginea - şi nu dintr-una din cele două poziţii - ale actorilor unui dialog apare, prin urmare, în acelaşi timp mai falsă şi mai adevărată. Este drept, unei astfel de cronici îi lipseşte informaţia directă asupra uneia dintre poziţiile discutate şi, în acest fel, ea rămîne, în fond, o simplă serie de speculaţii; aceste speculaţii se referă, în egală măsură, la ambii actori în dialog - ceea ce le face, într-un fel, mai simetrice şi mai echilibrate decît cronicile „de pe poziţii definite" menţionate anterior.

Textul de faţă cuprinde o astfel de cronică, scrisă dintr-un unghi de vedere independent. Cititorul va trebui să adauge singur, ori de cîte ori aceasta lipseşte - din dorinţa de a evita repetările -, expresia după părerea mea. Desigur, autorului acestor rînduri nimeni nu i-a spus, şi nici el n-a aflat şi n-a ştiut, „ce a vrut administraţia SUA", „ce a urmărit guvernul român", ori „de ce" s-a procedat într-un mod ori în altul; orice referire directă la astfel de aspecte este deci nu rezultatul unor „informaţii" senzaţionale, ori al „decodificărilor" arogante cu aer doctoral - ce caracterizează atîtea lucrări ale unor politologi gata totdeauna „să-i înveţe" ei pe politicieni ce să facă - ci fructul unor simple speculaţii. Justificate, poate, numai de imensa doză de bună credinţă şi onestitate a unui observator ce a făcut mari eforturi pentru a rămîne într-adevăr independent, calitate prin care speră să-şi exprime marea gratitudine pentru toţi cei ce i-au înlesnit, în toţi aceşti ani, atît apropierea de marea ţară a libertăţii cît şi de locul de unde să poată privi cu obiectivitate dar nu cu indiferenţă, relaţiile dintre Bucureşti şi Washington D.C.

Această lucrare are 5 părţi. În §1 este prezentată deschiderea către România pe care administraţia Nixon a operat-o în anii 1968-1972. §2 cuprinde evoluţia relaţiilor dintre SUA şi România în perioada 1972-1976. În §3 sînt cercetate implicaţiile problemei drepturilor omului (sub administraţia Carter) asupra dialogului dintre Washington şi Bucureşti. §4 urmăreşte relaţiile americano-române din 1980 încoace, sub administraţia Reagan. În sfîrşit, §5 cuprinde unele întrebări, ce sînt unicele rezultate posibile ale unor speculaţii de tipul celor de faţă.

§1. Spre deosebire de analiştii profesionişti, cu acces la arhive şi la date confidenţiale, autorul acestor rînduri nu ştie decît dacă deschiderea către România, operată din 1968-1969 de Administraţia SUA, a fost o iniţiativă americană, ori a fost răspunsul la avansurile Bucureştiului, dornic să-şi consolideze independenţa atît de energic afirmată în timpul crizei cehoslovace din august 1968. Este însă evident că, cel puţin în ochii unui observator neutru, ceva în afara obişnuitului s-a mişcat în acei ani, de la Washington D.C. către Bucureşti.

Deschiderea către România a administraţiei Nixon îşi găseşte astăzi, din punctul de vedere al SUA cred, numeroase şi solide explicaţii. Prin acestea citez:

Dorinţa guvernului SUA de a slăbi monolitul blocului comunist, şi în special hegemonismul sovietic în acest bloc, prin susţinerea deschisă a unui guvern ce-şi manifestase afişat – şi prin fapte – dorinţa de a acţiona independent de Moscova (mă refer în special la refuzul României de a aproba intervenţia în Cehoslovacia din 1968); în acest fel încurajarea României făcea parte din strategia antisovietică la nivel planetar, promovată de administraţia Nixon în anii destinderii – vizînd destabilizarea blocului comunist şi instalarea unui statu-quo favorabil competiţiei paşnice economice şi politice. În viziunea analiştilor occidentali, în competiţia paşnică democraţiile industrializate şi-ar fi păstrat oricum prima şansă, iar „restul" planetei ar fi urmat să se convertească la valorile occidentale, ce şi-ar fi demonstrat în mod evident superioritatea.

Dorinţa administraţiei Nixon de a folosi România drept punct de legătură cu o serie de guverne cu care nu avea directe relaţii şi, pe termen lung, de a transforma România într-un aliat neutru, mai mult nealiniat decît comunist, apt a sluji şi alte interese decît cele ce revin în mod obişnuit unui stat membru al Pactului de la Varşovia. În această optică erau vizate deschiderile administraţiei SUA către China maoistă, problemele legate de lichidarea zestrei nefericite a Vietnamului, interesul stabilizării situaţiei din Orientul Mijlociu (unde România îşi păstra relaţiile atît cu Israelul cît şi cu statele arabe şi organizaţiile palestiniene) etc.

Deschiderea către România a administraţiei Nixon (ori, mai exact, Nixon-Kissinger în politica externă) era astfel, după părerea mea, motivată în special de argumente geopolitice, de o serie de factori conjuncturali, ca interesul cercurilor de afaceri în plasamente bune în ţări cu care pînă atunci relaţiile economice nu fuseseră prea dezvoltate – şi care deci ofereau bune şanse de viitor, dar şanse garantate de Guvern –, preocuparea pentru rezolvarea unor probleme ale minorităţilor cu puternic sprijin în occident (emigrarea în Israel şi RFG), modul promiţător în care evoluase România în anii 1964-1968 şi tendinţa tehnocrată ce părea a se fi instalat în viaţa economică, socială şi chiar politică românească. Toate aceste elemente reprezentau în ochii partenerilor occidentali cea mai sigură garanţie a continuităţii şi progresului. În sfîrşit – şi poate nu în ultimul rînd – trebuiesc evocate aici relaţiile personale de simpatie dintre R. Nixon şi preşedintele României, care îl primise cu ani înainte, cînd Nixon nu era decît un candidat nenorocos, cu onoruri aproape oficiale – lucru pe care un personaj orgolios şi charismatic ca fostul preşedinte american nu-l putea trece cu vederea. Ar trebui poate adăugat şi sentimentul încurajator pe care l-au încercat o serie de demnitari şi politicieni americani în cursul întrevederilor (foarte dese în acea vreme) cu lideri români. Aşa cum spunea odată un participant la astfel de întrevederi, mai ales prin anii '60 emisarii americani nu erau obişnuiţi să audă, în capitalele ţărilor comuniste, altceva decît lozinci despre „prietenia de nezdruncinat" cu URSS, „ataşamentul sincer la cauza comună a socialismului", „mîna de frate mai mare" întinsă de sovietici, „pericolul comun al imperialismului căruia trebuie să-i facă faţă solidaritatea ţărilor comuniste", ş.a.m.d. Discuţii sincere şi deschise privind expansionismul sovietic ori problema amestecului sovietic în „treburile interne" ale ţărilor comuniste puteau fi duse, se pare, numai la Bucureşti (relaţiile cu China intrînd, evident, în altă sferă de preocupări). Liderii români au lăsat astfel impresia unor naţionalişti bine intenţionaţi, mai mult români decît comunişti, deschişi oricăror influenţe şi, departe de a fi motivaţi ideologic, înclinaţi spre viziuni pragmatice, mult mai de înţeles pentru americani decît mesianismele egalitare. Nu trebuie desigur neglijată nici oportunitatea pe care americanii au crezut-o cîştigată pentru ei de a avea, chiar indirect, prin România, o legătură nemediată, pragmatică, cu forul de decizie al Pactului de la Varşovia, din care oricum România făcea parte ca membru cu drepturi

depline. Interesul pentru un asemenea canal de informaţie şi comunicaţie apare astfel pe deplin justificat.

Un credit generos a fost aşadar deschis României şi conducerii sale în acei ani. Că Bucureştiul la rîndul său a răspuns acestui credit cu bunăvoinţă nu este de mirare. Guvernul comunist – şi pe atunci tînărul său lider – în cronică criză de legitimitate (ca orice guvern neales şi încă adus la putere de protectori sovietici, de tutela cărora încerca să se emancipeze) a simţit că i se oferă şansa unică de a juca un rol pe scena planetară. Acest rol l-ar fi legitimat în ochii propriului său popor, ca reprezentativ [indescifrabil] primit în afară nu numai în comunitatea socialistă – unde partenerii erau criticii lui – dar şi în mult mai vasta comunitate mondială. În schimbul unor gesturi [indescifrabil] – de aprobare a funcţionării Bibliotecii Americane la Bucureşti de pildă –, conducătorii României au văzut deschizîndu-se un atît de dorit credit în alb.

După părerea mea, în ultimii 15 ani, România nu a făcut decît să „consume" din acest credit, fără să facă însă un efort spre a-l reînnoi. Iar perioada actuală nu reprezintă în definitiv decît momentul scadenţei – respectiv, al evaluării, în SUA, a costului şi beneficiilor politicii faţă de România, rămasă fără modificări, în liniile ei mari, din 1969 încoace.

§2. Euforia susţinută în SUA (trebuie adăugat, mai mult în cercurile diplomaţilor profesionişti de la Departamentul de Stat decît în cele ale Congresului, opiniei publice ori presei) în problemele relaţiilor cu România a fost cîtăva vreme justificată de argumente de politică externă. Istoria va arăta probabil odată şi odată care a fost rolul real al României în perfectarea acordurilor din Vietnam, în restabilirea relaţiilor SUA cu China ori în aranjamentele din Orientul Mijlociu. Chiar fără să fi fost determinant (cum încearcă să-l prezinte uneori apologeţii politicii noastre externe), rolul jucat de România a fost totuşi, cred, pozitiv, măcar sub unele aspecte funcţionale (întreţinînd canale de legătură, transmiţînd semnale necesare etc.).

Ar trebui adăugat şi faptul că aprecierea şi încurajarea politicii externe româneşti a fost însoţită, poate mai degrabă în mod tacit şi mai mult implicit decît explicit, de crearea şi instalarea unei anumite imagini-standard a stării interne a României. România apărea, în ochii binevoitori ai Washingtonului, ca o societate solidară, în care un popor ce suferise mult din cauza vecinului ocupant sovietic, înconjurat încă de duşmani – ca aceiaşi tradiţionali ruşi şi maghiari – acţiona grupat în jurul unui lider curajos hotărît să-şi apere independenţa atît de ameninţată. Inteligenţa şi competenţa liderului – demonstrate elocvent prin performanţele pe plan extern – erau mai degrabă automat transferate şi în afara politicii interne. Şi cum „anti-sovietic" însemna încă din acei ani „anti-comunist", despărţirea de Moscova a liderilor români a fost în mod tacit înţeleasă şi ca o despărţire de varianta sovietică (cea standard) de comunism. Se spera astfel că aceasta mărturiseşte, în ultimă analiză, o dorinţă vie de liberalizare: pentru analistul occidental din acei ani, alternativa la comunismul de tip sovietic nu putea fi altceva decît pluralismul democratic.

Această imagine idilică, a unei Românii naţionaliste, strînsă în jurul liderilor ei, a contribuit mult la întărirea creditului pe care şi l-a creat Bucureştiul în ochii Washington-ului, la sfîrşitul anilor '60.

Acum însă, în perspectiva timpului, putem remarca faptul că acest credit s-a întemeiat, în bună măsură, pe unele confuzii. Citez astfel:

– Reacţia pe care conducerea României a avut-o faţă de intervenţia în Cehoslovacia, în 1968, a fost interpretată drept simpatie pentru „socialismul cu faţă umană", împiedicat

să prindă viaţă la Praga de tancurile sovietice. La Washington D.C., în anii 1975-1976 (deci 7-8 ani mai tîrziu), marea majoritate a politicienilor americani vedeau încă în atitudinea României din 1968 o adeziune clară la principiile „primăverii de la Praga", deci la un socialism de tip nou, relaxat, tolerant, promovînd pluralismul cultural (dacă nu chiar cel politic) şi total deschis, deci respingînd controlul social şi ideologic exhaustiv al partidului şi statului asupra societăţii. Strategia de independenţă faţă de Moscova, în viziunea acestor politicieni, ar fi trebuit să aibă drept rezultat crearea condiţiilor pentru transformarea în fapt a acestui nou socialism, scris în culorile României. Iată un lucru ce întîrzie – acum este evident – a se produce...

– Creditul în alb (economic şi politic) acordat liderilor de la Bucureşti a urmărit, printre altele, şi crearea unei aş spune istorii de succes: celelalte ţări socialiste ar fi trebuit să vadă în exemplul românesc, cît este de productivă cooperarea cu occidentul şi cîtă satisfacţie aduce independenţa faţă de Moscova. În această perspectivă, o politică economică eficace nu era numai o problemă internă a guvernului român, ci şi o obligaţie (nescrisă, evident) faţă de susţinătorii săi externi, destinată a justifica investiţia de credit în România. Iată un lucru de care, acum este iarăşi evident, guvernul român a părut a nu ţine seamă.

Pe la începutul anilor '70, aceste confuzii între ceea ce se petrecea în România şi ceea ce credeau politicienii americani că se petrece în România erau, desigur, mai puţin evidente decît astăzi. În anii aceia, gesturile „de autonomie" faţă de Moscova justificau însă imaginea pe care şi-o crease Departamentul de Stat despre România. Şi, preocupaţi de a-şi motiva, în faţa lor înşişi, aceste imagini, analiştii au neglijat (ori ignorat) ori au interpretat în mod mai degrabă straniu o serie de evoluţii ale politicii româneşti care şi-ar fi găsit cu greu locul în acel scenariu optimist pe care îşi întemeiaseră atitudinea pozitivă faţă de România la sfîrşitul anilor '60.

Voi menţiona astfel, în primul rînd, tendinţa de a minimiza – ori chiar neglija – tot ceea ce ar fi putut introduce dubii în privinţa sincerităţii guvernului român. Zvonurile ce circulau la Bucureşti încă de la începutul anilor '70 – despre transferul de tehnologie dinspre SUA spre alte ţări comuniste prin intermediul României, despre taberele de instrucţie ale teroriştilor anti-occidentali din diferite ţări neeuropene funcţionînd în România, despre exportul de arme produse în România şi destinat adversarilor occidentului, ca şi despre posibilul rol de ţară „disidentă" acordat României într-un scenariu elaborat şi controlat de Kremlin – nu au găsit, practic niciun ecou în cercurile politice americane, ce păreau mai degrabă înclinate să vadă chiar şi în difuzarea unor astfel de imagini fanteziste, intrigile Moscovei. De acelaşi tratament s-au bucurat şi o serie de evoluţii ale politicii interne româneşti, cu rădăcini în aceiaşi perioadă.

Creditele cel puţin imprudente venite din Vest, cu care Bucureştiul şi-a finanţat o serie de proiecte industriale cu eficienţă economică nesigură au fost privite iarăşi drept semne de netăgăduit ale dorinţei Bucureştiului de a se lega de Vest – despărţindu-se şi mai mult de Moscova şi CAER. Criza economică ce s-a instalat în toată lumea, pe la mijlocul anilor '70, a creat la rîndul ei alte confuzii: atunci cînd peste tot era criză, părea într-adevăr greu de văzut prin ce criza economică a României era diferită de alte crize.

Şirul acestor exemple ar putea desigur să fie continuat.

În pofida unor semne ce anunţau, încă din acei ani, după părerea mea, îndepărtarea României de orbita pe care Washingtonul o prezisese şi pe care îşi întemeiase creditul politic, lucrurile au mers mai departe „ca şi înainte". Este poate semnificativă, în această perspectivă, lipsa de interes cu care erau priviţi în SUA, în acei ani, criticii interni ai

guvernului de la Bucureşti. Semnatarul acestor rînduri nu poate uita stupoarea cu care era întîmpinat în SUA, în 1975-1976, în cercurile politice, atunci cînd îşi permitea să atragă atenţia că, în opinia sa, ceeace se întîmpla în România era adesea diferit de ceeace se credea la Washington că se întîmplă – cu urmări din care n-a lipsit sentimentul jenant că era uneori privit ca un sabotor al bunelor relaţii dintre cele două ţări, poate şi interesat în deteriorarea acestora (jucînd astfel, conştient sau inconştient, „cartea Moscovei"). Neîncrederea cu care erau priviţi criticii regimului de la Bucureşti contrasta în mod flagrant cu înţelegerea cu care erau primiţi, în acea perioadă, şi tot în SUA, criticii altor regimuri comuniste – ca emigranţii ruşi, ori cehi. Totul certifica, deci, caracterul de excepţie al legăturilor dintre Washington D.C. şi Bucureşti în panoramicul relaţiilor dintre SUA şi ţările comuniste.

Echipa de excelenţi diplomaţi profesionişti, la Bucureşti şi Washington, au făcut totul – ca să zic aşa – spre a scoate în relief ceeace ne apropie şi a trece sub tăcere ceeace ne desparte. Astfel, după afacerea Watergate şi după semnarea acordurilor de la Helsinki şi vizita preşedintelui G. Ford în România, relaţiile româno-americane s-au dezvoltat ca şi cînd nimic nou nu ar fi apărut la orizont, urmînd calea trasată prin anii 1968-1970. Conferirea „clauzei naţiunii celei mai favorizate" – cu impunerea politicii aferente de emigrare din România – şi prelungirea an de an a acestui tratament preferenţial erau componentele fireşti ale acestei politici de apropiere şi înţelegere.

În acest timp însă, atît în România cît şi în SUA, o serie de evoluţii interne schimbau profund perspectivele din care aceste relaţii se cereau evaluate.

§3. Eram la Washington DC, în 1976, cînd preşedintele Gerald Ford a pierdut alegerile în favoarea necunoscutului Jimmy Carter. Am înţeles atunci, din cercurile politice pe care le frecventam, ce entuziasm şi ce speranţe politice se legau de drepturile omului. Excedaţi de „Realpolitik"-ul domnului H. Kissinger – în virtutea căreia, în anii destinderii, liberalii americani considerau că au cîştigat – aparent – toate negocierile, „pierzînd" – în realitate – războiul cu URSS, în avans şi în ofensivă ideologică şi diplomatică pe multiple fronturi –, mulţi politicieni americani vedeau în promovarea drepturilor omului – evident în versiunea occidentală înscrisă în acel faimos „al treilea coş" al tratatului de la Helsinki – un obiectiv de termen lung ori chiar o ideologie coerentă, de tip individualist, opozabilă – cu şanse de succes pe plan planetar – ideologiei colectiviste comuniste. Politica externă a SUA, în viziunea lui Z. Brzezinski, cred – urma să capete acea armătură morală aptă a-i crea şi altfel de prieteni în străinătate decît aceia înfricoşaţi de perspectiva comunismului, înclinaţi astfel să susţină necondiţionat şi teoretic inexplicabil dintre interesele naţionale ale SUA.

În acelaşi timp, încurajaţi de litera acordurilor de la Helsinki – sub care şi-au pus semnăturile şi şefi de stat din ţările comuniste din Europa –, cetăţeni din URSS sau alte ţări din Estul Europei încep să ceară, cu voce tare, respectarea întocmai a acestor acorduri – fapt ce implică liberalizarea politicii de emigrare din ţările socialiste, acceptarea unor organizaţii ce nu se supun controlului statului, toleranţă religioasă şi alte elemente greu compatibile (ca să nu spun incompatibile) cu structurile de putere instalate în societăţile comunismului real. Fenomenul disidenţei – denumire improprie după mine, căci orice fiinţe vii se deosebesc în părere, deci sînt, într-un fel, disidente între ele, şi deci şi în raport cu puterea – şi atitudinea puterii centrale faţă de acest fenomen devine pentru administraţia Carter un criteriu de evaluare a gradului de dezvoltare a conştiinţei drepturilor omului – atît a poporului, ce ştie să-şi reclame aceste drepturi, cît şi a conducerii sociale, ce înţelege deziderateleă

legitime, deşi eventual nu le poate acoperi în întregime (de pildă, din considerente geopolitice).

Problema drepturilor omului devine astfel – sub presiunea opiniei publice în bună măsură – o problemă esenţială a politicii externe americane. Considerentele geopolitice şi diplomaţia secretă a administraţiilor republicane Nixon-Ford nu erau subiecte la ordinea zilei în viaţa socială şi politică din SUA. În fond, era dificil pentru cetăţeanul de rînd şi chiar pentru ziarist să emită păreri în situaţii pe care, evident, nu le putea evalua cu probitate în lipsa unor informaţii pertinente. Prin componenta drepturilor omului, politica externă a SUA devine însă, după 1976, un subiect de dezbatere publică. Dacă cetăţeanului american îi era greu să aprecieze interesul general ce prezidase la acordarea nu ştiu cărui ajutor militar unui guvern sau unei mişcări, în schimb nu îi venea greu să observe că o mamă este despărţită samavolnic de copilul său, ori că doi logodnici nu se pot căsători din cauza opoziţiei statului, ori că unii sînt pedepsiţi de autorităţi pentru ceea ce gîndesc. Presa, TV, radioul, comisiile Congresului, numeroaselor organizaţii neguvernamentale îşi propun să promoveze drepturile omului. Iar administraţia şi funcţionarii săi nu pot să ignore această presiune de masă asupra politicii externe a SUA. Disidenţii din Est nu mai apar, cel puţin teoretic, drept sabotori ai bunelor relaţii dintre guverne, ci ca purtători ai valorilor scumpe politicii SUA în spaţii unde aceste valori sînt nesocotite. Ei devin astfel factor potenţial de dorită apropiere – dacă nu între guverne, cel puţin între popoare, născute teoretic cu şanse egale la libertate.

Drept urmare, criteriile de evaluare a diferitelor ţări comuniste în ochii Washingtonului se schimbă. În perioada administraţiilor republicane (1968-1976), cînd factorii geopolitici şi strategia planetară aveau un rol preponderent, poziţia independentă a României îi dădeau un rol privilegiat – fapt ce a justificat şi relaţiile, să le zicem speciale, româno-americane din această perioadă. România părea deci a fi mai interesantă pentru SUA decît, să zicem, Ungaria ori Polonia.

După 1976, cînd acestor factori li se alătură (dacă nu chiar li se substituie) poziţia în raport cu promovarea drepturilor omului, România apare într-o poziţie net dezavantajată, în raport cu Ungaria ori Polonia, şi, ca de atîtea alte ori, această nouă distribuţie de priorităţi, repune în discuţie aspectele care au dus la vechea ierarhie. Oare ce înseamnă „independenţa" României, dacă aceasta nu îi oferă măcar libertatea de a-şi rezolva singură problemele interne – cum sînt cele ale drepturilor omului? – se întreabă analiştii. Ori, dacă aşa înţelege să-şi rezolve singură problemele interne, fără imixtiuni din afară, oare aceasta ar trebui să fie aliatul şi protejatul nostru în Est? Şi, în ultimă analiză, oare Ungaria, ori Polonia, sînt mai puţin independente decît România? Şi dacă da, cu cît? Merită oare preţul în independenţă libertatea internă de a se organiza într-un mod mai puţin evident criticabil în ochii vestului? Şi, în noua conjunctură, care ar fi noile criterii de evaluare a stării unei societăţi comuniste şi a perspectivelor ei de evoluţie?

Răspunsurile la toate aceste întrebări – asociate cu evoluţia generală a raporturilor Est-Vest – puneau România într-o perspectivă mult diferită de cea care a generat creditul de la sfîrşitul anilor '60. Re-evaluarea atitudinii guvernului SUA faţă de România, după părerea mea, era astfel de aşteptat încă din anii 1976-1980. Şi este numai meritul unor excelenţi diplomaţi, la Washington şi la Bucureşti, de a fi prelungit flirtul româno-american în acea perioadă, şi încă de a fi reuşit să organizeze, – în pofida oricărei logici politice, după mine – şi împotriva curentului – vizita de stat a preşedintelui României la Washington, probabil unul din cele mai stranii acte din istoria diplomatică a acelor ani. În perspectiva

timpului, se poate spune acum, cred, că această vizită a constituit o mare reuşită pentru Bucureşti. Este suficient să menţionăm că, împreună cu cutremurul din martie 1977, înţelegerea la nivel înalt între cel ce era privit, în Est, cu speranţă, drept „campionul promovării drepturilor omului" – anume preşedintele Carter – şi liderul român a avut drept rezultat destrămarea mişcării drepturilor omului ce începuse a se organiza în România în acei ani, ca şi în Cehoslovacia ori Polonia. Marea majoritate a inspiratorilor acestei mişcări, dezamăgiţi de sprijinul pe care cei în care îşi puseseră speranţele îl acordă în continuare unui regim pe care îl socoteau represiv, s-au expatriat curînd după aceasta, convinşi că ar putea fi mai utili cauzei scumpe lor pledînd-o în Vestul dezinformat şi manipulat de Bucureşti.

În ciuda marilor opţiuni strategice ale politicii SUA şi în contra politicii afişate privind promovarea drepturilor omului, totuşi – poate şi în virtutea inerţiei –, cu sprijinul, cred, aproape exclusiv al Departamentului de Stat, relaţiile americano-române nu s-au deteriorat deci atît cît ar fi fost de aşteptat în perioada 1976-1980. Adevărat, atît cît am putut eu să văd de la Bucureşti din contactele sporadice cu diplomaţi şi diferiţi emisari ai administraţiei şi Congresului SUA în trecere prin România, din partea americană se manifesta deja în acea perioadă, mirare, oboseală şi scepticism în privinţa perspectivelor de viitor. Mirarea provenea din faptul că, obişnuiţi să vadă în liderii de la Bucureşti naţionalişti pragmatici, emisarii americani erau surprinşi de faptul că partenerii lor români nu înţelegeau că ceva se schimbase la Washington şi, prin urmare, nu percepeau faptul simplu că în noile condiţii, spre a obţine acelaşi lucru pe care îl obţinuseră anterior, speculînd independenţa faţă de Moscova, era necesară şi modificarea propriei atitudini în domeniul drepturilor omului. Cel puţin în aspectele direct controlabile de opinia publică şi presa independentă şi ostilă, acest lucru părea deosebit de important. Şi trebuia adăugat că, în ochii Washingtonului, ceea ce cerea guvernul român era relativ puţin. Oare este atît de greu de evitat scandalul în legătură cu imigranţii, cu reunificarea familiilor şi căsătoriile mixte ca şi cu diferitele vize turistice? – se întrebau oficialii americani. Oare este atît de greu de evitat excesul de zel al unor funcţionari care au creat şi alimentează impresia (poate falsă, dar larg circulată în presa din Vest) că regimul de la Bucureşti este intolerant în probleme religioase? Oare nu se poate face nimic real (nu în domeniul contrapropagandei) spre a înlătura impresia (poate iarăşi falsă) că Bucureştiul oprimă minorităţile etnice, pune toată vremea în situaţia umilitoare de a se simţi tolerată de un regim ce îşi manifestă zgomotos şi agresiv naţionalismul?

Rezolvarea tuturor acestor probleme este cu totul în puterea conducerii statului român – subliniau emisarii americani. Să eliberezi un paşaport înainte ca acesta să devină un caz discutat în comisiile Congresului SUA nu înseamnă numai bunăvoinţă faţă de un partener politic cu care ai cooperat cu bune rezultate în trecut doritor pe de-asupra să continue colaborarea începută, în mod constructiv, cu guvernul român, ci o acţiune normală, perfect justificată logic de analizele cost-beneficiu ce ar trebui să guverneze orice politică pragmatică. Acest lucru este subliniat de toţi vizitatorii de la Washington, excedaţi de lungile liste cu nume şi probleme cu care erau aprovizionaţi de organele legislative înaintea vizitelor de la Bucureşti. De ce prin urmare autorităţile române se arată atît de puţin flexibile în rezolvarea unor astfel de probleme, în fond minore aparent pentru atotputernicul guvern român?

Existau trei răspunsuri posibile la această întrebare.

– Liderii români, pur şi simplu nu înţeleg importanţa acestor aspecte pentru dezvoltarea relaţiilor bilaterale – pe care o doresc. Aceasta însă ar ridica serioase semne de întrebare privind inteligenţa şi competenţa acestor lideri, ori realismul modului lor de informare. În acest context, nu de puţine ori era folosit termenul de „sabotaj" : răuvoitori, adversari ai cooperării româno-americane (de exemplu, pro-sovieticii), deformează cu bună ştiinţă informaţiile în scopul deteriorării acestor relaţii.

– Liderii români înţeleg importanţa acestor aspecte, dar nu vor – din diferite motive – să le soluţioneze. Aceasta ar ridica semne de întrebare privind buna lor credinţă în relaţiile cu SUA, pe lîngă dubii asupra orientării lor pragmatice – căci, evident, numai considerente pur ideologice, ori de nepragmatică (şi costisitoare) „ambiţie" ar putea explica încetineala şi lipsa de cooperare în rezolvarea unor astfel de situaţii. Şi în acest context era uneori folosit termenul „sabotaj". Relaţiile româno-americane apăreau, în ochii americanilor, drept rezultatele unui joc intern românesc, în care forţe politice ostile cooperării cu SUA (de pildă, pro-sovietice) şi forţe politice favorabile acestei cooperări se înfruntau permanent, cu succese de o parte şi de alta, dar de cele mai multe ori de partea adversarilor cooperării. Nu se putea spune, deci, că liderii „nu vor". Era mai realist de constatat că cei ce nu vor sînt mai puternici decît cei ce vor şi reuşesc să-şi impună punctul de vedere în politica externă. Aici era adesea invocat şi rolul negativ posibil al MAI şi organelor de securitate, în competenţa cărora intră problemele drepturilor omului în România, fapt pentru care aceste redutabile instituţii sînt ostile oricărei imixtiuni din afară în formularea şi rezolvarea acestor probleme.

– Liderii români înţeleg importanţa acestor aspecte şi vor să le rezolve – dar nu pot să o facă. Aceasta ar ridica însă semne de întrebare referitoare la adevăratul stăpîn al României. Dacă influenţa sovietică ori cea dogmatică, de pildă, ar fi atît de puternice încît să blocheze (chiar indirect!) orice astfel de acţiuni, în fond minore, ar fi greu de imaginat că nu ar putea să iniţieze ori să blocheze şi alte acţiuni, şi atunci s-ar ridica din nou spinoasa problemă a independenţei României şi limitelor acesteia...

În decursul anilor, am întîlnit emisari americani care înclinau către unul ori altul din răspunsurile de mai sus. După ani de insistenţe, însă, în care „progresele" se arătau minime, ceea ce s-a instalat, în cele din urmă a fost o accentuată oboseală.

Într-adevăr, variantele cu „lipsa de informare" ori cu „bunăvoinţa sabotată" aveau o oarecare credibilitate la începutul perioadei de criză cînd, pe numeroase canale, prietenii României din SUA au transmis autorităţilor române mesaje în care era explicată poziţia nouă a administraţiei SUA şi cereau înţelegere şi cooperare. Dar după 7-8 ani de continuă tîrguială în jurul aceloraşi probleme – ale emigraţiei, ale dreptului la asociere şi liberă expresie, ale drepturilor religioase, ale drepturilor minorităţilor etnice – mai pot fi oare invocate astfel de explicaţii?

De cel puţin 7 ani, dezbaterile din Congres privind prelungirea clauzei naţiunii celei mai favorizate acordate României se transformă în spectacole incomode pentru toată lumea, şi în special pentru administraţia SUA, pusă în situaţia dificilă de a explica altora ceea ce ea însăşi nu-şi poate explica : emigranţi aduşi la disperare, ori cetăţeni SUA de origine română, ori pur şi simplu prieteni ai unor români cu probleme se adresează comisiilor Congresului, denunţînd – de regulă prin cazuri minore, şi uşor evitabile – violarea drepturilor omului în România. Ce ar putea răspunde însă administraţia la aceste incriminări? Se poate spune, cu bună credinţă, de pildă, că în România nu se pun piedici în calea liberei circulaţii a oamenilor şi ideilor – cînd este bine cunoscut regimul paşapoartelor şi

al relaţiilor cu străinii –, că guvernul nu pedepseşte – măcar indirect – pe cei ce vor să se stabilească în străinătate (prin căsătorii cu cetăţeni străini, ori altfel) ori să emigreze – cînd sînt cunoscute atîtea dispoziţii şi acte menite a descuraja emigrarea –, ori că autorităţile tolerează propaganda religioasă – cînd atîtea fapte certifică contrariul?

Chiar prietenii României de la Washington obosesc să tot explice aceste aspecte prin politica internă dură ce este în fapt preţul pentru politica externă independentă. Altfel, în spiritul logicii politice, ar fi greu de înţeles ce fel de independenţă reală are regimul de la Bucureşti dacă aceasta este condiţionată de ceva din afara lui, cît de departe merge această condiţionare şi, în ultimă analiză, dacă ea se mărgineşte într-adevăr la afacerile interne şi nu antrenează şi aspecte ale politicii externe ; în acest caz ar fi într-adevăr greu să se mai vorbească de „iniţiative româneşti în politica externă" şi de independenţa faţă de URSS.

Aceeaşi oboseală începe a se manifesta vizibil şi printre diplomaţii americani la Bucureşti. Pînă la sfîrşitul anilor '70, aceştia pareau mai degrabă înclinaţi să treacă cu vederea ceea ce putea constitui un obstacol în calea îmbunătăţirii în continuare a relaţiilor americano-române. Menţionez aici, în primul rînd, problemele drepturilor omului. Este suficient să amintim astfel că spre deosebire de colegii lor de la Praga ori Moscova, diplomaţii americani din Bucureşti au ignorat practic mişcările locale pentru drepturile omului, evitînd pînă şi contactarea a ceea ce, impropriu după mine, se numeşte încă „disidenţă" ori „contestaţie". Şi dacă unele cazuri mai spectaculoase au fost „rezolvate" (prin facilitarea emigrării în SUA ori în alte ţări a indezirabililor), această atitudine nu s-a schimbat pînă astăzi : oficialii americani la Bucureşti, de regulă, preferă „să nu audă" vorbindu-se despre racilele şi mai ales despre criticii (locali) ai regimului, concentrîndu-şi atenţia şi eforturile cauzei îmbunătăţirii relaţiilor americano-române. Menţionez astfel preocuparea eroică de a găsi mereu deosebiri şi distincţii de nuanţă – dacă nu chiar opoziţii directe – între politica Bucureştiului şi cea a Moscovei, elemente menite a alimenta şi mai departe, la Washington, imaginile României independente, pe care se întemeiase atitudinea americanilor de pînă acum.

Schimburi de expoziţii de tapiserii şi fotografii încearcă, aş spune iarăşi în mod eroic, să păstreze sentimentul că totul merge ca înainte, în anii '70. O oarecare oboseală se simte însă şi aici. Şi prinşi între ciocan şi nicovală, adică între obligaţia (ori obişnuinţa) profesională de a contribui la dezvoltarea şi îmbunătăţirea relaţiilor cu ţara în care sînt acreditaţi, mulţi trimişi americani preferă să se retragă în ghettoul diplomatic, în linii mari acelaş la Bucureşti ca şi la Cairo sau Caracas, refuzînd contactul direct cu realitatea românească şi rezumîndu-se la a-şi îndeplini sarcinile de serviciu.

Prin anii '70, Ambasada SUA era, pentru români, o ambasadă deschisă, iar diplomaţii americani păreau sincer interesaţi să cunoască ce gîndesc şi ce fac românii. Cu greu se mai poate spune acelaş lucru despre Bucureştiul la nivelul anului 1985.

Dacă această atmosferă este evidentă acum, în 1985, trebuie însă subliniat că semnele instalării sale se întrevedeau încă la sfîrşitul anilor '70. La oboseală se adăugau, aşa cum am arătat mai sus, perspectivele sumbre : şi mulţi emisari şi diplomaţi americani spuneau, încă în acei ani, că va interveni o criză în relaţiile americano-române, dacă autorităţile române nu-şi vor modifica în nici un mod comportamentul.

Am văzut astfel că, în perioada 1976-1980, guvernul României a pierdut mult din creditul său deschis la Washington la sfîrşitul anilor '60.

Primele modificări de atitudine au apărut în opinia publică şi în barometrul său – presa. Valuri succesive de emigranţi români ajunşi în SUA, a căror ostilitate iniţială faţă de comunism (inclusiv cel românesc) era mult alimentată de nesfîrşitele şi nelogicele piedici pe care le avuseseră de trecut înaintea stabilirii în SUA, au popularizat acele aspecte ce nu pot trezi decît reacţii de protest faţă de politica guvernului român în domeniul drepturilor omului. În acelaşi timp, a apărut din ce în ce mai evident eşecul politicii economice şi sociale a regimului de la Bucureşti. Acest lucru nu a scăpat, firește, presei occidentale, care nu mai scria, ca la sfîrşitul anilor '70 despre „independenţa" României, ci despre lipsurile vieţii cotidiene, despre măsurile de austeritate şi despre gesturile represive ale guvernului de la Bucureşti – fapt ce, cu siguranţă, nu putea contribui la creşterea cotei acestui guvern în SUA.

Comparate cu opinia publică, se pare că cercurile politice au reacţionat mai lent şi, aparent cel puţin (poate şi sub imperiul inerţiei) numai – ori în special – sub presiunea atitudinilor publicului. Ce a întîrziat oare declanşarea unei crize deschise între Washington şi Bucureşti? Voi menţiona cîţiva din factorii care, priviţi cu ochi „independenţi" de la Bucureşti, par a fi avut o oarecare pondere în prelungirea (mai degrabă artificială) a bunelor relaţii americano-române.

– Ponderea relativ mică pe care par a o fi avut, în ansamblul politicii externe americane, ceea ce se întîmplă în România – şi în particular, aspectele privind drepturile omului – în raport cu rolul pe care, teoretic cel puţin, l-ar putea juca România, chiar neindependentă extern şi totalitară intern, într-un dialog planetar, în care relaţiile americano-sovietice continuau să-şi păstreze rolul hotărîtor, şi în care o ţară ca România ar putea prezenta o anume „valoare de întrebuinţare" (contacte; semnale etc).

– Sentimentul că, în anii '70, politica americană a cucerit anumite poziţii în România, că într-un fel, aceasta a devenit o investiţie (politică, şi poate şi economică) a SUA în lagărul socialist, şi că orice schimbare a atitudinii americane ar putea duce la pierderea acestor poziţii într-o conjunctură mondială nesigură (cu o conducere instabilă la Kremlin, cu alte mişcări centrifuge în lagărul socialist etc.). Îngheţarea relaţiilor cu România la nivelul anilor '76-'77 (respectiv, cu acordarea cu oarece scandal a clauzei naţiunii celei mai favorizate în fiecare an, şi cu veşnicele negocieri mai mult sau mai puţin publice privind politica românească în domeniul drepturilor omului) a părut, astfel, o variantă preferabilă oricărei alte alternative, în aşteptarea unor schimbări ce vor veni.

Cu toate acestea, creditul României s-a consumat încet dar continuu la Washington.

În acelaş timp, trebuie precizat că şi în ochii Bucureştiului au apărut elemente de nemulţumire faţă de atitudinea Washingtonului.

În primul rînd trebuie menţionată dezamăgirea conducerii de la Bucureşti faţă de ceea ce s-a făcut pentru România – în special sub raport economic – de către prietenii americani. Lipsiţi de înţelegerea reală a mecanismelor de funcţionare a societăţii americane – ori înţelegînd greşit aceste mecanisme – liderii români nu pot admite cum creditul politic de care s-au bucurat şi se bucură (drept mărturie relaţiile personale foarte călduroase dintre preşedintele român şi preşedinţii Nixon şi Ford) nu se transformă mai direct şi mai evident în avantaje economice vizibile pentru România.

Adevărat, în toţi aceşti ani – din 1974 mai ales – legăturile economice dintre SUA şi România s-au dezvoltat şi menţinut la nivele rezonabile, iar presiunea continuă a cercurilor de afaceri din SUA interesate în schimburile cu România au jucat probabil un rol stabilizator fundamental (pe care continuă, după toate aparenţele să îl joace) în ansamblul

relaţiilor dintre Washington şi Bucureşti. În mod tacit, liderii români ar fi aşteptat, cred, şi altceva decît simple afaceri. Ei socoteau că riscurile pe care şi le-au luat prin ostentativele atitudini antisovietice ar fi trebuit mai consistent răsplătite de Vest. Faptul întîrzie însă să se întîmple, din motive pe care, probabil, le pun pe seama lipsei de bunăvoinţă a administraţiilor SUA, capabile dar nedoritoare „să ajute mai mult România". Limitele pe care funcţionarea societăţii americane le pune oricărei administraţii rămîn de neînţeles pentru orice conducere totalitară.

Aceleaşi reproşuri tacite apar şi în noua atitudine instalată la Washington, ca urmare a emergenţei problemei drepturilor omului. Cel puţin aparent, România îşi îndeplineşte explicit obligaţiile asumate faţă de guvernul SUA. Emigrarea din România (a evreilor, a germanilor, a românilor primiţi în alte ţări) „merge", cel puţin ca număr. Evident, este singurul domeniu în care comuniştii români pot face concesii, căci nu pune în discuţie fundamentele politicilor interne. De ce atunci, se întreabă ei, atîtea probleme?

Neobişnuiţi cu presiunea opiniei publice interne, liderii români înţeleg greu de ce s-a schimbat atmosfera în cercurile politice de la Washington şi sînt gata să pună aceasta mai degrabă pe seama intrigilor şi activităţii unor persoane ostile decît pe incompatibilitatea dintre evoluţia politicii americane şi starea de lucruri din România. Ani şi ani, Washington-ul s-a arătat gata să răsplătească orice gest de independenţă faţă de Moscova. Cum aceste gesturi continuă, fie şi într-un ritm mai lent şi uneori sînt mai puţin vizibile, ce ar fi putut oare determina schimbarea atitudinii americane faţă de România? – se pune adesea întrebarea la Bucureşti.

Conducătorii români care clasează problema drepturilor omului în cadrul acelor afaceri interne, în care nu sînt dispuşi să accepte niciun amestec din afară, nu cred că relaţiile dintre state pot fi în mod real perturbate de nişte mărunte cazuri individuale, ca cele invocate de partizanii respectării drepturilor omului. Prin urmare, ei înclină în mod sincer să caute alte cauze pentru răceala Washington-ului decît cele pe care acesta le invocă deschis (şi pe care, în parte cel puţin, le-am menţionat mai sus).

Se caută deci alte justificări. Faptul că un deputat sau un senator, iniţiator al unor rezoluţii ostile României, este – la origine – maghiar ori evreu, capătă astfel de semnificaţii politice majore, şi ostilitatea sa faţă de Bucureşti devine în sfîrşit explicabilă. Nu lipsesc din arsenalul explicaţiilor, nici invocarea intrigilor sovietice – URSS fiind evident interesată să discrediteze independentul regim de la Bucureşti – nici maşinaţiile unor cercuri de emigranţi ostili, ce aspiră la achitarea ordinii comuniste din România şi la „reinstaurarea capitalismului".

În pofida acestor nemulţumiri de fond faţă de evoluţia atitudinii administraţiei SUA faţă de România, trebuie totuşi admis că liderii români au manevrat cu abilitate, faţă din anii '76-'80, reuşind să evite declanşarea unei crize majore şi oferind, în definitiv, concesii minore partenerilor americani. Voi aminti aici numai modul ingenios în care au reuşit să evite orice negociere a situaţiei de fapt a drepturilor omului în România, aşa cum era aceasta în 1976, introducînd mereu elemente ce, în ochii Washingtonului, ar fi trebuit să agraveze această situaţie – cu mult discutatul decret privind despăgubirea în valută a statului de către cei ce vor să emigreze – spre a renunţa apoi la ele, în semn de bună voinţă şi în speranţa unei cooperări viitoare.

Rezultatul acestor îndemînatice acţiuni a fost că Bucureştiul a reuşit, în ciuda profeţiilor austere din anii 1976-1980, să obţină în continuare ceea ce cucerise deja la începutul anilor '70, fără a fi obligat la modificări vizibile, cu atît mai mult la schimbări esenţiale de comportament, în domeniul drepturilor omului.

§4. Am insistat atît de mult asupra noutăţii pe care o aduce, în relaţiile americano-române, emergenţa problemei drepturilor omului în anii 1970-1980 deoarece, după părerea mea, acesta a fost momentul de cotitură în evoluţia acestor relaţii. Tot ceea ce a urmat – respectiv şi perioada de după 1980, în care ne găsim astăzi – rămîne puternic marcat de noul cadru, se spune ideologic, în care se aşează, iarăşi după opinia mea, politica externă a SUA. Dealtfel, multe din consideraţiile şi observaţiile anterioare au depăşit orizontul anului '80, cuprinzînd şi anii din urmă.

Spectaculoasa victorie a republicanilor, în 1980 şi 1984, şi instalarea preşedintelui R. Reagan drept lider reprezentativ şi necontestat al „noului val" al conştiinţei politice americane nu a modificat în mod esenţial atitudinea guvernului SUA faţă de România. În pofida unor speranţe ale liderilor de la Bucureşti – ce credeau că problemele drepturilor omului, producătoare de atîtea dificultăţi, vor fi „îngropate" odată cu administraţia Carter şi că, în mod tradiţional, republicanii vor reveni la primatul argumentelor geopolitice, cu şanse de reîntoarcere la atmosfera perioadei Nixon-Ford –, s-a văzut relativ repede că noua administraţie nu pare dispusă să schimbe principiile unei politici externe a cărei popularitate reală se baza pe promovarea drepturilor omului. În plus noua administraţie a apărut dispusă să le pună în practică, într-o viziune din care să nu lipsească nici argumentele geopolitice şi nici cele fireşti vizînd prezervarea interesului naţional.

În noua perspectivă, distincţia dintre anti-sovietic şi anti-comunist – distincţie dificil de operat într-o abordare strict geopolitică, de lipsa căreia guvernul de la Bucureşti a beneficiat o bună bucată de vreme – apare evidentă. Anti-sovietic nu mai înseamnă, în mod obligatoriu, prieten al democraţiei (în particular, al SUA), aşa cum lăsau să se înţeleagă, pe la mijlocul anilor '70, prietenii americani ai politicii Bucureştiului. În noua viziune pot apare conjuncturi în care anti-sovietismul să nu fie automat evaluat pozitiv de SUA, dacă el se asociază cu promovarea comunismului, chiar în forma sa naţionalistă.

Comunismul declarat şi inflexibil al regimului de la Bucureşti îl aşează astfel de la început în tabăra acelor guverne ce nu se pot aştepta la înţelegere deosebită din partea Washingtonului. O nouă generaţie de politicieni americani, aduşi de „noul val", par mai puţin dispuşi să închidă ochii la aceste aspecte decît predecesorii lor, educaţi la şcoala „Realpolitik"-ului; în jocul politicii externe apar aşadar în mod explicit formulate aspecte morale ori chiar ideologice, ce deosebesc din ce în ce mai mult abordările anilor '80 de „realismul tolerant" al anilor '60 ori '70.

În acelaşi timp, noua administraţie nu pare a acorda mai puţină atenţie decît precedenta problemelor drepturilor omului, mai ales în ţările comuniste. Dacă, în timpul administraţiei Carter, politica externă a SUA s-a opus mai degrabă nediferenţiat oricăror regimuri intolerante. Corolarul – desigur nedorit – al acestei atitudini a fost că printre rezultatele ei efective s-au numărat înlocuirea unor regimuri nedemocratice prietene cu SUA, ca în Iran şi Nicaragua, cu alte regimuri, tot atît de nedemocratic, dar ostile SUA (şi aparent mai stabile). În schimb, distincţia între regimurile autoritare (respectiv, dictaturile de dreapta, în general prietene cu occidentul ori măcar anti-comuniste) şi regimurile totalitare (respectiv, dictaturile comuniste) permite introducerea unei oarecari toleranţe faţă de violarea drepturilor omului de către regimurile autoritare, apropiate de interesele geopolitice ale Occidentului şi, în ultimă instanţă, şi interesul naţional al SUA. Acestă distincţie nu acordă circumstanţe atenuante regimurilor comuniste. România se vede astfel lipsită de statutul său de excepţie printre ţările comuniste şi nevoită să se alinieze regimurilor totalitare, în rînd cu celelalte dictaturi comuniste. Excepţie face probabil aici China, angajată într-un mod foarte special în jocul politic planetar.

Noile accente pe care le capătă drepturile omului sub administraţia Reagan sînt iarăşi profund inconfortabile pentru regimul de la Bucureşti. Dacă disidenţa intelectuală, forma principală a contestaţiei în anii '70-'80 nu pare a deveni o aspiraţie de masă în România, problemele libertăţii religioase, atît de scumpe fundamentaliştilor creştini din noua administraţie, pot deveni probleme de masă, cu efect destabilizator periculos pentru guvernul român: ele par apte a polariza largi cercuri ale opiniei publice mondiale, cu efecte de presiune asupra unor terţe guverne şi deci cu urmări politice efective pentru Bucureşti.

Guvernul român se află aşadar, de la început, prin însăşi structura politicii sale şi prin urmare indiferent de comportamentul său în zona cea mai expusă criticii din politica externă a SUA. Situaţia României este mult mai precară decît cea a Poloniei ori Ungariei de pildă, ţări cu regimuri interne aparent mai liberale. La aceasta ar trebui adăugate şi o serie de evoluţii ale comportamentului României pe plan mondial, ce au lăsat impresia unei realinieri politice a Moscovei. Din motive strict naţionale (deci, în spiritul politicii de independenţă) ori poate urmare a presiunilor externe, din 1980 poziţia guvernului român se întîlneşte cu cea a guvernului sovietic în aproape toate aspectele majore ale situaţiei internaţionale. În această categorie intră aprobarea şi chiar susţinerea „stabilizării" din Polonia regimului militar, atitudinea în Orientul Mijlociu şi dilemele amplasării euro-rachetelor.

Pentru un analist occidental pare într-adevăr dificil de explicat dece acelaşi guvern român care a condamnat invazia în Cehoslovacia în 1968, aprobă legea marţială în Polonia în 1981, altfel decît prin realinierea la politica sovietică (de voie ori de nevoie). Ar fi desigur stranie, pentru mind-set-ul analistului occidental, invocarea faptului că lideri comunişti atît de pătrunşi de ideologia marxist-leninistă ca cei dela Bucureşti s-ar fi putut opune, din proprie iniţiativă, imixtiunii în „treburile interne" ale partidului comunist din Cehoslovacia, în 1968, dar tot din proprie iniţiativă ar fi găsit foarte normală înăbuşirea unei mişcări care ar fi putut aduce pluralismul într-o societate comunistă. În rezumat, deci, în ciuda unor gesturi voit spectaculoase, cu efect asupra opiniei publice dar cu urmări de termen scurt, ca de pildă „boicotarea" boicotului sovietic al Olimpiadei de la Los Angeles, sentimentul că România se reintegrează în cîmpul socialist pare să cîştige teren la Washington. Distanţele între politica Bucureştiului şi cea a Moscovei apar în consecinţă nu mărite ci, din contră, micşorate, mai ales în ultimii ani. Iată un argument important pentru reevaluarea politicii SUA faţă de România.

La toate aceste aspecte vizînd politica externă a României trebuie, cred adăugat un element expresiv în ochii unei administraţii pragmatice ce a obţinut spectaculoase succese economice (cum este administraţia Reagan). Este credem evident – şi de data aceasta este vorba de o evidenţă fără nici un echivoc – că strategia de dezvoltare economică a României a eşuat – strategie urmărită cu atîta consecvenţă şi sprijinită atît de activ de SUA, încă dela începutul anilor '70. Dacă pînă la sfîrşitul deceniului trecut mai erau încă îngăduite speranţe privind starea şi evoluţia economică a României, în climatul general de criză al acelei perioade, după 1980 cauzele dezastrului economic al României au devenit evidente. Astăzi este clar că el nu este o parte (inevitabilă!) a crizei mondiale, şi nici măcar urmarea acestei crize, ci efectul unei politici economice diletante şi riscante, greşit concepute şi aplicate. Mitul inteligenţei şi competenţei guvernului de la Bucureşti, care

conduce cu o mînă pricepută, deşi cam dură, destinele poporului spre progres şi civilizaţie europeană se vede acum drastic spulberat.

La Washington se descoperă – cu oarecare întîrziere – că la Bucureşti investiţiile au fost greşite orientate, că s-au estimat eronat atît resursele cît şi perspectivele pieţii, cu urmarea că ceea ce ar fi trebuit să fie o „istorie de succes" şi un exemplu de urmat pentru alte ţări comuniste s-a transformat în exact contrariul scopului urmărit. România apare la începutul anilor '80 ca o ţară cu economie profund şi periculos dezechilibrată, cu o industrie greşit orientată, cu nevoi de materie primă şi energie ce nu pot fi realist acoperite decît de Moscova. Aceasta implică evident „ceva" de oferit în schimb, măcar pe plan politic. La toate acestea se adaugă o agricultură în derută, resursele secătuite, mari datorii externe, şi puţine şanse de a ieşi din această situaţie, în special datorită obstinaţiei unor lideri aroganţi şi autoritari ce refuză să-şi recunoască erorile şi perseverează pe aceiaşi cale ce i-a adus în actuala situaţie de criză.

„Protejatul" SUA, ţara comunistă independentă, cu „legături speciale" cu Washingtonul, cea care de ani de zile se bucură de tot felul de tratamente – economice şi politice – preferenţiale din partea Vestului, devine astfel „oaia neagră" a lagărului comunist. Statisticile arată că România este ţara cu nivelul de trai cel mai scăzut dintre ţările comuniste europene – poate cu excepţia Albaniei –, iar perspectivele sale sînt deadreptul sumbre. „Iată unde duce despărţirea de URSS" – par a spune, cu neascunsă satisfacţie, pro-sovieticii (din România şi din alte ţări), scoţînd în evidenţă, de pildă, diferenţa dintre belşugul alimentar din Bulgaria atît de sovietizată ori Ungaria ocupată şi penuria cronică din România independentă.

Cu mirare trebuie să se fi înregistrat, la Washington, şi modul – să spunem original – în care guvernul de la Bucureşti încearcă să iasă din criză, e drept că pînă acum fără prea mare succes. Ceeace se preconizează nu este o raţională „reajustare" a dezvoltării industriei (inutile şi ineficiente), ci aruncarea întregei poveri a situaţiei pe umerii cetăţeanului, constrîns la un program de austeritate ce atentează direct la satisfacerea nevoilor sale de bază – hrană, încălzire, sănătate – şi rămîne probabil unic în Europa anilor '80.

În locul „istoriei de succes", ziarele sînt pline de informaţii privind foamea şi frigul din locuinţele românilor, de ştiri despre raţionalizarea alimentelor şi benzinei, despre cozile – de zile – pentru procurarea celor necesare traiului zilnic. Şi toate acestea în vreme ce, cu surprinzătoare nepăsare, guvernul român îşi continuă programele de prestigiu, de tipul canalelor cu eficienţă economică discutabilă ori palatelor menite a perpetua în timp memoria actualilor lideri. În spiritul oricărei logici politice, astfel de crize nu pot trece fără a produce reacţii populare – chiar sporadice şi chiar fără urmări directe pentru stabilitatea puterii.

Cu aceeaşi mirare se descoperă în Vest că reacţiile lipsesc, cel puţin aparent. Aceasta alimentează ideea că românii sînt altfel decît restul oamenilor, şi gata oricînd să-şi sacrifice vieţile lor şi ale copiilor lor pentru canale şi palate. Varianta nu lipseşte din panopliile unor sofisticaţi analişti. Alternativa mai realistă la această explicaţie extravagantă este că lipsa de reacţie este rezultatul fricii de o represiune bine organizată de către un aparat de control social şi atotputernic şi omniprezent.

Faptul este surprinzător şi contrazice multe din locurile comune ale folclorului analizei fenomenului comunist. Schema-standard asociată ţărilor comuniste din Europa cel puţin spune că, aduse la putere de trupele sovietice, partidele comuniste se menţin în continuare datorită aceloraşi trupe sovietice – ori fricii de invazia sovietică, ca variantă mai sofisticată

a aceleiaşi scheme. Aş ilustra această viziune-standard atît de răspîndită în Vest cu interpretarea recentelor evenimente din Polonia, unde toată lumea a văzut, în lovitura de stat militară a guvernului V. Jaruzelski, exclusiv „mîna Moscovei". S-a ignorat adesea varianta, după mine posibilă, că această reacţie să fi fost în primul rînd aceea a aparatului comunist de control şi represiune ameninţat să-şi piardă privilegiile şi chiar să fie adus pe banca acuzării populare.

România este însă o ţară ce şi-a manifestat energic şi credibil (în ochii Washingtonului) independenţa faţă de Moscova. Menţinerea comuniştilor la putere nu mai este astfel uşor de pus în sarcina exclusivă a trupelor sovietice. Cum se explică atunci stabilitatea comunismului atît de evident ortodox şi inflexibil – ca să nu spunem stalinist, cum preferă să-l numească unii comentatori occidentali – ce controlează şi domină România? Oare nu ne aflăm în faţa unui nou fenomen – apariţia şi consolidarea, cu sprijinul indirect al Vestului, şi în particular al SUA, al unei noi forme de comunism, un comunism naţionalist, independent de Moscova dar nu mai puţin comunist, şi nu mai puţin adversar al valorilor scumpe civilizaţiei occidentale decît cel sovietic tradiţional? Oare astfel SUA nu a contribuit indirect la primul succes de fond al comunismului în Europa (ce nu cuprinde URSS) şi anume la implantarea reală, într-un ţesut naţional a ordinii comuniste, cu distincţia ei netă între nomenclatura stăpînitoare şi poporul stăpînit?

Imaginea-standard, idilică, a României, instalată pe la sfîrşitul anilor '60 şi care a prezidat creditul de care s-a bucurat aceasta la Washington în decursul anilor se vede astfel drastic contrazisă: nu avem de a face cu o naţiune proaspăt eliberată de impilatorul sovietic, deschisă către Vest – de la care aşteaptă sprijin – şi unită în jurul unui lider patriot şi priceput care îşi joacă „cartea" cu inteligenţă şi îndemînare. Dimpotrivă, avem de a face cu o ţară comunistă obişnuită, în care un popor este dominat şi stăpînit de o nomenklatură (naţională şi chiar naţionalistă), a cărei expresie este liderul.

Apare astfel naturală distincţia – pînă acum inexistentă în analele practicii politicii SUA faţă de România – între atitudinea faţă de guvernul comunist de la Bucureşti şi atitudinea faţă de poporul român, ce nu mai apare ca reprezentat de acest guvernul (şi pe care, în treacăt fie zis, n-a avut vreodată prilejul să îl fi ales, în alegeri libere...)

Noua perspectivă asupra României aşa cum apare ea în 1985, cu un popor şi cu un guvern comunist ce nu reprezintă întreg acest popor, aduce în discuţie o serie de aspecte ale relaţiilor americano-române din ultimii 15 ani.

Se observă astfel că, în ultimă analiză, creditul deschis la Washington la sfîrşitul anilor '60 sub numele de „România" a fost, în covîrşitoare parte, folosit exclusiv de *guvernul comunist* român, în propriile sale interese.

Analişti aplicaţi vor scoate în evidenţă în detaliu desigur, cît de mult a folosit guvernului comunist de la Bucureşti sprijinul practic nelimitat acordat de cel puţin 3 administraţii americane succesive. Mă voi mărgini aici să semnalez numai două aspecte. Primul se referă la credibilitatea şi rolul acordat acestui guvern şi liderului respectiv – pe plan mondial. Simple evocări de date arată că marea majoritate a legăturilor externe ce au creat prestigiul internaţional al liderului dela Bucureşti au venit după stabilirea legăturilor prieteneşti cu SUA, în 1968. Ca de atîtea alte ori este dificil de apreciat, acum, cît de mult au fost ele influenţate de tratamentul preferenţial acordat de preşedinţii SUA liderului comunist român. Nu este astfel hazardată afirmaţia că politica SUA a avut un rol covîrşitor în proiectarea – poate pripită? – a liderului de la Bucureşti ca personalitate de anvergură planetară. Al doilea aspect pe care îl evoc aici este importanţa majoră pe care a avut-o

succesul extern al liderului comunist de la Bucureşti pentru prestigiul său în sînul aparatului şi, într-o măsură considerabilă, în rîndurile poporului pentru consolidarea puterii sale personale.

Performanţa externă excepţională, mai ales la începutul anilor '70, i-a asigurat, înaintea altor factori, avantaje hotărîtoare în disputele din cadrul conducerii comuniste, ajutîndu-l să-şi înlăture rivalii şi să-şi promoveze susţinătorii, în rîndul cărora rolul hotărîtor avea să îl joace propria sa familie. Ar fi desigur exagerat să spunem că delirantul cult al personalităţii de la Bucureşti ar fi rezultatul politicii externe americane, dar orice analiză lucidă nu poate neglija rolul important pe care l-a avut aceasta în stabilirea actualei configuraţii de forţe politice de la Bucureşti.

Dar oare numai guvernul comunist a beneficiat de creditul deschis la Washington? Ar fi iarăşi o exagerare să afirmăm aceasta. Dar un exemplu poate fi edificator. Cel puţin pînă pe la mijlocul anilor '70 – mai exact pînă la instalarea administraţiei Carter şi emergenţei problemei drepturilor omului în politica externă a SUA –, cadrul schimburilor ştiinţifice şi culturale americano-române a fost folosit de o serie de specialişti români printre care şi semnatarul acestor rînduri – ce au primit astfel o şansă de a informa şi de a lucra la mari centre din SUA. Chiar dacă, în aceiaşi perioadă, acelaşi cadru a fost folosit şi de guvern pentru propagandă, nu se poate spune însă că ar fi fost folosit exclusiv de guvern şi numai în vederea atingerii obiectivelor sale în relaţiile cu SUA. Emergenţa problemei drepturilor omului, în anii 1970-1980 a schimbat însă acest tablou. Odată cu deteriorarea imaginii guvernului român în SUA, autorităţile române au devenit din ce în ce mai atente şi mai interesate ca astfel de schimburi nu numai să nu aibă efecte de contrapropagandă – prin acceptarea ca participanţi a unor intelectuali liberali, contestatari ori măcar independenţi, în stare să-şi dezvolte, şi în SUA, criticile la adresa politicii conducerii române şi să contribuie la deteriorarea imaginii ei – ci chiar să le folosească direct în sprijinul politicii Bucureştiului.

Cel puţin în ultimii ani, guvernul român foloseşte cadrul schimburilor culturale şi ştiinţifice (nu numai cu SUA dar aş spune în primul rînd cu SUA) spre a-i răsplăti pe intelectualii devotaţi lui, neuitînd să îi pedepsească, prin excludere, pe toţi cei ce se remarcă prin atitudini critice ori măcar independente. Aş adăuga că lucrul acesta se întîmplă cu unele excepţii numai din considerente de prudentă rezervă. Şi, în lipsa unor alternative realiste – căci ar fi oare mai profitabilă, pentru toată lumea, stoparea deplină a acestor programe? – Washingtonul acceptă şi chiar încurajează astfel de schimburi, menite să creeze posibili prieteni ai SUA în cercurile conducătoare şi influente ale intelectualităţii româneşti.

Destinat astfel iniţial promovării unor relaţii ne- sau ne-(exclusiv) guvernamentale, creditul acordat României prin costisitoare programe cu caracter cultural şi ştiinţific devine, în urma unor evoluţii simultane la Bucureşti şi Washington, un puternic instrument de control al intelectualităţii în mîna guvernului comunist român. Desigur, ar fi nerealist să credem că toţi intelectualii aliniaţi, cultivaţi de regim, ar fi mediocri şi că, deci, astfel de programe ar servi exclusiv propagandei comuniste. Există de bună seamă şi participanţi la aceste programe ce profită, din punct de vedere profesional, de pe urma schimburilor amintite şi, prin ei, sînt puse în circulaţie în România idei şi performanţe ale ştiinţei şi culturii americane ce fac o bună şi utilă misiune – obiectiv ce nu poate lipsi din politica externă americană. Ca şi formarea şi menţinerea unor prieteni şi mai ales admiratori influenţi în România ai SUA, ce ar putea eventual crea în viitor noi verigi ale legăturilor

profesionale ale celor două ţări. Nici acest obiectiv de termen lung nu poate fi ignorat de o politică externă realistă.

Exemplul de mai sus a urmărit să ilustreze modul complex în care interesele guvernului român şi interesele poporului român, înţeles ca ceea ce rămîne „în afara" guvernului, şi nu neapărat ca ceea ce este împotriva guvernului – se conjugă cu interesele probabile ale politicii externe a SUA faţă de România. Ar fi deci exagerat să spunem că, de pe urma acestor bune relaţii a beneficiat pînă acum doar guvernul comunist. Dar trebuie repetat că, în ultimă analiză, creditul acordat României a fost folosit de liderii de la Bucureşti în propriul lor interes. În particular, acest credit a contribuit, fie şi în mod indirect, ca în exemplul de mai sus, la consolidarea internă a regimului comunist, chiar dacă în unele cazuri acesta a mers în întîmpinarea intereselor politicii SUA faţă de România.

În perspectiva noilor evoluţii interne din România, aceasta creează însă, după părerea mea, o situaţie nouă. Într-adevăr, pe la începutul anilor '70 era dificil de operat, mai ales pentru un observator străin, distincţia dintre guvernul şi poporul român, definit ca ceea ce rămîne în afara sferei guvernului. Aici nu ne-am ocupat de ceea ce se opune guvernului, problemele contestaţiei în România reclamînd o analiză aparte.

Această distincţie apare însă foarte evidentă astăzi. Este greu de crezut, de pildă, că obiectivele Guvernului – cum sînt construcţiile gigantice de canale şi palate – coincid cu cele ale unui popor confruntat atît de vizibil cu lipsuri de tot felul. Caracterul profund impopular al politicii liderilor de la Bucureşti în ochii propriului popor este, în 1985, o realitate ce nu poate scăpa niciunui observator oricît ar fi acesta de înclinat să judece în termeni de macro- şi geo-politică şi să ignore ceea ce se întîmplă în fapt în România.

Aşa cum am văzut, politica externa a SUA, în ultimii 15 ani, a susţinut aproape fără rezerve interesele guvernului român. Faptul nou, vizibil acum, în 1985, ca urmare a separării tot mai accentuate dintre guvern şi popor, este posibilitatea ca această politică să înceapă să fie percepută de un popor aflat în conflict latent cu guvernul său, ca o politică îndreptată împotriva intereselor poporului român, ori măcar indiferentă la aceste interese. În mod paradoxal, adversarii actualului regim impopular – cum sînt sovieticii – îşi recîştigă un oarecare credit în ochii cetăţeanului exasperat de lipsuri, dezordine şi corupţie. Sfidînd orice logică politică şi violînd ostilitatea tradiţională faţă de Moscova, cetăţeanul de rînd din România pare din ce în ce mai puţin înclinat să mai spere la sprijin din partea celor în care îşi pusese atîta nădejdi, cum sînt americanii, care îl „trădează", pactizînd cu opresorii lui.

Acest sentiment – este oare nevoie să adaug că autorul acestui text nu îl împărtăşeşte? – nu este atît de nejustificat pe cît ar părea la prima vedere. Experienţa ultimilor ani, inclusiv semi-eşecul eroicei rezistenţei poloneze (supusă acum, cu tot sprijinul moral al Vestului, unei obişnuite „normalizări" comuniste), a întărit convingerea românilor că tot ceea ce se poate spera, cel puţin în orizontul de timp al generaţiei mature de azi, este eventual ceva mai bun, dar care se află neapărat în clasa societăţilor comuniste. Ori, chemat să aleagă în clasa acestor societăţi, Vestul – protejînd regimul dela Bucureşti – s-a arătat asociat cu varianta cea mai incompetentă, mai retrogradă şi mai păgubitoare pentru popor a comunismului. Vestul – inclusiv SUA – s-a asociat unui regim maoist, a cărui inflexibilitate şi ostilitate la reforme l-a arătat a rămîne reacţionar chiar în raport cu celelalte variante europene – ca cele din Ungaria, Polonia ori chiar Cehoslovacia ori Bulgaria, unde dogmatismul este măcar în parte răscumpărat de performanţe economice rezonabile.

În analizele scepticilor apare uneori ipoteza că, încurajînd această formă primitivă de comunism, Vestul urmăreşte, în cele din urmă, compromiterea definitivă a însăşi ideii de comunism, fie el şi naţionalist. Am fi astfel în faţa unui obiectiv din marea strategie a civilizaţiei occidentale, dar care are ca efect indirect distrugerea poporului „cobai" ales pentru această demonstraţie. În momentul de faţă o echipă alternativă, mai puţin naţionalistă şi dogmatică dar mai competentă şi raţional tehnocrată decît actuala conducere, chiar fără acelaş sprijin din partea Vestului, ar putea apare de preferat din punctul de vedere al performanţei interne, chiar dacă independenţa faţă de Moscova fi mult mai puţin evidentă. Mai mult, ţinînd seama de noile tendinţe tehnocrate şi raţionaliste ce par a se instala la Kremlin odată cu noua conducere, pare mai puţin înspăimîntător că o astfel de echipă, în rezonanţă cu orientările Moscovei, să fie sprijinită de sovietici. Ţinînd seama de faptul că actuala conducere a României, prin politica sa iresponsabilă, pare a pune sub semnul întrebării însăşi supravieţuirea – fizică – a poporului român (spre a nu mai vorbi de cultura ori spiritualitatea lui) orice se opune acestei conduceri şi oferă o alternativă viabilă, poate căpăta semnificaţiile unei adevărate salvări naţionale. Iată un efect probabil nedorit al creditului acordat de SUA guvernului român în ultimii 15 ani : posibilitatea ca în actualul dezastru românii să fie gata să se „agaţe" de orice le poate oferi o şansă care să pară, fie şi la prima vedere mai raţională, chiar dacă ea vine dela Moscova !

Cîteva precizări sînt necesare. Cu ani în urmă – şi în special după 1976 – în rîndul intelectualilor puteau fi auzite nu puţine critici la adresa politicii SUA faţă de România. Cărturari naivi, fără obişnuinţa jocului şi raţionamentului politic, ei înţelegeau greu – ori deloc – că obiectivele politicii externe a SUA faţă de România nu erau legate în primul rînd de influenţele „stării" ţării lor şi că ceea ce vedeau şi simţeau ei – şi nu pregetau să critice – nu erau decît efectele de ordinul doi ale acestei politici de anvergură planetară. Aceste efecte erau – şi rămîn – deconcertante.

Intelectualii nu-şi explicau cum ţara libertăţii putea primi cu onoruri un lider despotic, ireductibil adversar al libertăţii în ţara lui şi deci dificil a fi crezut un partizan al libertăţii în general. Nu înţelegeau dece occidentul (şi în particular SUA), prin definiţie anticomunist, răsplăteşte atît de darnic un guvern comunist care nu se află, ca Ungaria ori Polonia, sub controlul direct al Moscovei şi care, în plus, îşi legitimează ideologia comunistă printr-o atît de mult celebrată (în Vest) asociere forţată dintre un naţionalism primar şi un comunism dogmatic. Intelectualii români nu pricepeau dece occidentul face atîtea eforturi spre a consolida şi susţine păstrarea reputaţiei unui regim care a creat dezastru economic şi puternice crize sociale, a distrus instituţiile ştiinţifice şi culturale şi se remarcă în continuare printr-o deplorabilă tratare a problemei drepturilor omului. Era greu de justificat prudenţa şi politeţea de care dădea dovadă occidentul (şi SUA în particular) în relaţiile cu Bucureştiul : se ştia doar că liderii comunişti români, izolaţi pe plan mondial şi sub presiunea nemulţumirii interne, au mult mai multă nevoie de Vest pentru a-şi menţine reputaţia şi poziţia, decît ar putea avea Vestul nevoie de ei. Intelectualii din România erau în plus convinşi că răcirea cu Vestul nu însemna automat împingerea României în braţele URSS, deoarece simplul simţ de conservare al oamenilor politici români i-ar fi oprit să facă asta, iar URSS, în control în toate domeniile, pur şi simplu avea nevoie de asemenea demonstraţii. Românii erau gata să interpreteze politeţea distrată cu care oficialii ori colegii din vest „dau înalte aprecieri politice române" ca semne ale unui nou rasism, conform căruia liberalii, oricînd gata să apere libertatea în ţara lor, acceptau dictatura pentru „rasele inferioare", în care se vedeau încadraţi. Concetăţenii mei ca şi colegii mei

de breaslă intelectuală se arătau nedumeriţi că Vestul (şi SUA odată cu el), care acţiona cu atîta decizie împotriva guvernului militar polonez, care interzisese un sindicat liber după aproape doi ani de existenţă, continuă să fie prietenos cu guvernul român, care nu a admis niciodată înfiinţarea unui asemenea sindicat şi a întemniţat imediat pe iniţiatorii lui. Intelectualii acceptau greu – şi cu sentimente de nedumerită frustrare – faptul politic de netăgăduit că obiectivele politicii SUA faţă de România nu priveau în primul rînd România (şi cu atît mai puţin nişte aspecte particulare ca ştiinţa ori cultura acestei ţări mici şi îndepărtate), ci o anumită strategie de dezechilibrare a adversarului major – respectiv a URSS –, prin încurajarea oricăror elemente ce i-ar putea produce dificultăţi.

Chiar cînd înţelegeau astfel de raţionamente, intelectualii îşi stăpîneau cu greu dezamăgirea, iar comentariile lor întristate nu ocoleau invocarea cinismului occidentului ori redescoperirea spiritului Yaltei. În plus, chiar dacă naivitatea nu îi ducea pînă la a admira ori spera ceva dela regimul sovietic (deşi la Bucureşti nimeni şi niciodată nu a crezut foarte serios în zgomotoasa independenţă faţă de Moscova a comuniştilor români), astfel de intelectuali nu îşi puteau reţine mirarea cînd vedeau în muzeul „trofeelor" aduse de liderii români din străinătate tot felul de mărturii ale admiraţiei Vestului dar foarte puţine asemenea „dovezi" venind din Est.

Astfel s-a instalat sentimentul paradoxal că, în faţa regimului opresiv dela Bucureşti, prietenii şi susţinătorii intelectualităţii nu se află la Vest, cum i-ar fi sugerat convingerile sale democratice şi liberale ; intelectualului român, ci, ca urmare a conjuncturilor politice, el trebuie să-şi caute aliaţii în Est. Cu urmări, aş adăuga eu, ce nu pot fi indiferente pentru cei ce proiectează, în capitalele occidentale, politica faţă de România.

Aceste rumori în cercurile intelectuale, ca efecte de ordinul doi ale unei strategii americane ce, probabil, îşi atingea atunci şi îşi atinge şi astăzi obiectivele, au început a fi însoţite, în ultimii 2-3 ani, de fenomene de masă ce depăşesc ghettoul intelectualilor critici şi pot ridica probleme de fond, inexistente – ori mai exact, greu vizibile – pînă acum.

Este vorba de cultivarea, după părerea mea coordonată şi persuasivă, a unei atitudini anti-occidentale (şi în particular anti-americane) în rîndul maselor largi. Voci insinuante explică greutăţile prin care trece astăzi România prin efectul politicii occidentale faţă de ţara noastră. Oficialii sugerează, în şedinţe publice, că SUA ne-au folosit „cît au avut nevoie de noi" au profitat de „naivitatea şi buna noastră credinţă", dar că acum lucrurile s-au schimbat şi că se poartă cu noi ca nemiloşii creditori din romanele secolului trecut. Alimentele nu se găsesc, se spune, pentrucă ele iau drumul SUA, unde se vînd pe valuta necesară achitării datoriei externe, contractată în condiţii oneroase pe piaţa occidentală. Aceiaşi explicaţie se dă lipsurilor altor produse de primă necesitate.

Chiar clauza naţiunii celei mai favorizate, atît de dorită de guvernul român, este motivată, în faţa cetăţeanului de rînd, de interesul SUA – şi al occidentului – de a-şi recupera creditele pe spinarea unui popor înşelat, exploatat şi spoliat de jocul necruţător al pieţei capitaliste. Nu este de mirare aşadar că se instalează încet-încet neîncredere şi, pe termen lung, ostilitate manifestă faţă de occident.

Nu vreau să fiu greşit înţeles. Deocamdată nu este încă vorba de denigrarea performanţei regimurilor democratice pe plan economic, tehnologic, social şi desigur al libertăţilor individuale şi colective. Occidentul rămîne, pentru marea majoritate a concetăţenilor mei, „pămîntul făgăduinţei". Dar, evident, nu toţi românii pot – şi vor – să-şi părăsească locurile natale spre a-şi găsi alte rosturi, pe pămînturile libertăţii. Iar dificultăţile din ce

în ce mai mari din calea emigrării le amintesc mereu acest lucru. Deteriorată, în ochii românului mijlociu, nu este imaginea societăţii americane, ori a modului de viaţă american. Deteriorată – şi desigur deformată – apare imaginea politicii americane faţă de România. Cu urmările pe termen lung pe care le poate avea pentru SUA orice politică de susţinere a unui guvern nepopular, aflat – din motive biologice – în ultima perioadă a funcţionării sale. Aş adăuga – cu corolarul firesc că, în spiritul logicii evoluţiei regimurilor comuniste, nu este de aşteptat ca viitorii lideri de la Bucureşti să preia automat opţiunile predecesorilor lor. Alternativa schimbării acestor opţiuni pare astăzi mai apropiată de realitate. Astfel, susţinerea în continuare a acestui regim ar putea avea drept urmare apariţia unor dificultăţi cu următoarea conducere de la Bucureşti.

§5. Să recapitulăm. Am văzut că, drept consecinţă a deschiderii către România începută de administraţia SUA la sfîrşitul anilor '60 şi a continuării consecvente a acestei politici timp de 15 ani, politica externă a SUA şi-a atins probabil obiectivele de fond. Au apărut însă şi efectele de „ordinul doi" pentru realitatea românească, cum ar fi consolidarea, pe plan intern şi extern, a regimului de la Bucureşti. Performanţa internă precară şi nepopulară a acestui regim, cel puţin aparent sprijinit de SUA, ar putea duce, în cele ce urmează, la instalarea unor sentimente anti-occidentale de masă, cu posibile urmări pe termen lung chiar pentru strategia globală a SUA.

Este evident că aceste efecte „de ordinul doi" se văd mai uşor de la Bucureşti decît de la Washington. Pentru politicienii plasaţi „în centru", ele nu au atins încă acel grad de periculozitate care să reclame re-evaluarea şi reformularea de fond a unei strategii ce s-a arătat eficientă în perspectiva obiectivelor globale. Profesorul D. Funderburk, fost ambasador la Bucureşti, a ridicat în fond problema analizei cost-beneficiu a acestei strategii. După părerea mea, întrebările pe care le pune se referă nu atît la justificarea a ceea ce a fost cît la oportunitatea continuării pe calea deschisă în 1969.

Răspunsuri realiste la aceste întrebări nu pot veni, desigur, decît dela Washington D.C. Dar, în dosarele acestei discuţii îşi va găsi poate locul şi această „privire independentă" dela Bucureşti.

Iulie 1985

Documente INS

[Scrisoare a Poliţiei din Washington, DC – Divizia Moravuri către şeful Poliţiei Washington, DC]

POLIŢIA METROPOLITANĂ
Biroul Servicii de Inspecţie
Divizia Moravuri

20 februarie 1976

MEMORANDUM
CĂTRE: Şeful Poliţiei
PRIN: Ofiţer Servicii de Inspecţie
SUBIECT: Raportul arestării unui cetăţean străin, Michael Constantine Botez, România

În conformitate cu prevederile Deciziei 308.12 cu privire la arestarea unui cetăţean străin, este prezentat următorul raport.
[Secretizat]

Pe 20 februarie 1976, la 11 : 45, dl Badaliescu de la Ambasada României a fost informat. Dl Gookins de la Departamentul de Stat a fost informat la 11 : 30, în aceeaşi zi.

Charles Light, Inspector
Director Divizia Moravuri
CL: bdj

***

[Scrisoare a Poliţiei din Washington, DC către INS]

GUVERNUL DISTRICTULUI COLUMBIA
POLIŢIA METROPOLITANĂ
WASHINGTON, D.C. 20001

24 februarie 1976

Dl. Dale Barton
Director District
Serviciul de imigrare şi naturalizare
1025 Vermont Avenue, N.W.
Washington, D.C. 20536

Stimate Domnule Barton:

Aici sînt incluse un raport al arestării lui Michael Constantine Botez, originar din România, şi o copie a unei scrisori către Secţia consulară, Ambasada Republicii Socialiste România.

Pentru Şeful Poliţiei:

Al dumneavoastră,
Burtell M. Jefferson
Director adjunct al Poliţiei
Biroul Operaţiuni de Teren

***

[Scrisoare a Poliţiei din Washington, DC către secţia consulară a Ambasadei Republicii Socialiste România]

GUVERNUL DISTRICTULUI COLUMBIA
POLIŢIA METROPOLITANĂ
WASHINGTON, D.C. 20001

24 februarie 1976

Secţia Consulară
Ambasada Republicii Socialiste România
1607 32nd Street, N.W.
Washington, D.C. 20008

Stimate Domn:

Aici este inclus un raport al arestării lui Michael Constantine Botez, originar din România,

[Secretizat]

Acest raport este înaintat pentru informarea dumneavoastră şi pentru orice acţiune consideraţi a fi recomandabilă.

O copie a acestui raport este înaintată către Serviciul de Imigrare şi Naturalizare, la această dată.

Pentru Şeful Poliţiei:

Al dumneavoastră,
Burtell M. Jefferson
Director adjunct al Poliţiei
Biroul Operaţiuni de Teren

***

[Formular completat de Poliţia din Washington, DC la arestarea lui Mihai Botez]

A20644561

Înregistrare cetăţean străin deportabil

Nume, prenume: BOTEZ MIHAIL C.
Cetăţenie: română
Nr. paşaport, ţară emitentă: I54543 RUM
Dosar nr.: A20644561
Adresă SUA: 8004th St [indescifrabil] N815 Wash DC
Data, locul, modalitatea ultimei intrări în ţară: [indescifrabil]/76 J-1 JFK [indescifrabil] 10 nov./76. Pasager îmbarcat la: Bucureşti
Adresă ţara de reşedinţă permanentă: Calea Plevnei 136, Bucureşti
Data, locul şi ţara naşterii: 18/Noiembrie/40, Bucureşti, România
Data acţiunii: 20/2/76 Cod locaţie: Was
Cont asigurări sociale: N/A
Număr asigurări sociale: N/A
Dată eliberare viză: 1/76
Cod numeric personal: N/A
Trimiteţi C.O. Rec. Check la: Was
Registru imigrări: Înregistrare anterioară J-1 Nov/75
Cazier: Arestare Poliţia Metropolitană pentru prostituţie 21/9/76 50/[indescifrabil]
Sex: F
Păr: Negru
Ochi: Verzi
Ten: Alb
Înălţime: 64
Greutate: 150

Ocupaţie : Profesor
Cicatrici sau semne distinctive : Nici unul vizibil
Stare civilă : Căsătorit
Metodă localizare : Poliţia Metropolitană
La : Sediul central Data şi ora : 2/20/76 7.15 a

[Secretizat]

Statut la intrarea în ţară : J-1

[Secretizat]

Număr şi naţionalitate copii minori : nici unul
Naţionalitate şi adresă, dacă se cunosc : [secretizat] (vezi mai sus)
Amprente : da
Angajator SUA în prezent : Institutul Smithsonian (Centrul Wilson Washington)
Observaţii : Subiectul arestat pentru prostituţie 19/02/76

[Secretizat]

La intrare : J-1 JFK 14/2/76
După intrare, arestare 19/2/76 delict
După factori : Anterior intrării [indescifrabil]

[Secretizat]

Documente State Department

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ : Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485665
Data : 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 06852 271429Z
ACŢIUNE EUR-03

INFO OCT-01 ISO-00 ONY-00 SSO-00 /004 W
--- 101458 271431Z/47
O 271340Z SEP 78
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON DC, IMEDIAT 1837

CONFIDENŢIAL BUCUREŞTI 6852

E.O. 11652 : GDS
TAGS : OGEN RO
SUBIECT : OFICIAL-INFORMAL

PENTRU SCHMIDT DE LA SIMONS, EUR/EE NUMAI TREI EXEMPLARE

1. ASISTENŢĂ PENTRU MIHAI BOTEZ. USICA CABLE (BUCUREŞTI 6841) INFOED PENTRU DUMNEAVOASTRĂ. MIRCEA MALIŢA, ÎN ACEST MOMENT PREZENT LA ADUNAREA GENERALĂ A NAŢIUNILOR UNITE, VA PARTICIPA DE ASEMENEA PE 28 SEPTEMBRIE LA CONFERINŢA DE STUDII ROMÂNEŞTI SPONSORIZATĂ DE AMBASADĂ ŞI CONSILIUL EDUCAŢIEI. MALIŢA ESTE FOSTUL MINISTRU ADJUNCT AL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI, PROBABIL ŞI ÎN PREZENT CONSILIER PREZIDENŢIAL, CU SIGURANŢĂ ŞEF ADJUNCT DE SECŢIE DE ÎNVĂŢĂMÎNT LA COMITETULUI CENTRAL AL PCR ŞI PROFESOR LA UNIVERSITATEA DIN BUCUREŞTI. CA PREZENŢĂ DIN PARTEA ROMÂNIEI LA ACEASTĂ SESIUNE, EL ESTE MAI MULT DECÎT SATISFĂCĂTOR. DAR MAI ARE DOUĂ OCUPAŢII. ÎN PRIMUL RÎND, ÎMPREUNĂ CU JIM BOTKIN DE LA HARVARD BUSINESS SCHOOL ŞI MAHDI ELMANDJRA DE LA MOHAMMED V

UNIVERSITY ÎN RABAT (ŞI PREŞEDINTE AL WORLD FUTURE STUDIES FEDERATION), SE OCUPĂ DE STUDIUL CUNOAŞTERII DIN CADRUL CLUBULUI DE LA ROMA. ÎN AL DOILEA RÎND, ESTE FOSTUL PROTECTOR AL FUTUROLOGULUI ROMÂN MIHAI BOTEZ.

2. BOTEZ ESTE UN DISTINS OM DE ŞTIINŢĂ CARE A PETRECUT PERIOADA 1976-1977 LA WOODROW WILSON INSTITUTE. SOŢIA SA, ARHITECT URBANIST, ESTE SORA LUI SERGIU CELAC, CARE A FOST CONCEDIAT ÎN AUGUST DIN FUNCŢIA DE INTERPRET DE LIMBĂ ENGLEZĂ (ŞI RUSĂ) AL LUI CEAUŞESCU ŞI MEMBRU AL SECRETARIATULUI CC; EL A PETRECUT MULT TIMP CU LUERS ÎN TIMPUL VIZITEI LUI CEAUŞESCU. HARRY BARNES ŞI DICK VIETS CUNOSC SITUAŢIA FOARTE BINE; VIETS ESTE FAMILIARIZAT CU ACEST CAZ,

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 06852 271429Z

DAR NU VA FI LA NEA [NATIONAL EDUCATION ASSOCIATION] PÎNĂ SĂPTĂMÎNA VIITOARE; ACESTA FIIND ŞI MOTIVUL MESAJULUI DE FAŢĂ. CUPLUL A FOST IMPLICAT ÎN AGITAŢII EMBRIONARE (ŞI RATATE) ÎN 1977 AICI ŞI AMBII AU ÎNCERCAT SĂ FACĂ SĂ FIE ACCEPTATĂ INVITAŢIA DIN PARTEA LUI ELMANDJRA DIN URMĂ CU APROAPE UN AN PENTRU A-ŞI PETRECE ANUL ACADEMIC 1978-1979 ÎN MAROC. DIN MOMENT CE NU ERAU PE LISTA INTERGUVERNAMENTALĂ, NU A EXISTAT UN REFUZ OFICIAL, DAR AU FOST INFORMAŢI LA ÎNCEPUTUL LUI AUGUST (ÎNAINTE DE CONCEDIEREA LUI CELAC) CĂ RĂSPUNSUL ERA NEGATIV. PE DE ALTĂ PARTE, PLECAREA LUI CELAC DIN POZIŢIA SENSIBILĂ UŞUREAZĂ LUCRURILE, CRED EI, IAR MALIŢA, CARE URMĂREA CAZUL DE AICI, ARE REPUTAŢIA SA ÎN JOC ŞI A PROMIS SĂ ÎNCERCE SĂ SCHIMBE DECIZIA. TOTUŞI, SOŢII BOTEZ NU SÎNT FOARTE SIGURI CÎT DE MULT A ÎNCERCAT SAU VA ÎNCERCA. DAR AŞTEAPTĂ PÎNĂ PE 1 OCTOMBRIE ÎNAINTE SĂ IA O DECIZIE CU PRIVIRE LA URMĂTORII PAŞI, CARE AR PUTEA ÎNSEMNA EXPUNERE PUBLICĂ EXTERNĂ. AŞ DORI SĂ EVIT ACEST LUCRU.

3. MĂ GÎNDESC CĂ AR TREBUI SĂ-I ARĂŢI ASTA LUI HARRY BARNES, PRESUPUNÎND CĂ S-A ÎNTORS DIN AFRICA, ŞI SĂ-L CONVINGI SĂ IA LEGĂTURA CU MALIŢA, PE CARE EL ÎL CUNOAŞTE FOARTE BINE, PENTRU O DISCUŢIE PE MARGINEA SESIUNII DE STUDII ROMÂNEŞTI, CU SCOPUL DE A-L ÎNCURAJA PE CEL DIN URMĂ SĂ FACĂ TOT POSIBILUL PENTRU A FI ACCEPTATĂ AICI INVITAŢIA LUI BOTEZ DIN PARTEA LUI ELMANDJRA. ŢINÎND CONT DE POZIŢIA SPECIALĂ A LUI HARRY, DEMERSURILE AR FI FOARTE APROPIATE DE O IMPLICARE OFICIALĂ A GUVERNULUI SUA, CARE NU ESTE NECESARĂ MOMENTAN, DAR TOTUŞI O MANIFESTARE A ÎNGRIJORĂRII

LA WASHINGTON. ÎN ORICE CAZ, NU CRED CĂ AR PUTEA PROVOCA VREUN RĂU.
AGGREY

CONFIDENŢIAL

NNN

***

DESECRETIZAT PARŢIAL B6

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485680 Data: 26/06/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05251 221326Z
ACŢIUNE EUR-03

INFO OCT-00 COPY-01 ADS-00 ONY-00/004 W
--- 054047 221327Z/50
P 221243Z IUN 83
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON DC, PRIORITATE 1615

CONFIDENŢIAL BUCUREŞTI 5251

PENTRU DAVIS DE LA FRY: EUR/EEY; NUMAI TREI EXEMPLARE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR

TAGS: OGEN, RO

SUBIECT: OFICIAL-INFORMAL (B-36)

1. (C) ÎI TRIMITEM LUI JONATHAN UN DOCUMENT CIUDAT PENTRU A FI TRADUS DE SERVICIILE LINGVISTICE. ACESTA NE-A FOST ÎNMÎNAT DE MIHAI BOTEZ (RUGĂM PROTEJAŢI) CARE SUSŢINE CĂ A FOST RUGAT SĂ FACĂ ASTFEL DE O GRUPARE CARE INTENŢIONEAZĂ SĂ DUCĂ MAI DEPARTE STEAGUL PARTIDULUI NAŢIONAL ŢĂRĂNESC. EI L-AU RUGAT PE BOTEZ SĂ FACĂ ASTA DEOARECE AU ÎNCREDERE ÎN EL, DAR ACESTA SUSŢINE CĂ NU CUNOAŞTE FOARTE MULTE DESPRE GRUPARE ŞI NU DOREŞTE SĂ FIE ASOCIAT CU EA ÎN NICI UN FEL. DUPĂ CUM ÎNŢELEGEM NOI, IDEEA ESTE CĂ PARTIDUL NU A MURIT NICIODATĂ ŞI SUPRAVIEŢUIEŞTE CA UN DEPOZITAR AL TELURILOR PE CARE PARTIDUL LE-A STABILIT ÎNAINTE DE PRELUAREA

COMUNISTĂ A PUTERII. SE PARE CĂ NU A FOST NICIODATĂ INTERZIS. AM APRECIA O TRADUCERE OFICIALĂ DEOARECE SITUAŢIA NE DEPĂŞEŞTE.

2. (U) SECRET [NUME RĂMAS SECRETIZAT] A SUNAT ŞI A CERUT SĂ O SUNE URGENT PE SORA SA ÎN CONSTANŢA. EA NU A VRUT SĂ DISCUTE PROBLEMA CU NOI LA TELEFON.

ND LE NU
CUNOSC CARE ESTE PROBLEMA.

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05251 221326Z

3. (U) RUGĂM NU LUAŢI ÎN CONSIDERARE NUMĂRUL B-48 DE PE ULTIMUL O-I.

AR TREBUI SĂ FIE B-35.
FUNDERBURK

CONFIDENŢIAL
NN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

CEL MAI BUN EXEMPLAR DISPONIBIL
AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485678
Data: 25/02/2014

SECRET

PAGINA 01 BUCUREŞTI 03789 01 DIN 02 141411Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 SS-00 CIAE-00 DODE-00 NSCE-00 NSAE-00 SSO-00 HA-08 PM-10 PA-01 INRE-00 SP-02 SPD-01/033 W
--- 057031 141415Z/41
O 141350Z IUN 85
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC, IMEDIAT 2907
INFO AMBASADA AMERICANĂ OTTAWA PRIORITATE
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN PRIORITATE
AMBASADA AMERICANĂ BONN
CONSULATUL AMERICAN FRANKFURT

SECŢIUNE SECRETĂ 01 DIN 02BUCUREŞTI 03789

E.O. 12356: DECL: OADR
TAGS SHUM (TUDORAN, DORIN), RO
SUBIECT: TUDORAN ÎNCHEIE GREVA FOAMEI

1. (C) REZUMAT: DISIDENTUL ROMÂN, AUTORUL DORIN [TUDORAN] ŞI-A ÎNCHEIAT GREVA FOAMEI, CEL PUŢIN PENTRU MOMENT, DIN MOTIVE DE BOALĂ. DEŞI NU A REUŞIT/NU A REUŞIT ÎNCĂ SĂ GĂSEASCĂ UN MEDIC CARE SĂ-L EXAMINEZE, CONTACTELE NOASTRE NU PAR FOARTE ÎNGRIJORATE DE SĂNĂTATEA LUI. VIZITATORII STRĂINI SÎNT INTERZIŞI, IAR TELEFONUL LUI TUDORAN RĂMÎNE „DERANJAT". TOTUŞI, EL NU ŞI-A ABANDONAT DETERMINAREA DE A CONTINUA CAMPANIA SA PENTRU A I SE PERMITE SĂ EMIGREZE. DAR CEL PUŢIN UNUL DINTRE PRIETENII APROPIAŢI PUNE LA ÎNDOIALĂ ACUM DACĂ CONTINUAREA CONFRUNTĂRII DESCHISE - LA CARE CONDUCEREA DIN ROMÂNIA AR PUTEA CU GREU SĂ CEDEZE FĂRĂ SĂ AIBĂ IMAGINEA AFECTATĂ - N-AR PUTEA SĂ FIE MAI PUŢIN EFICIENTĂ DECÎT DIPLOMAŢIA DISCRETĂ.

SFÎRŞIT REZUMAT.

-

2. (U) PE 12 IUNIE AMABASADA A ÎNŢELES DINTR-O SURSĂ DE NECONTESTAT CĂ DISIDENTUL ROMÂN AUTORUL DORIN TUDORAN ŞI-A ÎNCHEIAT TEMPORAR GREVA FOAMEI, ÎNCEPUTĂ LA

SECRET

SECRET

PAGINA 02 BUCUREŞTI 0378901 DIN 02141411Z

JUMĂTATEA LUNII APRILIE, CA ULTIM PAS ÎN CAMPANIA SA PENTRU A OBŢINE PERMISIUNEA DE A EMIGRA DIN CAUZA SĂNĂTĂŢII PRECARE. DEŞI APARENT TUDORAN A FOST ÎNTRU CÎTVA HRĂNIT DE-A LUNGUL PERIOADEI DE GREVA FOAMEI, S-A CONSTATAT CĂ A SLĂBIT APROAPE 20 KG ŞI CĂ SUFEREA DE CEEA CE O SURSĂ A DESCRIS CA FIIND PRIMELE SEMNE DE SCORBUT. TOTUŞI, INFORMAŢIILE PE CARE LE PRIMIM SÎNT CĂ PLĂNUIEŞTE SĂ REIA POSTUL ODATĂ CE SĂNĂTATEA SA SE VA AMELIORA, ÎN CAZUL ÎN CARE NU SE VA APROPIA DE ŢELUL SĂU DE A EMIGRA.

-

3. (U) UN CORESPONDENT OCCIDENTAL CARE A ÎNCERCAT SĂ-L VIZITEZE PE TUDORAN ACASĂ LA EL A FOST OPRIT LA INTRARE DE UN POLIŢIST ÎN UNIFORMĂ CARE A SPUS CĂ BLOCUL SE AFLĂ „ÎN CARANTINĂ DIN CAUZA UNEI EPIDEMII DE TUBERCULOZĂ". ÎNCERCĂRILE AMBASADEI DE A-L SUNA PE TUDORAN NU AU AVUT SUCCES; APARENT, TELEFONUL SĂU RĂMÎNE „DERANJAT".

–

4. (C) ÎN CIUDA ACESTEI „CARANTINE", SE PARE CĂ PRIETENII CONTINUĂ SĂ AIBĂ ACCES LA TUDORAN; SURSA NOASTRĂ PRINCIPALĂ DOREŞTE SĂ-L VADĂ ÎN SEARA ACEASTA (14 IUNIE) ŞI A PROMIS O ANALIZĂ MÎINE. EI SPUN CĂ EL ESTE FOARTE SLĂBIT ŞI, CUM SE PRECIZEAZĂ MAI SUS, A SLĂBIT ÎN JUR DE 20 DE KILOGRAME. EI SPUN CĂ, DEŞI A ÎNCERCAT LA ÎNCEPUTUL GREVEI SĂ OBŢINĂ UN CONSULT MEDICAL, PÎNĂ ACUM NICI UN DOCTOR NU A FOST NICI DORNIC, NICI CAPABIL SĂ-L VIZITEZE; DIAGNOSTICUL DE „SCORBUT INCIPIENT" VINE DIN PARTEA UNUI PRIETEN CARE ESTE „CADRU MEDICAL", DAR NU DOCTOR. EI NEAGĂ PREZENŢA TUBERCULOZEI ÎN CARTIER CA FIIND LIPSITĂ DE ORICE CREDIBILITATE.

–

5. (C) ACELEAŞI SURSE INDICĂ FAPTUL CĂ TUDORAN PĂREA HOTĂRÎT SĂ CONTINUE GREVA FOAMEI CÎT DE REPEDE POSIBIL. TOTUŞI, CEL PUŢIN

SECRET

SECRET

PAGINA 03 BUCUREŞTI 0378901 DIN 02141411Z

O PERSOANĂ ŞI-A EXPRIMAT ÎNDOIALA CĂ ACEST LUCRU SE VA ÎNTÎMPLA ÎN CURÎND. TOTUŞI, NU AM AUZIT MANIFESTĂRI DE ÎNGRIJORARE ÎN LEGĂTURĂ CU STAREA LUI GENERALĂ DE SĂNĂTATE; O SURSĂ NE-A SPUS CĂ TUDORAN ERA „ÎNTR-UN FEL DE GREVĂ A FOAMEI UŞOARĂ", ÎN SENSUL CĂ A CONTINUAT SĂ MAI MĂNÎNCE DE LA ÎNCEPUT, PENTRU A-ŞI MENŢINE STAREA DE SĂNĂTATE. ASTFEL, DEŞI TUDORAN ESTE SLĂBIT ŞI BOLNAV, CONDIŢIA SA FIZICĂ NU ESTE ÎN ACEST MOMENT IREVERSIBIL DE GRAVĂ.

–

6. (C) DE ASEMENEA, PRIETENII NE SPUN CE JOC RISCANT A JUCAT TUDORAN CU AUTORITĂŢILE. DE EXEMPLU, EL NU POATE DECLARA CĂ E ÎN GREVA FOAMEI DIN MOMENT CE ACEST LUCRU LE-AR PERMITE AUTORITĂŢILOR SĂ-L ARESTEZE PENTRU TENTATIVĂ DE SINUCIDERE, SĂ-L HRĂNEASCĂ FORŢAT ŞI POATE CHIAR SĂ-L INTERNEZE ÎNTR-UN SPITAL DE PSIHIATRIE. LA FEL, EI SPUN CĂ APELUL TELEFONIC DE PE 26 APRILIE DE PE O LINIE DESCHISĂ CĂTRE AMBASADĂ, PRIN CARE „SE DISOCIA" DE RADIO EUROPA LIBERĂ ŞI DE ALTE COMUNICĂRI OCCIDENTALE DESPRE GREVA FOAMEI PE CARE O ŢINE A FOST NECESAR, DIN MOMENT CE, DACĂ AUTORITĂŢILE AR FI PUTUT SĂ-L ACUZE CĂ ERA SURSA UNOR INFORMAŢII TRANSMISE ÎN OCCIDENT, TUDORAN AR FI PUTUT FI ACUZAT DE „DEFĂIMAREA STATULUI ROMÂN", O INFRACŢIUNE. TOTUŞI, EI SUBLINIAZĂ FAPTUL CĂ EL CONTINUĂ SĂ SPERE LA O CÎT MAI LARGĂ EXPUNERE PUBLICĂ OCCIDENTALĂ ŞI ARATĂ CĂ AR FI O PROSTIE SĂ FACĂ UN ASTFEL DE GEST, PRECUM O GREVĂ A FOAMEI, FĂRĂ EXPUNERE PUBLICĂ ŞI „POLIŢA DE ASIGURARE DE VIAŢĂ" PE CARE ŞTIRILE DIN MEDIA OCCIDENTALĂ O PERMIT. ÎN ACELAŞI TIMP,

EI AVERTIZEAZĂ FERM CĂ EL NU POATE FI CITAT ŞI CĂ NU TREBUIE SĂ SE FACĂ REFERIRE LA COMUNICĂRILE DIN PARTEA LUI.

–

7. (C) CEL PUŢIN UN PRIETEN APROPIAT AI LUI TUDORAN, DEŞI

SECRET

NNN

SECRET

PAGINA 01 BUCUREŞTI 03789 02 DIN 02 141413Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 SS-00 CIAE-00 DODE-00 NSCE-00 NSAE-00 SSO-00 HA-08 PM-10 PA-01 INRE-00 SP-02 SPD-01/033 W
--- 057121 141416Z/50
O 141350Z IUN 85
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC, IMEDIAT 2908
INFO AMBASADA AMERICANĂ OTTAWA PRIORITATE
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN PRIORITATE
AMBASADA AMERICANĂ BONN
CONSULATUL AMERICAN FRANKFURT

SECŢIUNE SECRETĂ 02 DIN 02 BUCUREŞTI 03789

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS SHUM (TUDORAN, DORIN), RO
SUBIECT: TUDORAN ÎNCHEIE GREVA FOAMEI

NU FOARTE ÎNGRIJORAT CU PRIVIRE LA SĂNĂTATEA LUI, RIDICĂ PROBLEMA CĂ TUDORAN AR PUTEA SĂ SE GÎNDEASCĂ SĂ RENUNŢE DEFINITIV LA GREVA FOAMEI. ACEASTĂ SURSĂ SUBLINIAZĂ FAPTUL CĂ, FĂCÎND UN ASEMENEA GEST DE ÎNFRUNTARE, TUDORAN ESTE PUS ACUM ÎN FAŢA DILEMEI CĂ AR PUTEA SĂ NU PRIMEASCĂ APROBAREA CERERII DE PAŞAPORT DIN PARTEA CONDUCERII ROMÂNIEI FĂRĂ SĂ REIASĂ CĂ ACEASTA CEDEAZĂ LA PRESIUNE, O RUŞINE PE CARE NICI ACEASTĂ SURSĂ (NICI NOI) NU CREDE CĂ VA FI ACCEPTATĂ DE CONDUCEREA DE AICI. ÎN SCHIMB, SURSA A SUGERAT CĂ AR PUTEA FI TIMPUL PENTRU „O PRESIUNE DISCRETĂ DIN OCCIDENT", ALĂTURI DE O PERIOADĂ DE LINIŞTE DIN PARTEA LUI TUDORAN ÎN CAZUL ÎN CARE ACESTE EFORTURI DAU ROADE.

–

8. (C) COMENTARIU: PROBLEMA CU O ASTFEL DE TACTICĂ – DUPĂ CUM SUGERA ACEEAŞI SURSĂ MAI TÎRZIU – AR FI SĂ NE GÎNDIM DACĂ ORICE PROMISIUNE DIN PARTEA GUVERNULUI ROMÂNIEI, VENITĂ CA RĂSPUNS

LA ASTFEL DE EFORTURI SUBTILE, A FOST REALĂ. CREDEM CĂ ACEST LUCRU AR TREBUI
SECRET

SECRET

PAGINA 02 BUCUREŞTI 03789 02 DIN 02 141413Z

SĂ FIE O JUDECATĂ BAZATĂ PE CONŢINUTUL RĂSPUNSURILOR, DACĂ UN ASTFEL DE EFORT AR FI ÎNTREPRINS. SFÎRŞITUL COMENTARIULUI.

–

9. (SECRET) „SURSA DE NECONTESTAT" DIN PARAGRAFUL 2 (ŞI „PRIETEN APROPIAT" CITAT ÎN PARAGRAFELE URMĂTOARE) ESTE MATEMATICIANUL ŞI COLEGUL SĂU DE DISIDENŢĂ MIHAI BOTEZ, CARE ESTE DE ASEMENEA CANALUL PRIN CARE SCRISORILE LUI TUDORAN AJUNG LA NOI PENTRU A FI TRANSMISE LA EUROPA LIBERĂ. BOTEZ A AVUT ODATĂ CONTACTE FOARTE BUNE CU STRUCTURA PUTERII AICI ŞI MENŢINE ÎNCĂ O PARTE DINTRE ELE. DAR ŞI EL ESTE SUSPECTAT ŞI SUB SUPRAVEGHERE SEVERĂ PENTRU OPINIILE SALE ÎNDRĂZNEŢE ŞI PENTRU CONTACTELE CU NOI. UN CONTACT VALOROS PENTRU NOI ÎN ALTE DOMENII, BOTEZ ESTE ÎNTR-O SITUAŢIE FOARTE DELICATĂ ŞI TREBUIE PROTEJAT STRICT ÎN LEGĂTURĂ CU ORICE REFERIRE LA CAZUL TUDORAN ŞI LA SURSELE AMBASADEI ÎN GENERAL. TOTUŞI, NOI FURNIZĂM ACEASTĂ INFORMAŢIE PENTRU A PERMITE DEPARTAMENTULUI ŞI ALTORA SĂ EVALUEZE MAI BINE SUGESTIA FĂCUTĂ ÎN PARAGRAFUL 7 DE MAI SUS.

–

10. (C) RECOMANDARE: RECOMANDĂM CA, ÎN SITUAŢIA DE FAŢĂ, CAZUL TUDORAN SĂ FIE DISCUTAT ÎN CONTINUARE CU ROMÂNII DIN WASHINGTON ŞI OTTAWA CÎND E POSIBIL ŞI CA RADIO EUROPA LIBERĂ SĂ CONTINUE SĂ DIFUZEZE CÎT DE MULT DOREŞTE ŞTIRI DESPRE CAZUL LUI, CU AVERTISMENTUL CĂ EL (TUDORAN) NU TREBUIE CITAT CA SPUNÎND CĂ ESTE „ÎN GREVA FOAMEI" SAU IDENTIFICAT CA SURSĂ A INFORMAŢIILOR. DE ASEMENEA, RECOMANDĂM CA ACEST CAZ SĂ FIE ÎN CAPUL LISTEI DE PROBLEME PE CARE CONSILIERUL DERWINSKI LE VA RIDICA ÎN TIMPUL VIZITEI SALE AICI. ÎN CAZUL ÎN CARE DEPARTAMENTUL NU DOREŞTE SĂ PROCEDEZE ALTFEL, NOI PLĂNUIM SĂ-L PUNEM LA CURENT PE CONSILIERUL DERWINSKI CU ACESTE ULTIME MODIFICĂRI ODATĂ CE AJUNGE, PRESUPUNÎND CĂ ACEASTĂ CABLOGRAMĂ AR PUTEA SĂ NU AJUNGĂ LA TIMP PENTRU INCLUDEREA
SECRET

SECRET

PAGINA 03 BUCUREŞTI 0378902 DIN 02141413Z
ACOLO, ÎN MATERIALELE SALE INFORMATIVE. RECOMANDARE.

–

11. (C) ÎN FINAL, CA INFORMARE, DEŞI NU NE-AM AŞTEPTA LA REZULTATE RAPIDE SAU CONSIDERABILE ÎN ACEST CAZ, CHIAR ŞI CU INTERVENŢIA CONSILIERULUI, AM FI, BINEÎNŢELES, PREGĂTIŢI SĂ-L EXPEDIEM PE TUDORAN CÎT MAI REPEDE DUPĂ CE AR OBŢINE UN PAŞAPORT, DREPT UN CAZ UMANITAR SPECIAL ÎN FAZA FINALĂ A PROGRAMULUI NOSTRU T.C.P., CU CONDIŢIA CA DATELE SĂ FIE VALABILE. CORRY

SECRET

NNN

***

DESECRETIZAT PARŢIAL B3 INA

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485679 Data: 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 08009 01 DIN 02 041458Z
ACŢIUNE EUR-03

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 ONY-00 /004 W
--- 102243 041525Z/43 38
P 041416Z DEC 85
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON DC, PRIORITATE 5815

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 01 DIN 02 BUCUREŞTI 08009

PENTRU KUCHEL DE LA CLARKE, EUR/EEY, NUMAI TREI EXEMPLARE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: AMGT
SUBIECT: OFICIAL-INFORMAL (B-166)

1. (C) APRECIEM CU TOŢII FOARTE MULT TELEGRAMA (SECTOR 27013) CARE NE-A SCĂPAT DE OBLIGAŢIA ÎNTÎLNIRILOR. FACEM TOT CE PUTEM PENTRU A INCLUDE MAI MULTE CONTACTE PENTRU CEILALŢI ÎN PROGRAM.

2. (LOU) SOSIRI. TU ŞI CU MARK VEŢI SOSI CU AVIONUL DIN BERLIN? VA VENI ŞI DERWINSKI? SAU EL VA SOSI MAI REPEDE, DUPĂ CUM I S-A SUGERAT AMBASADORULUI LA WASHINGTON? CUM RĂMÎNE CU PERSONALUL LUI? VĂ RUGĂM SĂ NE ANUNŢAŢI, DE PREFERINŢĂ PE CANALUL PRINCIPAL, CÎT MAI REPEDE.

3. (U) MULŢUMIRI PENTRU AJUTOR ÎN CEEA CE PRIVEŞTE TDY-UL [TEMPORARY DUTY] PENTRU ALAN PARKER. NU L-AM URMĂRIT PE FRANK TUMMINIA, ÎN MARE PENTRU CĂ NU MAI AVEM TIMP ŞI CONSIDERĂM CĂ NE-AM ÎNDEPLINIT ÎNDATORIRILE DE OFIŢER DE CONTROL. SISTEMUL DE SECURITATE, COMUNICAŢIILE ŞI SECRETARII AU REPREZENTAT PROBLEME MAI MARI; MULŢUMIM PENTRU ORICE AJUTOR NE-AŢI OFERIT. TOTUŞI, PÎNĂ ACUM NU NI S-A OFERIT NICI UN SECRETAR.

–

4. (C) PROCEDURI DE EMIGRARE – LISTĂ DE REPREZENTARE (STAT OI – 140). VĂ VOM TRIMITE PÎNĂ LA
CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 08009 01 DIN 02 041458Z

SFÎRŞITUL ACESTEI SĂPTĂMÎNI NOUL TIP DE LISTĂ DE REPREZENTARE PE CARE PLĂNUIM SĂ O ÎNREGISTRĂM LUNAR LA MINISTERUL DE EXTERNE. DACĂ DEPARTAMENTUL ESTE DE ACORD CU LISTA, SUGERĂM CA DERWINSKI SĂ PREZINTE PRIMA LISTĂ ÎN TIMPUL VIZITEI SALE. AR FI ADECVAT CA EL SĂ PREZINTE ACEASTĂ PRIMĂ LISTĂ DIN MOMENT CE EL A INIŢIAT ÎNŢELEGEREA ŞI, DE ASEMENEA, CONSIDERĂM CĂ AR AVEA UN IMPACT MAI SEMNIFICATIV ASUPRA ACŢIUNII DE APROBARE INIŢIALĂ DE CĂTRE ROMÂNI.

5. (C) (CONTINUARE) NU CONSIDERĂM CĂ AR TREBUI PREZENTATĂ O ALTĂ LISTĂ A CAZURILOR SPECIALE ÎN TIMPUL VIZITEI. ROMÂNII AU PRECIZAT LA ÎNCEPUTUL NEGOCIERILOR NOASTRE PENTRU PROCEDURA DE EMIGRARE CĂ AR DORI SĂ DEŢINĂ O LISTĂ CONSOLIDATĂ CARE SĂ CONŢINĂ TOATE LISTELE DE REPREZENTARE. ASTFEL, EI CONSIDERĂ CĂ CONFUZIA STÎRNITĂ DE MULTIPLELE INTERVENŢII ÎN NUMELE SOLICITANŢILOR DE PAŞAPORT FĂCUTE DE DIFERIŢI CONGRESMENI, COMITETE ŞI INDIVIZI DIN SUA AR PUTEA FI EVITATĂ. DERWINSKI AR PUTEA OBŢINE ACELAŞI REZULTAT PRIN SELECTAREA CÎTORVA CAZURI DIN LISTA DE REPREZENTARE CARE SĂ FIE DE UN REAL INTERES PENTRU CONGRES, POATE PRIN SUBLINIEREA LOR.

–

6. (C) MAI MULT DESPRE PROCEDURILE DE EMIGRARE. TOT NU AM AUZIT NIMIC DIN PARTEA VOASTRĂ ÎN CEEA CE PRIVEŞTE CEREREA NOASTRĂ DIN OCTOMBRIE CU PRIVIRE LA APROBAREA TRADUCERII NOASTRE NEOFICIALE A SCRISORII DIN SUA (B-141, B-151). NOI FOLOSIM ÎN CONTINUARE VECHEA VERSIUNE A SCRISORII DE ELIGIBILITATE ŞI AM DORI SĂ ÎNCEPEM SĂ UTILIZĂM NOUA VERSIUNE OFERITĂ DE ROMÂNI ÎN CIORNA SCRISORII NOASTRE ÎN MOMENTUL ÎN CARE VOM AVEA APROBAREA DEPARTAMENTULUI. AVEM NEVOIE DE UN RĂSPUNS ÎN ACEASTĂ PRIVINŢĂ.
CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 08009 01 DIN 02 041458Z

7. (LOU) CAZUL LOGODNICEI (STAT OI-140). AM PRIMIT PETIŢIA K SECRET [CÎTEVA CUVINTE SECRETIZATE] I-AM SPUS CĂ VA FI INCLUSĂ ÎN URMĂTOAREA NOASTRĂ REPREZENTARE TRIMESTRIALĂ PENTRU A FI ÎNSCRISĂ ÎN IANUARIE. INCLUDEREA ÎN LISTA DE REPREZENTARE DIN DECEMBRIE A FOST O NEÎNŢELEGERE ÎN CEEA CE O PRIVEŞTE. DIN MOMENT CE ÎN PREZENT LUCRĂM LA UN NOU TIP DE LISTĂ DE REPREZENTARE CE URMEAZĂ A FI PREZENTATĂ LUNAR, EA AR PUTEA FI INCLUSĂ ÎN ACEASTĂ LISTĂ; TOTUŞI, NOI NU LE VOM SPUNE SOLICITANŢILOR DESPRE ACEASTĂ NOUĂ LISTĂ PÎNĂ CÎND NU O VOM FINALIZA.

8. (LOU) LISTE DE REPREZENTARE TRIMESTRIALE (STAT OI-140). CA DE OBICEI, I-AM PLASAT LISTELE DE REPREZENTARE PE IULIE ŞI OCTOMBRIE LUI TOM LYNCH, CHIAR DUPĂ PREZENTAREA LOR. DIN MOMENT CE ACESTE LISTE NU AU FOST PRIMITE ÎN DEPARTAMENT, AM TRIMIS PRIN POŞTA DIPLOMATICĂ COPII ALE AMBELOR LISTE LUI TOM COUNTRYMAN PE 2 DECEMBRIE.

–

9. (C) MIHAI BOTEZ (O-I NR. 138): AM ÎNCERCAT DE-A LUNGUL WEEKENDULUI TRECUT ŞI MAI DEVREME SĂ-L CONTACTĂM PE BOTEZ ÎNTR-UN LOC ÎN CARE AR FI PUTUT VORBI. A FOST VĂZUT ÎN MAI MULTE LOCURI (CINA CU ACAO ÎN URMĂ CU DOUĂ SĂPTĂMÎNI, DISCUŢIA CU CORESPONDENTUL AFP DE PE 21/11), CEEA CE ÎNSEAMNĂ CĂ S-A ÎNTORS DIN MADRID ŞI PARE A FI NESCHIMBAT. ACAO L-A ÎNGHESUIT ÎN SFÎRŞIT PE BOTEZ NOAPTEA TRECUTĂ (26/11) ŞI A REUŞIT SĂ-L ÎNTREBE DACĂ A MAI FOST PRESAT RECENT. BOTEZ I-A SPUS CĂ A FOST RIDICAT ŞI INTEROGAT TIMP DE DOUĂ ZILE, APARENT PE 16 ŞI 17/11. A SPUS CĂ A FOST „DE RUTINĂ ŞI NORMAL" ŞI („AFIŞÎND O MINĂ CURAJOASĂ", PRECIZEAZĂ ACAO)

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 08009 02 DIN 02 041510Z
ACŢIUNE EUR-03

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 ONY-00/004W
--- 102646 041528Z/43 38
P 041416Z DEC 85
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI

CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC, PRIORITATE 5816

CONFIDENŢIAL SECŢIUNE 02 DIN 02 BUCUREŞTI 08009

PENTRU KUCHEL DE LA CLARKE, EUR/EEY, NUMAI TREI EXEMPLARE

E.O.12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: AMGT
SUBIECT: OFICIAL-INFORMAL (B-166)

CĂ NU AR TREBUI SĂ NE FACEM GRIJI. BOTEZ, CARE NU A AVUT REŢINERI ÎN A NE OFERI DETALII DESPRE MOMENTE MAI DURE DIN TRECUT, NU A DAT NICI O INDICAŢIE CĂ AR FI FOST PRESAT ÎN TIMPUL INTEROGATORIULUI DIN WEEKEND SAU DESPRE CEVA DE NATURĂ FIZICĂ.

–

10. (C) BOTEZ, CONTINUARE: DUPĂ CONVERSAŢIA DE PE 26/11 ŞI ATITUDINEA INDIFERENTĂ A LUI BOTEZ, ACAO A COMENTAT CĂ ÎNTREGUL SCHIMB NU-I „MIROASE A BINE". ŞI NOUĂ NI SE PARE SUSPECT ŞI NE ÎNTREBĂM ÎNCOTRO SE ÎNDREAPTĂ MIHAI (ŞI POATE ŞI VLAD; NU ESTE EXCLUS CA CEI DOI SĂ AIBĂ O STRATEGIE PROPRIE). DE EXEMPLU, CU PUŢIN TIMP ÎNAINTE SĂ PLECE LA MADRID, MIHAI S-A STRĂDUIT SĂ-L IA DEOPARTE PE CONSILIERUL POLITIC, INSISTÎND CĂ NU VA FI LĂSAT NICIODATĂ SĂ MEARGĂ LA MADRID ŞI, CONVINS CĂ, DEŞI PRESIUNEA DEVENEA INTENSĂ, EL, BOTEZ, VA RĂMÎNE AICI ŞI VA CONTINUA SĂ INSISTE, INDIFERENT DE CONSECINŢE. NOI SÎNTEM DE ACORD CU ACAO CĂ LEGĂTURA BOTEZ-GEORGESCU TREBUIE SĂ FIE SURPRINZĂTOR DE DESCHISĂ ŞI DIRECTĂ, DACĂ ŞTIRI DESPRE (DUPĂ CUM BOTEZ ÎNSUŞI SPUNEA) UN „SECRET DE STAT" POT APĂREA ATÎT DE REPEDE ŞI ATÎT DE DETALIAT ÎNCÎT SĂ PERMITĂ POSTULUI DE RADIO EUROPA LIBERĂ SĂ EMITĂ LA DOAR O ZI SAU DOUĂ DUPĂ EVENIMENT. PARE

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 08009 02 DIN 02 041510Z

PUŢIN PLAUZIBIL.

–

11. (C) BOTEZ, CONTINUARE: CEA MAI BUNĂ IPOTEZĂ A NOASTRĂ ACUM – ŞI NU ESTE NIMIC ALTCEVA, ÎN ABSENŢA ALTOR INDICAŢII – E CĂ, ÎN CIUDA PROTESTELOR, BOTEZ AR PUTEA ÎNCERCA SĂ-ŞI ARANJEZE CALEA PENTRU PLECARE ŞI POATE O FUNCŢIE LA EUROPA LIBERĂ. ALTERNATIVA, TEORIA „DIAVOLEASCĂ" – DE ASEMENEA FĂRĂ DOVADĂ –, ESTE CĂ MIHAI A TRECUT DE PARTEA CEALALTĂ ŞI AR ÎNCERCA, DE EXEMPLU, SĂ STRECOARE CEVA

SCANDALOS ŞI COMPROMIŢĂTOR ÎN DOCUMENTELE AMPLE PE CARE I LE TRIMITEM OCAZIONAL LUI VLAD. ÎN SPRIJINUL ACESTEI TEORII VINE FAPTUL CĂ ACUM CÎTEVA SĂPTĂMÎNI MIHAI A ÎNCERCAT SĂ-L CONVINGĂ PE CONSILIERUL POLITIC SĂ TRIMITĂ CEVA CARE NU AVEA LEGĂTURĂ CU EUROPA LIBERĂ LA O ADRESĂ VEST-EUROPEANĂ; O EXAMINARE SUPERFICIALĂ A MATERIALULUI ARATĂ CĂ PUTEA SĂ FIE VORBA DE CEVA DUPĂ CUM A FOST DESCRIS MAI SUS DACĂ AR FI AJUNS ÎN MÎINI OSTILE. DIN ACEST MOTIV, ŞI PENTRU CĂ NU SÎNTEM UN OFICIU POŞTAL, CU EXCEPŢIA RADIO EUROPA LIBERĂ, I-AM RETURNAT LUI BOTEZ MATERIALUL.

–

12. (C) BOTEZ, CONCLUZIE: IDEEA PRINCIPALĂ ESTE CĂ NE GÎNDIM CĂ POATE E CEVA MAI MULT LA LEGĂTURA BOTEZ-GEORGESCU DECÎT NE SPUN EI ŞI CĂ IMPLICAREA LUI NESTOR [RATES] A DEVENIT TOT MAI PROBABILĂ ÎN ULTIMELE LUNI, PÎNĂ ÎN PUNCTUL ÎN CARE CHIAR ŞI UNUL DINTRE CEI MAI PUTERNICI MENTORI AI LUI (FOST AO [ADMINISTRATIVE OFFICER?]) A AVUT UNELE SEMNE DE ÎNTREBARE. NECESITĂ ATENŢIE ŞI PROBABIL PRECAUŢIE, ATÎT AICI, CÎT ŞI LA VOI.

–

13. (C) MIRCEA TATOS ERA UN PRIETEN APROPIAT AL CANDIDATULUI, CARE A LOCUIT CU FAMILIA TATOS PENTRU SCURT TIMP, CÎT A FOST BURSIER FULBRIGHT AICI ÎN ANII '70. TATOS A EMIGRAT ÎN SUA ÎN CADRUL PROGRAMULUI TCP ÎN 1982 ŞI ÎNŢELEGEM CĂ ACUM SE AFLĂ ÎN CAROLINA DE NORD. NIMIC NU INDICĂ O INTERVENŢIE SPECIALĂ

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 08009 02 DIN 02 041510Z

DIN TIMPUL PROCESĂRII SALE T.C.P., NICI NU AVEM CEVA CARE SĂ ARATE FAPTUL CĂ TATOS A FOST HĂRŢUIT, TOTURAT SAU ÎNCARCERAT. KIRK

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATE DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485653
Data: 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 00589 271324Z

ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 1NR-10 SS-00 CIAE-00 DODE-00 H-01 NSCE-00 NSAE-00 SSO-00 HA-08 L-03 PM-10 PA-01 OMB-01 INRE-00 USIE-00 SP-02 SNP-01 PRS-01 DSE-00 SCT-04 /043 W

--- 101732 271329Z/50

O 271324Z IAN 86

DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI

CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC, IMEDIAT 6733

INFO CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN IMEDIAT

AMBASADA AMERICANĂ PARIS PRIORITATE

AMBASADA AMERICANĂ SOFIA PRIORITATE

CONFIDENŢIAL BUCUREŞTI 00589

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR

TAGS: PHUM PINS RO (BOTEZ, MIHAI)

SUBIECT: RAPOARTE DESPRE MOARTEA LUI MIHAI BOTEZ: DE CITAT MARK TWAIN...

REF: SOFIA 0350 (NOTAL)

1. (DESECRETIZAT) O SURSĂ DE ÎNCREDERE DE AICI NE-A SPUS CĂ AU VORBIT PE LARG CU MATEMATICIANUL FUTUROLOG DIN ROMÂNIA MIHAI BOTEZ LA APROXIMATIV 12:00 GMT, ASTĂZI (27 IANUARIE). CONFORM SURSEI, LA ACEL MOMENT EL ERA SĂNĂTOS ŞI ÎN VIAŢĂ. SURSA ÎL CUNOAŞTE BINE PE BOTEZ. ASTFEL, PRESUPUNEM CĂ ŞTIREA PRIVIND MOARTEA SA A FOST PROBABIL O EROARE JURNALISTICĂ.

2. (CONFIDENŢIAL) SURSA DE MAI SUS ESTE SOACRA LUI BOTEZ, CONTACTATĂ DISCRET DE UN ANGAJAT AL AMBASADEI, DUPĂ PRIMIREA TELEGRAMEI. CONSILIERUL POLITIC SPERĂ SĂ SE ÎNTÎLNEASCĂ CU BOTEZ PE 28 IANUARIE. CA DE OBICEI, VA CONFIRMA.

3. (C) PENTRU SOFIA: NU AVEM CUNOŞTINŢĂ DESPRE REFERIRI RECENTE LA BOTEZ ÎN PRESA FRANCEZĂ. PUTEM DOAR SĂ SPECULĂM CĂ ŞTIREA

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 00589 271324Z

CITATĂ DE SOŢIA AMBASADORULUI A FOST O VERSIUNE DISTORSIONATĂ A UNUI ZVON PRELUAT DIN OCCIDENT - VECHI ACUM DE ŞASE SĂPTĂMÂNI ŞI NEFONDAT - CUM CĂ BOTEZ AR FI FOST REŢINUT ŞI INTEROGAT CU

RIGUROZITATE DE POLIŢIA SECRETĂ, DUPĂ ÎNTOARCEREA SA DIN PARIS. ÎN ORICE CAZ, VĂ SÎNTEM FOARTE RECUNOSCĂTORI PENTRU CĂ NE-AŢI FURNIZAT ASTFEL DE ŞTIRI CE POT CREA PROBLEME ŞI PRESUPUNEM CĂ AMBASADORUL FRANŢEI SE VA SIMŢI LA FEL DE UŞURAT SĂ AFLE CĂ SÎNT APARENT FALSE. KIRK

NNNN

***

DESECRETIZAT PARŢIAL NR. B6

AUTORITATE DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer

DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485697

Data: 25/02/2014

PAGINA 01 BUCUREŞTI 00040 061536Z

ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 DODE-00 NSAE-00 HA-08 PM-10 INRE-00 BIB-01 SP-02 /032 W

--- 105030 061548Z/50

O 061403Z IAN 86

DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI

CĂTRE CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN IMEDIAT

INFO SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 6347

USIA WASHINGTON DC PRIORITATE 4805

CONFIDENŢIAL BUCUREŞTI 00040

USIA PASS VOA/BRE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR

TAGS: PGOV PROP PHUM SOCI RO

SUBIECT: TRANSMISIUNILE DE LA RADIO EUROPA LIBERĂ PUN ÎN PRIMEJDIE SURSELE

1. CONFIDENŢIAL - ÎNTREGUL TEXT.

2. CONTACTUL AMBASADEI RESPONSABIL PENTRU MARE PARTE DIN INFORMAŢIILE NOASTRE DIN INTERIOR CU PRIVIRE LA GRANDIOSUL PROGRAM „SISTEMATIZAREA" DE REÎNNOIRE URBANĂ ŞI REDEZVOLTARE RURALĂ AL GUVERNULUI ROMÂNIEI SECRET [CÎTEVA CUVINTE SECRETIZATE] (PROTEJARE STRICTĂ), NE-A SPUS CĂ A FOST VIZITAT RECENT ŞI INTEROGAT DE POLIŢIA SECRETĂ ROMÂNĂ. VIZITA A AVUT LOC ÎN URMA TRANSMISIUNII DE LA RADIO EUROPA LIBERĂ A UNEI SCRISORI SEMNATE DE MAI MULTE

PERSOANE DE AICI, TRIMISĂ RECENT AUTORITĂŢILOR ÎN SEMN DE PROTEST FAŢĂ DE DISTRUGEREA ÎN PREZENT A BUCUREŞTIULUI ISTORIC ÎN NUMELE MODERNIZĂRII. SURSA A SPUS CĂ TEXTUL ACESTEI SCRISORI, AL CĂREI PRINCIPAL AUTOR SE ŞTIE CĂ ESTE EL, A FOST CITIT ÎN ÎNTREGIME LA RADIO EUROPA LIBERĂ. DEŞI NUMELE LUI NU A FOST MENŢIONAT EXPLICIT ÎN CADRUL EMISIUNII, TOTUŞI TEXTUL FOLOSIT LITERĂ CU LITERĂ I-A FACILITAT SECURITĂŢII IDENTIFICAREA LUI ŞI, A DECLARAT EL, L-A PUS SUB

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 00040 061536Z

O PRESIUNE INTENSĂ. EL A CERUT ÎN MOD URGENT CA NICI O ALTĂ TRANSMISIUNE, REPET, NICI O ALTĂ TRANSMISIUNE SĂ NU SE MAI FACĂ ŞI CA NICI UN ALT DOCUMENT ASEMĂNĂTOR SĂ NU MAI FIE FOLOSIT ACUM SAU ÎN VIITOR, ÎN CADRUL RADIO EUROPA LIBERĂ, DECÎT PENTRU DOCUMENTARE, FĂRĂ A MAI FI CITAT. (COMENTARIUL AMBASADEI: PENTRU CLARITATE, SE PARE CĂ ACESTA NU ESTE ACELAŞI DOCUMENT PRECUM CEL TRANSMIS ÎN '85 LA BUCUREŞTI 6862, DEŞI SUBIECTUL ESTE ACELAŞI. SFÎRŞITUL COMENTARIULUI.)

–

3. O ALTĂ SURSĂ DE ÎNCREDERE A AMBASADEI (ŞI A EUROPEI LIBERE), STATISTICIANUL FUTUROLOG MIHAI BOTEZ (PROTEJAŢI DE ASEMENEA) NE-A MENŢIONAT RECENT CĂ EUROPA LIBERĂ A TRANSMIS CU CÎTĂVA VREME ÎN URMĂ O SCRISOARE A SA – AŞA CUM SE PREVĂZUSE –, DAR L-A NUMIT CA AUTOR ÎN EMISIUNE. BOTEZ NE-A SPUS CĂ INTENŢIONEAZĂ SĂ TRIMITĂ MATERIALE LA EUROPA LIBERĂ, DAR CĂ NU A FOST MULŢUMIT SĂ FIE IDENTIFICAT CU ATÎTA CLARITATE CA AUTOR AL MATERIALELOR DIFUZATE PE POST.

–

4. AMBASADA SPRIJINĂ CU TĂRIE CEREREA LUI SECRET [NUME SECRETIZAT]. EL NU ESTE UNUL CARE SĂ EXAGEREZE DIFICULTATEA SITUAŢIEI LUI DE AICI. SUGERĂM CA RADIO EUROPA LIBERĂ/R.L. SĂ FIE EXTREM DE PRECAUTE, PENTRU A EVITA PE CÎT POSIBIL OFERIREA DE INFORMAŢII CARE SĂ DUCĂ LA IDENTIFICAREA AUTORILOR, CHIAR ŞI ATUNCI CÎND UNII – PRECUM BOTEZ, UNEORI – PAR SĂ-ŞI DOREASCĂ CA NUMELE LOR SĂ FIE FOLOSITE. SITUAŢIILE AMBELOR PERSOANE SÎNT DELICATE; UNEORI BOTEZ SE EXPUNE MAI MULT DECÎT WO, CEL PUŢIN ÎN PRIVINŢA GÎNDIRII, ŞI RECOMANDĂM CA RADIO EUROPA LIBERĂ/R.L. SĂ OFERE TUTUROR ACESTOR SURSE PROTECŢIE MAXIMĂ. CLARKE

CONFIDENŢIAL
SECRET [DOUĂ PAGINI ŞI UN SFERT SECRETIZATE]

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATE DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485696 Data: 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 01118 1808092
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 SS-00 CIAE-00 DODE-00 H-01 NSC-01 NSAE-00 HA-09 L-03 PM-10 CIP-07 PA-01 OMB-01 BIB-01 USIE-00 SP-02 SNP-01 PRS-01 DSE-00 SCT-04 /053 W
--- 224327 180820Z/11
O 180819Z FEB 86
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN IMEDIAT
INFO SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC 7121

CONFIDENŢIAL BUCUREŞTI 01118

MÜNCHEN CĂTRE BECKER; PASS R.E.L.

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PROP PHUM SCOM RO RFE (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: DISIDENT ROMÂN ÎNGRIJORAT DE DIFUZAREA LA RADIO EUROPA LIBERĂ A LUCRĂRII SALE DESPRE POLITICA EXTERNĂ

1. CONFIDENŢIAL – ÎNTREGUL TEXT.

–

2. LA ÎNTÎLNIREA DE PE 12 FEBRUARIE CU CONSILIERUL POLITIC, MATEMATICIANUL/FUTUROLOGUL ROMÂN MIHAI BOTEZ ŞI-A EXPRIMAT ÎNGRIJORAREA ASUPRA FAPTULUI CĂ RADIO EUROPA LIBERĂ ÎNCEPUSE SĂ DIFUZEZE O LUCRARE SCRISĂ DE BOTEZ, „RELAŢIILE DINTRE GUVERNUL SUA ŞI ROMÂNIA, 1968-1984", ŞI SĂ-L NUMEASCĂ EXPLICIT AUTOR. DEŞI BOTEZ ÎŞI EXPRIMASE ÎNAINTE [NUMAI] O UŞOARĂ ÎNGRIJORARE, ÎN ACEASTĂ ÎNTÎLNIRE EL A SPUS EXPLICIT CĂ ACESTE DIFUZĂRI AR PUTEA SĂ-I CREEZE PROBLEME AICI ŞI NE-A RUGAT SĂ-I TRANSMITEM LUI GEORGESCU DE LA RADIO EUROPA LIBERĂ SĂ DIMINUEZE TONUL CÎT DE MULT POSIBIL. ÎNTREBAT DIRECT, BOTEZ A SPUS CĂ EL NU (REPET, NU) CREDE CĂ AR MAI AJUTA CU CEVA CA DIFUZĂRILE SĂ FIE OPRITE: „ESTE PREA TÎRZIU PENTRU ASTA ACUM".

–

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 01118 180809Z

3. BOTEZ A EXPLICAT CĂ ÎI TRIMISESE MANUSCRISUL LUI GEORGESCU TOAMNA TRECUTĂ DOAR CA „MATERIAL DE SUPORT", NU PENTRU FOLOSIREA ÎN DIRECT; EL A SUGERAT CĂ PROBABIL GEORGESCU NU A PRIMIT SAU A ÎNŢELES GREŞIT INSTRUCŢIUNILE SALE. ÎN SPECIAL FOLOSIREA NUMELUI SĂU (BOTEZ) NU ESTE „FOARTE BINE PENTRU MINE", DIN MOMENT CE ÎN ALTE CONDIŢII AR FI PUTUT SĂ NEGE FAŢĂ DE ANCHETATORII SECURITĂŢII CĂ EL FUSESE SURSA. ACUM, A SPUS EL, SINGURA SA APĂRARE VA FI ACEEA DE A SUSŢINE CĂ ACESTEA ERAU „GÎNDURI PERSONALE" ŞI CĂ EL, PERSOANĂ NECALIFICATĂ CA SPECIALIST ÎN RELAŢII INTERNAŢIONALE, S-AR FI PUTUT ÎNŞELA, „DIN MOMENT CE AM UN PUNCT DE VEDERE LIMITAT". BOTEZ A RUGAT CA GEORGESCU SĂ ÎNCERCE SĂ TEMPEREZE DIFUZAREA A CEEA CE A RĂMAS DIN DOCUMENT (PRIN CARE SÎNTEM SIGURI CĂ SE REFEREA LA ORICE ATINGEA SAU CRITICA PREŞEDINTELE SAU MEMBRII FAMILIEI SALE SAU ALŢI ÎNALŢI OFICIALI ROMÂNI). BOTEZ A REPETAT DE DOUĂ ORI CĂ SPERA CA GEORGESCU SĂ POATĂ ELIMINA ORICE ALTE REFERINŢE SAU PASAJE CU „LIMBAJ MAI PUTERNIC".

–

4. COMENTARIUL AMBASADEI: NU ŞTIM CE INSTRUCŢIUNI AR FI PUTUT SĂ-I DEA BOTEZ LUI GEORGESCU LEGAT DE TRANSMITEREA DOCUMENTULUI TOAMNA TRECUTĂ. AM PRESUPUS CĂ ERA PENTRU DOCUMENTARE ŞI SÎNTEM PRIN URMARE LA FEL DE SURPRINŞI SĂ O AUZIM CITITĂ ÎN DIRECT, CU NUMELE LUI BOTEZ MENŢIONAT CA AUTOR. ÎN ORICE CAZ, BOTEZ ESTE FOARTE ÎNGRIJORAT ACUM. SPERĂ CA GEORGESCU SĂ-I POATĂ OFERI UN FEL DE ACOPERIRE, CONTINUÎND SĂ-I FOLOSEASCĂ LUCRAREA. TRIMTEM MAI DEPARTE ACEASTĂ ÎNGRIJORARE, FĂRĂ A FACE REFERIRE LA CEEA CE BOTEZ AR FI PUTUT SĂ-I SPUNĂ LUI GEORGESCU (SAU NOUĂ) ANTERIOR; SITUAŢIA ESTE DE AŞA NATURĂ ÎNCÎT CONSIDERĂM CĂ ÎNGRIJORAREA LUI BOTEZ ESTE ÎNDREPTĂŢITĂ.

–

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 01118 180809Z

5. CÎT DESPRE CONŢINUTUL LUCRĂRII, NOI NU AM ANALIZAT-O ÎN DETALIU – AU FOST TRIMISE COPII CĂTRE DEPARTAMENT TOAMNA TRECUTĂ PENTRU TRADUCEREA DOCUMENTULUI DE 41 DE PAGINI, DAR NU AM VĂZUT REZULTATUL – DEOARECE PRESUPUNEAM CĂ ERA DOAR PENTRU DOCUMENTARE. ACUM VOM ÎNCERCA SĂ CITIM CU ATENŢIE DOCUMENTUL,

SĂ OFERIM COMENTARII CARE SĂ CORESPUNDĂ FOLOSIRII ÎN CADRUL TRANSMITERII ÎN DIRECT. SFÎRŞITUL COMENTARIULUI. KIRK

CONFIDENŢIAL
NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATE DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departament de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485639
Data: 25/02/2014

PAGINA 01 BUCUREŞTI 02711 01 DIN 03 151943Z
ACŢIUNE EUR-00
INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 NSAE-00 /011 W
--- 035226 151954Z/37
P 151449Z APR 86
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN PRIORITATE
SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC 8326
INFO USIA WASHINGTON DC 5188
AMBASADA AMERICII SANTIAGO

UZ OFICIAL LIMITAT SECŢIUNEA 01 DIN 03 BUCUREŞTI 02711

USIA PASS VOA/BRE PENTRU BUNCHER;
SANTIAGO PENTRU AMBASADOR

E.O. 12356: N/A
TAGS: PINS, PGOV, SCUL, PROP, RFE, OEXC (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: STATUTUL ACTUAL AL FUTUROLOGULUI ROMÂN MIHAI BOTEZ

–

1. REZUMAT: I-AM OFERIT MATEMATICIANULUI ROMÂN MIHAI BOTEZ DOCUMENTAŢIE PENTRU A SE ÎNSCRIE LA O BURSĂ DE CERCETARE DE UN AN LA CENTRUL WOODROW WILSON DE LA INSTITUTUL SMITHSONIAN. INIŢIAL, EL A CERUT O BURSĂ DE STUDII DE TREI LUNI ACOLO, PENTRU A FINALIZA O CARTE. BOTEZ NU E SIGUR CUM AR TREBUI SĂ PROCEDEZE, DIN MOMENT CE NU CUNOAŞTE REZULTATELE EFORTURILOR ANTERIOARE FĂCUTE PRIN INTERMEDIUL UNUI PRIETEN, PROFESOR ÎN FRANŢA; EL CERE SFATUL LUI VLAD GEORGESCU DE LA RADIO EUROPA LIBERĂ. FAPTUL CĂ BOTEZ SE GÎNDEŞTE SĂ APLICE PENTRU BURSA DE LA WILSON CENTER NU ESTE CUNOSCUT DE GUVERNUL ROMÂNIEI ŞI ESTE UN SUBIECT DELICAT ÎN PREZENT. BOTEZ A FOST SUPUS UNEI PRESIUNI TOT MAI MARI DIN PARTEA REGIMULUI, POSIBIL DIN CAUZA DIFUZĂRII DE CĂTRE RADIO EUROPA LIBERĂ A UNEI LUCRĂRI PE CARE A SCRIS-O. TOTUŞI, EL ESTE

LIBER ŞI ÎNTR-O STARE BUNĂ ŞI OPTIMIST ÎN CEEA CE PRIVEŞTE VIITORUL, CHIAR DACĂ A TRECUT PRIN MAI MULTE INTEROGATORII
UZ OFICIAL LIMITAT
UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 02 BUCUREŞTI 02711 01 DIN 03 151943Z

INTENSE ÎN ULTIMELE SĂPTĂMÎNI. EL NE ROAGĂ SĂ-I TRANSMITEM ACEST LUCRU LUI GEORGESCU, CARE L-A SUNAT RECENT. BOTEZ SPUNE CĂ NU PUTEA SĂ RĂSPUNDĂ ÎNTREBĂRILOR DIRECTE ALE LUI GEORGESCU PE O LINIE TELEFONICĂ DESCHISĂ ŞI CEREA CA GEORGESCU SĂ FIE MAI DISCRET ÎN TIMPUL CONVORBIRILOR VIITOARE. PENTRU INFORMAŢIA LUI GEORGESCU, CEL PUŢIN ÎNCĂ O AMBASADĂ PRIETENĂ OCCIDENTALĂ URMĂREŞTE ATENT SITUAŢIA LUI BOTEZ.

CERERE DE ACŢIUNE (PARAGRAF 10): (A) CERE DE LA MÜNCHEN SĂ SE VERIFICE CU GEORGESCU STATUTUL ÎNSCRIERII LA WOODROW WILSON A LUI BOTEZ ŞI (B) ASIGURAREA LUI GEORGESCU CĂ BOTEZ ESTE BINE ŞI ÎN CONTACT REGULAT CU NOI, AICI; (C) DEPARTAMENTUL POATE AR DORI DE ASEMENEA SĂ IA ÎN CONSIDERARE CONTACTAREA DIRECTĂ A SMI/ CENTRULUI WOODROW WILSON. SFÎRŞIT REZUMAT/CERERE DE ACŢIUNE.

–

2. CONSILIERUL POLITIC DE LA AMBASADĂ A PRIMIT SĂPTĂMÎNA TRECUTĂ FORMULARELE DE ÎNSCRIERE PENTRU WOODROW WILSON CENTER DE LA INSTITUTUL SMITHSONIAN, TRIMISE DE GEORGESCU DE LA RADIO EUROPA LIBERĂ PRIN CONSULATUL GENERAL PENTRU EXPEDIEREA CĂTRE MATEMATICIANUL/FUTUROLOGUL ROMÂN MIHAI BOTEZ. TOTUŞI, ÎN LOC SĂ RETURNEZE FORMULARELE COMPLETATE DUPĂ PATRU ZILE (11 APRILIE), CUM ERA STABILIT, BOTEZ I-A SPUS CONSILIERULUI POLITIC CĂ AVEA NIŞTE NELĂMURIRI ŞI NE-A CERUT AJUTORUL PENTRU A LE ELUCIDA.

–

3. BOTEZ SPUNE CĂ ESTE NELĂMURIT DIN MOMENT CE EL ÎŞI DORISE STAGIU SCURT LA CENTRUL WOODROW WILSON, DE APROXIMATIV TREI LUNI, PENTRU A FINALIZA ACTUALIZAREA CĂRŢII SALE „O ABORDARE STRUCTURALĂ" LA ANALIZA SISTEMELOR SOCIALISTE. TOTUŞI,
UZ OFICIAL LIMITAT
UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 03 BUCUREŞTI 02711 01 DIN 03 151943Z

BOTEZ A MAI SPUS CĂ FORMULARELE DE ÎNSCRIERE PE CARE LE-A PRIMIT ERAU PENTRU O BURSĂ DE CERCETARE DE UN AN. MAI MULT, BOTEZ A SPUS CĂ A ÎNŢELES CĂ ÎNSCRIEREA PENTRU PERIOADA DE STUDIU MAI SCURTĂ FUSESE FĂCUTĂ DEJA PRIN INTERMEDIUL UNUI PROFESOR FRANCEZ DE ŞTIINŢE POLITICE, PIERRE HUSNER [HASSNER], CARE (CONFORM LUI BOTEZ) ARE NIŞTE LEGĂTURI CU SMITHSONIAN ŞI ESTE UN BUN PRIETEN

AL LUI BOTEZ. LA SFÎRŞITUL ANULUI TRECUT, CÎND CEI DOI S-AU ÎNTÎLNIT ÎN PARIS, BOTEZ I-A DESCRIS LUI HUSNER [HASSNER] PROIECTUL DE TREI LUNI PE CARE PLĂNUIA SĂ-L REALIZEZE LA CENTRUL WILSON. EL A SPUS CĂ HUSNER [HASSNER] I-A PROMIS SĂ ÎNAINTEZE ACEASTĂ DESCRIERE ŞI ALTE AMĂNUNTE DESPRE BOTEZ ŞI ÎN GENERAL SĂ SE OCUPE DE DOCUMENTELE NECESARE PENTRU A OBŢINE O BURSĂ DE STUDII DE TREI LUNI LA CENTRUL WILSON. BOTEZ NU ARE NICI UN EXEMPLAR DIN ACEASTĂ DESCRIERE A PROIECTULUI SĂU, DIN MOMENT CE A PĂSTRA UNUL AICI AR PUTEA SĂ-L EXPUNĂ LA UN OARECARE RISC. DE ATUNCI NU A MAI AUZIT NIMIC DIN PARTEA LUI HUSNER [HASSNER], DAR A PRESUPUS CĂ LUCRURILE SE DERULAU RAPID.

–

4. BOTEZ NU ARE NICI O PROBLEMĂ ÎN A SE ÎNSCRIE LA BURSA DE UN AN ŞI AR FI ÎNCÎNTAT DE PERSPECTIVA DE A PETRECE UN AN LA CENTRUL WOODROW WILSON, CUM FĂCUSE ŞI ÎN URMĂ CU ZECE ANI. TOTUŞI, EL NU E SIGUR CĂ AR PUTEA OBŢINE UN PERMIS DE IEŞIRE PENTRU MAI MULT DE TREI LUNI ŞI RESPINGE IDEEA DE A STA MAI MULT DECÎT I SE PERMITE PRIN VIZA LUI DE IEŞIRE DIN ROMÂNIA, ÎN CAZUL ÎN CARE AR OBŢINE O ASTFEL DE BURSĂ.

–

5. COMENTARIUL AMBASADEI: DUPĂ NIŞTE DISCUŢII, ATÎT NOI, CÎT ŞI BOTEZ SÎNTEM INCAPABILI SĂ ESTIMĂM PROBABILITATEA DE A OBŢINE O VIZĂ DE IEŞIRE PENTRU

UZ OFICIAL LIMITAT
UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 01 BUCUREŞTI 02711 02 DIN 03 151947Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 NSAE-00 /011 W
--- 035462 151956Z/37
P 151449Z APR 86
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN PRIORITATE
SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON DC 8327
INFO USIA WASHINGTON 5189
AMBASADA AMERICANĂ SANTIAGO

UZ OFICIAL LIMITAT SECŢIUNEA 02 DIN 03 BUCUREŞTI 02711

USIA PASS VOA/BRE PENTRU BUNCHER;
SANTIAGO PENTRU AMBASADOR

E.O. 12356: N/A
TAGS: PINS, PGOV, SCUL, PROP, RFE, OEXC (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: STATUTUL ACTUAL AL FUTUROLOGULUI ROMÂN

O BURSĂ DE STUDII DE TREI LUNI SAU PROMISIUNEA DE A LOCUI ÎN STRĂINĂTATE O PERIOADĂ MAI ÎNDELUNGATĂ PENTRU O BURSĂ. ÎNTR-UN CAZ RECENT, ÎN CIUDA INTERESELOR LA NIVEL ÎNALT DIN PARTEA CONGRESULUI ŞI A ALTORA DIN WASHINGTON (ŞI A EFORTULUI CONSIDERABIL DIN PARTEA AMBASADEI), NU AM REUŞIT SĂ OBŢINEM O PRELUNGIRE A UNEI ASTFEL DE VIZE DE IEŞIRE PE TREI LUNI PENTRU UN OM DE ŞTIINŢĂ ROMÂN CARE STUDIA ÎN SUA, ÎNTR-UN DOMENIU NECONTROVERSAT. CEL PUŢIN PENTRU MOMENT, SÎNT SEMNE CĂ ÎN CAZURI OBIŞNUITE, ACESTE VIZE STANDARD DE IEŞIRE PE TREI LUNI NU SE OBŢIN UŞOR, DAR ESTE POSIBIL; PRELUNGIREA ESTE DIFICILĂ, DACĂ NU IMPOSIBILĂ. DAT FIIND TRECUTUL LUI BOTEZ, NU ESTE SIGUR NICI DACĂ AR PUTEA OBŢINE O VIZĂ PE TREI LUNI. DACĂ AR OBŢINE-O, AR FI PROSTESC DIN PARTEA LUI BOTEZ SĂ STEA MAI MULT, DIN MOMENT CE GUVERNUL ROMÂNIEI AR AVEA UN MOTIV FOARTE BUN PENTRU A-I INVALIDA PAŞAPORTUL ŞI A REFUZA SĂ-L IA ÎNAPOI. REGIMUL

UZ OFICIAL LIMITAT

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 02 BUCUREŞTI 02711 02 DIN 03 151947Z

A ARĂTAT FOARTE CLAR ÎN TRECUT CĂ AR FI ÎNCÎNTAT DACĂ PISĂLOGUL DE BOTEZ AR FI DE ACORD SĂ EMIGREZE, DAR ACESTA ESTE DE NECLINTIT ÎN DECIZIA DE A RĂMÎNE CA SĂ CONTINUE LUPTA AICI. SFÎRŞIT COMENTARIU.

–

6. SUBIECT NOU, PENTRU MÜNCHEN: ÎN TIMPUL PRIMEI ÎNTÎLNIRI DE SĂPTĂMÎNA TRECUTĂ, BOTEZ I-A SPUS CONSILIERULUI POLITIC CĂ FUSESE SUNAT CU CÎTEVA ZILE ÎN URMĂ DE GEORGESCU, CARE SE AFLA ATUNCI ÎN MIJLOCUL UNEI CONFERINŢE A UNOR EXPERŢI DESPRE ROMÂNIA. CONFORM LUI BOTEZ, GEORGESCU ŞI-A EXPRIMAT ÎNGRIJORAREA MAJORĂ PENTRU SECURITATEA LUI BOTEZ ŞI A PUS MAI MULTE ÎNTREBĂRI (PRIN LINIA DESCHISĂ), PRECUM „EŞTI BINE? TE HĂRŢUIESC?". BOTEZ A SPUS CĂ, EVIDENT, NU PUTEA SĂ RĂSPUNDĂ ACESTOR ÎNTREBĂRI ÎN DETALIU PE UN CIRCUIT TELEFONIC DESCHIS, DIN MOMENT CE A ADMITE CĂ FUSESE CITAT DE SECURITATE AR REPREZENTA O ÎNCĂLCARE A LEGII CARE L-AR PUTEA SUPUNE LA ALTE HĂRŢUIRI, DACĂ NU CHIAR AREST. CHIAR ŞI A FI ÎNTREBAT ASTFEL DE LUCRURI REPREZINTĂ O SITUAŢIE NEPLĂCUTĂ PE CARE SPERĂ CA GEORGESCU SĂ O EVITE PE VIITOR. TOTUŞI, BOTEZ NE-A RUGAT SĂ-L ASIGURĂM PE GEORGESCU CĂ TOTUL ESTE BINE ÎN CEEA CE-I PRIVEŞTE PE EL ŞI PE SOŢIA LUI, CEL PUŢIN PENTRU MOMENT, ŞI CĂ ŞI-AR ANUNŢA PRIETENII DIN OCCIDENT (PRIN INTERMEDIUL AMBASADEI ŞI ALTOR CANALE) DACĂ SITUAŢIA S-AR SCHIMBA.

–

7. DE FAPT, BOTEZ I-A SPUS CONSILIERULUI POLITIC CĂ EL FUSESE CHEMAT DE SECURITATE ÎN ULTIMELE DOUĂ SĂPTĂMÎNI, POATE DE ŞASE SAU ŞAPTE ORI – SUSŢINEA CĂ PIERDUSE ŞIRUL. SECURITATEA INTENSIFICASE PRESIUNEA ASUPRA LUI, ÎN ACEL MOMENT IMPUNÎNDU-I SĂ SCRIE

SCRISORI CĂTRE EDITORI AI ZIARELOR OCCIDENTALE ÎN CARE SĂ-ŞI ARATE SPRIJINUL PENTRU POLITICA PREŞEDINTELUI CEAUŞESCU

UZ OFICIAL LIMITAT

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 03 BUCUREŞTI 02711 02 DIN 03 151947Z

ŞI SĂ CONTESTE „MINCIUNILE DESPRE ROMÂNIA". BOTEZ REFUZĂ SĂ FACĂ ASTFEL, ATÎT PENTRU CĂ EL SPUNE CĂ NU POATE GĂSI NICI O POLITICĂ DE-A LUI CEAUŞESCU PE CARE SĂ O SPRIJINE, CÎT ŞI PENTRU CĂ, CHIAR DACĂ AR PUTEA, SCRIIND O ASTFEL DE SCRISOARE, AR ACORDA SPRIJIN PROPAGANDISTIC REVENDICĂRII GUVERNULUI, EVIDENT FALSĂ, CĂ BOTEZ ESTE LIBER SĂ SCRIE SAU SĂ PUBLICE ORICE DOREŞTE. ÎN GENERAL, SPUNE BOTEZ, EL ESTE DE ASEMENEA ACUZAT DE „ERORI" (NESPECIFICATE). APĂRAREA LUI, CU SUCCES PÎNĂ ACUM, ESTE SĂ SUSŢINĂ CĂ ACESTEA AU FOST GÎNDURI PERSONALE CE NU ERAU DESTINATE DISEMINĂRII ŞI CĂ EL „NU ESTE UN EXPERT" ÎN PROBLEME DE POLITICĂ PUBLICĂ. BOTEZ PARE OPTIMIST CĂ VA PUTEA CONTINUA SĂ-I ŢINĂ LA DISTANŢĂ PE ANCHETATORII SĂI.

–

8. BOTEZ A DESCRIS ACESTE ŞEDINŢE DE INTEROGARE OARECUM AMĂNUNŢIT. ÎN MOD NORMAL, A SPUS EL, ESTE VIZITAT ÎN BIROUL SĂU, DUPĂ-AMIAZA TÎRZIU, DE OFICIALI AI UNIVERSITĂŢII CARE ÎI ADUC O CITAŢIE SĂ SE PREZINTE LA SECŢIA LOCALĂ DE MILIŢIE. O MAŞINĂ FĂRĂ ÎNSEMNE ŞI ÎNSOŢITORI ÎL AŞTEAPTĂ AFARĂ. DUPĂ CE AJUNGE LA SECŢIE ESTE PUS SĂ AŞTEPTE, DE MULTE ORI CÎTEVA ORE, APOI ESTE INTEROGAT (ÎNTOTDEAUNA) DE UN OFICIAL AL SERVICIULUI DE SECURITATE A STATULUI, NU DE MILIŢIE. ACESTE INTEROGATORII DUREAZĂ ADESEA PÎNĂ SEARA TÎRZIU, IAR O DATĂ PÎNĂ LA TREI SAU PATRU DIMINEAŢA. BOTEZ SPUNE CĂ NU A FOST NICIODATĂ ABUZAT FIZIC ÎN TIMPUL ACESTOR INTEROGATORII RECENTE, DAR ESTE SUB O PRESIUNE CONSIDERABIL MAI MARE DECÎT DE OBICEI PENTRU „ERORILE" SALE. EL SPUNE CĂ E CLAR CĂ SECURITĂŢII I-AR PLĂCEA SĂ-L AIBĂ CU CEVA LA MÎNĂ ŞI CĂ A FOST AMENINŢAT CU SANCŢIUNI CIVILE DACĂ

UZ OFICIAL LIMITAT

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 01 BUCUREŞTI 02711 03 DIN 03 160246Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 NSAE-00 /011 W
--- 050201 160257Z/63 38

P 151449Z APR 86
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN PRIORITATE
SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC 8328
INFO USIA WASHINGTON 5190
AMBASADA AMERICANĂ SANTIAGO

UZ OFICIAL LIMITAT SECŢIUNEA 03 DIN 03 BUCUREŞTI 02711

USIA PASS VOA/BRE PENTRU BUNCHER;
SANTIAGO PENTRU AMBASADOR

E.O. 12356: N/A
TAGS: PINS, PGOV, SCUL, PROP, RFE, OEXC (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: STATUTUL ACTUAL AL FUTUROLOGULUI ROMÂN

NU COOPEREAZĂ ÎN MODALITĂŢI NESPECIFICATE.

–

9. COMENTARIUL AMBASADEI: ACEASTĂ PRESIUNE CRESCÎNDĂ PARE SĂ FI ÎNCEPUT DUPĂ CĂLĂTORIA LUI BOTEZ ÎN OCCIDENT, LA SFÎRŞITUL ANULUI TRECUT, ÎN TIMPUL CĂREIA A ACORDAT MAI MULTE INTERVIURI, ŞI TRANSMISIUNEA DE LA ÎNCEPUTUL ACESTUI AN LA RADIO EUROPA LIBERĂ A UNEI LUCRĂRI PE CARE A SCRIS-O DESPRE RELAŢIILE SUA-ROMÂNIA, CARE CRITICA POLITICA SUA ŞI REGIMUL DE AICI. EL NU A FOST ACUZAT DEOCAMDATĂ DE NIMIC. ÎN VIZIUNEA NOASTRĂ, ACEST LUCRU PROBABIL ÎNSEAMNĂ CĂ SE BUCURĂ DE O OARECARE PROTECŢIE; APĂRAREA LUI CA „PERSOANA PRIVATĂ" NU A AVUT SUCCES ÎN ALTE CAZURI PE CARE LE CUNOAŞTEM, IAR REGIMUL AR PUTEA CU UŞURINŢĂ SĂ ADUNE SUFICIENTE DOVEZI PENTRU A-L ÎNCHIDE, DACĂ AR DORI. TOTUŞI, EL NU PARE PREOCUPAT ŞI RĂMÎNE ÎN LEGĂTURĂ STRÎNSĂ CU NOI. SFÎRŞIT

UZ OFICIAL LIMITAT

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 02 BUCUREŞTI 02711 03 DIN 03 160246Z
COMENTARIU.

–

10. ACŢIUNE CERUTĂ:

– (A) PENTRU MÜNCHEN: BOTEZ ÎI CERE SFATUL LUI GEORGESCU DACĂ AR TREBUI SĂ CONTINUE CU COMPLETAREA ŞI RETURNAREA FORMULARULUI PENTRU BURSA DE UN AN DE LA CENTRUL WOODROW WILSON. BOTEZ SPUNE CĂ GEORGESCU AR PUTEA CEL MAI BINE SĂ-ŞI DEA SEAMA CE ANUME S-A FĂCUT PÎNĂ ACUM ÎN ACEASTĂ PRIVINŢĂ, DE HUSNER [HASSNER] ŞI ALŢII. RUGĂM SĂ VĂ CONSULTAŢI CU GEORGESCU ŞI SĂ DAŢI INSTRUCŢIUNI.

– (B) DE ASEMENEA PENTRU MÜNCHEN: RUGĂM SĂ TRANSMITEŢI MAI DEPARTE DETALIILE PARAGRAFELOR ŞASE, ŞAPTE ŞI OPT CĂTRE GEORGESCU, CU RUGĂMINTEA LUI BOTEZ CA ORICE APEL TELEFONIC VIITOR SĂ FIE DISCRET. DE ASEMENEA, AŢI PUTEA SĂ-L ANUNŢAŢI PE GEORGESCU ŞI CĂ AMBASADA (PRECUM ŞI O ALTĂ AMBASADĂ NATO) ÎNCEARCĂ SĂ URMĂREASCĂ SITUAŢIA LUI BOTEZ DE AICI; NOI CĂUTĂM SĂ STABILIM UN NOU MECANISM DE „ALERTĂ", DE A TRAGE ALARMA ÎN CAZUL ARESTĂRII SALE, CA ÎNLOCUITOR PENTRU UNUL CARE E PE CALE SĂ DEVINĂ DEPĂŞIT.

– (C) PENTRU DEPARTAMENT: SUGERĂM CĂ AR FI DE ASEMENEA FOLOSITOR (ŞI, LA FEL CA MAI SUS, BOTEZ NU ARE NICI O OBIECŢIE) DACĂ DEPARTAMENTUL AR PUTEA FACE CERCETĂRI CONFIDENŢIALE LA CENTRUL WOODROW WILSON, PENTRU A AFLA ÎN CE STADIU SE AFLĂ CEREREA LUI BOTEZ. DACĂ SE FAC ASTFEL DE CERCETĂRI, RECOMANDĂM CA GEORGESCU (ŞI NOI) SĂ FIE INFORMAT. KIRK

UZ OFICIAL LIMITAT

– SFÎRŞITUL DOCUMENTULUI –

***

DESECRETIZAT PARŢIAL B6

AUTORITATE DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485652
Data: 26/06/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 04684 01 DIN 04 300632Z
ACŢIUNE EUR-00
INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 DODE-00 H-01 NSAE-00 HA-09 PA-01 SP-02 PRS-01 /025W
--- 100167 300748Z/12
P 300907Z IUN 86
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 9700
INFO USIA WASHINGTON DC PRIORITATE 5457
USDOC WASHINGTON DC PRIORITATE
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN PRIORITATE
AMBASADA AMERICANĂ PARIS

CONFIDENŢIAL SECŢIUNE 01 DIN 04 BUCUREŞTI 04684

USIA PASS VOA/BRE PENTRU ED MAINLAND;

USDOC FOR 4232/EUR/OEEASA/JAY BURGESS ;
MÜNCHEN PASS RFE

E.O. 12356 : DECL : OADR
TAGS : PHUM, PGOV, SCUL, CVIS, RO
SUBIECT : „ACTIVIŞTI" ROMÂNI DORESC EXPUNERE PUBLICĂ ÎN OCCIDENT

REFS : (A) 85 BUCUREŞTI 7350, (B) BUCUREŞTI 3651,
- (C) BUCUREŞTI 2711 (ALL NOTAL)
-

1. (C) REZUMAT : DOI ACTIVIŞTI ROMÂNI SE CONFRUNTĂ SAU SE VOR CONFRUNTA ÎN SCURT TIMP PARTE CU O PRESIUNE CRESCUTĂ DIN PARTEA AUTORITĂŢILOR DE AICI, ÎN ÎNCERCAREA DE A-I FACE SĂ SE CONFORMEZE. AMBII, ŞI UN AL TREILEA INDIVID AL CĂRUI CAZ ESTE DE INTERES ÎN OCCIDENT, AU SPUS CLAR CĂ SIMT CĂ EXPUNEREA PUBLICĂ OCCIDENTALĂ ESTE SINGURA LOR SPERANŢĂ.
-

- MATEMATICIANUL/FUTUROLOGUL MIHAI BOTEZ A FOST RUGAT SĂ DEMISIONEZE DE LA UNIVERSITATE. ACEST LUCRU VINE ÎN URMA REPETATELOR INTEROGATORII FĂCUTE DE OFIŢERII SECURITĂŢII INTERNE
CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 04684 01 DIN 04 300632Z

DE-A LUNGUL ULTIMELOR CÂTORVA LUNI ŞI ESTE EFECTUL NEMULŢUMIRII OFICIALILOR CU PRIVIRE LA DECLARAŢIILE PE CARE LE-A DAT JURNALIŞTILOR OCCIDENTALI LA SFÎRŞITUL ANULUI TRECUT ŞI AL UNEI LUCRĂRI CITITE LA RADIO EUROPA LIBERĂ ÎN CARE BOTEZ ERA CITAT CRITICÎND REGIMUL. BOTEZ CREDE CĂ CEREREA DEMISIEI ESTE DOAR O STRATAGEMĂ ; A REFUZAT. TOTUŞI, LOCUL DE MUNCĂ AL SOŢIEI SALE ESTE DE ASEMENEA ÎN PERICOL, IAR BOTEZ CREDE CĂ „APARATUL" DE AICI S-AR APRINDE DACĂ LI S-AR PĂREA CĂ ACEST CAZ NU MAI ESTE DE INTERES SPECIAL PENTRU OCCIDENT. PÎNĂ ACUM NU A FOST AGRESAT FIZIC.
-

- SECRET [UN RÎND ŞI JUMĂTATE SECRETIZAT] A ÎNCEPUT O GREVĂ A FOAMEI ÎN MAI, CĂUTÎND SĂ FORŢEZE AUTORITĂŢILE ROMÂNE SĂ-I PERMITĂ SĂ EMIGREZE. A FOST ARESTAT ŞI HRĂNIT CU FORŢA INTRAVENOS, ELIBERAT CÎTEVA ZILE MAI TÎRZIU. DEŞI SUB O PRESIUNE FOARTE MARE, EL ESTE HOTĂRÎT SĂ CONTINUE EFORTURILE DE A IEŞI DIN ŢARĂ ÎMPREUNĂ CU FAMILIA LUI. ACUM LE-A SCRIS PREŞEDINTELUI, PARTIDULUI ŞI ALTORA, ANUNŢÎND CĂ VA ÎNCEPE O ALTĂ GREVĂ A FOAMEI PE 10 IULIE DACĂ NU VA PRIMI UN PAŞAPORT.
-

- SECRET [NUME SECRETIZAT] A FOST ELIBERAT LA ÎNCEPUTUL ACESTUI AN, DUPĂ CE A FOST ÎNCARCERAT PENTRU SCOATEREA ILEGALĂ DIN ŢARĂ A FRATELUI SĂU, SECRET [NUME SECRETIZAT] TOCMAI I S-A RESPINS CEREREA DE A EMIGRA. EL PLĂNUIEŞTE UN APEL, DAR (ÎN PRIVAT) NE-A SPUS CĂ NU-ŞI FACE SPERANŢE FĂRĂ PRESIUNE DIN PARTEA OCCIDENTULUI.
-

- COMENTARIUL AMBASADEI : SÎNTEM DE ACORD CĂ EXPUNEREA PUBLICĂ AR FI DE DORIT ÎN TOATE ACESTE CAZURI. TOTUŞI, AM AVERTIZA CĂ SITUAŢIA TREBUIE
CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 04684 01 DIN 04 300632Z

GESTIONATĂ CU GRIJĂ : UN TRATAMENT EXCESIV DE STRIDENT SAU CITĂRI DIRECTE PE ANUMITE SUBIECTE AR PUTEA PROVOCA REACŢII DURE AICI, ÎN CIUDA PUBLICITĂŢII. SFÎRŞIT COMENTARIU ŞI REZUMAT
-

MIHAI BOTEZ :

.....

2. (LOU) ÎNTR-O SERIE DE CONVERSAŢII DIN ULTIMELE SĂPTĂMÎNI, „DISIDENTUL" ROMÂN, MATEMATICIANUL MIHAI BOTEZ A INDICAT CĂ SE AFLĂ SUB PRESIUNE CONSTANTĂ DIN PARTEA REGIMULUI, FIIND INTEROGAT DE TREI SAU PATRU ORI PE SĂPTĂMÎNĂ. DE EXEMPLU, BOTEZ NE-A SPUS MAI DEVREME CĂ I SE ORDONASE SĂ SCRIE SCRISORI CĂTRE OCCIDENT CARE SĂ SPRIJINE CLAUZA NAŢIUNII CELEI MAI FAVORIZATE PENTRU ROMÂNIA, ÎN BAZA FAPTULUI CĂ AICI EXISTĂ LIBERTATE RELIGIOASĂ ŞI DE ALTE TIPURI, ŞI CĂ, SCRIIND ASTFEL DE SCRISORI, DOVEDEA CĂ NU I SE IMPUNEAU NICI UN FEL DE RESTRICŢII. A REFUZAT. MAI RECENT (25 IUNIE), BOTEZ NE-A SPUS CĂ ÎNCĂ NU PRIMISE UN REFUZ OFICIAL LA CEREREA SA RECENTĂ PENTRU PAŞAPORT, CU SCOPUL DE A PARTICIPA LA O CONFERINŢĂ ÎN PARIS LUNA VIITOARE, CU TEMA „ROMÂNIA DUPĂ CEAUŞESCU". TOTUŞI, A SPUS CĂ ÎN UNA DINTRE ŞEDINŢELE SALE DE INTEROGARE DE SĂPTĂMÎNA TRECUTĂ I S-A ORDONAT SĂ LE SCRIE ORGANIZATORILOR CONFERINŢEI DE LA PARIS, RETRĂGÎNDU-ŞI ÎNSCRIEREA PENTRU PARTICIPARE PE ORICE MOTIV DOREA - BOALĂ, PROGRAM ÎNCĂRCAT SAU CEVA SIMILAR. DIN NOU, BOTEZ A REFUZAT. DEŞI CONSIDERĂ CĂ E PREA PUŢIN PROBABIL SĂ I SE PERMITĂ SĂ PARTICIPE, A MENŢIONAT CĂ ORGANIZATORII FRANCEZI (UN „PROFESOR CLAUDE KARNDOH" [KARNOOUH]) L-AU SUNAT AICI SĂPTĂMÎNA TRECUTĂ, INSISTÎND SĂ PARTICIPE ; EL SPERĂ CĂ ASTFEL DE ATENŢII VOR CONTINUA, DIN MOMENT CE ÎI OFERĂ SINGURA POSIBILITATE

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 04684 02 DIN 04 300634Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 DODE-00 H-01 NSAE-00 HA-09 PA-01 SP-02 PRS-01 /025 W
--- 100216 300749Z/12
P 300907Z IUN 86
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 9701
INFO USIA WASHINGTON, DC PRIORITATE 5458
USDOC WASHINGTON, DC PRIORITATE
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN PRIORITATE
AMBASADA AMERICANĂ PARIS

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 02 DIN 04 BUCUREŞTI 04684

USIA PASS VOA/BRE PENTRU ED MAINLAND;
USDOC FOR 4232/EUR/OEEASA/JAY BURGESS;
MÜNCHEN PASS RFE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PHUM, PGOV, SCUL, CVIS, RO
SUBIECT: „ACTIVIŞTI" ROMÂNI DORESC EXPUNERE PUBLICĂ ÎN OCCIDENT

PRIN CARE I S-AR PUTEA PERMITE SĂ MEARGĂ.

–

3. (LOU) DE ASEMENEA, BOTEZ NE-A SPUS CĂ SĂPTĂMÎNA TRECUTĂ A FOST CHEMAT ÎN BIROUL RECTORULUI UNIVERSITĂŢII ŞI I S-A COMUNICAT CĂ ANGAJAREA LUI PERMANENTĂ ÎN CALITATE DE CADRU DIDACTIC „NU AR FI ÎN INTERESUL UNIVERSITĂŢII"; I S-A CERUT SĂ DEMISIONEZE DE BUNĂVOIE. ACEASTA, A SPUS BOTEZ, A VENIT DUPĂ O TENTATIVĂ CLARĂ (DUPĂ CUM ÎŞI DĂ SEAMA ACUM) DE A ATINGE ACELAŞI SCOP ÎN URMĂ CU TREI SĂPTĂMÎNI. ÎN ACEL MOMENT, A SPUS BOTEZ, A FOST CHEMAT LA O ÎNTREVEDERE PERSONALĂ CU MINISTRUL DE ATUNCI AL MINELOR (ŞI MEMBRU PERMANENT AL COMITETULUI POLITIC EXECUTIV), ILIE VERDEŢ, CARE I-A OFERIT UN POST IMPORTANT ÎNTR-UN NOU INSTITUT DE PROGRAMARE ŞI CALCUL CARE URMA

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 04684 02 DIN 04 300634Z

SĂ FIE CREAT DE MINISTERUL MINELOR. VERDEŢ L-A PRESAT ÎN MOD REPETAT PE BOTEZ SĂ ACCEPTE SLUJBA ŞI, „PENTRU CĂ AR FI DIFICIL SĂ SE ARANJEZE UN TRANSFER ÎN ALT MOD", A INSISTAT CA BOTEZ SĂ DEMISIONEZE DIN POZIŢIA SA DE LA UNIVERSITATE, ASTFEL ÎNCÎT SĂ POATĂ FI PRELUAT FĂRĂ ÎNTÎRZIERE DE MINISTER, PENTRU NOUA SLUJBĂ. BOTEZ A SPUS CĂ, PĂRÎNDU-I-SE SUSPECT CHIAR DE ATUNCI, A REFUZAT PÎNĂ CÎND MINISTERUL AR FI PUTUT SĂ-I FURNIZEZE MAI MULTE DETALII. ÎN URMA DEMITERII ABRUPTE A LUI VERDEŢ DIN POSTUL DE MINISTRU ŞI DIN CONDUCEREA PARTIDULUI LA ÎNCEPUTUL ACESTEI SĂPTĂMÎNI, BOTEZ A SPUS CĂ ERA CLAR CĂ OFERTA FUSESE DOAR O STRATAGEMĂ PENTRU A-L FACE SĂ PĂRĂSEASCĂ UNIVERSITATEA ÎN MOD VOLUNTAR. BOTEZ SPUNE CĂ, DACĂ FĂCEA ASTA, ESTE SIGUR CĂ NOUL POST DE CONDUCERE ÎN CERCETARE CARE ÎI FUSESE OFERIT S-AR FI EVAPORAT, LĂSÎNDU-L FĂRĂ SERVICIU (ŞI ASTFEL PASIBIL DE ACUZAŢII DE „PARAZITISM SOCIAL", DACĂ NU AR FI ACCEPTAT O SLUJBĂ OFERITĂ DE STAT, PROBABIL ÎNTR-UN ORĂŞEL ÎNDEPĂRTAT).

–

4. (LOU) BOTEZ SPUNE CĂ NU INTENŢIONEAZĂ SĂ DEMISIONEZE VOLUNTAR ŞI SIMTE CĂ POATE REZISTA ÎN FAŢA ACESTOR PRESIUNI, CEL PUŢIN LA INTENSITATEA LOR DE ACUM. TOTUŞI, EL SPUNE CĂ ESTE IMPORTANT CA CEREREA DE A DEMISIONA SĂ FIE MEDIATIZATĂ ÎN OCCIDENT; ÎN CAZ CONTRAR, DACĂ MAI TÎRZIU VA FI DEMIS DIN FUNCŢIE, REGIMUL DE AICI AR PUTEA ÎNCERCA SĂ SUSŢINĂ CĂ A FOST DORINŢA LUI SAU UN REZULTAT AL NEAJUNSURILOR SALE PROFESIONALE.

–

5. (C) DACĂ SE GÎNDESC SĂ FOLOSEASCĂ ACEST MATERIAL, VOCEA AMERICII ŞI RADIO EUROPA LIBERĂ AR TREBUI SĂ ŢINĂ CONT DE FAPTUL CĂ BOTEZ NU POATE FI CITAT CU DETALII DESPRE INTEROGATORIILE LUI LA SECURITATE SAU COMENTARII ÎN MOD SPECIAL CRITICE LA ADRESA REGIMULUI. TOTUŞI, EL A INDICAT FAPTUL CĂ AR

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 04684 02 DIN 04 300634Z

PUTEA SĂ CONFIRME PERSOANELOR DIN OCCIDENT CARE-L SUNĂ, DE EXEMPLU, CĂ I S-A CERUT SĂ DEMISIONEZE ŞI SĂ DESCRIE UNELE DIN CIRCUMSTANŢELE CERERII, PRECUM ŞI SITUAŢIA LUI ACTUALĂ. TOTUŞI, EL NU POATE RĂSPUNDE UNOR ÎNTREBĂRI PRECUM „TE AFLI ÎN MOMENTUL DE FAŢĂ SUB PRESIUNE DIN PARTEA SECURITĂŢII?" ŞI, DE FAPT, ASTFEL DE ÎNTREBĂRI AR PUTEA SĂ-I FACĂ VIAŢA MAI GREA ÎN CAZUL INTEROGATORIILOR URMĂTOARE CE VOR AVEA LOC CU SIGURANŢĂ AICI.

–

SECRET [UNUL SAU DOUĂ CUVINTE SECRETIZATE]

.....

6. (LOU) SECRET [NUME SECRETIZAT] ÎN EFORTURILE PENTRU NOUA CONSTRUCŢIE CARE AU DUS LA CONFRUNTARE ŞI, ÎN FINAL, LA DEMOLARE. LA SCURT TIMP DUPĂ ACEASTĂ CONFRUNTARE (ÎN IUNIE 1985) A FOST ARESTAT DE SECURITATE ŞI REŢINUT ÎN SECRET MAI MULTE ZILE. ÎN ACEST TIMP A FOST BĂTUT ÎN MOD REPETAT, LA UN MOMENT DAT FIIND ÎMBRĂCAT ÎNTR-UN COSTUM DE CAUCIUC (ASEMĂNĂTOR CU UN COSTUM DE SCAFANDRU), APARENT PENTRU A PREVENI APARIŢIA UNOR SEMNE PREA EVIDENTE ALE BĂTĂII. ALTE DETALII SÎNT OFERITE ÎN REF A. ELIBERAT MAI TÎRZIU FĂRĂ SĂ FIE PUS SUB ACUZARE ŞI FĂRĂ VREO EXPLICAŢIE OFICIALĂ, SECRET [CUVINTE SECRETIZATE] SUFERISE VĂTĂMĂRI FIZICE CONSIDERABILE. DE ATUNCI A FĂCUT EFORTURI MARI PENTRU A I SE PERMITE SĂ EMIGREZE ŞI ESTE ÎNREGISTRAT ÎN PROGRAMUL TCP AL AMBASADEI.

–

7. (LOU) REF B RAPORTEAZĂ CĂ SECRET [NUME SECRETIZAT] A INTRAT ÎN GREVA FOAMEI LA ÎNCEPUTUL ACESTUI AN PENTRU A OBŢINE

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 04684 03 DIN 04 300636Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 DODE-00 H-01 NSAE-00 HA-09 PA-01 SP-02 PRS-01 /025 W
--- 100234 300750Z/12
P 300907Z IUN 86
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 9702
INFO USIA WASHINGTON, DC PRIORITATE 5459
USDOC WASHINGTON, DC PRIORITATE
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN PRIORITATE
AMBASADA AMERICANĂ PARIS

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 03 DIN 04 BUCUREŞTI 04684

USIA PASS VOA/BRE PENTRU ED MAINLAND ;
USDOC FOR 4232/EUR/OEEASA/JAY BURGESS ;
MUNICH PASS RFE

E.O. 12356 : DECL : LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS : PHUM, PGOV, SCUL, CVIS, RO

SUBIECT : „ACTIVIŞTI" ROMÂNI DORESC EXPUNERE PUBLICĂ ÎN OCCIDENT

UN PAŞAPORT, DAR A FOST ARESTAT ŞI HRĂNIT CU FORŢA. MAI TÎRZIU, RADIO EUROPA LIBERĂ A TRANSMIS ACEASTĂ ŞTIRE, DAR DOAR DUPĂ CE SECRET [NUME SCRETIZAT] A FOST ELIBERAT. CU TOATE ACESTEA, SECRET [NUME SECRETIZAT] S-A BUCURAT DE MEDIATIZAREA CAZULUI SĂU, CHIAR DACĂ ÎNŢELEGEM CĂ I-A ADUS ŞEDINŢE SUPLIMENTARE DE INTEROGARE.

–

8. (C) AMBASADA A INTRAT ÎN POSESIA UNEI SCRISORI DIN 21 IUNIE DE LA SECRET [NUME SECRETIZAT] CĂTRE O PERSOANĂ DIN BUCUREŞTI CARE ACŢIONEAZĂ DREPT PUNCT DE LEGĂTURĂ PENTRU EFORTURILE DIN CADRUL COMUNITĂŢII DE ACTIVIŞTI RELIGIOŞI DE A OFERI SPRIJIN RECIPROC. NICI SURSA, NICI DESTINATARUL NU ŞTIU CĂ AMBASADA SE AFLĂ ÎN POSESIA ACESTEI SCRISORI ŞI NU AR TREBUI FĂCUTĂ NICI O MENŢIUNE DESPRE EA

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 04684 03 DIN 04 300636Z

SAU DESPRE CITATE DIN TEXTUL PE CARE ÎL REDĂM MAI JOS CU ROL ILUSTRATIV.

–

9. (LOU) ÎN SCRISOARE SE RELATEAZĂ :

– „DUPĂ CE M-AM ÎNTORS DIN SPITAL" (DUPĂ HRĂNIREA SA FORŢATĂ) „MI-AM RELUAT MUNCA, DAR AM FOST URMĂRIT ŞI ŢINUT SUB OBSERVAŢIE DE CĂTRE SECURITATE ÎN FIECARE CLIPĂ. PE 12 IUNIE AM FOST DUS LA SECŢIA JUDEŢEANĂ DE MILIŢIE DIN BOTOŞANI, UNDE AM FOST ÎNTREBAT DESPRE MAI MULTE «CHESTIUNI» DESPRE CARE NU ŞTIAM NIMIC, PRINTRE CARE : «CINE A TRIMIS SCRISORI LA EUROPA LIBERĂ ŞI CUM AU AJUNS ACOLO?». BINEÎNŢELES, CHIAR DACĂ AŞ FI ŞTIUT ŞI EI M-AR FI AMENINŢAT CĂ-MI TAIE MÎINILE, TOT NU AŞ FI SPUS NICI UN CUVÎNT DESPRE ASTA. PE 17 IUNIE AM FOST CHEMAT LA OFICIUL PAŞAPOARTE ŞI INFORMAT CU PRIVIRE LA CEREREA MEA CĂ NU VA AVEA LOC ÎNTRUNIREA" (DE OBICEI TRIMESTRIALĂ) „COMISIEI DE LA PAŞAPOARTE ŞI CĂ VA TREBUI SĂ AŞTEPT". SCRIITORUL SPUNE MAI DEPARTE CĂ A SCRIS MAI MULTE SCRISORI – CĂTRE PREŞEDINTELE CEAUŞESCU, CĂTRE COMITETUL CENTRAL AL PARTIDULUI, CĂTRE ELENA CEAUŞESCU ŞI CĂTRE OFICIUL PAŞAPOARTE DIN BOTOŞANI „ÎN CARE AM ANUNŢAT CĂ, DIN 10 IULIE 1986, VOI ÎNCEPE O NOUĂ GREVĂ A FOAMEI ŞI SÎNT ŞI MAI HOTĂRÎT SĂ O FAC. VĂ ROG SĂ MĂ AJUTAŢI ŞI SĂ TRANSMITEŢI VESTEA CĂTRE E.L." (EUROPA LIBERĂ) „ŞI POATE CĂ EI O SĂ-MI SPUNĂ POVESTEA. PUTEŢI FI SIGURI CĂ NIMENI NU VA ŞTI NIMIC DESPRE MINE" (ÎN CAZ CONTRAR). „NU ŞTIU CUM SĂ VĂ SPUN SĂ PROCEDAŢI,

DAR FACEŢI CUM CREDEŢI CĂ E MAI BINE." SCRIITORUL ÎNCHEIE PRIN A SPUNE CĂ NU ARE ALTĂ ALTERNATIVĂ, FĂRĂ
CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 04684 03 DIN 04 300636Z

MEDIATIZARE VA DISPĂREA ŞI SE LASĂ ÎN VOIA DOMNULUI.

–

10. (C) CA MAI SUS, ACEASTĂ SCRISOARE ESTE CITATĂ DOAR PENTRU A OFERI O PERSPECTIVĂ CU PRIVIRE LA SECRET [NUME SECRETIZAT] ŞI MOTIVELE SALE. CONŢINUTUL SAU CHIAR EXISTENŢA EI NU TREBUIE DEZVĂLUITE ÎN NICI UN CAZ. ÎN A NU DEZVĂLUI PE SECRET [NUME SECRETIZAT] DREPT SURSA INFORMAŢIEI SAU CA SOLICITÎND ATENŢIE OCCIDENTALĂ – ŞI ÎN MOD SPECIAL A EUROPEI LIBERE.

–

SECRET

.....

11. (LOU) SECRET [NUME SECRETIZAT] A PRIMIT UN TERMEN LUNG DE AREST CÎND S-A DESCOPERIT CĂ ÎŞI FOLOSISE BIROUL SECRET [NUME SECRETIZAT] PENTRU A-L SCOATE PE FRATELE LUI (ŞI PE UN PRIETEN) ÎN MOD ILEGAL DIN ŢARĂ, CU O CAMIONETĂ PLINĂ CU HAINE CU DESTINAŢIA ITALIA. LA TRIBUNAL SECRET [NUME SECRETIZAT] A PLEDAT DE BUNĂVOIE VINOVAT; TOTUŞI, MAI TÎRZIU A DEVENIT CLAR CĂ SEVERITATEA SENTINŢEI ŞI TRATAMENTUL DIN TIMPUL ŞEDERII LA ÎNCHISOARE AU FOST INFLUENŢATE DE FAPTUL CĂ AUTORITĂŢILE AU DESCOPERIT MARI CANTITĂŢI DE LITERATURĂ RELIGIOASĂ LA EL ACASĂ. SECRET [NUME SECRETIZAT] A FOST TRANSFERAT CĂTRE INFAMUL PENITENCIAR-SPITAL JILAVA LA SFÎRŞITUL ANULUI TRECUT, DAR ÎN MARTIE A FOST ELIBERAT BRUSC ŞI DEFINITIV DIN ÎNCHISOARE ŞI I S-A PERMIS SĂ SE ÎNTOARCĂ ACASĂ. DE ATUNCI EL CAUTĂ SĂ EMIGREZE. OPRIT DE MILIŢIE SĂ INTRE ÎN CONSULAT, EL A REUŞIT SĂ TRIMITĂ VORBĂ CĂTRE OCCIDENT. OFIŢERII AMBASADEI S-AU DEPLASAT LA BACĂU, L-AU LOCALIZAT PE SECRET [NUME SECRETIZAT] ŞI AU ARANJAT SĂ INTRE ÎN

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 04684 04 DIN 04 300639Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 DODE-00 H-01 NSAE-00 HA-09 PA-01 SP-02 PRS-01 /025 W
--- 100275 300751Z/12
P 300907Z IUN 86
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 9703
INFO USIA WASHINGTON, DC, PRIORITATE 5460
USDOC WASHINGTON, DC, PRIORITATE
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN PRIORITATE
AMBASADA AMERICANĂ PARIS

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 04 DIN 04 BUCUREŞTI 04684

USIA PASS VOA/BRE PENTRU ED MAINLAND;
USDOC FOR 4232/EUR/OEEASA/JAY BURGESS;
MUNICH PASS RFE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PHUM, PGOV, SCUL, CVIS, RO
SUBIECT: „ACTIVIŞTI" ROMÂNI DORESC EXPUNERE PUBLICĂ ÎN OCCIDENT

CONSULAT SUB ESCORTĂ, PENTRU UN INTERVIU. NOI L-AM RECOMANDAT PENTRU PROCESARE ÎN PROGRAMUL NOSTRU „STCP".

–

12. (LOU) SECRET [NUME SECRETIZAT] A SUNAT UN OFIŢER CONSULAR LA ÎNCEPUTUL ACESTEI SĂPTĂMÎNI. DEŞI CONVORBIREA A FOST ÎNTRERUPTĂ DE PATRU ORI, SECRET [nume secretizat] A REUŞIT SĂ TRANSMITĂ VESTEA CĂ CEREREA LUI PENTRU EMIGRARE FUSESE RESPINSĂ. A SPUS CĂ PLĂNUIEŞTE SĂ FACĂ APEL, DAR CĂ ARE SLABE SPERANŢE CĂ VA AVEA SUCCES, DACĂ INTERESUL PUBLICULUI OCCIDENTAL CU PRIVIRE LA CAZUL LUI NU VA DEVENI EVIDENT PENTRU AUTORITĂŢILE DE AICI. DEŞI SE PARE CĂ SECRET [NUME SECRETIZAT] ÎNSUŞI ESTE PERMANENT SUB SUPRAVEGHERE, NU A INDICAT NICI O TENTATIVĂ RECENTĂ DE A-L PRESA SĂ RENUNŢE LA CEREREA SA. TOTUŞI, AUTORITĂŢILE CONTINUĂ SĂ-ŞI EXPRIME INDIGNAREA FAŢĂ DE RUŞINEA PE CARE CAZURI PRECUM AL LUI O PROVOACĂ.
CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 04684 04 DIN 04 300639Z

ACUM CÎTEVA SĂPTĂMÎNI, FRATELE LUI MAI MIC „GIGI, DUPĂ CE A VIZITAT O RUDĂ ÎN ORAŞUL DIN VEST TIMIŞOARA, A FOST ARESTAT ŞI DAT JOS DINTR-UN TREN CARE MERGEA SPRE EST, FIIND ACUZAT DE TENTATIVĂ DE TRECERE ILEGALĂ A FRONTIEREI". CÎND S-A AFLAT CĂ GIGI SE ÎNDREPTA ÎN CEALALTĂ DIRECŢIE, AUTORITĂŢILE L-AU AMENINŢAT CĂ-L ACUZĂ DE

„SPECULĂ VALUTARĂ", DEŞI SURSA NOASTRĂ NE-A RAPORTAT CĂ NU EXISTĂ O BAZĂ NICI PENTRU ACEA ACUZAŢIE. NU DEŢINEM DATE ÎN PREZENT DESPRE STATUTUL LUI GIGI, MENŢIONĂM CAZUL LUI DOAR PENTRU A ILUSTRA CĂ ÎNTREAGA FAMILIE SECRET [NUME SECRETIZAT] PARE SĂ FIE PE „LISTA NEAGRĂ" A AUTORITĂŢILOR DE AICI.

-

ALTĂ VINIETĂ:

.....

13. (LOU) DREPT DOVADĂ CĂ, ÎN CIUDA DECIZIEI REGIMULUI DE A ELIBERA ŞI/SAU A PERMITE EMIGRAREA MULTOR CAZURI DE INTERES PENTRU OCCIDENT, AUTORITĂŢILE LOCALE CONTINUĂ SĂ-ŞI MANIFESTE NEMULŢUMIREA FAŢĂ DE ACEASTĂ STARE DE LUCRURI, VĂ OFERIM URMĂTOARELE:

- UN GRUP DE OAMENI CARE O SPRIJINEAU SAU VOIAU SĂ-I TRANSMITĂ GÎNDURI BUNE AU ÎNSOŢIT-O PE CARMEN POPESCU, UNUL DINTRE PRIMII ACTIVIŞTI „SLOMR", CĂREIA I S-A PERMIS SĂ EMIGREZE RECENT (ÎN FRANŢA), LA FRONTIERĂ. PE DRUMUL DE ÎNTOARCERE, MEMBRI AI GRUPULUI AU FOST ARESTAŢI DE FORŢE ALE SECURITĂŢII INTERNE ŞI INTEROGAŢI. UNEI PERSOANE DIN GRUP, SECRET [NUME SECRETIZAT] DIN FETEŞTI (JUDEŢUL IALOMIŢA), I S-AU CONFISCAT FOTOGRAFII ŞI UN CARNET - APARENT, UN JURNAL PERSONAL. DEŞI GRUPUL A FOST ELIBERAT PÎNĂ LA URMĂ, AUTORITĂŢILE AU REFUZAT SĂ-I RETURNEZE CARNETUL LUI SECRET [NUME SECRETIZAT] „DIN CAUZA CONŢINUTULUI SĂU". SURSELE NOASTRE SPUN

CONFIDENŢIAL
CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 04684 04 DIN 04 300639Z

CĂ CELE MAI CONTROVERSATE NOTE DIN JURNAL ERAU POEZII ŞI ALTE CITATE LITERARE, TOATE DE NATURĂ APOLITICĂ. REFUZUL A FOST CUPRINS ÎNTR-O NOTĂ OFICIALĂ DIN PARTEA DIVIZIEI DE INVESTIGAŢII PENALE A MINISTERULUI DE INTERNE, DIN CARE AMBASADA A REUŞIT SĂ OBŢINĂ O COPIE.

-

14. (C) COMENTARIUL AMBASADEI: TRIMITEM MAI DEPARTE ACEASTĂ NOTIFICARE DESPRE SECRET [NUME SECRETIZAT], BOTEZ ŞI SECRET [NUME SECRETIZAT] PENTRU ÎNREGISTRARE ŞI PENTRU EVENTUALITATEA ÎN CARE AR PUTEA - SPERĂM - OFERI O BAZĂ PENTRU ATRAGEREA ATENŢIEI PRESEI OCCIDENTALE. MARE PARTE A ACESTUI RAPORT A FOST ETICHETATĂ „UZ OFICIAL LIMITAT" PENTRU A PERMITE SĂ FIE ARĂTAT CELOR DE LA RADIO EUROPA LIBERĂ ŞI ALTOR REPREZENTANŢI MEDIA PRIETENI ŞI DEMNI DE ÎNCREDERE. TOTUŞI, AVERTIZĂM ÎNCĂ O DATĂ CĂ ÎN ORICE FEL AR FI UTILIZAT ACEST MATERIAL, CITITORII AR TREBUI SĂ RESPECTE AVERTISMENTELE DE MAI SUS.

-

15. (LOU) NUMĂRUL DE TELEFON DIN BUCUREŞTI AL LUI BOTEZ ESTE SECRET [NUMĂR DE TELEFON SECRETIZAT] ALTĂ CONFIRMARE DIN PARTEA UNEI SURSE DESPRE SITUAŢIA SECRET [NUME SECRETIZAT] ESTE MAI DIFICILĂ, DAR SOCRII LUI, (PRENUME NECUNOSCUTE) SECRET [NUME SECRETIZAT] TRĂIESC ÎN DOROHOI (JUDEŢUL BOTOŞANI), TELEFON SECRET [NUMĂR DE TELEFON SECRETIZAT] SURSA NOASTRĂ A SUGERAT CĂ EI AR PUTEA FI DORNICI SĂ RĂSPUNDĂ LA ÎNTREBĂRI DESPRE GINERELE LOR. SECRET [NUME SECRETIZAT] ÎN BACĂU. NU ARE TELEFON, DAR POATE FI CONTACTAT PRIN PĂRINŢII SĂI, TELEFON SECRET [NUMĂR DE TELEFON SECRETIZAT]. KIRK

CONFIDENŢIAL
NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

DEBLOCAT
AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485648 Data: 25/02/2014

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05339 01 DIN 02 221021Z
ACŢIUNE EUR-00
INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 SCL-01 CIAE-00 DODE-00 H-01 IO-17 NSAE-00 HA-09 PA-01 BIB-01 SP-02 PRS-01 /044W
--- 150343 221059Z/16 38
R 220928Z IUL 86
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN
INFO SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC 0176
USIA WASHINGTON, DC 5566

UZ OFICIAL LIMITAT SECŢIUNEA 01 DIN 02 BUCUREŞTI 05339

USIA ALSO PASS VOA/BRE

E.O. 12356: N/A
TAGS: PHUM, PGOV, SCUL, RO (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: RAPORT DE SITUAŢIE: MATEMATICIANUL ROMÂN - MIHAI BOTEZ

-

1. REZUMAT: SITUAŢIA MATEMATICIANULUI ROMÂN MIHAI BOTEZ, UNEORI UN CRITIC VEHEMENT AL REGIMULUI, RĂMÎNE NESCHIMBATĂ. BOTEZ NU S-A PREZENTAT LA O ŞEDINŢĂ PROGRAMATĂ CU DR. CAROL HANSEN, ÎNALT FUNCŢIONAR AL COMITETULUI PENTRU RELAŢII EXTERNE AL SENATULUI, VENIT ÎN VIZITĂ, PROVOCÎND ÎNGRIJORAREA CĂ AR FI FOST OPRIT SĂ VINĂ. ACESTE TEMERI AU LUAT AMPLOARE CÎND BOTEZ NU S-A PREZENTAT NICI MAI TÎRZIU LA O ALTĂ ÎNTÎLNIRE PROGRAMATĂ ÎN MOD REGULAT. ÎNTR-O ÎNTÎLNIRE DE PE 18 IULIE, BOTEZ A EXPLICAT CĂ ÎNŢELESESE GREŞIT UNDE TREBUIA SĂ AIBĂ LOC ÎNTÎLNIREA CU HANSEN. A SPUS CĂ ARE DE-A FACE CU O PRESIUNE TOT MAI MARE LA UNIVERSITATE, DAR CĂ PÎNĂ ACUM A REUŞIT SĂ-ŞI PĂSTREZE POSTUL. PLĂNUIEŞTE SĂ NU FIE CONTACTABIL PENTRU URMĂTOARELE APROXIMATIV 10 ZILE, PE LITORAL. BOTEZ NE-A OFERIT NIŞTE DOCUMENTE PENTRU A-I FI TRANSMISE LUI VLAD GEORGESCU

UZ OFICIAL LIMITAT

UZ OFICIAL LIMITAT

DE LA RADIO EUROPA LIBERĂ, INCLUSIV FORMULARUL LUI DE ÎNSCRIERE REFĂCUT PENTRU O BURSĂ LA WOODROW WILSON.

CERERE DE ACŢIUNE (PENTRU MÜNCHEN): RUGĂM SĂ DEBLOCAŢI ŞI SĂ-I TRANSMITEŢI MESAJUL LUI DR. GEORGESCU PERSONAL. AM FI RECUNOSCĂTORI SĂ-I PRIMIM COMENTARIILE.

SFÎRŞIT REZUMAT ŞI CERERE DE ACŢIUNE

–

2. DUPĂ CE A LIPSIT DE LA ÎNTÎLNIREA CU HANSEN (ÎN CIUDA FAPTULUI CĂ I S-A TRIMIS UN TELEX REFERITOR LA ORĂ ŞI LOC), MATEMATICIANUL BOTEZ NU A APĂRUT NICI LA UN „PRÎNZ OFICIAL" REGULAT, LA ÎNCEPUTUL URMĂTOAREI SĂPTĂMÎNI; TENTATIVELE DE A-L CONTACTA PRIN ALTE CANALE S-AU DOVEDIT DE ASEMENEA A FI FĂRĂ SUCCES, CONDUCÎND LA ÎNGRIJORAREA CĂ AR FI FOST ARESTAT. TOTUŞI, BOTEZ ŞI-A FĂCUT APARIŢIA LA UN EVENIMENT MONDEN PE 16 IULIE, SCUZÎNDU-SE PENTRU O NEÎNŢELEGERE CARE L-A DETERMINAT SĂ RATEZE ÎNTÎLNIREA CU HANSEN ŞI FĂRĂ VREO EXPLICAŢIE REFERITOARE LA ÎNTÎLNIREA RATATĂ DE MAI TÎRZIU.

–

3. LA ÎNTÎLNIREA LOR DE PE 18 IULIE, BOTEZ I-A SPUS CONSILIERULUI POLITIC CĂ ESTE PRESAT ÎN CONTINUARE SĂ RENUNŢE LA POSTUL SĂU DE LA UNIVERSITATE, DAR CONTINUĂ SĂ REZISTE. A SPUS CĂ ULTIMA MIŞCARE FUSESE SĂ-L SCOATĂ SĂPTĂMÎNA TRECUTĂ DIN COMISIA DE ADMITERE A UNIVERSITĂŢII. ÎN ACELAŞI TIMP, PERMISUL DE INTRARE ÎN CLĂDIRE ÎI

FUSESE RETRAS, NEMAIPUTÎND ASTFEL SĂ INTRE ÎN BIROUL SĂU. BOTEZ A PRECIZAT CĂ A CREZUT CĂ A FOST O MĂSURĂ TEMPORARĂ, CARE AVEA LEGĂTURĂ CU FAPTUL CĂ LA UNIVERSITATE AVUSESERĂ LOC EXAMENE ÎN ULTIMA SĂPTĂMÎNĂ. „POATE CĂ N-AU VRUT SĂ COMENTEZ CEVA MAI TÎRZIU", A SPECULAT, CU PRIVIRE LA TIPUL EXAMENULUI SAU LA STUDENŢI.

UZ OFICIAL LIMITAT

UZ OFICIAL LIMITAT

–

4. BOTEZ A SPUS CĂ, ÎN ORICE CAZ, EL SE AFLĂ ACUM ÎNTR-UN FEL DE CONCEDIU NEOFICIAL. SE BUCURĂ DE ACEST LUCRU, DIN MOMENT CE-I DĂ OCAZIA SĂ-ŞI DUCĂ SOŢIA (CARE ESTE DE ASEMENEA SUB PRESIUNE LA LOCUL EI DE MUNCĂ ŞI SE SIMTE STRESATĂ) LA MALUL MĂRII; CEI DOI PLĂNUIESC SĂ PETREACĂ SĂPTĂMÎNA URMĂTOARE ÎN DOBROGEA. EL A EXPLICAT CĂ NU POATE CERE LIBER ÎN ACEST SCOP, DIN MOMENT CE SOLICITASE DEJA CONCEDIU PENTRU CEREREA DE PAŞAPORT, PENTRU A CĂLĂTORI LA PARIS LA ÎNCEPUTUL LUNII CA TURIST. SPERA SĂ PARTICIPE ACOLO LA O CONFERINŢĂ DESPRE ROMÂNIA, PRINTRE ALTELE. CUM CEREREA DE PAŞAPORT NU I-A FOST NICIODATĂ RESPINSĂ OFICIAL, BOTEZ A SPUS CĂ, PRACTIC, ESTE ÎNCĂ VALABILĂ. DEŞI A RENUNŢAT LA IDEEA CĂ CEREREA LUI AR PUTEA FI APROBATĂ, BOTEZ A EXPLICAT CĂ NU O VA RETRAGE DIN PRINCIPIU. LEGEA DIN ROMÂNIA OFERĂ CETĂŢENILOR DE AICI DREPTUL DE A CĂLĂTORI; DACĂ ACEST LUCRU LE ESTE INTERZIS, TEORETIC, EI AU DREPTUL SĂ ŞTIE DE CE. ASTFEL, BOTEZ A INDICAT CĂ VA LĂSA ACEASTĂ CERERE DE PAŞAPORT ÎN AŞTEPTARE PÎNĂ CÎND I SE VA FURNIZA UN RĂSPUNS CARE SĂ ARATE MOTIVUL REFUZULUI; EL A EXPLICAT CĂ, PRIN CEREREA DE MODIFICARE A PERIOADEI DE CONCEDIU, AR INVALIDA CEREREA PENTRU PAŞAPORT, CONFORM LEGILOR DE AICI, ÎNLOCUIND EFECTIV CEREREA LUI ANTERIOARĂ DE CONCEDIU.

–

5. COMENTARIUL AMBASADEI: ORICÎT DE ALAMBICATĂ AR FI ACEASTĂ RELATARE, ÎN CONTEXTUL ROMÂNIEI SOCIALISTE PARE O DESCRIERE EXACTĂ PLAUZIBILĂ A CEEA CE I S-A ÎNTÎMPLAT MATEMATICIANULUI BOTEZ. TOTUŞI, NOI CREDEM CĂ EL AR PUTEA AVEA PROBLEME MAI MARI DECÎT VREA SĂ ADMITĂ – ÎN MARE,

UZ OFICIAL LIMITAT

NNNN

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05339 02 DIN 02 221022Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 SCL-01 CIAE-00 DODE-00 H-01 IO-17 NSAE-00 HA-09 PA-01 BIB-01 SP-02 PRS-01 /044W
--- 150436 221059Z/16 38
R 220928Z IUL 86
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN
INFO SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC 0177
USIA WASHINGTON, DC 5567

UZ OFICIAL LIMITAT SECŢIUNEA 02 DIN 02 BUCUREŞTI 05339

USIA ALSO PASS VOA/BRE

E.O. 12356: N/A
TAGS: PHUM, PGOV, SCUL, RO (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: RAPORT STATUT: MATEMATICIANUL ROMÂN

FĂRĂ A AVEA UNDE SĂ MEARGĂ DACĂ-ŞI PIERDE POSTUL DE LA UNIVERSITATE. RĂSPUNSURILE SALE CU PRIVIRE LA SITUAŢIA LUI ŞI LA RATAREA ÎNTÎLNIRII DUPĂ CUM SE CONVENISE AU FOST MAI VAGI DECÎT DE OBICEI ŞI A EVITAT CU GRIJĂ ORICE MENŢIUNE A CONTINUĂRII „INTERVIURILOR" DE LA SECURITATE, UN SUBIECT DESPRE CARE NE-A OFERIT DETALII ANTERIOR. NOI BĂNUIM CĂ ACESTE INTEROGATORII CONTINUĂ ŞI E POSIBIL SĂ FI DEVENIT MAI INTENSE. SFÎRŞIT COMENTARIU.

–

6. BOTEZ NE-A OFERIT MAI MULTE DOCUMENTE PENTRU A LE TRANSMITE CĂTRE DR. VLAD GEORGESCU DE LA SECŢIA ROMÂNĂ A RADIO EUROPA LIBERĂ. ACESTEA SÎNT TRIMISE PRIN POŞTA DIPLOMATICĂ LA CONSULATUL GENERAL MÜNCHEN (NR. DE ÎNREGISTRARE 6233408), PLECÎND DE AICI PE 24 IULIE. ACESTEA INCLUD MAI MULTE VERSURI, PRECUM ŞI SCRISORI CĂTRE GEORGESCU DIN PARTEA UNUI ALT SCRIITOR DE AICI. CA DE OBICEI, NOI

UZ OFICIAL LIMITAT

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05339 02 DIN 02 221022Z

NU AM ÎNCERCAT SĂ ANALIZĂM ÎN DETALIU ACESTE DOCUMENTE LUNGI, SCRISE DE MÎNĂ, ÎN LIMBA ROMÂNĂ, ASTFEL CĂ NU PUTEM COMENTA CU PRIVIRE LA CONŢINUTUL LOR. DE ASEMENEA, BOTEZ A SPUS CĂ SPERĂ SĂ REFACĂ ÎN CURÎND FORMULARUL DE ÎNSCRIERE PENTRU BURSA DE LA

WOODROW WILSON ŞI SĂ NE-O TRIMITĂ ÎNAINTE DE A PLECA ÎN VACANŢĂ. DE FAPT, EL S-A ÎNTÎLNIT LUNI (21 IULIE) CU CONSILIERUL POLITIC ŞI I-A DAT PACHETUL DE ÎNSCRIERE, INCLUSIV DESCRIEREA PROIECTULUI ÎN ENGLEZĂ („VERSIUNEA A/1-A") ŞI ROMÂNĂ („VERSIUNEA A/2-A"). LE TRIMITEM ŞI PE ACESTEA LA MÜNCHEN, PENTRU GEORGESCU, FĂRĂ O EXAMINARE DETALIATĂ.

–

7. PENTRU MÜNCHEN: ACEST MESAJ AR PUTEA FI DEBLOCAT, CU SCOPUL DE A-L TRIMITE (DOAR) CĂTRE DR. GEORGESCU. DIN MOMENT CE EL IA CONTACT DIRECT, APARENT FRECVENT, CU BOTEZ – AL CĂRUI STATUT RĂMÎNE UN SUBIECT DE INTERES ATÎT AICI, CÎT ŞI PENTRU IMPORTANTE GRUPURI DE EMIGRANŢI ROMÂNI DIN PARIS ŞI DIN ALTE PĂRŢI –, RUGĂM SĂ ÎNAINTAŢI ORICE COMENTARII AR DORI GEORGESCU SĂ TRIMITĂ MAI DEPARTE, ORI VOUĂ, ORI DIRECT NOUĂ PRINTR-O SCRISOARE, CU PRIVIRE LA SITUAŢIA LUI BOTEZ ŞI LA PROGRESUL ÎNSCRIERII SALE PENTRU O BURSĂ DE STUDII. KIRK

UZ OFICIAL LIMITAT

NNNN

***

DESECRETIZAT PARŢIAL B6

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485693 Data: 25/02/2014

PAGE 01 BUCUREŞTI 05413 231413Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 ADS-00 SSO-00 ONY-00 /000 W
--- 241300 231414Z/38
O 231410Z IUL 86
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC, IMEDIAT 0233

CONFIDENŢIAL BUCUREŞTI 05413

NUMAI PENTRU EUR/EEY, WENICK DE LA CLARKE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: AMGT
SUBIECT: OFICIAL-INFORMAL (B-128)
–

1. (C) EMIGRARE ROMÂNO-EVREIASCĂ (O-I NR. 122). CIFRELE OFICIALE DE LA GUVERNUL ROMÂNIEI OFERITE AMBASADEI ISRAELIENE PRIN SECRET [NUME SECRETIZAT], ANTERIOR PLECĂRII SALE ÎN VACANŢA INDICATĂ, PENTRU PERIOADA 1 IANUARIE - 15 MAI 1986 EXISTAU 386, REPET, 386 DE PLECĂRI. NU A FOST TRECUTĂ NICI O APROBARE ÎN STATISTICI, DAR LISTA DE NUME ARATĂ CĂ UNII DINTRE CEI CARE PLECAU PRIMISERĂ APROBARE ÎN 1986. NU PUTEM SĂ OFERIM INFORMAŢII SUPLIMENTARE. NUEL A APELAT LA AL DOILEA OM DIN COMUNITATEA EVREIASCĂ (SCHECHTER) PE 23 IULIE. SCHECHTER A EXPLICAT CĂ DOAR SECRET [NUME SECRETIZAT] AR PUTEA OBŢINE ACESTE CIFRE, DE LA CONTACTUL SĂU DIN SECURITATE. EL A SPUS CĂ RABINUL (ÎN MOD INEXPLICABIL) NU FUSESE ÎN STARE SĂ OBŢINĂ O ÎNTÎLNIRE CU ACEST CONTACT DE-A LUNGUL CÎTORVA SĂPTĂMÎNI ÎNAINTEA PLECĂRII SALE. ASTFEL, O ACTUALIZARE VA TREBUI SĂ AŞTEPTE PÎNĂ LA ÎNTOARCEREA DIN AUGUST A RABINULUI. AVEŢI CIFRA REFERITOARE LA ELIBERAREA DE VIZE, OFERITE NOUĂ LUNAR DE AMBASADA ISRAELIANĂ (BUCUREŞTI 4828), CARE ERA 486 ÎN IUNIE. VĂ RUGĂM INSISTENT SĂ IGNORAŢI CIFRELE DE LA SECURITATE ŞI SĂ VĂ BAZAŢI PE VIZE.

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05413 231413Z

2. (C) MIHAI BOTEZ (O-I NOS. 116 ŞI 126).

BOTEZ VA FI PLECAT LA MARE (UNDE NU EXISTĂ TELEFON) PENTRU CÎTEVA SĂPTĂMÎNI (BUCUREŞTI 5339). BOTEZ NE-A DAT UN NUMĂR DE TELEFON DE ACASĂ, 11-02-60, DAR ACESTA PARE SĂ FIE UN TELEFON DINTR-O CAMERĂ DE LA MAMA LUI ŞI NU AM REUŞIT NICIODATĂ SĂ DĂM DE EL ACOLO. ÎNŢELEGEM CĂ LOCUIEŞTE CU SOŢIA LUI, MARIANA, ÎN APARTAMENTUL EI. NU AVEM ACEL NUMĂR, DAR VOM ÎNCERCA SĂ-L OBŢINEM. NUEL SPERĂ SĂ-L VADĂ MIERCURI (30 IULIE), CÎND SE VA ÎNTOARCE PENTRU O ZI. DACĂ UN APEL DE CURTOAZIE AR FI PROBABIL BINE-VENIT, NU SUSŢINEM TOATE VIZIUNILE POLITICE ALE LUI BOTEZ ŞI AM SUGERA SĂ NU FACEM UN OBICEI DIN APELURILE TELEFONICE. MAI TÎRZIU AR PUTEA AVEA NEVOIE DE ŞI MAI MULT AJUTOR.

3. (U) VĂ RUGĂM SĂ-L ÎNTREBAŢI PE JIM WILLIAMSON DE LA FSI CÎND CREDE CĂ VA AJUNGE ÎN BUCUREŞTI (CU NUMĂRUL ZBORULUI, DACĂ SE POATE). NU AR TREBUI SĂ FIE DESCURAJAT SĂ-ŞI IA CONCEDIU, DAR TREBUIE SĂ FACEM ARANJAMENTE PENTRU LOCUINŢĂ ETC. VA VENI ŞI FAMILIA LUI CU EL? IDEEA PRINCIPALĂ: ADJUNCTUL ŞEFULUI MISIUNII DIPLOMATICE PLEACĂ ÎN CONCEDIU PE 21 AUGUST ŞI AM SUGERA CA EL

SĂ AJUNGĂ PÎNĂ PE 17 AUGUST, PENTRU A PERMITE O SUPRAPUNERE UTILĂ.

4. (C) ÎN BUCUREŞTI 04800 AM CERUT O ANALIZĂ A (1) PROBABILITĂŢII CA ROMÂNIA SĂ OBŢINĂ O FACILITATE DE FINANŢARE COMPENSATORIE [CFF - COMPENSATORY FINANCIAL FACILITY] DE LA FMI ÎN 1986 (ŞI CE SUMĂ), ŞI (2) DACĂ DATORIILE NEACHITATE ALE ROMÂNIEI, ÎN CAZUL ÎN CARE EXISTĂ, LA FMI ŞI/SAU BIRD BLOCHEAZĂ NOI PLĂŢI DE LA ORICARE DINTRE INSTITUŢII. ACEŞTIA SÎNT FACTORI DE BAZĂ ÎN A JUDECA

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 05413 231413Z

VIITORUL FINANCIAR AL ROMÂNIEI ŞI SITUAŢIA CREDITELOR ; AVEŢI VEŞTI ÎN ACEST SENS? KIRK

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT PARŢIAL B6

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485694
Data: 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 06130 201402Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 ADS-00 ONY-00 /000W
--- 317674 201411Z/38
P 201352Z AUG 86
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 0770

CONFIDENŢIAL BUCUREŞTI 06130

NUMAI PENTRU EUR/EEY, LANG

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR

TAGS: AMGT
SUBIECT: OFICIAL-INFORMAL (B-148)

–

1. (C) MIHAI BOTEZ: MIHAI I-A SPUS IERI (19 AUG.) LUI NUEL CĂ TOM SIMONS ÎNCERCASE SĂ-L SUNE, DAR N-A DAT DE EL. BOTEZ A SPUS CĂ SIMONS VA ÎNCERCA SĂ SUNE DIN NOU LA 5:00 PM (ORA BUCUREŞTIULUI) ÎN ACEA ZI ŞI CĂ VA FI ACOLO. SPERĂM CĂ APELUL A FOST EFECTUAT, DAR RUGĂM INSISTENT SĂ FIM ANUNŢAŢI CU CEVA TIMP ÎNAINTEA UNOR ASTFEL DE PLANURI ÎN VIITOR, ASTFEL ÎNCÎT SĂ ÎNCERCĂM SĂ COORDONĂM DE AICI.

–

2. DIN PARTEA AMBASADORULUI. APRECIEZ ACŢIUNEA PROMPTĂ ÎN CEEA CE PRIVEŞTE REZERVAREA CAMEREI. NUMĂRUL DE CARD VISA ESTE SECRET [NUMĂR DE CARD DE CREDIT SECRETIZAT] AR PUTEA FI ADECVAT SĂ CĂUTĂM SĂ STABILIM O ÎNTÎLNIRE CU DIRECTORUL USIA, WICK, CARE ERA PLECAT DIN ORAŞ ÎN TIMPUL CONSULTĂRILOR MELE ANTERIOARE PLECĂRII, CARE ESTE INTERESAT DE EUROPA DE EST ŞI AR PUTEA FI CEA MAI POTRIVITĂ PERSOANĂ CU CARE SĂ VORBIM DESPRE EDITORIALELE DE LA VOCEA AMERICII. NE VOM GÎNDI LA NUMELE CONSILIERILOR POLITICI PE CARE NI LE-AŢI TRIMIS. ÎNTREAGA ARHIVĂ ESTE ÎNCHISĂ CETĂŢENILOR STRĂINI (CU EXCEPŢIA PERSONALULUI PENTRU CURĂŢENIE, SUB ESCORTĂ), ASTFEL ÎNCÎT RISCUL COMPROMITERII DOCUMENTELOR NEASIGURATE ESTE MIC. DE ASEMENEA, NE ÎNTREBĂM DACĂ FAPTUL CĂ
CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 06130 201402Z

ACEASTĂ SLUJBĂ PE CARE SECRET [NUME SECRETIZAT] O DOREŞTE A FOST PUSĂ SERIOS ÎN PERICOL DE FELUL ÎN CARE PĂSTREAZĂ MATERIALE CLASIFICATE NU AR PUTEA SĂ-L FACĂ SĂ-ŞI SCHIMBE METODELE.

–

3. ÎNTÎLNIREA CU GAVRILESCU [LA DATA RESPECTIVĂ, AMBASADORUL ROMÂNIEI ÎN SUA]. NU DEŢINEM NICI O INFORMAŢIE SAU DATE DIN INTERIOR ÎN LEGĂTURĂ CU CE PROBLEME AR PUTEA RIDICA GAVRILESCU ÎN ÎNTÎLNIREA CU TOM [SIMONS]. NI SE PARE CĂ CEL MAI BUN LUCRU PE CARE L-AM PUTEA FACE ÎN CADRUL ÎNTÎLNIRII AR FI SĂ NE EXPRIMĂM ÎNCÎNTAREA ÎN LEGĂTURĂ CU PROGRESUL DIN ULTIMELE ZILE, DAR SĂ SUBLINIEM CÎT DE IMPORTANT ESTE SĂ SE ÎNCHIDĂ CERCUL ÎN PRIVINŢA MAI MULTOR ASPECTE ÎNAINTE DE 8 SEPTEMBRIE.

–

4. AVEM NEVOIE DE ASIGURĂRI PENTRU RABINUL ROSEN, POATE DIN PARTEA PRIMARULUI, DUPĂ CUM A SUGERAT MARTY, ÎN LEGĂTURĂ CU CLĂDIRILE EVREIEŞTI, CARE AR FI SUFICIENTE CA SĂ-L DETERMINE SĂ SPUNĂ COMUNITĂŢII EVREIEŞTI DIN AMERICA CĂ ESTE MULŢUMIT CĂ ACESTE CLĂDIRI VOR FI CONSERVATE ŞI CĂ EL SUSŢINE CLAUZA NAŢIUNII CELEI MAI FAVORIZATE.

–

5. AVEM NEVOIE DE O ÎNŢELEGERE ÎNTRE BAPTIŞTI ŞI DEPARTAMENTUL DE AFACERI RELIGIOASE – BISERICA ORTODOXĂ CU PRIVIRE LA NUMĂRUL DE BIBLII CARE URMEAZĂ SĂ FIE TIPĂRITE ÎN ACEST AN (SPERĂM CEL PUŢIN ÎNTRE 2.000 ŞI 10.000). MINISTERUL DE EXTERNE A PĂRUT ÎNCLINAT SĂ EDITEZE DECLARAŢIA LUI WENICK CU PRIVIRE LA ACEST SUBIECT, CEEA CE TOADER A ACCEPTAT. SCHIMBĂRILE SUGERATE DE EI NU AFECTEAZĂ ESENŢA, DAR NOI AM REVENIT LA POZIŢIA INIŢIALĂ CĂ DECLARAŢIA A FOST DEJA ACCEPTATĂ ŞI, FĂRĂ DUBII, UTILIZATĂ LA WASHINGTON. AM SUGERA UN TRASEU SIMILAR ÎN CAZUL ÎN CARE GAVRILESCU RIDICĂ PROBLEMA ÎN DISCURSUL SĂU. MINISTERUL DE EXTERNE ŞI-A „RETRAS" ÎNTRE TIMP MODIFICĂRILE SUGERATE, ASTFEL CĂ ACEST LUCRU PROBABIL NU VA FI MENŢIONAT, DAR NOI NE-AM GÎNDIT CĂ AR TREBUI SĂ ŞTIŢI, ASTFEL ÎNCÎT

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 06130 201402Z

SĂ-L PUNEŢI LA PUNCT DIN NOU DACĂ GAVRILESCU RIDICĂ PROBLEMA.

6. VA FI IMPORTANT CA AUTORITĂŢILE PRIMĂRIEI SĂ AJUNGĂ DIN TIMP LA O ÎNŢELEGERE CU ADVENTIŞTII DE ZIUA A ŞAPTEA ÎN CEEA CE PRIVEŞTE ACHIZIŢIONAREA UNUI TEREN SAU A UNEI CLĂDIRI PENTRU NOUA LOR BISERICĂ PERMANENTĂ. CATARAMĂ ARE NEVOIE DE DOCUMENTELE LUI DE IEŞIRE (VĂ AMINTIŢI CĂ EL SPERA SĂ LE PRIMEASCĂ VINERI). NU A LUAT LEGĂTURA CU NOI ŞI, DIN MOMENT CE NU ARE TELEFON, NU AM AVUT CUM SĂ-L CONTACTĂM. (SPERĂM CA LIPSA VEŞTILOR SĂ ÎNSEMNE CĂ NU S-A ÎNTÎMPLAT NIMIC, DAR NU PUTEM FI SIGURI.) ÎN FINAL, AVEM NEVOIE DE APROBĂRI SUPLIMENTARE PENTRU EMIGRAREA ÎN SUA. (LISTELE VIN MAI GREU ŞI AU FOARTE PUŢINE NUME NOI – ULTIMA A AVUT UN SINGUR NUME NOU). MIŞCAREA DIN APRILIE ŞI MAI A FOST BUNĂ, DAR A SCĂZUT DRASTIC ŞI AVEM NEVOIE DE CÎTEVA SUTE DE NUME NOI PENTRU A ATINGE TOTALUL DE ANUL TRECUT.

7. S-AR PUTEA SĂ VREM SĂ SUGERĂM DEZVOLTAREA PROGRAMULUI FULBRIGHT, DAR ACEST LUCRU VA DEPINDE DE REZULTATUL ÎNTÎLNIRII NOASTRE DE PE 21 AUGUST PE ACEASTĂ TEMĂ – VĂ VOM ANUNŢA MÎINE CUM EVOLUEAZĂ LUCRURILE.
KIRK

CONFIDENŢIAL

NN

***

DESECRETIZAT PARŢIAL B6

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C0548569I Data: 26/06/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05872 01 DIN 02 081323Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 ADS-00 ONY-00 /000W
--- 055417 081324Z/38
P 081319Z AUG 86
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 0561

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 01 DIN 02 BUCUREŞTI 05872

NUMAI PENTRU EUR/EEY, WENICK DE LA CLARKE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: AMGT
SUBIECT: OFICIAL-INFORMAL (B-139)

–

1. (C) RAPORT CĂLĂTORIE PRESSLER (O-I NR. 138, PARAGRAF 4)
– A. „LISTA" LUI SECRET [NUME SECRETIZAT]: DOCUMENTUL PRIMIT DE NOI PE 2 AUGUST DE LA AVOCATUL SECRET [NUME SECRETIZAT]: A FOST O COPIE A SECRET [CUVÎNT SECRETIZAT] PENTRU ULTIMUL TERMEN, DE PE 7 AUGUST, AL APELULUI FĂCUT DE BISERICA BAPTISTĂ DIN HUNEDOARA ÎMPOTRIVA ORDINELOR DE DEMOLARE (AU PIERDUT; SOSEŞTE O TELEGRAMĂ SEPARATĂ, CANAL PRINCIPAL). ÎNTREBAT DE O „LISTĂ" PE CARE I-AR FI PROMIS-O LUI HANSEN, SECRET [NUME SECRETIZAT]: A SPUS CĂ ÎNTR-ADEVĂR S-A OFERIT SĂ NE DEA O LISTĂ A CAZURILOR MERITUOASE PE CARE SĂ I LE TRIMITEM (SE PARE CĂ OFIŢERUL NOSTRU DE SERVICIU A UITAT SĂ ÎNREGISTREZE ACEST LUCRU). SECRET [NUME SECRETIZAT]: A SPUS CĂ ÎNCEPUSE SĂ ÎNTOCMEASCĂ O LISTĂ, DAR AVEA NEVOIE SĂ OBŢINĂ MAI MULTE DATE. SE PARE CĂ NU A SCRIS NIMIC DEOCAMDATĂ PENTRU CĂ AR FI PERICULOS SĂ O FACĂ. DEŞI I S-A SPUS DESPRE PROGRAMUL LUI HANSEN, EL NU NE-A DAT NICI UN INDICIU REFERITOR LA MOMENTUL ÎN CARE NE-AR PUTEA OFERI O ASTFEL DE LISTĂ.

–

2. (C) „LISTA" LUI SECRET [NUME SECRETIZAT], CONTINUARE: CĂUTÎND O ASTFEL DE LISTĂ AICI, AM DAT PESTE UN DOCUMENT SCRIS DE MÎNĂ,

PE CARE SECRET [NUME SECRETIZAT] I L-A DAT LUNA TRECUTĂ UNUIA DINTRE

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05872 01 DIN 02 081323 Z

OFIŢERII POLITICI, ACUM PLECAT. ESTE UN MEMORANDUM CARE SCHIŢEAZĂ GÎNDURILE SALE DESPRE DREPTURILE OMULUI ŞI SITUAŢIA LIBERTĂŢII RELIGIOASE DE AICI. APARENT, NE-A DAT ACEST MEMORANDUM LA SCURT TIMP DUPĂ VIZITA LUI PRESSLER, DAR FĂRĂ VREO INDICAŢIE (DIN CE PUTEM SĂ NE DĂM SEAMA PÎNĂ ACUM) CĂ URMA DE ASEMENEA SĂ ÎI FIE TRIMISĂ ŞI DR. HANSEN. ORICUM, NOI VĂ TRIMITEM O TRANSCRIERE A DOCUMENTULUI DE ŞAPTE PAGINI SCRIS DE MÎNĂ PE CANALUL PRINCIPAL (DISTRIBUIRE LIMITATĂ). DACĂ CONSIDERAŢI CĂ AR AJUTA, PUTEŢI SĂ I-L TRIMITEŢI LUI HANSEN, ATÎT TIMP CÎT EA ŞI ORICINE ALTCINEVA ÎL VEDE VA ÎNŢELEGE CĂ AUTORUL SĂU NE-A RUGAT SĂ-I PĂSTRĂM GÎNDURILE STRICT CONFIDENŢIALE ŞI CĂ TEXTUL, DACĂ AR FI PUBLICAT ŞI PUS ÎN ORICE FEL ÎN LEGĂTURĂ CU EL, AR PUTEA SĂ-L PUNĂ ÎNTR-UN PERICIOL REAL ŞI CONSIDERABIL AICI.

–

3. (C) RAPORT CĂLĂTORIE PRESSLER (CONTINUARE): PARAGRAF 4, SUBPARAGRAF „B" SECRET [NUME SECRETIZAT] O TERŢĂ PERSOANĂ SE VA ÎNTÎLNI CU SECRET [NUME SECRETIZAT], SPERĂM CĂ ASTĂZI. NATURA ACESTUI CONTACT NE ÎMPIEDICĂ SĂ-I TRANSMITEM UN MESAJ PREA EXPLICIT SAU SĂ PRIMIM CEVA ÎNAPOI PRIN ACEL CANAL. DAR SPERĂM CA, PRIN ACEST CONTACT, SĂ-I AMINTIM LUI SECRET [NUME SECRETIZAT] DE PROMISIUNEA FĂCUTĂ LUI HANSEN ŞI SĂ-L CONVINGEM SĂ VIZITEZE BUCUREŞTIUL CÎT DE CURÎND, ÎNCÎT SĂ NE DEA ORICE I-AM PUTEA TRIMITE EI, PRECUM ŞI UN RAPORT ACTUALIZAT AL STATUTULUI ACTUAL AL PROIECTULUI SĂU PENTRU CLĂDIREA BISERICII.

–

4. (C) RAPORT CĂLĂTORIE PRESSLER (CONTINUARE): PARAGRAF 4, SUBPARAGRAF „C" (HANSEN-SECRET [NUME SECRETIZAT]): TOT CE AVEM DESPRE ACEASTĂ CONVERSAŢIE SE AFLĂ ÎN RAPORTUL LUI MARY WILT (BUCUREŞTI 5103). DIN MOMENT CE SINGURUL OFIŢER RĂMAS ÎN SECŢIA NOASTRĂ POLITICĂ NU A FOST PREZENT LA ACEA ÎNTÎLNIRE, NU PUTEM ADĂUGA NIMIC LA CEEA CE A RAPORTAT MARY. VREM

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 05872 01 DIN 02 081323Z

SĂ STABILIM O ÎNTÎLNIRE CU SECRET [NUME SECRETIZAT], PENTRU A LE SPUNE CĂ, DACĂ VREO BIBLIE CORNILESCU VA FI TIPĂRITĂ AICI SAU DACĂ AM PUTEA VEDEA MĂCAR VREUN PROGRES NOTABIL ÎN ATINGEREA ACELUI OBIECTIV ÎNAINTE CA AUDIERILE SĂ SE FINALIZEZE, UNIUNEA BAPTISTĂ VA TREBUI SĂ FACĂ O CERERE OFICIALĂ. ÎN ACEST STADIU, CREDEM CĂ ESTE FOLOSITOR CA ACEST MESAJ SĂ FIE ÎNREGISTRAT OFICIAL.

–

5. (C) RAPORT CĂLĂTORIE PRESSLER, HANSEN-SECRET [NUME SECRETIZAT] (CONTINUARE): ÎN ACEA ÎNTÎLNIRE AM PUTUT SĂ FACEM REFERIRE ŞI LA CONVERSAŢIA LUI HANSEN ŞI SĂ ÎNTREBĂM DACĂ SECRET [NUME SECRETIZAT] MAI ARE ŞI ALTE IDEI DE PROMOVARE A CREŞTERII DISPONIBILITĂŢII LITERATURII RELIGIOASE AICI. NOI CREDEM CĂ VOR REFUZA SĂ FACĂ ASTA DACĂ NU ARANJĂM CUMVA O ÎNTÎLNIRE ÎNTR-UN LOC UNDE SĂ FIE SIGURI CĂ NU VOR FI ÎNREGISTRAŢI; ACEST LUCRU S-AR PUTEA SĂ DUREZE.

–

6. (C) (CĂTRE TOM SIMONS DE LA NUEL) MIHAI BOTEZ: L-AM VĂZUT PE MIHAI NOAPTEA TRECUTĂ, ÎN TIMPUL UNEI SCURTE ÎNTOARCERI DIN VACANŢA SA DE LA MARE. A DAT DETALII DESPRE MAI MULTE HĂRŢUIRI MĂRUNTE DIN PARTEA OFICIALILOR DE LA UNIVERSITATE, ÎN ÎNCERCAREA DE A-L CONVINGE SĂ DEMISIONEZE „ÎN MOD VOLUNTAR" DIN FUNCŢIA SA DE LA UNIVERSITATE, DAR A SPUS CĂ ÎNCĂ PUTEA SĂ LE FACĂ FAŢĂ. S-A BUCURAT LA IDEEA UNUI APEL TELEFONIC DIN PARTEA LUI TOM, ATÎT DE DRAGUL VREMURILOR TRECUTE, CÎT ŞI PENTRU CĂ ÎN MOD SIGUR L-AR AJUTA. MIHAI A SPUS, LA FEL CUM A FĂCUT-O DE MULTE ORI, CĂ UNUL DINTRE CELE MAI RELE LUCRURI CARE S-AR PUTEA ÎNTÎMPLA, DIN PUNCT DE VEDERE TACTIC, AR FI CA INTERLOCUTORII SĂI DE AICI SĂ AIBĂ IMPRESIA CĂ EL NU MAI PREZINTĂ NICI UN INTERES PENTRU OCCIDENT. ASTFEL, UN APEL TELEFONIC DIN PARTEA LUI TOM L-AR AJUTA ACUM SĂ REZISTE PRESIUNII VENITE DIN PARTEA SECURITĂŢII PRIN

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05872 02 DIN 02 081324Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 ADS-00 ONY-00 /000 W
--- 055435 081324Z/38
P 081319Z AUG 86
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 0562

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 02 DIN 02 BUCUREŞTI 05872

NUMAI PENTRU EUR/EEY, WENICK DE LA CLARKE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: AMGT
SUBIECT: OFICIAL-INFORMAL (B-139)

FUNCŢIONARI AI UNIVERSITĂŢII.

–

7. (C) BOTEZ, CONTINUARE: MIHAI A PLECAT DIN NOU SPRE MARE ÎN ACEASTĂ DIMINEAŢĂ, DAR SPUNE CĂ SE VA ÎNTOARCE DEFINITIV ÎN ORAŞ MARŢI, 12 AUGUST. NUMĂRUL DE TELEFON DIN CAMERA PE CARE O ARE LA MAMA LUI ACASĂ ESTE SECRET [NUMĂR DE TELEFON SECRETIZAT]. EL SPUNE CĂ DE OBICEI ESTE ACOLO, DE LA APROXIMATIV 07:30 PÎNĂ LA PRÎNZ, ORA LOCALĂ, ÎN FIECARE ZI, DIN MOMENT CE O FOLOSEŞTE DREPT BIROU. LOCUIEŞTE ACASĂ LA MARIANA, TELEFON 11-16-18, ŞI UNEORI POATE FI GĂSIT ŞI ACOLO, DUPĂ-AMIAZA; DAR NE ATENŢIONEAZĂ, ÎN LEGĂTURĂ CU APELURILE CĂTRE AL DOILEA NUMĂR, CĂ EL AJUNGE DESEORI ACASĂ DOAR NOAPTEA TÎRZIU. RECOMANDĂM CA TOM SĂ SUNE SPRE SFÎRŞITUL SĂPTĂMÎNII VIITOARE LA O ORĂ TÎRZIE. REPETĂM PENTRU CONFIRMARE, TELEFON SECRET [NUMĂR DE TELEFON SECRETIZAT] DIMINEAŢA, ALTFEL, SECRET [NUMĂR DE TELEFON SECRETIZAT]. MIHAI ERA ÎN MOD EVIDENT FERICIT SĂ AUDĂ DE NOUA POZIŢIE A LUI TOM ŞI ÎI TRANSMITE SALUTĂRI CĂLDUROASE DIN PARTEA LUI ŞI A MARIANEI.

–

8. (LOU) ASPECTE PENTRU CEA DE-A 41-A ADUNARE GENERALĂ A NAŢIUNILOR UNITE: TOCMAI AM PRIMIT O AEROGRAMĂ IO/UNP (STATE A-263)

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05872 02 DIN 02 081324Z

CARE INDICĂ FAPTUL CĂ INSTRUCŢIUNILE DEMERSULUI ANTERIOR ADUNĂRII GENERALE A NAŢIUNILOR UNITE, „VOR FI TRANSMISE PE/ÎN JUR DE 15 AUGUST". EXPERIENŢELE DIN TRECUT NE FAC SĂ BĂNUIM CĂ VA FI UN DOCUMENT-MAMUT, CU MULTE DETALII BINE-VENITE ÎN CEEA CE PRIVEŞTE POZIŢIA NOASTRĂ DIN PREZENT, REFERITOARE LA 30 SAU 40 DE PROBLEME DIFERITE. AR FI EXTREM DE FOLOSITOR SĂ AVEM ASTFEL DE DETALII LA DISPOZIŢIE PENTRU A LE FOLOSI ÎN TIMPUL VIZITEI LUI WALTERS. DACĂ PROGRAMUL UNP [UNITED NATIONS PREVENTORS?] NU S-A MODIFICAT, POATE CĂ AŢI PUTEA SĂ-I CONVINGEŢI SĂ NE DEA CEL PUŢIN O VERSIUNE

INIŢIALĂ PÎNĂ PE 13 AUGUST. POATE CĂ MARTIN AR PUTEA S-O ADUCĂ CU EL.

-

9. (C) SECRET [CUVÎNT SECRETIZAT] (YOUR O-I NR. 140, PARAGRAF 9). CCS AR TREBUI SĂ NU MAI SUNE. NICI NOI NU PUTEM SĂ-L SUNĂM, PENTRU CĂ ÎŞI ARANJEAZĂ TREBURILE AICI ŞI DIN ACEST MOTIV ŞI-A DECONECTAT TELEFONUL. NOI CREDEM CĂ ESTE PROSTESC SĂ TE LAUZI CĂ TE FOLOSEŞTI DE AVANTAJELE CLAUZEI NAŢIUNII CELEI MAI FAVORIZATE PENTRU A SCOATE AFARĂ DIN ACEASTĂ ŢARĂ PE CINEVA CARE ÎNCĂ SE AFLĂ ÎN INTERIORUL EI. DEŞI NU NE ÎNDOIM DE FAPTUL CĂ, ÎN MOD NORMAL, O ADEVERINŢĂ (NU DEŢINE PAŞAPORT PÎNĂ NU VA FI GATA DE PLECARE, PRIN ACORDUL NOSTRU BILATERAL) ESTE SUFICIENTĂ, DE CE NU POATE LAUTERBERG [SENATORUL LAUTENBERG?] SĂ AŞTEPTE PÎNĂ CÎND EL VA PLECA?

-

10. (LOU) ADRESA LUI DAVE SEDNEY: OFIŢERUL NOSTRU POLITIC PRIN ROTAŢIE DAVE SEDNEY A PLECAT ÎN CONCEDIU DE ODIHNĂ, LĂSÎNDU-NE NUMERE DE TELEFON DIN SUA, DAR NICI O ADRESĂ DE CORESPONDENŢĂ. VREM SĂ ÎI TRIMITEM PRIN POŞTĂ ANALIZA PERFORMANŢELOR SALE. ASTĂZI VA FI ÎN WASHINGTON, ÎN REST PUTÎND FI GĂSIT LA SOCRI SECRET [NUMĂR DE TELEFON SECRETIZAT] PUTEŢI, VĂ ROG, SĂ NE TRIMITEŢI ADRESA LUI DE CORESPONDENŢĂ DE ACOLO? MULŢUMESC.

CLARKE
CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 05872 02 DIN 02 081324Z
CONFIDENŢIAL
NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL
DEBLOCAT
AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485668 Data: 25/02/2014

PAGINA 01 BUCUREŞTI 09173 161252Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 PA-01 /002 W
--- 217506 161357Z/43
R 161447Z DEC 86
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC 3023

INFO USIA WASHINGTON, DC 6085
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN

UZ OFICIAL LIMITAT BUCUREŞTI 09173

DEPT PASS SMI/INSTITUTUL WOODROW WILSON PENTRU JOHN LAMPE; MÜNCHEN PENTRU REL (DOAR GEORGESCU)

E.O. 12356: N/A
TAGS: SCUL, OTRA, RO (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: BURSA WILSON PENTRU MIHAI BOTEZ
REF: STAT 382524 (NOTAL)

1. DE PE 12 DECEMBRIE LA PRÎNZ, BOTEZ NU A PRIMIT NICI O, REPET, NICI O CABLOGRAMĂ DIN PARTEA LUI LAMPE, TELEGRAMA DE REFERINŢĂ MENŢIONATĂ SAU ALT DOCUMENT. RECOMANDĂM CA TOATE COPIILE MESAJELOR (DE CARE BOTEZ ARE NEVOIE PENTRU A OBŢINE PAŞAPORT) SAU ALE ALTOR DOCUMENTE (DE CARE ARE NEVOIE PENTRU VIZA SUA) SĂ FIE TRIMISE PRIN POŞTA DIPLOMATICĂ A AMBASADEI, ATENŢIE: CONSILIERUL POLITIC.

2. BOTEZ A FOST CHEMAT SĂ APARĂ ÎN FAŢA AUTORITĂŢILOR UNIVERSITARE SÎMBĂTĂ, 13 DECEMBRIE, PROBABIL ÎN LEGĂTURĂ CU O DECLARAŢIE PE CARE A TRIMIS-O (CĂTRE PARTID), ÎN CARE EXPLICA DE CE A VOTAT „NU" LA RECENTUL REFERENDUM NAŢIONAL CARE APROBA PROPUNEREA PREŞEDINTELUI CEAUŞESCU DE TĂIERE A 5% DIN BUGETUL PENTRU ARMAMENT. DEOCAMDATĂ NU AM OBŢINUT NICI UN RAPORT CU PRIVIRE LA ACEASTĂ ÎNTREVEDERE.

UZ OFICIAL LIMITAT

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 02 BUCUREŞTI 09173 161252 Z

BOTEZ NE-A SPUS CĂ AR PUTEA FOLOSI ACEASTĂ OCAZIE PENTRU A ÎNCEPE DEMERSURILE DE OBŢINERE A PAŞAPORTULUI DE TURIST ŞI A UNUI PERMIS DE IEŞIRE DIN ŢARĂ PENTRU BURSA WILSON. NU POATE FACE O CERERE OFICIALĂ PENTRU PAŞAPORT PÎNĂ CÎND NU ARE DOCUMENTELE DE LA INSTITUTUL WOODROW WILSON ÎN MÎNĂ. PENTRU MOMENT, VA ÎNCERCA SĂ FOLOSEASCĂ SCRISOAREA FURNIZATĂ DE AMBASADĂ PENTRU A DESCHIDE DISCUŢIA ÎN ACEASTĂ PRIVINŢĂ.

-

3. ESTIMAREA LUI BOTEZ CORESPUNDE CU CEA A LUI LAMPE, ÎNSEMNÎND CĂ PROBABIL VA FI VARĂ CÎND VA PRIMI UN PAŞAPORT - DACĂ VA PRIMI. EL APRECIAZĂ FAPTUL CĂ BURSA NU ARE O DURATĂ DETERMINATĂ ŞI ÎI TRANSMITE SALUTĂRI LUI LAMPE.

–

4. ACEST ULTIM SCANDAL CU PRIVIRE LA EXPLICAŢIA VOTULUI SĂU NEGATIV LA REFERENDUM NU L-A DERANJAT PE BOTEZ. CRITICÎND ASPRU, ÎN PRIVAT, „FARSA" DE REFERENDUM, BOTEZ SE PARE CĂ A OFERIT PARTIDULUI UN SET DE OBIECŢII DOCTRINARE, LEGALE ŞI PROCEDURALE PERTINENTE, PE CARE PARE BINE PREGĂTIT SĂ LE SUSŢINĂ.

–

5. SITUAŢIA PERSONALĂ A LUI BOTEZ RĂMÎNE NESCHIMBATĂ; ESTE CHEMAT ÎN CONTINUARE PENTRU „CONVERSAŢII" PERIODICE – EL SPUNE CĂ DE OBICEI DE DOUĂ ORI PE SĂPTĂMÎNĂ – CU OFIŢERII DE LA SECURITATE. NU A FOST ÎNCĂ CHEMAT PENTRU BILANŢUL ACADEMIC AL MUNCII SALE DIN ULTIMUL AN, PROBABIL O OCAZIE PENTRU O NOUĂ TENTATIVĂ DE A-L DA AFARĂ DIN POSTUL SĂU DE LA UNIVERSITATE DIN CAUZA „ATITUDINII INCORECTE" DIN MUNCA SA. RECENT, BOTEZ A PRIMIT O AMENDĂ MARE, PENTRU CĂ NU ŞI-AR FI ÎNDEPLINIT SARCINILE DE „MUNCĂ PATRIOTICĂ" OBLIGATORIE, NEPLĂTITĂ, DIN ACEST AN. TOTUŞI, EL SPUNE CĂ A CONTESTAT AMENDA, DIN MOMENT CE

UZ OFICIAL LIMITAT

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 03 BUCUREŞTI 09173 161252Z

NU A PRIMIT NICIODATĂ O NOTIFICARE OFICIALĂ PENTRU A SE PREZENTA LA MUNCĂ. CU TOATE ACESTEA, BOTEZ RĂMÎNE OPTIMIST, CHIAR DACĂ SIMTE ÎN MOD CLAR PRESIUNEA.

–

6. PENTRU MÜNCHEN: ACEASTĂ CABLOGRAMĂ POATE FI DEBLOCATĂ PENTRU A-I PERMITE LUI GEORGESCU DE LA RADIO EUROPA LIBERĂ SĂ O CITEASCĂ. TOTUŞI, AM PREFERA SĂ NU FIE FURNIZATĂ NICI O COPIE.

CLARKE

UZ OFICIAL LIMITAT

– SFÎRŞITUL DOCUMENTULUI –

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485663
Data: 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 08786 01 DIN 03 021346Z COMPLET

ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 SS-00 CIAE-00 EB-08 DODE-00 H-01 NSCE-00 NSAE-00 HA-09 L-03 PM-10 PA-01 OMB-01 OES-09 ACDA-12 SP-02 SNP-01 PRS-01 DS-01 DSE-00 /070 W
--- 140625 021638Z/45
P 021339Z DEC 86
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 2740
INFO USIA WASHINGTON, DC PRIORITATE 6040
AMBASADA AMERICANĂ VIENA PRIORITATE

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 01 DIN 03 BUCUREŞTI 08786

VIENA PENTRU USDEL CSCE

REF: (A) STAT 349508, (B) BUCUREŞTI 8578
E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PGOV, PINS, PHUM, RO (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: RESTRICŢII ROMÂNEŞTI ASUPRA CONTACTELOR ŞTIINŢIFICE ŞI UMANE

REFS: (A) STAT 349508, (B) BUCUREŞTI 8578

1. CONFIDENŢIAL – ÎNTREGUL TEXT.

–

2. REZUMAT: RESTRICŢIILE ASUPRA CONTACTELOR UNIVERSITARILOR ŞI OAMENILOR DE CULTURĂ ROMÂNI CU STRĂINII SÎNT ACUM APLICATE MAI STRICT. CAMERELE SPECIALE DE „PROTOCOL" PENTRU ÎNTÎLNIRILE CU STRĂINII AU FOST UN ELEMENT COMUN AL UNIVERSITĂŢILOR, INSTITUTELOR ŞTIINŢIFICE ŞI AL ALTOR INSTITUŢII ROMÂNEŞTI DE CEVA VREME. DUPĂ PROMULGAREA NOILOR DECRETE SECRETE DE LA SFÎRŞITUL ANULUI TRECUT, CARE ÎNĂSPREAU DRASTIC REGULILE ÎN CEEA CE PRIVEŞTE CONTACTELE CU STRĂINII, FOLOSIREA ACESTOR CAMERE A DEVENIT OBLIGATORIE, NU NUMAI ÎN INDUSTRIE, CI ŞI ÎN INSTITUŢIILE ACADEMICE,

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 08786 01 DIN 03 021346Z

PRECUM ŞI ÎN ALTE INSTITUŢII DE AICI. MATEMATICIANUL MIHAI BOTEZ SPUNE CĂ NU I S-A CERUT SĂ SEMNEZE UN ALT DOCUMENT, NICI ÎN LEGĂTURĂ CU FOLOSIREA ACESTOR SĂLI DE „PROTOCOL", NICI ÎN LEGĂTURĂ CU ALTCEVA. LA SCURT TIMP DUPĂ CE NOILE DECRETE SECRETE AU FOST

PROMULGATE, EL ŞI ALŢI UNIVERSITARI AU FOST ÎNŞTIINŢAŢI ÎN LEGĂTURĂ CU ELE ŞI RUGAŢI SĂ SEMNEZE DECLARAŢII, ÎN MOD EVIDENT CA INSTRUMENT DE CONSTRÎNGERE ÎN CAZ DE INFRACŢIUNE. BOTEZ (LA FEL CA ALŢI CÎŢIVA) A REFUZAT. NU MAI AVEM LINII DIRECTE CĂTRE INSTITUTUL DE MATEMATICĂ DIN BUCUREŞTI „INCREST" (CU CARE BOTEZ NU ARE NICI O, REPET, NICI O LEGĂTURĂ). TOTUŞI, PRIN ORAŞ CIRCULĂ ZVONUL CĂ „INCREST" ESTE ÎNTR-ADEVĂR ÎN PERICOL, ÎN CIUDA FAPTULUI CĂ O ARE PE FIICA PREŞEDINTELUI DREPT DIRECTOR, PENTRU CĂ DEFECTAREA ANGAJAŢILOR ÎN OCCIDENT A STÎRNIT MÎNIA PRIMULUI OM DE ŞTIINŢĂ AL ROMÂNIEI, VICEPRIM-MINISTRUL ELENA CEAUŞESCU. DACĂ ACADEMIA DE ŞTIINŢE DIN NEW YORK DECIDE SĂ PROTESTEZE, RECOMANDĂM SĂ SE ACORDE O ATENŢIE SPORITĂ OBIECTIVULUI DORIT. PENTRU A ÎMBUNĂTĂŢI SITUAŢIA, O CAMPANIE PUBLICĂ ESTE MAI PUŢIN PROBABIL SĂ FIE EFICIENTĂ DECÎT O PRESIUNE DISCRETĂ. SFÎRŞIT REZUMAT.

–

NOI BARIERE PENTRU CONTACTUL STRĂIN CU ACADEMICIENII ROMÂNI:

.....

3. SURSELE UNIVERSITARE DE AICI NE SPUN CĂ UNIVERSITĂŢILE ŞI INSTITUTELE ŞTIINŢIFICE AU AVUT ÎNTOTDEAUNA CAMERE DE „PROTOCOL", ASEMĂNĂTOARE CU CELE FOLOSITE ACUM ÎN FABRICILE ROMÂNEŞTI, CONFORM DECRETULUI SECRET 408 (REF. B), UNDE, TEORETIC, AVEAU LOC TOATE ÎNTÎLNIRILE CU STRĂINII. TOTUŞI, ÎN TRECUT, REGULILE CARE ŢINEAU DE FOLOSIREA ACESTOR CAMERE ERAU DEPOTRIVĂ RESPECTATE

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 08786 01 DIN 03 021346Z

ŞI ÎNCĂLCATE. OAMENI DE ŞTIINŢĂ DE TALIE MONDIALĂ, COLEGI SPECIALI DIN STRĂNĂTATE AI DIRECTORULUI SAU ALŢI ACADEMICIENI STRĂINI BINE-CUNOSCUŢI AVEAU PARTE DE OBICEI DE ACEEAŞI OSPITALITATE ŞI ACELAŞI ACCES DE CARE S-AR FI BUCURAT ŞI ÎN OCCIDENT, AVÎND PRACTIC ACCES LIBER ÎN COMPLEX, CU EXCEPŢIA SECŢIILOR UNDE AR FI PUTUT SĂ SE DESFĂŞOARE LUCRĂRI SPECIALE, PROTEJATE DE LEGILE CU PRIVIRE LA SECRETELE DE STAT.

–

4. TOTUŞI, DE-A LUNGUL ANULUI TRECUT – DIN MOMENTUL SEMNĂRII DECRETULUI SECRET 408 ŞI A MĂSURILOR ADIACENTE –, FOLOSIREA ACESTOR CAMERE DE „PROTOCOL" A DEVENIT OBLIGATORIE. ÎN CONTACTELE LOR CU COMUNITATEA ACADEMICĂ, ŞTIINŢIFICĂ ŞI CULTURALĂ (ŞI CHIAR CU UNIUNEA SCRIITORILOR DIN ROMÂNIA), OFIŢERII NOŞTRI USIS AU CONSTATAT CĂ AŞA SE ÎNTÎMPLA TOT MAI DES – ŞI ACUM, APROAPE DE FIECARE DATĂ.

–

5. ÎNTR-O CONVERSAŢIE DE SĂPTĂMÎNA TRECUTĂ, MATEMATICIANUL ŞI FUTUROLOGUL ROMÂN DR. MIHAI BOTEZ A CONFIRMAT ACEASTĂ NOUĂ PRACTICĂ, DAR A FOST NEDUMERIT REFERITOR LA DATELE OFERITE ÎN PARAGRAFUL 4, REF. A. LA SCURT TIMP DUPĂ CE NOILE DECRETE SECRETE AU FOST SEMNATE, LA SFÎRŞITUL ANULUI TRECUT, BOTEZ ŞI MULŢI ALŢI OAMENI DE ŞTIINŢĂ ŞI UNIVERSITARI DIN ŢARĂ AU FOST CONVOCAŢI LA ŞEDINŢE SPECIALE, UNDE LI S-AU ADUS LA CUNOŞTINŢĂ PREVEDERILE NOILOR DECRETE. LA FINALUL ACESTOR ÎNŞTIINŢĂRI LI S-A CERUT SĂ SEMNEZE O DECLARAŢIE ÎN CARE SE SPECIFICA FAPTUL CĂ FUSESERĂ INFORMAŢI CU PRIVIRE LA NOILE MĂSURI ŞI, PRIN URMARE, SE SUPUN RIGORILOR ACESTORA. TOTUŞI, CÎND BOTEZ ŞI CEILALŢI AU SOLICITAT SĂ CITEASCĂ NOILE DECRETE, LI S-A SPUS CĂ NU SE POATE. DREPT REZULTAT, BOTEZ (ŞI ALŢII PE CARE-I CUNOAŞTEM) A REFUZAT SĂ SEMNEZE „ANGAJAMENTUL",

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 08786 02 DIN 03 021347Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 SS-00 CIAE-00 EB-08 DODE-00 H-01 NSCE-00 NSAE-00 HA-09 L-03 PM-10 PA-01 OMB-01 OES-09 ACDA-12 SP-02 SNP-01 PRS-01 DS-01 DSE-00 /070 W
--- 140626 021639Z/54
P 021339Z DEC 86
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 2741
INFO USIA WASHINGTON, DC PRIORITATE 6041
AMBASADA AMERICANĂ VIENA PRIORITATE

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 02 DIN 03 BUCUREŞTI 08786

VIENA PENTRU USDEL CSCE

REFS: (A) STAT 349508, (B) BUCUREŞTI 8578
E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PGOV, PINS, PHUM, RO (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: RESTRICŢII ROMÂNEŞTI ASUPRA CONTACTELOR ŞTIINŢIFICE ŞI UMANE

PE MOTIV CĂ LEGEA DIN ROMÂNIA LE PERMITE SĂ CITEASCĂ PERSONAL DOCUMENTELE, ÎNAINTE CA O ASTFEL DE ATESTARE SĂ POATĂ FI SOLICITATĂ.

–

6. ACEST REFUZ A AVUT LOC CU CÎTEVA LUNI ÎN URMĂ, IAR BOTEZ CEL PUŢIN NU A ASCUNS ACEST LUCRU. ORICUM, NE-A SPUS SĂPTĂMÎNA TRECUTĂ CĂ NU A FOST PUS SUB NICI UN FEL DE PRESIUNE SUPLIMENTARĂ DIN ACEST MOTIV. ÎNTREBAT DACĂ, DE EXEMPLU, OFIŢERUL DE SERVICIU (CONSILIER POLITIC AL AMBASADEI) PUTEA SĂ-L VIZITEZE LA BIROUL SĂU DE LA UNIVERSITATE, BOTEZ A RIDICAT DIN SPRÎNCENE LA AUZUL UNUI LUCRU ATÎT DE NEPOTRIVIT, IAR APOI A SUGERAT ACID CĂ CONSILIERUL POLITIC AR TREBUI SĂ ÎNCERCE SĂ INTRE DOAR ÎN BIROUL LUI, CA SĂ VADĂ CE S-AR PUTEA ÎNTÎMPLA. (COMENTARIU: PENTRU CINEVA CĂZUT ATÎT DE TARE ÎN DIZGRAŢIE DIN PUNCT DE VEDERE POLITIC PRECUM DISIDENTUL BOTEZ, O CERERE OFICIALĂ PENTRU O ÎNTÎLNIRE

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 08786 02 DIN 03 021347Z

PROBABIL CĂ NU I-AR AJUTA NICI MĂCAR PE OFIŢERII AMBASADEI SĂ TREACĂ DE UŞA CAMEREI DE PROTOCOL. SFÎRŞIT COMENTARIU).

–

INSTITUTUL „INCREST" PARE SĂ AIBĂ PROBLEME:

.....

7. DUPĂ EMIGRAREA MATEMATICIANULUI ROŞU, LEGĂTURILE NOASTRE CU SENSIBILUL INSTITUT „INCREST" SÎNT SLABE. CU TOATE ACESTEA, ZVONURILE DIN ORAŞ SPUN CĂ INSTITUTUL LUI ZOE CEAUŞESCU, CARE A SPONSORIZAT AICI O CONFERINŢĂ DESPRE TEORIA OPERATORILOR ÎN MATEMATICĂ, LA ÎNCEPUTUL ACESTUI AN, ARE PROBLEME. CELE MAI MULTE RELATĂRI SPUN CĂ DOAMNA ELENA CEAUŞESCU, OFICIAL PRIMUL OM DE ŞTIINŢĂ AL ŢĂRII ŞI CUNOSCUTĂ DREPT O MAMĂ CARE DICTEAZĂ ÎN RELAŢIA CU FIICA EI, ESTE FURIOASĂ DEOARECE ULTIMII ŞAPTE MATEMATICIENI DE LA „INCREST" CĂRORA LI S-A PERMIS SĂ VIZITEZE OCCIDENTUL AU DEFECTAT. CONFORM ACESTOR RELATĂRI, CEL MAI IRITANT PENTRU DNA CEAUŞESCU ESTE FAPTUL CĂ FIICA ZOE A FĂCUT NIŞTE ARANJAMENTE PENTRU A OBŢINE VIZELE FUGARILOR. TAXATĂ DE MAMA EI CU CEVA TIMP ÎN URMĂ PENTRU CĂ AR FI PREA PERMISIVĂ, ZOE A DEVENIT DIN CE ÎN CE MAI ÎNDÎRJITĂ, REFUZÎND SĂ-ŞI ÎNDREPTE COMPORTAMENTUL, ÎN CIUDA AMENINŢĂRILOR MATERNE.

–

8. ACESTE ZVONURI SPUN CĂ RECENTA FUGĂ A MATEMATICIANULUI DAN VOICULESCU DE LA „INCREST" ÎN SUA, LA ÎNCEPUTUL ACESTEI TOAMNE PENTRU O CONFERINŢĂ LA BERKELEY, A FOST ULTIMA PICĂTURĂ, DETERMINÎND-O PE DNA CEAUŞESCU SĂ-I DIMINUEZE DRASTIC PUTEREA DE DECIZIE LUI ZOE ÎN CADRUL INSTITUTULUI. CONFORM LUI BOTEZ, CARE A CONFIRMAT IDEEA PRINCIPALĂ DE MAI SUS, DIN INFORMAŢII PE CARE SPUNE CĂ LE-A PRIMIT DE LA NIŞTE PRIETENI DE LA „INCREST", BABILONIA

MAMĂ-FIICĂ A DETERMINAT-O PE ZOE SĂ LIPSEASCĂ DE LA INSTITUT ÎN ULTIMELE SĂPTĂMÎNI, DIN MOTIVE MEDICALE. BOTEZ A AUZIT DE ASEMENEA CĂ

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 08786 02 DIN 03 021347Z

CONTRACTELE GUVERNAMENTALE CARE SUSŢIN O MARE PARTE DIN ACTIVITATEA (ŞI VENITUL) DE LA „INCREST" AU FOST BRUSC REZILIATE ŞI CĂ PLANURILE PE TERMEN LUNG DE A MUTA INSTITUTUL ÎNTR-O CLĂDIRE NOUĂ, MODERNĂ AU FOST SUSPENDATE. NU AM REUŞIT SĂ OBŢINEM DE LA BOTEZ DETALII DESPRE TRANSFERURILE DE PERSONAL DE LA „INCREST", DAR EL PARE DESTUL DE SIGUR CĂ ZILELE INSTITUTULUI „INCREST" SÎNT NUMĂRATE.

–

PROTEST PROPUS DE ACADEMIA DE ŞTIINŢE:

.....

9. DOUĂ LUCRURI PAR CLARE. UNUL ESTE CĂ GUVERNUL ROMÂNIEI PARE HOTĂRÎT SĂ LIMITEZE CONTACTUL CETĂŢENILOR SĂI, FIE EI OAMENI DE ŞTIINŢĂ, POEŢI SAU MUNCITORI ÎN FABRICĂ, CU STRĂINII. OFICIAL, GUVERNUL ROMÂNIEI NEAGĂ ACEST LUCRU, DÎND DOVADĂ DE O IPOCRIZIE CARE FACE REFUZAREA ACESTEI LIBERTĂŢII UMANE DE BAZĂ ŞI MAI REVOLTĂTOARE. TOTUŞI, NEGĂRILE NE SÎNT FOLOSITOARE, STRĂINII - ŞI ÎN SPECIAL ACEASTĂ AMBASADĂ - REUŞIND MAI UŞOR SĂ FACĂ PRESIUNI PENTRU A OBŢINE ÎMBUNĂTĂŢIRI ŞI EXCEPŢII.

–

10. ÎN AL DOILEA RÎND, BINE-CUNOSCUTA IMPLICARE A DNEI CEAUŞESCU ÎN PROBLEMELE DE LA „INCREST", DUPĂ TOATE DATELE PE CARE LE AVEM, DĂ UN CARACTER IMPREVIZIBIL, ARBITRAR ŞI RĂZBUNĂTOR PROCEDURILOR. ACUM OFICIAL „ÎNTÎIUL OM DE ŞTIINŢĂ" AL ROMÂNIEI, AVEA NEVOIE DE MULT MAI PUŢINĂ AUTORITATE PENTRU A DISTRUGE UN INSTITUT DE MATEMATICĂ RENUMIT, ÎN 1975. DR. ROŞU ÎNSUŞI POATE ILUSTRA, CU MULTE EXEMPLE DIN PROPRIA EXPERIENŢĂ, CE EFECTE A AVUT INFLUENŢA DNEI CEAUŞESCU ASUPRA MATEMATICII ŞI ŞTIINŢEI DIN ROMÂNIA, APARENT ÎN CIUDA ORICĂREI LOGICI ŞI INTERESULUI PERSONAL RAŢIONAL.

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 08786 03 DIN 03 021348Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 SS-00 CIAE-00 EB-08 H-01 NSCE-00 NSAE-00 HA-09 L-03 PM-10 PA-01 OMB-01 OES-09 ACDA-12 SP-02 SNP-01 PRS-01 DS-01 DSE-00 /070W
--- 140627 021639Z/45
P 021339Z DEC 86
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 2742
INFO USIA WASHINGTON, DC PRIORITATE 6042
AMBASADA AMERICANĂ VIENA PRIORITATE

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 03 DIN 03 BUCUREŞTI 08786

VIENA PENTRU USDEL CSCE

REFS: (A) STAT 349508, (B) BUCUREŞTI 8578
E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PGOV, PINS, PHUM, RO (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: RESTRICŢII ROMÂNEŞTI ASUPRA CONTACTELOR ŞTIINŢIFICE ŞI UMANE
–
11. NU NE-AM AVENTURA SĂ RECOMANDĂM CE ANUME AR TREBUI SĂ FACĂ LUMEA UNIVERSITARĂ. TOTUŞI, DOVEZI SOLIDE ARATĂ CĂ UN AMPLU PROTEST PUBLIC AR PUTEA PUR ŞI SIMPLU SĂ FIE RESPINS SAU SĂ AGRAVEZE SITUAŢIA ŞI MAI MULT, RĂZBUNAREA PUTÎND FI CANALIZATĂ ASUPRA CELOR PE CARE-I POATE ATINGE. DACĂ ŢELUL LUMII UNIVERSITARE ESTE DE A CONDAMNA PUBLIC FĂRĂ SĂ SE GÎNDEASCĂ LA DEZAVANTAJE, O „SCRISOARE DESCHISĂ" AR PĂREA UN MIJLOC ADECVAT. DACĂ, PE DE ALTĂ PARTE, SCOPUL ACADEMIEI ESTE DE A-ŞI AJUTA COLEGII SĂ SALVEZE CE POT, O ABORDARE DISCRETĂ (DAR NU MAI PUŢIN INTENSĂ), PRIN AMBASADORUL ROMÂNIEI LA WASHINGTON, AR FI MAI POTRIVITĂ.
–
12. DIN EXPERIENŢA GUVERNULUI SUA REIESE CĂ PRESIUNEA PRIVATĂ
CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 08786 03 DIN 03 021348Z

ESTE MULT MAI EFICIENTĂ DECÎT CAMPANIILE PUBLICE. PE LÎNGĂ ROŞU ŞI TELEMAN, MULTE ALTE CAZURI DE EMIGRARE AU FOST REZOLVATE DISCRET. ÎN CIUDA NOILOR RESTRICŢII, AM VIZITAT NUMEROASE FABRICI. VIZITATORII DIN SUA CONTINUĂ SĂ FIE PRIMIŢI LA NIVEL ÎNALT, SĂ ATINGĂ SUBIECTE SENSIBILE ŞI SĂ PRIMEASCĂ INFORMAŢII VALOROASE - DE EXEMPLU, EXPERŢII ÎN FIZICĂ NUCLEARĂ DE LA DOE [DEPARTAMENTUL PENTRU ENERGIE] CARE AU FOST AICI DUPĂ CERNOBÎL. PE SCURT, AVEM

MAI MULTĂ INFLUENŢĂ REALĂ AICI PE TERMEN LUNG DECÎT AM PUTEA CÎŞTIGA PE TERMEN SCURT, PRIN REPLICI TĂIOASE SAU TITLURI DE ZIARE. KIRK

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485651 Data: 25/02/2014

PAGINA 01 BUCUCUREŞTI 08925 051437Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 USIE-00 /001 W
--- 365273 051441Z/44-38
O 051432Z DEC 86
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN IMEDIAT
SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 2834
INFO AMBASADA AMERICANĂ VIENA

CONFIDENŢIAL BUCUREŞTI 08925

DEPT. FOR EUR: DAS SIMONS, EUR/EEY;
MÜNCHEN PENTRU POLLARD;
VIENA PENTRU USDEL CSCE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: SCOM PROP RFE SCUL OTRA RO (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: (U) BURSA DE CERCETARE WOODROW WILSON PENTRU MATEMATICIANUL/FUTUROLOGUL ROMÂN MIHAI BOTEZ

REF. (A) MÜNCHEN 4988 (NOTAL)R (B) STAT 370081 (NOTAL) (C) BUCUREŞTI 8767 (NOTAL)

1. CONFIDENŢIAL – ÎNTREGUL TEXT.
–
2. PRIN REF. B, RECOMANDĂRILE PENTRU ACORDAREA BURSEI DE CERCETARE WOODROW WILSON CU DURATA DE TREI LUNI, ÎNCEPÎND CU DATA DE 1 MARTIE, I-AU FOST TRANSMISE PE 3 DECEMBRIE DR. MIHAI BOTEZ. ACEST LUCRU A FOST EFECTUAT PRIN SCRISOARE DIN PARTEA AMBASADEI, PENTRU A-L AJUTA PE DR. BOTEZ – ÎNAINTE DE PRIMIREA

NOTIFICĂRII OFICIALE DE LA SMITHSONIAN - ÎN ÎNCEPEREA PROCESULUI DE LUNGĂ DURATĂ PENTRU SOLICITAREA PERMISULUI DE IEŞIRE DIN ŢARĂ. UN MESAJ DIN PARTEA DAS SIMMONS CU PRIVIRE LA PERSPECTIVELE PERIOADEI POSTBURSIERE A FOST TRANSMIS ORAL ÎN ACELAŞI TIMP: BOTEZ A SPUS CĂ A ÎNŢELES PERFECT. CA INFORMARE, DIN 4 DECEMBRIE, DR. BOTEZ NU (REPET, NU) PRIMISE NICI O COMUNICARE DIRECTĂ DE LA DR. BILLINGTON, NICI AMBASADA NU PRIMISE, BINEÎNŢELES, FORMULARELE

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 08925 051437Z
PENTRU BURSĂ. SFÎRŞIT COMUNICARE.

-

3. DUPĂ CUM S-A RAPORTAT MAI DEVREME, DR. BOTEZ CREDE CĂ OBŢINEREA PERMISULUI DE IEŞIRE DIN ŢARĂ VA FI UN PROCES FOARTE LUNG, ASTA DACĂ VA REUŞI. ASTFEL, EL SPERĂ CA DATA DE ÎNCEPERE A BURSEI SĂ FIE FOARTE FLEXIBILĂ, DUPĂ CUM SOLICITASE ANTERIOR. EL NU POATE FACE O CERERE OFICIALĂ PENTRU PERMISUL DE IEŞIRE DIN ŢARĂ PÎNĂ NU ARE ÎN MÎNĂ SCRISOAREA DE ACCEPTARE PENTRU BURSĂ, ASTFEL CĂ SPERĂ CĂ DOCUMENTELE VOR FI TRIMISE ÎN CURÎND, ASTA DACĂ NU SÎNT CHIAR PE DRUM, ŞI CĂ ÎN ELE SE SPECIFICĂ CLAR CĂ BURSA DE TREI LUNI POATE SĂ ÎNCEAPĂ ORICÎND DUPĂ 1 MARTIE.

-

4. PENTRU MÜNCHEN: REF. A, TRANSMITEREA OFERTEI DE LA RADIO EUROPA LIBERĂ DE A FINANŢA CĂLĂTORIA CU AVIONUL PE RUTA BUCUREŞTI-WASHINGTON-BUCUREŞTI A DR. BOTEZ AR TREBUI CLASIFICATĂ „CONFIDENŢIAL", DIN MOMENT CE IMPLICAREA EUROPEI LIBERE CEL MAI PROBABIL AR DETERMINA AUTORITĂŢILE ROMÂNE SĂ REFUZE PERMISUL DE IEŞIRE DIN ŢARĂ.

-

PENTRU A EVITA ACEST LUCRU, RECOMANDĂM CA RADIO EUROPA LIBERĂ SĂ DEPUNĂ FONDURILE PENTRU CĂLĂTORIA CU AVIONUL LA CONSULATUL GENERAL DE LA MÜNCHEN. APOI PUTEM OBŢINE BILETUL FOLOSIND DATELE FISCALE TRIMISE PRIN CABLOGRAMĂ DE LA MÜNCHEN, EVITÎND ASTFEL ORICE LEGĂTURĂ DIRECTĂ CU RADIO EUROPA LIBERĂ.

-

6. PENTRU DEPARTAMENT: VĂ RUGĂM GRĂBIŢI ELIBERAREA DOCUMENTELOR PENTRU BURSĂ, ÎN CAZUL ÎN CARE NU SÎNT DEJA TRIMISE, ŞI CONFIRMAŢI CĂ ÎN ACESTEA SE MENŢIONEAZĂ CLAR CĂ BURSA VA FI DISPONIBILĂ ÎN ORICE MOMENT DE LA SAU DUPĂ 1 MARTIE, CU O LIMITĂ DE TIMP - DACĂ SE CERE - CÎT MAI TÎRZIU POSIBIL. DE ASEMENEA, SUGERĂM CA DEPARTAMENTUL SĂ PLASEZE CĂTRE AMBASADĂ (ATENŢIE: CONSILIER POLITIC) COPII ALE ORICĂROR DOCUMENTE TRIMISE DIRECT DE INSTITUTUL WILSON, ÎN SPECIAL DACĂ S-A FĂCUT PRIN POŞTĂ SAU CANALE DE CABLOGRAMĂ.

-

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 08925 051437Z

7. VĂ RUGĂM OFERIŢI INSTRUCŢIUNI. KIRK

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485690
Data: 25/02/2014

SECRET

PAGINA 01 BUCUREŞTI 00407 01 DIN 02 161627Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-05 SS-00 CIAE-00 EB-04 DODE-00 NSCE-00
NSAE-00 SSO-00 HA-01 PM-03 SIL-01 INRE-00 SP-02 /017W
--- 262415 161643Z/42
O 161620Z IAN 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC IMEDIAT 3516
INFO POSTURILE EUROPA DE EST PRIORITATE
AMBASADA AMERICANĂ MOSCOVA

SECRET SECŢIUNEA 01 DIN 02 BUCUREŞTI 00407

DISTRIBUIRE LIMITATĂ

MÜNCHEN, NUMAI PENTRU BECKER ŞI CONSULATUL GENERAL

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PHUM, EALB, RO
SUBIECT: PROTEST POLITIC ÎN ROMÂNIA

REF: MÜNCHEN 176

-

1. (S) REZUMAT: AMBASADA A PRIMIT, PRIN INTERMEDIUL UNEI SURSE DISIDENTE DE CREDIBILITATE NEDETERMINATĂ, UN MANIFEST SEMNAT „ACŢIUNEA DEMOCRATĂ ROMÂNĂ", MILITÎND PENTRU O GREVĂ GENERALĂ ÎN BUCUREŞTI PE 23 IANUARIE. AUTORUL MANIFESTULUI SUBLINIAZĂ CĂ NU DIRECŢIONEAZĂ ACEST APEL ÎMPOTRIVA PARTIDULUI SAU A ORDINII SOCIALE DIN ROMÂNIA : SCOPUL ACŢIUNII ESTE SĂ FORŢEZE „PENSIONAREA" „BOLNAVULUI MINTAL" CEAUŞESCU. MANIFESTUL ESTE SCRIS DE MÎNĂ ; AUTORUL SUSŢINE CĂ A DISTRIBUIT 2.000 DE EXEMPLARE EL ÎNSUŞI, IAR ALTĂ SURSĂ ESTIMEAZĂ CĂ 10.000 DE EXEMPLARE AU CIRCULAT ÎN MARE PARTE PRIN BLOCURILE MUNCITOREŞTI. AVEM ANUMITE DUBII CU PRIVIRE LA ACESTE AFIRMAŢII, DAR, DACĂ SÎNT ADEVĂRATE, AR REPREZENTA CEA MAI SEMNIFICATIVĂ OPOZIŢIE

SECRET

SECRET

PAGINA 02 BUCUREŞTI 00407 01 DIN 02 161627Z

ORGANIZATĂ FAŢĂ DE CONDUCEREA LUI CEAUŞESCU PE CARE AM VĂZUT-O VREODATĂ. SUGERĂM PRECAUŢIE MAXIMĂ ÎN GESTIONAREA ACESTEI INFORMAŢII PÎNĂ VOM REUŞI SĂ-I STABILIM IMPORTANŢA. SFÎRŞIT REZUMAT.

2. (C) OFIŢERUL RESPONSABIL CU DREPTURILE OMULUI AL AMBASADEI A PRIMIT DOUĂ EXEMPLARE SCRISE DE MÎNĂ (CU DOUĂ SCRISURI DIFERITE, DAR DE LA ACEEAŞI SURSĂ) ALE UNUI MANIFEST CARE CIRCULA PRIN BUCUREŞTI, ÎNDEMNÎND LA O „ACŢIUNE DE PROTEST" VINERI, 23 IANUARIE. APELUL MANIFESTULUI, ADRESAT ÎN SPECIAL LUCRĂTORILOR DIN TRANSPORTURI, ESTE CA CEI CARE ÎL CITESC SĂ STEA CASĂ ŞI ASTFEL SĂ „PARALIZEZE" CAPITALA. CONFORM DOCUMENTULUI, SECURITATEA NU VA PUTEA SĂ FACĂ RAIDURI, SIMULTAN, PRIN MII DE CASE ŞI ASTFEL PROTESTUL VA FI „MAI PUTERNIC". „ACŢIUNEA" URMEAZĂ SĂ SE ÎNCHEIE ÎN MOMENTUL ÎN CARE LA RADIO SE VA ANUNŢA CĂ PREŞEDINTELE CEAUŞESCU A FOST DEGREVAT DE RESPONSABILITĂŢILE SALE, DIN MOTIVE MEDICALE.

–

3. (C) AUTORUL MANIFESTULUI SPECIFICĂ CLAR CĂ ORGANIZAŢIA SA NU CAUTĂ SCHIMBAREA POLITICĂ EXTINSĂ ŞI NU SE OPUNE ORDINII SOCIALE ACTUALE. MENŢIONEAZĂ CĂ NU VREA TURBULENŢE SAU VICTIME : DOAR UN SFÎRŞIT AL „CONDUCERII TOTALITARE PRACTICATE DE N.C." (CEAUŞESCU). AUTORUL NOTEAZĂ CĂ „AVEM ÎNCREDERE ÎN ACTUALA CONDUCERE A STATULUI, ALTA DECÎT N.C., CARE NE VA OFERI CURÎND, DACĂ NU IMEDIAT, CONDIŢII DE TRAI MAI BUNE".

–

4. (C) ÎN SECŢIUNEA DE FINAL A MANIFESTULUI, AUTORUL SE DESCRIE DREPT „UN BUN ROMÂN, CARE ŞI-A IUBIT ŢARA". PRECUM „MULŢI DINTRE

VOI", EL SPUNE CĂ NU ESTE NICI FOARTE RELIGIOS, NICI FOARTE CURAJOS : VIAŢA DIFICILĂ PE CARE O ÎNDURĂ, ALĂTURI DE COPIII SĂI,

SECRET

SECRET

PAGINA 02 BUCUREŞTI 00407 01 DIN 02 161627Z

L-A FORŢAT SĂ ÎNTREPRINDĂ ACEASTĂ ACŢIUNE. EL REFUZĂ SĂ MAI TRĂIASCĂ ÎN ROMÂNIA, DAR NU O VA PĂRĂSI. ÎN SCHIMB, VA MURI „PE TERITORIUL ŢĂRII MELE, PENTRU O CAUZĂ ŞI PENTRU VIITORUL COPIILOR MEI ŞI AI ALTORA".

–

5. (C) ÎN ÎNCHEIERE, MANIFESTUL SPUNE CĂ CITITORUL TREBUIE SĂ FACĂ ÎNTRE 10 ŞI 20 DE COPII ALE MANIFESTULUI ŞI SĂ LE LASE ÎN CUTIILE POŞTALE, CREÎND ASTFEL UN LANŢ DE COMUNICARE. „DIN CELE 2.000 DE PLICURI ALE MELE", SCRIE EL, „SĂ FACEŢI DOUĂ MILIOANE". AUTORUL ÎI SFĂTUIEŞTE PE CITITORI SĂ SE APROVIZIONEZE CU MÎNCARE ŞI APĂ, ÎN CAZUL ÎN CARE VOR FI NECESARE. ÎN ÎNCHEIERE, EL LE CERE CITITORILOR „SĂ FIE UNIŢI, SĂ SE AJUTE UNUL PE CELĂLALT ŞI SĂ CREADĂ ÎN SUCCESUL NOSTRU".

–

6. (S) AUTORUL MANIFESTULUI SCRIE CĂ EL A DISTRIBUIT 2.000 DE EXEMPLARE. O SURSĂ A AMBASADEI, MIHAI BOTEZ, LE-A SPUS OFIŢERILOR CONSULARI PE 15 IANUARIE CĂ EL A ESTIMAT CĂ AU CIRCULAT 10.000 DE COPII, MULTE SAU MAJORITATEA ÎN BLOCURILE MUNCITOREŞTI. A SPUS DE ASEMENEA CĂ EXEMPLARUL PE CARE-L VĂZUSE FUSESE SCRIS CU SIGURANŢĂ DE UN INTELECTUAL, DAR PROBABIL A FOST COPIAT DE UN MEMBRU AL CLASEI MUNCITOARE. ALTĂ SURSĂ, CARE NE-A DAT TEXTUL PROPRIU-ZIS, NE-A CERUT SĂ TRANSMITEM MANIFESTUL CĂTRE RADIO EUROPA LIBERĂ PENTRU A OFERI PROTESTULUI PROPUS O EXPUNERE PUBLICĂ EXTINSĂ ÎN ROMÂNIA ŞI ASTFEL PENTRU A-I CREŞTE EFICACITATEA. (VEZI MAI JOS RECOMANDAREA NOASTRĂ NEGATIVĂ.)

7. (S) EVALUAREA AMBASADEI. CREDEM CĂ ACESTE CIFRE SÎNT MULT EXAGERATE ŞI NU SE POATE CONFIRMA CĂ MANIFESTUL A FOST DISTRIBUIT ÎN NUMĂR MARE. ESTE POSIBIL CA BOTEZ ŞI AUTORUL MANIFESTULUI SĂ SE CUNOASCĂ.

SECRET

NNNN

SECRET

PAGINA 01 BUCUREŞTI 00407 02 DIN 02 161627Z

ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-05 SS-00 CIAE-00 EB-04 DODE-00 NSCE-00 NSAE-00 SSO-00 HA-01 PM-03 SIL-01 INRE-00 SP-02 /017W
--- 262430 161643Z/42
O 161620Z IAN 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC, IMEDIAT 3517
INFO POSTURI EUROPA DE EST PRIORITATE
AMBASADA AMERICANĂ MOSCOVA

SECRET SECŢIUNEA 02 DIN 02 BUCUREŞTI 00407

DISTRIBUIRE LIMITATĂ

MÜNCHEN, NUMAI PENTRU BECKER ŞI CONSULATUL GENERAL

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PHUM, EALB, RO
SUBIECT: PROTEST POLITIC ÎN ROMÂNIA

TOTUŞI, PRECIZĂM CĂ DOCUMENTELE SCRISE DE MÎNĂ ŞI CELE COPIATE, CARE MILITEAZĂ PENTRU CEEA CE ECHIVALEAZĂ CU UN „CONCEDIU MEDICAL COLECTIV", REPREZINTĂ O FORMĂ INGENIOASĂ DE PROTEST ÎMPOTRIVA REGIMULUI. CHIAR DACĂ DOCUMENTELE DISTRIBUITE SÎNT DOAR 2.000, ORGANIZAREA ACESTUI PROTEST AR DEPĂŞI ORICARE ALTA PE CARE AM VĂZUT-O ÎN TRECUT.

8. (S) VOM ÎNCERCA ÎN CONTINUARE SĂ AFLĂM CÎT DE DEPARTE A AJUNS MANIFESTUL ŞI REACŢIILE LA EL - INCLUSIV CE SE ÎNTÎMPLĂ PE 23.

9. (S) RECOMANDARE: GUVERNUL SUA AR TREBUI SĂ GESTIONEZE ACEST MANIFEST CU ATENŢIE. NU AR TREBUI SĂ FIE DAT CĂTRE FUNCŢIONARI NEAUTORIZAŢI AI RADIO EUROPA LIBERĂ FĂRĂ INSTRUCŢIUNI EXPLICITE DIN PARTEA DEPARTAMENTULUI. DACĂ RADIO EUROPA LIBERĂ ANUNŢĂ PROTESTUL ÎN AVANS, GUVERNUL ROMÂNIEI VA ACUZA GUVERNUL SUA (SAU CEL PUŢIN RADIO EUROPA LIBERĂ) DE INSTIGARE LA UN PROTEST REAL, CHIAR DACĂ ESTE DOAR UN FIASCO. ÎN TIMP CE NOI

SECRET

SECRET

PAGINA 02 BUCUREŞTI 00407 02 DIN 02 161627Z

SIMPATIZĂM ÎNTRU TOTUL CU PROTESTATARII, NE AŞTEPTĂM CA ORICE ÎNTRERUPERE PROPRIU-ZISĂ A MUNCII SĂ FIE SUPRIMATĂ BRUTAL. CUM NOI NU SÎNTEM ÎN NICI UN FEL CAPABILI SĂ-I AJUTĂM PE PROTESTATARI.

NU VREM SĂ GENERĂM SPERANŢA CĂ AM PUTEA SĂ O FACEM. ÎN FINAL, DACĂ PROTESTUL ESTE SUFICIENT DE SERIOS, RADIO EUROPA LIBERĂ AR PUTEA AVEA UN ROL ÎN DETERMINAREA GUVERNULUI ROMÂNIEI SĂ ÎŞI RECONSIDERE POZIŢIA CU PRIVIRE LA BLOCAJ ŞI LA DIALOGUL SĂU POLITIC CU GUVERNUL SUA.

10. (U) MINIMIZAREA MOSCOVEI LUATĂ ÎN CALCUL. CLARKE.

SECRET

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485647 Data: 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 01232 181612Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 SS-00 CIAE-00 H-01 NSAE-00 HA-09 L-03 PM-10 SP-02 /036W
--- 221415 181808Z/40
P 181610Z FEB 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 4127
INFO AMBASADA AMERICANĂ VIENA
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN

CONFIDENŢIAL BUCUREŞTI 01232

MÜNCHEN PENTRU BECKER; VIENA PENTRU USDEL CSCE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PREL PHUM RO FR US (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: TRATAMENTUL LUI MIHAI BOTEZ

1. CONFIDENŢIAL - ÎNTREGUL TEXT

2. MATEMATICIANUL ROMÂN MIHAI BOTEZ I-A SPUS PE 17 FEBRUARIE UNUI OFIŢER AL AMBASADEI CĂ FUSESE SPITALIZAT PENTRU SCURT TIMP

DUPĂ UN „ACCIDENT" DE PE 31 IANUARIE ÎNTR-O ZONĂ REZIDENŢIALĂ DIN BUCUREŞTI. CONFORM LUI BOTEZ, A FOST LOVIT DIN SPATE (CU O OARECARE FORŢĂ, DEŞI NU DE CĂTRE O MAŞINĂ) ÎN TIMP CE MERGEA PE STRADĂ; ŞI-A RECĂPĂTAT CUNOŞTINŢA ÎNTR-UN SPITAL LOCAL. DOCTORUL CARE L-A TRATAT PE BOTEZ A SPUS CĂ FUSESE ADUS LA SPITAL DE UN DIPLOMAT GABONEZ, CARE-L GĂSISE INCONŞTIENT. DOCTORUL I-A RECOMANDAT SĂ PĂRĂSEASCĂ SPITALUL ÎNAINTE DE A PRIMI UN TRATAMENT. BOTEZ A SPUS CĂ A FOST APOI EXAMINAT ÎN PRIVAT DE MEDICI CARE ÎI SÎNT PRIETENI ŞI A FOST GĂSIT SĂNĂTOS.

3. BOTEZ A SUGERAT CĂ ACEL ACCIDENT A FOST ÎNSCENAT DE SECURITATE, ÎN TENTATIVA DE A-L CĂUTA ŞI A-L EXAMINA
CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 01232 18161Z

ÎN CONDIŢII SPITALICEŞTI. PREZENŢA NEAŞTEPTATĂ A DIPLOMATULUI GABONEZ A DAT PESTE CAP ACESTE PLANURI. BOTEZ A PRECIZAT CĂ INCIDENTUL A AVUT LOC LA DOUĂ ZILE DUPĂ CE PETRECUSE O LUNGĂ SEARĂ ÎN APARTAMENTUL OFIŢERULUI AMBASADEI ŞI LA SCURT TIMP DUPĂ CE AMABASADA FRANŢEI RESTABILISE LEGĂTURA CU EL, DUPĂ O PAUZĂ DE MAI MULTE LUNI.

4. ÎNSĂRCINATUL CU AFACERI FRANCEZ I-A SPUS OFIŢERULUI CONSULAR PE 17 FEBRUARIE CĂ AMBASADORUL SĂU ÎŞI LUASE LA REVEDERE DE LA MINISTRUL DE EXTERNE IOAN TOTU IMDEIAT DUPĂ CE AMBASADA SA RESTABILISE LEGĂTURA CU BOTEZ. TOTU A PUS PROBLEMA DIRECT, SPUNÎNDU-I AMBASADORULUI FRANCEZ CĂ OFIŢERULUI CONSULAR, PE CARE ÎL IDENTIFICASE DUPĂ NUME, AVEA „LUCRURI MAI BUNE DE FĂCUT DECÎT SĂ SE ÎNTÎLNEASCĂ CU PROFESORI". FRANCEZII AU LUAT ACEST COMENTARIU DREPT O AVERTIZARE GROSOLANĂ CONFORM CĂREIA NU AR TREBUI SĂ SE ÎNTÎLNEASCĂ CU BOTEZ - O AVERTIZARE PE CARE INTENŢIONEAZĂ SĂ O IGNORE. CLARKE

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485645
Data: 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 01766 01 DIN 04 091704Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 SS-00 CIAE-00 DODE-00 H-01 NSCE-00 NSAE-00 HA-09 L-03 PM-10 PA-01 OMB-01 BIB-01 SP-02 SNP-01 PRS-01 /041 W
--- 317177 100637Z/12
R 091352Z MAR 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC 4544
INFO USIA WASHINGTON, DC 6389
AMBASADA AMERICANĂ LONDRA
AMBASADA AMERICANĂ PARIS
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 01 DIN 04 BUCUREŞTI 01766
MÜNCHEN PENTRU BECKER (PASS REL)

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PHUM PINS PGOV SCUL RO RFE (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: MATEMATICIANUL ROMÂN „DISIDENT" ÎNCĂ ÎN VIAŢĂ ŞI SĂNĂTOS
REF: (A) BUCUREŞTI 1232 (NOTAL), (B) MÜNCHEN 1193 (NOTAL), (C) BUCUREŞTI 1604 (NOTAL)

1. CONFIDENŢIAL - ÎNTREGUL TEXT.
-
2. REZUMAT: PE 5 MARTIE AM AVUT O ÎNTREVEDERE EXTINSĂ CU MATEMATICIANUL MIHAI BOTEZ, PRIMUL NOSTRU CONTACT ADEVĂRAT DUPĂ MAI BINE DE O LUNĂ. EL A EXPLICAT CĂ NU A REUŞIT SĂ MENŢINĂ UN CONTACT REGULAT DIN CAUZA CHEMĂRILOR FRECVENTE, DE ULTIM MOMENT, LA UNIVERSITATE, UNDE ERAU EXAMINATE PLANURILE DE LUCRU. ACUM A TRECUT PESTE ASTA ŞI A ÎNCEPUT PROCESUL DE OBŢINERE A PERMISIUNII PENTRU A CĂLĂTORI ÎN SUA. DIN ACEASTĂ CONVERSAŢIE ŞI O DISCUŢIE LUNGĂ ANTERIOARĂ CU SOŢIA SA, ÎNCLINĂM SĂ CREDEM CĂ „INCIDENTUL" DE PE 31 IANUARIE

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 01766 01 DIN 04 091704Z
CARE L-A TRIMIS PENTRU SCURT TIMP ÎN SPITAL A FOST PROBABIL PREMEDITAT, SERVIND DREPT AVERTISMENT. ATÎT BOTEZ, CÎT ŞI SOŢIA SA

CRED CĂ ACUM PRESIUNEA SE VA DIMINUA. OBSERVÎND INADVERTENŢELE DIN POVESTIREA DIN „MONITORUL" A LUI ECHICKSON (CUM CĂ NU A FOST „BĂTUT", CUM SE POVESTISE), BOTEZ A SPUS CĂ RELATAREA EVENIMENTULUI DE CĂTRE RADIO EUROPA LIBERĂ FUSESE ÎN ÎNTREGIME CORECTĂ ŞI, MAI MULT, CĂ RELATAREA SITUAŢIEI LUI DE AICI DE CĂTRE RADIO EUROPA LIBERĂ ÎN ULTIMELE SĂPTĂMÎNI FUSESE „CORECTĂ CU PRECIZIE" ÎN CEEA CE PRIVEŞTE TONUL ŞI ACCENTUĂRILE. TOTUŞI, A SPUS CĂ A CREZUT CĂ MAI PUŢINĂ EXPUNERE ÎN URMĂTOARELE SĂPTĂMÎNI AR AJUTA MAI MULT, PENTRU CĂ EL VREA SĂ OBŢINĂ PERMISIUNEA UNIVERSITĂŢII PENTRU CĂLĂTORIA SA.

3. MATEMATICIANUL MIHAI BOTEZ NU S-A PREZENTAT DIN NOU PENTRU ÎNTÎLNIREA REGULATĂ PROGRAMATĂ PE 3 MARTIE. TOTUŞI, AM ÎNTÎLNIT-O MAI TÎRZIU PE STRADĂ PE SOŢIA SA, ÎN APROPIEREA LOCULUI EI DE MUNCĂ, ŞI AM REUŞIT SĂ STABILIM O ÎNTÎLNIRE PE 5 MARTIE. CÎND A APĂRUT BOTEZ, A PRECIZAT CĂ FUSESE FOARTE OCUPAT ÎN ULTIMELE SĂPTĂMÎNI, APĂRÎNDU-ŞI MUNCA ACADEMICĂ DIN ULTIMUL AN ŞI PUNÎND LA PUNCT PLANUL DE LUCRU PENTRU ACEST AN. DUPĂ CUM NE SPUSESE SOŢIA LUI MAI DEVREME, MUNCA LUI FUSESE INTENS ATACATĂ, CA PARTE A EFORTURILOR DE A-L CONVINGE PE BOTEZ SĂ RENUNŢE LA POSTUL SĂU DE LA UNIVERSITATE. BINEÎNŢELES CĂ A REZISTAT LA TOATE ACESTEA, DIN MOMENT CE AR FI DAT MÎNĂ LIBERĂ REGIMULUI SĂ-I OFERE O ALTĂ SLUJBĂ, PROBABIL ÎN PROVINCIE ŞI CU SIGURANŢĂ ÎNTR-UN PURGATORIU POLITIC ŞI PROFESIONAL. BOTEZ A SPUS CĂ ATACURILE INCLUSESERĂ NUMEROASE CHEMĂRI DE ULTIM MOMENT LA UNIVERSITATE PENTRU A DISCUTA SAU A-ŞI APĂRA MUNCA ; ACESTEA AU DETERMINAT ANULAREA ULTIMELOR CINCI ÎNTÎLNIRI PROGRAMATE REGULAT. EL A SPUS CĂ APĂRAREA SA AVUSESE SUCCES, CHIAR DACĂ FUSESE DIFICIL ; „UNEORI A TREBUIT CHIAR SĂ FIU ELOCVENT". ÎN MOMENTUL DE FAŢĂ,

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 01766 01 DIN 04 091704Z

ACEASTĂ ANALIZĂ FIIND FINALIZATĂ, URMĂTORUL PAS ESTE APROBAREA PLANULUI SĂU DE LUCRU PENTRU 1987. ŞI-A PROGRAMAT TOATE PROIECTELE ÎN PRIMA JUMĂTATE A ANULUI. ACEST LUCRU NU-I VA MAI OFERI UNIVERSITĂŢII NICI O SCUZĂ PENTRU A-I REFUZA PERMISIUNEA DE A CĂLĂTORI PE MOTIV CĂ SERVICIILE SALE DE AICI „SÎNT INDISPENSABILE" (CUM S-A ÎNTÎMPLAT ÎN CAZUL COLEGULUI MATEMATICIAN RADU ROŞU). BOTEZ SPUNE CĂ NU CREDE CĂ VA ÎNTÎMPINA MARI DIFICULTĂŢI ÎN APROBAREA PLANULUI SĂU DE LUCRU.

4. BOTEZ A PRIMIT A DOUA INVITAŢIE PE CARE ŞI-O DOREA DE LA JAMES BILLINGTON DE LA SMITHSONIAN, ÎN URMĂ CU DOUĂ SĂPTĂMÎNI, ŞI A ÎNCEPUT ACUM PROCESUL DE OBŢINERE A PERMISIUNII DE PLECARE ÎN STRĂINĂTATE. PRIMUL PAS ESTE SĂ OBŢINĂ O AUTORIZAŢIE ŞI O RECOMANDARE DE LA UNIVERSITATE. PENTRU A EVITA CA „APARATUL" SĂ CAUTE NOD ÎN PAPURĂ (ŞI SĂ AMÎNE LA NESFÎRŞIT) ÎN LEGĂTURĂ CU CE AVEA SĂ LUCREZE LA CENTRUL WOODROW WILSON, A SPUS LA UNIVERSITATE CĂ DOREŞTE SĂ CĂLĂTOREASCĂ ÎN STRĂINĂTATE CA TURIST, TIMP DE TREI LUNI, FĂRĂ SĂ MENŢIONEZE OFERTA DE LA SMITHSONIAN. APARENT, ACEST LUCRU ESTE PERMIS DE REGULAMENT ; DUPĂ CUM S-A RAPORTAT ANTERIOR, PRIN LIMITA DE TREI LUNI SE EVITĂ DIFICULTĂŢILE ÎN OBŢINEREA UNEI APROBĂRI LA NIVEL ÎNALT. DACĂ OBŢINE APROBAREA UNIVERSITĂŢII, BOTEZ POATE FACE APOI O CERERE OFICIALĂ CĂTRE AUTORITĂŢILE DE LA PAŞAPOARTE. ÎN ACEL MOMENT VA UTILIZA SCRISOAREA „CENZURATĂ" DE LA BILLINGTON, DREPT DOVADĂ CĂ ARE SUFICIENT SPRIJIN FINANCIAR PENTRU CĂLĂTORIE. A EZITAT SĂ FACĂ O ESTIMARE TEMPORALĂ CHIAR ŞI PENTRU APROBAREA DE LA UNIVERSITATE DIN PRIMA ETAPĂ SAU PENTRU ŞANSELE SALE FINALE. ANTERIOR, SOŢIA SA NE-A SPUS CĂ ÎN MOD NORMAL AR DURA ŞASE SĂPTĂMÎNI SAU MAI MULT PENTRU A OBŢINE O DECIZIE DE LA UNIVERSITATE, CHIAR ŞI ÎN CAZURI NECONTROVERSATE. ÎN ORICE CAZ, PLANUL DE LUCRU PE 1987 AL LUI BOTEZ INDICĂ FAPTUL CĂ EL SE AŞTEAPTĂ SĂ FIE AICI.

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 01766 02 DIN 04 091706Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 SS-00 CIAE-00 DODE-00 H-01 NSCE-00 NSAE-00 HA-09 L-03 PM-10 PA-01 OMB-01 BIB-01 SP-02 SNP-01 PRS-01 /041 W
--- 317323 100638Z/12
R 091352Z MAR 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC 4545
INFO USIA WASHINGTON, DC 6390
AMBASADA AMERICANĂ LONDRA
AMBASADA AMERICANĂ PARIS
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 02 DIN 04 BUCUREŞTI 01766

MÜNCHEN PENTRU BECKER (PASS REL)

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS PHUM PINS PGOV SCUL RO RFE (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: MATEMATICIANUL ROMÂN „DISIDENT" ÎNCĂ ÎN IUNIE
–
„ATAC" ASUPRA LUI BOTEZ
.....

5. EXISTASE UN OARECARE SCEPTICISM, ATÎT DIN PARTEA NOASTRĂ, CÎT ŞI DIN PARTEA COLEGILOR ENGLEZI ŞI FRANCEZI, CARE DE ASEMENEA ŢIN LEGĂTURA CU BOTEZ, CU PRIVIRE LA „ATACUL" DE PE 31 IANUARIE ASUPRA LUI, PE CARE NI L-A RAPORTAT. ÎN PRINCIPIU, ŞI FRANCEZII ŞI ENGLEZII AU PIERDUT LEGĂTURA CU BOTEZ TIMP DE O LUNĂ. CA ŞI NOI, NU AU REUŞIT SĂ OBŢINĂ O CONFIRMARE INDEPENDENTĂ LA SCURT TIMP DUPĂ PĂRĂSIREA CASEI ACESTUI DIPLOMAT. COLEGUL NOSTRU NE-A SPUS CĂ NU AUZISE DE INCIDENT; EL A ADĂUGAT CĂ BOTEZ NU A LIPSIT DE LA NICI O

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 01766 02 DIN 04 091706Z

SESIUNE DE MEDITAŢII CARE AVEAU LOC DE TREI ORI PE SĂPTĂMÎNĂ.
–
6. ÎNTR-O ÎNTÎLNIRE LA ÎNCEPUTUL SĂPTĂMÎNII TRECUTE, SOŢIA LUI BOTEZ A CONFIRMAT INCIDENTUL, DEŞI DETALIILE ERAU OARECUM DIFERITE FAŢĂ DE CELE OFERITE INIŢIAL DE BOTEZ. EA A SPUS CĂ FUSESE LOVIT DE O MAŞINĂ PE O STADĂ REZIDENŢIALĂ, LA JUMĂTATEA ZILEI, PE 31 IANUARIE, ŞI LĂSAT INCONŞTIENT. PE BAZA DESCRIERII OBŢINUTE LA A TREIA MÎNĂ, PRIN DOCTOR, DE LA DIPLOMATUL AFRICAN CARE L-A ADUS PE BOTEZ INCONŞTIENT LA SPITAL, COLIZIUNEA PĂREA SĂ FI FOST INDUBITABIL INTENŢIONATĂ: CONFORM CELOR DECLARATE, MAŞINA PĂREA CĂ A VIRAT BRUSC INTENŢIONAT SPRE BOTEZ. EA A SUGERAT CĂ LOVITURA LA CAP I-AR FI PROVOCAT O AMNEZIE TEMPORARĂ, DE AICI REZULTÎND CONFUZIA ÎN PRIVINŢA DETALIILOR (IAR BOTEZ SPUNE CĂ ÎN CONTINUARE NU-ŞI POATE AMINTI MAI MULT DECÎT CĂ A FOST LOVIT DIN SPATE). EL ŞI-A RECĂPĂTAT CUNOŞTINŢA LA SPITALUL DE URGENŢĂ DIN CENTRUL BUCUREŞTIULUI. MEDICUL TÎNĂR CARE L-A EXAMINAT ACOLO NU A GĂSIT NIMIC ÎN NEREGULĂ ŞI I-A RECOMANDAT SĂ PLECE, DIN MOMENT CE, DIN CAUZA SUPRAAGLOMERĂRII ŞI A LIPSEI RESURSELOR, NU PUTEAU SĂ-L ŢINĂ SAU SĂ-L TRATEZE ACOLO ŞI NU AVEA NICI UN MOTIV SĂ O FACĂ ÎN ACESTE CIRCUMSTANŢE. ACEST DOCTOR I-A SPUS LUI BOTEZ CĂ FUSESE ADUS DE UN „DIPLOMAT GABONEZ", APARENT UN TRECĂTOR, CARE, INDIGNAT, A DESCRIS CEEA CE A PĂRUT A FI UN ATAC PREMEDITAT ASUPRA LUI BOTEZ. (COMENTARIU: CA ŞI MAI SUS, GABONEZII NEAGĂ ORICE

IMPLICARE; S-AR PUTEA CA MEDICUL SĂ FI ÎNCURCAT AFRICANII. SFÎRŞIT COMENTARIU).
–
7. ÎNTREBATĂ DE CE CREDEA CĂ CINEVA AR FI ÎNCERCAT SĂ-I OMOARE SOŢUL, DNA BOTEZ A CLARIFICAT CĂ NU CONSIDERĂ CĂ A FOST O TENTATIVĂ DE OMOR, CI MAI DEGRABĂ UN „AVERTISMENT". EL MAI PRIMISE ASTFEL DE „AVERTISMENTE" DE CEL PUŢIN TREI ORI ÎN ULTIMII ANI, CEL MAI RECENT ÎN OCTOMBRIE

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 01766 02 DIN 04 091706Z

1985. ACESTE INCIDENTE ANTERIOARE, DINTRE CARE A FOST MARTORĂ LA UNUL, AU AVUT ACELAŞI TIPAR: NOAPTEA TÎRZIU SAU ÎNTR-UN LOC IZOLAT, UN VEHICUL – O DATĂ, UN CAMION – S-A APROPIAT PUR ŞI SIMPLU, APOI A VIRAT BRUSC, O DATĂ DÎND ÎNAPOI PENTRU A SE ÎNTOARCE ÎN MOD GREŞIT PE O STRADĂ CU SENS UNIC, ŢINTINDU-L INTENŢIONAT ŞI LOVINDU-L PIEZIŞ. ÎN CEL PUŢIN UNA DINTRE SITUAŢII A FOST SPITALIZAT; EA A MENŢIONAT CĂ AVEA POZE ALE RĂNILOR PROVOCATE ÎN TIMPUL UNUI ASTFEL DE ATAC. A SPUS CĂ GEORGESCU DE LA RADIO EUROPA LIBERĂ AVEA TOATE DETALIILE DESPRE ACESTE INCIDENTE ANTERIOARE. (COMENTARIU: DOSARELE AMBASADEI NU CONŢIN NICI UN RAPORT CU PRIVIRE LA VREUN ASTFEL DE INCIDENT. AM APRECIA DACĂ AM PRIMI DETALII DE LA GEORGESCU, ÎN CAZUL ÎN CARE AR PUTEA SĂ NI LE OFERE. SFÎRŞIT COMENTARIU).
–
S-A OPRIT PRESIUNEA PENTRU MOMENT?
.....

8. BOTEZ A CONFIRMAT DE ASEMENEA RELATAREA CU PRIVIRE LA „AVERTISMENTELE" ANTERIOARE, DEŞI A FOST VAG – POATE INTENŢIONAT, GÎNDINDU-SE CĂ CONVERSAŢIA ERA ASCULTATĂ – ÎN PRIVINŢA DETALIILOR. A SPUS CĂ ÎMPĂRTĂŞEŞTE OPINIA SOŢIEI SALE CONFORM CĂREIA, DUPĂ ACEST INCIDENT, PRESIUNEA ASUPRA LUI AR MAI PUTEA SCĂDEA. ÎNTREBAT DE CE CREDEA CĂ UN ASTFEL DE „AVERTISMENT" A APĂRUT ÎN ACEST MOMENT, BOTEZ A MENŢIONAT CĂ FUSESE SUBIECTUL UNEI ATENŢII DEOSEBITE DIN PARTEA SECURITĂŢII-MILIŢIEI ÎN ULTIMELE LUNI, CU „INTERVIURI" LUNGI, DE DOUĂ SAU TREI ORI

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 01766 03 DIN 04 091708Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 SS-00 CIAE-00 DODE-00 H-01 NSCE-00 NSAE-00 HA-09 L-03 PM-10 PA-01 OMB-01 BIB-01 SP-02 SNP-01 PRS-01 /041 W
--- 317324 100638Z/12
R 091352Z MAR 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC 4546
INFO USIA WASHINGTON, DC 6391
AMBASADA AMERICANĂ LONDRA
AMBASADA AMERICANĂ PARIS
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 03 DIN 04 BUCUREŞTI 01766

MÜNCHEN PENTRU BECKER (PASS REL)

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PHUM PINS PGOV SCUL RO RFE (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: MATEMATICIANUL ROMÂN ÎNCĂ „DISIDENT"

PE SĂPTĂMÎNĂ, ÎN ÎNCERCAREA DE A-L CONVINGE SĂ RENUNŢE LA ORIENTAREA SA „OPOZIŢIONISTĂ" ŞI SĂ DEA DOVADĂ DE LOIALITATE FAŢĂ DE REGIM. EL A SPUS CĂ PROBABIL REFUZUL SĂU PERMANENT DE A FACE UN ASTFEL DE GEST A ENERVAT MAI ALES EŞALOANELE INFERIOARE, PENTRU CĂ NU SÎNT OBIŞNUITE SĂ NU LI SE RESPECTE DORINŢELE. A PRESUPUS CĂ ERAU EŞALOANE INFERIOARE ALE „SECURITĂŢII" CARE AU VRUT SĂ-I DEA O „LECŢIE" NEAUTORIZATĂ. A SPUS CĂ O CONFIRMARE A ACESTEI OPINII A FOST FAPTUL CĂ A FOST CHEMAT LA SCURT TIMP DUPĂ ACEEA PENTRU A SE ÎNTÎLNI CU UN OFICIAL DE LA SECURITATE MULT MAI MARE ÎN GRAD DECÎT AR FI FOST CAZUL PENTRU EL. ACEST OFICIAL I-A SPUS CĂ „AUZISERĂ" DE „ACCIDENTUL" SĂU ŞI CĂ INVESTIGAŢIA LOR ARĂTASE CĂ ASTA ŞI FUSESE: UN SIMPLU ACCIDENT DE MAŞINĂ. OFICIALUL I-A RECOMANDAT LUI BOTEZ SĂ NU „SE LASE" PE MÎNA „SCANDALAGIILOR STRĂINI", DAR A FĂCUT MAI MULTE AFIRMAŢII CARE L-AU CONVINS

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 01766 03 DIN 04 091708Z

PE BOTEZ CĂ OFICIALUL ŞTIA MAI MULT DECÎT SPUNEA.

-

BOTEZ SPUNE CĂ PROBABIL ÎN PERIOADA IMEDIAT URMĂTOARE NU VA MAI FI ÎN PERICOL, DIN MOMENT CE MEDIATIZAREA VA FI SENSIBILIZAT PUTEREA ÎN PRIVINŢA NEVOII CA EL SĂ NU FIE AGRESAT FIZIC. DUPĂ CE VESTEA PRIVIND ACCIDENTUL SĂU S-A RĂSPÎNDIT (PRIN ZVONURI ŞI ŞTIRILE DIN PRESA OCCIDENTALĂ), EL A PRIMIT „MII" DE MESAJE DE SPRIJIN ŞI URĂRI DE BINE, IAR CÎŢIVA FOŞTI STUDENŢI AU CĂLĂTORIT DIN ORAŞE ÎNDEPĂRTATE PENTRU A-L VIZITA. PE DE ALTĂ PARTE, EL SPUNE CĂ, DACĂ SECURITATEA, CONFORM REGULAMENTELOR DE ORDINE INTERIOARĂ, ÎI VA PEDEPSI CU SEVERITATE PE ATACATORII DIN 31 IANUARIE, EI SAU PRIETENII LOR AR PUTEA SĂ CAUTE MAI TÎRZIU SĂ SE RĂZBUNE ÎN PRIVAT, LA FEL DE NEAUTORIZAT. CU TOATE ACESTEA, PENTRU MOMENT, BOTEZ PARE SĂ SE SIMTĂ RELATIV ÎN SIGURANŢĂ. A CÎŞTIGAT CEL PUŢIN PRIMA RUNDĂ DIN BĂTĂLIA SA CU UNIVERSITATEA ŞI ESTE OPTIMIST CĂ VA REUŞI SĂ EVITE ORICE ALTE VIITOARE ÎNCERCĂRI DE A FI ÎNLĂTURAT DIN FUNCŢIE. DEŞI NU DOREŞTE SĂ PREZICĂ CÎT TIMP VA TRECE PÎNĂ PRIMEŞTE UN RĂSPUNS SAU REZULTATUL PROBABIL AL CERERII SALE PENTRU PERMISIUNEA DE A CĂLĂTORI, PARE SĂ CREADĂ CĂ DIFICULTĂŢILE SALE „IDEOLOGICE" CU CONDUCEREA UNIVERSITĂŢII NU VOR INFLUENŢA NEAPĂRAT REZULTATUL CERERII SALE. ŞI, SUGEREAZĂ EL, PENTRU MOMENT, CEL PUŢIN POLIŢIA POLITICĂ PARE SĂ DEA ÎNAPOI ÎN CEEA CE PRIVEŞTE EFORTURILE LOR DE A-L CONVINGE SĂ SE ÎNTOARCĂ UNDE TREBUIE.

-

EXPUNEREA MEDIA A „ACCIDENTULUI" DE PE 31 IANUARIE

.....

10. BOTEZ A CITIT TEXTUL DIN „MONITORUL" A LUI ECHICKSON ŞI, DEŞI APARENT AMUZAT DE FAPTUL CĂ A FOST INCLUS ÎN CATEGORIA MILITANŢILOR EST-EUROPENI, NU A FĂCUT NICI UN COMENTARIU. PENTRU A CLARIFICA, A SPUS CĂ NU VORBISE CU SURSE DIN MEDIA FRANCEZĂ ŞI NICI SOŢIA SA;

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 01766 03 DIN 04 091708Z

RELATĂRILE DIN PRESA FRANCEZĂ AVEAU MULTE INADVERTENŢE. UN APEL TELEFONIC DE LA RADIO EUROPA LIBERĂ FUSESE ÎNTRERUPT ANTERIOR, DEŞI EL OFERISE UN INTERVIU PRIN TELEFON CĂTRE „VOCEA AMERICII" CU O ZI ÎNAINTE (4 MARTIE). EL A SUGERAT CĂ NUMĂRUL CRESCUT DE ŞTIRI DESPRE EL DIN PERIOADA ANTERIOARĂ LA RADIO EUROPA LIBERĂ AR FI CONTRIBUIT LA ATENŢIA SPORITĂ PE CARE SECURITATEA I-A ACORDAT-O ÎNAINTE DE INCIDENTUL DE PE 31 IANUARIE, DAR A CERUT SĂ I SE SPUNĂ LUI GEORGESCU DE LA RADIO EUROPA LIBERĂ CĂ ŞTIREA DE LA RADIO REFERITOARE LA ACCIDENT FUSESE CORECTĂ ÎN TOATE PRIVINŢELE DIN PUNCT DE VEDERE FAPTIC, IAR CANTITATEA ŞI ACCENTUAREA ATENŢIEI ASUPRA LUI AU FOST „EXACT CÎT TREBUIE" ÎN CEEA CE PRIVEŞTE

EFECTELE DE AICI. TOTUŞI, BOTEZ A SPUS CĂ CREDE CĂ ACEASTĂ ATENŢIE AR TREBUI DIMINUATĂ SEMNIFICATIV ACUM.

–

COMENTARIUL AMBASADEI:

...

11. LEGĂTURA NOASTRĂ PRINCIPALĂ CU BOTEZ ESTE ÎN CONTACT CU EL DE MAI BINE DE DOI ANI. LEGĂTURILE LUI CU NOI EXISTĂ DE MULT MAI MULT TIMP, BINEÎNŢELES, ŞI INCLUD OFIŢERI [DIPLOMAŢI AMERICANI] MULT MAI SUS-PUŞI ACUM, CARE AU FOST LA POST AICI DE-A LUNGUL ANILOR. DAR VREMURILE S-AU SCHIMBAT ŞI LA FEL – POATE – ŞI MIHAI BOTEZ. CEEA CE NE SPUNE CÎTEODATĂ PARE CONTRADICTORIU, CHIAR DELIBERAT ERONAT. CANALUL SĂU DE COMUNICARE DIRECT CU CERCURILE SUPERIOARE A DISPĂRUT, DAR EL PARE SĂ AIBĂ ÎN CONTINUARE LEGĂTURI PRIVATE CEL PUŢIN ÎN UNELE SFERE ALE EŞALONULUI DE VÎRF. UN LUCRU NU S-A SCHIMBAT, NATURA CONSPIRAŢIONISTĂ A POLITICII BUCUREŞTIULUI ŞI PERICOLELE JOCURILOR PE CARE EL LE PRACTICĂ. ÎN CONCLUZIE, DEŞI AVEM UNELE ÎNTREBĂRI ÎN LEGĂTURĂ CU EVENIMENTE RECENTE (ŞI UNII AICI ÎŞI PUN ÎNTREBĂRI

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 01766 04 DIN 04 091708Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 SS-00 CIAE-00 DODE-00 H-01 NSCE-00 NSAE-00 HA-09 L-03 PM-10 PA-01 OMB-01 BIB-01 SP-02 SNP-01 PRS-01 /041W
--- 317325 100639Z/12
R 091352Z MAR 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC 4547
INFO USIA WASHINGTON, DC 6392
AMBASADA AMERICANĂ LONDRA
AMBASADA AMERICANĂ PARIS
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 04 DIN 04 BUCUREŞTI 01766

MÜNCHEN PENTRU BECKER (PASS REL)

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PHUM PINS PGOV SCUL RO RFE (BOTEZ, MIHAI)

SUBIECT: MATEMATICIANUL ROMÂN ÎNCĂ „DISIDENT"

ÎN LEGĂTURĂ CU ADEVĂRATELE SALE LOIALITĂŢI), AVEM TENDINŢA SĂ LE ACCEPTĂM PE AMÎNDOUĂ CA REALE.

–

URMĂTORII PAŞI:

.....

12. PENTRU MOMENT, CREDEM CĂ RADIO EUROPA LIBERĂ (ŞI VOCEA AMERICII) AR TREBUI SĂ ŢINĂ CONT DE CEREREA LUI BOTEZ DE A-I ACORDA MAI PUŢINĂ ATENŢIE. DE ASEMENEA, AR TREBUI SĂ ŢINĂ CONT DE TACTICILE SUBLINIATE ÎN PARAGRAFUL 4 ŞI SĂ EVITE PUNEREA ACCENTULUI PE BURSA DE CERCETARE DE LA WILSON ÎN ORICE DISCUŢIE DESPRE BOTEZ DIN URMĂTOARELE SĂPTĂMÎNI. DEŞI ACCEPTĂM RELATAREA LUI BOTEZ DESPRE ATACUL ASUPRA SA DE PE 31 IANUARIE ŞI MOTIVELE ACESTUIA, AM FI PUTERNIC ÎMPOTRIVA EXPRIMĂRII NEMULŢUMIRII DIN PARTEA GUVERNULUI AMERICAN CĂTRE GUVERNUL ROMÂNIEI, FIE PUBLIC SAU PRIVAT. DUPĂ CUM SPUNE BOTEZ, INCIDENTUL AR FI PUTUT FI O „GREŞEALĂ". DACĂ ARE DREPTATE, ORICE

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 01766 04 DIN 04 091708Z

INTERVENŢIE DIN PARTEA NOASTRĂ AR PUTEA SĂ CREEZE DIN NOU PRESIUNE, DIFICULTĂŢI ÎN APROBAREA CERERII SALE DE CĂLĂTORIE SAU O RĂZBUNARE „PRIVATĂ" ULTERIOARĂ. ÎN FUNCŢIE DE RELAŢIA LOR CU REPREZENTANŢII MEDIA, DESTINATARII AR PUTEA LUA ÎN CONSIDERARE SĂ PUBLICE PE FUNDAL ANUMITE INFORMAŢII ANTERIOARE DESPRE „ACCIDENTUL" DE PE 31 IANUARIE ŞI STATUTUL ACTUAL AL LUI BOTEZ, PENTRU A ÎMPIEDICA VIITOARE REPORTAJE SENZAŢIONALISTE ŞI INUTILE DIN MEDIA OCCIDENTALĂ. NOI VOM CONTINUA SĂ URMĂRIM PROGRESUL LUI BOTEZ AICI CÎT DE ÎNDEAPROAPE POSIBIL ŞI, DACĂ VA FI CAZUL, AM PUTEA SUGERA ALTE MĂSURI CARE SĂ SPRIJINE MENŢINEREA SECURITĂŢII SALE ŞI CEREREA LUI DE CĂLĂTORIE. KIRK

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485644 Data: 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 STAT 176693
ORIGINE EUR-00

INFO LOG-00 ADS-00 AMAD-01 ONY-00 /001 R

REDACTAT DE: EUR/EEY: PSCHLAMM (1267C)
APROBAT DE: EUR/EEY: MWENICK
EUR/EEY: NRLANG
DISTRIBUIRE DORITĂ
NUMAI EUR/EEY; NUMAI TREI EXEMPLARE
--- 304071 092317Z/38
P 092313Z IUN 87
DE LA SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC
CĂTRE AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI PRIORITATE

CONFIDENŢIAL STAT 176693

PENTRU AMBASADOR DE LA WENICK

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: AMGT
SUBIECT: OFICIAL-INFORMAL NR. 78

(C) MIHAI BOTEZ (REF O-I B-79 DATATĂ 5/6). PENTRU NUEL DE LA TOM SIMONS. I-AM RUGAT PE GAVRILESCU ŞI PE DUMITRU [FOARTE PROBABIL OFIŢER CIE ÎN AMBASADA ROMÂNIEI LA WASHINGTON] SĂ VINĂ PE 9/6 PENTRU O PROBLEMĂ „SUBIECTIVĂ, PERSONALĂ", M-AM ÎNTÎLNIT CU EI FĂRĂ ÎNSOŢITOR ŞI AM VORBIT ÎN LIMBA ROMÂNĂ. AM SPUS CĂ SÎNT UN SUSŢINĂTOR AL UNOR RELAŢII MAI BUNE ÎNTRE ŢĂRILE NOASTRE ŞI CĂ VOI CONTINUA SĂ LUCREZ LA ACEST LUCRU. AM ZIS CĂ APRECIEZ ACŢIUNILE LOR, MENŢIONÎND ELIBERAREA LUI RUTA, DEŞI VIN CU ÎNTÎRZIERE ŞI AR TREBUI SĂ FIE MAI MULTE. AM DESCRIS APARIŢIA FULGERĂTOARE DE JOI [LA CONGRESS ON THE HILL], ÎNAINTEA LUI HELMS, REZULTATUL EI ŞI PREZENTA STARE A AMENDAMENTULUI LUI HELMS. AM SPUS CĂ ASTA A FOST JOI, IAR VINERI AM PRIMIT VEŞTI PROFUND DESCURAJATOARE PENTRU MINE. MIHAI BOTEZ A FOST UN PRIETEN AL MEU DIN MOMENTUL

TURNEULUI MEU ACOLO. EL ESTE UN OM VALOROS, DEŞI NU ŞI UN GROZAV LIDER POLITIC; DE FAPT, DE CÎND

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 STATE 176693

NE CUNOAŞTEM, AM AVUT PĂRERI CONTRADICTORII ÎN LEGĂTURĂ CU POLITICA. DAR ESTE UN PRIETEN AL MEU ŞI MĂ VĂD CU EL ŞI SOŢIA LUI CÎND SÎNT ÎN BUCUREŞTI. ACEST LUCRU S-A ÎNTÎMPLAT ÎN IANUARIE 1985 ŞI DIN NOU ÎN APRILIE, CÎND AM STAT LA HANUL LUI MANUC, ÎNCONJURAŢI DE SECURIŞTI CARE NU PREA MÎNCAU. (DUMITRU, CARE LUA CU GRIJĂ NOTIŢE, A RÎS ÎN HOHOTE.) ACUM ESTE TRIMIS LA TULCEA, LA ZDUF [STUF], CUM I SE SPUNEA ÎN VREMURILE BUNE (REFERIRE LA LAGĂRELE DE CONCENTRARE „LA STUF" DIN DELTĂ DE LA ÎNCEPUTUL COMUNISMULUI). NU ESTE O PERSOANĂ AGREABILĂ ŞI MI-AM IMAGINAT CĂ AUTORITĂŢILE NU SÎNT FOARTE MULŢUMITE DE EL. TRIMITEA LUCRURI CĂTRE EUROPA LIBERĂ ŞI, RECENT, A DAT UN INTERVIU PENTRU *L'EXPRESS*, PE CARE EU NU L-AM CONSIDERAT FOARTE BUN, DAR TOTUŞI. CU TOATE ACESTEA, DACĂ AUTORITĂŢILE VOR SĂ-L SCOATĂ DIN BUCUREŞTI, EXISTĂ O SOLUŢIE, LA CARE AM CONTRIBUIT: BURSA DE STUDII DE LA INSTITUTUL KENNAN. CA RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRI, LE-AM OFERIT DETALIILE: OFERITĂ LA ÎNCEPUTUL ACESTUI AN, SE ÎNCHEIE ÎN ACEASTĂ VARĂ, 3-4 LUNI. AM SPUS CĂ NU ŞTIU DACĂ VREA SĂ RĂMÎNĂ SAU SĂ SE ÎNTOARCĂ. DUMITRU A SUBLINIAT FAPTUL CĂ EL MAI FUSESE ÎN AFARA ŢĂRII, ÎN ITALIA; DA, AM SPUS EU, ŞI S-A ÎNTORS. EL NU ESTE UN OM HOTĂRÎT, DAR PĂREREA MEA ESTE CĂ S-A SĂTURAT DE PERSECUŢIE ŞI CĂ MERITA O PAUZĂ; AM MENŢIONAT ACCIDENTUL DE MAŞINĂ DIN IANUARIE. DUMITRU A SPUS CĂ EL CREDE CĂ A FOST UN ACCIDENT REAL; AM SPUS CĂ, ORICUM AR FI, ERA OBOSIT. GAVRILESCU A SPUS CĂ ABIA DACĂ AUZISE CEVA DESPRE PERSOANA RESPECTIVĂ, DAR CĂ CE AUZISE NU O PUNEA ÎNTR-O LUMINĂ BUNĂ. AM SPUS CĂ CRED CĂ ESTE DE O, DEŞI MODESTĂ, REALĂ VALOARE ŞI MAI BUN LA FUTUROLOGIE DECÎT LA POLITICĂ. EL ERA EXMPLUL CLASIC PENTRU GENERAŢIA DE INTELECTUALI CARE SE ALĂTURASE PARTIDULUI DINTR-UN ENTUZIASM PATRIOTIC DUPĂ INVADAREA

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 STATE 176693

CEHOSLOVACIEI ŞI NU MAI VEDEA UN ROL PENTRU SINE - DUMITRU A DAT DIN CAP ÎNŢELEGĂTOR; NU „MAI POT ŢINE PASUL", A INTERPRETAT EL;

AM SPUS CĂ, ORICE AR FI FOST, ERA TIPIC ŞI CĂ ERA TRIST. BOTEZ ESTE UN OM VALOROS ŞI OARECUM CURAJOS. EI AU SPUS CĂ SE VOR INTERESA PERSONAL DE ACEST CAZ ŞI VOR VEDEA CE SE POATE FACE. AM ADĂUGAT CĂ N-AŞ VREA SĂ CRED CĂ DECIZIA DE A-L EXILA LA TULCEA A AVUT DE-A FACE CU MINE; ERAM ÎNGRIJORAT DE SOŢIA LUI, CARE LUCREAZĂ LA SISTEMATIZARE; MI-A TRECUT PRIN MINTE CĂ ERA O GRABĂ, DUPĂ VIZITA LUI GORBACIOV, DE A DEMONSTRA CĂ, ORICUM ŞI-AR FI TRATAT SOVIETICII DISIDENŢII, ROMÂNIA NU AVEA NICI UNUL; AU RÎS. AM MAI SPUS CĂ ERAM ÎNGRIJORAT DE FAPTUL CĂ CONDUCEREA UNUI CENTRU DE CALCUL I-AR PUNE LA DISPOZIŢIE MATERIALE CLASIFICATE ŞI ACEST LUCRU AR PUTEA CREA UN OBSTACOL DACĂ ŞI CÎND S-AR DECIDE CĂ VREA SĂ EMIGREZE. GAVRILESCU A CONCLUZIONAT SPUNÎND CĂ TOCMAI AU PREDAT O LISTĂ CU 2.000 DE NUME – AM FOST TOŢI DE ACORD CĂ TREBUIE STUDIATĂ, PENTRU A VEDEA CÎTE SÎNT CU ADEVĂRAT NOI – ŞI CE AR ÎNSEMNA UNUL ÎN PLUS? AM REPETAT CĂ, DACĂ ÎL VOIAU AFARĂ DIN BUCUREŞTI, AR TREBUI SĂ-L TRIMITĂ AICI; CALCIU, DEŞI ÎI DETESTASERĂ DEMONSTRAŢIA, PRACTIC DISPĂRUSE. DUMITRU A ÎNCHEIAT CU UN BANC CU BULĂ DESPRE CUM TOŢI CEI DIN CLASĂ CU 8 ŞI 9 ŞI 7 AVEAU POSTURI LA SATU MARE, CLUJ, PLOIEŞTI, ÎN TIMP CE BULĂ, CARE AVEA 5, A PRIMIT FRANKFURT-AM-MAIN. AM INSISTAT SĂ-L PRIVEASCĂ AŞA PE BOTEZ. WHITEHEAD

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT PARŢIAL B3 INA

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485688 Data: 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 04985 191501Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 ADS-00 ONY-00 /000 W
--- 170104 191841Z/38
P 191437Z IUN 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 6970

CONFIDENŢIAL BUCUREŞTI 04985

NUMAI PENTRU EUR/EEY, PENTRU WENICK DE LA CLARKE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: AMGT
SUBIECT: OFICIAL-INFORMAL (B-89)

–

1. (LOU) SPITZER NE-A INFORMAT CĂ EXISTA O NESIGURANŢĂ ÎN LEGĂTURĂ CU VIZITA ÎN ROMÂNIA A PREŞEDINTELUI B'NAI B'RITH REISCH, DIN MOMENT CE SOŢIA LUI REISCH AR PUTEA AVEA NEVOIE SĂ FACĂ O OPERAŢIE. SPITZER ÎL RUGASE PE REISCH SĂ-I COMUNICE PLANURILE SALE PRIN INTERMEDIUL DEPARTAMENTULUI ŞI AL AMBASADEI. SPITZER, MINISTERUL DE EXTERNE ŞI NOI AM FI INTERESAŢI SĂ ŞTIM DACĂ REISCH ÎNCĂ MAI PLĂNUIEŞTE SĂ AJUNGĂ LA BUCUREŞTI PE 26 IUNIE, ÎN JUR DE 2 P.M., PRECUM ŞI MOMENTUL ÎN CARE PLĂNUIEŞTE SĂ PLECE. ACEASTĂ INFORMAŢIE VA FI ÎN MOD SPECIAL UTILĂ PENTRU PROGRAMAREA UNEI ÎNTÎLNIRI A LUI SPITZER CU CEAUŞESCU, CÎT TIMP REISCH ESTE AICI. AM APRECIA FOARTE MULT DACĂ L-AŢI CONTACTA PE REISCH PENTRU A AFLA INTENŢIILE SALE.

–

2. (C) CAZUL AZIL (YOUR OI-82). SECRET
SECRET [O TREIME DE PAGINĂ SECRETIZATĂ]
3. (C) MAREA SINAGOGĂ. AMBASADORUL ARE O ÎNTÎLNIRE CU SOLOMONESCU AZI, LA ORA 6 P.M.
4. (LOU) AVEM PROBLEME CU ECHIPAMENTUL DE COMUNICAŢII ŞI TREBUIE SĂ NE OPRIM FRECVENT. DACĂ AVEŢI NEVOIE SĂ ACŢIONĂM SÎMBĂTĂ, VĂ RUGĂM FOLOSIŢI CEL PUŢIN PRIORITATEA IMEDIATĂ.

–

5. (C) MIHAI BOTEZ: ÎNTORS DIN TULCEA, NUEL, PE LARG PE 18 IUNIE; VOM TRANSMITE UN MESAJ PE CANALUL PRINCIPAL, DAR, PENTRU INFORMAREA VOASTRĂ, EL ERA DE UN OPTIMISM REZERVAT ÎN CEEA CE PRIVEŞTE SITUAŢIA LUI GENERALĂ. ACUM MARIANA ESTE PREGĂTITĂ PENTRU CĂLĂTORIA EI ÎN ZIMBABWE, PLEACĂ PE 26 IUNIE. SITUAŢIA LUI BOTEZ A FOST FĂCUTĂ PUBLICĂ PRIN INTERMEDIUL UNEI TELEGRAME A.P. DIN PARIS PE CARE RADIO EUROPA LIBERĂ A PRELUAT-O (CUM, DESIGUR, TREBUIA SĂ FACĂ VLAD). BOTEZ SPUNE CĂ EL ÎNSUŞI A FOST (NEINTENŢIONAT) SURSA SCURGERII, CÎND A VORBIT CU NIŞTE PRIETENI CARE L-AU SUNAT DIN PARIS. PÎNĂ ACUM NU AU FOST REPERCUSIUNI AICI. TELEFONUL LUI FUNCŢIONEAZĂ DIN NOU, MAI MULT SAU MAI PUŢIN, DEŞI E ÎN MOD EVIDENT ASCULTAT ŞI APELURILE SÎNT FRECVENT ÎNTRERUPTE.

–

6. (C) BOTEZ, CONTINUARE: CEL MAI IMPORTANT ESTE CĂ MIHAI CREDE CĂ TOATE MANEVRELE INTERNE COMPLICATE DE AICI ÎN LEGĂTURĂ CU CAZUL SĂU I-AR PUTEA DA O MICĂ ŞANSĂ SĂ OBŢINĂ ÎN CURÎND

PAŞAPORTUL PENTRU BURSA DE CERCETARE WOODROW WILSON. DACĂ E ADEVĂRAT, AR TREBUI SĂ FIE PREGĂTIT SĂ PLECE,
CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 04985 191501Z

LA PROPRIU, IMEDIAT, ALTFEL EXISTĂ ŞANSE MARI CA PLECAREA LUI SĂ FIE BLOCATĂ. ELIBERAREA VIZEI NU ESTE O PROBLEMĂ. DAR (ACCES LIMITAT), VĂ RUGĂM) AVEM NEVOIE ŞI DE BANI PENTRU BILETE. VLAD GEORGESCU I-A SPUS LUI NUEL CĂ VA PLĂTI. NU ŞTIU DACĂ VLAD S-A REFERIT LA EL ÎNSUŞI, LA ORGANIZAŢIA LUI SAU LA ALŢI PRIETENI; ŞI NU ŞTIM DACĂ VLAD AR VREA CA VESTEA DESPRE OFERTA LUI SĂ FIE CUNOSCUTĂ, NICI CHIAR ÎN CADRUL GUVERNULUI SUA. ASTFEL ÎNCÎT NU PUTEM TRIMITE PUR ŞI SIMPLU UN MESAJ DIRECT CĂTRE MÜNCHEN PENTRU A CERE BANI.

–

7. (C) BOTEZ, CĂLĂTORIE (CONTINUARE): CONSIDERĂM CĂ CEL MAI BINE AR FI DACĂ GEORGESCU AR DA BANII CĂTRE CONSULATUL GENERAL AL SUA LA MÜNCHEN, CARE AR PUTEA SĂ NE TRIMITĂ APOI O CABLOGRAMĂ CLASIFICATĂ CU DATELE FISCALE. ACEST LUCRU NE-AR PERMITE SĂ CUMPĂRĂM BILETUL IMEDIAT, DACĂ VA FI CAZUL. DACĂ CUNOAŞTEŢI MOTIVELE OFERTEI LUI VLAD, VĂ RUGĂM SĂ NE ANUNŢAŢI DACĂ UN MESAJ DIRECT DE LA NOI CĂTRE MÜNCHEN, RUGÎNDU-I SĂ IA BANII ŞI SĂ-I EXPEDIEZE CUM AM CERUT MAI SUS, I-AR PROVOCA VREO NEPLĂCERE LUI VLAD. DACĂ DA, POATE AŢI PUTEA LUA LEGĂTURA DIRECT CU EL PENTRU A FACE CHESTIUNEA SĂ AVANSEZE. ÎN ORICE CAZ, AVEM NEVOIE URGENTĂ DE BANI, DEŞI NU PUTEM PREVEDEA CÎND VA FI EMIS PAŞAPORTUL LUI. KIRK

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485674
Data: 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 04816 01 DIN 03 151235Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 NSCE-00 NSAE-00 HA-09 INRE-00 /020 W
--- 240375 151510Z/43
P 151226Z IUN 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 6854
USIA WASHINGTON, DC PRIORITATE 6771
AMBASADA AMERICANĂ PARIS PRIORITATE
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN PRIORITATE
INFO AMBASADA AMERICANĂ BONN
AMBASADA AMERICANĂ LONDRA
AMBASADA AMERICANĂ VIENA
CONSULATUL AMERICAN FRANKFURT

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 01 DIN 03 BUCUREŞTI 04816

MÜNCHEN PENTRU POLLARD; PASS REL
LONDRA PENTRU POL/NIETZKE
VIENA DE ASEMENEA PENTRU USDEL CSCE
BONN, PARIS, FRANKFURT PENTRU OFIŢERII DE DREPTURILE OMULUI

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PHUM PGOV PINS RO (PUIU, ION)
SUBIECT: ARESTAREA FOSTULUI LIDER AL PARTIDULUI NAŢIONAL-ŢĂRĂNESC ION PUIU

–

1. (C) REZUMAT: LA ÎNCEPUTUL ACESTEI LUNI, AMBASADA A PRIMIT UN APEL TELEFONIC CE NE INFORMA CĂ ION PUIU, UN FOST LIDER AL PARTIDULUI NAŢIONAL-ŢĂRĂNESC DIN ROMÂNIA, SCOS ÎN AFARA LEGII, FUSESE ARESTAT ÎN TIMPUL SAU CHIAR ÎNAINTEA VIZITEI LUI GORBACIOV DE LA SFÎRŞITUL LUNII TRECUTE. APELANTUL, CARE NU S-A IDENTIFICAT, A INDICAT CĂ PUIU A RĂMAS LA ÎNCHISOARE; ÎN MOD CLAR ERA ÎNGRIJORAT PENTRU SOARTA VÎRSTNICULUI PUIU. DEŞI A STAT APROXIMATIV 17 ANI ÎN ÎNCHISOARE DIN MOMENTUL INSTALĂRII PUTERII COMUNISTE ÎN ROMÂNIA DUPĂ RĂZBOI, PUIU A ALES

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 04816 01 DIN 03 151235Z

RECENT O ORIENTARE PUBLICĂ MAI „ACTIVISTĂ", CUM AR FI EXPEDIEREA UNOR SCRISORI CRITICE CĂTRE PREŞEDINTELE CEAUŞESCU ŞI TRIMITEREA UNOR COPII ÎN OCCIDENT. ÎN CIUDA EFORTURILOR DEPUSE, AMBASADA NU

A REUŞIT SĂ OBŢINĂ CONFIRMAREA SAU ALTE DETALII DESPRE STATUTUL LUI PUIU, PÎNĂ WEEKENDUL TRECUT (13 IUNIE). ATUNCI AM AFLAT, DE LA O SURSĂ DE ÎNCREDERE, CĂ A FOST ARESTAT PE 20 MAI ŞI, APARENT, INTENS INTEROGAT CU PRIVIRE LA UN MEMORANDUM PE CARE PLĂNUIA SĂ I-L TRIMITĂ LUI GORBACIOV, CRITICÎND ÎN DETALIU REGIMUL DIN ROMÂNIA. MAI TÎRZIU, CASA LUI PUIU A FOST PERCHEZIŢIONATĂ ŞI DOCUMENTELE SALE (INCLUSIV MEMORANDUMUL) CONFISCATE. CONFORM SURSEI NOASTRE, EL A RĂMAS ÎN ÎNCHISOARE DE PE 15 IUNIE; PRIETENII SÎNT ÎNGRIJORAŢI CU PRIVIRE LA SOARTA LUI ŞI SPERĂ CĂ POATE MEDIATIZAREA OCCIDENTALĂ ÎI VA OFERI VREUN FEL DE PROTECŢIE. VOR ÎNCERCA SĂ TRIMITĂ POVESTEA CĂTRE SURSELE CE SE OCUPĂ DE DREPTURILE OMULUI ÎN PARIS, PE CARE SPERĂ CA RADIO EUROPA LIBERĂ ŞI VOCEA AMERICII AR PUTEA SĂ O FOLOSEASCĂ. SFÎRŞIT REZUMAT.

–

3. (C) CONSILIERUL POLITIC DE LA AMBASADĂ A PRIMIT PE 3 IUNIE UN TELEFON LA BIROU. APELANTUL A REFUZAT SĂ SE IDENTIFICE („ŞTII CINE SÎNT"), DAR, ÎNAINTE CA APELUL SĂ SE ÎNTRERUPĂ, NE-A SPUS CĂ LIDERUL PARTIDULUI NAŢIONAL-ŢĂRĂNESC (PNŢ) ION PUIU FUSESE ARESTAT ÎN TIMPUL VIZITEI LUI GORBACIOV ŞI RĂMĂSESE ÎN ÎNCHISOARE. A ADĂUGAT CĂ MOTIVUL ARESTĂRII A FOST INTENŢIA LUI PUIU DE A ÎNCERCA SĂ-I OFERE LUI GORBACIOV UN MEMORANDUM ÎN CARE DETALIA PROBLEMELE ROMÂNIEI ŞI CRITICA CONDUCEREA CARE LE-A PROVOCAT. APELANTUL ERA ÎN MOD CLAR ÎNGRIJORAT DE SITUAŢIA LUI PUIU ŞI NE-A RUGAT SĂ TRIMITEM VESTEA CĂTRE OCCIDENT. COMENTARIU: CREDEM CĂ APELANTUL A FOST PROBABIL FLORIAN RUSSU (PROTEJAŢI CU STRICTEŢE), LIDERUL UNEI GRUPĂRI CARE MILITEAZĂ PENTRU DREPTURILE OMULUI ÎNFIINŢATĂ AICI, DAR LIPSITĂ DE SUCCES PÎNĂ ACUM. TOTUŞI, NEPUTÎNDU-SE BAZA DECÎT PE ACEST APEL TELEFONIC, AMBASADA A EZITAT SĂ RAPORTEZE ŞI DE ATUNCI FACE EFORTURI CONSIDERABILE PENTRU A OBŢINE MAI MULTE INFORMAŢII DESPRE STATUTUL LUI PUIU. SFÎRŞIT COMENTARIU.

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 04816 01 DIN 03 151235Z

–

4. (C) WEEKENDUL TRECUT AM REUŞIT SĂ OBŢINEM UN RAPORT SOLID CU PRIVIRE LA STATUTUL LUI PUIU PRIN DR. MIHAI BOTEZ (DE ASEMENEA, PROTEJAŢI CU STRICTEŢE), CITAT MAI JOS DREPT „SURSĂ", CARE ÎL CUNOAŞTE BINE PE PUIU, ARE CONTACT DES CU EL ŞI ASOCIAŢII SĂI. URMĂTOARELE PARAGRAFE POT FI DEBLOCATE PENTRU A FI CITITE DE MEDIA OCCIDENTALĂ PRIETENĂ, INCLUSIV VOCEA AMERICII, RADIO EUROPA LIBERĂ ŞI KESTON COLLEGE, CU PRECIZAREA OBIŞNUITĂ CĂ AMBASADA ŞI GUVERNUL AMERICANE NU (REPET, NU) TREBUIE SĂ FIE INDICATE CA SURSE, NICI PUBLIC, NICI ÎN ALTE SITUAŢII ÎN CARE SE ÎNCEARCĂ

IDENTIFICAREA SURSEI. CÎND A FOST INFORMAT CĂ MEDIATIZAREA OCCIDENTALĂ AR AVEA NEVOIE ŞI DE ALTE SURSE ÎN AFARĂ DE UN RAPORT AL AMBASADEI, BOTEZ A INDICAT CĂ EL ŞI ALŢI PRIETENI AI LUI PUIU AR ÎNCERCA SĂ TRIMITĂ ACEEAŞI INFORMAŢIE CĂTRE ORGANIZAŢII PENTRU DREPTURILE OMULUI DIN PARIS, PRIN APELURI TELEFONICE ANONIME. SFÎRŞIT FYI.

–

5. (LOU) AM PRIMIT DE LA SURSE DE ÎNCREDERE INFORMAŢIA CĂ ION PUIU A FOST ARESTAT AICI PE 20 MAI, DE SECURITATEA INTERNĂ, ŞI A RĂMAS DE ATUNCI ÎN ÎNCHISOAREA RAHOVA DIN BUCUREŞTI. ARESTAREA SA A SURVENIT DIN CAUZA UNUI MEMORANDUM PE CARE SE PARE CĂ ÎL PREGĂTISE PENTRU A I-L DA LIDERULUI SOVIETIC GORBACIOV, ÎN TIMPUL VIZITEI ÎN ROMÂNIA DE PE 25-27 MAI A CELUI DIN URMĂ. APARENT, PUIU A FOST „INTENSIV" INTEROGAT, CONFORM SURSELOR NOASTRE: CÎND ANCHETATORII SECURITĂŢII INTERNE AU MERS LA EL ACASĂ, LA CÎTEVA ZILE DUPĂ ARESTAREA LUI, I-AU ARĂTAT SOŢIEI LUI PUIU MANDATUL PENTRU O PERCHEZIŢIE COMPLETĂ, DAR I-AU SPUS CĂ NU E NEVOIE SĂ O DERANJEZE, DIN MOMENT CE ŞTIAU EXACT UNDE FUSESE ASCUNS DOCUMENTUL PE CARE ÎL VOIAU. APOI AU LUAT DOCUMENTUL RESPECTIV ŞI AU PLECAT, DEŞI APARENT AU CONFISCAT ŞI ALTE CÎTEVA DOCUMENTE (NEIDENTIFICATE), FIE ATUNCI,

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 04816 02 DIN 03 151237Z
ACŢIUNE EUR-00
INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 NSCE-00 NSAE-00 HA-09 INRE-00
/020 W
--- 240405 151510Z/43
P 151226Z IUN 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 6855
USIA WASHINGTON, DC PRIORITATE 6772
AMBASADA AMERICANĂ PARIS PRIORITATE
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN PRIORITATE
INFO AMBASADA AMERICANĂ BONN
AMBASADA AMERICANĂ LONDRA
AMBASADA AMERICANĂ VIENA
CONSULATUL AMERICAN FRANKFURT

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 02 DIN 03 BUCUREŞTI 04816

MÜNCHEN PENTRU POLLARD ; PASS REL
LONDRA PENTRU POL/NIETZKE
VIENA DE ASEMENEA PENTRU USDEL CSCE
BONN, PARIS, FRANKFURT PENTRU OFIŢERII DE DREPTURILE OMULUI

E.O. 12356 : DECL : LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS : PHUM PGOV PINS RO (PUIU, ION)
SUBIECT : ARESTAREA FOSTULUI LIDER AL PARTIDULUI NAŢIONAL-ŢĂRĂNESC

FIE ÎN TIMPUL ALTEI VIZITE.

–

6. (LOU) PUIU, CARE ARE 69 DE ANI, ESTE BINE CUNOSCUT DE GRUPĂRILE PENTRU DREPTURILE OMULUI DIN OCCIDENT. RADIO EUROPA LIBERĂ A TRANSMIS ÎN NOIEMBRIE ANUL TRECUT SCRISOAREA LUI PUIU CARE SUSŢINEA DECLARAŢIA DE PE 19 OCTOMBRIE A DISIDENŢILOR EST-EUROPENI CARE SĂRBĂTOREAU A 30-A ANIVERSARE A REVOLUŢIEI DIN UNGARIA. ÎN IANUARIE, RADIO EUROPA LIBERĂ A DIFUZAT O SCRISOARE PE CARE PUIU I-A ADRESAT-O PREŞEDINTELUI ROMÂNIEI NICOLAE CEAUŞESCU, PLÎNGÎNDU-SE DE ÎNCĂLCĂRILE DREPTURILOR OMULUI ÎN ROMÂNIA. ÎN ACEA SCRISOARE,

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PUIU A DESCRIS CUM A FOST ARESTAT CU FORŢA CÎND A VRUT SĂ VIZITEZE CONSULATUL SUA LA BUCUREŞTI ; DE ASEMENEA, I-A SPUS LUI CEAUŞESCU CĂ PARTIDULUI NAŢIONAL-ŢĂRĂNESC, CARE OFICIAL A VOTAT PENTRU PROPRIA DESFIINŢARE DUPĂ PRELUAREA ROMÂNIEI DE CĂTRE COMUNIŞTI, AR TREBUI SĂ I SE PERMITĂ REÎNFIINŢAREA, CA „OPOZIŢIE LOIALĂ ŞI DEMOCRATICĂ". ÎN APRILIE, RADIO EUROPA LIBERĂ A DIFUZAT O A TREIA SCRISOARE DE LA PUIU, ADRESATĂ MINISTERULUI INDUSTRIEI UŞOARE, PROTESTÎND ÎMPOTRIVA REVOCĂRII SALE FORŢATE, CARE, SUSŢINEA EL, A CONSTITUIT PERSECUŢIE POLITICĂ.

–

7. (LOU) CONFORM DEPARTAMENTULUI DE CERCETARE AL RADIO EUROPA LIBERĂ, PUIU ŞI-A ASUMAT UN ROL MAI ACTIV, VIZIBIL ÎN ALTE MODURI, CUM AR FI ÎNAINTAREA UNEI PETIŢII DE A CANDIDA LA ALEGERILE NAŢIONALE DIN 1985 ÎN CALITATE DE INDEPENDENT ; PETIŢIA A FOST RESPINSĂ. APARENT, EL ESTE ŞI MENTORUL UNUI MIC GRUP CARE CAUTĂ SĂ DEZVĂLUIE ŞI SĂ COMENTEZE ASUPRA ÎNCĂLCĂRILOR DREPTURILOR OMULUI DE AICI, „ASOCIAŢIA ROMÂNĂ PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI" SAU, PE SCURT, „DEZROBIREA". APARENT, PUIU NU ARE NICI O LEGĂTURĂ DIRECTĂ CU ACEST GRUP, MAJORITATEA LIDERILOR SĂI FIIND ACUM FIE ÎN ÎNCHISOARE, FIE SUB SUPRAVEGHERE, DEŞI E POSIBIL SĂ FI ÎNCURAJAT

FONDAREA GRUPULUI PRIN CAMPANIA SA PENTRU O ALTERNATIVĂ POLITICĂ. ÎN CIUDA HĂRŢUIRII TOT MAI INTENSE – ŞI DUPĂ CE A PETRECUT VREO 17 ANI ÎNĂUNTRU ŞI ÎN AFARA ÎNCHISORILOR POLITICE ÎN URMA SCOATERII ÎN AFARA LEGII A PNŢ –, PUIU PARE HOTĂRÎT SĂ CONTINUE SĂ VORBEASCĂ DESPRE CEEA CE EL CONSIDERĂ NEDREPTĂŢI POLITICE SAU DE ALTĂ NATURĂ. A FOST ARESTAT ÎN MOD REPETAT ŞI SUPUS LA INTEROGATORII EXTINSE ŞI, CEL PUŢIN O DATĂ, LA ABUZ FIZIC. ALTĂ DATĂ A FOST AMENDAT CU 13.000 DE LEI – DE PATRU ORI MAI MULT DECÎT SALARIUL MEDIU AL UNUI MUNCITOR – PENTRU CEEA CE ERAU, EVIDENT, ACUZAŢII FALSE.

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

–

8. (LOU) ACELEAŞI SURSE DE ÎNCREDERE RAPORTEAZĂ CĂ PUIU A RĂMAS ÎN ÎNCHISOAREA RAHOVA DE PE 15 IUNIE. EI NU DEŢIN NICI O INFORMAŢIE CU PRIVIRE LA STAREA SA, DAR SE TEM CĂ SĂNĂTATEA LUI AR PUTEA FI PRECARĂ. SOŢIEI LUI NU I S-A DAT VOIE SĂ-L VIZITEZE, DAR SE PARE CĂ I S-A PERMIS SĂ TRIMITĂ HAINE ŞI MEDICAMENTE LA ÎNCHISOARE. EI CER CA GRUPĂRILE OCCIDENTALE PENTRU DREPTURILE OMULUI ŞI MEDIA OCCIDENTALĂ SĂ ACORDE ATENŢIE CAZULUI DLUI PUIU, ÎN SPERANŢA CĂ MEDIATIZAREA AR PUTEA CONVINGE AUTORITĂŢILE DE AICI SĂ PROCEDEZE CU GRIJĂ.

–

9. (C) A SE NOTA CĂ AMBASADA DEŢINE INFORMAŢII INDEPENDENTE CARE CONFIRMĂ ÎN MARE PARTE CEEA CE S-A MENŢIONAT ÎN RAPOARTELE DE DOCUMENTARE ALE RADIO EUROPA LIBERĂ, INCLUSIV DETALII DESPRE ARESTAREA LUI PUIU ÎN NOIEMBRIE, ÎN URMA ÎNCERCĂRII DE A VIZITA AMBASADA. DE ASEMENEA, DEŢINEM COPII ALE MAI MULTOR SCRISORI SCRISE DE PUIU, MENŢIONATE MAI SUS, DAR NU ŞI MEMORANDUMUL PE CARE I L-AR FI SCRIS LUI GORBACIOV. INDIFERENT DE CONŢINUTUL MEMORANDUMULUI, VIZITA LIDERULUI RUS A FOST ATÎT DE STRICT CONTROLATĂ, ÎNCÎT ORICE ÎNCERCARE DE A-L CONTACTA AR FI DUS CU SIGURANŢĂ LA ARESTAREA PERSOANEI IMPLICATE. ÎMPĂRTĂŞIM ÎNGRIJORAREA SURSELOR ÎN LEGĂTURĂ CU STAREA LUI PUIU, ÎN SPECIAL ŢINÎND CONT DE PERIOADA NEOBIŞNUIT DE LUNGĂ DE CÎND E ŢINUT ÎN ÎNCHISOARE DE ACEASTĂ DATĂ. CREDEM CĂ NU NUMAI MEDIATIZAREA, CI ŞI INTERVENŢIILE PRIVATE DIN PARTEA USDEL OSCE VIENA AR PUTEA AJUTA LA OBŢINEREA ELIBERĂRII SALE. ÎN CAZUL ÎN CARE AR DEVENI PUBLICĂ ÎN OCCIDENT (ŞI PARE INEVITABIL), DETENŢIA SA PRELUNGITĂ AR FI O ALTĂ PATĂ NEAGRĂ PE IMAGINEA ŞI AŞA PĂTATĂ A ROMÂNIEI ÎN PRIVINŢA DREPTURILOR OMULUI.

–

PENTRU MÜNCHEN

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 04816 03 DIN 03 151237Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 NSCE-00 NSAE-00 HA-09 INRE-00 /020 W
--- 240403 151511Z/43
P 151226Z IUN 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 6856
USIA WASHINGTON, DC PRIORITATE 6773
AMBASADA AMERICANĂ PARIS PRIORITATE
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN PRIORITATE
INFO AMBASADA AMERICANĂ BONN
AMBASADA AMERICANĂ LONDRA
AMBASADA AMERICANĂ VIENA
CONSULATUL AMERICAN FRANKFURT

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 03 DIN 03 BUCUREŞTI 04816

MÜNCHEN PENTRU POLLARD; PASS REL
LONDRA PENTRU POL/NIETZKE
VIENA DE ASEMENEA PENTRU USDEL CSCE
BONN, PARIS, FRANKFURT PENTRU OFIŢERII DE DREPTURILE OMULUI

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PHUM PGOV PINS RO (PUIU, ION)
SUBIECT: ARESTAREA FOSTULUI LIDER AL PARTIDULUI NAŢIONAL-ŢĂRĂNESC

.....

10. (C) DIRECTORUL DEPARTAMENTULUI ROMÂN AL RADIO EUROPA LIBERĂ, GEORGESCU, ŞTIE DESPRE ARESTAREA LUI PUIU, DAR, LA FEL (DIN 5 IUNIE), NU A AVUT NICI O CONFIRMARE. CEREM: (A) ADUCEREA PARAGRAFELOR DEBLOCATE 5-8 ÎN ATENŢIA LUI GEORGESCU ŞI (B) SUGERAŢI-I SĂ VERIFICE SURSELE DIN PARIS PENTRU APELURILE TELEFONICE ANONIME MENŢIONATE MAI SUS. KIRK

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485686
Data: 25/02/2014

PAGINA 01 BUCUREŞTI 04848 01 DIN 02 161211Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 ADS-00 ONY-00 /000 W
--- 316711 161213Z/38
P 161200Z IUN 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 6872

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 01 DIN 02 BUCUREŞTI 04848

NUMAI PENTRU EUR/EEY, WENICK DE LA AMBASADOR

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: AMGT
SUBIECT: OFICIAL-INFORMAL (B-86)

–

1. (U) RUGĂM SĂ-I TRANSMITEŢI LUI MIKE PARMLY LA FSI: AM FI BUCUROŞI SĂ TE ÎNTÎMPINĂM PE 4 AUGUST. NUEL PAZDRAL CREDE CĂ SE ÎNTOARCE ÎN WASHINGTON ÎNTRE 7 IULIE ŞI 14 AUGUST, IAR APOI AICI, PENTRU SUPRAPUNERE; SPERĂ SĂ VĂ ÎNTÎLNIŢI ÎN WASHINGTON ÎNAINTE SĂ PLECI.

–

2. (LOU) MARELE RABIN SATMAR VA VENI? PROBABIL; VINE ÎN FIECARE AN. ANUL TRECUT NOI AM AFLAT PREA TÎRZIU CA SĂ MAI PUTEM TRIMITE PE CINEVA. DIN FERICIRE, SE PARE CĂ PELERINAJUL ANUAL A ÎNCEPUT FĂRĂ PROBLEME. DAR, ŢINÎND CONT CĂ NUMAI CU CÎŢIVA ANI ÎN URMĂ NU A FOST AŞA, RUGĂM VERIFICAŢI LA BIROUL MARELUI RABIN ŞI ANUNŢAŢI-NE – CÎT MAI DEVREME POSIBIL – CÎND CREDE CĂ VA AJUNGE ŞI, DACĂ PUTEŢI, ORICE ALTCEVA DESPRE CĂLĂTORIE: NUMĂR DE PERSOANE CARE L-AR PUTEA ÎNSOŢI, ORICE DETALII DESPRE ITINERAR CARE AU FOST DISCUTATE. NU SÎNTEM ÎN NICI UN CAZ SIGURI CĂ VOM PUTEA TRIMITE PE CINEVA – VOM AVEA DEFICIT DE PERSONAL ÎN CEA MAI MARE PARTE A VERII –, DAR AR FI BINE SĂ LE ŞTIM PLANURILE PENTRU A FI ÎN ALERTĂ ÎN CAZ DE ORICE PROBLEMĂ.

–

PENTRU TOM SIMONS

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 04848 01 DIN 02 161211Z

.....

3. (C) MIHAI BOTEZ (YOUR O-I NR. 78): NUEL L-A VĂZUT DE TREI ORI PE MIHAI DE LA ULTIMUL NOSTRU MESAJ (B-79, 5/6). AM MERS SĂ-L VEDEM PE MIHAI IERI (15/6), ÎNAINTE DE SERVICIU, DIN MOMENT CE MIHAI VA PLECA LA TULCEA MARŢI, 16, PENTRU A VEDEA CUM STAU LUCRURILE, IAR NUEL S-A GÎNDIT CĂ AR FI IMPORTANT PENTRU EL SĂ ŞTIE CUM STAU LUCRURILE LA VOI, CA SĂ VADĂ CARE VOR FI URMĂTORII PAŞI DE FĂCUT. NUEL I-A PARAFRAZAT DETALIAT MESAJUL VOSTRU. ÎN PRIMUL RÎND, MIHAI A FOST EXTREM DE MIŞCAT ŞI L-A RUGAT PE NUEL SĂ VĂ SPUNĂ LUCRUL ACESTA. ÎN AL DOILEA RÎND, CU UN ASTFEL DE SPRIJIN, NUEL CREDE CĂ MIHAI ARE MAI MULTE ŞANSE SĂ „REZISTE", ÎN TIMP CE EI - CUM AŢI SUGERAT - ÎNCEPUSERĂ SĂ-L OBOSEASCĂ. ÎN AL TREILEA RÎND, PENTRU INFORMAREA VOASTRĂ, BOTEZ A RÎS CÎND I S-A DAT PARAFRAZAREA „ABIA DACĂ-L CUNOSC" A LUI GAVRILESCU; A PRECIZAT CĂ GAVRILESCU A FOST UN STUDENT AL LUI PE CARE ŞI-L AMINTEŞTE FOARTE BINE - ŞI A ADĂUGAT CĂ GAVRILESCU CU SIGURANŢĂ ÎŞI AMINTEŞTE DE EL LA FEL DE BINE. ÎN FINAL, BOTEZ ŞI-A PERMIS SĂ SPUNĂ CĂ SE ÎNDOIA CĂ GAVRILESCU AR RAPORTA ÎN MOD DETALIAT, SAU CHIAR DELOC, CONVERSAŢIA VOASTRĂ DE PE 9 IUNIE, „DIN MOMENT CE ACELA NU ESTE TIPUL DE INFORMAŢII APRECIATE AICI". BAZÎNDU-NE PE ASTA, AM DESCHIS SUBIECTUL CU DOMNUL M. NOAPTEA TRECUTĂ ŞI, ÎNTR-ADEVĂR, NU A PĂRUT CĂ ÎNŢELEGE. ASTFEL ÎNCÎT L-AM PUS LA CURENT, ÎN MARE, ASIGURÎNDU-NE CĂ ÎNŢELEGE INTERESUL VOSTRU PERSONAL.

4. (C) BOTEZ, CONTINUARE: DIN ACEST MOMENT, SITUAŢIA ESTE NECLARĂ. BOTEZ NU A ACCEPTAT SLUJBA DE LA TULCEA, DEŞI PRIMEŞTE „ZILNIC" APELURI TELEFONICE DE LA TULCEA, ÎN CARE I SE SPUNE CĂ ESTE NEVOIE URGENTĂ DE EL. A SPUS CĂ „TOATĂ LUMEA" (NFI) A FOST SURPRINSĂ CĂ NU A RESPINS DIN START SLUJBA DE LA TULCEA.

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 04848 01 DIN 02 161211Z

VA MERGE ÎN VIZITĂ LA TULCEA MARŢI, ÎNCERCÎND SĂ-ŞI DEA SEAMA CUM STAU LUCRURILE ŞI - MAI ALES - SĂ-ŞI DEA SEAMA CINE I-AR FI ŞEFI ACOLO. TOATE ACESTEA ÎN SPRIJINUL A CEEA CE EL ŞI NOI SÎNTEM DE ACORD CĂ AR FI UN BUN INTERIMAT, DACĂ NU O SOLUŢIE PE TERMEN LUNG: SĂ FIE DE ACORD, PROVIZORIU, SĂ IA ÎN CONSIDERARE MUTAREA.

DAR NUMAI DACĂ I SE GARANTEAZĂ CĂ I SE VA PERMITE SĂ ACCEPTE PRESTIGIOASA BURSĂ WOODROW WILSON CARE I S-A OFERIT, PE CARE PREZENTUL ANGAJATOR - UNIVERSITATEA - A APROBAT-O. ÎN PREZENT, POSIBILITATEA DE A ÎNTOARCE DECIZIA DE „CONCEDIERE" DE LA UNIVERSITATE PARE PUŢIN PROBABILĂ, DAR, ÎN TIMP, AR PUTEA FI GĂSITĂ O ALTĂ SOLUŢIE, CARE SĂ NU IMPLICE TULCEA; MIHAI ÎNCĂ MAI SPERĂ LA O SCHIMBARE MAJORĂ AICI ÎN LUNILE URMĂTOARE, DAR ACEASTA ESTE O ALTĂ POVESTE. ÎN ORICE CAZ, PRELUAREA EFECTIVĂ A ÎNDATORIRILOR SALE DE LA TULCEA L-AR IZOLA APROAPE COMPLET; ŞI NUEL ÎI ÎMPĂRTĂŞEŞTE TEMERILE CĂ „SECRETUL DE STAT" PE CARE ÎL IMPLICĂ LOCUL DE MUNCĂ NU NUMAI L-AR IZOLA COMPLET, CI AR FI ŞI O SCUZĂ LA ÎNDEMÎNĂ PENTRU O INTIMIDARE REALĂ, SUB FORMA UNOR ACUZAŢII FALSE MAI TÎRZIU.

5. (C) BOTEZ, CONTINUARE. MEDIATIZARE: NUEL A FĂCUT O CĂLĂTORIE LA MÜNCHEN PE 5 IUNIE, SPECIAL PENTRU A VORBI CU VLAD GEORGESCU ŞI AU DISCUTAT PE LARG SITUAŢIA LUI BOTEZ. VLAD ESTE DISPUS SĂ FACĂ ORICE POATE ŞI, DE EXEMPLU, A OFERIT ASISTENŢĂ FINANCIARĂ ÎN CAZUL ÎN CARE MIHAI RĂMÎNE FĂRĂ BANI ŞI A ÎNTREBAT DACĂ AM PUTEA GĂSI O CALE SĂ AJUNGĂ LA EL (TOTUŞI, E FOARTE PERICULOS). DEŞI NU ESTE DE ACORD, VLAD ACCEPTĂ CEREREA LUI MIHAI CA ACTUALELE CIRCUMSTANŢE ÎN CARE SE AFLĂ SĂ NU (REPET, NU) FIE DATE PUBLICITĂŢII, DIN MOMENT CE ACEST LUCRU AR PUTEA PUNE ÎN PERICOL

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 04848 02 DIN 02 161207Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 ADS-00 ONY-00 /000 W
--- 316542 161208Z/38
P 161200Z IUN 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 6873

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 02 DIN 02 BUCUREŞTI 04848

NUMAI PENTRU EUR/EEY, WENICK DE LA AMBASADOR

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: AMGT
SUBIECT: OFICIAL-INFORMAL (B-86)

ŞANSELE MARIANEI DE A AJUNGE ÎN ZIMBABWE. TOTUŞI, ÎN CONVERSAŢIILE RECENTE, MIHAI INDICA FAPTUL CĂ SÎNT PROBLEME CU PUNEREA LA PUNCT A CĂLĂTORIEI ŞI ACEASTA S-AR PUTEA ANULA. ÎN CAZUL ÎN CARE SE VA ÎNTÎMPLA ASTA, ESTE DE ACORD CĂ PUŢINĂ PUBLICITATE NU I-AR STRICA. AR TREBUI SĂ AFLĂM MAI MULTE DESPRE TULCEA MIERCURI - DEŞI LUI MIHAI AR PUTEA SĂ-I IA MAI MULT PÎNĂ ÎŞI DĂ SEAMA CE SĂ FACĂ - ŞI, BINEÎNŢELES, VĂ VOM ANUNŢA IMEDIAT DACĂ MIHAI ESTE DISPUS SĂ RENUNŢE LA „BLOCAJUL" PE CARE L-A PUS MEDIATIZĂRII STATUTULUI SĂU ACTUAL. ÎN FINAL, NUEL VREA SĂ ADAUGE CĂ, ŞTIINDU-L PE MIHAI DE TREI ANI, ŞI EL A FOST EXTREM DE ÎNCURAJAT DE INTERVENŢIA VOASTRĂ DE PE 9 IUNIE. MIHAI REFUZĂ CONSTANT SĂ LASE B----DS SĂ-L EPUIZEZE, DAR DEVENEA EXTREM DE OBOSIT. ORICARE AR FI DECIZIA LUI FINALĂ PRIVIND ÎNTOARCEREA *VS* EMIGRAREA, MESAJUL VOSTRU I-A FĂCUT MULT BINE - ATÎT DIN PUNCT DE VEDERE PSIHOLOGIC, CÎT ŞI, DACĂ MESAJUL AJUNGE LA URECHILE CUI TREBUIE AICI, OPERAŢIONAL. VĂ VOM ŢINE LA CURENT.

6. (C) SCRISOAREA LUI DĂMĂCEANU [FIICA SAU GINERELE LUI PACEPA]. AVEŢI VREO VESTE DESPRE VERIFICAREA CU PRIVIRE LA SCRISOAREA MEA CĂTRE MEMBRII CONGRESULUI, REFERITOARE LA SCRISOAREA LUI

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 04848 02 DIN 02 161207Z

DĂMĂCEANU? NU-MI PLACE SĂ AMÎN RĂSPUNSUL, DACĂ SE POATE EVITA ASTA.

7. (C) ANTENA PARABOLICĂ. AM APRECIA DE ASEMENEA SĂ AFLĂM DACĂ AŢI REUŞIT SĂ ADOPTAŢI O POZIŢIE FAŢĂ DE SUGESTIA NOASTRĂ DE A INFORMA PUR ŞI SIMPLU ROMÂNII CĂ NE VOM AMPLASA ANTENA PARABOLICĂ WORLDNET PE BIBLIOTECA NOASTRĂ. KIRK

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485641
Data: 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 STAT 189615
ORIGINE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 HA-09 L-03 PA-01 VOE-06 PRS-01 /021 R

REDACTAT DE: EUR/EEY: NRLANG
APROBAT DE: EUR: TWSIMONS, JR.
EUR/EEY: MAWENICK HA/HR: DWAKE
--- 211620 200705Z/24
O P 200507Z IUN 87
DE LA SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC
CĂTRE AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI IMEDIAT
INFO AMBASADA AMERICANĂ VIENA PRIORITATE

CONFIDENŢIAL STAT 189615

VIENA PENTRU USDEL CSCE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PHUM, CVIS, RO, US
SUBIECT: CAZ DE POSIBILĂ EMIGRARE: MIHAI BOTEZ

1. CONFIDENŢIAL - ÎNTREGUL TEXT.

2. O SURSĂ DE ÎNCREDERE A INFORMAT DEPARTAMENTUL CĂ, ÎNTR-O CONVERSAŢIE TELEFONICĂ DE PE 18 IUNIE, MIHAI BOTEZ A AFIRMAT CĂ SITUAŢIA LUI PREZINTĂ O PROBLEMĂ MAI SERIOASĂ DECÎT CREZUSE CÎND S-A ÎNTÎLNIT CU CONSILIERUL POLITIC PE 15 IUNIE. CONFORM ACESTEI SURSE, BOTEZ A SPUS CĂ ACUM VOIA SĂ EMIGREZE DIN ROMÂNIA ÎN SUA ŞI A CERUT CA SITUAŢIA LUI SĂ FIE FĂCUTĂ PUBLICĂ DE DELEGAŢIA CSCE SUA ÎN VIENA.

3. ACŢIUNEA CERUTĂ: RUGĂM SĂ VĂ ÎNTÎLNIŢI URGENT CU BOTEZ PENTRU A CONFIRMA DACĂ VREA SĂ EMIGREZE ŞI, DACĂ DA, CEREŢI-I SĂ FINALIZEZE PROCEDURILE NECESARE ŞI ANUNŢAŢI DEPARTAMENTUL. RUGĂM DE ASEMENEA SĂ STABILIŢI DACĂ BOTEZ VREA

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 STAT 189615

CA SITUAŢIA LUI SĂ FIE FĂCUTĂ CUNOSCUTĂ DE USDEL [DELEGAŢIA AMERICANĂ LA CSCE] ÎN VIENA. USDEL AR TREBUI SĂ PRIMEASCĂ INSTRUCŢIUNI DIN

PARTEA AMBASADEI DE LA BUCUREŞTI ŞI A DEPARTAMENTULUI ÎNAINTE DE A PRELUA ACEST CAZ. ARMACOST

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT PARŢIAL B2

AUTORITATEA DE ANALIZĂ : Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485659 Data : 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 04405 0213362
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 ADS-00 ONY-00 /000W
--- 202341 021337Z/38
P 021332Z IUN 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 6550

CONFIDENŢIAL BUCUREŞTI 04405

NUMAI PENTRU EUR/EEY, WENICK DE LA CLARKE

E.O. 12356 : DECL : LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS : AMGT
SUBIECT : OFICIAL-INFORMAL (B-76)

1. (C) SECURITATE : DE ASEMENEA PENTRU AMBASADORUL KIRK. VĂ RUGĂM, VERIFICAŢI BUCUREŞTI 4349, PENTRU PROCEDURILE DE TRANSPORT PRIN CURIER SECRET.
SECRET [12 RÎNDURI SECRETIZATE]
–

2. (C) MIHAI BOTEZ (YOUR O-I NR. 66). NUEL A AVUT O DISCUŢIE LUNGĂ CU EL SĂPTĂMÎNA TRECUTĂ. „COMMITTEE OF CONCERNED SCIENTISTS" L-A SUNAT DE MAI MULTE ORI. MIHAI SPUNEA CĂ SINGURA LUI PROBLEMĂ ESTE CĂ E PUŢIN PROBABIL SĂ AJUNGĂ ÎN SUA ÎNAINTE DE LUNA SEPTEMBRIE, IAR BURSA WOODROW WILSON

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 04405 021336Z

EXPIRĂ LA SFÎRŞITUL ANULUI FISCAL [1 OCTOMBRIE]. BOTEZ I-A SCRIS LUI BILLINGTON PE 22 IANUARIE (I-AM TRIMIS O COPIE LUI PAUL SCHLAMM) ŞI A MENŢIONAT CĂ ERA IMPROBABIL CA EL SĂ POATĂ CĂLĂTORI PÎNĂ ÎN LUNA MARTIE, APROXIMÎND DATA DE 1 SEPTEMBRIE PENTRU SOSIRE. N-A MAI PRIMIT NICI UN RĂSPUNS.

3. (C) BOTEZ, CONTINUARE : ACUM ARE APROBARE OFICIALĂ DIN PARTEA UNIVERSITĂŢII SĂ PLECE ÎN STRĂINĂTATE DE LA 1 SEPTEMBRIE PÎNĂ LA 30 NOIEMBRIE ; CA INFORMARE, DEŢINEM O COPIE A DOCUMENTULUI DE APROBARE. EL A SPUS CĂ A ALES ACELE DATE DIN MOMENT CE, ÎN OPINIA LUI (AVIZATĂ), ESTE IMPROBABIL CA AUTORITĂŢILE DE LA PAŞAPOARTE SĂ TERMINE MAI DEVREME CU EL. ASTFEL, PLECAREA LUI ESTE ACUM BLOCATĂ PÎNĂ NU MAI DEVREME DE 1 SEPTEMBRIE : DACĂ PAŞAPORTUL AR FI GATA MAI DEVREME, AR TREBUI SĂ SE ÎNTOARCĂ LA UNIVERSITATE PENTRU A MODIFICA DATELE. EL CREDE CĂ PROBABIL EI L-AR REFUZA ŞI CĂ MAI BINE AR FI SĂ-ŞI DEA DEMISIA „TEMPORAR" SAU CEL PUŢIN SĂ-I NEDUMEREASCĂ. APROPO, ARE GRIJĂ SĂ SPUNĂ CĂ NU ŞTIE DACĂ VA OBŢINE SAU NU UN PAŞAPORT - DAR PARE ÎNCREZĂTOR.

4. (C) ASTFEL, NU PUTEM SĂ OFERIM CCS NICI O GARANŢIE CĂ BOTEZ VA REUŞI, DEŞI ATÎT NOI, CÎT ŞI EL SÎNTEM ÎNTRU CÎTVA OPTIMIŞTI. APROBAREA DIN PARTEA UNIVERSITĂŢII ESTE UN MARE OBSTACOL ÎNLĂTURAT. CREDEM CĂ URMĂTORUL PAS ŢINE DE VOI - SĂ OBŢINEŢI PRELUNGIREA BURSEI ÎN NOUL AN FISCAL. SPERĂM CA TOM SĂ-ŞI POATĂ FOLOSI PUTEREA DE CONVINGERE ASUPRA LUI LAMPE ŞI BILLINGTON. ŢINEŢI-NE LA CURENT.
–

5. (U) PENTRU AMBASADORUL KIRK. ULTIMA ŞEDINŢĂ A CONSILIULUI PROFESORAL DIN ACEST AN A FOST FOARTE GREU DE PROGRAMAT ;

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 04405 021336Z

ÎNTR-UN FINAL NE-AM HOTĂRÎT PENTRU MARŢI, 9 IUNIE. BINEÎNŢELES, POT SĂ LIPSESC DE LA ÎNTÎLNIREA ECHIPEI DIN ACEA ZI, DAR, DACĂ VREŢI SĂ PROFITAŢI DE ACEA ÎNTÎLNIRE PENTRU A FACE UN REZUMAT AL CONFERINŢEI, AŞ VREA SĂ VIN, ŞI PROPUN ŢINEREA ÎNTÎLNIRII LUNI, LA ORA 9 : 30. ATUNCI AŢI PUTEA SĂ VĂ UITAŢI PESTE MEMORANDUMURILE

NOASTRE DE BUN-VENIT, IAR PROFESORUL VOSTRU DE LIMBĂ VA FI ÎN CONCEDIU. CLARKE

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ : Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485659
Data : 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 STAT 191994
ORIGINE EUR-00

INFO LOG-00 ADS-00 AMAD-01 ONY-00 /001 R

REDACTAT DE : EUR/EEY: NRLANG
APROBAT DE : EUR/EEY: MAWENICK
DISTRIBUIRE DORITĂ
NUMAI EUR/EEY; NUMAI 3 EXEMPLARE
--- 337340 230008Z/38
P 230004Z IUN 87
DE LA SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC
CĂTRE AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI PRIORITATE

CONFIDENŢIAL STAT 191994

PENTRU CLARKE DE LA WENICK

E.O. 12356 : DECL : LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS : AMGT
SUBIECT : OFICIAL-INFORMAL NR. 83

1. (LOU) CĂLĂTORIA PREŞEDINTELUI B'NAI B'RITH, REISCH. GEORGE SPECTRE, CARE ESTE IMPLICAT ÎN STABILIREA PROGRAMULUI LUI REISCH, NE-A SPUS LA SFÎRŞITUL ZILEI DE LUNI CĂ, DEŞI REISCH ESTE PROGRAMAT SĂ AJUNGĂ LA BUCUREŞTI PE 26 IUNIE, CU ZBORUL 420 DE LA LUFTHANSA, EL NU, REPET, NU VA CONFIRMA VENIREA LA BUCUREŞTI FĂRĂ O ASIGURARE ÎN AVANS CĂ A FOST STABILITĂ O ÎNTÎLNIRE CU CEAUŞESCU. AM SUBLINIAT CĂ ACEST LUCRU AR PUTEA PROVOCA O SITUAŢIE FĂRĂ IEŞIRE, DAR SPECTRE A SPUS CĂ REISCH PĂREA HOTĂRÎT. ÎN MOD EVIDENT, ORICE

INFORMAŢIE NE PUTEŢI FURNIZA MARŢI SAU MIERCURI REFERITOR LA O ÎNTÎLNIRE CU CEAUŞESCU NE-AR PUTEA AJUTA. SPECTRE A COMUNICAT AMBASADEI ROMÂNE DE AICI DEZIDERATUL LUI REISCH ŞI A SOLICITAT UN RĂSPUNS RAPID.

2. (C) MIHAI BOTEZ. TOM A VORBIT LUNI DIMINEAŢĂ CU VLAD GEORGESCU ŞI JOHN LAMPE. CU TOŢII CREDEM CĂ

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 STATE 191994

AR FI MAI BINE PENTRU GUVERNUL SUA SĂ NU FIE DIRECT IMPLICAT ÎN TRANSFERUL BANILOR. GEORGESCU VA VORBI DIRECT LA CENTRUL WILSON DESPRE ACEST LUCRU. CEA MAI INDICATĂ PROCEDURĂ AR FI CA ORI GEORGESCU, ORI CENTRUL WILSON SĂ DEPUNĂ FONDURILE LA PAN AM PENTRU CUMPĂRAREA BILETELOR LA BIROUL DE LA BUCUREŞTI. PENTRU MOMENT, VĂ RUGĂM SĂ NE ANUNŢAŢI IMEDIAT CE AFLAŢI CĂ ELIBERAREA PAŞAPORTULUI LUI BOTEZ ESTE IMINENTĂ ŞI FACEŢI TOT CE PUTEŢI PENTRU A-I PROCESA VIZA MAI RAPID. MULŢUMIM. ARMACOST

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ : Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485677
Data : 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 04520 051051Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 ADS-00 SSO-00 ONY-00 /000W
--- 040163 051053Z/38
O 051002Z IUN 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC, IMEDIAT 6633

CONFIDENŢIAL BUCUREŞTI 04520

NUMAI PENTRU EUR/EEY, WENICK DE LA CLARKE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: AMGT
SUBIECT: OFICIAL-INFORMAL (B-79)

1. (C) MIHAI BOTEZ (ACTUALIZARE O-I NR. 76). BOTEZ I-A SPUS LUI NUEL PE 4 IUNIE CĂ A FOST CONCEDIAT DIN FUNCŢIA DE LA UNIVERSITATEA DIN BUCUREŞTI, ÎNCEPÎND DIN 1 IUNIE, ŞI REPARTIZAT CA DIRECTOR AL UNUI CENTRU DE CALCUL LA TULCEA. LUI BOTEZ I S-A SPUS CĂ ÎNTREAGA SECŢIE ESTE DESFIINŢATĂ DIN CAUZA REDUCERILOR BUGETARE. EL VEDE ACEASTĂ ACŢIUNE CA O ÎNCERCARE DE A-L IZOLA DE LEGĂTURI STRĂINE, ATÎT DIN PUNCT DE VEDERE GEOGRAFIC, CÎT ŞI FĂCÎNDU-L VULNERABIL LA PRESIUNILE GUVERNULUI ROMÂNEI SAU LA ACUZAŢII DE NATURĂ PENALĂ PENTRU CONTACTELE LUI CU STRĂINI, DIN MOMENT CE CENTRUL DE CALCUL DE LA TULCEA LUCREAZĂ CU INFORMAŢII CLASIFICATE. (CUNOAŞTEREA UNOR INFORMAŢII CLASIFICATE AR PUTEA REPREZENTA DE ASEMENEA UN MOTIV PENTRU BLOCAREA EMIGRĂRII SALE ÎN VIITOR, DACĂ EL AR DECIDE VREODATĂ ACEST LUCRU). DE ASEMENEA, ATÎT LUI BOTEZ, CÎT ŞI SOŢIEI LUI LI S-AU TĂIAT TELEFOANELE.

2. (C) BOTEZ, CONTINUARE. BOTEZ A CERUT CA ACEASTĂ INFORMAŢIE SĂ NU FIE FĂCUTĂ PUBLICĂ ÎNAINTE DE 5 IULIE, DIN MOMENT CE SOŢIA LUI TOCMAI A PRIMIT UN PAŞAPORT ROMÂNESC PENTRU A VIZITA NIŞTE PRIETENI ÎN ZIMBABWE. EL SE TEME CĂ ORICE MEDIATIZARE AR ÎNSEMNA PIERDEREA PAŞAPORTULUI ŞI ANULAREA CĂLĂTORIEI SALE.

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 04520 051051Z

3. (C) BOTEZ, CONTINUARE. ACEASTĂ ACŢIUNE PARE SĂ DIMINUEZE ŞANSELE LUI BOTEZ DE A VENI ÎN SUA CU BURSA WILSON, DEŞI BOTEZ NU A DISCUTAT PERSONAL CU NUEL ACEASTĂ POSIBILITATE. VOM VORBI MAI DEPARTE CU BOTEZ PENTRU A VEDEA CE VA FACE ÎN VIITOR.

4. (LOU) ÎNTREBARE PENTRU SERVICIUL VAMAL DIN PARTEA CONSULATULUI. STEVE BENTCOMB DE LA BIROUL AMBASADORULUI ADAMS A SUNAT PE 4 IUNIE, ÎNTREBÎND CUM AR PUTEA MĂTUŞA LUI SĂ PREIA UN PACHET DE LA VAMA DIN BRAŞOV. CONFORM LUI BENTCOMB, PACHETUL CONŢINE DOAR CĂRŢI ŞI HAINE, DAR OFICIALII VĂMII CER 50 DE DOLARI AMERICANI PENTRU A-L ELIBERA

5. (LOU) VAMĂ, CONTINUARE. DACĂ NU ESTE VORBA DE ECHIPAMENT ELECTRONIC, AR FI NEOBIŞNUIT CA VAMA SĂ CEARĂ VALUTĂ. O VOM CONTACTA PE DNA BITTNER, MĂTUŞA LUI BENTCOMB, PENTRU MAI MULTE DETALII ŞI VOM TRIMITE O ADRESĂ CĂTRE VAMĂ DACĂ ACEST LUCRU VA AJUTA. VĂ RUGĂM, TRIMITEŢI ACEASTĂ INFORMAŢIE CĂTRE BENTCOMB ŞI VĂ VOM ŢINE LA CURENT.

CLARKE

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485692
Data: 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05036 01 DIN 04 231102Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 NSAE-00 SSO-00 HA-09 L-03 PA-01 VOE-06 INRE-00 CA-02 OES-09 PRS-01 /042W
--- 363337 231256Z/10
O 231053Z IUN 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC, IMEDIAT 7005
INFO AMBASADA AMERICANĂ VIENA IMEDIAT
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN PRIORITATE

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 01 DIN 04 BUCUREŞTI 05036

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PHUM PGOV SCUL RO US (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: MATEMATICIANUL ROMÂN TRANSFERAT; ÎNCĂ SPERĂ LA BURSA SMITHSONIAN

REF: STAT 189615 (NOTAL)

1. CONFIDENŢIAL – ÎNTREGUL TEXT.

2. REZUMAT: PRINTR-O MIŞCARE-SURPRIZĂ, MATEMATICIANUL MIHAI BOTEZ A PRIMIT LA ÎNCEPUTUL ACESTEI LUNI UN ORDIN PRIN CARE ERA „TRANSFERAT" LA O NOUĂ SLUJBĂ, LA CONDUCEREA UNUI MARE CENTRU DE CALCUL ÎN ORAŞUL TULCEA DIN DELTA DUNĂRII. BOTEZ A CERUT CA PENTRU MOMENT SĂ NU EXISTE NICI UN FEL DE EXPUNERE PUBLICĂ. CONSILIERUL POLITIC DE LA AMBASADĂ S-A ÎNTÎLNIT CU BOTEZ, AU DISCUTAT SITUAŢIA PE LARG DE MAI MULTE ORI DE ATUNCI, CEL MAI RECENT PE 17 ŞI 20 IUNIE. BOTEZ VEDE MULTE PROBLEME ÎN A ACCEPTA SLUJBA DE LA TULCEA, DAR, PENTRU MOMENT, NU POATE SĂ REFUZE DIRECT SUB NICI O FORMĂ. A PLECAT PE 21 IUNIE LA TULCEA ŞI SE ÎNTOARCE PE 26 IUNIE. PRIMA LUI VIZITĂ ACOLO, CÎND S-A ÎNTÎLNIT CU OFICIALI DE RANG ÎNALT, A FOST OARECUM ÎNCURAJATOARE. DE ACUM, BOTEZ SPERĂ SĂ ÎNTÎRZIE MUTAREA PROPRIU-ZISĂ LA NOUA SLUJBĂ, ÎN TIMP CE ÎŞI AŞTEAPTĂ PAŞAPORTUL PENTRU A PUTEA ACCEPTA BURSA WOODROW WILSON. EL NU,

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05036 01 DIN 04 231102Z

REPET, NU A DECIS SĂ EMIGREZE, ŞI NICI NU-ŞI AMINTEŞTE SĂ FI MENŢIONAT CEVA ÎN TIMPUL CONVORBIRILOR TELEFONICE CU OCCIDENTUL CARE SĂ FI DAT ACEASTĂ IMPRESIE, NE-A SPUS BOTEZ PE 20 IUNIE. SFÎRŞIT REZUMAT.

–

3. CONSILIERUL POLITIC DE LA AMBASADĂ S-A ÎNTÎLNIT CU BOTEZ PE 5 IUNIE, DOAR CA MATEMATICIANUL SĂ-I SPUNĂ CU O OARECARE UIMIRE CĂ „TOCMAI FUSESE CONCEDIAT" DE LA SLUJBA SA DE LA UNIVERSITATE. NE-A ARĂTAT UN ORDIN SEMNAT DE RECTOR PRIN CARE SE DESFIINŢEAZĂ GRUPUL SĂU DE STUDIU „DIN MOTIVE BUGETARE" ŞI-L TRANSFERĂ PE BOTEZ LA O NOUĂ SLUJBĂ, LA CONDUCEREA „CENTRULUI DE CALCUL TERITORIAL DIN JUDEŢUL TULCEA". ORDINUL SPUNEA CĂ, DACĂ BOTEZ NU ACCEPTĂ „TRANSFERUL" ÎN 15 ZILE, CONTRACTUL LUI CU UNIVERSITATEA VA FI REZILIAT. BOTEZ NE-A SPUS CĂ ORDINUL I-A FOST ÎNMÎNAT DE PRORECTORUL UNIVERSITĂŢII, SPUNÎND CLAR CĂ „EU DOAR EXECUT ORDINELE", DAR CU PĂRERE DE RĂU.

–

SITUAŢIE MAI DIFICILĂ, DAR NICI UN GÎND DE EMIGRARE:

.....

4. LA PRIMIREA TELEGRAMEI DE REFERINŢĂ, NOI AM FĂCUT EFORTURI CONSIDERABILE PENTRU A-L CONTACTA PE BOTEZ ŞI AM REUŞIT ASTA SÎMBĂTA TRECUTĂ (20 IUNIE), SEARA. EL A REITERAT ÎN MARE CEEA CE A SPUS DE MULTE ORI ÎNAINTE, CĂ, DACĂ S-AR LĂSA CONSTRÂNS SĂ EMIGREZE, ŞI-AR ANULA, DE FAPT, HĂRŢUIREA LA CARE A FOST SUPUS

DE-A LUNGUL ANILOR. DEŞI EVENIMENTELE DIN ULTIMA VREME I-AU FĂCUT SITUAŢIA MAI DIFICILĂ ŞI VIITORUL INCERT, ACESTEA NU, REPET, NU L-AU DETERMINAT SĂ-ŞI RECONSIDERE POZIŢIA REFERITOARE LA EMIGRARE. EL A INSISTAT ASUPRA UNEI EXAMINĂRI EXTINSE, ALĂTURI DE CONSILIERUL POLITIC, A CONTACTELOR OCCIDENTALE PE CARE LE-A AVUT ÎN ULTIMELE ZILE ŞI CE AFIRMAŢII AR FI PUTUT FACE ÎN TIMPUL ACESTOR CONTACTE

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 05036 01 DIN 04 231102Z

CARE SĂ LASE IMPRESIA CĂ S-AR GÎNDI LA EMIGRARE. A MENŢIONAT APELURILE TELEFONICE DE LA „MICHELLE" DE LA „COMMITTEE OF CONCERNED SCIENTISTS" ÎN SUA ŞI DE LA „LE FIGARO" DIN PARIS. A SPUS CĂ, ÎN CAZUL CELUI DE-AL DOILEA, A AVUT MARE GRIJĂ LA CE SPUNE, DEOARECE SUSPECTA CĂ CEEA CE SPUNE AR PUTEA FI TRANSMIS CU MULTE ÎNFLORITURI. APELUL DE LA ZIARUL DIN PARIS A FOST ÎNTRERUPT DE MAI MULTE ORI, FĂRĂ SUCCES DE FIECARE DATĂ, DAR BOTEZ A SPUS CĂ A FOST ÎNTREBAT LUCRURI PRECUM „TE GÎNDEŞTI SĂ EMIGREZI?", LA CARE NU A PUTUT RĂSPUNDE DIN CAUZA „ÎNTRERUPERILOR" – ŞI ORICUM NU AR FI RĂSPUNS DIRECT PE O LINIE TELEFONICĂ DESCHISĂ.

–

BOTEZ CERE CA PROBLEMA SĂ RĂMÎNĂ FERM ÎN AŞTEPTARE PÎNĂ PE 27 IUNIE:

.....

5. CÎND NE-A SPUS PRIMA DATĂ DESPRE TRANSFERUL LUI, PE 5 IUNIE, BOTEZ A INSISTAT CA NICI UN CUVÎNT DESPRE ACEASTĂ CHESTIUNE SĂ NU FIE FĂCUT PUBLIC ÎN OCCIDENT. DEŞI ATENŢIA OCCIDENTALĂ AR PUTEA SĂ-L AJUTE, EL A EXPLICAT CĂ SOŢIA SA SPERA SĂ PLECE ÎN SCURT TIMP ÎNTR-O CĂLĂTORIE ÎN ZIMBABWE PLĂNUITĂ DE MULT. ORICE EXPUNERE PUBLICĂ OCCIDENTALĂ „JENANTĂ" AR PUTEA DETERMINA AUTORITĂŢILE DE AICI SĂ-I RETRAGĂ PAŞAPORTUL. EL A RUGAT PERSONAL FIECARE PERSOANĂ CĂREIA I-A DAT VESTEA – INCLUSIV OFIŢERII CONSULARI ENGLEZI ŞI CORESPONDENTUL BBC DAVID BLOW, AFLAT AICI ATUNCI – SĂ PĂSTREZE CONFIDENŢIALITATEA. DIN PĂCATE, ŞTIREA S-A AFLAT ORICUM; RADIO EUROPA LIBERĂ A TRANSMIS SĂPTĂMÎNA TRECUTĂ ŞTIREA DESPRE SCHIMBARE PE BAZA UNEI COMUNICĂRI A ASSOCIATED PRESS DIN PARIS. PRIN URMARE, ACUM SE ŞTIE TOT AICI. BOTEZ A ADMIS SPĂSIT PE 17 IUNIE CĂ PROBABIL EL ÎNSUŞI ERA SURSA: LA ÎNCEPUTUL ACELEI SĂPTĂMÎNI ÎL SUNASERĂ NIŞTE PRIETENI DIN PARIS, IAR EL

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05036 02 DIN 04 231234Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 NSAE-00 SSO-00 HA-09 L-03 PA-01 VOE-06 INRE-00 CA-02 OES-09 PRS-01 /042W
--- 367257 231256Z/41
O 231053Z IUN 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC, IMEDIAT 7006
INFO AMBASADA AMERICANĂ VIENA IMEDIAT
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN PRIORITATE

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 02 DIN 04 BUCUREŞTI 05036

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PHUM PGOV SCUL RO US (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: MATEMATICIANUL ROMÂN TRANSFERAT; ÎNCĂ

LE SPUSESE DESPRE NOUA SITUAŢIE, „FIINDCĂ NU-MI PLACE SĂ MINT". DIN NEFERICIRE, A SPUS CĂ PE O LINIE TELEFONICĂ DESCHISĂ NU A PUTUT SĂ FACĂ O CERERE LA FEL DE CLARĂ DE MENŢINERE A CONFIDENŢIALITĂŢII. EL A ÎNŢELES CĂ, DUPĂ CE ŞTIREA A FOST PUBLICATĂ DE ASSOCIATED PRESS, RADIO EUROPA LIBERĂ NU PUTEA SĂ EVITE COMENTARIILE, DAR A REMARCAT CU TRISTEŢE CĂ NUMELE LUI FUSESE MENŢIONAT ÎN LEGĂTURĂ CU CEL AL LUI ION PUIU, PE ATUNCI ÎNCARCERAT (TELEGRAMĂ SEPARATĂ), FĂCÎND SĂ PARĂ CĂ CELE DOUĂ CAZURI SÎNT SIMILARE. ORICUM, DIN 22 IUNIE NU AU FOST REPERCUSIUNI; ACUM SOŢIA LUI PLĂNUIEŞTE SĂ PLECE VINERI, 26 IUNIE, ÎN ZIMBABWE PENTRU TREI SAU PATRU SĂPTĂMÎNI. ODATĂ CE VA PLECA, BOTEZ SPUNE CĂ VA FI FERICIT SĂ PRIMEASCĂ TOATĂ EXPUNEREA PUBLICĂ POSIBILĂ.

–

SITUAŢIA CURENTĂ: O OPERAŢIUNE ÎN AŞTEPTARE

.....

6. ÎN DISCUŢIILE ANTERIOARE, BOTEZ NE-A SPUS CĂ VEDE MULTE RISCURI ÎN A ACCEPTA SLUJBA DE LA TULCEA. BINEÎNŢELES, VOR FI MAI MULTE DIFICULTĂŢI FIZICE ÎN A MENŢINE CONTACTUL [CU AMBASADA SUA]. MAI MULT,

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05036 02 DIN 04 231234Z

CA DIRECTOR DE CENTRU, AR AVEA ACCES LA „SECRETE DE STAT", CU O PRESIUNE PUTERNICĂ (SUSŢINUTĂ DE SANCŢIUNI SERIOASE) SĂ SE IZOLEZE TOTAL DE STRĂINI DIN ACEASTĂ CAUZĂ. DE ASEMENEA, BOTEZ SE TEME CĂ NOUA SLUJBĂ AR PUTEA SĂ FIE DE FAPT O CAPCANĂ PENTRU A-L TRIMITE LA ÎNCHISOARE, PE BAZA UNOR VIITOARE ACUZAŢII FALSE CĂ AR FI DIVULGAT STRĂNILOR ACESTE „SECRETE DE STAT". COMENTARIU: NOI AM SUBLINIAT DE ASEMENEA CĂ ACCESUL LA INFORMAŢII DELICATE AR CREA O BARIERĂ PE TERMEN LUNG ÎN CALEA EMIGRĂRII LUI, ÎN CAZUL ÎN CARE S-AR RĂZGÎNDI VREODATĂ ÎN PRIVINŢA RĂMÎNERII AICI. SFÎRŞIT COMENTARIU.

–

7. DUPĂ PRIMA LUI VIZITĂ LA TULCEA, PE 16 IUNIE, BOTEZ A PĂRUT CEVA MAI PUŢIN PESIMIST. PĂREREA LUI DESPRE RISCURI – PE CARE O ÎMPĂRTĂŞIM – NU S-A SCHIMBAT. TOTUŞI, A SIMŢIT CĂ SITUAŢIA AR PUTEA LĂSA CEVA LOC DE MANEVRĂ, CEL PUŢIN ÎN PERIOADA IMEDIAT URMĂTOARE. EL S-A ÎNTÎLNIT CU NOUL SĂU ŞEF, PRIM-SECRETARUL DE PARTID DIN JUDEŢ ION ANASTASIU, ŞI I S-A FĂCUT CUNOŞTINŢĂ CU PERSONALUL INSTITUTULUI. APARENT, EXISTĂ O NEVOIE REALĂ DE UN DIRECTOR BINE PREGĂTIT PENTRU CENTRU, CU SARCINA (NEFIIND ÎNCĂ ÎN DERULARE) DE A ALCĂTUI O LISTĂ COMPLETĂ A TUTUROR RESURSELOR DIN DELTĂ. BOTEZ A SPUS CĂ I S-A OFERIT O CASĂ FOARTE FRUMOASĂ ŞI CĂ I SE VA GĂSI O SLUJBĂ BUNĂ SOŢIEI LUI, MARIANA CELAC, CARE E ARHITECT. AVANTAJELE ŞI SALARIUL AR FI IMPRESIONANTE, IAR MUNCA AR FI SOLICITANTĂ.

–

8. MAI IMPORTANT, BOTEZ A LĂSAT IMPRESIA CĂ ŞEFUL DE PARTID, ANASTASIU, A FOST REZONABIL ŞI NEOSTIL. ANASTASIU I-A SPUS LUI BOTEZ CĂ DECIZIA REFERITOARE LA TRANSFER VENISE „DIRECT DE LA CPE", COMITETUL POLITIC EXECUTIV AL PARTIDULUI, DIN BUCUREŞTI. PRACTIC I-A SPUS LUI BOTEZ „NU-MI CERE ALTCEVA; VA TREBUI FIE SĂ-ŢI SPUN «NU», FIE SĂ ANUNŢ LA BUCUREŞTI". TOTUŞI,

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 05036 02 DIN 04 231234Z

BOTEZ A SPUS CĂ ANASTASIU PĂREA SĂ INDICE CĂ ÎL VA AJUTA PE CÎT POSIBIL CU TRANSFERUL, ATÎT TIMP CÎT CEEA CE BOTEZ ŞI-A PROPUS SĂ FACĂ (PRECUM OBŢINEREA BURSEI SMITHSONIAN) SAU CUM GESTIONA ACEST LUCRU NU ÎL VOR AFECTA DIRECT PE ANASTASIU.

–

9. LA PROTESTUL LUI BOTEZ CUM CĂ EL ESTE UN TEORETICIAN FĂRĂ EXPERIENŢĂ PRACTICĂ DE CONDUCERE, ANASTASIU (CONFORM LUI BOTEZ) A FOST DE ACORD CU O PERIOADĂ DE „ACOMODARE" DE ŞASE LUNI, TIMP ÎN CARE BOTEZ NU AR AVEA RESPONSABILITĂŢI DIRECTE DE LUCRU, DAR S-AR PREGĂTI ŞI S-AR INFORMA. LA CEREREA LUI BOTEZ, INSTITUTUL VA CREA O NOUĂ POZIŢIE, OFERINDU-I UN ADJUNCT. ACEST ADJUNCT, PE CARE BOTEZ L-A ALES (UN FOST STUDENT AL LUI), VA PRELUA TOATE RESPONSABILITĂŢILE DE CONDUCERE OPERAŢIONALĂ ÎN TIMPUL PRIMELOR ŞASE LUNI. ACEST LUCRU PLUS FAPTUL CĂ INSTITUTUL NU ŞI-A ÎNCEPUT ÎNCĂ PROIECTUL PRIVIND RESURSELE DELTEI ŞI NU VA FI PREGĂTIT SĂ O FACĂ ÎN ACEA PERIOADĂ ÎL VOR „IZOLA" PE BOTEZ DE PROBLEMA „SECRETELOR DE STAT", CEL PUŢIN PENTRU MOMENT.

–

...DAR NU SE ÎNTREVEDE NICI O SOLUŢIE PE TERMEN LUNG.

.....

10. ÎN CIUDA AVANTAJELOR ŞI A SEMNELOR POZITIVE, BOTEZ RĂMÎNE NEGATIVIST CU PRIVIRE LA TRANSFERUL LA TULCEA, DAR NU VEDE NICI O CALE DE SCĂPARE MOMENTAN. „CU TOŢII SE AŞTEPTAU SĂ REFUZ DIN PRIMA", A SPUS EL, „ŞI AU FOST SURPRINŞI CĂ N-AM FĂCUT-O". TRANSFERUL COMPORTĂ UN NUMĂR DE DEFICIENŢE LEGALE ŞI DE ALTĂ NATURĂ. DE EXEMPLU, EL ŞI-A ÎNDEPLINIT DEJA TERMENII CONTRACTULUI SĂU CU UNIVERSITATEA PENTRU ACEST AN ŞI, TEORETIC, ŞI-AR PUTEA LUA SALARIUL

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05036 03 DIN 04 231235Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 NSAE-00 SSO-00 HA-09 L-03 PA-01 VOE-06 INRE-00 CA-02 OES-09 PRS-01 /042W
--- 367322 231256Z/41 38
O 231053Z IUN 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC, IMEDIAT 7007
INFO AMBASADA AMERICANĂ VIENA IMEDIAT
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN PRIORITATE

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 03 DIN 04 BUCUREŞTI 05036

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PHUM PGOV SCUL RO US (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: MATEMATICIANUL ROMÂN TRANSFERAT; ÎNCĂ

PÎNĂ ÎN LUNA OCTOMBRIE, FĂRĂ SĂ MAI LUCREZE. MAI MULT, CENTRUL DE LA TULCEA NU ESTE SUBORDONAT UNIVERSITĂŢII (SAU MINISTERULUI EDUCAŢIEI) DIN PUNCT DE VEDERE ORGANIZATORIC; ASTFEL, NICI UNA DINTRE INSTITUŢII NU ARE DREPTUL SĂ ORDONE TRANSFERUL SĂU ACOLO. EL INTENŢIONEAZĂ SĂ PROFITE DE ACESTE ASPECTE, CHIAR DACĂ DOAR CA O DIVERSIUNE, PRIN ACŢIUNI LEGALE (ŞI A SPUS CĂ DEJA I S-A OFERIT UN AVOCAT DIN STRĂINĂTATE ÎN ACEST SCOP, DIN PARTEA PRIETENILOR SĂI DIN PARIS). DAR, CONFORM PREVEDERILOR ORDINULUI, UN REFUZ DIRECT ÎN ACEST MOMENT AR DUCE LA CONCEDIEREA LUI DIN POSTUL DE LA UNIVERSITATE. ASTFEL, PENTRU MOMENT TRAGE DE TIMP ŞI SE ESCHIVEAZĂ, SPERÎND CĂ VA OBŢINE PAŞAPORTUL PENTRU BURSA WOODROW WILSON ÎNAINTE SĂ TREBUIASCĂ SĂ PREIA CU ADEVĂRAT FUNCŢIA DE LA TULCEA. CA PAS INTERMEDIAR, EL SPERĂ SĂ CLARIFICE FAPTUL CĂ ESTE „ÎMPRUMUTAT" PENTRU SLUJBĂ, NU TRANSFERAT PERMANENT. ACEST LUCRU I-AR PERMITE ÎN ULTIMĂ INSTANŢĂ ÎNTOARCEREA LA BUCUREŞTI.

–

11. ÎN PERIOADA URMĂTOARE, BOTEZ S-A ÎNTORS LA TULCEA PE 21 IUNIE ŞI VA VENI ÎNAPOI (ŞI SE VA ÎNTÎLNI CU CONSILIERUL POLITIC) PE 26 IUNIE.

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05036 03 DIN 04 231235Z

EL PLĂNUIEŞTE CA PRIMĂ MIŞCARE ÎN NOUA LUI SLUJBĂ SĂ-ŞI IA DOUĂ SAU TREI SĂPTĂMÎNI DE CONCEDIU, PE CARE LE AVEA RESTANTE DE LA UNIVERSITATE. DUPĂ ACEEA VA AŞTEPTA PUR ŞI SIMPLU, SPERÎND CĂ PAŞAPORTUL ÎI VA FI ELIBERAT ÎN SCURT TIMP, ASTFEL ÎNCÎT SĂ POATĂ PLECA ÎN STATELE UNITE, PENTRU A-ŞI PRELUA BURSA DE LA WOODROW WILSON. BOTEZ A INDICAT CĂ NU ÎI SPUSESE EXPLICIT LUI ANASTASIU DESPRE POSIBILA SA ABSENŢĂ DE TREI LUNI, DAR A ATINS PROBLEMA. DACĂ I SE ELIBEREAZĂ PAŞAPORTUL, BOTEZ CREDE CĂ AR PUTEA SĂ SE APERE ÎN FAŢA UNOR REPERCUSIUNI ULTERIOARE PRINTR-O SCRISOARE CARE SĂ SPUNĂ CĂ „ARANJAMENTELE PENTRU BURSA DIN SUA DESPRE CARE AM DISCUTAT S-AU FINALIZAT ÎN MOD NEAŞTEPTAT, NECESITÎND PLECAREA MEA IMEDIATĂ. MĂ ÎNTORC PESTE TREI LUNI". („...ŞI VOI TRIMITE SCRISOAREA DIN AEROPORT", A COMPLETAT.)

–

PERMIS DE CĂLĂTORIE:

.....

12. BOTEZ CREDE CĂ AR MAI PUTEA FI O MICĂ ŞANSĂ CA TRANSFERUL LUI SĂ AIBĂ CA REZULTAT ELIBERAREA TIMPURIE A PAŞAPORTULUI PENTRU CĂLĂTORIE ÎN STRĂINĂTATE. RAŢIONAMENTUL SĂU: OFIŢERUL DE LA SECURITATE CARE SE OCUPĂ DE CAZUL LUI S-A SIMŢIT ÎN MOD CLAR

RUŞINAT DE FAPTUL CĂ A FOST SCOS DIN ACEST CAZ ATÎT DE ABRUPT - ALUZIE LA EŞEC. ASTFEL, A SPUS BOTEZ, UNII DE AICI AR VREA SĂ VADĂ CĂ TRANSFERUL LUI LA TULCEA DĂ GREŞ, FĂCÎNDU-I DE RÎS PE TOŢI CEI CARE L-AU PUS LA CALE. O VARIANTĂ DE REZOLVARE A ACESTEI PROBLEME AR FI SĂ-I DEA PAŞAPORTUL - ÎN SPECIAL DACĂ S-AR GÎNDI CĂ EL S-AR PUTEA SĂ NU SE ÎNTOARCĂ DIN STRĂINĂTATE. COMENTARIU: COMPLICAT, DAR, DUPĂ CUM PROBABIL AR CONFIRMA ŞI ALŢI OBSERVATORI AI ROMÂNIEI, NU COMPLET IMPLAUZIBIL AICI. SFÎRŞIT COMENTARIU.

-

13. TOTUŞI, BOTEZ SPUNE CĂ NU ARE CUM SĂ ÎNCURAJEZE ACEST LUCRU.

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 05036 03 DIN 04 231235Z

DE EXEMPLU, EL NU POATE FACE ALUZIE (FALSĂ) LA FOSTUL LUI „PRIETEN" DE LA SECURITATE SAU LA ALŢII DE AICI CĂ AR PUTEA CERE AZIL ÎN STRĂINĂTATE: LA CUM FUNCŢIONEAZĂ SISTEMUL DE AICI, ORICE ALUZIE DE ACEST FEL AR PUTEA SĂ PROVOACE ALTE MODIFICĂRI CE L-AR PUNE ÎNTR-O SITUAŢIE MAI PROASTĂ. TOTUŞI, EL CREDE - ŞI NOI SÎNTEM DE ACORD - CĂ ODATĂ CE SOŢIA LUI PLEACĂ, EXPRIMĂRI ATENT FORMULATE ALE ÎNGRIJORĂRII OCCIDENTALE ŞI EXPUNEREA PUBLICĂ, ŢINTIND ELIBERAREA TIMPURIE A PAŞAPORTULUI SĂU PENTRU ACCEPTAREA PRESTIGIOASEI BURSE SMITHSONIAN ÎN ACEASTĂ PERIOADĂ PROVIZORIE ÎN CARIERA LUI, AR PUTEA AVEA UN EFECT EXTREM DE POZITIV.

-

PE TERMEN MAI LUNG:

.....

14. CA MAI SUS, BOTEZ CONTINUĂ SĂ INSISTE (CEL PUŢIN FAŢĂ DE NOI) CĂ NU ÎI VA LĂSA PE „EI" SĂ-L OBLIGE SĂ-ŞI PĂRĂSEASCĂ ŢARA. FĂCÎND ASTFEL, AR ANULA TOT CEEA CE A OBŢINUT PRIN MUNCĂ ŞI PRINCIPIUL CARE L-A FĂCUT SĂ SUPORTE ATÎTA HĂRŢUIRE DE-A LUNGUL ANILOR. CREDEM CĂ S-A GÎNDIT FOARTE SERIOS LA OPŢIUNEA EMIGRĂRII. DAR, DEŞI OCAZIONAL A MAI EZITAT, PARE HOTĂRÎT SĂ RĂMÎNĂ SAU SĂ SE ÎNTOARCĂ AICI. ÎN CONVERSAŢIA NOASTRĂ DE PE 20 IUNIE, CONSILIERUL POLITIC A INSISTAT ASUPRA ACESTUI LUCRU, SUSŢINÎND CĂ ABSENŢA SOŢIEI LUI, ÎN SPECIAL DACĂ AR FI PRELUNGITĂ, AR OFERI O OCAZIE IDEALĂ, DACĂ ŞI-AR OBŢINE PAŞAPORTUL. BOTEZ A PĂRUT SURPRINS SĂ AUDĂ CĂ NU AR AVEA DIFICULTĂŢI ÎN A OBŢINE AZIL ÎN SUA, DACĂ ŞI-AR DORI. A SPUS CĂ DISCUTASE ACEST LUCRU PE LARG CU DIRECTORUL SECŢIEI ROMÂNE A RADIO EUROPA LIBERĂ, DR. VLAD GEORGESCU, UN VECHI ŞI APROPIAT PRIETEN, ÎN TIMPUL CĂLĂTORIEI FĂCUTE DE BOTEZ ÎN STRĂINĂTATE ANUL TRECUT. EL A SPUS CĂ

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05036 04 DIN 04 231235Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 NSAE-00 SSO-00 HA-09 L-03 PA-01 VOE-06 INRE-00 CA-02 OES-09 PRS-01 /042W
--- 367334 231256Z/41
O 231053Z IUN 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC, IMEDIAT 7008
INFO AMBASADA AMERICANĂ VIENA IMEDIAT
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN PRIORITATE

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 04 DIN 04 BUCUREŞTI 05036

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PHUM PGOV SCUL RO US (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: MATEMATICIANUL ROMÂN TRANSFERAT; ÎNCĂ

I-A ZIS LUI GEORGESCU CĂ, ÎN CIUDA ATRACŢIEI EVIDENTE REPREZENTATE DE O ASEMENEA ALTERNATIVĂ ŞI A ASISTENŢEI OFERITE DE GEORGESCU, EL E HOTĂRÎT SĂ RĂMÎNĂ AICI.

-

15. CU TOATE ACESTEA, SITUAŢIA LUI S-A SCHIMBAT RADICAL. ÎN DISCUŢIA NOASTRĂ DE PE 20 IUNIE, BOTEZ A CONCLUZIONAT CĂ, DACĂ PAŞAPORTUL LUI AR FI AMÎNAT MAI MULT DE ŞASE LUNI, DACĂ LUCRURILE S-AR ÎNRĂUTĂŢI CONSIDERABIL AICI PENTRU EL SAU DACĂ AR PĂREA CĂ NU POATE EVITA SĂ SE IMPLICE SEMNIFICATIV ÎN MUNCA „SECRETĂ" A CENTRULUI DE LA TULCEA, EL AR REEVALUA SERIOS POSIBILITATEA UNEI CERERI DE EMIGRARE.

-

COMENTARIUL AMBASADEI:

.....

16. CA MAI SUS, SÎNTEM DE ACORD CU BOTEZ CĂ EFORTURILE ÎN NUMELE LUI (ÎNCEPÎND ORICÎND DUPĂ 26 IUNIE) AR TREBUI SĂ SE CONCENTREZE PE OBŢINEREA UNUI PAŞAPORT CÎT MAI REPEDE, PENTRU BURSA DE CERCETARE DE TREI LUNI ÎN STRĂINĂTATE. DACĂ O OBŢINE RAPID,

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05036 04 DIN 04 231235Z

ACEST LUCRU AR VALIDA RAŢIONAMENTUL LUI OARECUM BIZANTIN EXPUS MAI SUS - ŞI AR SUBLINIA NEVOIA LUI DE A SE MUTA RAPID, FIINDCĂ PAŞAPORTUL AR PUTEA FI RETRAS BRUSC ODATĂ CE ELIBERAREA LUI VA DEVENI CUNOSCUTĂ. SPERĂM CĂ ARANJAMENTELE FINANCIARE PENTRU CĂLĂTORIA CU AVIONUL SÎNT ÎN DESFĂŞURARE. DIN PUNCT DE VEDERE TACTIC, TREI LUNI ÎN SUA AR PUTEA SĂ-I OFERE LUI BOTEZ TIMP SĂ GĂSEASCĂ O SOLUŢIE MAI BUNĂ PENTRU ÎNTOARCEREA LUI. OPINIA NOASTRĂ ESTE CĂ EXISTĂ O ŞANSĂ FOARTE MARE CA EL SĂ SE RĂZGÎNDEASCĂ ODATĂ AJUNS ÎN SUA ŞI SĂ SE DECIDĂ SĂ RĂMÎNĂ. SITUAŢIA LUI DE AICI S-A SCHIMBAT RADICAL, IAR OBOSEALA ÎNCEPE SĂ SE FACĂ SIMŢITĂ. NOI ŞI ALŢI PRIETENI - ŞI ALŢII DE AICI, NU ATÎT DE PRIETENOŞI - NE-AM BUCURA PENTRU O ASTFEL DE DECIZIE. DAR SE PARE CĂ NU ESTE UNA PE CARE BOTEZ VREA SĂ O IA ÎN CONSIDERARE ACUM. SFÎRŞIT COMENTARIU. KIRK

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT PARŢIAL B6

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485675 Data: 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 STAT 207392
ORIGINE EUR-00

INFO LOG-00 ADS-00 AMAD-01 ONY-00 /001 R

REDACTAT DE: EUR/EEY: PSCHLAMM (1267C)
APROBAT DE: EUR/EEY: RPERITO
EUR/EEY: NLANG
DISTRIBUIRE DORITĂ
NUMAI EUR/EEY; NUMAI 3 EXEMPLARE
--- 000226 070629Z/38
P 070625Z IUL 87
DE LA SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON DC
CĂTRE AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI PRIORITATE

CONFIDENŢIAL STAT 207392

PENTRU CLARKE DE LA PERITO

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: AMGT
SUBIECT: OFICIAL-INFORMAL NR. 89

1. (C). BOTEZ. MICHELLE STEIN-EVERS, DE LA „COMMITTEE OF CONCERNED SCIENTISTS", I-A TRANSMIS LUI TOM SIMONS INFORMAŢIILE PE CARE SPUNE CĂ LE-A PRIMIT DE LA MIHAI BOTEZ. EA SPUNE CĂ A VORBIT CU BOTEZ, 04/07, ŞI EL A ZIS CĂ A PRIMIT „PERMISIUNEA DE A PLECA" ÎN SUA ÎN TREI SAU PATRU SĂPTĂMÎNI, PENTRU BURSA DE CERCETARE DE LA WILSON. DE ASEMENEA, A SPUS CĂ EL NU AR STA AICI, CI S-AR ÎNTOARCE ÎN ROMÂNIA ŞI AR FACE TOT CE POATE LA TULCEA. A SPUS CĂ MARIANA ERA ÎN ZIMBABWE. TOM AR APRECIA DACĂ CINEVA L-AR CONTACTA PE BOTEZ ŞI AR VERIFICA TOATE ACESTE LUCRURI. BOTEZ SE AFLĂ LA BUCUREŞTI, LA MAMA LUI ACASĂ, ÎN ZILELE DE SÎMBĂTĂ (TELEFON SECRET) [NUMĂR DE TELEFON SECRETIZAT].

2. (C) CAZUL IV. ŞTIŢI CEVA NOU ÎN LEGĂTURĂ CU CAZUL LUI SECRET [NUME SECRETIZAT]?

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 STATE 207392

NI S-A SPUS CĂ, DE LA ULTIMUL SĂU CONTACT CU AMBASADA, A FOST ÎNCHIS PENTRU O PERIOADĂ, DEOARECE A ÎNCERCAT SĂ FUGĂ PRIN IUGOSLAVIA. SHULTZ

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT PARŢIAL B6

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485640 Data: 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05569 01 DIN 03 081418Z
ACŢIUNE H-03

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 EUR-08 SS-00 HA-01 DS-01 DSE-00 /014W
--- 111540 081515Z/44
P 081353Z IUL 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 7379
INFO AMBASADA AMERICANĂ VIENA
AMBASADA AMERICANĂ VARŞOVIA
AMBASADA AMERICANĂ SOFIA

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 01 DIN 03 BUCUREŞTI 05569

VIENA PENTRU USDEL CSCE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: OREP, PREL, CSCE, ASEC, RO
SUBIECT: DELEGAŢIA CONGRESULUI CSCE ÎN ROMANIA

REF: STAT 204327

1. C - ÎNTREGUL TEXT.

2. AMBASADA ESTE ÎNCÎNTATĂ DE VIZITA DELEGAŢIEI CONGRESULUI CSCE ÎN ROMÂNIA. OFIŢERUL DE CONTROL VA FI CONSILIERUL POLITIC NUEL L. PAZDRAL (BIROU 10-40-40, EXT. 214, ACASĂ SECRET [NUMĂR DE TELEFON SECRETIZAT]); CUM PAZDRAL ESTE PLECAT PÎNĂ LA JUMĂTATEA LUNII AUGUST, COORDONATORUL POLITIC MICHAEL A. BUTLER (ACASĂ SECRET [NUMĂR DE TELEFON SECRETIZAT] ACELAŞI NR. DE TELEFON DE LA BIROU) VA FI CONTACTUL DE LA AMBASADĂ.

3. VIZITA DELEGAŢIEI CONGRESULUI OFERĂ O OPORTUNITATE EXTRAORDINARĂ DE A REAMINTI GUVERNULUI ROMÂNIEI DE INTERESUL WASHINGTONULUI CU PRIVIRE LA PROBLEMA DREPTURILOR OMULUI ŞI A CELOR RELIGIOASE ŞI DE A REITERA SPRIJINUL NOSTRU PENTRU ACTIVIŞTII RELIGIOŞI ŞI ALŢI DISIDENŢI DE AICI. DE OBICEI, GUVERNUL ROMÂNIEI FACE EFORTURI CONSIDERABILE PENTRU CA ACESTE VIZITE SĂ SE DESFĂŞOARE CU SUCCES (ŞI PENTRU A LĂSA CEA MAI BUNĂ IMPRESIE ÎN CONDIŢIILE DATE);

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05569 01 DIN 03 081418Z

TOTUŞI, ÎNTR-O ANUMITĂ MĂSURĂ, GRADUL DE COOPERARE OFICIALĂ (ŞI NIVELUL DE RECEPŢIONARE) DIN TIMPUL ACESTEI VIZITE VA DEPINDE PROBABIL DE REZULTATUL DEZBATERII CLAUZEI NAŢIUNII CELEI MAI FAVORIZATE.

4. DATĂ FIIND NATURA AD-HOC (ŞI ÎN MARE SECRET) A STABILIRII PROGRAMULUI DIN ROMÂNIA, ESTE IMPOSIBIL DE SPUS ÎN ACEST MOMENT CARE OFICIALI VOR FI ÎN BUCUREŞTI ÎN PERIOADA 29 AUGUST - 2 SEPTEMBRIE. ÎN TIMPUL DISCUŢIILOR PRELIMINARE CU CONTACTELE MINISTERULUI DE EXTERNE AM SUGERAT CĂ DELEGAŢIA CONGRESULUI AR TREBUI SĂ SE ÎNTÎLNEASCĂ CU MINISTRUL DE EXTERNE TOTU ŞI CU PREŞEDINTELE CEAUŞESCU. NE AŞTEPTĂM CA TOTU SĂ FIE DE ACORD CU O ÎNTREVEDERE. O ÎNTÎLNIRE CU PREŞEDINTELE ESTE MAI PUŢIN SIGURĂ, DEŞI POSIBILĂ. TOTUŞI, O DECIZIE CU PRIVIRE LA ÎNTÎLNIREA PREZIDENŢIALĂ ESTE PROBABIL SĂ SE IA DOAR ÎN ULTIMUL MOMENT. VOM CERE ÎNTÎLNIRI CU STOIAN, HOMOŞTEAN ŞI VĂDUVA CÎND VOM PRIMI COMENTARIILE DE LA WASHINGTON CU PRIVIRE LA PROGRAMUL NOSTRU. ESTE PROBABIL CA VĂDUVA SĂ ÎNTÎMPINE DELEGAŢIA CONGRESULUI; STOIAN ŞI HOMOŞTEAN, MAI PUŢIN PROBABIL. AMBASADA GERMANĂ SPUNE CĂ MINISTRUL DE EXTERNE GENSCHER ESTE PROGRAMAT SĂ VIZITEZE BUCUREŞTIUL PE 31 AUGUST - 1 SEPTEMBRIE: ASTFEL, ESTE POSIBIL CA ÎNALŢI OFICIALI SĂ SE AFLE ÎN ORAŞ, DAR SĂ FIE OCUPAŢI PÎNĂ DUPĂ-AMIAZA TÎRZIU PE 1 SEPTEMBRIE. ESTE PROBABIL CA GUVERNUL ROMÂNIEI SĂ INSISTE ÎN LEGĂTURĂ CU O ADĂUGIRE LA PROGRAMUL OFICIAL AL DELEGAŢIEI CONGRESULUI: UN EVENIMENT MONDEN (PROBABIL UN PRÎNZ OFICIAL) GĂZDUIT DE MAREA ADUNARE NAŢIONALĂ, GAZDA OFICIALĂ A ROMÂNIEI PENTRU DELEGAŢIILE PARLAMENTARE STRĂINE, ŞI POSIBIL O VIZITĂ LA MAREA ADUNARE NAŢIONALĂ.

5. DISIDENTUL MIHAI BOTEZ ŞI-A EXPRIMAT INTERESUL DE A SE ÎNTÎLNI CU REPREZENTANŢII CONGRESULUI CSCE ŞI CREDEM CĂ POATE FI PROGRAMATĂ O ŞEDINŢĂ. NOI VOM

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 05569 01 DIN 03 081418Z

ÎNTREBA ÎN MOD DISCRET UN CETĂŢEAN AMERICAN, CONTACT PENTRU ONU, DESPRE DESCHIDEREA LUI BOTA PENTRU O ÎNTÎLNIRE CU DELEGAŢIA CONGRESULUI. ESTE IMPROBABIL CA BOGDAN SĂ PRIMEASCĂ PERMISIUNEA DE A SE ÎNTÎLNI CU DELEGAŢIA CONGRESULUI ÎN AFARA UNUI EVENIMENT

MONDEN; VOM ÎNCERCA SĂ ARANJĂM UN ASTFEL DE EVENIMENT. DE ASEMENEA, AM SUGERA O ÎNTÎLNIRE CU NELU PRODAN – UN AVOCAT FOARTE ACTIV CARE A APĂRAT MULTE PERSOANE ÎN CAZURI DE ÎNCĂLCĂRI ALE DREPTURILOR OMULUI. DUPĂ CUM ESTE TRECUT ÎN PROPUNEREA NOASTRĂ DE PROGRAM (MAI JOS), SPERĂM CA DELEGAŢIA CONGRESULUI SĂ POATĂ VIZITA ORADEA PENTRU ÎNTÎLNIRI CU PREDICATORI BAPTIŞTI ACTIVIŞTI.

–

6. ÎNTÎLNIRI CU KIRALY ŞI PERSONALITĂŢI INDEPENDENTE MAGHIARE VOR FI APROAPE IMPOSIBIL DE ARANJAT. ÎN TIMPUL CĂLĂTORIILOR AMBASADEI, FORŢELE DE SECURITATE ROMÂNE AU FOST ÎN ALERTĂ PENTRU A PREVENI ÎNTÎLNIRILE „ÎNTÎMPLĂTOARE". O CERERE OFICIALĂ DE A-L VEDEA PE KIRALY APROAPE SIGUR VA FI REFUZATĂ ŞI VA REDUCE MULT COOPERAREA GUVERNULUI ROMÂN CU PRIVIRE LA RESTUL PROGRAMULUI; CERERILE DE ÎNTÎLNIRE CU „REPREZENTANŢII UNGURI" VOR AVEA CA REZULTAT ÎNTÎLNIRI CU MARIONETELE REGIMULUI CEAUŞESCU. ASTFEL, RECOMANDĂM O DIMINEAŢĂ DEDICATĂ ÎNTÎLNIRILOR CU CADRE DIDACTICE ŞI LIDERI RELIGIOŞI UNGURI ÎN CLUJ. DEŞI VOR FI ATENŢI LA CEEA CE VOR SPUNE, PRIN ÎNTREBĂRI SUBTILE DIN PARTEA DELEGAŢIEI CONGRESULUI AR TREBUI SĂ SE OBŢINĂ INFORMAŢII ŞI OBSERVAŢII FOLOSITOARE.

–

7. CEAUŞESCU A PREVENIT CU SUCCES EMERGENŢA VREUNUI „SUCCESOR", POATE CU EXCEPŢIA SOŢIEI LUI. NE AŞTEPTĂM CA INIŢIAL EL SĂ FIE URMAT DE O CONDUCERE COLECTIVĂ, ALCĂTUITĂ DIN CEI AFLAŢI ACUM CEL MAI APROAPE DE CONDUCERE. MEMBRI MARCANŢI AI UNUI ASTFEL DE COLECTIV AR FI PROBABIL EMIL BOBU (CONSIDERAT MÎNA DREAPTĂ A LUI CEAUŞESCU) ŞI PRIM-MINISTRUL

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05569 02 DIN 03 081409Z
ACŢIUNE H-03

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 EUR-08 SS-00 HA-01 DS-01 DSE-00 /014W
--- 111527 081515Z/44
P 081353Z IUL 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 7380
INFO AMBASADA AMERICANĂ VIENA
AMBASADA AMERICANĂ VARŞOVIA
AMBASADA AMERICANĂ SOFIA
CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 02 DIN 03 BUCUREŞTI 05569

VIENA PENTRU USDEL CSCE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: OREP, PREL, CSCE, ASEC, RO
SUBIECT: DELEGAŢIA CONGRESULUI CSCE ÎN ROMÂNIA

DĂSCĂLESCU. TOTUŞI, PROBABIL CĂ NICI EI, NICI ELENA NU VOR ACCEPTA ÎNTÎLNIRI. DACĂ AR FACE-O, AR REPETA DOAR PROPOZIŢIILE STANDARD ALE LUI CEAUŞESCU, FĂRĂ AUTORITATEA LUI. CONSIDERĂM CĂ ASTFEL DE ÎNTÎLNIRI AR FI O PIERDERE DE TIMP PENTRU DELEGAŢIA CONGRESULUI ŞI RECOMANDĂM SĂ NU LE CEREM.

–

8. AMBASADA A SCHIŢAT DOUĂ PROGRAME NOMINALE CARE PAR SĂ ÎNDEPLINEASCĂ TOATE OBIECTIVELE SUBLINIATE ÎN TELEGRAMA DE REFERINŢĂ. PRIMUL, PE CARE ÎL PREFERĂM, PRESUPUNE O CĂLĂTORIE ÎN WEEKEND LA ORADEA, PENTRU A VIZITA BISERICA BAPTISTĂ DIN ORADEA, CEA MAI MARE DIN ROMÂNIA – ŞI LA CLUJ, PENTRU O ÎNTÎLNIRE CU CADRE DIDACTICE ŞI LIDERI RELIGIOŞI MAGHIARI ŞI PENTRU A SE OBSERVA CONDIŢIILE ÎN ACEL ORAŞ PARŢIAL MAGHIAR. PRIMUL PROGRAM ARE AVANTAJUL CĂ TOATĂ CĂLĂTORIA ÎN AFARA ORAŞULUI SE FACE PESTE WEEKEND ŞI ÎNTR-O JUMĂTATE DE ZI LUCRĂTOARE, RĂMÎNÎND DOUĂ ZILE LUCRĂTOARE PENTRU ÎNTÎLNIRI ÎN CAPITALĂ. AL DOILEA, CARE SEAMĂNĂ MAI MULT CU ITINERARUL PROPUS INCLUS ÎN TELEGRAMA DE REFERINŢĂ,

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05569 02 DIN 03 081409Z

AR NECESITA O ZI LUCRĂTOARE ÎNTREAGĂ ÎN AFARA BUCUREŞTIULUI. MAI MULT, INCERTITUDINEA CU PRIVIRE LA O ÎNTÎLNIRE CU CEAUŞESCU ŞI SUPRAPUNEREA CU PROGRAMUL LUI GENSCHER AR PUTEA PROVOCA PROBLEME ÎN AL DOILEA PROGRAM PROPUS.

–

PROGRAM: PRIMA VARIANTĂ

SÎMBĂTĂ, 29 AUGUST
.....
P.M. SOSIRE LA BUCUREŞTI: INFORMARE AMBASADĂ
17.30 PLECARE SPRE ORADEA VIA RO 77:
18.45 SOSIRE LA ORADEA; RON

DUMINICĂ, 30 AUGUST
.....

VIZITĂ LA BISERICA BAPTISTĂ DIN ORADEA ; ÎNTÎLNIRE CU PREDICATORII BAPTIŞTI DIN ZONĂ
15.00 PLECARE DIN ORADEA SPRE CLUJ ; RON

LUNI, 31 AUGUST

.....

A.M. ÎNTÎLNIRE CU EPISCOPUL GYULA NAGY, BISERICA REFORMATĂ MAGHIARĂ
VIZITĂ LA UNIVERSITATEA DIN CLUJ SAU LA LICEUL MAGHIAR SAMUEL BRASSAI

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 05569 02 DIN 03 081409Z

13.20 PLECARE DE LA CLUJ SPRE BUCUREŞTI VIA RO 104
14.25 SOSIRE LA BUCUREŞTI
P.M. ÎNTÎLNIRI CU MIHAI BOTEZ, PRODAN, PATRIARHUL ORTODOX ROMÂN
18.30 RECEPŢIE GĂZDUITĂ DE AMBASADORUL KIRK, INCLUDE LIDERI RELIGIOŞI ŞI ALŢII

MARŢI, 1 SEPTEMBRIE

.....

ÎNTÎLNIRI OFICIALE (CEAUŞESCU, TOTU, HOMOŞTEAN, VĂDUVA, STOIAN)
PRÎNZ OFERIT DE MAREA ADUNARE NAŢIONALĂ

MIERCURI, 2 SEPTEMBRIE

.....

VIZITĂ LA COMUNITATEA EVREIASCĂ ŞI LA BISERICA ADVENTISTĂ DE ZIUA A ŞAPTEA DIN BUCUREŞTI
P.M. PLECARE SPRE SOFIA

PROGRAM : A DOUA ALTERNATIVĂ

SÎMBĂTĂ, 29 AUGUST

.....

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05569 03 DIN 03 081410Z
ACŢIUNE H-03

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 EUR-08 SS-00 HA-01 DS-01 DSE-00 /014W
--- 111535 081515Z/44
P 0813532 IUL 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 7381
INFO AMBASADA AMERICANĂ VIENA
AMBASADA AMERICANĂ VARŞOVIA
AMBASADA AMERICANĂ SOFIA

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 03 DIN 03 BUCUREŞTI 05569

VIENA PENTRU USDEL CSCE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: OREP, PREL, CSCE, ASEC, RO
SUBIECT: DELEGAŢIA CONGRESULUI CSCE ÎN ROMÂNIA

P.M. SOSIRE LA BUCUREŞTI
INFORMARE AMBASADĂ
CINĂ OFERITĂ DE MAREA ADUNARE NAŢIONALĂ

DUMINICĂ, 30 AUGUST

.....

A.M. PARTICIPARE LA O SLUJBĂ A BISERICII BAPTISTE DIN BUCUREŞTI
PRÎNZ OFICIAL CU LIDERI RELIGIOŞI
P.M. VIZITĂ LA BISERICA ADVENTISTĂ, CATEDRALA CATOLICĂ ; ÎNTÎLNIRE CU MIHAI BOTEZ

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05569 03 DIN 03 081410Z

LUNI, 31 AUGUST

.....

VIZITĂ LA COMUNITATEA EVREIASCĂ
ÎNTÎLNIRE CU PATRIARHUL ORTODOX ROMÂN
ÎNTÎLNIRI OFICIALE (CEAUŞESCU, TOTU, HOMOŞTEAN, VĂDUVA, STOIAN)

MARŢI, 1 SEPTEMBRIE

.....

A.M. CONTINUARE ÎNTÎLNIRI OFICIALE
13.00 PLECARE SPRE ORADEA VIA RO 75
14.15 SOSIRE LA ORADEA
14.45 ÎNTÎLNIRE CU ACTIVIŞTI BAPTIŞTI

PLECARE SPRE CLUJ, RON

MIERCURI, 2 SEPTEMBRIE

.....

A.M. ÎNTÎLNIRE CU EPISCOPUL MAGHIAR AL BISERICII REFORMATE GYULA NAGY

VIZITĂ LA UNIVERSITATEA DIN CLUJ SAU LA LICEUL MAGHIAR SAMUEL BRASSAI

13.20 PLECARE DIN CLUJ SPRE BUCUREŞTI, VIA RO 104

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 05569 03 DIN 03 081410Z

14.25 SOSIRE LA BUCUREŞTI
P.M. PLECARE SPRE SOFIA

10. VĂ RUGĂM SĂ OFERIŢI CÎT DE REPEDE POSIBIL OBSERVAŢII REFERITOARE LA PROGRAMELE PROPUSE. CEL MAI PROBABIL, GUVERNUL ROMÂNIEI VA SOLICITA CA DEPLASĂRILE INTERNE SĂ FIE FĂCUTE PRIN COMPANIA AERIANĂ NAŢIONALĂ; ASTFEL, AR FI FOLOSITOR SĂ AFLĂM DIMENSIUNEA DELEGAŢIEI OFICIALE CÎT MAI CURÎND POSIBIL.

AM ADĂUGA CĂ, ÎN ORICARE DINTRE ALTERNATIVE, GUVERNUL ROMÂNIEI VA ÎNCERCA SĂ JOACE UN ROL ACTIV ÎN CONTURAREA PROGRAMULUI; CĂLĂTORIA ÎNTRE ORADEA ŞI CLUJ SE VA FACE CU MAŞINA; IAR CONDIŢIILE DE LA ACEL HOTEL DE LÎNGĂ BUCUREŞTI SÎNT MODESTE (DEŞI NU ANTICIPĂM NEVOIA DE ÎNCĂLZIRE SAU DE AER CONDIŢIONAT ÎN ACEL MOMENT AL ANULUI).

–

11. RISCUL LA ADRESA SIGURANŢEI ÎN ROMÂNIA DIN CAUZA INFRACŢIUNILOR SAU A TERORISMULUI ESTE LA NIVEL MINIM ÎN PREZENT ŞI NU (REPET, NU) SE PREVEDE CĂ AR PUTEA SĂ CREASCĂ SEMNIFICATIV ÎNAINTE DE VIZITA DELEGAŢIEI CONGRESULUI, EXCEPTÎND CAZUL ÎN CARE VREUN EVENIMENT EXTERN AR RIDICA CONSIDERABIL NIVELURILE DE AMENINŢARE DIN ÎNTREAGA LUME. ÎN ACELAŞI TIMP, AMENINŢAREA TEHNICĂ LA ADRESA SECURITĂŢII INFORMAŢIILOR ESTE EXTREM DE RIDICATĂ. INFORMĂRILE DELEGAŢIEI CONGRESULUI AR TREBUI SĂ CLARIFICE FAPTUL CĂ TOATE DOCUMENTELE CARE NU AU FOST SECURIZATE ÎN AMBASADĂ ŞI TOATE CONVERSAŢIILE ÎN ALTĂ PARTE DECÎT ÎN SALA DE CONFERINŢE SECURIZATĂ A AMBASADEI SÎNT PREDISPUSE COMPROMITERII. KIRK

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485666
Data: 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05708 01 DIN 02 131444Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 NSAE-00 HA-09 INSE-00 VO-06 INRE-00 CA-02 RP-10 SCSC-04 USIE-00 FBIE-00 /042 W
--- 003333 131832Z/40
P 131432Z IUL 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 7492
INFO AMBASADA AMERICANĂ VIENA
AMBASADA AMERICANĂ LONDRA
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 01 DIN 02 BUCUREŞTI 05708

MÜNCHEN PENTRU BECKER, VIENA PENTRU USDEL CSCE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PHUM, RO (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: BOTEZ PRIMEŞTE PERMIS DE IEŞIRE „VERBAL"

1. CONFIDENŢIAL – ÎNTREGUL TEXT.

–

2. REZUMAT: MATEMATICIANUL ROMÂN DISIDENT MIHAI BOTEZ I-A SPUS OFIŢERULUI AMBASADEI PE 11 IULIE CĂ A PRIMIT O „VIZĂ VERBALĂ" PENTRU A CĂLĂTORI ÎN SUA ŞI CĂ SE AŞTEAPTĂ SĂ PRIMEASCĂ PAŞAPORTUL CÎNDVA SĂPTĂMÎNA ACEASTA. GUVERNUL ROMÂNEI A CONDIŢIONAT CĂLĂTORIA LUI, DAR EL NU VEDE ACEST LUCRU CA PE UN OBSTACOL MAJOR. GUVERNUL ROMÂNIEI A SUGERAT CA BOTEZ SĂ-ŞI DEA DEMISIA DIN FUNCŢIA LUI DE LA TULCEA ŞI SE PARE CĂ-L ÎNCURAJEAZĂ SĂ RĂMÎNĂ ÎN EXIL. BOTEZ PĂREA SĂ ÎNCLINE MAI MULT SPRE EXIL DECÎT O FĂCUSE ÎN TRECUT; A RUGAT TOTUŞI AMBASADA MARII BRITANII SĂ-I STABILEASCĂ UN PROGRAM LA LONDRA, ÎN TIMPUL CĂLĂTORIEI SALE DE ÎNTOARCERE DE LA WASHINGTON LA BUCUREŞTI. ACŢIUNE CERUTĂ: CA DEPARTAMENTUL SĂ INFORMEZE CENTRUL WILSON CĂ BOTEZ AŞTEAPTĂ SĂ-ŞI PREIA BURSA DE CERCETARE LA SFÎRŞITUL LUI AUGUST

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05708 01 DIN 02 131444Z

SAU LA ÎNCEPUTUL LUI SEPTEMBRIE. SFÎRŞIT REZUMAT.

–

O „VIZĂ VERBALĂ"

.....

3. OFIŢERUL DE LA AMBASADĂ A VORBIT APROAPE O ORĂ, PE 11 IULIE, CU MATEMATICIANUL ROMÂN DISIDENT MIHAI BOTEZ. BOTEZ A SPUS CĂ, DUPĂ O LUNGĂ ŞEDINŢĂ, PE 4 IULIE, LA OFICIUL PAŞAPOARTE AL GUVERNULUI, A PRIMIT O „VIZĂ VERBALĂ" PENTRU A CĂLĂTORI 90 DE ZILE ÎN AFARA ROMÂNIEI. DEŞI DIRECTORUL SERVICIULUI PAŞAPOARTE PUSESE TREI CONDIŢII PENTRU PLECAREA LUI, BOTEZ CREDE CĂ POT FI DEPĂŞITE CU UŞURINŢĂ. MAI MULT, EL CREDE CĂ UN ANGAJAMENT VERBAL DIN PARTEA DIRECTORULUI DE LA PAŞAPOARTE VA TREBUI SĂ FIE ONORAT. BOTEZ A SPUS CĂ APROBAREA CĂLĂTORIEI SALE A VENIT ÎN ACEEAŞI ZI CA ŞI TRANSFERUL SĂU LA TULCEA ŞI CĂ SE AŞTEAPTĂ SĂ-ŞI PRIMEASCĂ PAŞAPORTUL SĂPTĂMÎNA ACEASTA. A SPUS CĂ AR FI GATA DE PLECARE PE 15 AUGUST.

–

4. CONFORM LUI BOTEZ, CONDIŢIILE ERAU: A) CA EL SĂ AŞTEPTE ÎNTOARCEREA SOŢIEI LUI DIN ZIMBABWE (ÎN JUR DE 1 AUGUST) ÎNAINTE SĂ-ŞI ÎNCEAPĂ CĂLĂTORIA; B) SĂ OBŢINĂ PERMISIUNEA PENTRU PLECARE DIN PARTEA ŞEFILOR SĂI DE LA CENTRUL DE CALCUL DIN TULCEA, UNDE A FOST TRANSFERAT RECENT; ŞI C) SĂ VINĂ CU DOVADA CĂ A „CONTRIBUIT" ÎN 1984 LA UN FOND VOLUNTAR STABILIT PENTRU A AJUTA FINANŢAREA „ÎNFRUMUSEŢĂRII" (ADICĂ REÎNNOIREA URBANĂ) BUCUREŞTIULUI. BOTEZ CREDE CĂ CERINŢA FINALĂ VINE DE LA UN MIC BIROCRAT CARE VOIA SĂ SE ASIGURE CĂ TOTUL ERA ÎN ORDINE ÎNAINTE DE A OFERI UN PAŞAPORT ŞI A DESCRIS-O CA FIIND „MINORĂ". A SPUS CĂ, DEŞI NU A PUTUT GĂSI CHITANŢA CARE DOVEDEŞTE CONTRIBUŢIA LUI, ERA UŞOR DE DEMONSTRAT CĂ DĂDUSE BANI, DIN MOMENT CE SALARIUL LUI DEPINDEA

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 05708 01 DIN 02 131444Z

DE CONTRIBUŢIE.

–

„POŢI ORICÎND SĂ DEMISIONEZI"

.....

5. CEREREA CA EL SĂ OBŢINĂ APROBARE PENTRU PLECARE DE LA NOII SĂI ANGAJATORI PARE MAI COMPLEXĂ, DIN MOMENT CE BOTEZ SPUNE CĂ ÎN POZIŢIA SA DE DIRECTOR AL CENTRULUI DE CALCUL AR FI OBLIGAT SĂ-ŞI AMÎNE VACANŢA PÎNĂ DUPĂ SĂRBĂTOAREA DE PE 23 AUGUST. TOTUŞI, INTERVIEVATORII SĂI DE LA OFICIUL PAŞAPOARTE AU SUGERAT CĂ ACEST LUCRU NU AR TREBUI SĂ FIE O PROBLEMĂ: „POŢI ORICÎND SĂ DEMISIONEZI", I-AU SPUS. BOTEZ A ZIS CĂ ŞEFII LUI DE LA TULCEA ERAU CIRCUMSPECŢI CU PRIVIRE LA ACORDAREA PERMISIUNII ŞI SUGERAU DE ASEMENEA CĂ AR PUTEA FI MAI BINE PENTRU TOŢI DACĂ EL ŞI-AR ABANDONA NOILE ÎNDATORIRI. EL CREDE CĂ EI ERAU ÎNGRIJORAŢI CU PRIVIRE LA CONSECINŢE ÎN CAZUL ÎN CARE DIRECTORUL LOR AR DEFECTA.

–

6. BOTEZ A SPUS CĂ ÎN TIMPUL INTERVIULUI SĂU DE LA OFICIUL PAŞAPOARTE A FOST ÎNTREBAT DIRECT DACĂ INTENŢIONEAZĂ SĂ RĂMÎNĂ ÎN SUA. EL A RĂSPUNS „NU ŞTIU", DIN MOMENT CE NU ŞTIA CE ÎL VA AŞTEPTA LA WASHINGTON.

–

VIAŢA ESTE GREA ÎN TULCEA

.....

7. BOTEZ A SPUS CĂ EL CONTINUĂ SĂ LOCUIASCĂ ÎNTR-UN HOTEL DIN TULCEA, CU CHELTUIELI CONSIDERABILE, PENTRU A-ŞI PĂSTRA REŞEDINŢA OFICIALĂ ÎN BUCUREŞTI. ŞI AŞA, A SPUS EL, TREBUIE SĂ INFORMEZE MILIŢIA DIN TULCEA CU PRIVIRE LA ORICE CĂLĂTORIE

CONFIDENŢIAL

NN
CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05708 02 DIN 02 131445Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 NSAE-00 HA-09 INSE-00 VO-06 INRE-00 CA-02 RP-10 SCSC-04 USIE-00 FBIE-00 /042 W
---003316 131833Z/40
P 131432Z IUL 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 7493
INFO AMBASADA AMERICANĂ VIENA
AMBASADA AMERICANĂ LONDRA
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 02 DIN 02 BUCUREŞTI 05708

MÜNCHEN PENTRU BECKER, VIENA PENTRU USDEL CSCE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PHUM, RO (BOTEZ, MIHAI)
SUBIECT: BOTEZ PRIMEŞTE PERMISIUNE „VERBALĂ" DE IEŞIRE

ÎN AFARA ACELUI ORAŞ. A SPUS CĂ TRAIUL E FOARTE DIFICIL ÎN TULCEA, DAR CĂ FUSESE BINE PRIMIT DE COLEGII LUI DE LA CENTRU, MULŢI DINTRE EI FIINDU-I FOŞTI STUDENŢI. NOUL „OFIŢER DE PROTOCOL" AL CENTRULUI, AL CĂRUI BIROU ESTE VIZAVI DE CEL AL LUI BOTEZ, A FOST DE AJUTOR, ÎNSOŢINDU-L PRIN ORAŞ PENTRU A-I OFERI „AJUTOR" ORICÎND AVEA NEVOIE. BOTEZ A SPUS CĂ NU GĂSEŞTE TOCMAI INTERESANTĂ NOUA LUI SLUJBĂ.

–

8. BOTEZ S-A AMUZAT SĂ RAPORTEZE CĂ TOŢI CEILALŢI MEMBRI AI DEPARTAMENTULUI DE CERCETARE DESFIINŢAT DE LA UNIVERSITATEA DIN BUCUREŞTI AU FOST REANGAJAŢI DE UNIVERSITATE, PE UN SALRIU MAI MARE. EI AU ACELEAŞI BIROURI CA ÎNAINTE, DEŞI AU FOST REORGANIZAŢI SUB UMBRELA CENTRULUI DE CALCUL AL UNIVERSITĂŢII.

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05708 02 DIN 02 131445Z

9. LA PLECAREA DIN APARTAMENTUL OFIŢERULUI CONSULAR, BOTEZ I-A MULŢUMIT PENTRU TRATAŢIE ŞI I-A SPUS „SPER SĂ ŢI-O POT RĂSPLĂTI ÎNTR-O ZI LA WASHINGTON".

–

UN PUNCT DE VEDERE BRITANIC

.....

10. UN COLEG DIN MAREA BRITANIE (PROTEJAŢI), CARE A VORBIT CU BOTEZ TIMP DE DOUĂ ORE ŞI JUMĂTATE, PE 24 IUNIE, ÎN TULCEA, L-A INFORMAT PE OFIŢERUL CONSULAR DESPRE CONVERSAŢIE ŞI IMPRESIILE SALE. BOTEZ I-A SPUS OFIŢERULUI BRITANIC CĂ NU AR RĂMÎNE ÎN TULCEA, DAR CĂ NU INTENŢIONEAZĂ SĂ EMIGREZE DIN ROMÂNIA. BOTEZ A PRECIZAT CĂ NU AVEA NICI O OFERTĂ OFICIALĂ DE SLUJBĂ ÎN OCCIDENT ŞI NU PĂREA O IDEE BUNĂ SĂ RENUNŢE LA 20 DE ANI DE MUNCĂ ÎN ROMÂNIA PENTRU O INCERTITUDINE. TOTUŞI, A ADĂUGAT CĂ PROBLEMELE FAMILIALE NU L-AR OBLIGA SĂ STEA ÎN ROMÂNIA. SE ÎNDOIA CĂ MAMA SA VA FI PEDEPSITĂ DACĂ EL VA RĂMÎNE ÎN STRĂINĂTATE ŞI NICI SOŢIA LUI „NU REPREZENTA O PROBLEMĂ MAJORĂ".

–

11. BOTEZ I-A SPUS OFIŢERULUI CONSULAR BRITANIC CĂ AGENTUL DE SECURITATE CARE I-A FOST REPARTIZAT LA TULCEA, O FEMEIE FOARTE FRUMOASĂ, I-A CERUT AJUTORUL PENTRU A ŢINE LUCRURILE SUB CONTROL. „NOI

SÎNTEM OBIŞNUIŢI DOAR CU INFRACŢIUNI MINORE ŞI ALCOOLISM PE AICI", I-A SPUS EA.

12. COLEGUL DIN MAREA BRITANIE A ADĂUGAT CĂ BOTEZ A CERUT AJUTOR PENTRU STABILIREA UNUI PROGRAM „DE CÎTEVA SĂPTĂMÎNI" LA CENTRUL EST-EUROPEAN AL MARII BRITANII. BOTEZ A SPUS CĂ I-AR PLĂCEA SĂ STABILEASCĂ PROGRAMUL ÎN TIMPUL CĂLĂTORIEI SALE DE ÎNTOARCERE DE LA WASHINGTON LA BUCUREŞTI. COLEGUL NOSTRU BRITANIC A SPUS CĂ VIZITA NU AR FI DIFICIL DE ARANJAT

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 05708 02 DIN 02 131445Z

ŞI CĂ VIZA BRITANICĂ VA FI ELIBERATĂ FIE ÎN WASHINGTON, FIE LA SOSIREA LUI BOTEZ LA LONDRA.

–

ACŢIUNE CERUTĂ

.....

13. CA DEPARTAMENTUL SĂ INFORMEZE CENTRUL WILSON CĂ BOTEZ SE AŞTEAPTĂ SĂ-ŞI POATĂ ÎNCEPE BURSA DE CERCETARE ÎN ULTIMELE ZILE ALE LUI AUGUST SAU ÎN PRIMELE ZILE ALE LUI SEPTEMBRIE.

–

COMENTARIU

.....

14. BOTEZ ERA FOARTE SIGUR CĂ VA PRIMI PAŞAPORTUL. EL FĂCEA MAI MULTE ALUZII DECÎT ÎNAINTE REFERITOARE LA POSIBILITATEA EXILULUI. SUGESTIILE OFICIALE CA EL SĂ „DEMISIONEZE" DIN NOUL POST, COMBINATE CU MOMENTUL TRANSFERULUI LUI ŞI VIZA DE IEŞIRE DIN ŢARĂ INDICĂ DE ASEMENEA CĂ GUVERNUL ROMÂNIEI AR PUTEA SĂ ÎNCURAJEZE PLECAREA DEFINITIVĂ A LUI BOTEZ. KIRK

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485687
Data: 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 06152 01 DIN 02 291340Z
ACŢIUNE DSE-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 EUR-00 SS-00 CIAE-00 H-01 MSC-01 NSAE-00 HA-09 L-03 INRE-00 CA-02 SCSC-04 MOFM-04 DS-01 MOF-03 /039 W
--- 216333 291621Z/47
P 291334Z IUL 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 7815
INFO CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN
AMBASADA AMERICANĂ VIENA

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 01 DIN 02 BUCUREŞTI 06152

VIENA PENTRU USDEL CSCE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: ASEC, CMGT, PREL, RO, US
SUBIECT: PROTEST PENTRU ACCES ÎN AMBASADĂ

REF: BUCUREŞTI 6087

1. CONFIDENŢIAL - ÎNTREGUL TEXT.

2. ADJUNCTUL ŞEFULUI MISIUNII DIPLOMATICE A FĂCUT DEMERSURI LA DIRECŢIA AMERICI [DIRECŢIA A IV-A RELAŢII DIN MAE, CE RĂSPUNDEA DE AMERICA DE NORD ŞI DE SUD] A MINISTERULUI DE EXTERNE PE 29 IULIE, CU PRIVIRE LA HĂRŢUIREA LUI BOTEZ DE PE 27 IULIE, ÎN TIMP CE VOIA SĂ INTRE ÎN CONSULAT ÎMPREUNĂ CU OFIŢERUL CONSULAR. ÎN NICI UN MOMENT NU A FOST MENŢIONAT NUMELE LUI BOTEZ. ADJUNCTUL ŞEFULUI MISIUNII DIPLOMATICE A LĂSAT UN AIDE-MÉMOIRE (INCLUS ÎN PARAGRAFUL 8) ŞI A SUBLINIAT CĂ INSISTĂM CA VIZITATORILOR PAŞNICI AI AMBASADEI SĂ LI SE PERMITĂ ACCESUL FĂRĂ SĂ FIE FORŢAŢI SĂ PREZINTE ACTE DE IDENTITATE.

3. MIRCEA RĂCEANU, DIRECTOR ADJUNCT AL DIRECŢIEI AMERICI, ŞI OFIŢERUL DUMITRU TINCU AU REACŢIONAT DESTUL DE AGRESIV FAŢĂ DE DEMERS, INSISTÎND CĂ SIMPLA SOLICITARE A UNEI INVITAŢII ŞI A LEGITIMĂRII, FĂRĂ UZ DE

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 06152 01 DIN 02 291340Z

FORŢĂ FIZICĂ, NU ÎNSEAMNĂ HĂRŢUIRE. RĂCEANU A PRECIZAT CĂ LUI I S-A CERUT SĂ SE IDENTIFICE PENTRU A INTRA LA DEPARTAMENTUL DE STAT. ADJUNCTUL ŞEFULUI MISIUNII DIPLOMATICE A CONFIRMAT CĂ NOI CONSIDERĂM CĂ VERIFICAREA IDENTITĂŢII ESTE O HĂRŢUIRE INACCEPTABILĂ. RĂCEANU A ÎNTREBAT CINE ERA OFIŢERUL DE LA AMBASADĂ IMPLICAT; CÎND ANGAJATUL AMBASADEI CARE LUA NOTIŢE S-A PREZENTAT CA FIIND ACEL OFIŢER, RĂCEANU A ÎNTREBAT DACĂ OFIŢERUL CONSULAR CONSIDERĂ TRATAMENTUL LUI BOTEZ HĂRŢUIRE. OFIŢERUL CONSULAR A RĂSPUNS CĂ DA.

4. RĂCEANU A ÎNTREBAT DE CE S-A REACŢIONAT ATÎT DE VEHEMENT ÎN CAZUL ACESTUI INCIDENT SINGULAR. ADJUNCTUL ŞEFULUI MISIUNII DIPLOMATICE A SPUS CĂ ACESTA NU ERA UN INCIDENT IZOLAT ŞI A SUBLINIAT CĂ NICI MĂCAR PREZENŢA UNUI OFIŢER AMERICAN NU A DESCURAJAT AGENŢII MILIŢIEI. ADJUNCTUL ŞEFULUI MISIUNII DIPLOMATICE A SUBLINIAT CĂ OBIECTĂM LA ASTFEL DE ACŢIUNI DE LIMITARE A ACCESULUI ÎN AMBASADĂ ŞI LE-A ATRAS ATENŢIA ÎNCĂ O DATĂ ÎN LEGĂTURĂ CU FORMULAREA NOTEI PRECEDENTE.

5. TINCU S-A LANSAT APOI ÎNTR-O DESCRIERE ÎNFLĂCĂRATĂ A CEEA CE CONSIDERA EL A FI RESPONSABILITĂŢILE MILIŢIEI. A ÎNTREBAT CUM AR PUTEA UN AGENT AL MILIŢIEI SĂ SE ASIGURE CĂ UN VIZITATOR NU E PERICULOS SAU CĂ NU ARE O ARMĂ ASCUNSĂ, DACĂ NU ÎL CHESTIONEAZĂ. TINCU A SUGERAT CHIAR ŞI UN SCENARIU ÎN CARE UN MILIŢIAN S-AR FI GÎNDIT CĂ OFIŢERUL CONSULAR ERA ŢINUT OSTATIC. ADJUNCTUL ŞEFULUI MISIUNII DIPLOMATICE A RĂSPUNS CĂ AMBASADA ERA RESPONSABILĂ CU VERIFICAREA PENTRU ARME ASCUNSE; MILIŢIA ERA RESPONSABILĂ DOAR PENTRU ARME PURTATE LA VEDERE, DUPĂ CUM S-A PRECIZAT ÎN PRECEDENTA NOASTRĂ NOTĂ DIPLOMATICĂ.

6. TINCU A SPUS APOI CĂ AMBASADA AR PUTEA „EXAGERA" IMPORTANŢA INCIDENTULUI, DACĂ AR VREA; ALTMINTERI, AR TREBUI

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 06152 01 DIN 02 291340Z

SĂ RETRAGĂ AIDE-MÉMOIRE-UL ŞI SĂ-ŞI MODEREZE DECLARAŢIA DESPRE HĂRŢUIRE. ADJUNCTUL ŞEFULUI MISIUNII DIPLOMATICE A IGNORAT ACEASTĂ „OFERTĂ", IAR RĂCEANU A FOST DE ACORD SĂ DESCHIDĂ O ANCHETĂ CU PRIVIRE LA INCIDENT ŞI SĂ SE ASIGURE CĂ AUTORITĂŢILE ROMÂNE SÎNT LA CURENT CU PREOCUPĂRILE AMBASADEI.

7. DUPĂ O TENTATIVĂ INIŢIALĂ DE A APĂRA ACŢIUNEA ÎNTREPRINSĂ DE AGENŢII MILIŢIEI, RĂCEANU A ÎNCERCAT SĂ CLARIFICE CE S-A ÎNTÎMPLAT DE FAPT, CE AM VRUT SĂ SPUNEM PRIN CUVÎNTUL „HĂRŢUIRE". PE DE ALTĂ PARTE, TINCU A CONTINUAT SĂ-ŞI APERE ÎNSUFLEŢIT AGENŢII. TOTUŞI, ACEASTA NU ESTE PRIMA DATĂ CÎND TINCU A APĂRAT AGRESIV ACŢIUNILE GUVERNULUI ŞI A DAT DOVADĂ DE LIPSĂ DE TACT DIPLOMATIC.

8. TEXTUL AIDE-MÉMOIRE-ULUI AMBASADEI:

CITAT. PE 27 IULIE, LA APROXIMATIV 11:45, UN SOLICITANT DE VIZĂ CARE VOIA SĂ INTRE ÎN CONSULAT ÎN COMPANIA UNUI OFIŢER AL AMBASADEI A FOST OPRIT ŞI INTEROGAT DE AGENŢII MILIŢIEI. SOLICITANTUL A FOST ÎNTREBAT ÎN REPETATE RÎNDURI DE „INVITAŢIA" LUI LA CONSULAT ŞI I S-A CERUT SĂ PREZINTE O DOVADĂ A IDENTITĂŢII SALE. DOAR DUPĂ CE A ARĂTAT BULETINUL I S-A PERMIS SĂ INTRE ÎN CONSULAT. ACEASTĂ HĂRŢUIRE ŞI IDENTIFICARE A UNUI SOLICITANT DE VIZĂ A FOST O TENTATIVĂ INACCEPTABILĂ DE A LIMITA ACCESUL PUBLIC ÎN INCINTA AMBASADEI. ÎN NOTA DIPLOMATICĂ NR. 194 DIN 14 NOIEMBRIE 1985 A AMBASADEI ESTE DESCRIS CE SE ÎNŢELEGE PRIN RESPONSABILITĂŢILE AUTORITĂŢILOR ROMÂNE CU PRIVIRE LA SECURITATEA AMBASADEI. ACESTE RESPONSABILITĂŢI AU FOST REVIZUITE ÎN TIMPUL CONSULTĂRILOR CU AMBASADORUL ADAMS DE AICI, ÎN LUNA IANUARIE A ACESTUI AN.

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 06152 02 DIN 02 291340Z
ACŢIUNE DSE-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 EUR-00 SS-00 CIAE-00 H-01 MSC-01 NSAE-00 HA-09 L-03 INRE-00 CA-02 SCSC-04 MOFM-04 DS-01 MOF-03 /039 W
--- 216336 291621Z/47
P 291334Z IUL 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 7816
INFO CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN
AMBASADA AMERICANĂ VIENA

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 02 DIN 02 BUCUREŞTI 06152

VIENA PENTRU USDEL CSCE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: ASEC, CMGT, PREL, RO, US

SUBIECT: PROTEST PENTRU ACCES ÎN AMBASADĂ

PRINTRE ACESTE CONVENŢII, ERAU URMĂTOARELE:

- AMBASADA NU DOREŞTE CA AUTORITĂŢILE ROMÂNE SĂ OPREASCĂ, SĂ PROVOACE SAU SĂ VERIFICE IDENTITATEA PERSOANELOR CARE SE APROPIE PE JOS DE INCINTA AMBASADEI, DECÎT DACĂ AUTORITĂŢILE AU UN MOTIV ÎNTEMEIAT SĂ CREADĂ CĂ PERSOANA REPREZINTĂ O AMENINŢARE LA SIGURANŢA AMBASADEI.

- AMBASADA DOREŞTE CA ORICĂREI PERSOANE, DE ORICE NAŢIONALITATE, CARE SE APROPIE PE JOS DE INCINTA AMBASADEI SĂ I SE PERMITĂ ACCESUL LIBER ÎN ZONĂ, EXCEPTÎND CAZURILE ÎN CARE PERSOANA ESTE EVIDENT PERICULOASĂ - DE EXEMPLU, POARTĂ O ARMĂ LA VEDERE SAU UN OBIECT CARE AR PUTEA FI FOLOSIT DREPT ARMĂ SAU ARE UN COMPORTAMENT AGRESIV.

- DE ASEMENEA, AMBASADA SE AŞTEAPTĂ CA AUTORITĂŢILE ROMÂNE... SĂ SE ASIGURE CĂ TOŢI OFIŢERII ŞI ANGAJAŢII

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 06152 02 DIN 02 291340Z

AMBASADEI ŞI CETĂŢENII CARE SE APROPIE ÎN MOD PAŞNIC DE INCINTA AMBASADEI SĂ AIBĂ ACCES NELIMITAT ŞI SIGUR ÎN ORICE MOMENT.

AMBASADA SPERĂ CĂ INCIDENTUL DE PE 27 IULIE A FOST UNUL IZOLAT, ŞI NU UNUL CE REFLECTĂ POLITICA GUVERNAMENTALĂ A ROMÂNEI ŞI CĂ AUTORITĂŢILE ROMÂNE SE VOR ASIGURA CĂ AGENŢII MILIŢIEI CARE PĂZESC AMBASADA CUNOSC ŞI SE SUPUN CONVENŢIEI DIN NOTA SUA DIN 1985. SFÎRŞIT CITAT. KIRK

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485664 Data: 25/02/2014
AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCURESTI 05733 01 DIN 07 141250Z

ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 SS-00 CIAE-00 DODE-00 H-01 MSC-01 NSCE-00 NSAE-00 HA-09 L-03 TRSE-00 PM-10 PA-01 OMB-01 INRE-00 SP-02 SNP-01 C-01 PRS-01 P-02 T-01 /045W
--- 054664 141718Z /43

R 141159Z IUL 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE USIA WASHINGTON, DC 6862
INFO SECRETARUL DE STAT WASHINGTON, DC 7512
POSTURI EUROPA DE EST
AMBASADA AMERICANĂ MOSCOVA POŞTĂ DIPLOMATICĂ

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 01 DIN 07 BUCUREŞTI 05733

USIA

USIA PENTRU EU/PENDERGRAST

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
SUBIECT: GORBACIOV ŞI „GLASNOST"

REF: (A) BUCUREŞTI 4531, (B) SCRISOAREA TRIMESTRIALĂ - 15 MAI

1. POSTUL A CONTINUAT SĂ MONITORIZEZE REACŢIILE ROMÂNIEI LA RECENTA VIZITĂ A LUI GORBACIOV ŞI LA „GLASNOST" ŞI SINGURA CONCLUZIE ESTE CĂ LIDERUL SOVIETIC A DAT O LOVITURĂ IMPORTANTĂ ÎN CEEA CE PRIVEŞTE RELAŢIILE PUBLICE ÎN ROMÂNIA.

-

2. ÎN URMĂ CU UN AN, PUŢINI ROMÂNI VORBEAU DESPRE SOVIETICI, IAR CEI CARE O FĂCEAU ERAU PESIMIŞTI. ODATĂ CU „GLASNOST", TOATĂ LUMEA VORBEŞTE BRUSC DESPRE SOVIETICI ŞI, DEŞI MULŢI SÎNT PESIMIŞTI ÎN CEEA CE PRIVEŞTE ŞANSELE DE SUCCES ALE „PERESTROIKĂI" ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ ŞI MAI NESIGURI CĂ „GLASNOST" VA AVEA VREUN EFECT ASUPRA ROMÂNIEI SUB REGIMUL CEAUŞESCU, SÎNT MULŢI ALŢII CARE

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05733 01 DIN 07 141250Z

ÎNCEP SĂ PRIVEASCĂ SPRE RUSIA PENTRU O SOLUŢIE LA PROBLEMELE ROMÂNIEI ŞI CHIAR SĂ VORBEASCĂ DESPRE O FACŢIUNE PRO-GORBACIOV CARE SE DEZVOLTĂ ÎN INTERIORUL GUVERNULUI

-

3. CUM DIN PUNCTUL DE VEDERE AL RELAŢIILOR PUBLICE VIZITA SA A FOST UN SUCCES, URMĂTOAREA ÎNTREBARE ESTE DACĂ A EXISTAT UN CÎŞTIG POLITIC MAJOR, IAR RĂSPUNSUL PARE SĂ FIE DA.

4. ROMÂNIA ARE O POPULAŢIE SĂTULĂ DE EXCESELE PREŞEDINTELUI CEAUŞESCU ŞI DE DECLINUL CONTINUU AL ECONOMIEI ŞI AL NIVELULUI DE TRAI. PERSOANELE VÎRSTNICE NU VĂD SĂ SE APROPIE UN SFÎRŞIT AL SUFERINŢELOR CE LE-AU FOST PROVOCATE, CARE INCLUD DISTRUGEREA CARTIERELOR, BISERICILOR ŞI SATELOR LOR, ÎN SCOPUL UNOR PROIECTE DE DEZVOLTARE URBANĂ ŞI COLECTIVIZARE MASIVE ŞI GREŞIT CONCEPUTE.

-

5. LA ACEASTĂ POPULAŢIE VÎRSTNICĂ TOTAL ALIENATĂ SE ADAUGĂ O POPULAŢIE MAI TÎNĂRĂ, CARE A CRESCUT ÎN ROMÂNIA CU ÎNŢELEGERE DISTORSIONATĂ A ISTORIEI, CU PUŢINE INFORMAŢII DESPRE EXCESELE RUSEŞTI ÎN ROMÂNIA DE-A LUNGUL ANILOR. ACEASTĂ POPULAŢIE AMESTECATĂ VEDE UN SALVATOR ÎNTR-UN GORBACIOV SOFISTICAT, CARE VORBEŞTE DESPRE „GLASNOST" ŞI „PERESTROIKA". FAPTUL CĂ UNII ROMÂNI VORBESC DESPRE VENIREA LA PUTERE A UNEI FACŢIUNI GUVERNAMENTALE PRO-GORBACIOV ESTE APROAPE REVOLUŢIONARĂ.

-

6. ÎN CONTINUARE SÎNT PREZENTATE COMENTARII FĂCUTE DE DIVERSE CONTACTE ALE [OFIŢERILOR] P&C [POLICY AND COMMUNICATIONS]. OFIŢERUL CARE A REDACTAT MATERIALUL A OFERIT MAI MULT SPAŢIU PENTRU DOUĂ PERSOANE, PRINCIPALUL DISIDENT AL ROMÂNIEI, MIHAI BOTEZ, ŞI FOSTUL AMBASADOR ÎN SUA, SILVIU BRUCAN, DIN MOMENT CE DE-A LUNGUL ANILOR AMBII AU ACORDAT IMPORTANŢĂ RELAŢIILOR SUA-ROMÂNIA ŞI ROMÂNO-SOVIETICE. DE ASEMENEA, EI REPREZINTĂ, ÎN MOD CONVENABIL, POLI

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05733 01 DIN 07 141250Z

OPUŞI ÎN LEGĂTURĂ CU POSIBILITATEA CA „PERESTROIKA" DIN UNIUNEA SOVIETICĂ SĂ DEVINĂ REALITATE.

-

MIHAI BOTEZ

.....

7. BOTEZ ESTE CINIC CU PRIVIRE LA ADEVĂRATELE OBIECTIVE ALE LUI GORBACIOV ŞI ARE DUBII CĂ ACESTA AR PUTEA REALIZA MARI SCHIMBĂRI, CHIAR DACĂ AR FI SINCERE. EL A VORBIT DESPRE „MONSTRUL" ALCĂTUIT DIN OFICIALI AI PARTIDULUI ŞI BIROCRAŢI, CARE SE VOR LUPTA PÎNĂ LA CAPĂT PENTRU A-ŞI MENŢINE POZIŢIA ŞI AVANTAJELE. A SUBLINIAT FAPTUL CĂ NU AU NICI O ALTERNATIVĂ PROFESIONALĂ DACĂ SÎNT SCOŞI DIN FUNCŢIE.

–

8. EL A SPUS CĂ VA EXISTA O OPOZIŢIE DIN PARTEA MUNCITORILOR CARE SÎNT OBIŞNUIŢI SĂ LUCREZE ÎNTR-UN RITM LENT ŞI SĂ LI SE ASIGURE TOATE CELE NECESARE, CHIAR ŞI MINIMAL, DE CĂTRE STAT. EL A MENŢIONAT MANAGERII SLAB PREGĂTIŢI, NEOBIŞNUIŢI SĂ PRODUCĂ ŞI CARE SE VOR LUPTA SĂ MENŢINĂ STATU-QUOUL.

–

9. BOTEZ A SPUS ÎN CONCLUZIE CĂ VOR AVEA LOC NIŞTE ÎMBUNĂTĂŢIRI ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ SUB „PERESTROIKA", DAR NU MODIFICĂRI MAJORE. EL A SUSŢINUT CĂ SISTEMUL ECONOMIC NU POATE FI MODIFICAT FĂRĂ SCHIMBĂRI MAJORE ÎN SISTEMUL POLITIC, SCHIMBĂRI CARE AR DA PESTE CAP TOT CEEA CE A SUSŢINUT PARTIDUL.

–

10. BOTEZ A SPUS CĂ ÎN ROMÂNIA EXISTAU MARI AŞTEPTĂRI ÎNAINTE DE VIZITA LUI GORBACIOV. MULŢI AU FOST DEZAMĂGIŢI DE FAPTUL CĂ NU S-A CONCRETIZAT NIMIC DUPĂ ACEASTĂ VIZITĂ, DAR OAMENII AU FOST ÎNCURAJAŢI DE CRITICILE LUI GORBACIOV LA ADRESA LUI CEAUŞESCU.

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05733 02 DIN 07 141349Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 SS-00 CIAE-00 DODE-00 H-01 MSC-01 NSCE-00 NSAE-00 HA-09 L-03 TRSE-00 PM-10 PA-01 OMB-01 INRE-00 SP-02 SNP-01 C-01 PRS-01 P-02 T-01 /045W
--- 056734 141629Z /48 38

R 141159Z IUL 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE USIA WASHINGTON, DC 6863
INFO SECRETARUL DE STAT WASHINGTON, DC 7513
POSTURI EUROPA DE EST
AMBASADA AMERICANĂ MOSCOVA POŞTĂ DIPLOMATICĂ

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 02 DIN 07 BUCUREŞTI 05733

USIA

USIA PENTRU EU/PENDERGRAST

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
SUBIECT: GORBACIOV ŞI „GLASNOST"

11. DIN PERSPECTIVA UNUI OM CARE A CRESCUT AUZIND POVEŞTI DESPRE CÎT DE GROAZNICE ERAU TRUPELE RUSEŞTI LA SFÎRŞITUL RĂZBOIULUI, EL A SPUS CĂ A FOST ŞOCAT SĂ VADĂ CÎT DE MARE ESTE SPRIJINUL PENTRU GORBACIOV ŞI ESTE ÎNGRIJORAT CĂ ROMÂNII SE CONCENTREAZĂ DOAR PE ACELE PĂRŢI ALE DISCURSULUI LUI GORBACIOV CARE ÎL CRITICĂ PE CEAUŞESCU ŞI IGNORĂ ALTE DECLARAŢII DE RĂU AUGUR DESPRE O COOPERARE ECONOMICĂ MAI STRÎNSĂ. EL NU CREDE CĂ SPRIJINUL PENTRU GORBACIOV ÎNSEAMNĂ UN SPRIJIN GENERAL PENTRU RUŞI.

–

12. DE CURÎND, ÎN TIMP CE SE AFLA LA TULCEA, UN ORAŞ DIN DELTA DUNĂRII, EL A NOTAT CĂ ROMÂNII SE UITĂ CU REGULARITATE LA POSTURI TV RUSEŞTI ŞI A FOST SURPRINS DE INTERESUL RIDICAT FAŢĂ DE

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05733 02 DIN 07 141349Z

ALEGERILE LOCALE CARE AVEAU LOC ATUNCI ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ. EL A SPUS CĂ OFICIALII PARTIDULUI DIN TULCEA DISCUTAU DESCHIS PUNCTELE FORTE ALE LUI GORBACIOV, COMENTÎND DESPRE CUM UN ŢĂRAN RUS I S-A ADRESAT CA UNUI EGAL, CUM EL ESTE UN OM SIMPLU, MODEST, DAR TOTUŞI UN OM AL IDEILOR.

–

13. BOTEZ, CARE A FOST REPARTIZAT LA TULCEA, ÎNTR-UN FEL DE EXIL DIN BUCUREŞTI, SPUNEA CĂ SIMTE CĂ RECENT S-A SCHIMBAT FELUL ÎN CARE OFICIALII DIN GUVERN SE POARTĂ ÎN RELAŢIA CU EL. A SPUS CĂ EI SUSŢIN CĂ DOAR RESPECTĂ NIŞTE ORDINE ŞI CĂ NU AU NIMIC ÎMPOTRIVA LUI. EL CREDE CĂ EI SÎNT NESIGURI DE FELUL ÎN CARE „GLASNOST" VA AFECTA ROMÂNIA ŞI ÎNCEARCĂ SĂ SE DISTANŢEZE CUMVA DE VÎRFUL CONDUCERII, PENTRU A EVITA SĂ FIE PRINS ÎNCLINÎND PREA MULT SPRE PARTEA GREŞITĂ ÎN CAZUL UNEI SCHIMBĂRI.

–

SILVIU BRUCAN

.....

14. SPRE DEOSEBIRE DE BOTEZ, FOSTUL AMBASADOR ROMÂN ÎN SUA SILVIU BRUCAN CREDE CĂ GORBACIOV ESTE UN REFORMATOR SERIOS ŞI CĂ VA REUŞI SĂ FACĂ SCHIMBĂRI ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ, CARE VOR AVEA UN EFECT SEMNIFICATIV ASUPRA ŢĂRILOR DIN BLOC ÎN URMĂTORII DOI ANI.

-

15. BRUCAN A SCRIS ARTICOLE PRIN CARE COMPARĂ DEZVOLTAREA TEHNOLOGICĂ DIN SUA ŞI UNIUNEA SOVIETICĂ ŞI PREZICE CĂ UNIUNEA SOVIETICĂ VA DEVENI O PUTERE SECUNDARĂ LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI URMĂTOR DACĂ NU FACE SCHIMBĂRI MAJORE ÎN ECONOMIE. EL CREDE CĂ ANUNŢURILE LUI GORBACIOV DESPRE „GLASNOST" SÎNT ÎNCEPUTUL ACESTOR SCHIMBĂRI NECESARE.

-

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 05733 02 DIN 07 141349Z

16. BRUCAN A SPUS CĂ GORBACIOV A LĂSAT „O IMPRESIE PUTERNICĂ" ASUPRA ROMÂNILOR LA TOATE NIVELURILE, AVÎND SUSŢINĂTORI „CHIAR ŞI LA CELE MAI ÎNALTE NIVELURI" ALE GUVERNULUI. BRUCAN SUSŢINE CĂ MULŢI OFICIALI ÎNCEARCĂ SĂ SE DISTANŢEZE DE „FAMILIA REGALĂ", DAR ÎNCĂ ÎŞI MENŢIN POZIŢIILE. EL VEDE DEZVOLTAREA UNEI PUTERNICE FACŢIUNI PRO-GORBACIOV ÎN CADRUL GUVERNULUI.

-

17. CÎND PAO [PUBLIC AFFAIRS OFFICER - PURTĂTOR DE CUVÎNT AL AMBASADEI] A ÎNTREBAT CUM AR PUTEA „GLASNOST" SĂ AJUNGĂ ÎN ROMÂNIA, ŢINÎND CONT DE RESPINGEREA ORICĂROR MODIFICĂRI ÎN SISTEMUL ECONOMIC DE CĂTRE PREŞEDINTELE CEAUŞESCU, EL A SPUS CĂ EXISTĂ MAI MULTE POSIBILITĂŢI. UN SCENARIU POSIBIL AR FI CA CEAUŞESCU SĂ AFIRME CĂ VA FACE SCHIMBĂRI MINORE, FĂRĂ INTENŢIA DE A FACE MODIFICĂRI MAJORE, ŞI, ODATĂ SCHIMBĂRILE ÎNCEPUTE, ÎI VOR SCĂPA DE SUB CONTROL.

-

18. BRUCAN CREDE CĂ ROMÂNIA VA FI ULTIMA CARE SE VA ALINIA, DAR NU ARE NICI UN DUBIU CĂ AŞA VA FI. EL A DEZVOLTAT UN MODEL POLITIC PENTRU A DEMONSTRA CĂ ROMÂNIA, PRECUM ALTE ŢĂRI DIN BLOC, NU ARE O ALTERNATIVĂ. EL A SPUS CĂ ROMÂNII AU FĂCUT PAŞI MARI CĂTRE O MAI STRÎNSĂ LEGĂTURĂ CU SOVIETICII ÎN 1986, CÎND AU DEVENIT ŢARA DIN BLOC CU CELE MAI MULTE INVESTIŢII ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ, CONTRIBUIND CU FONDURI, ECHIPAMENT ŞI CHIAR MUNCITORI PENTRU PROIECTE DIN UNIUNEA SOVIETICĂ, INCLUSIV CÎMPURI PETROLIFERE DIN SIBERIA ŞI MINE CU MINEREU DE FIER. A SPUS CĂ ROMÂNIA NU ÎŞI MAI PERMITE MINEREU DE FIER DIN ASIA ŞI AMERICA DE SUD ŞI ESTE DEPENDENTĂ DE SOVIETICI PENTRU A-ŞI ALIMENTA INDUSTRIA.

-

19. BRUCAN A SPUS DE ASEMENEA CĂ 75% DIN COMERŢUL ROMÂNIEI VA FI CU CAER PÎNĂ ÎN 1990, OFERINDU-LE SOVIETICILOR ŞI MAI MULTĂ INFLUENŢĂ. EL A SPUS CĂ COMERŢUL ROMÂNIEI CU

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05733 03 DIN 07 141349Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 SS-00 CIAE-00 DODE-00 H-01 MSC-01 NSCE-00 NSAE-00 HA-09 L-03 TRSE-00 PM-10 PA-01 OMB-01 INRE-00 SP-02 SNP-01 C-01 PRS-01 P-02 T-01 /045W
--- 057060 141630Z /43

R 141159Z IUL 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE USIA WASHINGTON, DC 6864
INFO SECRETARUL DE STAT WASHINGTON, DC 7514
POSTURI EUROPA DE EST
AMBASADA AMERICANĂ MOSCOVA POŞTĂ DIPLOMATICĂ

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 03 DIN 07 BUCUREŞTI 05733

USIA

USIA PENTRU EU/PENDERGRAST

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
SUBIECT: GORBACIOV ŞI „GLASNOST"

SOVIETICII A CRESCUT DE LA 17% LA 33% ÎN ULTIMII PATRU ANI, CU O REDUCERE A COMERŢULUI CU OCCIDENTUL.

-

20. COMENTARIU: BOTEZ, ÎNTOTDEAUNA DISIDENTUL CRITIC, AR FI ÎN MOD FIRESC CINIC CU PRIVIRE LA ORICE ŞANSĂ DE SCHIMBARE SEMNIFICATIVĂ. BRUCAN, UN OM CARE A PREZIS DEZASTRUL DACĂ NU SE FAC SCHIMBĂRI ŞI FOST OFICIAL GUVERNAMENTAL CARE PROBABIL SPERĂ SĂ FIE PRIMIT ÎNAPOI DREPT CONSILIER PRINCIPAL DACĂ SE FAC SCHIMBĂRI, ÎN MOD EVIDENT AR TINDE SĂ VADĂ LUCRURILE ÎNTR-O MANIERĂ MAI POZITIVĂ. TOTUŞI, AMBII SÎNT IMPRESIONAŢI DE SPRIJINUL PE CARE SE PARE CĂ ÎL ARE GORBACIOV ŞI AMBII OBSERVĂ TENDINŢA OFICIALILOR GUVERNAMENTALI DE A SE DISTANŢA DE

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05733 03 DIN 07 141349Z

CEAUŞESCU.

–

JURNALIST I

.....

21. UNUI JURNALIST IMPORTANT PE AFACERI EXTERNE CARE S-A ÎNTORS RECENT DIN UNIUNEA SOVIETICĂ NU I-A VENIT SĂ CREADĂ CE SE ÎNTÎMPLA ÎN DOMENIUL JURNALISMULUI ŞI CONTINUA SĂ REPETE: „NU POATE CONTINUA AŞA".

–

22. A SPUS CĂ SOVIETICII AU „DESCHIS CUTIA PANDOREI" ŞI CĂ FIECARE PAS FĂCUT DE PRESĂ DUCE IMEDIAT LA UN ALTUL. A SPUS CĂ ACEST LUCRU NU POATE CONTINUA, DEOARECE, ÎN ULTIMĂ INSTANŢĂ, AR ATACA FUNDAMENTUL SISTEMELOR POLITICE ŞI ECONOMICE, IAR GORBACIOV NU POATE PERMITE AŞA CEVA.

–

23. JURNALISTUL LUASE PARTE LA SĂRBĂTORIREA A 75 DE ANI DE „PRAVDA" ŞI A SPUS CĂ A VĂZUT LA ANIVERSARE SEMNE ALE PROBLEMELOR CREATE DE „GLASNOST". A SPUS CĂ GORBACIOV ŞI ALŢI OFICIALI DE NIVEL ÎNALT ERAU ACOLO, DAR NICI UN DEMNITAR NU A ŢINUT VREUN DISCURS. A SPUS CĂ GORBACIOV NU A PUTUT VORBI FĂRĂ SĂ LAUDE ARTICOLE RECENTE DIN „PRAVDA", CEEA CE NU AR FI FĂCUT, ORI SĂ CRITICE „PRAVDA", CEEA CE NU AR FI PUTUT FACE FĂRĂ SĂ-ŞI CRITICE PROPRIA POLITICĂ. A MAI SPUS CĂ EDITORUL DE LA „PRAVDA" A ŢINUT UN DISCURS PUTERNIC ÎN SPRIJINUL NOII DESCHIDERI, DAR CĂ REPORTAJUL DESPRE DISCURS DIN ZIARUL DIN ZIUA URMĂTOARE A FOST SCURT ŞI NU CONŢINEA NIMIC DIN SUBSTANŢA REMARCILOR EDITORULUI.

–

24. JURNALISTUL NU A AVUT NICI UN DUBIU CĂ GORBACIOV AR TREBUI SĂ IA MĂSURI PENTRU A ŢINE ÎN FRÎU PRESA ŞI A SPUS,

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 05733 03 DIN 07 141349Z

PENTRU A CINCEA OARĂ: „NU POATE CONTINUA AŞA".

–

25. DEŞI ÎN MOD EVIDENT NU ERA OPTIMIST CU PRIVIRE LA DESCHIDEREA RAPIDĂ CONTINUĂ DIN UNIUNEA SOVIETICĂ, JURNALISTUL NU AVEA NICI

UN DUBIU CĂ „GLASNOST" REPREZENTA O SCHIMBARE MAJORĂ ŞI A SPUS CĂ „LUMEA SOCIALISTĂ NU VA MAI FI NICIODATĂ LA FEL".

–

SPECIALIST AFACERI EXTERNE

.....

26. UN TÎNĂR SPECIALIST DE LA ACADEMIA DE STUDII POLITICE ŞI SOCIALE A FOST ATÎT DE IMPRESIONAT DE IMPACTUL LUI GORBACIOV ASUPRA ROMÂNILOR, ÎNCÎT A PREZIS: „DACĂ CEAUŞESCU AR MURI AZI, MÎINE O FACŢIUNE PRO-GORBACIOV AR AVEA PUTEREA".

–

27. EL A ATRAS ATENŢIA PAO [PUBLIC AFFAIRS OFFICER] CU PRIVIRE LA UN ARTICOL RECENT CARE CIRCULĂ ÎN BUCUREŞTI, ÎN CARE ZIARUL RUSESC „NEDELIA" CRITICĂ POLITICA GUVERNULUI ROMÂN „CHIAR MAI ASPRU DECÎT PRESA OCCIDENTALĂ". UN CORESPONDENT STRĂIN CARE VORBEŞTE RUSA A SPUS MAI TÎRZIU PAO CĂ, DEŞI ARE UN IMPACT PUTERNIC, VENIND DIN PARTEA PRESEI SOVIETICE, SPECIALISTUL ROMÂN EXAGERASE INTENSITATEA CRITICII.

–

POET

.....

28. UNUL DINTRE CEI MAI BUNI TINERI POEŢI AI ROMÂNIEI NU ŞI-A PUTUT ASCUNDE AMUZAMENTUL REFERITOR LA CÎT DE REPEDE REUŞISERĂ SOVIETICII SĂ-ŞI SCHIMBE PĂLĂRIA NEAGRĂ CU UNA ALBĂ. EL A SPUS CĂ ROMÂNII ÎNCEPUSERĂ SĂ CREADĂ CĂ ORICE ERA MAI BUN

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05733 04 DIN 07 141350Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 SS-00 CIAE-00 DODE-00 H-01 MSC-01 NSCE-00 NSAE-00 HA-09 L-03 TRSE-00 PM-10 PA-01 OMB-01 INRE-00 SP-02 SNP-01 C-01 PRS-01 P-02 T-01 /045W
--- 057220 141630Z /43

R 141159Z IUL 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE USIA WASHINGTON, DC 6865
INFO SECRETARUL DE STAT WASHINGTON, DC 7515

POSTURI EUROPA DE EST
AMBASADA AMERICANĂ MOSCOVA POŞTĂ DIPLOMATICĂ

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 04 DIN 07 BUCUREŞTI 05733

USIA

USIA PENTRU EU/PENDERGRAST

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
SUBIECT: GORBACIOV ŞI „GLASNOST"

DECÎT CE AU ACUM ŞI EL CREDE CĂ CEAUŞESCU FĂCUSE UN MIRACOL - ÎN DECURS DE UN AN A TRANSFORMAT O POPULAŢIE APROAPE COMPLET ANTI-SOVIETICĂ ÎN UNA CARE ÎI PLACE PE SOVIETICI. A SPUS, RÎZÎND IRONIC, CĂ ACUM SE CREDE CĂ E MAI PERICULOS SĂ ASCULŢI RADIO MOSCOVA DECÎT VOCEA AMERICII.

–

JURNALIST IUGOSLAV

.....

29. UN JURNALIST IUGOSLAV REZIDENT CU BUNE CONTACTE ÎN ROMÂNIA A SPUS CĂ CERCUL LUI DE PRIETENI AVUSESE AŞTEPTĂRI MARI ÎNAINTE DE VIZITA LUI GORBACIOV ŞI CĂ AU FOST DEZAMĂGIŢI DE LIPSA REZULTATELOR POZITIVE. ÎNTR-O

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05733 04 DIN 07 141350Z

DISCUŢIE ÎN CARE ŞI-AU EXPRIMAT NEMULŢUMIRILE, UNUL DINTRE ROMÂNI I-A ADMONESTAT PE COLEGII LUI, CONSTATÎND CĂ ÎN URMĂ CU UN AN ÎI URAU PE RUŞI, IAR AZI SE AŞTEPTAU CA EI SĂ VINĂ CU RĂSPUNSURI LA PROBLEMELE ROMÂNIEI. JURNALISTUL A SIMŢIT CĂ, DEŞI ERAU DEZAMĂGIŢI, PRIETENII LUI ÎNCĂ PRIVEAU SPRE UNIUNEA SOVIETICĂ PENTRU AJUTOR. DE ASEMENEA, A MAI SPUS CĂ, LA SCURT TIMP DUPĂ MĂREŢUL DISCURS AL LUI GORBACIOV DESPRE „GLASNOST" (NEPUBLICAT ÎN ROMÂNIA), COPII ALE DISCURSULUI ERAU VÎNDUTE ÎN TALCIOCUL DIN BUCUREŞTI CU 100 DE LEI (10$) ÎN RUSĂ ŞI 200 DE LEI TRADUSE.

–

TRADUCĂTOR

.....

30. O TRADUCĂTOARE LA UN MOMENT DAT ANGAJATĂ A AMBASADEI A SPUS CĂ A FOST SURPRINSĂ ŞI ÎNGROZITĂ DE ENTUZIASMUL ARĂTAT DE

TINERII INTELECTUALI FAŢĂ DE GORBACIOV. EA SUSŢINEA CĂ SISTEMUL EDUCAŢIONAL ŞI LIPSA MATERIALELOR ISTORICE ADECVATE SÎNT VINOVATE PENTRU FAPTUL CĂ MAJORITATEA TINERILOR ROMÂNI NU AU UN SIMŢ AL ISTORIEI SAU O ÎNŢELEGERE A ROLULUI NEGATIV AL RUSIEI ÎN ROMÂNIA. A SPUS CĂ EI ACUM ÎI CONSIDERĂ PE SOVIETICI ULTIMA SPERANŢĂ DE SALVARE DE LA SITUAŢIA DEZASTRUOASĂ DIN PREZENT.

–

STUDENŢI

.....

31. ÎN TIMP CE UNII STUDENŢI SÎNT SCEPTICI FAŢĂ DE INTENŢIILE LUI GORBACIOV, UN LECTOR STRĂIN DE LA UNIVERSITATEA DIN BUCUREŞTI A RAPORTAT CĂ ALŢII ERAU CHIAR IMPRESIONAŢI. EL A RĂMAS ULUIT CÎND UN STUDENT, CARE NU SE NĂSCUSE CÎND PREŞEDINTELE KENNEDY A FOST ASASINAT, A COMPARAT FAMILIA GORBACIOV CU FAMILIA KENNEDY. EL ÎL VEDEA PE GORBACIOV DREPT UN

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 05733 04 DIN 07 141350Z

LIDER TÎNĂR, DINAMIC, STILAT, CU IDEI ŞI SIMŢEA CĂ ACUM SOVIETICII SÎNT CEI CARE VIN CU IDEI NOI MAI DEGRABĂ DECÎT AMERICANII.

–

SOCIOLOG

.....

32. UN SOCIOLOG CARE DISCUTĂ DE OBICEI DEZVOLTAREA ROMÂNIEI CU OFIŢERII P&C [POLICY AND COMMUNICATIONS OFFICERS], A DESCRIS CE SE ÎNTÎMPLĂ ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ DREPT „FASCINANT" ŞI A SPUS CĂ ABIA AŞTEAPTĂ ACUM SĂ CITEASCĂ „PRAVDA". EL AFIRMĂ CĂ DEZBATERILE DIN UNIUNEA SOVIETICĂ SÎNT MAI INTERESANTE DECÎT ORICE VINE DIN SUA ŞI SIMTE CĂ ACESTE SCHIMBĂRI SÎNT UN EXEMPLU PROVOCATOR PENTRU ROMÂNI.

–

REPREZENTANT AL UNEI EDITURI

.....

33. UN FOST OFICIAL AL MINISTERULUI DE EXTERNE DESTITUIT DIN FUNCŢIE CU CÎŢIVA ANI ÎN URMĂ, ESTE PRUDENT, DAR CRITICĂ UŞOR GUVERNUL. EL A SPUS CĂ „MULŢI ROMÂNI" SPERĂ CA „GLASNOST" SĂ ADUCĂ SCHIMBĂRI POZITIVE AICI, DAR CĂ EL PERSONAL NU VEDE NIMIC BUN ÎN ACEASTA PENTRU ROMÂNIA. CÎND OFIŢERUL A ÎNTREBAT DACĂ NU AR PUTEA SĂ FIE IMPORTANT PESTE CÎŢIVA ANI, EL A SPUS CĂ ROMÂNIA

NU E SINGURA ŢARĂ DIN BLOC CARE ÎŞI PUNE SEMNE SERIOASE DE ÎNTREBARE CU PRIVIRE LA POLITICA SOVIETICĂ ŞI CĂ ŞI ALTE ŢĂRI ÎŞI MENŢIN PROPRIILE POLITICI.

CERCETĂTOR PRINCIPAL, INSTITUTUL PARTIDULUI

.....

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05733 05 DIN 07 141350Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 SS-00 CIAE-00 DODE-00 H-01 MSC-01 NSCE-00 NSAE-00 HA-09 L-03 TRSE-00 PM-10 PA-01 OMB-01 INRE-00 SP-02 SNP-01 C-01 PRS-01 P-02 T-01 /045W
--- 057237 141630Z /43

R 141159Z IUL 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE USIA WASHINGTON, DC 6866
INFO SECRETARUL DE STAT WASHINGTON, DC 7516
POSTURI EUROPA DE EST
AMBASADA AMERICANĂ MOSCOVA POŞTĂ DIPLOMATICĂ

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 05 DIN 07 BUCUREŞTI 05733

USIA

USIA PENTRU EU/PENDERGRAST

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
SUBIECT: GORBACIOV ŞI „GLASNOST"

34. UN CERCETĂTOR PRINCIPAL DE LA INSTITUTUL DE STUDII ISTORICE ŞI SOCIO-POLITICE AL PARTIDULUI A SPUS CĂ REFORMELE LUI GORBACIOV SÎNT DISCUTATE MULT LA INSTITUT ŞI CĂ, ÎN PRIVAT, UNII DINTRE ADMINISTRATORII DE NIVEL ÎNALT DE ACOLO ŞI-AU EXPRIMAT ADMIRAŢIA FAŢĂ DE GORBACIOV.

–

FAMILIE RELIGIOASĂ

.....

35. UN CERCETĂTOR CU CONTACTE BUNE ÎN COMUNITATEA RELIGIOASĂ A SPUS CĂ O FAMILIE PE CARE O CUNOAŞTE „SE ROAGĂ PENTRU GORBACIOV", SPERÎND CĂ EL VA AVEA SUCCES ŞI CĂ MIŞCAREA REFORMATOARE SE VA MUTA ÎN ROMÂNIA. EL A SPUS CĂ EI ÎŞI DAU SEAMA CĂ

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05733 05 DIN 07 141350Z

EXISTĂ O OPOZIŢIE PUTERNICĂ ÎN RUSIA FAŢĂ DE POLITICILE DE LIBERALIZARE ALE LUI GORBACIOV ŞI SÎNT CUMVA SCEPTICI CĂ VA PUTEA SĂ-ŞI ÎNDEPLINEASCĂ ŢELURILE. DE ASEMENEA, A SPECIFICAT ÎN MOD CLAR CĂ ACESTE CONTACTE AR VREA CA REFORMELE SOVIETICE SĂ TREACĂ GRANIŢA, ŞI NU ARMATA SOVIETICĂ.

–

36. DOI PRIETENI VÎRSTNICI AI ACESTUI CERCETĂTOR SÎNT ENTUZIASMAŢI CU PRIVIRE LA INFORMAŢIA CĂ GORBACIOV A INSISTAT CA MAI PUŢIN GAZ [METAN] SOVIETIC SĂ MEARGĂ SPRE INDUSTRIA DIN ROMÂNIA ŞI MAI MULT SPRE LOCUINŢE. NEPOTUL LOR, CARE LUCREAZĂ ÎN DOMENIUL ENERGETIC, SUSŢINE CĂ ECHIPE SOVIETICE DE MONITORIZARE AU AJUNS DE CURÎND ÎN ŢARĂ PENTRU A SE ASIGURA CĂ RESURSELE SOVIETICE SÎNT DISTRIBUITE ECHITABIL. FIE CĂ EXISTĂ SAU NU UN SÎMBURE DE ADEVĂR ÎN ACEASTĂ POVESTE, ESTE UN EXEMPLU AL TIPURILOR DE POVEŞTI PRO-GORBACIOV CARE CIRCULĂ.

–

LIBRAR

.....

37. ACEASTĂ PERSOANĂ CREDE CĂ SITUAŢIA NU POATE RĂMÎNE CUM ESTE ÎN ROMÂNIA PENTRU MULT TIMP ŞI, CÎND VOR APĂREA SCHIMBĂRILE, VOR VENI DINSPRE MOSCOVA. A SPUS CĂ „OAMENII" SPERĂ CĂ NOUTATEA DIN UNIUNEA SOVIETICĂ VA ÎNSEMNA SCHIMBĂRI ÎN ROMÂNIA ŞI A SPUS CĂ SE FORMEAZĂ AŞTEPTĂRI CONSIDERABILE PENTRU SCHIMBARE. LIBRARUL ÎNSUŞI ESTE CINIC ŞI NU SE AŞTEAPTĂ SĂ VADĂ SCHIMBĂRI MAJORE PREA CURÎND.

–

OFIŢER DE PROTOCOL

.....

38. LA SCURT TIMP DUPĂ PLECAREA LUI GORBACIOV, UN TÎNĂR

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 05733 05 DIN 07 141350Z

OFIŢER DE PROTOCOL DE LA MINISTERUL DE EXTERNE S-A GRĂBIT SĂ-L ASIGURE PE OFIŢERUL CARE RAPORTEAZĂ CĂ ROMÂNII „NU AU FĂCUT CONCESII SOVIETICILOR". TOTUŞI, A ADMIS CĂ „GLASNOST" E UN SUBIECT DISCUTAT INTENS PRINTRE OFICIALII ROMÂNI ŞI E O NOUTATE IMPORTANTĂ.

–

ISTORIC

.....

39. UNUL DINTRE ISTORICII DE VÎRF AI ROMÂNIEI ARE PUŢINE SPERANŢE CĂ GORBACIOV POATE REALIZA REFORME SERIOASE, ŢINÎND CONT DE DIFERITELE GRUPURI CE AR FI PE CALE SĂ-ŞI PIARDĂ PUTEREA, PRESTIGIUL ŞI CHIAR SLUJBELE DACĂ EL AR REUŞI. A SPUS CĂ OPOZIŢIA DIN PARTEA ARMATEI, KGB-ULUI, PARTIDULUI ŞI BIROCRAŢIEI AR FI PREA GREU DE DEPĂŞIT, CHIAR DACĂ GORBACIOV ESTE UN REFORMATOR SERIOS, LUCRU DE CARE EL SE ÎNDOIEŞTE.

40. NU VEDE NICI O POSIBILITATE CA PREZENTUL CLIMAT RESTRICTIV DIN ROMÂNIA SĂ SE SCHIMBE ATÎT TIMP CÎT CEAUŞESCU VA FI LA PUTERE. EL A SUBLINIAT CĂ, DUPĂ CUM SUSŢINE GUVERNUL, ROMÂNIA A TRECUT PRINTR-O PERIOADĂ DE LIBERALIZARE ÎNAINTE DE A ALUNECA ÎN STAREA DEPLORABILĂ DIN PREZENT. A SPUS CĂ ÎN ANII 1970 A FOST O PERIOADĂ CÎND GUVERNUL A ELIBERAT PRIZONIERII POLITICI, LE-A PERMIS INTELECTUALILOR ANTEBELICI SĂ-ŞI REIA FOSTELE SLUJBE, A DESCHIS GRANIŢELE PENTRU CĂLĂTORII, A PROMOVAT CONTACTELE CULTURALE CU ALTE ŢĂRI, A PERMIS UN ANUMIT GRAD DE LIBERTATE LITERARĂ ŞI UNELE MICI AFACERI PRIVATE. A ÎNCHEIAT DISCUŢIA SPUNÎND CU TRISTEŢE: „ŞI VEDEŢI CE AVEM ACUM".

–

ACADEMICIAN TÎNĂR

.....

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05733 06 DIN 07 141350Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 SS-00 CIAE-00 DODE-00 H-01 MSC-01 NSCE-00 NSAE-00 HA-09 L-03 TRSE-00 PM-10 PA-01 OMB-01 INRE-00 SP-02 SNP-01 C-01 PRS-01 P-02 T-01 /045W

--- 057412 141630Z /43

R 141159Z IUL 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE USIA WASHINGTON, DC 6867
INFO SECRETARUL DE STAT WASHINGTON, DC 7517
POSTURI EUROPA DE EST
AMBASADA AMERICANĂ MOSCOVA POŞTĂ DIPLOMATICĂ

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 06 DIN 07 BUCUREŞTI 05733

USIA

USIA PENTRU EU/PENDERGRAST

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
SUBIECT: GORBACIOV ŞI „GLASNOST"

41. UN TÎNĂR ACADEMICIAN DE LA ACADEMIA PARTIDULUI ŞI-A EXPRIMAT ÎNDOIALA CĂ GORBACIOV VA AVEA SUCCES ÎN REFORMELE SALE, SPUNÎND CĂ LUI NU-I PLACE „SĂ PARIEZE PE CINEVA CU ATÎT DE MULT ÎNAINTE SĂ O FACĂ CEILALŢI". A DAT EXEMPLU SCHIMBĂRILE RECENTE DIN CHINA PENTRU CEEA CE SE ÎNTÎMPLĂ CÎND UN LIDER COMUNIST ESTE PREA INOVATOR.

–

42. ACESTUI ACADEMICIAN NU I SE PARE CĂ „GLASNOST" AR PUTEA AVEA VREUN EFECT ÎN ROMÂNIA, AFIRMÎND CĂ ROMÂNIA DECLARĂ CĂ DEJA ARE DESCHIDEREA MENŢIONATĂ ÎN DECLARAŢIILE POLITICE SOVIETICE ŞI ASTFEL NU ARE NICI UN MOTIV DE A INIŢIA REFORME. EL A RECUNOSCUT CĂ, DACĂ AR AVEA LOC SCHIMBĂRI REALE

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05733 06 DIN 07 141350Z

ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ, ACESTE MODIFICĂRI AR INFLUENŢA SCHIMBĂRILE DE AICI.

–

43. EL CREDE CĂ ADEVĂRATUL TEST AL „GLASNOST" VA FI MODUL ÎN CARE UNIUNEA SOVIETICĂ TRATEAZĂ ŢĂRILE DIN BLOC, CÎTĂ LIBERTATE LI SE OFERĂ PENTRU A SE DEZVOLTA PE CONT PROPRIU. A SPUS CĂ LE-A

EXPLICAT VIZITATORILOR SOVIETICI OPINIA SA CONFORM CĂREIA SOCIALISMUL ESTE ACUM SIGUR ÎN EUROPA DE EST ŞI CĂ ESTE TIMPUL CA SOVIETICII SĂ SLĂBEASCĂ FRÎIELE. EL A SPUS CĂ RĂSPUNSUL A FOST ÎNTOTDEAUNA CĂ AMENINŢĂRILE LA ADRESA BLOCULUI SÎNT ÎNCĂ PREA SERIOASE ŞI CĂ ATENŢIA SPORITĂ A SOVIETICILOR ESTE ÎNCĂ NECESARĂ.

–

OFICIAL GUVERNAMENTAL

.....

44. UN OFICIAL GUVERNAMENTAL, AL CĂREI SOŢ A LUCRAT ANTERIOR LA MINISTERUL DE EXTERNE, S-A LANSAT ÎNTR-O PLEDOARIE PENTRU CA NOI SĂ „NU CUMVA SĂ-I CREDEM PE RUŞI" ÎNAINTE CA OFIŢERUL CARE RAPORTEAZĂ SĂ POATĂ MĂCAR SĂ-I CEARĂ PĂREREA CU PRIVIRE LA „GLASNOST". EA A SPUS CĂ GORBACIOV ESTE EXACT LA FEL CA ALŢI LIDERI SOVIETICI, DAR CĂ NOI, AMERICANII, SÎNTEM ÎMBROBODIŢI. EA A EXPLICAT CĂ AMERICANII SÎNT „MICI COPII" ÎN POLITICA EXTERNĂ ŞI ŞI-A EXPRIMAT TEAMA CĂ LOBBY-UL EVREIESC, PE CARE EA L-A CARACTERIZAT CA FIIND INTERESAT DOAR SĂ SCOATĂ EVREII DIN UNIUNEA SOVIETICĂ, AR INFLUENŢA POLITICA SUA FAŢĂ DE UNIUNEA SOVIETICĂ ŞI AR AVEA DREPT REZULTAT ÎMBROBODIREA NOASTRĂ DE CĂTRE GORBACIOV. ACEASTĂ DOAMNĂ ESTE VEHEMENT ANTI-GUVERN.

–

CERCETĂTOR PRINCIPAL

.....

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 05733 06 DIN 07 141350Z

45. UN CERCETĂTOR PRINCIPAL DE LA INSTITUTUL PENTRU STUDII PRIVIND EUROPA DE SUD-EST ERA PESIMIST ÎN CEEA CE PRIVEŞTE CAPACITATEA LUI GORBACIOV DE A FACE SCHIMBĂRI MAJORE ŞI NU VEDEA NICI O POSIBILITATE CA „GLASNOST" SĂ SE EXTINDĂ ÎN ROMÂNIA. DE FAPT, EL PREZICE O ÎNCORDARE ÎN CONTINUARE A CONTACTULUI CU STRĂINII ŞI CHIAR MAI PUŢINE CĂLĂTORII PESTE GRANIŢĂ PENTRU ACADEMICIENI.

–

SOCIOLOG II

.....

46. UN SOCIOLOG DE LA INSTITUTUL DE SOCIOLOGIE A SPUS CĂ FENOMENUL GORBACIOV A FOST DISCUTAT FOARTE MULT DE COLEGII EI. DIN CAUZA NATURII MUNCII LOR, TOŢI MEMBRII INSTITUTULUI SÎNT MEMBRI DE PARTID, DAR S-AR PĂREA CĂ, DATORITĂ INTERESULUI ACADEMIC ŞI CONTACTULUI ANTERIOR FRECVENT CU SOCIOLOGI OCCIDENTALI, EI

SÎNT UN GRUP ORIENTAT ÎN MARE SPRE OCCIDENT. CONCLUZIA LOR: NU SE POATE AVEA ÎNCREDERE ÎN GORBACIOV, IAR „GLASNOST" PROBABIL CĂ NU VA ÎNSEMNA MARE LUCRU.

–

JURNALIST II

.....

47. UN SPECIALIST ÎN POLITICĂ EXTERNĂ DE LA „SCÎNTEIA" A REZUMAT REACŢIA SA FAŢĂ DE „GLASNOST" REPETÎND REPLICA PE CARE A DAT-O ÎN IUGOSLAVIA LA ÎNTREBAREA: „CÎT DE MARE ESTE INTERESUL ROMÂNIEI PENTRU «PERESTROIKA»?". RĂSPUNSUL LUI: „CÎT DE MARE ESTE «PERESTROIKA»?". ACEASTĂ PERSOANĂ ESTE UN ATENT SUSŢINĂTOR AL POLITICII GUVERNAMENTALE. CARACTERIZAREA FĂCUTĂ DE EL VIZITEI LUI GORBACIOV: „NE-AM BUCURAT SĂ-L VEDEM VENIND ŞI NE-AM BUCURAT SĂ-L VEDEM PLECÎND".

–

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05733 07 DIN 07 141350Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 SS-00 CIAE-00 DODE-00 H-01 MSC-01 NSCE-00 NSAE-00 HA-09 L-03 TRSE-00 PM-10 PA-01 OMB-01 INRE-00 SP-02 SNP-01 C-01 PRS-01 P-02 T-01 /045W
--- 057525 141630Z /43

R 141159Z IUL 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE USIA WASHINGTON, DC 6868
INFO SECRETARUL DE STAT WASHINGTON, DC 7518
POSTURI EUROPA DE EST
AMBASADA AMERICANĂ MOSCOVA POŞTĂ DIPLOMATICĂ

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 07 DIN 07 BUCUREŞTI 05733

USIA

USIA PENTRU EU/PENDERGRAST

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
SUBIECT: GORBACIOV ŞI „GLASNOST"

JURNALIST III

.....

48. UN ALT SPECIALIST ÎN POLITICĂ EXTERNĂ, DE ACEASTĂ DATĂ DE LA „ROMÂNIA LIBERĂ", A SPUS CĂ „VORBELE LUI GORBACIOV AU FOST FRUMOASE", DAR CĂ A FOST PUŢINĂ ACTIVITATE IMPORTANTĂ. A SUGERAT CĂ ROMÂNII, CARE AU MAI VĂZUT SOVIETICI CARE VORBEAU DESPRE REFORMĂ FĂRĂ SĂ SE ÎNTÎMPLE NIMIC, ERAU MAI PUŢIN CREDULI DECÎT AMERICANII FAŢĂ DE AFIRMAŢIILE SOVIETICILOR CU PRIVIRE LA „GLASNOST". EL A ADĂUGAT CĂ MODIFICĂRILE ECONOMICE SUGERATE DE GORBACIOV NU SÎNT NEAPĂRAT CALEA CĂTRE O ECONOMIE MAI PUTERNICĂ, AFIRMÎND CĂ ATÎT IUGOSLAVII, CÎT ŞI UNGURII AU ALES CĂI DIFERITE ŞI AMBELE ŢĂRI SE CONFRUNTĂ ACUM CU DIFICULTĂŢI MAJORE.

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05733 07 DIN 07 141 350Z

49. COMENTARIU: POSTUL CREDE CĂ, DACĂ GORBACIOV VORBEŞTE SERIOS DESPRE MARILE REFORME ŞI POATE SĂ LE PUNĂ ÎN APLICARE, „GLASNOST" VA AVEA O INFLUENŢĂ MAJORĂ ÎN ROMÂNIA, DAR UNA CU CARE PUTEM CONVIEŢUI. PENTRU SCOPURILE NOASTRE PROGRAMATICE, UN „GLASNOST" REAL AR FI UN PLUS. DIN PUNCT DE VEDERE ISTORIC, ROMÂNII AU SIMŢIT CĂ APARŢIN MAI DEGRABĂ LUMII VESTICE DECÎT CELEI DIN EST, IAR O SOCIETATE ROMÂNEASCĂ MAI DESCHISĂ AR MĂRI SEMNIFICATIV OPORTUNITĂŢILE PENTRU NOI, INDIFERENT CINE INIŢIAZĂ DESCHIDEREA.

50. TOTUŞI, NU SÎNTEM ATÎT DE OPTIMIŞTI ÎN PRIVINŢA PERSPECTIVELOR DACĂ „GLASNOST" SE DOVEDEŞTE A FI O PĂCĂLEALĂ SAU DACĂ, DUPĂ CUM A AFIRMAT JURNALISTUL I, „NU MAI POATE CONTINUA AŞA". DACĂ ORICARE DINTRE ACESTE VARIANTE AR FI ADEVĂRATĂ, NE TEMEM CĂ MODIFICĂRI RELATIV MINORE DIN UNIUNEA SOVIETICĂ ÎNSOŢITE DE MULTĂ VÎLVĂ AR PUTEA ÎMBUNĂTĂŢI CONSIDERABIL IMAGINEA URSS DREPT MODEL PENTRU ROMÂNIA, FĂRĂ SĂ EXISTE O RELAXARE CORESPUNZĂTOARE A CONTROLULUI, CARE SĂ PERMITĂ UN CONTACT MAI INTENS CU OCCIDENTUL.

51. NU POT FI IGNORATE SUSPICIUNILE TRADIŢIONALE ALE ROMÂNILOR PRIVIND RUSIA, NICI DORINŢA LOR DE INDEPENDENŢĂ. TOTUŞI, CELE DOUĂ ŢĂRI DEJA SE APROPIE TOT MAI MULT DIN PUNCT DE VEDERE ECONOMIC. DACĂ GORBACIOV POATE PRETINDE UN PROGRES REZONABIL CĂTRE O ECONOMIE MAI BINE ORGANIZATĂ ŞI O SOCIETATE MAI DESCHISĂ [illegible] VA EXISTA O OPOZITIE MAI MICĂ FAŢĂ DE

LEGĂTURILE POLITICE MAI STRÎNSE CU UNIUNEA SOVIETICĂ DUPĂ CE CEAUŞESCU VA PĂRĂSI SCENA. STROVAS

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485662 Data: 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 06087 01 DIN 02 271418Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 H-01 NSAE-00 SSO-00 HA-09 VO-06 INRE-00 CA-02 SCSC-04 /033 W
--- 051543 271428Z/44
O 270953Z IUL 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC, IMEDIAT 7775
INFO CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN
AMBASADA AMERICANĂ VIENA
AMBASADA AMERICANĂ LONDRA

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 01 DIN 02 BUCUREŞTI 06087

VIENA PENTRU USDEL CSCE; MÜNCHEN PENTRU BECKER

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PHUM, RO, US
SUBIECT: BOTEZ OBŢINE VIZA; PUIU SPITALIZAT?

REF: A) BUCUREŞTI 5708; B) BUCUREŞTI 5458; C) BUCUREŞTI 5090; D) BUCUREŞTI 5036; E) BUCUREŞTI 4816

1. CONFIDENŢIAL - ÎNTREGUL TEXT.

2. REZUMAT: AMBASADA I-A ELIBERAT VIZA J PE 27 IULIE MATEMATICIANULUI ROMAN DISIDENT MIHAI BOTEZ, CARE VA ÎNCEPE LUNA VIITOARE O BURSĂ DE CERCETARE LA WILSON CENTER. BOTEZ SPUNE CĂ INTENŢIONEAZĂ SĂ PLECE ÎN JUR DE 20 AUGUST CĂTRE OCCIDENT ŞI SE VA ÎNTOARCE ÎN

ROMÂNIA PENTRU A MENŢINE TRADIŢIA DISIDENŢEI DIN INTERIOR. BOTEZ A FOST HĂRŢUIT DE SECURITATE ÎN TIMP CE ÎNCERCA SĂ INTRE ÎN CONSULAT (ÎMPREUNĂ CU OFIŢERUL POLITIC); A PLECAT FĂRĂ INCIDENTE, DIN NOU ÎN COMPANIA OFIŢERULUI POLITIC. (INTENŢIONĂM SĂ PUNEM PROBLEMA ACCESULUI FAŢĂ DE AUTORITĂŢILE ROMÂNE). BOTEZ A SPUS CĂ I S-A ZIS INDIRECT CĂ POLITICIANUL ROMÂN DISIDENT ION PUIU A FOST

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 06087 01 DIN 02 271418Z

SPITALIZAT LA SCURT TIMP DUPĂ ARESTAREA SA, PENTRU LEZIUNI PROVOCATE ÎN TIMPUL ÎNCARCERĂRII SALE. SFÎRŞIT REZUMAT.

–

3. AMBASADA I-A ELIBERAT VIZA J PE 27 IULIE MATEMATICIANULUI ROMÂN DISIDENT MIHAI BOTEZ. BOTEZ SE AŞTEAPTĂ SĂ PLECE DIN ROMÂNIA ÎN JUR DE 20 AUGUST, PENTRU A-ŞI ÎNCEPE BURSA DE CERCETARE DE LA WILSON CENTER. EL A SPUS CĂ AŞTEAPTĂ CA SOŢIA LUI SĂ SE ÎNTOARCĂ (1-2 AUGUST) ŞI SĂ PRIMEASCĂ APROBARE DIN PARTEA CENTRULUI DE CALCUL DE LA TULCEA ÎNAINTE SĂ PLECE. A SPUS CĂ INTENŢIONEAZĂ SĂ SE ÎNTOARCĂ ÎN ROMÂNIA DUPĂ ÎNCHEIEREA BURSEI DE CERCETARE.

–

4. BOTEZ S-A ÎNTÎLNIT CU OFIŢERUL POLITIC ACASĂ LA CEL DIN URMĂ ÎN CURSUL DIMINEŢII DE 27 IULIE, PENTRU A DISCUTA DESPRE SITUAŢIA LUI ACTUALĂ. BOTEZ I-A ARĂTAT OFIŢERULUI POLITIC NOUL LUI PAŞAPORT, A PRECIZAT CĂ NU AR PUTEA SĂ RĂMÎNĂ FĂRĂ EL MULT TIMP ŞI A ÎNTREBAT CE AR TREBUI SĂ FACĂ PENTRU A OBŢINE VIZA. OFIŢERUL POLITIC A RĂSPUNS CĂ DOCUMENTELE PENTRU VIZĂ ERAU ÎN ORDINE ŞI S-A OFERIT SĂ-L ÎNSOŢEASCĂ PE BOTEZ LA CONSULAT, ASTFEL ÎNCÎT VIZA SĂ FIE ELIBERATĂ IMEDIAT.

–

ÎN MOMENTUL SOSIRII LA CONSULAT, BOTEZ A FOST HĂRŢUIT DE UN OFIŢER DE SECURITATE ÎN UNIFORMĂ, CARE A VRUT SĂ ŞTIE DACĂ AVEA O INVITAŢIE PENTRU A INTRA ÎN CONSULAT. OFIŢERUL POLITIC A REPETAT DE DOUĂ ORI CĂ BOTEZ INTRĂ PE BAZA INVITAŢIEI LUI PERSONALE. DUPĂ O ALTĂ SOLICITARE AGRESIVĂ DIN PARTEA OFIŢERULUI DE SECURITATE DE A VEDEA O INVITAŢIE (CU UN RĂSPUNS SIMILAR DIN PARTEA OFIŢERULUI POLITIC), AGENTUL DE SECURITATE OBIŞNUIT CARE SE OCUPĂ DE PAZA CONSULATULUI A PRELUAT CAZUL. CEL DE-AL DOILEA A CERUT SĂ EXAMINEZE UN PLIC DEŢINUT DE BOTEZ (CARE CONŢINEA REVISTE AMERICANE OFERITE DE OFIŢERUL POLITIC), I-A LUAT PAŞAPORTUL ÎN GHERETA DE PAZĂ, APARENT PENTRU A VERIFICA DIN NOU O LISTĂ, APOI I-A SPUS LUI BOTEZ SĂ INTRE ÎN

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 06087 01 DIN 02 271418Z
CONSULAT.

–

6. OFIŢERUL POLITIC L-A ÎNSOŢIT PE BOTEZ CÎND A PLECAT DE LA CONSULAT, DUPĂ ELIBERAREA VIZEI, ŞI S-A PLIMBAT CU MATEMATICIANUL ROMÂN TIMP DE APROAPE JUMĂTATE DE ORĂ. BOTEZ NU A PĂRUT SĂ FIE URMĂRIT ÎN ACEASTĂ PERIOADĂ.

–

7. BOTEZ A SPUS CĂ AR AŞTEPTA PÎNĂ ÎN JUR DE 20 AUGUST PENTRU A PLECA DIN ROMÂNIA, RESPECTÎND ASTFEL ÎNŢELEGEREA FĂCUTĂ CU AUTORITĂŢILE DE LA PAŞAPOARTE CONFORM CĂREIA VA AŞTEPTA ÎNTOARCEREA SOŢIEI SALE DIN ZIMBABWE ŞI VA OBŢINE PERMISIUNEA NOILOR SĂI ŞEFI ÎNAINTE DE A PLECA. EL A SPUS CĂ CEI DIN URMĂ ÎL VOR PRESA PROBABIL SĂ DEMISIONEZE ÎNAINTE SĂ PLECE, DAR CĂ EL NU INTENŢIONA SĂ FACĂ ASTA. BOTEZ S-A ÎNTORS LA BUCUREŞTI ÎN FIECARE WEEKEND DIN MOMENTUL TRANSFERULUI SĂU LA TULCEA, DAR FĂRĂ O PERMISIUNE OFICIALĂ; A CERUT PERMISIUNE PENTRU PRIMA DATĂ PENTRU WEEKENDUL 25-26 IULIE, CARE A FOST REFUZATĂ SUB PRETEXTUL VIZITEI VIITOARE A LUI CEAUŞESCU. ÎN SCHIMB, A PRIMIT PERMISIUNEA SĂ MEARGĂ DOUĂ ZILE LA CONSTANŢA; S-A ÎNTORS LA BUCUREŞTI TÎRZIU, ÎN SEARA ZILEI DE DUMINICĂ, 26 IULIE, ŞI URMA SĂ PLECE LA TULCEA ÎN DUPĂ-AMIAZA ZILEI DE 27 IULIE.

–

8. BOTEZ A SPUS CĂ NU INTENŢIONA SĂ RĂMÎNĂ ÎN OCCIDENT DUPĂ ÎNCHEIEREA BURSEI LUI DE CERCETARE DE LA CENTRUL WILSON. A EXPLICAT CĂ MULŢI ROMÂNI EXILAŢI AR PUTEA SĂ POVESTEASCĂ DESPRE CONDIŢIILE DE AICI; TOTUŞI, NU ERA NIMENI CARE SĂ-L ÎNLOCUIASCĂ DREPT CRITIC DIN INTERIOR, DACĂ AR ALEGE SĂ PLECE. „SÎNT MII CA MINE ÎN POLONIA", A CONCLUZIONAT EL, „DAR NICI UNUL, CEL PUŢIN OFICIAL,

CONFIDENŢIAL

NNNN

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 06087 02 DIN 02 271419Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 H-01 NSAE-00 SSO-00 HA-09
VO -06 INRE-00 CA-02 SCSC-04 /033 W

--- 051553 271428Z/44
O 270953Z IUL 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC, IMEDIAT 7776
INFO CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN
AMBASADA AMERICANĂ VIENA
AMBASADA AMERICANĂ LONDRA

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 01 DIN 02 BUCUREŞTI 06087

VIENA PENTRU USDEL CSCE; MÜNCHEN PENTRU BECKER

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PHUM, RO, US
SUBIECT: BOTEZ OBŢINE VIZA; PUIU SPITALIZAT?

AICI". EL A SPUS CĂ A FOST IMPRESIONAT DE NUMEROASELE APELURI ŞI SCRISORI PE CARE LE-A PRIMIT DUPĂ TRANSFERUL LUI LA TULCEA, DESEORI DE LA OAMENI PE CARE NU-I CUNOŞTEA, FIIND SPRIJINIT ÎN DECIZIA LUI DE A RĂMÎNE ÎN ROMÂNIA CA UN CRITIC DIN INTERIOR ÎN LOC SĂ EMIGREZE.

9. DE ASEMENEA, BOTEZ A SPUS CĂ AUZISE INDIRECT CĂ POLITICIANUL ROMÂN DISIDENT ION PUIU, CARE A FOST ARESTAT ÎNAINTE DE 20 MAI ŞI ELIBERAT LA JUMĂTATEA LUI IUNIE, A FOST SPITALIZAT PENTRU LEZIUNI SUFERITE ÎN TIMPUL ÎNCARCERĂRII. BOTEZ A SPUS CĂ SE PARE CĂ PUIU A FOST BĂTUT FOARTE TARE ÎN TIMPUL ÎNCARCERĂRII SALE. A ADĂUGAT CĂ NU ŞTIE DACĂ PUIU A RĂMAS ÎN SPITAL.

10. MÜNCHEN I-AR PUTEA TRANSMITE CONŢINUTUL PARAGRAFELOR 3 ŞI 9 LUI VLAD GEORGESCU DE LA RADIO EUROPA LIBERĂ.
KIRK

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 06087 02 DIN 02 271419Z

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT PARŢIAL B6

DEBLOCAT
AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485671
Data: 25/02/2014

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 01 BUCUREŞTI 06827 201349Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 ADS-00 ONY-00 /000W
--- 016410 201350Z/38
P 201341Z AUG 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 8246

UZ OFICIAL LIMITAT BUCUREŞTI 06827

NUMAI PENTRU EUR/EEY, WENICK DE LA AMBASADOR

E.O. 12356: N/A
TAGS: AMGT
SUBIECT: OFICIAL-INFORMAL (B-117)

1. (LOU) MIHAI BOTEZ: MARIANA BOTEZ L-A SUNAT PE NUEL ACASĂ NOAPTEA TRECUTĂ, PENTRU A-I SPUNE CĂ MIHAI A OBŢINUT APROBAREA DE LA TULCEA SĂ CĂLĂTOREASCĂ ÎN SUA PENTRU BURSA WOODROW WILSON DUPĂ, REPET, DUPĂ 1 SEPTEMBRIE. DIN SCURTA CONVERSAŢIE CU MARIANA REIESE CĂ ACEASTĂ PERIOADĂ PARE DE NEMODIFICAT, DAR NUEL ÎNCEARCĂ SĂ IA LEGĂTURA PRIN TELEFON CU MIHAI. DACĂ NU REUŞEŞTE, BOTEZ SE VA ÎNTOARCE ÎN BUCUREŞTI VINERI NOAPTEA ŞI PUTEM VORBI CU EL ATUNCI. PUTEŢI SĂ NE COMUNICAŢI DACĂ SOSIREA DUPĂ 1 SEPTEMBRIE AR CAUZA PROBLEME INSURMONTABILE?

2. (LOU) YOUR O-I 110. AVEM UN DOSAR PENTRU SECRET [NUME SECRETIZAT], CARE A ÎNCERCAT SĂ OBŢINĂ DOCUMENTE CE ATESTĂ PREGĂTIREA LUI MEDICALĂ ÎN ROMÂNIA. REGISTRELE NOASTRE NU INDICĂ DACĂ A MAI FOST TRIMISĂ O SCRISOARE, DAR NOI AM TRIMIS SCRISORI CĂTRE SECRET NUM E SECRETIZAT] ŞI CĂTRE BOARD OF MEDICAL QUALITY ASSURANCE PE 12 AUGUST. DOVEZILE PRIVIND STUDIILE MEDICALE AU FOST MEREU O PROBLEMĂ AICI, ÎNTRUCÎT ROMÂNII REFUZĂ SĂ AUTENTIFICE DOCUMENTELE DE STUDII, SPUNÎND CĂ NU POT SEMNA DOCUMENTE STRĂINE. TOTUŞI, EI

UZ OFICIAL LIMITAT

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 02 BUCUREŞTI 06827 201349Z

AU ÎNCEPUT RECENT SĂ AUTENTIFICE TRADUCERI ÎN LIMBA ROMÂNĂ A FORMULARULUI NOSTRU ŞI NOI DEPUNEM DIN NOU CERERI ÎN LIMBA ROMÂNĂ. O NOTĂ A FOST TRIMISĂ PE 21 IULIE, ÎN CARE CEREAM CERTIFICAREA DOCUMENTELOR LUI SECRET [NUME SECRETIZAT], DAR NE AŞTEPTĂM SĂ DUREZE PATRU LUNI PÎNĂ PRIMIM RĂSPUNS DE LA GUVERNUL ROMÂNIEI. KIRK

UZ OFICIAL LIMITAT

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485643 Data: 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 06469 101835Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 NSAE-00 HA-09 INRE-00 /020W
--- 146514 101848Z/44
P 101248Z AUG 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC, PRIORITATE 8031
INFO CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN
AMBASADA AMERICANĂ VIENA
AMBASADA AMERICANĂ LONDRA

CONFIDENŢIAL BUCUREŞTI 06469

VIENA PENTRU USDEL CSCE; MÜNCHEN PENTRU BECKER

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PHUM, RO, US
SUBIECT: ACTUALIZARE REFERITOR LA MIHAI BOTEZ

REF: A) BUCUREŞTI 6087; B) BUCUREŞTI 5708

1. CONFIDENŢIAL – ÎNTREGUL TEXT.

–

2. OFIŢERII AMBASADEI S-AU ÎNTÎLNIT PE 9 AUGUST CU MATEMATICIANUL ROMÂN MIHAI BOTEZ, CARE SE ÎNTORSESE LA BUCUREŞTI DE LA TULCEA, PENTRU WEEKEND. BOTEZ A SPUS CĂ PLĂNUIEŞTE SĂ PLECE SPRE SUA PE SAU ÎN JUR DE 24 AUGUST, PENTRU A-ŞI ÎNCEPE BURSA DE CERCETARE DE LA CENTRUL WILSON. SOŢIA LUI S-A ÎNTORS DIN CĂLĂTORIILE EI DE PESTE OCEAN, ELIMINÎND ASTFEL UNA DINTRE CERERILE INFORMALE PENTRU PLECAREA LUI, STABILITE DE ROMÂNI (REF. B); TOTUŞI, ÎNCĂ AŞTEAPTĂ APROBAREA DIN PARTEA AUTORITĂŢILOR DE LA TULCEA PENTRU CONCEDIUL DE TREI LUNI.

–

3. BOTEZ A SPUS CĂ EL CERUSE CONCEDIU DE LA CENTRUL DE CALCUL PE 27 IULIE, CÎND AMBASADA I-A ELIBERAT
CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 06469 101835Z

VIZA PENTRU SUA. PRIMISE UN RĂSPUNS INIŢIAL PRIN CARE I SE RESPINGEA CEREREA. ÎN SCHIMB, EL A SPUS CĂ NU CREDE CĂ BUCUREŞTIUL I-AR FI ELIBERAT PAŞAPORTUL, GÎNDINDU-SE CĂ TULCEA ÎI VA OPRI CĂLĂTORIA. CHESTIUNEA A FOST PASATĂ LA UN NIVEL MAI ÎNALT, IAR BOTEZ AŞTEAPTĂ ALT RĂSPUNS. A SPUS CĂ AR PUTEA AŞTEPTA APROXIMATIV 10 ZILE PENTRU APROBARE, ÎNAINTE SĂ TREBUIASCĂ SĂ PLECE DIN ŢARĂ FĂRĂ EA; A SUGERAT CĂ AR PUTEA SĂ LASE O SCRISOARE PRIN CARE SĂ LE EXPLICE ŞEFILOR LUI ABSENŢA SA, DACĂ PLEACĂ FĂRĂ APROBARE.

–

4. OFIŢERII CONSULARI AU PRECIZAT CĂ CENTRUL WILSON ÎL VREA PE BOTEZ ACOLO CÎT MAI CURÎND POSIBIL, CĂCI BURSA LUI DE CERCETARE POATE FI GARANTATĂ NUMAI PÎNĂ LA 1 SEPTEMBRIE. BOTEZ A RĂSPUNS CĂ E CONŞTIENT DE TERMENII BURSEI DE CERCETARE, DAR CĂ OBŢINUSE PERMISIUNEA OFICIALĂ DE A ÎNCEPE BURSA DE LA 1 SEPTEMBRIE. A ADĂUGAT CĂ VOIA PERMISIUNEA SĂ PLECE DE LA TULCEA, DEŞI CĂLĂTORIA ÎI FUSESE APROBATĂ LA BUCUREŞTI, DEOARECE SE TEMEA CĂ, „DACĂ VOR, MĂ POT OPRI LA AEROPORT" ÎN CAZUL ÎN CARE GUVERNUL CONSIDERA CĂ EL NU-ŞI RESPECTASE PARTEA DE ÎNŢELEGERE. DEŞI BOTEZ A SUGERAT CĂ ACEASTĂ CONDIŢIE PRIVIND PERMISIUNEA A RĂMAS INFORMALĂ, EL ÎNCĂ SE SIMTE OBLIGAT DE ACEASTA. KIRK
CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485642
Data: 25/02/2014

UZ OFICIAL LIMITAT
DEBLOCAT

PAGINA 01 BUCUREŞTI 07188 031337Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 INR-10 CIAE-00 NSAE-00 HA-09 INRE-00 BIB-01 /021 W
--- 101004 031347Z/40
P 031333Z SEP 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 8469
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN PRIORITATE
INFO AMBASADA AMERICANĂ PARIS

UZ OFICIAL LIMITAT BUCUREŞTI 07188
MÜNCHEN PENTRU TOD BECKER/PASS RFE; DEPARTAMENT PENTRU EUR DAS SIMONS

E.O. 12356: N/A
TAGS: PHUM SCUL RO OTRA (BOTEZ, DR. MIHAIL-HOREA)
SUBIECT: CĂLĂTORIA DR. MIHAI BOTEZ

REF: BUCUREŞTI 6469 ŞI ANTERIOARA

1. MATEMATICIANUL ROMÂN MIHAI BOTEZ A CONFIRMAT REZERVAREA PENTRU PLECAREA DIN BUCUREŞTI, VINERI, 4 SEPTEMBRIE, CU AIR FRANCE, CĂTRE PARIS, AJUNGÎND ACOLO LA 17:10. OFIŢERUL CONSULAR FRANCEZ VA FI LA AEROPORT LA PLECARE, CA MĂSURĂ DE SIGURANŢĂ SUPLIMENTARĂ ÎMPOTRIVA ORICĂROR PROBLEME DE ULTIM MOMENT.

2. BOTEZ PLĂNUIEŞTE SĂ PETREACĂ O SĂPTĂMÎNĂ LA PARIS, ÎNTÎLNINDU-SE CU EDITORII ŞI PRIETENII LUI. VA STA LA MIHNEA BERINDEI (FĂRĂ DATE SUPLIMENTARE) [NFI – *NO FURTHER INFORMATION*], UN PRIETEN COMUN CU VLAD GEORGESCU DE LA RADIO EUROPA LIBERĂ. BOTEZ ÎL VA SUNA PE GEORGESCU DUPĂ CE AJUNGE LA PARIS ŞI ABIA AŞTEAPTĂ SĂ SE ÎNTÎLNEASCĂ.

3. BOTEZ PĂSTREAZĂ BILETUL DE LA CLASA ECONOMIC PENTRU CĂLĂTORIA LUI BUCUREŞTI-WASHINGTON-BUCUREŞTI, DAR NU (REPET, NU) AM FĂCUT O REZERVARE MAI DEPARTE DE PARIS. BOTEZ SPUNE

UZ OFICIAL LIMITAT

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 02 BUCUREŞTI 07188 031337Z

CĂ PLĂNUIEŞTE SĂ PLECE DIN PARIS ASTFEL ÎNCÎT SĂ AJUNGĂ LA WASHINGTON LUNI, 14 SEPTEMBRIE, ÎN TIMPUL ORELOR DE LUCRU; ÎNAINTE DE PLECARE ÎI VA SUNA PE PRIETENII DIN WASHINGTON PENTRU A-I ANUNŢA ORA EXACTĂ A SOSIRII ŞI NUMĂRUL ZBORULUI. KIRK

UZ OFICIAL LIMITAT

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485646
Data: 25/02/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 BUCUREŞTI 10235 151443Z
ACŢIUNE EUR-00

INFO LOG-00 COPY-01 ADS-00 SS-00 H-01 MSC-01 SSO-00 HA-09 L-03 PA-01 CA-02 USIE-00 SP-02 C-01 PRS-01 P-02 /024W
--- 205500 151453Z/45
O 151416Z DEC 87
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC, IMEDIAT 0586
INFO AMBASADA AMERICANĂ LONDRA
CONSULATUL AMERICAN MÜNCHEN
AMBASADA AMERICANĂ PARIS
AMBASADA AMERICANĂ VIENA

CONFIDENŢIAL BUCUREŞTI 10235

MÜNCHEN PENTRU REL

VIENA PENTRU DELEGAŢIA CSCE

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: PHUM, RO

SUBIECT: POSIBILA ARESTARE A UNUI INTELECTUAL ROMÂN

1. CONFIDENŢIAL – ÎNTREGUL TEXT.

–

2. REZUMAT: FLUXUL DE ŞTIRI OCCIDENTALE, MONITORIZAT ÎN ROMÂNIA, RAPORTEAZĂ ARESTAREA MAI MULTOR DISIDENŢI, INCLUSIV RADU FILIPESCU ŞI DOINA CORNEA ŞI FIUL EI. DE ASEMENEA, EXISTĂ RAPOARTE CĂ MARIANA CELAC-BOTEZ, SOŢIA LUI MIHAI BOTEZ, AR PUTEA FI DE ASEMENEA ÎNCHISĂ SAU CEL PUŢIN ÎN AREST LA DOMICILIU. TENTATIVELE AMBASADEI DE A O CONTACTA PE CELAC-BOTEZ NU AU AVUT SUCCES, FIINDCĂ APARTAMENTUL EI ESTE FOARTE BINE PĂZIT. ACŢIUNILE AUTORITĂŢILOR PAR SĂ AIBĂ LEGĂTURĂ CU O EMISIUNE TV FRANCEZĂ DESPRE ROMÂNIA, DIN 10 DECEMBRIE, ÎN CARE CEI PATRU AU VORBIT DESPRE DREPTURILE OMULUI ÎN ROMÂNIA. SFÎRŞIT REZUMAT.

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 BUCUREŞTI 10235 151443Z

3. POSTURILE DE RADIO OCCIDENTALE CARE EMIT ÎN ROMÂNIA RAPORTEAZĂ CĂ AUTORITĂŢILE AU ARESTAT CÎTEVA PERSOANE CUNOSCUTE PENTRU OPZIŢIA LOR FAŢĂ DE PREZENTUL REGIM. DOINA CORNEA, CARE A VORBIT DESPRE ÎNCĂLCAREA DREPTURILOR OMULUI ÎN TRANSILVANIA, FIUL LUI CORNEA ŞI RADU FILIPESCU, CARE A FOST ÎNCHIS ÎN 1982-1984 PENTRU DISTRIBUIREA UNOR BROŞURI ANTI-REGIM, SÎNT ÎN PREZENT ÎN DETENŢIE. MARIANA CELAC-BOTEZ, SOŢIA CUNOSCUTULUI DISIDENT MIHAI BOTEZ, SE PRESUPUNE CĂ ESTE DE ASEMENEA ARESTATĂ SAU CEL PUŢIN ÎN AREST LA DOMICILIU.

–

4. OFIŢERII POLITICI AU ÎNCERCAT SĂ VIZITEZE APARTAMENTUL LUI CELAC-BOTEZ ÎN SEARA DE 14 DECEMBRIE. ACCESUL ÎN BLOC ERA BLOCAT DE MILIŢIENI ÎN UNIFORMĂ, CARE AU SPUS CĂ „NICI UNUI STRĂIN NU I SE PERMITE SĂ INTRE ÎN CLĂDIRE". ÎNCERCĂRILE DE A SUNA LA CELAC-BOTEZ NU AU AVUT SUCCES.

–

5. CONTEXT: CORNEA, FILIPESCU ŞI CELAC-BOTEZ AU FOST INTERVIEVAŢI PENTRU O EMISIUNE TV FRANCEZĂ DESPRE ROMÂNIA, DIFUZATĂ JOI, 10 DECEMBRIE. INTERVIURILE AU FOST FILMATE ÎN ROMÂNIA LA SFÎRŞITUL LUI OCTOMBRIE, ÎNAINTE DE REVOLTA DE LA BRAŞOV. TOTUŞI, AMBASADA FRANCEZĂ RAPORTEAZĂ CĂ CEL PUŢIN DNA CORNEA ŞI-A EXPRIMAT SOLIDARITATEA CU ORICE PROTESTE MUNCITOREŞTI (APARENT REFERINDU-SE LA IZBUCNIRI IZOLATE DIN IARNA TRECUTĂ). RADIO EUROPA LIBERĂ A RAPORTAT PE 15 DECEMBRIE CĂ GUVERNUL FRANCEZ INTENŢIONEAZĂ

SĂ PROTESTEZE FAŢĂ DE APARENTA DETENŢIE A INDIVIZILOR PENTRU CEEA CE PARE SĂ FIE O PEDEAPSĂ PENTRU AFIRMAŢIILE LOR DIN EMISIUNEA DE PE 10 DECEMBRIE.

–

6. AMBASADA ÎNCEARCĂ PRIN MAI MULTE MIJLOACE
CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 BUCUREŞTI 10235 151443Z

SĂ-I CONTACTEZE PE VECINII LUI CELAC-BOTEZ CARE LOCUIESC ÎN ACEEAŞI CLĂDIRE, DACĂ NU CHIAR PE CELAC-BOTEZ ÎNSĂŞI. DEPARTAMENTUL AR PUTEA DORI SĂ-L CONTACTEZE PE MIHAI BOTEZ ŞI SĂ-L ASIGURE CĂ NOI VOM CONTINUA SĂ ÎNCERCĂM SĂ DĂM DE MARIANA.
CLARKE

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485660
Data: 13/06/2014

CONFIDENŢIAL

PAGINA 01 STAT 389022
ORIGINE EUR-00

INFO LOG-00 ADS-00 ONY-00 /000 R

REDACTAT DE: EUR/EEY: PSCHLAMM (1267C)
APROBAT DE: EUR/EEY: MWENICK
EUR/EEY: JSEYMOUR
DISTRIBUIRE DORITĂ
NUMAI EUR/EEY; NUMAI TREI EXEMPLARE
--- 253066 160834Z/38
P 160725Z DEC 87
DE LA SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC
CĂTRE AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI PRIORITATE

CONFIDENŢIAL STAT 389022

PENTRU CLARKE DE LA WENICK

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: AMGT
SUBIECT: OFICIAL-INFORMAL NR. 180

1. (C) VIZITĂ CAPUL-ALB [ÎN LIMBA ROMÂNĂ ÎN ORIGINALUL ÎN LIMBA ENGLEZĂ]. ESTE LUATĂ ÎN CONSIDERARE O CĂLĂTORIE ÎN EUROPA DE EST ÎN PRIMELE DOUĂ SĂPTĂMÎNI ALE LUI FEBRUARIE. ITINERARUL NU ESTE ÎNCĂ HOTĂRÎT, DAR AM FOST RUGAŢI SĂ DISCUTĂM CU VOI DACĂ SÎNT EVENIMENTE PROGRAMATE ÎN ROMÂNIA ÎN TIMPUL PRIMEI JUMĂTĂŢI DIN FEBRUARIE CARE AR EXCLUDE O VIZITĂ A CAPULUI-ALB ÎN ACEL MOMENT. AVEM NEVOIE DE RĂSPUNSUL VOSTRU PÎNĂ LA SFÎRŞITUL ZILEI LUCRĂTOARE 17/12.

2. (LOU) PENTRU CHARGÉ DE LA MARTIN WENICK. PERSONAL EEY. SITUAŢIA MEA S-A CLARIFICAT ACUM ŞI VOI PLECA PE 15 IANUARIE DE LA EEY SPRE INR, UNDE VOI FI PE UN POST TEMPORAR, PRELUÎND RESPONSABILITĂŢILE PE CARE TREBUIA SĂ LE AM INIŢIAL, DAR NU ŞI FUNCŢIA, PÎNĂ LA O DATĂ ULTERIOARĂ, CÎND REORGANIZAREA INR - SAU REORGANIZAREA DEPARTAMENTELOR - SE FINALIZEAZĂ. BOB
CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 STATE 389022

PERITO VA FI DIRECTOR PÎNĂ ÎN VARĂ, CÎND TIM DEAL, ÎN PREZENT ADJUNCTUL ŞEFULUI MISIUNII DIPLOMATICE LA OECD PARIS, PREIA POZIŢIA DE DIRECTOR EEY. TIM E PROGRAMAT SĂ DEŢINĂ FUNCŢIA PÎNĂ PE 11 DECEMBRIE.

3. (C) DEMERS CĂTRE GUVERNUL ROMÂNIEI. CHARLIE THOMAS I-A CERUT LUI STOICHICI SĂ VINĂ ÎN DUPĂ-AMIAZA ZILEI DE 17/12, MOMENT ÎN CARE VA PRELUA AFACEREA CSCE. DE ASEMENEA, PLĂNUIM SĂ PROFITĂM DE OCAZIE PENTRU A PUNE PROBLEMA MARII SINAGOGI/MUZEU EVREIESC, ARESTAREA LUI PRODAN ŞI A CELOR CARE AU PARTICIPAT LA EMISIUNEA FRANCEZĂ.

4. (C) CONTINUARE. NUEL A VORBIT CU MIHAI BOTEZ, CARE A SPUS CĂ MARIANA ERA BINE, DAR CĂ NU I SE PERMITEA SĂ IA LEGĂTURA CU OAMENI DIN EXTERIOR, ÎN SPECIAL CU PRESA. ÎNŢELEGEM CĂ MIHAI A OBŢINUT INFORMAŢIA DE LA VLAD GEORGESCU, CARE A VORBIT CU O RUDĂ A LUI BOTEZ DIN BUCUREŞTI.

5. (C) FUNDERBURK. AM AUZIT CĂ FUNDERBURK A PROGRAMAT O CONFERINŢĂ DE PRESĂ PENTRU 17/12, PENTRU A-ŞI PROMOVA NOUA CARTE. WHITEHEAD

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT PARŢIAL B6

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485700
Data: 25/02/2014

UZ OFICIAL LIMITAT
DEBLOCAT

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05460 151328Z
ACŢIUNE EUR-01

INFO LOG-00 OASY-00 TEDE-00 ADS-00 ONY-00 CORE-00 /001W
--- CB6547 151328Z/38
O 151325Z IUN 93
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC IMEDIAT 4342

UZ OFICIAL LIMITAT BUCUREŞTI 05460

NUMAI PENTRU EUR/EE

E.O. 12356: N/A
TAGS: AMGT, RO
SUBIECT: OFICIAL-INFORMAL (B-76)

-

1. (LOU) MAI MULTE DESPRE PROGRAMAREA LUI MIHAI BOTEZ LA ONU: CONFORM LUI SECRET [NUME SECRETIZAT], CARE ARE LEGĂTURI EXCELENTE ÎN GUVERNUL ROMÂNIEI, BOTEZ VA FI NUMIT REPREZENTAT PERMANENT AL ROMÂNIEI, CA PRIM PAS PENTRU A-L ÎNLOCUI CU DELICATEŢE PE AMBASADORUL MUNTEANU DIN WASHINGTON. INTENŢIA ESTE DE A-L TRIMITE PE BOTEZ LA NEW YORK PENTRU 3-6 LUNI, DUPĂ CARE L-AR ÎNLOCUI PE MUNTEANU LA WASHINGTON. APOI CONSTANTIN ENE VA MERGE LA ONU. (NOTĂ: TOTUŞI, PRESA ŞI UN CONTACT DIN MINISTERUL DE EXTERNE AU PRECIZAT CĂ ENE VA MERGE ACUM LA BRUXELLES, CU SARCINI PENTRU

C.E. ŞI NATO.) TOTUŞI, ENE AR FI COMPLICAT ACEST SCENARIU, TRIMIŢÎND PROPRIILE DOCUMENTE PARLAMENTULUI ÎN PERSPECTIVA

UZ OFICIAL LIMITAT

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05460 151328Z

SLUJBEI DE LA NEW YORK, ÎN TIMP CE MELEŞCANU SE AFLA ÎN STRĂINĂTATE, FIIND MINISTRU DE EXTERNE. ENE A PUTUT SĂ FACĂ ACEST LUCRU DEOARECE TOATĂ DOCUMENTAŢIA ERA PREGĂTITĂ PENTRU CA EL SĂ FIE NOMINALIZAT LA NEW YORK, CHIAR DACĂ SE DECISESE SĂ FIE NOMINALIZAT BOTEZ, CEL PUŢIN PENTRU MOMENT. ŞTIM DE LA ENE CĂ ESTE OBOSIT DUPĂ APROAPE TREI ANI INTENŞI, STRESANŢI, FĂRĂ CONCEDIU ŞI ÎŞI DOREŞTE CU DISPERARE SLUJBA DE LA ONU. ÎN PLUS, DNA ENE NE-A SPUS CĂ, DACĂ AR LOCUI LA NEW YORK, I-AR AJUTA FOARTE MULT ÎN FINALIZAREA EDUCAŢIEI SINGUREI LOR FIICE. ÎNTREBAT DE CE GUVERNUL ROMÂNIEI FACE ATÎTEA EFORTURI PENTRU A-L ÎNLĂTURA PE MUNTEANU DE LA WASHINGTON, SECRET [NUME SECRETIZAT] A SPUS CĂ EXISTĂ O MARE TEMERE ÎN CERCURILE DE CONDUCERE DE AICI CU PRIVIRE LA „PREJUDICIILE" PE CARE AR PUTEA SĂ LE ADUCĂ MUNTEANU, DACĂ NU E MANEVRAT CUM TREBUIE. EL A FOST DE ACORD CĂ ROMÂNII COMPLICAU SITUAŢIA MAI MULT DECÎT ERA NECESAR. DEŞI NU PUTEM GARANTA ACURATEŢEA ACESTUI MESAJ, AM CONSIDERAT CĂ MERITĂ TRIMIS MAI DEPARTE - PĂRŢILE DESPRE CARE ŞTIM ŞI NOI SÎNT CORECTE, DIN CÎTE PUTEM SĂ NE DĂM SEAMA.
DAVIS

UZ OFICIAL LIMITAT

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485636 Data: 25/02/2014

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 01 BUCUREŞTI 05202 081403Z
ACŢIUNE EUR-01

INFO LOG-00 AID-01 BIB-01 CIAE-00 C-01 OASY-00 DODE-00 HA-09 H-01 TEDE-00 INR-00 IO-19 L-03 ADS-00 NRRC-00 NSAE-00 NSCE-00 OIC-02 OMB-01

PA-01 PM-02 PRS-01 P-01 SCT-03 SNP-00 SP-00 SS-00 TRSE-00 T-00 USIE-00 RPE-01 CORE-00 /048W
--- C89725 081448Z/38
R 081400Z JUN 93
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC 4107
MISIUNE SUA USUN NEW YORK
INFO AMBASADA AMERICANĂ BRUXELLES

UZ OFICIAL LIMITAT BUCUREŞTI 05202

E.O. 12356: N/A
TAGS: PREL, RO, UN
SUBIECT: SE PARE CĂ MIHAI BOTEZ ÎL SURCLASEAZĂ PE MINISTRUL ADJUNCT DE EXTERNE ENE PENTRUL POSTUL DE REPREZENTANT PERMANENT AL ROMÂNIEI LA ONU

1. UN TIMP S-A CREZUT CĂ EXPERTUL CU STATE VECHI ÎN ORGANIZAŢII INTERNAŢIONALE DIN CADRUL MINISTERULUI DE EXTERNE, SECRETARUL DE STAT CONSTANTIN ENE, VA MERGE LA NEW YORK PENTRU A PRELUA POZIŢIA DE REPREZENTANT PERMANENT AL ROMÂNIEI, DE MULT VACANTĂ. ÎNTR-ADEVĂR, MINISTRUL DE EXTERNE NE-A ABORDAT ÎN MOD INFORMAL, LA ÎNCEPUTUL ACESTUI AN, PENTRU A VEDEA DACĂ GUVERNUL SUA AR AVEA VREO OBIECŢIE FAŢĂ DE O ASTFEL

UZ OFICIAL LIMITAT

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 02 BUCUREŞTI 05202 081403Z

DE NUMIRE. NUMELE LUI ENE A FOST ANUNŢAT ACUM MAI BINE DE O LUNĂ DREPT CANDIDATUL GUVERNULUI ROMÂNIEI ŞI APOI A TRECUT CU SUCCES DE AUDIEREA PARLAMENTARĂ NECESARĂ. TOTUŞI, NI S-A SPUS IERI CĂ ENE A FOST CHEMAT DE PREŞEDINTELE ILIESCU ŞI I S-A SPUS CĂ FUTUROLOGUL STABILIT ÎN LOS ANGELES ŞI CUNOSCUTUL DISIDENT ANTICOMUNIST MIHAI BOTEZ VA OBŢINE SLUJBA. PENTRU MOMENT, ENE RĂMÎNE NR. 2 LA MINISTERUL DE EXTERNE.

2. AMINTIM CĂ BOTEZ A FOST PRIMA OPŢIUNE A LUI ILIESCU PENTRU FUNCŢIA DE PRIM-MINISTRU DUPĂ ALEGERILE NAŢIONALE DIN SEPTEMBRIE DE ANUL TRECUT ŞI A ZBURAT LA BUCUREŞTI DOAR CA SĂ DESCOPERE CĂ LIDERUL PARTIDULUI ŢĂRĂNESC, COPOSU, ŞI-A FOLOSIT DREPTUL DE VETO ÎN PRIVINŢA PARTICIPĂRII PARTIDULUI SĂU ÎNTR-UN MARE GUVERN DE COALIŢIE. SE VA CĂUTA UN ALT POST PENTRU DIPLOMATUL DE CARIERĂ

ENE, AI CĂRUI COLEGI SUGEREAZĂ CĂ AR FI CALIFICAT PENTRU FUNCŢIA DE AMBASADOR ÎN BELGIA ŞI LA NATO.
DAVIS

UZ OFICIAL LIMITAT

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485699 Data: 25/02/2014

SECRET

PAGINA 01 USUN N 05357 01 DIN 02 222053Z
ACŢIUNE IO-16

INFO LOG-00 AMAD-01 CPR-02 OASY-00 EUR-01 TEDE-00 L-03 ADS-00 MOFM-04 MOF-03 NSAE-00 NSCE-00 OIC-02 SS-00 CORE-00 /032W
--- FC92EC 222054Z/38
O 222033Z OCT 93
DE LA MISIUNEA SUA LA ONU NEW YORK
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC, IMEDIAT 0973
INFO AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI PRIORITATE

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 01 DIN 02 USUN NEW YORK 005357

DEPT FOR IO/UNP, EUR/EE, M/OFM

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: OFDP, UN, RO
SUBIECT: RESTRICŢII DE CĂLĂTORIE PENTRU ROMÂNIA: ÎNTÎLNIRE CU REPREZENTANTUL PERMANENT BOTEZ

REF: A) USUN 5024, B) USUN 4513, C) 92 USUN 5362, D) 92 USUN 2810

1. CONFIDENŢIAL – ÎNTREGUL TEXT.

2. REZUMAT: ÎNTR-O ŞEDINŢĂ CU OFIŢERII USUN AI ŢĂRII-GAZDĂ, [DIPLOMAŢII AMERICANI DE LA MISIUNEA SUA DE LA ONU] REPREZENTANTUL PERMANENT DIN ROMÂNIA BOTEZ ŞI-A EXPRIMAT FRUSTRAREA ÎN LEGĂTURĂ

CU CONTROALELE PERMANENTE ASUPRA PERSONALULUI ROMÂN LA NEW YORK. EL A ACCEPTAT POZIŢIA DE

SECRET

SECRET

PAGINA 02 USUN N 05357 01 DIN 02 222053Z

REPREZENTANT PERMANENT CU CONDIŢIA CA „VECHIUL DOSAR" AL MISIUNII SĂ FIE ELIMINAT; DIN MOMENT CE CONTROLUL ASUPRA CĂLĂTORIILOR ÎNCĂ EXISTĂ ÎN INTERIORUL MISIUNII, EL POATE ACUM SĂ PRESUPUNĂ CĂ GUVERNUL SUA ARE INFORMAŢII DESPRE ACTIVITĂŢI INACCEPTABILE CARE CONTINUĂ PE LA SPATELE LUI. DACĂ ACEST LUCRU ESTE DOVEDIT, EL VA DEMISIONA. BOTEZ A SPUS CĂ SPERĂ SĂ-ŞI REÎNNOIASCĂ RELAŢIA MAI VECHE CU PREŞEDINTELE CLINTON, ÎN VIITORUL APROPIAT, ŞI SE ÎNTREBA DACĂ ASTA L-AR AJUTA SĂ EXPLICE FRUSTRAREA LUI LA CASA ALBĂ.

3. ŢINÎND CONT CĂ RESTRICŢIILE ASUPRA ROMÂNILOR DE LA AMBASADĂ ŞI CONSULATUL GENERAL DIN NEW YORK AU FOST RIDICATE DE MULT, USUN CONSIDERĂ CĂ RESTRICŢIILE ASUPRA CĂLĂTORIILOR MISIUNILOR ONU ALE ROMÂNILOR DĂUNEAZĂ SERIOS CREDIBILITĂŢII NOASTRE LA ONU. PE DE ALTĂ PARTE, DACĂ TREBUIE SĂ TRIMITEM UN SEMNAL CĂTRE GUVERNUL ROMÂNIEI, NE ÎNTREBĂM DACĂ EXISTĂ POATE UN MOD MAI COERENT, MAI EFICIENT DE A O FACE. SFÎRŞIT REZUMAT.

4. REPREZENTANTUL PERMANENT DIN ROMÂNIA MIHAI BOTEZ ŞI OFIŢERUL FLORIN POSTICA AU APELAT LA OFIŢERII USUN DIN ŢARA-GAZDĂ, ÎN DIMINEAŢA DE 1 OCTOMBRIE, PENTRU A-ŞI EXPRIMA FRUSTRAREA ÎN LEGĂTURĂ CU RESTRICŢIILE DE CĂLĂTORIE PERMANENTE ASUPRA PERSONALULUI ROMÂN AL MISIUNII LA NEW YORK. BOTEZ A CLARIFICAT FAPTUL CĂ EL CONVENISE SĂ ACCEPTE POZIŢIA DE REPREZENTANT PERMANENT LA NEW YORK CU CONDIŢIA PRELIMINARĂ ŞI ÎNŢELEGEREA CĂ „DOSARUL MISIUNII VA FI CURĂŢAT". PRIMISE ACEASTĂ ASIGURARE ATÎT DIN PARTEA PREŞEDINTELUI, CÎT ŞI A ŞEFULUI SERVICIILOR SECRETE ALE GUVERNULUI ROMÂNEI, TALPAS [TALPEŞ]. ÎN URMA ÎNTÎLNIRILOR DINTRE TALPAS [TALPEŞ] ŞI OFICIALII GUVERNULUI SUA DIN AUGUST, TALPAS [TALPEŞ] A VENIT, EVIDENT, LA NEW YORK ŞI I-A SPUS LUI BOTEZ CĂ ACUM SE STABILISERĂ NIŞTE CONDIŢII PENTRU A PERMITE UNUI GRUP [DE LUCRU] AL AGENŢIILOR GUVERNULUI SUA SĂ FACĂ ASTFEL ÎNCÎT
SECRET

SECRET

PAGINA 03 USUN N 05357 01 DIN 02 222053Z
RESTRICŢIILE SĂ POATĂ FI RIDICATE ÎN CURÎND.

5. BOTEZ A SPUS CĂ E DEZAMĂGIT ŞI ÎNGRIJORAT CĂ RESTRICŢIILE ASUPRA CĂLĂTORIILOR MISIUNII RĂMÎN NESCHIMBATE. POATE DOAR SĂ BĂNUIASCĂ FAPTUL CĂ GUVERNUL SUA ARE DOVEZI CĂ UN MEMBRU SAU MAI MULŢI AI MISIUNII OQS REPREZINTĂ QER PENTRU SIGURANŢA NAŢIONALĂ A STATELOR UNITE. EL NU ÎNŢELEGE CINE AR PUTEA FI INDIVIZII, DIN MOMENT CE TOT PERSONALUL MISIUNII A SOSIT „DUPĂ REVOLUŢIE". DACĂ EXISTĂ INDIVIZI ANGAJAŢI ÎN ASTFEL DE ACTIVITĂŢI ÎN CADRUL MISIUNII, BOTEZ VA DEMISIONA DIN POSTUL SĂU ŞI VA PĂRĂSI NEW YORKUL ÎN 48 DE ORE, DUPĂ CE SE ASIGURĂ CĂ ACEI INDIVIZI PE CARE GUVERNUL SUA AR PUTEA SĂ-I IDENTIFICE SÎNT REPATRIAŢI.

6. REPREZENTANTUL PERMANENT A NOTAT CĂ EL ŞI PERSONALUL MISIUNII NU AU PRACTIC NICI UN CONTACT CU COMUNITATEA ROMÂNĂ DE IMIGRANŢI DIN NEW YORK. CÎŢIVA DINTRE ACEŞTI INDIVIZI AR PUTEA AVEA OPINII DIFERITE DE CELE ALE GUVERNULUI ROMÂN ŞI, DE ASEMENEA, DE INTERESELE SECURITĂŢII NAŢIONALE ALE SUA. ROMÂNII IDENTIFICAŢI CU VECHIUL REGIM CONTINUĂ SĂ CĂLĂTOREASCĂ ÎN SUA FĂRĂ RESTRICŢII. CONSULATUL GENERAL AL ROMÂNIEI LA NEW YORK SE CONFRUNTĂ, ÎNTR-ADEVĂR, DIN CÎND ÎN CÎND CU COMUNITATEA DE EXPATRIAŢI DE AICI – ŞI AR PUTEA FI OAMENI CU RANGURI INFERIOARE LA CONSULATUL GENERAL ADUŞI LA NEW YORK DE VECHIUL REGIM. TOTUŞI, PERSONALUL CONSULATULUI GENERAL NU ARE RESTRICŢII DE CĂLĂTORIE. DACĂ ÎNTR-ADEVĂR EXISTĂ O PROBLEMĂ LA NEW YORK, NU AR FI MAI DEGRABĂ LA CONSULAT DECÎT LA MISIUNE? ATUNCI, DE CE POATE PERSONALUL CONSULATULUI SĂ CĂLĂTOREASCĂ LIBER?

7. ÎNAINTE SĂ PLECE, BOTEZ A ADĂUGAT CĂ ÎL CUNOSCUSE PE

SECRET

SECRET

PAGINA 04 USUN N 05357 01 DIN 02 222053Z

PREŞEDINTELE CLINTON PE CÎND ACESTA ERA GUVERNATORUL ARKANSASULUI. EL SE GÎNDEŞTE DACĂ SĂ FACĂ O CĂLĂTORIE LA WASHINGTON PENTRU A RELUA LEGĂTURA. BOTEZ S-A ÎNTREBAT DACĂ AR PUTEA AJUTA O DISCUŢIE CU PREŞEDINTELE. BOTEZ ŞI GUVERNUL ROMÂNIEI SÎNT STÎNJENIŢI CĂ GUVERNUL SUA ÎI INCLUDE ÎN ACEEAŞI CATEGORIE CU IRANUL, CUBA, IRAKUL ŞI LIBIA.

8. COMENTARIU USUN: DEPARTAMENTUL CUNOAŞTE PROBLEMA DIN TELEGRAMELE DE REFERINŢĂ, NOI PUTEM DOAR SĂ APĂRĂM PROGRAMUL RESTRICŢIILOR DE CĂLĂTORIE IMPUS MISIUNILOR ONU ŞI PERSONALUL ANUMITOR SECRETARIATE EXCLUSIV PE CONSIDERENTUL CĂ AR CONTRAVENI

UNOR INTERESE DE SECURITATE NAŢIONALĂ. NU PUTEM JUSTIFICA CONTROALELE ASUPRA MISIUNILOR ONU ÎN VIRTUTEA RECIPROCITĂŢII SAU A ALTOR CONSIDERAŢII BILATERALE. ABSENŢA CONTROALELOR ASUPRA ROMÂNILOR ACREDITAŢI BILATERAL – CONTROALE CARE AR PUTEA FI APĂRATE MULT MAI UŞOR ŞI MAI RAŢIONAL – CONTINUĂ SĂ PUNĂ LA ÎNDOIALĂ CREDIBILITATEA NOASTRĂ ÎN CADRUL COMUNITĂŢII ONU, CU PRIVIRE LA ÎNTREGUL

SECRET

NNNN

SECRET

PAGINA 01 USUN N 05357 02 DIN 02 222053Z
ACŢIUNE IO-16

INFO LOG-00 AMAD-01 CPR-02 OASY-00 EUR-01 TEDE-00 L-03 ADS-00 MOFM-04 MOF-03 NSAE-00 OIC-02 SS-00 CORE-00 /032W
--- FC92EE 222054Z/38
O 222033Z OCT 93
DE LA MISIUNEA SUA LA ONU NEW YORK
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC IMEDIAT 0974
INFO AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI PRIORITATE

CONFIDENŢIAL SECŢIUNEA 02 DIN 02 USUN NEW YORK 005357

DEPT FOR IO/UNP, EUR/EE, M/OFM

E.O. 12356: DECL: LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS: OFDP, UN, RO
SUBIECT: RESTRICŢII DE CĂLĂTORIE ÎN ROMÂNIA: ÎNTÎLNIRE CU REPREZENTANTUL PERMANENT BOTEZ

PROGRAM DE RESTRICŢII DE CĂLĂTORIE ŞI APLICAREA LUI ÎN CADRUL COMUNITĂŢII ONU CONFORM HEADQUARTERS AGREEMENT. DACĂ AVEM ÎNGRIJORĂRI SPECIFICE SECURITĂŢII NAŢIONALE VIZAVI DE DIPLOMAŢII SAU PERSONALUL ROMÂN DIN SUA, NU AR TREBUI SĂ NE OCUPĂM DE ACELE ÎNGRIJORĂRI SAU ACEI INDIVIZI ÎN MOD SPECIAL? SAU, DACĂ VREM SĂ TRIMITEM UN SEMNAL POLITIC PUTERNIC CĂTRE BUCUREŞTI, FIE ÎN ACEASTĂ PRIVINŢĂ, FIE DIN ALT MOTIV, NU EXISTĂ O MANIERĂ MAI UŞOR DE JUSTIFICAT DE A O FACE?
ALBRIGHT

SECRET

SECRET

PAGINA 02 USUN N 05357 02 DIN 02 222053Z

SECRET

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ: Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485682 Data: 25/02/2014

UZ OFICIAL LIMITAT
DEBLOCAT

PAGINA 01 BUCUREŞTI 06612 141410Z
ACŢIUNE EUR-01

INFO LOG-00 OASY-00 TEDE-00 ADS-00 ONY-00 SSO-00 /001W
--- 5C8892 141410Z/38
O 141408Z IUL 94
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC, IMEDIAT 6462

UZ OFICIAL LIMITAT BUCUREŞTI 006612

NUMAI PENTRU EUR/EE

E.O. 12356: N/A
TAGS: AMGT, RO
SUBIECT: OFICIAL-INFORMAL (B-75)

1. (LOU) NOMINALIZAREA AMBASADORULUI ROMÂN: AMBASADORUL DAVIS ESTE SIGUR CĂ VA FI ÎNTREBAT DESPRE CUM STAU LUCRURILE ÎN LEGĂTURĂ CU NOMINALIZAREA LUI MIHAI BOTEZ DREPT URMĂTORUL AMBASADOR ROMÂN LA WASHINGTON. ORICE ARGUMENTE [*AMMUNITION*] PE CARE PUTEŢI SĂ LE OFERIŢI LUI (ŞI NOUĂ) PENTRU A RĂSPUNDE CERERII URGENTE A ROMÂNILOR PENTRU O APROBARE PROMPTĂ AR FI DE MARE AJUTOR - ÎNŢELEGEM CĂ ACUM SE AFLĂ LA CASA ALBĂ, DAR POATE CĂ RICHARD SCHIFTER ŞTIE SAU POATE AFLA CUM STAU LUCRURILE.

2. (LOU) ÎNTREBĂRI DESPRE STAT 166550 - „CERERI BUGETARE PENTRU CONSTRUIREA DEMOCRAŢIEI ŞI PROMOVAREA PĂCII PE ANUL FISCAL 1996": NU SÎNTEM SIGURI CE ANUME CERE ACEST MESAJ DE LA NOI ŞI AM APRECIA

AJUTORUL VOSTRU PENTRU A OBŢINE O CLARIFICARE. DEŞI MESAJUL SUSŢINE CĂ „ÎNLOCUIEŞTE FOSTUL

UZ OFICIAL LIMITAT

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 02 BUCUREŞTI 06612 141410Z

AIASA (ANNUAL INTEGRATED ASSESSMENT OF SECURITY ASSISTANCE)" ŞI ALOCĂ SARCINI PENTRU COMANDAMENTELE UNIFICATE, PRECUM ŞI PENTRU TOATE POSTURILE DIPLOMATICE, CERE DE ASEMENEA PROPUNERI PENTRU „CONSTRUIREA DEMOCRAŢIEI: ŢĂRI ÎN TRANZIŢIE SPRE DEMOCRAŢIE". PRINCIPALA NOASTRĂ ÎNTREBARE ESTE DACĂ TREBUIE SĂ VENIM CU PROPUNERI NUMAI PENTRU PROGRAMELE ACOPERITE DE VECHIUL AIAS - IMET, IMET EXTINS, FMF - SAU ŞI PENTRU PROGRAMELE DE ASISTENŢĂ ÎN ALTE DOMENII DECÎT SECURITATEA, PRECUM SEED.

3. (LOU) ÎNTREBĂRI DESPRE STAT 166550: AM SUNAT LA DEPARTAMENT PENTRU A REZOLVA PROBLEMA, DAR AM PRIMIT INFORMAŢII CONTRADICTORII. DRL, WENDY SILVERMAN (TELEFON 647-2264) - PE CARE ÎN MESAJ NI S-A SPUS SĂ O CONTACTĂM PENTRU PROBLEME PRIVIND CONSTRUIREA DEMOCRAŢIEI - NE-A SPUS CĂ AR TREBUI SĂ INCLUDEM ÎN RĂSPUNSUL NOSTRU PROPUNERILE PENTRU PROGRAMUL SEED PE ANUL FISCAL 1996, PRECUM ŞI ORICE ALTE PROPUNERI DE PROGRAME. TOTUŞI, CÎND AM CĂUTAT MAI MULTE DETALII DE LA D/EEA, JOHN MENZIES (TELEFON: 647-4936), NE-A SPUS CĂ SEED NU ESTE INCLUS ÎN „CONSTRUIREA DEMOCRAŢIEI: ŢĂRI ÎN TRANZIŢIE SPRE DEMOCRAŢIE" ŞI NE-A SFĂTUIT SĂ NE CONSULTĂM CU EE ŞI EUR/EX CU PRIVIRE LA PROBLEMĂ.

4. (LOU) ÎNTREBĂRI DESPRE STAT 166550: AŢI PUTEA VĂ ROG SĂ ÎNTREBAŢI LA EX - DACĂ NU ŞTIŢI DEJA - EXACT CE CERERI DE PROGRAM AR TREBUI SĂ INCLUDEM ÎN RĂSPUNSUL NOSTRU CĂTRE STAT 166550, ÎN SPECIAL CU PRIVIRE LA SEED, ŞI ANUNŢAŢI-NE DE URGENŢĂ. RĂSPUNSUL NOSTRU ESTE AŞTEPTAT PE 1 AUGUST ŞI, ÎN ORICE CAZ, VA NECESITA MULTĂ MUNCĂ, ASTFEL CĂ AVEM NEVOIE DE UN RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRILE NOASTRE ÎNAINTE SĂ NE APUCĂM PROPRIU-ZIS DE LUCRU. MULŢUMESC. RICKERT

UZ OFICIAL LIMITAT

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 03 BUCUREŞTI 06612 141410Z

UZ OFICIAL LIMITAT

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ : Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485698
Data : 25/02/2014

PTQ7735

UZ OFICIAL LIMITAT PTQ7735
DEBLOCAT

PAGINA 01 BUCUREŞTI 00788 01 DIN 02 011556Z
ACŢIUNE EUR-01

INFO LOG-00 AID-01 BIB-01 CIAE-00 SMEC-00 OASY-00 DODE-00 FBIE-00 H-01 TEDE-00 INR-00 LAB-01 L-01 ADS-00 M-00 NRRC-00 NSAE-00 NSCE-00 OMB-01 PA-01 PM-00 PRS-01 P-01 SB-00 SCT-00 SP-00 SS-00 TRSE-00 T-00 USIE-00 PMB-00 PRME-01 DRL-09 G-00 /020W
--- A1C438 011559Z/38
P 011555Z FEB 95
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 3047

UZ OFICIAL LIMITAT SECŢIUNEA 01 DIN 02 BUCUREŞTI 000788

E.O. 12356 : N/A
TAGS : PREL, PGOV, RO
SUBIECT : ÎNTÎLNIREA AMBASADORULUI CU AMBASADORUL BOTEZ - ŞASE REPERE PENTRU RELAŢII MAI BUNE

1. REZUMAT. AMBASADORUL A PROFITAT DE O ÎNTÎLNIRE CU AMBASADORUL BOTEZ PENTRU A PREZENTA ŞASE REPERE PENTRU PAŞII PE CARE GUVERNUL ROMÂNIEI TREBUIE SĂ-I FACĂ PENTRU A IMPULSIONA RELAŢIILE NOASTRE BILATERALE ŞI A MĂRI ATENŢIA POZITIVĂ PENTRU ROMÂNIA DIN PARTEA GUVERNULUI SUA. AMBASADORUL A SPUS CĂ AR SUSŢINE VIZITE RECIPROCE LA NIVEL MAI ÎNALT ÎNTRE ŢĂRILE NOASTRE DACĂ S-AR FACE PROGRESE ÎN PRIVINŢA CELOR ŞASE OBIECTIVE. AMBASADORUL BOTEZ A SPUS CĂ ESTE DE ACORD CU CELE ŞASE PUNCTE ŞI CREDE CĂ PREŞEDINTELE ILIESCU LE-AR ACCEPTA PE TOATE DIN PUNCT DE VEDERE INTELECTUAL. TOTUŞI, PREŞEDINTELE ŞI GUVERNUL ROMÂNIEI

UZ OFICIAL LIMITAT

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 02 BUCUREŞTI 00788 01 DIN 02 011556Z

S-AU CONFRUNTAT CU O GRAVĂ PROBLEMĂ PRACTICĂ, ŞI ANUME, DIN CAUZA INTRANSIGENŢEI OPOZIŢIEI, NU AU PUTUT EVITA DEPENDENŢA DE PARTIDELE EXTREMISTE PENTRU A RĂMÎNE LA PUTERE. ATÎT TIMP CÎT SITUAŢIA PERSISTĂ, SPAŢIUL DE MANEVRĂ AL PARTIDULUI DE LA PUTERE VA FI LIMITAT. SFÎRŞIT REZUMAT.

2. AMBASADORUL ROMÂN LA WASHINGTON MIHAI BOTEZ S-A ÎNTÎLNIT CU AMBASADORUL PE 31 IANUARIE LA AMBASADĂ. PRECIZÎND CĂ URMA SĂ-L VADĂ PE PREŞEDINTELE ILIESCU MAI TÎRZIU ÎN ACEA ZI, BOTEZ A COMENTAT CU PRIVIRE LA SENSIBILITATEA PREŞEDINTELUI LA DESCONSIDERĂRILE PERCEPUTE DIN PARTEA GUVERNELOR STRĂINE ŞI LA ATACURILE DIN PARTEA MASS-MEDIEI. DE EXEMPLU, ILIESCU SE CONCENTRA ACUM PE FAPTUL CĂ PREŞEDINTELE SNEGUR AL MOLDOVEI FĂCEA O VIZITĂ OFICIALĂ LA WASHINGTON ŞI ERA PRIMIT LA CASA ALBĂ, LĂSÎNDU-L PE EL, ILIESCU, PRACTIC SINGURUL ŞEF DE STAT DIN REGIUNE NEONORAT ASTFEL. SUPĂRAREA LUI ILIESCU ERA INTENSIFICATĂ DE INCIDENTE PRECUM ŞTIRILE DIN MEDIA LOCALĂ CONFORM CĂRORA POLITICIANUL DIN OPOZIŢIE CORNELIU COPOSU FUSESE INVITAT LA CASA ALBĂ, ÎN LEGĂTURĂ CU MICUL DEJUN PREZIDENŢIAL ANUAL CU RUGĂCIUNE [ANNUAL PRESIDENTIAL PRAYER BREAKFAST]. DEŞI BOTEZ ŞTIA CĂ NU E CAZUL, ILIESCU ÎNCLINA SĂ CREADĂ CĂ EL ŞI GUVERNUL LUI ERAU CUMVA UMILIŢI DE GUVERNUL SUA, ÎN TIMP CE OPONENŢII LOR POLITICI ŞI LIDERII UNOR STATE VECINE, „MAI ÎNAPOIATE", ERAU PRIMIŢI CU BRAŢELE DESCHISE.

3. AMBASADORUL A FOST DE ACORD CĂ PERCEPŢIILE LUI ILIESCU ÎN ACEASTĂ PRIVINŢĂ SÎNT DISTORSIONATE. TOTUŞI, EL A SPUS CĂ VA FACE TOATE DEMERSURILE PENTRU A ÎNCURAJA VIZITE OFICIALE LA NIVEL ÎNALT, ÎN AMBELE DIRECŢII, DACĂ CONDIŢIILE DIN

UZ OFICIAL LIMITAT

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 03 BUCUREŞTI 00788 01 DIN 02 011556Z
ROMÂNIA O JUSTIFICĂ. ACESTA ERA MODUL LUI DE A SPUNE CĂ TREBUIE SĂ EXISTE UN PROGRES REAL ÎN MAI MULTE DOMENII DE IMPORTANŢĂ PENTRU SUA, DOMENII CARE AR TREBUI SĂ FIE FOARTE IMPORTANTE ŞI PENTRU ROMÂNI, DACĂ ÎŞI DORESC CU ADEVĂRAT DEMOCRATIZAREA ŞI APROPIEREA DE OCCIDENT. ACESTE DOMENII SÎNT URMĂTOARELE :

A. GUVERNUL TREBUIE SĂ CONTROLEZE PUNR ŞI PE SCANDALOSUL SĂU LIDER, GHEORGHE FUNAR, PRECUM ŞI SĂ BLOCHEZE INTRAREA EXTREMIŞTILOR DIN PRM ŞI PSM PE POZIŢII ÎN CABINET ŞI SUBCABINET. O COLABORARE MAI STRÎNSĂ ÎNTRE PDSR DE LA CONDUCERE ŞI ACELE PARTIDE AR LIMITA CEEA CE AR PUTEA SĂ FACĂ GUVERNUL SUA PENTRU ŞI ÎMPREUNĂ CU ROMÂNIA.

B. GUVERNUL ROMÂNIEI TREBUIE SĂ SE OPREASCĂ DIN A CONCEDIA PRIMARI ŞI CONSILIERI, PRACTIC TOŢI FIIND DIN RÎNDUL OPOZIŢIEI, FĂRĂ O JUSTIFICARE CLARĂ. E IMPOSIBIL DE CREZUT CĂ APROAPE TOŢI PRIMARII ŞI CONSILIERII RĂUFĂCĂTORI DIN ŢARĂ SE ÎNTÎMPLĂ SĂ FIE AFILIAŢI OPOZIŢIEI.

C. PENTRU A AVEA TIPUL DE CLIMAT ECONOMIC/DE INVESTIŢII CARE SĂ ATRAGĂ OAMENI DE AFACERI DIN SUA, TREBUIE SĂ EXISTE UN „ŢAR" ECONOMIC CU O REALĂ PUTERE DECIZIONALĂ, CARE SĂ DEPĂŞEASCĂ BARIERELE BIROCRATICE ŞI SĂ EMITĂ ORDONANŢE LEGISLATIVE.

D. PROBLEMA MAGHIARILOR ŞI A ÎNGRIJORĂRILOR LOR TREBUIE ABORDATĂ ÎN MOD CONSTRUCTIV. UN IMPORTANT PAS ÎNAINTE L-AR PUTEA REPREZENTA DESCENTRALIZAREA GUVERNAMENTALĂ REALĂ ŞI AUTORITATEA LOCALĂ

UZ OFICIAL LIMITAT

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 04 BUCUREŞTI 00788 01 DIN 02 011556Z

CRESCUTĂ, PENTRU ÎNTREAGA ROMÂNIE. ACEST LUCRU AR ADUCE UN BENEFICIU SEMNIFICATIV ATÎT MAGHIARILOR, CÎT ŞI ROMÂNILOR ŞI, ÎN CAZUL ÎN CARE E FĂCUT CORECT, NU AR PUTEA FI ETICHETAT DREPT O CONCESIE FAŢĂ DE MAGHIARI.

E. ÎNFIINŢAREA UNUI CANAL TV NAŢIONAL PRIVAT E FOARTE IMPORTANTĂ. ÎN CONTEXTUL DIN ROMÂNIA, CONTROLUL GUVERNAMENTAL ASUPRA TRANSMISIUNILOR TV LA NIVEL NAŢIONAL NU ESTE ACCEPTABIL - E ESENŢIAL CA OAMENII SĂ AIBĂ, ŞI SĂ SE VADĂ CĂ AU, SURSE ALTERNATIVE DE TRANSMITERE A INFORMAŢIILOR.

F. DACĂ REABILITAREA MAREŞALULUI ANTONESCU NU POATE FI OPRITĂ DE GUVERNUL ROMÂNIEI, TREBUIE CLARIFICAT PENTRU TOATĂ LUMEA CĂ GUVERNUL NU NUMAI CĂ NU A FOST IMPLICAT, CI S-A OPUS ÎN MOD ACTIV ACESTUI FENOMEN NEFERICIT.

4. AMBASADORUL BOTEZ A SPUS CĂ E DE ACORD CU PUNCTELE PROPUSE DE AMBASADOR ŞI CREDE CĂ PREŞEDINTELE ILIESCU AR PUTEA SĂ LE ACCEPTE DIN PUNCT DE VEDERE INTELECTUAL. TOTUŞI, PREŞEDINTELE ŞI GUVERNUL ROMÂNIEI SE CONFRUNTĂ CU O GRAVĂ PROBLEMĂ PRACTICĂ, ŞI ANUME, DIN CAUZA INTRANSIGENŢEI

UZ OFICIAL LIMITAT

NNNNPTQ7736

UZ OFICIAL LIMITAT PTQ7736

PAGINA 01 BUCUREŞTI 00788 02 DIN 02 011556Z
ACŢIUNE EUR-01

INFO LOG-00 AID-01 BIB-01 CIAE-00 SMEC-00 OASY-00 DODE-00 FBIE-00 H-01 TEDE-00 INR-00 LAB-01 L-01 ADS-00 M-00 NRRC-00 NSAE-00 NSCE-00 OMB-01

PA-01 PM-00 PRS-01 P-01 SB-00 SCT-00 SP-00 SS-00 TRSE-00 T-00 USIE-00 PMB-00 PRME-01 DRL-09 G-00 /020W
--- A1C445 011559Z/38
P 011555Z FEB 95
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC PRIORITATE 3048

UZ OFICIAL LIMITAT SECŢIUNEA 02 DIN 02 BUCUREŞTI 000788

E.O. 12356: N/A
TAGS: PREL, PGOV, RO
SUBIECT: ÎNTÎLNIREA AMBASADORULUI CU AMBASADORUL BOTEZ - ŞASE REPERE PENTRU RELAŢII MAI BUNE

OPOZIŢIEI, EI NU AU ALTĂ OPŢIUNE DECÎT SĂ DEPINDĂ DE PARTIDELE EXTREMISTE PENTRU A RĂMÎNE LA PUTERE. DEOARECE MIZA E SĂ RĂMÎNĂ LA PUTERE, ATÎT TIMP CÎT ACEASTĂ SITUAŢIE PERSISTĂ, MARJA DE MANEVRĂ A PARTIDULUI AFLAT LA PUTERE ESTE REDUSĂ. CU TOATE ACESTEA, EL A PROMIS SĂ-I TRANSMITĂ PUNCTELE DISCUŢIEI LUI ILIESCU.

5. COMENTARIU. ÎN ÎNTÎLNIRILE SALECU OFICIALII ROMÂNI, AMBASADORUL SUBLINIAZĂ CĂ EL PERSONAL, DAR ŞI GUVERNUL SUA VOR SĂ AJUTE ROMÂNIA SĂ ÎNDEPLINEASCĂ

UZ OFICIAL LIMITAT

UZ OFICIAL LIMITAT

PAGINA 02 BUCUREŞTI 00788 02 DIN 02 011556Z

PRECONDIŢIILE NECESARE PENTRU O INTEGRARE COMPLETĂ ÎN OCCIDENT; UNELE MODIFICĂRI ÎN MODUL DE OPERARE AL ROMÂNIEI VOR FI NECESARE ÎNAINTE CA SUA SĂ O POATĂ SPRIJINI ATÎT CÎT ŞI-AR DORI; FĂRĂ ASTFEL DE SCHIMBĂRI, ROMÂNIA AR RĂMÎNE INEVITABIL ÎN URMĂ ÎN REGIUNE, POLITIC ŞI ECONOMIC, ÎN OCHII OCCIDENTULUI. MESAJUL NU ESTE PREZENTAT CA O AMENINŢARE, CI CA O CONSTATARE ŞI ÎN GENERAL PARE SĂ FIE ACCEPTAT ÎN SPIRITUL CONSTRUCTIV ÎN CARE ESTE OFERIT. CU TOATE ACESTEA, VECHILE OBICEIURI DISPAR GREU ŞI PROBABIL NU FĂRĂ AJUTOR DIN EXTERIOR. ACESTA ESTE LUCRUL PE CARE INTENŢIONĂM SĂ CONTINUĂM A-L OFERI.

MOSES

UZ OFICIAL LIMITAT

NNNN

***

DESECRETIZAT PARŢIAL B6

AUTORITATEA DE ANALIZĂ : Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485685 Data : 25/02/2014

PTQ0267

CONFIDENŢIAL PTQ0267

PAGINA 01 STATE 115225 102050Z
ORIGINE EUR-01

INFO LOG-00 OASY-00 TEDE-00 ADS-00 ONY-00 SSO-00 /001R

REDACTAT DE : EUR/NCE : TRSNELL
APROBAT DE : EUR/NCE : TRSNELL
DISTRIBUIRE DORITĂ :
EUR/NCE – 3
--- C443F9 102051Z/38
O 102049Z MAI 95
DE LA SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC
CĂTRE AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI IMEDIAT

CONFIDENŢIAL STAT 115225

E.O. 12356 : DECL : LA SAU DUPĂ TRANSMITEREA INFORMAŢIILOR
TAGS : AMGT RO
SUBIECT : OFICIAL – INFORMAL NR. 82

1. (C). EXXON. (DE LA AMBASADOR PENTRU CHARGÉ, ECON, FCS). DUPĂ CUM AŢI SUGERAT, AM VORBIT ASTĂZI CU SECRET [NUME SECRETIZAT]. ANALIZA MEA ASUPRA CONVERSAŢIEI RELEVĂ CĂ CEL MAI PROBABIL EXXON NU URMEAZĂ SĂ FACĂ O INVESTIŢIE ÎN ROMÂNIA SAU O PROPUNERE PRELIMINARĂ CARE SĂ STABILEASCĂ CONDIŢIILE PENTRU A MERGE MAI DEPARTE. PÎNĂ CÎND ROMÂNIA SE DECIDE CUM ŞI CÎND FACE PRIVATIZĂRI, DACĂ DECIDE SAU NU ÎNFIINŢAREA UNEI COMPANII PETROLIERE ŞI CÎT DE MULT VA PERMITE GUVERNUL ROMÂNIEI PIEŢEI LIBERE SĂ FUNCŢIONEZE, EXXON VA CĂUTA ÎN ALTĂ PARTE. NOUL GRUP DE DEZVOLTARE AL EXXON A FOST STABILIT ACUM UN AN,

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 02 STATE 115225 102050Z
CU SCOPUL DE A STUDIA 17 ŢĂRI. ÎN CURÎND ÎŞI VA FINALIZA ANALIZA ŞI, DUPĂ CUM S-A PRECIZAT, SÎNT PUŢINE ŞANSE CA ROMÂNIA SĂ RĂMÎNĂ PE LISTĂ. SECRET [NUME SCERETIZAT] A LĂSAT UN DOCUMENT OFICIAL (CARE SE AFLĂ LA MINE) CU OAMENI PE CARE I-A CUNOSCUT ÎN ROMÂNIA. EU SUGEREZ SĂ FOLOSIM DOCUMENTUL PENTRU A-I FACE PE ROMÂNI SĂ ÎNŢELEAGĂ CE ETAPE TREBUIE SĂ PARCURGĂ DACĂ SÎNT CU ADEVĂRAT INTERESAŢI DE ATRAGEREA CAPITALULUI STRĂIN. SECRET [NUME SECRETIZAT] NU ARE OBIECŢII ÎMPOTRIVA UNEI COMPANII PETROLIERE DE STAT ATÎT TIMP CÎT COMPANIILE PRIVATE POT CONCURA PE O PIAŢĂ LIBERĂ. MALAYSIA A FĂCUT EXACT ACEST LUCRU, CU REZULTATE BUNE PENTRU COMPANIILE PRIVATE (EXXON, SHELL ŞI ÎNCĂ UNA) ŞI PENTRU COMPANIA PETROLIERĂ MALAYSIANĂ.

2. (C). NOI MINIŞTRI (DE LA AMBASADOR CĂTRE CHARGÉ, POL). ÎNTR-O ÎNTÎLNIRE LA MICUL DEJUN CU AMBASADORUL MIHAI BOTEZ, AM DISCUTAT DESPRE CEI DOI NOI MINIŞTRI DIN GUVERN (RPTD CĂTRE CHARGÉ [ÎNSĂRCINAT CU AFACERI] PE TELECON) ŞI PERSPECTIVELE UNOR MODIFICĂRI GUVERNAMENTALE. ÎN OPINIA LUI BOTEZ, VĂCĂROIU VA RĂMÎNE PRIM-MINISTRU DUPĂ ALEGERI, APOI CREDE CĂ ILIESCU VREA SĂ-L PROPUNĂ PE POTALACKI (SP?), IAR ISĂRESCU SĂ FIE A DOUA OPŢIUNE. MELEŞCANU NU ESTE O ALEGERE PROBABILĂ DIN CAUZA MODULUI ÎN CARE ESTE VĂZUT DE ILIESCU ŞI DIN CAUZA EXTREM DE AGRESIVEI SALE SOŢII. TALPEŞ ŞI CHEBELEU RĂMÎN CEI MAI APROPIAŢI CONSILIERI AI LUI ILIESCU. ÎN CEEA CE-L PRIVEŞTE PE DIRECTORUL SRI, VIRGIL MĂGUREANU, BOTEZ A DEZVĂLUIT CĂ ŞI EL FUSESE INVITAT DE MĂGUREANU LA O VIZITĂ ÎN DELTĂ, DAR REFUZASE. SRI A „MOŞTENIT" DIVERSE PRIVILEGII DE LA SECURITATE, INCLUSIV PROPRIETĂŢI TURISTICE ÎN DELTĂ. DE ASEMENEA, SE CREDE CĂ ARE LA DISPOZIŢIE ŞI O PARTE DIN BANII FAMILIEI CEAUŞESCU. MĂGUREANU ERA APROPIAT DE ILIESCU ÎN MOMENTUL REVOLUŢIEI,

CONFIDENŢIAL

CONFIDENŢIAL

PAGINA 03 STATE 115225 102050Z
DAR LA ALEGERILE DIN 1992 S-A DECLARAT DEZAMĂGIT DE ILIESCU ŞI SE PARE CĂ ACUM ESTE MAI APROPIAT DE COPOSU ŞI DE ALTE PERSONALITĂŢI DIN OPOZIŢIE. DEŞI ESTE EXTREM DE INTELIGENT (FOST PROFESOR DE ŞTIINŢE POLITICE), EL RĂMÎNE O PERSOANĂ MISTERIOASĂ, CU AMBIŢII DE A FI PREŞEDINTE ÎNTR-O ZI. ESTE PROBABIL ANTISEMIT ŞI FOARTE PROBABIL ANTIMAGHIAR. BOTEZ A CONFIRMAT CĂ SRI A ATRAS CADRE PUTERNICE, OFIŢERI TINERI CU BUNE CUNOŞTINŢE ŞI SOFISTICAŢI. UN EXEMPLU PE CARE L-A FOLOSIT BOTEZ A FOST CĂ L-AU ÎNTREBAT DESPRE „TEORIA

HAOSULUI" CU PRIVIRE LA CALCULATOARE, ATUNCI CÎND EL A ŢINUT UN SEMINAR LA SRI. SILVIU BRUCAN ESTE LA WASHINGTON ŞI L-A ANUNŢAT PE BOTEZ CĂ DAN VOICULESCU L-A ABORDAT PENTRU A-I FI CONSILIER PLĂTIT, ÎN DORINŢA DE A CANDIDA ÎMPOTRIVA LUI ILIESCU PENTRU PREŞEDINŢIE. VOICULESCU A FĂCUT MULŢI BANI DUPĂ REVOLUŢIE, PROBABIL FOLOSIND BANII OBŢINUŢI DIN AFACERILE DE ACOPERIRE ALE SECURITĂŢII DE DINAINTE DE REVOLUŢIE.

3. (C). BOTEZ L-A DESCRIS PE NĂSTASE DREPT AMBIŢIOS, DAR ÎNCREZUT ŞI PROBABIL CU O INFLUENŢĂ MAI MARE ÎN PDSR DECÎT ORICINE ALTCINEVA, INCLUSIV GHERMAN, CARE ÎN OPINIA LUI BOTEZ NU ESTE FOARTE APROPIAT DE ILIESCU. EL ESTE UN INTELECTUAL SUPERIOR LUI ILIESCU. DAN VOICULESCU ŞI CEI DE TEAPA LUI SÎNT INTERESAŢI ÎN PRIMUL RÎND SĂ FACĂ BANI ŞI ÎL VĂD PE ILIESCU PREA DEDICAT MUNCITORILOR ROMÂNI (PE CARE VOICULESCU I-A DESCRIS ÎN TIMPUL UNUI PRÎNZ OFICIAL DREPT „O BĂTAIE DE CAP").
TARNOFF

CONFIDENŢIAL

NNNN

***

DESECRETIZAT INTEGRAL

AUTORITATEA DE ANALIZĂ : Robert Homme, Senior Reviewer
DESECRETIZAT Departamentul de Stat SUA Caz Nr. F-2013-02859 Doc. Nr. C05485683 Data : 25/02/2014

PTQ0158
DESECRETIZAT PTQ0158

PAGINA 01 BUCUREŞTI 06930 120847Z
ACŢIUNE EUR-01

INFO LOG-00 AID-00 BIB-01 CIAE-00 SMEC-00 CPR-02 OASY-00 DODE-00 SRPP-00 FBIE-00 H-01 TEDE-00 INR-00 L-01 ADS-00 M-00 NRRC-00 NSAE-00 OMB-01 PA-02 PM-00 PRS-01 P-01 SCT-00 SP-00 SSC-01 SSO-00 SS-00 TRSE-00 T-00 USIE-00 PMB-00 PRME-01 DRL-09 G-00 /022W
--- D88E7A 120847Z/38
O 120845Z IUL 95
DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE SECRETARUL DE STAT, WASHINGTON, DC, IMEDIAT 8340
INFO CASA ALBĂ WASHINGTON, DC, IMEDIAT

DESECRETIZAT BUCUREŞTI 006930

NSC PENTRU AMBASADORUL SCHIFTER ŞI CONSILIERUL FRIED

E.O. 12356 : N/A
TAGS : OPDC, PREL, RO, US
SUBIECT
MOARTEA AMBASADORULUI ROMÂN ÎN SUA

REF : COLLINS-COOK TELCON DIN 11/07/95

1. AMBASADORUL MOSES A FOST INFORMAT DE DIRECTORUL PE REGIUNEA AMERICA DE NORD AL MINISTERULUI DE EXTERNE, LA 6:00 PM, ORA LOCALĂ, PE 11 IULIE, CĂ AMBASADORUL ROMÂN MIHAI BOTEZ MURISE CU O ORĂ ÎN URMĂ LA SPITAL. AMBASADORUL

DESECRETIZAT

DESECRETIZAT

PAGINA 02 BUCUREŞTI 06930 120847Z
BOTEZ, ÎN VÂRSTĂ DE 53 DE ANI, FUSESE SPITALIZAT CU DOUĂ ZILE ÎNAINTE PENTRU CEEA CE PĂREA SĂ FIE O MICĂ PROBLEMĂ LA STOMAC. PE 10 IULIE, PREŞEDINTELE ILIESCU I-A SPUS AMBASADORULUI MOSES CĂ BOTEZ AVEA O PROBLEMĂ LA FICAT, DAR CĂ SE AŞTEPTA SĂ IASĂ DIN SPITAL ÎN SCURT TIMP, POATE CHIAR ÎN ZIUA URMĂTOARE. AMBASADORUL MOSES S-A ÎNTÎLNIT CU DNA BOTEZ ÎN ACEASTĂ DIMINEAŢĂ. EA A SPUS CĂ FUNERALIILE VOR AVEA LOC ÎN ROMÂNIA ŞI CĂ FIICA EI VA VENI ÎN ACEASTĂ DIMINEAŢĂ DIN SUA.

2. MOARTEA NEAŞTEPTATĂ A AMBASADORULUI BOTEZ ESTE O PIERDERE TRISTĂ PENTRU RELAŢIILE SUA-ROMÂNIA ŞI ÎNŢELEGEM (REFTELCON) CĂ DEPARTAMENTUL PREGĂTEŞTE DEJA UN MESAJ DE CONDOLEANŢE. MOSES

DESECRETIZAT

NNNN

Documente FBI

[Document dactilografiat]

06/11/90, în SECRET Subiect indexat
01/05/91, SECRET Subiect indexat
10/07/91, SECRET

SECRET Adresa subiectului este Santa Barbara, California şi SECRET Subiect indexat 12/09/91 SECRET Subiect indicat ca locuind în Santa Barbara, California, cu numărul de telefon SECRET Toate indexările au înregistrat subiectul ca pe o referinţă mai degrabă decît ca pe un dosar.

Analiza IIS, baza de date a a SERVICIULUI DE IMIGRARE ŞI NATURALIZARE arată patru intrări în Statele Unite ale subiectului, după cum urmează :

14/09/87 la New York, New York, cu o viză J-1 valabilă pînă la 31/01/88 şi destinată pentru 1000 Jefferson Drive, Washington, D.C. ; 01/10/89 la Los Angeles, California, ca SECRET destinată pentru 1321 B Danielson Road, Santa Barbara, California ; 26/02/90 la Los Angeles, California, ca refugiat şi destinată pentru 1321 B Danielson Road, Santa Barbara, California ; şi 18/06/90 în Los Angeles, California, ca refugiat şi destinată pentru 13221 Danielson Road, Santa Barbara, California. Următoarele intrări înregistrează data de naştere a subiectului ca fiind 18/11/40 şi locul naşterii ca Bucureşti, România. De asemenea, conform următoarelor informaţii, dosarul INS al subiectului se află la biroul din Los Angeles, California.

O analiză aprofundată a dosarelor SECRET arată că subiectul era o referinţă SECRET cu privire la SECRET MIHAI BOTEZ, un disident român. SECRET

***

[Document dactilografiat]

TRANSMIT. PRIN: AIRTEL

Data 30/06/93

CĂTRE: DIRECTOR, FBI
DE LA: SAC, INDIANAPOLIS, SECRET (P)
SUBIECT: MIHAI HORIA BOTEZ, Aka Mihail Horia Botez
SECRET
OO: IP

Conţinutul acestei comunicări este clasificat.

CEREREA BIROULUI:
Biroul este rugat să caute indexuri cu privire la MIHAI HORIA BOTEZ, cunoscut şi ca Mihail Horia Botez, născut pe 18/11/40 la Bucureşti, România, şi să trimită la Indianapolis rezultatele.

SECRET

2 - New York
SECRET

Indianapolis îşi asumă rolul de birou principal în această chestiune pînă cînd statutul şi locaţia subiectului vor putea fi verificate de-a lungul investigaţiei.
Pe 29/06/93 SECRET

Analiza indexurilor pentru diverse divizii locale a revelat următoarele informaţii:
Subiect indexat 08/01/88, SECRET. Subiect indexat 09/03/88, în SECRET data de naştere a subiectului dată ca fiind 18/11/40. Subiect indexat.

SECRET
06/11/90 în SECRET Subiect indexat.
01/05/91, Subiect indexat.
10/07/91, SECRET
Adresa subiectului dată ca fiind Santa Barbara, California, şi SECRET Subiect indexat 12/09/91 SECRET Subiectul indicat ca locuind în Santa Barbara, California, cu numărul de telefon (805) 565-3713. Toate indexările au înregistrat subiectul ca pe o referinţă mai degrabă decît ca pe un dosar.

SECRET

O analiză aprofundată a dosarelor SECRET arată că subiectul era o referinţă SECRET cu privire la SECRET MIHAI BOTEZ, un disident român.

INDICII:
Toate birourile destinatare sînt rugate să analizeze indexurile cu privire la subiect şi să ofere orice informaţii generale descoperite.
DIVIZIA LOS ANGELES
LOS ANGELES, CALIFORNIA SECRET
DIVIZIA NEW YORK
NEW YORK, NEW YORK
Va încerca să stabilească în mod discret prin SECRET
DIVIZIA INDIANAPOLIS
BLOOMINGTON, INDIANA
Va menţine SECRET

***

[Document dactilografiat]

TRANSMIT. PRIN: AIRTEL

Data 28/07/93

CĂTRE: LOCŢIITOR DIRECTOR, FBI
DE LA: SAC, INDIANAPOLIS SECRET (P)
SUBIECT: MIHAI HORIA BOTEZ, aka, Mihail Horia Botez
SECRET
OO: IP

Conţinutul acestei comunicări este clasificat.
Re airtel de la IP către Birou, 30/06/93.

SECRET

Următoarele date sînt furnizate pentru informarea Biroului şi a birourilor destinatare:

SECRET

2 - New York

SECRET Indianapolis SECRET şi va notifica Biroul şi birourile interesate de rezultat.

***

[Document dactilografiat]

TRANSMIT. PRIN: AIRTEL

Data 18/08/93

CĂTRE: DIRECTOR, FBI (INTD CMB)
DE LA: SAC, SAN FRANCISCO, SECRET (RUC)
SUBIECT: MIHAI HORIA BOTEZ, aka, Mihail Horia Botez
SECRET
OO: IP

Această comunicare este clasificată.
Re airtel de la Indianapolis către Birou cu data de 30/06/93 SECRET.
O analiză a dosarului SECRET de la San Francisco a stabilit că San Francisco a fost sfătuit de Newark prin airtel 20/08/91 după cum urmează:

SECRET

2 - Indianapolis SECRET

SECRET

San Francisco va înregistra cazul ca finalizat pînă cînd la Birou sau la Indianapolis SECRET BOTEZ.

***

[Document dactilografiat]

TRANSMIT. PRIN: AIRTEL

Data 07/09/93

CĂTRE: DIRECTOR, FBI (ÎN ATENŢIA: UNIT CI-1, INTD)
DE LA: SAC, INDIANAPOLIS SECRET (P)
SUBIECT: „MODIFICAT"
MIHAI HORIA BOTEZ, aka, Mihail Horia Botez SECRET
OO: NY

Conţinutul acestei comunicări este clasificat.
Titlul este marcat cu „MODIFICAT" pentru a indica New Yorkul drept birou principal din moment ce subiectul se pare că locuieşte aici în acest moment.
Înregistrare airtel de la IP către Birou, 28/07/93.

SECRET

2 - New York

14 SEPT 1993

***

[Document dactilografiat]

TRANSMIT. PRIN: Telex

SECRET

Data 13/09/93

FM FBI NEW YORK () (P) (I-21)
CĂTRE: DIRECTOR FBI/RUTINĂ/
FBI INDIANAPOLIS SECRET/RUTINĂ/
BT
CITE: //3540//
PASS: HQ FOR CI-1B
SUBIECT: MIHAIL HORIA BOTEZ; SECRET OO: NEW YORK

ACEASTĂ COMUNICARE ESTE CLASIFICATĂ.
MIHAIL HORIA BOTEZ A AJUNS ÎN ZONA ORAŞULUI NEW YORK PE 23 AUGUST 1993 PENTRU A OCUPA POSTUL DE AMBASADOR AL ROMÂNIEI LA NAŢIUNILE UNITE.
NEW YORKUL ÎŞI VA ASUMA STATUTUL DE BIROU PRINCIPAL ÎN CAZUL SUSMENŢIONAT.

SECRET

Aprobat: SECRET
Număr dosar original: SECRET002W.256
Nume dosar Telprep: SECRET00290.256
DATA MRI/IULIANĂ: 980/276
ISN: 015
DATA ŞI ORA PRIMIRII: 1876

***

[Document dactilografiat]

MEMORANDUM

Către : SAC DIVISION I SECRET

Data : 14/09/93

Subiect : Mihail Horia Botez
SECRET
OO : NY

Acest document este clasificat.
Investigaţia din New York a stabilit că subiectul susmenţionat a sosit la New York pe 23 august 1993 pentru a ocupa postul de AMBASADOR AL ROMÂNIEI la Naţiunile Unite.
Se cere ca această chestiune să fie deschisă şi înmînată către SA SECRET.

[olograf]

Rotor,
Rugăm să fie deschis un nou caz în această chestiune şi să fie consolidat SECRET.
14 SEPT 1993

***

[Document dactilografiat]

UNITED NATIONS • NATIONS UNIES
BIROUL EXECUTIV AL SECRETARULUI GENERAL

REFERINŢĂ : PRO 2-2-1 ROM
Data : 16 Septembrie 1993

Excelenţă,
Secretarul General m-a rugat să vă transmit cererea primită din partea Reprezentanţei Permanente a ROMÂNIEI la Naţiunile Unite privind includerea numelui : Excelenţa Sa Dl. C. Mihai Horia BOTEZ pe lista Membrilor Misiunilor Permanente cu dreptul la privilegii şi imunitate diplomatică, în conformitate cu prevederile Headquarters Agreement.
Mai jos sunt detaliile necesare pentru stabilirea unei cărţi de identificare pentru diplomatul susmenţionat :
Titlu şi funcţie diplomatică : Ambasador Extraordinar şi Plenipotenţiar, Reprezentant Permanent pe lîngă Naţiunile Unite
Data şi locul naşterii : 18.11.40 - Bucureşti
Naţionalitate : la naştere : Română Soţie : SECRET
în prezent : Română

Tipul şi nr. paşaportului : Dpl. P-28509
Tipul şi nr. vizei : G-1 005921
Adresă : 573-577 Third Ave., New York, N.Y. 10016
Numele soţiei : SECRET
Nr. fotografii : Patru
Data şi locul de intrare : 23 august 1993 - N.Y. (ambele)
Notă : Funcţia va apărea pe listă la data de : 7 septembrie 1993

Reprezentantul Permanent al SUA pe lîngă Naţiunile Unite
799 United Nations Plaza
New York, N.Y. 10017

Aly Teymour

***

[Document dactilografiat]

TRANSMIT. PRIN : AIRTEL

Data 29/09/93

CĂTRE : DIRECTOR, FBI
DE LA : SAC, Los Angeles SECRET (RUC)
SUBIECT : MIHAI HORIA BOTEZ, aka, Mihail Horia Botez SECRET NY

Conţinutul acestei comunicări este clasificat.

SECRET

Re airtel de la IP către Birou, cu o copie către WMFO datată 30/06/93.
Ref. airtel cerută din LA pentru a obţine dosarul INS al subiectului pentru a fi analizat în legătură cu actualul său statut, informaţii de fond şi locaţia curentă.
Pentru informarea WMFO, airtel de la IP datat 07/09/93 către Birou, LA, WMFO şi alte birouri locale şi-au modificat biroul principal din IP în NY, din moment ce subiectul locuieşte la New York.
Investigaţia din LA a relevat faptul că MIHAI HORIA BOTEZ, aka Mihail Horia Botez, născut la 18/11/40 în Bucureşti, România are dosar INS # SECRET.
Serviciul de Imigrare şi Naturalizare a atenţionat LA că dosarul INS al subiectului se află la Washington SECRET.
2 - NY

SECRET 06 OCTOMBRIE 1993

Investigaţia din New York (NY) a stabilit că BOTEZ a ajuns la New York pe 23 august 1993 cu o viză G-1. BOTEZ este noul ambasador al Misiunii României pe lîngă Organizaţia

Naţiunilor Unite. A venit cu soţia lui SECRET, care este cetăţean naturalizat al Statelor Unite.

Cuplul urmează să rămînă patru ani şi să locuiască la 573-577 Third Avenue, NY, NY, 10016.

INDICAŢII:

WMFO este rugat să SECRET

În plus, SECRET, WMFO este de asemenea rugat să verifice cu USDS şi INS Central Records orice alte informaţii pe care agenţiile respective ar putea să le deţină cu privire la subiect.

***

[Document dactilografiat]

TRANSMIT. PRIN: AIRTEL

Data 29/09/93

CĂTRE: DIRECTOR, FBI
DE LA: SAC, Los Angeles, SECRET (RUC)
SUBIECT: MIHAI HORIA BOTEZ, aka, Mihail Horia Botez
SECRET
OO: NY

Această comunicare este clasificată.

SECRET

Re airtel de la IP către Birou, alături de o copie către WMFO, cu data de 30/06/93.

SECRET

Pentru informarea WMFO, airtel cu data de 07/09/93 de la IP către Birou, LA, WMFO şi alte birouri locale a modificat birourile principale de la IP la NY, din moment ce subiectul locuieşte la New York.

SECRET

2 - New York

SECRET

06 OCT 1993

INDICAŢII:
WMFO
WASHINGTON, D.C.

SECRET

Din moment ce LA nu mai are statutul de birou principal, LA înregistrează această chestiune ca finalizată.

***

[Document dactilografiat]

TRANSMIT. PRIN: AIRTEL

Data 15/10/93

CĂTRE: ADIC, NEW YORK
DE LA: SAC, INDIANAPOLIS, SECRET (P)
SUBIECT: MIHAI HORIA BOTEZ, aka, Mihail Horia Botez
SECRET
OO: NY

Conţinutul acestei comunicări este clasificat.

Re airtel de la LA către Birou, 29/09/93.

Se anexează pentru New York două copii după airtel de la San Francisco către Birou, 18/08/93, pentru informare.

SECRET

Se menţionează că informaţia conţinută în airtel SECRET.
La 30/09/93 SECRET.

2 - New York (Enc. 2) OK

SECRET

22 OCT 1993

SECRET

Indianapolis va SECRET.

***

[Document dactilografiat]

TRANSMIT. PRIN: AIRTEL

Data: 04/11/93

CĂTRE: DIRECTOR, FBI (ÎN ATENŢIA: INTD, CI-2C)
DE LA: ADIC, NEW YORK SECRET (P)
SUBIECT: MIHAI HORIA BOTEZ, AKA MIHAIL HORIA BOTEZ
SECRET
OO: NEW YORK

Acest document este clasificat.

SECRET

CEREREA BIROULUI:
Se cere FBIHQ să caute indexuri despre:
Nume: MIHAI HORIA BOTEZ aka MIHAIL HORIA BOTEZ
Data naşterii: 18 noiembrie 1940
Locul naşterii: Bucureşti, România
Funcţie: Ambasador al României la Naţiunile Unite

1 - New York
SECRET

SECRET

INDICAŢII:
Se cere WMFO să SECRET.
În plus SECRET, se cere WMFO să verifice alături de USDS şi SECRET orice informaţie suplimentară pe care agenţiile respective ar putea-o deţine referitor la subiect.

***

[Document dactilografiat]

TRANSMIT. PRIN: AIRTEL

Data 20/11/93

CĂTRE: DIRECTOR, FBI
DE LA: ADIC, WMFO SECRET (P)
SUBIECT: MIHAI HORIA BOTEZ, aka Mihail Horia Botez
SECRET
OO: NY

Re airtel către Birou cu data de 29/09/93.

SECRET

Investigaţia continuă la WMFO. Va transmite către NY rezultatele analizei dosarului la încheierea acesteia.
2 - New York

Confirmat în SECRET
06 DEC. 1993

***

[Document dactilografiat]

TRANSMIT. PRIN: AIRTEL

Data 23/11/93

CĂTRE: DIRECTOR, FBI
DE LA: ADIC, WMFO SECRET (P)
SUBIECT: MIHAI HORIA BOTEZ, aka Mihail Horia Botez
SECRET
OO: NY

Această comunicare este clasificată.
Re airtel către Birou cu data de 29/09/93 şi airtel de la WMFO către Director cu data de 20/11/93.

SECRET

2 - New York
07 DEC. 1993

***

[Document dactilografiat]

TRANSMIT. PRIN: AIRTEL

Data: 30/11/93

DE LA: Director, FBI SECRET (CI-1B)
CĂTRE: ADIC, New York SECRET
MIHAI HORIA BOTEZ, AKA MIHAIL HORIA BOTEZ
SECRET
OO: New York

Această comunicare este clasificată.

Referinţă airtel de la NY cu data de 04/11/93 şi airtel de la IP cu data de 30/06/93, ambele recepţionate cum este menţionat mai sus.

SECRET

În plus faţă de informaţiile furnizate de IP, o analiză a indexurilor a scos la lumină o investigaţie inactivă (105-147125), deschisă şi închisă cu scrisori din New York şi LHMs cu datele de 14/07/75 şi 21/12/76.

O analiză a indexurilor FBIHQ a arătat că Mihail-Horia Constantin Botez, născut pe 18/11/40, Bucureşti, România, înregistrat ca Directorul Centrului Internaţional de Metodologie a Studiilor asupra Viitorului şi Dezvoltării, Bucureşti, România, a participat la International Visitor Program, Biroul pentru Educaţie şi Cultură, Departamentul de Stat al SUA (USDS) din 26/05 pînă în 25/06/75.

Botez, profesor de matematică, a intrat în Statele Unite cu o viză J-1 la New York, în ianuarie sau februarie 1976, pentru zece luni, cu scopul de a studia la Woodrow Wilson International Center for Scholars, Washington, D.C. Botez a fost descris ca unul dintre cei mai îndrăzneţi critici autohtoni ai regimului din România. Totuşi, el a fost extrem de prudent în declaraţiile sale publice şi a evitat să provoace suficientă iritare pentru a fi

SECRET

09 DEC. 1993

Airtel către New York
SUBIECT: Mihai Horia Botez, aka Mihail Horia Botez

pus cu adevărat în pericol. I s-a oferit brusc un paşaport pentru a participa la o conferinţă în Spania la sfîrşitul anului 1975, după care a călătorit la Paris, unde a dat mai multe interviuri în care a criticat actualul regim. Înainte de aceasta, cîţiva ani i se refuzase permisiunea de a călători pentru diverse conferinţe ştiinţifice sau de altă natură (de aproximativ 34 de ori).

Botez a fost înregistrat ca autorul unei lucrări voluminoase care critică puternic politica externă a SUA.

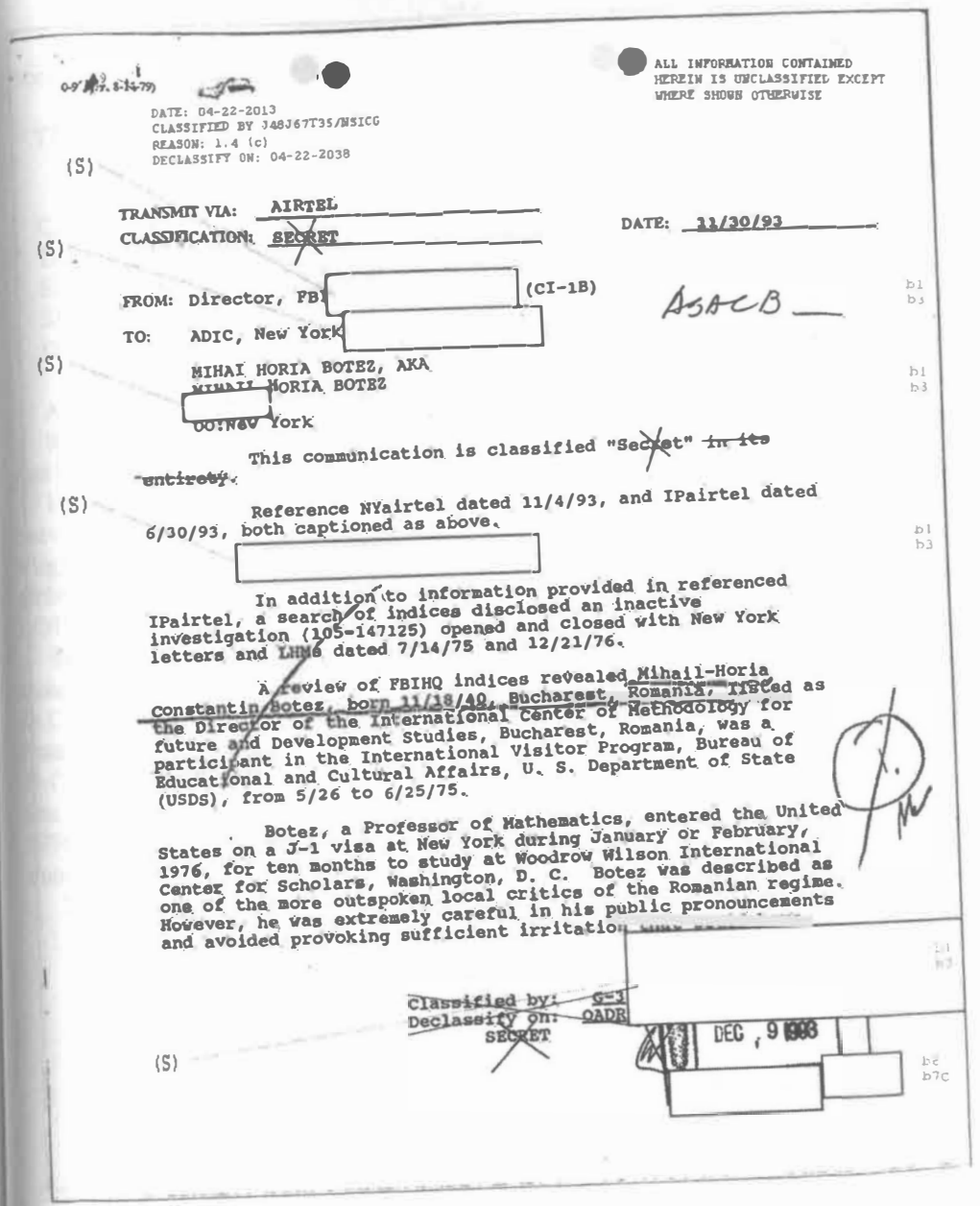

ALL INFORMATION CONTAINED
HEREIN IS UNCLASSIFIED EXCEPT
WHERE SHOWN OTHERWISE

DATE: 04-22-2013
CLASSIFIED BY J48J67T35/NSICG
REASON: 1.4 (c)
DECLASSIFY ON: 04-22-2038

(S)

TRANSMIT VIA: AIRTEL
CLASSIFICATION: SECRET
DATE: 11/30/93

(S)

FROM: Director, FBI [redacted] (CI-1B)
TO: ADIC, New York [redacted]

(S) MIHAI HORIA BOTEZ, AKA
[redacted] HORIA BOTEZ
OO:NEW York

This communication is classified "Secret" ~~in its entirety~~.

(S) Reference NYairtel dated 11/4/93, and IPairtel dated 6/30/93, both captioned as above.

[redacted]

In addition to information provided in referenced IPairtel, a search of indices disclosed an inactive investigation (105-147125) opened and closed with New York letters and LHMs dated 7/14/75 and 12/21/76.

A review of FBIHQ indices revealed Mihail-Horia Constantin Botez, born 11/18/40, Bucharest, Romania, listed as the Director of the International Center of Methodology for future and Development Studies, Bucharest, Romania, was a participant in the International Visitor Program, Bureau of Educational and Cultural Affairs, U. S. Department of State (USDS), from 5/26 to 6/25/75.

Botez, a Professor of Mathematics, entered the United States on a J-1 visa at New York during January or February, 1976, for ten months to study at Woodrow Wilson International Center for Scholars, Washington, D. C. Botez was described as one of the more outspoken local critics of the Romanian regime. However, he was extremely careful in his public pronouncements and avoided provoking sufficient irritation [redacted]

Classified by: G-3
Declassify on: OADR
SECRET

DEC , 9 1993

(S)

[redacted]

SECRET

Airtel to New York
RE: Mihai Horia Botez, aka
Mihail Horia Botez

placed him in serious jeopardy. He was abruptly granted a passport to attend a conference in Spain in Late 1975, after which he traveled to Paris where he gave several interviews critical of the current regime. Prior to that, he had been refused permission to travel to various scientific and other conferences (some 34 times) over a period of several years.

Botez was listed as the author of a lengthy paper highly critical of U. S. Foreign policy.

SECRET

***

[Document dactilografiat]

TRANSMIT. PRIN : AIRTEL

Data 04/01/94

CĂTRE : DIRECTOR, FBI
DE LA : ADIC, WMFO SECRET (P)
SUBIECT : MIHAI HORIA BOTEZ, Aka Mihail Horia Botez
SECRET
OO : NY

Această comunicare este clasificată.

Re airtel către Birou cu data de 29/09/93 şi airtel de la WMFO către Director cu datele de 20/11/93 şi 23/11/93.

Pe 23 noiembrie 1993, Asistent de Investigaţii (AI) SECRET a contactat SECRET, Serviciul de Evidenţa Populaţiei, Imigrare şi Naturalizare, Biroul Districtual Arlington, Virginia, cu privire la MIHAI HORIA BOTEZ, cu numărul de înregistrare pentru cetăţeni străini SECRET. Pe 21 decembrie 1993 AI SECRET a analizat dosarul INS cu privire la BOTEZ, iar acesta a evidenţiat următoarea informaţie :

BOTEZ s-a născut pe 18 noiembrie 1940 în Bucureşti, România. A fost profesor de matematică la Universitatea din Bucureşti. Subiectul a intrat în Statele Unite la Washington, D.C. pe 26 mai 1975 în cadrul Exchange Visitor Program pînă pe 30 iunie 1975. A părăsit Statele Unite pe 26 iunie 1975. A doua intrare a fost pe 16 februarie 1976 la Washington, D.C., în cadrul Exchange Visitor Program, pînă pe 15 octombrie 1976. În ambele vizite a fost repartizat la Woodrow Wilson Institute din cadrul Smithsonian Institution. Pe 19 decembrie 1976, BOTEZ a fost arestat de Poliţia Metropolitană şi a fost acuzat de fapte indecente şi imorale pe SECRET

2 - New York

SECRET

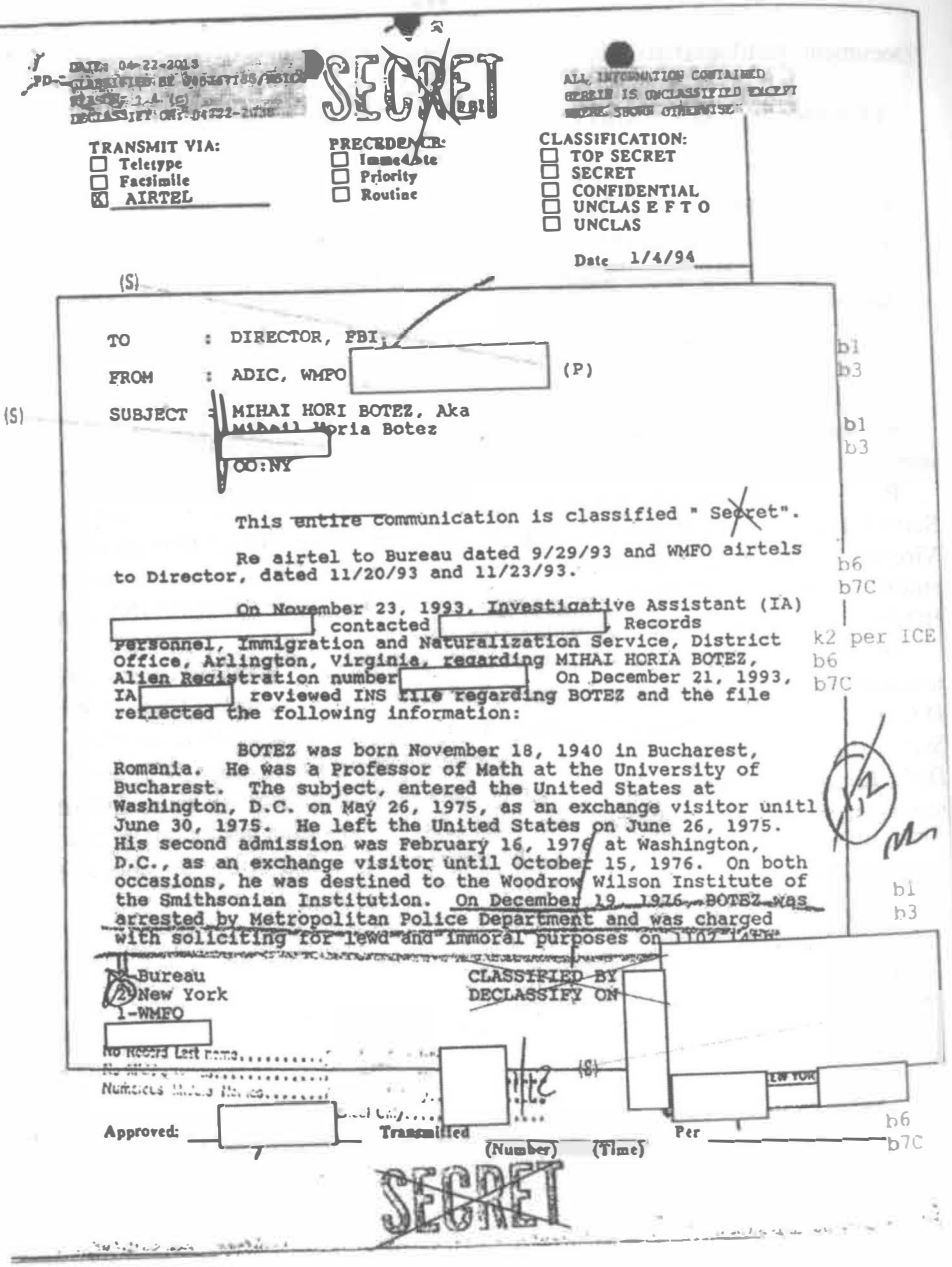

DATE: 04-22-2013
CLASSIFIED BY [illegible]
REASON: 1.4 (c)
DECLASSIFY ON: 04-22-2038

SECRET

ALL INFORMATION CONTAINED HEREIN IS UNCLASSIFIED EXCEPT WHERE SHOWN OTHERWISE

TRANSMIT VIA:
- ☐ Teletype
- ☐ Facsimile
- ☒ AIRTEL

PRECEDENCE:
- ☐ Immediate
- ☐ Priority
- ☐ Routine

CLASSIFICATION:
- ☐ TOP SECRET
- ☐ SECRET
- ☐ CONFIDENTIAL
- ☐ UNCLAS E F T O
- ☐ UNCLAS

Date 1/4/94

(S)

TO : DIRECTOR, FBI

FROM : ADIC, WMFO [redacted] (P)

(S) SUBJECT : MIHAI HORI BOTEZ, Aka
Mihail Horia Botez
[redacted]
OO:NY

This entire communication is classified " Secret".

Re airtel to Bureau dated 9/29/93 and WMFO airtels to Director, dated 11/20/93 and 11/23/93.

On November 23, 1993, Investigative Assistant (IA) [redacted] contacted [redacted], Records Personnel, Immigration and Naturalization Service, District Office, Arlington, Virginia, regarding MIHAI HORIA BOTEZ, Alien Registration number [redacted] On December 21, 1993, IA [redacted] reviewed INS file regarding BOTEZ and the file reflected the following information:

BOTEZ was born November 18, 1940 in Bucharest, Romania. He was a Professor of Math at the University of Bucharest. The subject, entered the United States at Washington, D.C. on May 26, 1975, as an exchange visitor unitl June 30, 1975. He left the United States on June 26, 1975. His second admission was February 16, 1976 at Washington, D.C., as an exchange visitor until October 15, 1976. On both occasions, he was destined to the Woodrow Wilson Institute of the Smithsonian Institution. On December 19, 1976, BOTEZ was arrested by Metropolitan Police Department and was charged with soliciting for lewd and immoral purposes on 1102 14th

b1
b3
b1
b3
b6
b7C
k2 per ICE
b6
b7C
b1
b3

1-Bureau
2-New York
1-WMFO
[redacted]

CLASSIFIED BY [redacted]
DECLASSIFY ON [redacted]

No Record Last name.....
No Middle name.....
Numerous Middle Names.....

Approved: [redacted] Transmitted [redacted] (Number) (Time) Per [redacted] NEW YORK

b6
b7C

SECRET

***

[Document dactilografiat]

TRANSMIT. PRIN : AIRTEL

Data : 06/04/94

CĂTRE : DIRECTOR, FBI
ÎN ATENŢIA : INTD, CI-1B
DE LA : ADIC, NEW YORK SECRET (C) (I-21)
SUBIECT : MIHAI HORIA BOTEZ
SECRET
OO : NEW YORK

Această comunicare este clasificată.

Referinţă 25/03/94, apelul telefonic securizat de la Unitatea CI-1B SSA SECRET către SA SECRET Divizia New York.

Apelul telefonic pomenit a transmis informaţia că pe 17 martie 1994 Procurorul General a semnat documentul necesar pentru a scoate în mod oficial România de pe lista ţărilor ostile.

Din cauza diminuatei SECRET emise de Procurorul General, această chestiune este închisă.

SECRET

1 – New York

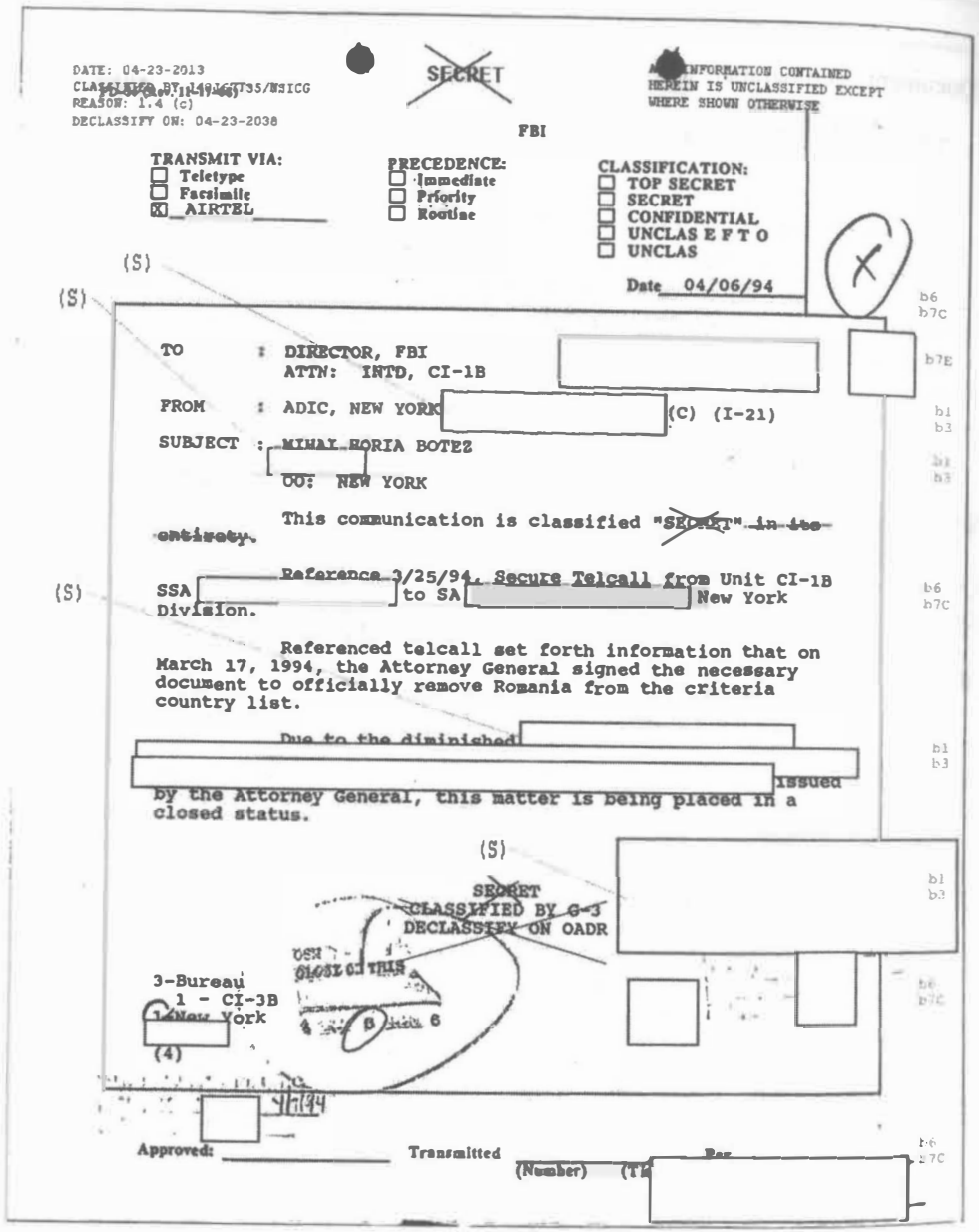

DATE: 04-23-2013
CLASSIFIED BY [illegible]/NSICG
REASON: 1.4 (c)
DECLASSIFY ON: 04-23-2038

~~SECRET~~

ALL INFORMATION CONTAINED HEREIN IS UNCLASSIFIED EXCEPT WHERE SHOWN OTHERWISE

FBI

TRANSMIT VIA:
☐ Teletype
☐ Facsimile
☒ AIRTEL

PRECEDENCE:
☐ Immediate
☐ Priority
☐ Routine

CLASSIFICATION:
☐ TOP SECRET
☐ SECRET
☐ CONFIDENTIAL
☐ UNCLAS E F T O
☐ UNCLAS

Date 04/06/94

(S)

(S)

TO : DIRECTOR, FBI
ATTN: INTD, CI-1B

FROM : ADIC, NEW YORK (C) (I-21)

SUBJECT : MIHAI HORIA BOTEZ

OO: NEW YORK

This communication is classified "~~SECRET~~" ~~in its entirety~~.

(S) SSA to SA New York Division.

Reference 3/25/94, Secure Telcall from Unit CI-1B

Referenced telcall set forth information that on March 17, 1994, the Attorney General signed the necessary document to officially remove Romania from the criteria country list.

Due to the diminished

issued by the Attorney General, this matter is being placed in a closed status.

(S)

~~SECRET~~
CLASSIFIED BY G-3
DECLASSIFY ON OADR

3-Bureau
1 - CI-3B
1-New York
(4)

Approved: Transmitted (Number) (Ti Per

Documente Reagan Library

[Document olograf – Note în vederea prezentării făcute de Mihai Botez la Helsinki Watch]

25/11/87

M.C. Botez

Helsinki Watch :

- Mă prezint
- România – cel mai rău caz de dezvoltare defectuoasă
  - cele mai grave încălcări înregistrate în Era Helsinki.

(a) Încălcări ale dreptului la liberă exprimare :
- criticii regimului (oameni ; intelectuali)
- agitaţii ale maselor – Braşov
- lideri politici critici : Ion Puiu, I. Brătianu
- tehnocraţi critici : N. Stăncescu, I. Fistioc, Fl. Russu (în mai 1987 au fost închişi pentru scurt timp pentru că au trimis informaţii în afara ţării – telegrame către Gorbaciov)
- tineri contestatari :
- moralişti : Doina Cornea (pensionară, fostă profesoară de franceză la Universitatea din Cluj ; a trimis scrisori deschise critice la adresa guvernului → hărţuită, nu poate călători)

Pedepse :
Consecinţe : Defecţiuni (Matematică → Scriitori...)

(b) Încălcări ale dreptului la liberă circulaţie : BREZIANO
- Leon Şrulovici şi Ana Maria Breziano (Str. Puţul cu Plopi Nr. 4 – Israel) (respingere)
- mulţi intelectuali : Mariana Celac – ostatic

(Conferinţa de la Viena – de 3 ani interdicţie)

(c) Încălcări ale dreptului la emigrare :
- Alexandru şi Carmen Sencovici (Alina – 11 ani) (Israel)
- Emigrare ilegală : (Germania de Vest – ţigani...)
- Preţul oamenilor (cartea lui Pacepa)
- Madolciu Cristian şi Daniela (3 ani şi jumătate)
- Marian Chiosa şi doi copii (Maria, Nicolae)

(d) Încălcări ale satisfacerii nevoilor de bază : 15.000 decese/an

***

[Document olograf – Scrisoare adresată de Mihai Botez preşedintelui Ronald Reagan]

31 OCT. 1987

Preşedintele Statelor Unite ale Americii

Stimate Domnule Preşedinte,

Am venit aici la invitaţia Guvernului Dumneavoastră şi din acest motiv sînt extrem de recunoscător pentru sprijinul şi ospitalitatea Dumneavoastră.

Eu sînt un român care îşi critică guvernul şi un disident în ochii celor care luptă pentru drepturile omului. Am fost persecutat pentru că m-am alăturat luptei aflate în curs de desfăşurare pentru a îmbunătăţi viaţa poporului meu, dar continui să vorbesc în numele lui.

Acesta este motivul pentru care vă scriu astăzi.

Domnule Preşedinte, România are nevoie de ajutorul Dumneavoastră. Disperarea şi represiunea tot mai mari din ţara mea i-au forţat pe cetăţenii României să privească cu speranţă spre URSS şi politica de glasnost a Secretarului Gorbaciov. Disperarea ne-a adus în punctul în care glasnost este mai popular decît democraţia.

Cetăţenii României consideră că Preşedintele Ceauşescu este susţinut de Occident. Beneficiile comerţului şi ale Clauzei Naţiunii celei mai Favorizate nu au ajuns niciodată la poporul român. El observă interesul deosebit al Preşedintelui Ceauşescu pentru comerţul cu Occidentul, dar nu vede rezultatele acestui lucru în viaţa de zi cu zi.

Domnule Preşedinte, românii au nevoie de ajutorul dumneavoastră.

I-am trimis congresmanului Frank Wolf o scrisoare în acest sens. Sper şi mă rog ca Dumneavoastră să vă alăturaţi lui şi să ne ajutaţi pe mine şi poporul meu.

26.X.1987

Cu stimă,
Mihai C. Botez
Guest Scholar
Wilson Center,
Washington, D.C.

The President of the United States
of America

DCI [illegible]

Dear Mister President :

I have come here as a guest of Your government and for this fact I am most grateful for Your help and hospitality.

I am a Romanian who is a critic of my governme and a dissident in the eyes of those who fight for human rights. I have been persecuted for adding my voice to the ongoing battle to better the life of my people. but continue to speak out on their behalf.

For this reason I am writing you today.

Mister President, Romania is need of your help. The increasing dispair and repression in my country have forced the people of Romania to look to USSR and Secretary Gorbachev's politics of 'glasnost' for their hope. Dispair has brought us to the point that 'glasnos is more popular than democracy.

President Ceausescu is seen by the people of Romani as supported by the West. The benefits of Western trade and MFN never reached the Romanian people. They see President Ceausescu's preoccupation with trade with

the West, but do not see the result of that for their daily life.

Mister President, the Romanians need your help. I sent Congressman Frank Wolf a letter on that matter. I hope and pray that You will join him and help me and my people.

Sincerely,

26. X. 1987

Mihai C. Botez
Guest Scholar,
The Wilson Center,
Washington D.C.

Documente din Arhiva Ministerului Afacerilor Externe al României

ROMÂNIA

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE
ARHIVĂ
Fond DOSARE PERSONAL
B-933

DECRET
privind acreditarea unui ambasador

În temeiul art. 91, alin. 2 şi art. 99, alin. 1 din Constituţia României,
Preşedintele României decretează:
Articol unic – Domnul Mihai Horia C. Botez se acreditează în calitatea de ambasador extraordinar şi plenipotenţiar al României la Misiunea Permanentă pe lîngă O.N.U., New York.

Preşedintele României,
Ion Iliescu
s.s.

În temeiul art. 99 alin. 2 din Constituţia României,
contrasemnăm acest decret
Prim-ministru,
Nicolae Văcăroiu
s.s.

Bucureşti, 14 iunie 1993
Nr. 90

***

[Document dactilografiat cu maşină IBM cu litere mari]

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

Telegramă

Expeditor: Washington
Nr. 068426
Data: 22.11.94/5,00

Domnului Teodor Meleşcanu – Ministru de Stat
– Ministrul Afacerilor Externe,
Domnului Sabin Pop – Director general,
Domnului Anton Sârbu – Director D.A.N.,

La 21 noiembrie 1994, am fost primit de domnul WILLIAM J. CLINTON, Preşedintele S.U.A., pentru a remite scrisorile de acreditare în calitate de ambasador al României în S.U.A., precum şi scrisorile de rechemare a predecesorului meu.

În răspunsul la alocuţiunea pe care am rostit-o, Preşedintele Clinton a menţionat, între altele, următoarele:

Aprofundarea semnificativă a relaţiilor dintre ţările noastre, în cursul anului trecut, constituie o evoluţie foarte bine venită. Acordarea Clauzei Naţiunii celei mai Favorizate, intrarea în vigoare a Tratatului bilateral privind investiţiile, crearea Fondului româno-american pentru încurajarea iniţiativei private, întîlnirea mea bilaterală cu Preşedintele Iliescu la New York, la 26 septembrie, sînt cîteva, dar în nici un caz toate, din evoluţiile pozitive care, în ultimul timp, au caracterizat relaţiile noastre bilaterale. Pe durata mandatului dvs. de ambasador, sperăm să scoatem România din procesul de prelungire anuală a Clauzei Naţiunii celei mai Favorizate.

Pe măsură ce raporturile noastre se aprofundează, ne vom confrunta împreună cu noi probleme, care pot reprezenta şi oportunităţi: cooperarea în domeniul securităţii în cadrul parteneriatului pentru pace, pe care România l-a salutat cu un entuziasm remarcabil, în luna ianuarie, în domeniile economic şi politic, pe calea integrării depline a României în forumurile multilaterale occidentale. Pentru a răspunde acestor probleme şi posibilităţi, vă solicit să continuaţi consolidarea instituţiilor dvs. democratice, extinderea reformei economice şi promovarea drepturilor omului.

Ne bizuim pe faptul că România, una din cele mai mari ţări din regiune, va continua să conlucreze cu noi în mod strîns pentru stabilitate în Balcani, iar spre est cu Moldova şi Ucraina.

De asemenea, contăm pe sprijinul continuu şi ferm al României în ceea ce priveşte sancţiunile ONU împotriva Serbiei, cu toate că recunoaştem că aplicarea acestora este dificilă pentru România. Eforturile guvernului dvs. pentru aplicarea sancţiunilor au contribuit la transformarea acestora într-un factor important pe calea rezolvării conflictului din Bosnia.

În cursul anului care a trecut, am fost încurajaţi de progresul impresionant al României pe calea stabilizării economice, mai ales de la data încheierii acordului cu IMF, în

primăvara acestui an. Considerăm acest progres impresionant ca un preludiu la rezolvarea problemei mult mai dificile a transformărilor structurale. De aceea, solicit guvernului dvs., în cei mai fermi termeni posibili, să persevereze în programul ambiţios de privatizare în masă.

Convorbirea a decurs într-o atmosferă destinsă, prietenească, evident constructivă. Preşedintele Clinton mi-a urat să găsesc misiunea mea la Washington cel puţin la fel de stimulantă cu cea de la New York, la ONU.

[Text lipsă – rămas clasificat]

Documente Clinton Library

PL-Trade
JD
026968
CO138

Americani pentru Clauza Naţiunii celei mai Favorizate pentru România
Magda Botez, D.D.S., Preşedinte
712 Country Club Drive, Ojai, CA 93023, (805) 646-7519

26 iunie 1993

Preşedintelui Bill Clinton
Casa Albă
1600 Pennsylvania Avenue
Washington, DC 20500

Stimate Domnule Preşedinte,

Americani pentru Clauza Naţiunii celei mai Favorizate pentru România este un grup alcătuit din mii de americani profund îngrijoraţi de posibila situaţie disperată a poporului român în cazul în care statutul comercial al naţiunii celei mai favorizate nu este reacordat României.

Anexăm o scrisoare pe care am expediat-o tuturor membrilor Congresului, în speranţa că îşi vor face timp să citească şi să ia în considerare toate subiectele din scrisoare înainte de a vota în privinţa acestei chestiuni foarte importante. În timp ce încercăm să luăm legătura cu toţi senatorii şi membrii Camerei Reprezentanţilor, am dorit de asemenea să profităm de această ocazie pentru a vă aduce la cunoştinţă această chestiune şi preocuparea noastră sinceră cu privire la România şi poporul său.

Soţul meu, Mihail-Horia Botez, şi cu mine sîntem foarte dedicaţi acestei cauze, la fel ca toţi membrii grupului Americani pentru Clauza Naţiunii celei mai Favorizate pentru România. Soţul meu este un disident român, actualmente rezident legal în Statele Unite. El a avut onoarea să vă întîlnească atunci cînd a fost în vizită în statul dumneavoastră de reşedinţă, Arkansas, în 1988. În timpul acelei vizite a fost numit şi mandatat ca Traveler and Ambassador of Good Will al statului Arkansas, printr-un certificat semnat de dumneavoastră pe 27 ianuarie 1988. De asemenea, a fost declarat cetăţean de onoare al Monticello, Arkansas, prin proclamaţia primarului Harold D. West, pe 25 ianuarie 1988. Această vizită a fost o experienţă de neuitat pentru el şi este foarte mîndru de primirea şi însărcinările din partea dumneavoastră şi a frumosului dumneavoastră stat.

Domnule Preşedinte, vă rugăm să citiţi şi să luaţi în considerare scrisoarea noastră şi, dacă este posibil, să sprijiniţi în orice fel această cauză, politic sau moral.

Cu respect,
Magda Botez, D.D.S., Preşedinte
Americani pentru Clauza Naţiunii celei mai Favorizate pentru România

***

Americani pentru Clauza Naţiunii celei mai Favorizate pentru România
Magda Botez, D.D.S., Preşedinte
712 Country Club Drive, Ojai, CA 93023, (805) 646-7519

26 iunie 1993

Preşedintelui Bill Clinton
Casa Albă
1600 Pennsylvania Avenue
Washington, DC 20500

Stimate Domnule Preşedinte,

România este una dintre puţinele ţări care nu se bucură de statutul comercial al „naţiunii celei mai favorizate" cu Statele Unite, statut de care se bucură chiar şi ţări precum China şi Libia. Deşi Statele Unite au extins Clauza Naţiunii celei mai Favorizate pentru detestatul regim comunist al lui N. Ceauşescu, Congresul nu a oferit încă aceste privilegii comerciale României, deşi este o ţară liberă şi democratică.

Congresul va vota în curînd dacă va extinde Clauza Naţiunii celei mai Favorizate pentru România. Noi reprezentăm mii de americani care consideră că a venit timpul ca şi Congresul să recunoască imensul progres pe care România l-a făcut pentru a depăşi moştenirea lui Ceauşescu şi să voteze acordarea Clauzei Naţiunii celei mai Favorizate pentru România. Atît administraţia Clinton, cît şi administraţia Bush susţin această poziţie.

Deşi România este una dintre cele mai puţin dezvoltate ţări din Europa, realizările sale de după căderea comunismului din 1989 sînt impresionante:

România a organizat alegeri naţionale şi locale care au fost universal recunoscute drept libere şi corecte.

Pe baza garanţiilor constituţionale modelate după Bill of Rights a Statelor Unite, România a dezvoltat o presă dinamică şi liberă, cu peste 200 de ziare publicate numai în Bucureşti.

România este una dintre primele ţări din Europa care a înfiinţat un consiliu finanţat de guvern pentru drepturile minorităţilor, care pun în discuţie într-o manieră constructivă problemele minorităţilor etnice din România.

Cu mari eforturi economice, România a sprijinit în întregime embargourile Naţiunilor Unite împotriva Irakului şi Iugoslaviei, doi dintre cei mai mari parteneri comerciali ai României de-a lungul timpului.

S-au făcut eforturi considerabile pentru a îmbunătăţi situaţia copiilor din România. Anul trecut, Guvernul a cheltuit mai mult decît dublul salariului mediu al unui adult pentru fiecare copil aflat în grija sa.

Contrar ştirilor înşelătoare din emisiunea 20/20 de la ABC, condiţiile din orfelinatele şi spitalele pentru copii din România s-au îmbunătăţit considerabil în urma eforturilor de întrajutorare din România şi străinătate. De fapt, un raport UNICEF recent a lăudat condiţiile din aceste instituţii.

Ca democraţie funcţională care face dificila tranziţie spre o economie de piaţă liberă, România va beneficia foarte mult de pe urma accesului îmbunătăţit la pieţele americane pe care Clauza Naţiunii celei mai Favorizate îl va înlesni. Iar Statele Unite vor avea de asemenea de cîştigat. Ţinînd cont de tensiunile etnice şi războiul civil din ţările vecine Iugoslavia şi Moldova, România rămîne o insulă de stabilitate şi pace într-o regiune periculoasă a lumii. Reacordarea Clauzei Naţiunii celei mai Favorizate va trimite României şi poporului său un semnal clar că politicile sale proamericane trebuie să continue.

România a evoluat mult în mai puţin de patru ani. Îi îndemnăm pe toţi membrii Congresului şi pe toţi americanii să sprijine reacordarea Clauzei Naţiunii celei mai Favorizate României.

Cu respect,
Magda Botez, D.D.S., Preşedinte
Americani pentru Clauza Naţiunii celei mai Favorizate pentru România

***

Telegramă
PREC: IMEDIAT
CLASIFICARE: DESECRETIZAT
LINIA1: OAAUZYUW RHEHAAA6440 1922251-UUUU--RUXXWHX RUEHBM RUEHC.
LINIA2: ZNR UUUUU
LINIA3: O 1I2251Z IUL 95 ZFF-1 ZFF-4
LINIA4: DE LA CASA ALBĂ WASHINGTON DC
OSRI: RHEHAAA
DTG: 1I2251Z IUL 95
ORIG: CASA ALBĂ WASHINGTON DC
CĂTRE: RUEHBM/AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
INFO: RUEHC/SECRETARUL DE STAT WASHINGTON DC
SUBIECT: MESAJ DE CONDOLEANŢE LA MOARTEA AMBASADORULUI ROMÂN ÎN SUA, BOTEZ
TEXT:
DESECRETIZAT
QQQQ
PENTRU AMBASADOR SAU RESPONSABIL

RUGĂM EXPEDIEREA URMĂTORULUI MESAJ DE LA AMBASADORUL SCHIFTER CĂTRE MINISTRUL DE EXTERNE MELEŞCANU CÎT MAI REPEDE.

ÎNCEPUT TEXT:

SUBIECT: MESAJ DE CONDOLEANŢE LA MOARTEA AMBASADORULUI ROMÂN ÎN SUA, BOTEZ

STIMATE DOMNULE MINISTRU,

VĂ RUGĂM SĂ ACCEPTAŢI CONDOLEANŢELE NOASTRE LA MOARTEA NEAŞTEPTATĂ ŞI TIMPURIE A AMBASADORULUI MIHAIL BOTEZ.

AMBASADORUL BOTEZ A FOST UN PATRIOT DEZINTERESAT CARE A SERVIT ŢARA SA ŞI CAUZA DEMOCRAŢIEI ŞI LIBERTĂŢII. EL A SIMBOLIZAT PRIN VIAŢA SA ASPIRAŢIILE DEMOCRATICE ALE ROMÂNIEI ŞI REALIZĂRILE EI; ÎŞI DOREA SĂ VINĂ O ZI CÎND ROMÂNIA VA FACE PARTE DIN FAMILIA CRESCÎNDĂ A DEMOCRAŢIILOR APARŢINÎND PIEŢEI LIBERE. CU AJUTORUL SFATURILOR ÎNŢELEPTE ALE AMBASADORULUI BOTEZ, RELAŢIILE ROMÂNO-AMERICANE S-AU DEZVOLTAT LA UN NOU NIVEL ŞI AU PUTUT SPERA LA O CREŞTERE ŞI MAI MARE.

SÎNTEM ONORAŢI CĂ AM AVUT OCAZIA SĂ LUCRĂM CU DOMNIA SA ŞI ÎI ONORĂM AMINTIREA.

AI DUMNEAVOASTRĂ,

RICHARD SCHIFTER AMBASADOR

ASISTENT SPECIAL AL PREŞEDINTELUI ŞI CONSILIER ÎN CONSILIUL NAŢIONAL DE SECURITATE

DANIEL FRIED

ASISTENT SPECIAL AL PREŞEDINTELUI ŞI DIRECTOR GENERAL PENTRU EUROPA CENTRALĂ ŞI DE EST

SFÎRŞIT TEXT

BT
#6440

NNNN
SECT: SECŢIUNEA: 01 DIN 01
SSN: 6440
TOR: 950711190602 M1758492
DIST:
PRT: COMM SIT
SIT: COQ FRIED GRAY SCHIFTER SIGLER SUM SUM2 WHSR_OUT

***

Telegramă
PREC: IMEDIAT
CLASIFICARE: DESECRETIZAT
LINIA1: OAAUZYUW RUEHBMA6930 1930845-UUUU--RHEHAAA.
LINIA2: ZNR UUUUU ZZH
LINIA3: O 120845Z IUL 95
LINIA4: DE LA AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
OSRI: RUEHBM
DTG: 120845Z IUL 95
ORIG: AMBASADA AMERICANĂ BUCUREŞTI
CĂTRE: RUEHC/SECRETARUL DE STAT WASHINGTON DC IMEDIAT 8340
INFO: RHEHAAA/CASA ALBĂ WASHINGTON DC IMEDIAT
SUBIECT: //* NICI UN SUBIECT*//
TEXT:

DESECRETIZAT BUCUREŞTI 006930

NSC PENTRU AMBASADORUL SCHIFTER ŞI CONSILIERUL FRIED

E.O. 12356: N/A
TAGS: OPDC, PREL, RO, US
SUBIECT: MOARTEA AMBASADORULUI ROMÂN ÎN SUA

REF: COLLINS-COOK TELCON DIN 11/7/95

1. AMBASADORUL MOSES A FOST INFORMAT DE DIRECTORUL DIRECŢIEI DE NORD A MINISTERULUI DE EXTERNE LA 6:00 P.M. ORA LOCALĂ T9xO 11 IULIE CĂ AMBASADORUL ROMÂN PENTRU SUA MIHAI BOTEZ DECEDASE ÎN SPITAL CU APROXIMATIV O ORĂ ÎNAINTE. AMBASADORUL BOTEZ, ÎN VÎRSTĂ DE 53 DE ANI, FUSESE INTERNAT ÎN SPITAL CU DOUĂ ZILE ÎNAINTE PENTRU CEEA CE PĂREA A FI O UŞOARĂ INDIGESTIE. PE 10 IULIE, PREŞEDINTELE ILIESCU I-A SPUS AMBASADORULUI MOSES CĂ BOTEZ AVEA O PROBLEMĂ LA FICAT, DAR CĂ SE AŞTEPTA SĂ FIE EXTERNAT ÎN SCURT TIMP, PROBABIL CHIAR A DOUA ZI. AMBASADORUL MOSES S-A ÎNTÎLNIT CU DNA BOTEZ ÎN ACEASTĂ DIMINEAŢĂ. EA A SPUS CĂ ÎNMORMÎNTAREA VA AVEA LOC ÎN ROMÂNIA ŞI CĂ FIICA EI VA AJUNGE ÎN ACEASTĂ DIMINEAŢĂ DIN STATE.

2. MOARTEA NEAŞTEPTATĂ A AMBASADORULUI BOTEZ ESTE O PIERDERE TRAGICĂ PENTRU RELAŢIILE SUA-ROMÂNIA ŞI ÎNŢELEGEM (REFTELCON) CĂ DEPARTAMENTUL PREGĂTEŞTE DEJA UN MESAJ DE CONDOLEANŢE. MOSES

BT

#6930

NNNN

SECT: SECŢIUNEA: 01 DIN 01
SSN: 6930
TOR: 950712045616 M1759013
DIST:
PRT: SIT
SIT: FRIED NSC SCHIFTER SUM SUM2

***

158134
Primit în ORM în urma analizei
18/03/96

Căsuţa poştală 550
Ojai, CA 93023
Telefon: (805) 652-2529

Consiliul de administraţie:

Magda Botez, D.D.S.
Preşedinte Fundaţia Româno-Americană de Medicină Preventivă Ojai, California

Virginia Ziani Rossi-Lemeni, profesor
Indiana University, Indianapolis, Indiana

Eliot Sorel, profesor
Georgetown University, Washington, DC

Yrina Cajal, designer
Boston, Massachusetts

Alexandru Marin, Profesor
Boston University, Boston, Massachusetts

ROOTS
AMERICAN-ROMANIAN ROOTS
Organizaţie nonguvernamentală

6 martie 1996

Bill Clinton
Preşedintele Statelor Unite
1600 Pennsylvania Avenue
Washington, DC 20500

Domnule Preşedinte,

Numele meu este Dr. Magda Botez. Sînt cetăţean american născut în România şi văduva lui Mihai Botez, fost ambasador, disident sub regimul Ceauşescu şi erou naţional al României. Ne-am cunoscut în noiembrie 1994, cînd soţul meu şi-a prezentat scrisorile de acreditare.

Dorinţa mea este să duc mai departe moştenirea lui Mihai de a apropia Statele Unite şi România. România este situată la răscrucea dintre Rusia şi Bosnia-Herţegovina şi reprezintă o insulă de pace şi stabilitate în acea regiune a lumii. Sentimentele proamericane sînt în creştere în România. Limba engleză este tot mai populară, înlocuind cu rapiditate limba şi influenţa franceze.

Cu ajutorul unor distinşi cetăţeni americani născuţi în România, înfiinţez „ROOTS", o organizaţie nepolitică a unui larg grup de americani născuţi în România care acţionează pentru o mai bună înţelegere între România şi Statele Unite. Ca o largă minoritate „româno-americană" a electoratului dumneavoastră, ne-am dori să profităm de această ocazie pentru a vă cere sprijinul în activităţile noastre viitoare. După cum v-am spus cînd ne-am cunoscut, în noiembrie 1994, vă puteţi baza pe trei voturi din familia mea restrînsă; totuşi, alături de „ROOTS", vă puteţi baza pe mult mai multe.

Dumnezeu să vă binecuvînteze pe dumneavoastră şi eforturile dumneavoastră, Domnule Preşedinte!

A dumneavoastră,
MAGDA BOTEZ

***

221420/3536622
P-529

Dr. Magda Botez, Preşedinte Fundaţia Româno-Americană de Medicină Preventivă
Formula 4
Gero Clinic & Spa

25 mai 1997

Domnului Bill Clinton
Preşedintele Statelor Unite
Casa Albă, Washington, D. C.

Stimate Domnule Preşedinte,

Soţul meu, Mihai Horia Botez, fost ambasador al României în Statele Unite, a fost asasinat acum doi ani în timpul exerciţiului funcţiei. A fost ucis de cumplitele servicii secrete române – factiunea ce are legătură cu fosta Uniune Sovietică

A fost asasinat, se pare, deoarece lucra pentru o apropiere reală cu SUA. Soţul meu a fost unul dintre cei mai curajoşi oameni, luptînd cu disperare pentru instalarea decenţei şi libertăţii în ţara sa natală.

Probabil că ar trebui să fiu ultima persoană din lume care să ceară ceva pentru România (ţara care mi-a omorît soţul). Cu toate acestea, cred că, dacă România nu va fi admisă în NATO, forţele întunericului vor cîştiga.

Dumnezeu să vă binecuvînteze, Domnule Preşedinte, în toate întreprinderile dumneavoastră!

Dr. Magda Botez

Colecţia

document

au apărut:

Pavel Câmpeanu – *Ceauşescu, anii numărătorii inverse*
Aurora Liiceanu – *Rănile memoriei. Nucşoara, rezistenţa din munţi*
Cristian Vasile – *Istoria Bisericii Greco-Catolice sub regimul comunist, 1945-1989. Documente şi mărturii*
Robert D. Kaplan – *Iarnă la Mediterana. Tunisia, Sicilia, Dalmaţia şi Grecia*
Dorin Dobrincu, Constantin Iordachi (editori) – *Ţărănimea şi puterea. Procesul de colectivizare a agriculturii în România (1949-1962)*
Mihaela Cristea (editor) – *Reconstituiri necesare. Şedinţa din 27 iunie 1952 a Uniunilor de Creaţie din România*
Vasile Paraschiv – *Lupta mea pentru sindicate libere în România*
* * * – *Lotul Antonescu în ancheta SMERŞ, Moscova, 1944-1946. Documente din arhiva FSB*
Cristina Anisescu (editor) – *Nicolae Mărgineanu. Un psiholog în temniţele comuniste*
Mirel Bănică – *Biserica Ortodoxă Română, stat şi societate în anii '30*
Carmen Chivu, Mihai Albu – *Dosarele Securităţii. Studii de caz*
Bogdan Murgescu (coordonator) – *Revoluţia română din decembrie 1989. Istorie şi memorie*
Carmen Chivu-Duţă – *Cultele din România între prigonire şi colaborare*
Mihai Albu – *Informatorul. Studiu asupra colaborării cu Securitatea*
Dorin Dobrincu (editor) – *Listele morţii. Deţinuţi politici decedaţi în sistemul carceral din România potrivit documentelor Securităţii, 1945-1958*
Marius Oprea – *Bastionul cruzimii. O istorie a Securităţii (1948-1964)*
Gabriel Andreescu – *Reprimarea mişcării yoga în anii '80*
Mircea Stănescu – *Reeducarea în România comunistă (1945-1952)*. Volumul I: *Aiud, Suceava, Piteşti, Braşov*
Gabriel Andreescu, Mihnea Berindei (editori) – *Ultimul deceniu comunist. Scrisori către Radio Europa Liberă*. Volumul I: *1979-1985*
Dorin Tudoran – *Eu, fiul lor. Dosar de Securitate*
Mircea Stănescu – *Reeducarea în România comunistă (1948-1955)*. Volumul II: *Târgşor, Gherla*
Mircea Stănescu – *Reeducarea în România comunistă (1949-1955)*. Volumul III: *Târgu-Ocna, Ocnele Mari, Canalul Dunăre – Marea Neagră*
Gabriel Andreescu – *MISA. Radiografia unei represiuni*
Viorel Achim (editor) – *Politica regimului Antonescu faţă de cultele neoprotestante. Documente*
Ana Bărbulescu (editor), Alexandru Florian (editor), Alexandru Climescu, Laura Degeratu – *Munca obligatorie a evreilor din România (1940-1944). Documente*
Mihnea Berindei, Gabriel Andreescu (editori) – *Ultimul deceniu comunist. Scrisori către Radio Europa Liberă*. Volumul II: *1986-1989*
Radu Ioanid (editor) – *Securitatea şi vânzarea evreilor. Istoria acordurilor secrete dintre România şi Israel*
William Totok, Elena-Irina Macovei – *Între mit şi bagatelizare. Despre reconsiderarea critică a trecutului, Ion Gavrilă Ogoranu şi rezistenţa armată anticomunistă din România*
Marius Oprea (coord.), Flori Bălănescu, Stejărel Olaru – *Ziua care nu se uită. Revolta braşovenilor din 15 noiembrie 1987* (ed. a II-a revăzută şi adăugită)
Marius Oprea – *Moştenitorii Securităţii* (ed. a II-a revăzută şi adăugită)
Radu Ioanid (editor) – *Mihai Botez. Trei schiţe de portret. Documente*

www.polirom.ro

Redactor: Adrian Botez
Coperta: Radu Răileanu
Tehnoredactor: Radu Căpraru

Bun de tipar: mai 2018. Apărut: 2018
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. BOX 266
700506, Iaşi, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232) 21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A,
sc. 1, et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53
Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro

Tiparul executat la S.C. LUMINA TIPO s.r.l.
str. Luigi Galvani nr. 20 bis, sect. 2, Bucureşti
Tel./Fax: 211.32.60, 212.29.27. E-mail: office@luminatipo.com

document

„Celor care nu au trăit într-un sistem cu partid unic le este greu să evalueze măsura în care se amesteca un asemenea regim în viaţa cetăţenilor. Opoziţia era ghidată de o analiză a riscurilor – ce risca oponentul dacă înfrunta regimul? În unele cazuri, se punea în balanţă şi ce ar putea avea disidentul de câştigat. Unde îl plasăm pe Mihai Horia Botez în acest spectru al analizei? Iată sarcina pe care şi-o asumă Radu Ioanid în admirabilul şi convingătorul lui studiu de caz."

Dennis Deletant

„Critic moderat al regimului comunist din România, Mihai Botez a testat cu relativ succes limitele acestuia. Dar disidenţa lui Botez, care nu a fost imaculată, nu ar fi durat fără sprijinul guvernului SUA şi al Europei Libere. Documentele accesibile în arhivele guvernamentale româneşti, fragmentare şi relativ puţine, sunt insuficiente reconstituirii parcursului său. Evoluţia lui Botez poate fi acum mai bine revelată prin recentele desecretizări ale documentelor aflate în arhivele guvernamentale din SUA, la Departamentul de Stat, FBI, INS şi la diferitele biblioteci prezidenţiale, la care se adaugă documentele din arhiva Europei Libere. Reunind cele mai semnificative dintre aceste documente inedite, cartea oferă cititorului posibilitatea unor noi lecturi în privinţa personalităţii lui Botez."

Radu Ioanid

EDITURA POLIROM

ISBN 978-973-46-7011-6

www.polirom.ro

Carte publicată şi în ediţie digitală

Fotografia de pe copertă aparţine Agenţiei Naţionale de Presă AGERPRES (fundal). CNSAS, DUI „Badea" 239927, dosar I 151655 (prim-plan şi pagina de dosar).